

عُثْمَانِي مُؤَلِّفَلَرِي

هتايلىلار ك ظهۇرىدىن زىمانىزە قىلىن كىلىن ومىسلىكلەندە اىر يازان تۇرك مىشاع ،
عۇلئاع ، شعرا وادىا ، مورىخىن ، اطىبا ، رىئاسىيون وجوگرافىيونىك مختصر
ترجۇمە حاللىرىلا اىرلىرىنە دائىر مەلۇمات كافىيەنى حاويدىر .

ايكنجى جلد

محررى :
روسلى محمد طاهر

معارف عمومىه نظارت جليلهسى طرفىدىن
طبعنه همت بيورلىشىدور

استانبول — مطبعة مامره
١٣٣٣ هجره

(ک)

کورانی [مولانا شمس الدین احمد بہ اسماعیل] « شیخ الاسلام »

اعظم علمادان اولوب (شہر زور) لیدر. فاتح سلطان محمد دورندہ سکڑسنہ شیخ الاسلام، ملق ایدن برفاضلدرکہ فاتحک مغنیساده بولندقلری ائسادہ تعلیمنہ مأمور اولمشلردی . مؤلفاتی : (غایۃ الامانی فی تفسیر سبع المثانی) اسمندہ کی تفسیر شریفی و (الکونز الجاری علی ریاض البخاری) نامندہ کی بخاری شریف شرحی ایلہ ابن تمجیدک صحیحی اوزرینہ برشرح لطیف، تفسیرقاضیہ حواشیسی وقصیدہ شاطبیہ شرحلرندن جمعبریہ حاشیہسی وعروضدن فاتح نامنہ (شافیہ) اسمندہ (۶۰۰) بیتلی بر منظومہسی، اصول فقہدن (الدرر اللوامع) اسمندہ (جمع الجوامع) شرحی وعلم قرائندن (فرائد الدرر فی شرح لوامع القرر) ی واردر . وفاتی (دوات جنت) ترکیذک ناطق اولدینی (۸۹۳) دہ، قبری استانبولده یوکسک قالدیرمدہ کی بنا کردہسی اولان جامع شریف حظیرہ سندہ در.

کستلی مصلم الدینہ مصطفی افندی

اکابر علمادان بحاث، فاضل بر ذات اولوب (آیدین) سنجانی مضافاتندن (نازلی) قضاسی قراسندن (کستلی) دندر. بدایت تحصیل (آیدین) نائی نہایتی (بروسہ) دہ مولانا (خضر بک) مرحوم دندر . اکمال تحصیلدن صوکرہ میر مشارالہیہ داماد اولدی . بو وسیلہ ایلہ بکک معیدلری اولان خیالی وخواجه زاده ایلہ برلشہرک مصاحبہ علمیہیہ قویولدی . بعدہ (مودورنی) و (دیمہ توقہ) مدرسلککریہ دہا صوکرہ (فاتح) طرفندن بنا اولتان مدارس ثماندن برینک مدرسلکنہ تعین اولندی . بوندن صوکرہ درسعادتہ ترقی وتقیض ایدہرک قاضی عسکر لکک بکام اولدی . (۹۰۱) تاریخندہ ارتحال ایلوب حضرت خالد قربندہ کی (میت قویوسی) دینیلن محلہ دفن ایدلدی . (شرح عقائدہ حاشیہسی)، (جهت قبلہیہ متعلق رسالہسی)، (مواقفک یدی مادہ سنہ تعلیقاتی)، (حاشیہ عضدہ حاشیہسی)، (صدر الشریعہ تک مقدمات اربعہ سنہ حاشیہسی) واردر . قاضی عسکرک رتبہ علمیہ سنک روم ایلی و اناطولی کبی ایکی اولمسی زمانندہ واقع اولشدر .

ابو عبدالله محمد محی الدین به سلیمان به مسعود روی
 لافیهی -- لافیهی

متبحرین فضلا در صاحب علم و کمال بر ذات اولوب (برغمه) لیدر . تفسیر ، حدیث ،
 فقه ، اصول ، منطق و علوم سائرده ید طولاً صاحب اولدیفنه یازدیفنی آثار مدققانه شاهددر .
 سیوطی کبی بر علامه روزگارک استادی اولدیفنی سوله مک وصف کاکله دائر باشقه سوز
 ایرادینه حاجت براقاز . مولانا سیوطی (طبقات النحاة) نده اون درت سنه صاحب ترجمه نک
 مجلس علمنه دوام ایلدیکنی وهر دفعه سنده هیچ ایشتمه مش اولدیفنی دقائو و غوامض علمیه
 استماعی صورتیه پک زیاده استفاده واستفاضه ایتدیکنی یازیور . حتی بر مصاحبت علمیه ائسانده
 سیوطی به « زید قائم » ترکیبک اعرابی سؤال ایدر . مولانا ی مشارالیه علم نخوده مبتدیلرک بیه
 کمال سهولته حل ایده بیه جککری بویه بر سؤالک ایرادینی عادتاً مقصد استخفافه حمل ایتک
 ایسته یه رک تأثر واقفانی کتم ایدمز . او فاضل دقائین ایه بو تأثر انتقال ایه بو جمله ده
 یوز اون اوچ مبحث اولدیفنی در میان ایدنجه سیوطی بیان حیرتله : « بمباحث غامضه یی ایشتمدکجه
 مجلس علمکزدن قالمق احتمالی یوقدر . » جوابیه ایضاحات نیازنده بولور . صاحب ترجمه ده
 بوکا دائر یازمش اولدیفنی رساله سنی ایراد ایده رک سیوطی مرحوم کاملاً استساخ ایه مشدر .
 مبادی علمی مملکتنده بعدالتحصیل تربید کالات ایچون طریق سیاحتی اختیار ایه اناطولی ،
 ایران ، آسیای وسطی یی دور ایه یوب بر چوق اعلام علما ایه ملاقات ایه مشدر .

از جمله مولانا شمس الدین قناری ، مولانا ابن ملک ، مولانا برهان الدین حیدر ، مولانا
 واجد ، حافظ الدین ابن بزازی ایه کوریشه رک مصاحبات علمیه لرندن حصه دار فواید اولمشدر .
 ملوک مصریه دن (اشرف بر سبای) [۱] زماننده مصر قاهره به کیده رک فضلالی مملکتله مصاحبات
 و مباحثات علمیه به کیریشمش و جمله سی قدرت علمیه سنی شهرت شایعه سنه فائق بولدق لرینی اعتراف
 ایه تدریسات فاضلانه سندن استفاده به شتاب ایتدیلر . ذکر اولنان اشرف بر سبای مولانای
 مشارالیه فوق العاده اعزاز و اکرام ایش و مشیخت شیخونیه یی توجیه ایه مشدر .

صاحب ترجمه علوم متنوعیه ، بالخاصه معقولاته دائر بر چوق آثار یازمش ایسه ده قسم
 اعظمی عندالایجاب رسائل مختصره صورتنده تحریر ایش و ضبط و محافظه لرینه قید ایه مه مشدر .
 حتی سیوطی ، طبقات نحاة درج ایتک اوزره کندیسندن اسامی مؤلفاتی ایسته مش ایسه ده
 آثارینک اسامی سنی اونوتمش اولدیفنی ، تعدادینه مقتدر اوله مایه جفی جوابی آلمشدر . عزیز

مشارايهك عرفاء صوفيه واصحاب صدق وصلاحه محبتى ارباب جهل وضلاله نفرتى وارايدى .
اكثر اطوارى لا قيدانه اولوب دنياه ميل والتفاتى يوق ايدى . سكر يوز يتمش طقوزده ارتحال
ايلهدى .

عصرى فضلاسندن شهاب الدين منصور :

بكت على الشيخ محى الدين كافيه جى [۱]

عيوننا بدموع من دم المهج

مطاعنى حاوى مرثيه سيله تاثرات عموميه يى تصوير ايتمكه چاليش مشدر .

مؤلفات فاضلانله لرى بك متنوع اولوب بمضيلرى شونلردر :

(۱) التيسير فى علم التفسير

(۲) انوار السعادة فى شرح كلمة الشهادة

(۳) تشرىح مسألة الاستثناء

(۴) الاشراق فى مراتب الطباق

(۵) شرح قواعد الاعراب

(۶) سيف القضاة على البغاة

(۷) شرح الاسماء الحسنى

(۸) مختصر فى علم الحديث

(۹) شرح العقائد العضدية [۲]

(۱۰) الفرح والسرور فى بيان المذاهب

(۱۱) تزهة الارواح وغبطة الاشباح فى التصوف

(۱۲) وجيز النظام فى اظهار موارد الاحكام

(۱۳) شرح تهذيب المنطق والكلام

(۱۴) منبع الدرر فى علم الاثر

(۱۵) منازل الارواح

(۱۶) عقد الفرائد

[۱] مشارايهك كافيه جى شهرتيله اشتهاينه ابن حاجب مرحومك فن محودن (كافيه) نام اثر دقيقنى
بك چوق دفعه لر تدريس ايمسى سبب اولديغنى امام سيوطى مرحوم (لبالباب فى تحرير الانساب) نده
بيان ايله مشدر .

[۲] علامه جلال الدين دوانى ايله علماء عثمانيه دن [۱۱۶۰] تاريخنده وفات ايدن طريقته زاده
سيد مصطفى اتقره وى و [۱۱۳۴] ده وفات ايدن شهرى سليمان فاضل افندي لر طرفلر نندن ده شرح اولونمشدر .

- (١٧) المختصر المفيد في علم التاريخ
(١٨) حل الاشكال في مباحث الاشكال في الهندسه
(١٩) تفسير الآيات المتشابهات
(٢٠) نزهة الاخوان في تفسير قوله تعالى (يالوط انا رسل ربك . .)
(٢١) نزهة المعرب في المشرق والمغرب
(٢٢) (زيد قائم) جمله سنه دائر يوز اون اوج بحنى حاوى رساله
(٢٣) ترغيب في كشف رموز التهذيب
(٢٤) معراج الطبقات ورفع الدرجات لاهل الفهم والثقاة
(٢٥) قبلة الارواح
(٢٦) الكافي الشافي
(٢٧) النزهة في روضة الروح والنفس
(٢٨) قرار الوجد في شرح الحمد
(٢٩) سيف الحمد والنصرة
(٣٠) حسن الختام للمرام
(٣١) انس الانيس في معرفة شان النفس النفيس
(٣٢) رساله مستقلة بعلم النفس ووجوه القراءات
(٣٣) الهداية لبيان الخلق والتكوين
(٣٤) زين الفرح بميلاد النبي سيد الانام
(٣٥) نيل المرام
(٣٦) كشف النقاب للاصحاب والاحباب
(٣٧) الكافي في بيان الصف المستطيل جداً
(٣٨) رمز الخطاب بر شح العباب
(٣٩) خلاصة الاقوال (في حديث انما الاعمال بالنيات)
(٤٠) نشاط الصدور في شرح كتاب الفرح والسرور
(٤١) سيف الملوك والحكام المرشد لهم الى سبيل الحق والاحكام

كمال الدين اسماعيل قره مانى « قره كمال »

منلا خسرو و خيالیدن تلمذ ايله مش بر فاضل درم مؤلفاتى: (حاشية قاضى)، (حاشية كشاف)،

(حاشیه شرح عقائد)، (حاشیه صدر الشریعه)، (حاشیه مواقف)، (حاشیه وقایه) در .
(۹۲۰) ده استانبولده ارتحال ایله دی . ادرنه قایسی خارجنده امیر بخاری تکیه سنده مدفوندر .

کردی محمد افندی

فضلا دن بر ذات اولوب مسقط رأسنده تکمیل تحصیل ایله درس عاده کله رک اندرون هایون
مکتبی معلمکنه تعین اولوندی . مؤخرأ بروسه یه مأور اولوب جامع کیرده تدریس ایله
مشغول ایکن (۱۰۸۴) تاریخنده ارتحال ایله یوب یوز باشی مزار لنگه حضرت افتاده درکاهی
ره گذارنده دفن ایدلدی . آثار ی :
(حاشیه علی تعلیقات عصام)، (حاشیه علی شرح آداب)، (شرح قصیده بره)، (شرح
علی طریقت محمدیه للبرکوی) بو صوک اثرینک اکثر نقاطی جرح وادیسنده در .

کفندی محمد افندی « محمد به الحاج صمد »

علوم صریبیه و قوف تامی اولان فضلا دندر . مدینه منوره ده ملا اولوب بعده (۱۱۶۸) ده
قدس شریف قاضیسی ایکن وفات ایله دی . مؤلفاتی : (شرح قصیده بانت سعاد)، (حدائق
الاخیار فی حقایق الاخبار)، (شرح بناء)، (شرح امثله)، (حاشیه میرزا جان من الاداب)، (اثبات
واجب)، (حاشیه لاری فی الحکمة العقیقه)، (حاشیه علی الحسینی)، (حاشیه علی جلال
من العقائد)، (حاشیه علی الخیالی من العقائد)، (حاشیه علی شرح العصام) و سائر در . خط دستیل
محرر خیالی حاشیه سی عاطف افندی کتبخانه سنده در .
فقه دن (مقدمه الغزنوی) بی (فتح العزیز الغنی) اسمیله شرح ایدن (احمد بن حسن) ده
کفهدن یتیشن فضلا دندر . برنسخه سی (قلیچ علی پاشا) کتبخانه سنده در .

طائف محمد افندی

افاضل دن بر ذات اولوب وطنی اولان (آماسیه) جه (سه کی کویلو زاده) شهرتیه بنامدر .
(۱۱۸۷) تاریخنده جانیکی علی پاشا طرفدن (بافره) ده اجل قضایه اوغرا دلدی . علم
کلام دن مشهور (مقاصد) ایله (مواقف) ی توحید و تلخیص ایدره رک (زبدة المقاصد) تسمیه

ایلهدی (کتاب الاستعاره) اسمنده بر اثریله (فریده عصام) ی اوزرینه ده حاشیه سی واردر.
آثاری غیر مطبوعدر .

کرمولجی محمد به احمد

علمادن بر ذات اولوب (ترجمه طریقت محمدیه)، (شرح ابیات نونیه)، (رساله اراده جزئیة) کبی آثاری واردر . (۱۲۰۳) ده در سعادته ارتحال ایده رک (امیر بخاری) به دفن ایدلدی .

کلنبوی اسماعیل افندی

(آیدین) ولایتک (صاروخان) سنجانی ملحقانندن (قرق آغاج) قضاسی نواحیسنندن (کلنبه) ناحیه سنندن اولمسندن ناشی (کلنبه وی) شهرتیه شهرت شعار اولان محقق ذوقون (اسماعیل افندی) مرحوم حقنده (قاموس الاعلام) ده مندرج شو «کلنبوی متأخرین علماء عثمانیه دن اولوب کلنبه لیدر . علم آدابه مؤلفک اسمیه معروف کوزل بر متی واردر . ترجمه حاله دسترس اولنه مدی» عباره فاضل مشارالیهک بالوجوه بیلمسی لازمکلان ترجمه حاله کافی اولدینی اشکار اولدیغندن بو بایده کی مقصدی تأمینه کافی اولمق ارزره (تسالیبا) قطعه سننده کی (یکیشهر) ده سنک مزارنده محرر اولان شو : (سابقاً یکیشهر قاضیسی افضل المتأخرین عمده المصنفین مرحوم ومغفورله کلنبوی اسماعیل افندی روحیچون فاتحه) عباره ایله اسمی مؤلفاتنه دائر تقبعات ناچیزانه نتیجه سی اوله رق دسترس اوله بیلدیکم آثاری علاوه ایدلدی . ریاضیون فصلنده ده قسماً ترجمه حالیه علوم ریاضیه ده کی بهره سنه دائر معلومات لازمه درج اولوندی .

کوزی بربوک زاده ابراهیم افندی

قیصریه علماسندن اولوب اکمال تحصیلی خادمی مرحومک تلید خاصی بربوک حسین افندی دندر . وفاتی (۱۲۵۳) ده قبری «خادم» ددر . مؤلفاتی قنون مختلفه دن باحث ۳۱ رساله بی حاوی مطبوع مجموعه ایله (تفسیر جزء نبأ)، (رساله فی حق المرفوعات)، (تقریر الاستعاره)، (شرح

استعاره عصام بلسان التری)، (ترجمه سورة ضحی)، (قواعد کلیه بی حاوی غیر مطبوع مجموعه) دن عبارتدر .

کدرسی حافظ محمد افندی

فضلادن و علم فقه متخصصلرندن برذاتدر. (۱۲۲۶) تاریخنده (فتاوی زینیه) بی ترتیب ایددرک (مرتب فوائد زینیه) تسمیه ایتدیگی گبی (نتیجه الفتاوی) نک نقولنی ده درج ایددرک بعض علاوهر یامشدر. آناطولی قاضی عسکرلکی رتبه سنی حائز ایدی. (۱۲۵۳) ده استانبولده ارتحال ایددرک (ایوب) نشانجی سنده (مراد بخاری) درکاهنه دفن ایدلدی. فاتح جوارنده (یحیی توفیق افندی) مدرسه سنده کی کتبخانه ده مکمل بر (هدایه) شرحی ده وارددر. (مفاد الاشباه) ده جمله آثارنددر.

کونجی زاده قاسم افندی

فحول علمادن برذات اولوب (قیصریه) لیدر. تحصیلنی خادمی زاده لردن محمد امین افندیدن اکمال ایددرک مملکتنده نشر علم ایله مشغول اولدی. (۱۲۵۸) ده ارتحال ایله دی. (شرح انموذج العلوم)، (رسالة الحجة فی المنطق) اسملرنده آثار فاضلانلری وقونشتییه دائر برخیلی تعلیماتی وارددر.

لاتب مصطفی افندی «کرد زاده»

فضلادن بر ذات اولوب (عینتاب) لیدر. (۱۲۷۹) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایددرک (طوبالاق طاشی) دینیلن محله دفن ایدلدی. (ملتی الابحر) ده دوت جلد (اتخاب الفقهاء) اسمنده بر شرحی وارددرکه اسمی تاریخ تألیفی میندر. فتاوی عبدالرحیمک نقولنی جمع و ترتیب ایله مش؛ برده فضائل جهاد حقنده (جهادیه) اسمنده بر رساله یازمشدر. آثاری غیر مطبوعدر.

کورروسلی حاجی فلیل افندی

فضلا دن بر ذات اولوب (کورروس) لك (قایاجق) ناحیه سندن در . اقحصارده (حاجی عمر) افندیدن مقدمات علومی بعدالتحصیل (قرق آغاچ) ده (یکن عثمان) افندینك رحله تدریسده آلتی سنه بولندقدن صوکره (استانبول) ه عزیزمله مشهور «ویدینلی خواجه» مرحومك درسنه او طور مشایسده بر مدت صوکره معذرت وجودیه طولایسیله « قرق آغاچ » ه عودت و آنفالبیان (یکن عثمان) افندینك درسنه ملازمتله اخذ اجازت ایله مشدر . بعده ترجمه حالی آتیده محرر « یایا کویلی » (حاجی احمد) افندینده ادبیات عربیه وفارسیه تحصیل ایله یوب (منوی شریف) ایله (مقامات حریری) بی اکمال ایله یهرك (قایاجق) ه عودتله (یکن عثمان) افندینك استاذی ودایمسی اولان آتی الترجه (قرق آغاچلی) (بویوك حاجی سلیمان) افندینده اجازت آلمشدر . او صرهدده (کورروس) دن وقوعبولان آرزوی عمومی اوزرینه اورایه کلهرك تأهل ایتش و (اوزون چام) مدرسه سنه یکریمی حجره داها علاوه ایله وفاتنه قدر بش دفعه اجازت ویرمه موفق اولمشدر . (۱۲۹۱) ده ارتحال آخرت ایدرك قصبه نك غربنده بولان (شهیدلر) نام دیگر (آغالر) قبرستانه دفن ایدلدی . (تصدیقات) اوزرینه بر حاشیه ایله علم قرائتن (جزری) بی شرح وایضاح ایتش و (تلخیص) و (مرقات) متلرینك مباحث مهمه سنه دائر یازدینی تعلیقات همان سکنز اون رساله تشکیل ایدرك یوزلرجه صحیفه وجوده کتیر مشدر .

کریم افندی « فوایم عبدالکریم افندی »

درسعادته تحصیلنی اکمال دن صوکره اوروپایه ده کیدهرك بر قایچ سنه مرورنده عودت ایله مشدی . علوم دینیہ و معارف شرقیه ایله السنه و ترقیات غربیه یه واقف بر فاضل حکیم اولوب (اماسیه) لیدر . اوروپادن عودتنده استانبولده تدریس و تألیف ایله مشغول اولدیلر . بعدالعوده انکلین کریم افندی شهرتیه بنام اولدی . آخرتدریسلری علوم نقلیه وقون حاضریه تطبیق ایدرك (تفسیر قاضی) اولمش ایدی . آثار مطبوعه عربیه سی : (میزان العدل فی المنطق وحاشیه) ، (جامع الحقایق - شرح هدایه) ، (حاشیه سیلکوتی علی التصورات) در . ترکیه سی : (زبدۀ علم صرف و شرح امثله) ، (رساله قضا و قدر) ، (رساله حرکت زمان) ، (رساله روح) ، (قصه سلامان و ابسال) اولوب اکبر مؤلفاتی ناتمام قالان (ابن سینا) نك (شفا) نامنده اثر حکمی سنك شرحیدر .

وفاتی (۱۳۰۳) ده مرقدی (فاتح) جامع شریفی حظیره سنده در . زمانزده وجودیله افتخار اولونور علمادن ایدی .

(۱)

لطفی "مر" صاری لطفی

علوم عربیه ده متبحر وفنون ریاضیه ده متمیز حکیم بر ذات اولوب (توقات) لیدر. علوم عربیه و ادبییه سنان پاشادن فنون ریاضیه یی علی قوشجیدن تعلم ایله مشدر. سلطان بایزید ثانی به فوق الغایه تقریبی رقیلرینک بالخاصه باشده خطیب زاده اولمق اوزره (عذاری) وسائر کبی همپاسنک بادی حسدی اولدیغندن بوانصافسز حسودلرک حضور شاهانه ده ملانک الحادینه دائر ایتدکلری شهادت غرضکارانه لری اوزرینه هر فصله (۹۰۰) تاریخنده آت میداننده اعدام اولوندی . بو حاله بالخاصه علم وفن نامنه تأسف اولونور . (خلاف واقع بود)، (ولقدمات شهیدا)، (تلف نفس نفیس) ترکیلری تاریخ شهادتیدر. شرح مطالعه، سید شریفک شرح مفتاحه حاشیه سی واقام علومدن یوز قدرینک موضوعاتی معرف (موضوعات) رساله سیله مشارالیه سید شریفه بحث موضوعه یدی اسئله ترتیب ایده رک (السبع الشداد) عنوانیه توسیم ایتدیکی اسئله سی اولدینی کبی (حاشیه علی شرح عقائد نسفیه)، (رساله فی تحقیق الایمان)، (رساله فی علم الاداب)، (المطالب الالهیه) اسمارنده دیگر اثرلریله برخیلی تعلیقاتی ده واردر . بخاری شریفه بر مقدار شرحی اولدینی و (۵۸۱) ده وفات ایدن ابی بکر عبدالله بغدادی نک (فرج بعد الشدة) نام کتابی ده ترجمه ایتدیکنی دولکر زاده محمد چلبی دن نقلاً ترجمه حالتی یازان حالت بک مرحوم یازیور . تره سی جوار ایوبده یاودود اسکله سی یاننده دفتر دار محمود چلبی مسجدی قربنده در. علامه روم ابن کمال حلقه تدریسنده یتیشلرک اک مشهور لرلرنددر . مفصل ترجمه حالی (۱۲۹۰) تاریخنده حالت بک مرحوم طرفندن یازیله رق طبع ایدلمش اولدینی کبی وقتیه (دولاب) اسمنده کی رساله موقوته یه ده درج ونقل اولونمشدی .

اشعارندن :

اولدرمه نجه مهرو وفا ايله مم ديمش
كر ايلر ايسه مهرو وفا اولدير ك نى

لى محمد افندى « حافظ »

فضلا دن معلوماتى واسع بر ذاتدر . (۱۱۶۶) ده ارتحال ايله دى . (لب التفاسير فى معرفة اسباب النزول والتفسير) اسمنده بر تفسيرى ، اراده جزئيه تحقيقه دائر رساله سى واردر . (شفاء شريف) ، (مشارق شريف) ايله (وقايه) و (مستطرف) ى ده ترجمه ايله مشدر . آثارى مطبوع دكلدر .
(اسنى التحف فى ترجمة المستطرف) اسمنده كى ترجمه يى سلطان محمود اول زماننده بشير آغانك التماسيله يامشدر كه نفيس يازيلي بر نسخه سى (نور عثمانيه) كتبخانه سنده واردر .

لطف الله به محمد ارضردى

علماء اعلامدن بر ذات اولوب (كو كسى كور) شهرتيله بنام ايدى . (۱۲۰۲) ده حلبده ارتحال ايله دى . آثارى : (معارج النور فى شرح اسماء حسنى) ، (اختصار المواقف) ، (المطالب الموعوده والمكاسب المحسوده) در . بونلردن باشقه (۱۱۹۷) تاريخنده تأليف ايتديكى (راموز التحرير والتفسير) اسمنده منقح بر جلد تفسيرى واردر . بر نسخه سى (غلظه) مولويخانه سى كتبخانه سنده موجوددر .

لبیب عبدالغفور آمرى

زمره مؤلفيندن بر ذات اولوب (ديار بكر) ليدر . (۱۱۸۲) تاريخنده مملكتنده ارتحال ايله رك (روم قوسى) خارجنده دفن ايدلدى . آثارى : (رساله من الاصول) ، (رساله من السياسة) ، (تعليقات على اليبضاوى) ، (ديوان اشعار) .

(م)

محمد به احمد به عبدالعزیز قونوی

فقهائ مشهوره دن فاضل برذات اولوب (ابن الربوه) شهرتيله معروفدر . اكمال تحصيل
ايچون شام شريفه رحلت ايله مشدی . (۷۶۴) تاريخنده بوراده وفات ايله دی .
آثاری :

(الدر النظيم المنير في حل اشكال الجامع الكبير ، شرح منار ، اختصار المنار المسمى بقدس
الاسرار ، شرح فرائض سراجيه) در .

مصطفى به محمد آنقره دی

علمای عثمانیه نك قدما سندن برذاتدر . شهزاده سليمان پاشا نامنه برجله کير اوزره تورکجه
يازدینی مقدمه سنده مندرج اولان (سورة ملك) تفسیری تاریخ لسان عثمانی نقطه سندن ده
حائز اهميتدر . برده (موعظه ، فضائل شهر ثلاثه معجزات فضیلت صلوة و حکایات لطیفه
عن الاسلاف) دن باحث تورکجه (حلوالناصحين) اسمنده ديگر برائی داها واردر که هرايکيسي ده
کتابخانه عمومیده موجوددر .

موسی به حاجی حسین ایزنيقي

دینی و اخلاقی اک مهم آثار اسلامیه دن برقاچ دانه سنی عثمانی لسانه نقل و ترجمه بذل
همنندن طولانی منسوب اولدینی عثمانی قوم و لسانه پک یویوک خدمت ایدن فاضل و متفکر
برذات اولوب (ایزنيق) ليدر . تحصيلی جدی بر صورتده اكمالدن صوکره تألیف آثار ايله
امرار اوقات ايده رک (۸۳۳) تاريخنده مملکتنده ارتحال ايله دی . اليوم روم محله سی اورتا سنده
قالان تربۀ مخصوصه سنده مدفوندر . آثارندن منتسب طریقت اولدینی و بومناستله لسان تصوفده
آشنا بولوندینی آکلا شیلیور . فقط مع التأسف حیات عرفانیه و علمیه سنه دائر مفصل برقیده
دسترس اولونه مامشدر .

آثارندن کوريله بيلنلری بروجہ آتیدر :

- (۱) — انفس الجواهر : مفسر مشہور (خازن بغدادی) نك (لباب فی معانی التزیل) اسمندہ کی مشہور و مطبوع تفسیرینك ترجمہ سیدرکہ برر نسخہ سی (اندرون ہایون) دہ (روان اوطہ سی) ایلہ (بروسہ) دہ (جامع کبیر) کتبخانہ سندہ موجوددر .
- (۲) — ترجمہ تفسیر ابی الیث : فقیہ مشہور (ابی الیث سمرقندی) نك تفسیر مشہورینك ترجمہ سی اولوب برنسخہ سی (روان اوطہ سی) کتبخانہ سندہ موجوددر .
- (۳) — ترجمہ فصل الخطاب : سادات نقشیہ دن (خواجہ پارسا) حضر تلمیرینك تصوف و اخلاق دن باحث فارسی العبارة اولان اثر معروفك ترجمہ سیدرکہ نسخہ لری استانبول کتبخانہ لرندن برقاچندہ وارددر .
- بو ترجمہ نك (دمیر طاش پاشا زادہ اومور) بلك التماسیله میدانہ کلدیکی مقدمہ سندہ مذکوردر .
- (۴) — حصن الحصین فی منهج الدین : ادعیہ و موعظہ دن مشہور (حصن الحصین) ك ترجمہ سیدرکہ برنسخہ سی (بشکطاش) در اعزہ کرامدن یحیی افندی کتبخانہ سندہ وارددر . مقدمہ سندہ (امیر سلطان محمد) نامنہ ترجمہ ایدلیدیکی محرردر .

بو ترجمہ نك مقدمہ سندہ کی منظومہ دن :

واجیدر بزه حمد حق ابتدا
که آنك کلامنہ اولہ اقتدا

زیرا ابتز اولور قالیر ناتمما
چو حمدیلہ اولمایہ اصل کلام

- (۵) — زادالعباد : (ابوبکر بن محمد السیانی) نك تصوف دن فارسی العبارة (نجات الذاکرین) اسمندہ کی اثرینك ترجمہ سی اولوب برنسخہ سی (بانچہ قپوسندہ) کی حمیدیه کتبخانہ سندہ وارددر . بو اثرك (جاندارلی) حفیدی (محمد بن ابراهیم پاشا) التماسیله میدانہ کلدیکی مقدمہ سندہ مندرجدر .
- (۶) — منہ الراقدین : علم اخلاق دن آچیق تورکچہ برلسانہ یازلمش بویوجك برجلہ اوزرہ مرتب قیمتلی براترددر . بو اثر اصل موضوعیلہ برابر قدیمی طولانیسیلہ تاریخ لسان عثمانی نقطہ سندن دہ اہمیتی حائزدر . برر نسخہ سی (کتبخانہ عمومی) ایلہ (نور عثمانی) و (مناستر) کتبخانہ لرندہ وارددر .

محمد شاه فناری

مولانا فناری نك مخدوم فضائل موسوی اولوب دیگر برادرلری کی (الولد صنوابیه) سرینه مظهر افاضلند. وفاتی (۸۳۰)، مرقدی پدر عالیبری یاننده در. اون سکنز یاشنده ایکن ادرنده کی مدرسه سلطانیه بالفعل وبلاستحقاق مدرس اولشلر ایدی. مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب بروج آتیدر: (حاشیه تفسیر فاتحه)، (شرح رساله اثبات واجب للدوانی)، (رساله فی ایمان ابوی النبی صلعم)، (حاشیه فصول بدایع) (شرح اساس الصرف)، (حاشیه اوائل مواقف)، (حاشیه شرح طوالع اصفهانی)، (شرح اتودج العلوم)، (حاشیه علی شرح فرائض سراجیه)، (کتاب ادعیه)، (حاشیه علی شرح وقایه) وسائر در.

محمد بن قاضی مانیاس

سلطان مراد ثانی دوری فضلاسندن اولوب تولدی (مانیاس) ده نشاتی (اسکوب) ده در. ادرنده مدرس ایکن وفات ایله دی. مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب (حاشیه شرح عقائد)، (شرح کاستان سعدی) ایله غرائب تواریخ و حیوانات ونیر نجاتدن باحث اولان (الغرائب والعجائب) اسمنده کی اثرندن عبارتدر. برده اون ایکی مقاله اوزره تورکجه (عجب العجائب) اسمنده بر اثری ده واردر که بر نسخه سی حکیم اوغلونده موجود در.

موسی افندی «موسی به عفانه به مرسل الایمینی التیره وی»

مؤلفین کرامدن بر ذات اولوب مخلصی (قدسی) در. خط دستتیه محرر بر نسخه سی فاتح کتبخانه سنده موجود اولان (فوائد القلوب) اسمنده کی علم حدیثدن (مصباح) شرحنک مؤلفیدر. بومفصل شرحدن باشقه برده مختصر بر شرح یازدیغنی مقدمه ده و (فوائد القلوب) ی ده (مصر) ده (مدرسه شیخو) ده (۷۹۵) تاریخنده اکیال ایتدیکنی خاتمه ده بیان ایدیور. (۸۸۰) تاریخنده (ابن القصاع) چاناقچی جامعنده امام ایکن (مشکوة الانوار فی لطائف الآثار) اسمنده اثر یازان (مصلح الدین مصطفی بن محمد التیره وی ثم الایدینی ده) تیره دن نشأت ایدن فضلا دندر.

محمد محی الدین نیکساری «محمد به ابراهیم»

فضلا و ریاضیوندن اولوب علوم عربیه و دینیہ حسام الدین توقادی، یوسف بالی قناری و ملا یکان کبی اساتذہ دن، قنون ریاضیہ یی ده قاضی زاده رومی شاگرد لرندن (فتح الله شیروانی) دن تحصیل ایله دی. بایزید ثانی نك دعوتی اوزرینه استانبوله کله رک و عظم و تدریس ایله امرار حیات ایتدی. (۹۰۱) ده وفات ایده رک (شیخ وفا) قربنه دفن اولوندی. آثاری غیر مطبوع اولوب بروجہ آتیدر: (تعلیقات علی تفسیر بیضاوی)، (تفسیر سورہ دخان)، (حاشیہ ایضاح فی المعانی المسمی بایشاح)، (تورکجه تفسیر سورہ اخلاص)، (حاشیہ صدر الشریعة)، (حاشیہ علی شرح عقائد نسفیه)، (حاشیہ شرح وقایه)، (شرح قصیده الامالی) در. قنون ریاضیه یی دایر یازدینی آثار دن برنسخه سی آیا صوفیه ده موجود (جغمینی) حاشیه سیله قاضی زاده نك (فوائد خاصه) سنك شرحی کوروله یلمشدر.

محمد الدین صامسوفی

افاضل دن برذات اولوب سلطان سلیم اول طرفدن ادرنه قاضیلکنه تعیین ایدلمشدی. (۹۲۹) ده ادرنه ده متقاعد آ وفات ایله دی. مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب بروجہ آتیدر: (حاشیہ شرح تجرید)، (حاشیہ تنقیح الاصول)، (حاشیه علی شرح مفتاح)، (حاشیہ تلویح للتفتازانی) و سائرہ در.

محمد شاه افندی

ترجمه سی سبق ایدن حاجی حسن زاده نك حفیددر. فاضل و مدقق برذات ایدی. بروسه ده مرادیه مدرسی ایکن (۹۳۹) ده وفات ایله دی. آثارینک اکثرینی تبیضه موفق اوله مامشدر که باشلوجه لری شونلردر: علم حدیث دن (شرح ثلاثیات بخاری)، فقه دن (شرح مختصر قدوری) ایله (وقایه). طرزنده لکن دها جمعیتی بر متن و سائرہ در.

محمد به قاضی آیانلوغ

علم و عرفان ایله متحلی برذات اولوب زماننده (آیانلوغ چلیسی) شهرتیه بنام ایدی. تحصیلی (بروسه) ده افاضل دن (بالیکسر) لی (ملا یکان) مرحوم دندر. اکمال تحصیلدن صوکره (بروسه) مدارسنده تدریس ایله مشغول اولدیلر. (خواجه زاده بروسه وی)، (الیاس

سینوی) کی مشاہیر علما کندیسندن استفاده ایتشلردر. [تفسیر کبیر] ی تلخیص، [ابن ساعی] نك [مجمع] متننی شرح ایتدیکی مثللو کتب متداوله نك اکثرینه ده تعلیقات یازمشدر. آثار مذکورده دن باخصوص [تلخیص] ك اهمیتتی مستغنی ایضاحدر. آثار ی غیر مطبوعدر. برده هدایه به شرحی اولدینی [قره باش زاده ازمیری] نك اثر تاریخینسده مندرجدر.

محی الدین محمد بن قطیب قاسم [قطیب قاسم ارغلو]

فاضل، ادیب بر ذات اولوب آماسیه لیدر علوم متنوعه ده کی وقوف تامی مسلم انام ایدی استانبولده مدرس ایکن (۹۴۰) تاریخنده وفات ایدرک جوار ایوب انصاری به دفن اولوندی اشعار عربیه سی ترکیه سندن دها رونقلی وقوتلیدر. مؤلفاتی: (حاشیه علی شرح فرائض للسید شریف) (حاشیه صدر الشریعه) و (موضوعات علوم) ه متعلق بر اثر. علامه زنجشیرینک محاضر اتدن (ربیع الابرار) فی (روض الاخبار) [۱] اسمیه تلخیص ایتشدر (ابناء الاصطفا فی حق اباء المصطفی) اسمنده بر اثری دها واردر آثار ی غیر مطبوعدر.

محمد محی الدین دقائی:

فضلادن متصوف بر ذات اولوب (موغله) لیدر تحصیلنی اکالدن صکرا کوتاهه و بروسه مدارسده تدریس ونشر علومه باشلادی بو آرائق طریقت (زینیه) نك درسعادتده مدفون (شیخ وفاء قونوی) دن منشعب (وفایه) شعبه سنه انتساب ایتدی (۹۴۰) تاریخنده (بروسه) ده وفات ایله یوب (زینیلر) نام صحابه دفن ایدلدی. آثار ی بروجه آتیدر.

- (۱) (تنویر الضحی) سورة والضحی تفسیریدر.
- (۲) (تهذیب الکافیه) علم نحو دن بر متن متین اولوب برده شرح تألیف ایلدی.
- (۳) (تعلیقات علی حاشیه تجرید) سید شریفک حاشیه سنه دائردر.
- (۴) (حاشیه شرح هدایه) ملا زاده نك هدایه شرحه دائر بر حاشیه اولوب بروسه لی (خواجه زاده) نك ذیلی مقامده در.

(۵) روض الازهار) فنون عدیده ده دائر مباحث واعتراضای حاوی بر اثردر.

(۶) بخرینه الفضائل وسکبه الافاضل. (۹۳۲) ده بروسه ده تألیف ایتشدر.

[۱] ترجمه حالی شعرا فصلنده مذکور عاشق چلبی طرفندن لسان عثمانیه ترجمه اولونمشدر

(۷) (تفسير آية الكرسي) وجه معروف اوزرد رساله تفسيردر .
برده بروسه لی خواجه زاده نك تهافته ده حاشیه سی اولدینی (قره باش زاده از میری) نك
اثرنده محرردر .

محمد به نجیب قره مصاری .

زمره مصنفیندن برذات اولوب (قره حصار صاحب - آفیون قره حصار) لیدر (۹۰۰)
تاریخلرنده ارتحال ایلدی . آناری غیر مطبوع اولوب باشلیجه سی بونلردر . (رونق التفاسیر)
(جواهر المواعظ والاثار وزواهر الصایح والاثار) (خطابات المشایخ والكبراء) در . (۸۷۵) ده
مؤلف اولان (رونق التفاسیر) ك بر نسخه سی کتبخانه عمومیده موجوددر .
علم حدیثدن (شرح راموز الاسرار المسمی بكنوز الانوار) صاحبی (عثمان بن علی) ده
قره حصاردن یتیشن فضالنددر .

محی الدین محمد (فناری زاده) .

مولانا قنارینك حفیددر . پدر عالیبری علی بن یوسف بالی ایله خطیب زاده وافضل زاده
کبی فضالان اكمال تحصیل ایدرك قاضی عسکر اولمش ایلدی . وفاتی (محی دین اولدی عازم رحمته)
مصراعنك دلالت ایتدیکی (۹۵۴) ده قبری حضرت ایوب جوارنده کوچوک امیر افندی قرینده در
مؤلفاتی . [ناتمام تفسیر شریف] [حاشیه علی شرح مفتاح] [تعلیقه علی صدر الشریعه
وهدایه] وسائرده در . شعرده آنتسابلری وارایدی . برقطعه لری شویله در :

اوکرلر کرچه کیم صبر جمیلی : ولی صبرك دخی ارزانی خوشدر
دل محی دن اکسک اولسون درد : مسافر خانه نك مهمانی خوشدر

غلطه ده مسجد ومکتب بنا ایله دی . غلطه قاضیسی اولان برادر زاده لری عبدالباقی چلی ده
یاننده مدفوندر .

مصطفی الدین مصطفی به زکریای قره مانی

علمای اعلامدن بر ذاتدر . مصرده اكمال تحصیل ایدرك عودت ایلدی . (۸۰۹) تاریخنده

ارتحال ایتدی. آناری فقهدن (شرح هدایه) (حاشیه شرح مصباح) (شرح مقدمه ابی الیث .
المسعی بتوضیح) ایله نحوون (مصباح شرحی ضوء) اوزره مکمل بر حاشیه وسائر در .
بر نسخه سی بایزید ثانی جامعنده کی کتبخانه ده موجود اولان علم عقائد ، عباداتدن باحث
(تحف المعارف) صاحبی (جمال بن حاجی فقیه) و (خزینة الخواص) صاحبی (عبدالفتاح) اقدیلرده
(قره مان) دن یتیشن فضلا وادبادندر .

محمد افندی

در سعادتده محمود پاشا امامنک مخدومی اولوب فضلادن بر ذات در بر آراق امامیه مفتیسی
اولمش ایدی (۹۷۳) ده استانبولده ارتحال ایله دی اوق میداننده مدفوندر . عربی و فارسی لسانلرنده
انشاد شعره مقتدر ایدی . (بیضاوی به حاشیه) سی ایله (کافیه) (مصباح) (عوامل) ترجمه لری
وارددر آناری غیر مطبوعدر .

محمود به سلیمان کفوری

سلطان سلیمان قانونی دورنده استانبولده کله رک تفیض ایله بن بر فاضلدر عربی المباره
و غیر مطبوع (کتاب اعلام الاخیار من فقهاء مذهب التعمان المختار) اسمنده کی اثری علمای
حنفیه نك تراجم احوالیه بعض اثارک اسامی و پارچه لرینی جامعدر که تراجم احوال ایله مشغول
ذواته و اوقوتدینی کتب فقهیه نك مؤلف لرینی ده بیلیمک ایستین علمایه لزوملی و مفصل دینله جک
درجه ده اثرلردن اولوب ساده جه (کتاب) اسمیلده مذکوردر لسان عربیده کاتب و شاعر
ایدی. کتابدن باشقه بعض رسائل و تعلیقاتی ده وارددر (۹۹۷) تاریخنده استانبولده وفات ایلدی.

مصطفی افندی «ضوایی زاده»

موالیدن فاضل بر ذات اولوب بهشتی رمضان اقدینک کریمه زاده سیدر . (مدینه منوره)
مولویتندن صکره (۹۹۸) ده استانبولده ارتحال ایتدی . ایوبده مدفوندر . صلوٰة مفروضه
ادعیه سنه متعلق بر رساله سیله (کلمات چهار یارکزین) و (صد کله امام علی) به شرح لری

وارد. آثاری غیر مطبوعه در (۹۸۸) تاریخچه ادرنده ایکن کتب منزله دن باحث عربی العبارة تألیف ابتدکی (مطالب العالیه) اسنده کی اثری مؤخرأ تورکجه ترجمه و شرح اتمشدر . امام (فخر رازی) نک علم کلامدن اولان (مطالب عالیه) سی باشقه در .

منشی

« محمد به مرالدبه منشی »

السنة ثلثة ادبیاتنه واقف علما وادبادن برذات اولوب (مغیسا - صاروخان) سنجانی ملحقاندن (آق حصار) لیدر. تحصیل ابتدائی وطلبه (مغیسا) ده بعدالاکال (استانبول) ده کلهرک فضلادن (ابواللیث علیسی) و (جعفر) اقدیلردن اخذ اجازه به نائلته سلك قضایه سالك اولدی . وبومسلکده کی خدماتنک قسم اعظمی دیار مصریه ده کچیردی . بوآناده تألیفته موفق اولدینی تفسیر شریفی سلطان مراد ثالثه تقدیم ایدهرک آرزوسی وجهله شیخ الحرم نبوی خدمتیه بکام اولدی . الی اخرالعمر بوخدمت جلیله ایله امرار اوقات ایلوب (۱۰۰۰) تاریخچه ازتحال ایدهرک (بقیع) دینبان مقابر صالحیه دفن ایدلدی . طریقت تقشبدی دن ده مستخلف ایدی . مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب استانبول کتبخانه لرنده کوروله بیلتری بروجه آتی در :

(۱) (تفسیر شریف) : (تنزیل التزییل) و (تفسیر منشی) شهرتیه بنام در . نسخه لری ازجمله آیاصوفیه ونور عثمانی کتبخانه لرنده واردر .

(۲) (شرح منظومه جزری) : ائمه قرائت اکا برندن امام (جزری) نک مشهور منظومه سنک شرحیدر . وفا محله سنده کی عاطف اقدی کتبخانه سنده موجوددر .

کذا عاطف اقدی کتبخانه سنده	(۳) (رسالة فی التعریب)
	(۴) (سوابغ التوابغ)
	(۵) (رسالة الاضداد)
	(۶) (رسالة فی الالفاظ الی وضعت علی صیغة الجمع)
	(۷) (شرح مقامات حریری)
	(۸) (شرح قصیده برته)
	(۹) (اصول تقریب من القرائة)

(۱۰) (لغتجه معربات عربيہ)

(۱۱) (مثنی ومثلث در لغت فارسی :) ۷۷۵ کلمات فارسيه نك شرح وتوضيحه دائر مهم
بر اثر لغويدر .

(۱۲) قلميه

(۱۳) الدر المنصود في الخبر المورود - ترجمه حديث اربعين

(۱۴) روضة الجناس : مثنی ومثلثی جامع وصنایع کلامیه دن (صنعت جناس) ی مین بر
اثر لغوی وادبیدر .

محرم افندی

مؤلفیندن بر ذات اولوب (زیله) لیدر. مشایخ فصلنده مذکور شیخ شمس الدین سیواسی نك
بویوك برادریدر . اكابر خلوتیه دن عبدالمجید شیر وانی دن مستخلفدر (۱۰۰۰) تاریخنده
(زیله) ده ارتحال ایله دی . آثارینك مشهوری نحو دن جامی یعنی « فوائد ضیائیة »
حاشیه سیدرکه عباره سی سهل اولدیغندن طلبه نك اضاعة وقتی موجب اولماز بو حاشیه نك جلد
تانیسی « عباده ایوبی » طرفدن اكمال ایدلمشدر .

(هدیة الصلوك فی شرح تحفة الملوك) و (تلخیص المفتاح من المعانی والبیان) اسملرنده
باشقه رسائی ده واردر . مولانا (عبدالرحمن جامی) نك مناقب اولیادن باحث فارسی العبارة
مشهور (نفحات الانس) فی ده لسان عربی یه نقل وترجه ایله مشدر . [مطبوع ترجمه (لامعی)
چلبی نكدر] آثارندن یالكز (جامی) حاشیه سی مطبوعدر . برده عربی العبارة (مناقب الاثمة
الثله علی مذهب اهل السنة والجماعة) اسمنده برتری، پدری (محمد بن حاجی الیاس) كده فارسی
لغتی واردرکه برنسخه سی کتبخانه عمومی ده موجوددر . (هدیة) نك خط دستیله محرر نسخه سی
نور عثمانیه کتبخانه سنده در .

مولانا جامی نك عربی العبارة کافی شرحندن باشقه برده فارسی العبارة ودها مفصل برکافیه
شرحی واردرکه یازمه برنسخه سی سلانیکده نعمان پاشا درکاهی کتبخانه سنده منظور عاجزی
اولدی . علماء عثمانیه دن (خضر بن الیاس کومولجنه وی) نكده (اسئلة القطیبه) اسمنده
برکافیه شرحی واردر .

محمد معروف افندری

قضاتدن وعرفای شعرادن برذات اولوب (طربزون) لیدر. مصر ملاسی ایکن (استقامت) کله سنک دلالتی اولان (۱۰۰۲) تاریخنده وفات ایده رک (قرافه کبری) قبرستانده (عمر ابن الفارض) حضرتلرینک قربنه دفن ایدلدی آثارینک باشلیجه سی سادات نقشبندیه نك سلوك و تراجم احوالندن باحث اولوب از میر قاضیسی ایکن ترجمه ایتدیکی مطبوع (رشحات عین الحیات) ترجمه سیدر. (قصیده بر نه) یه ده ترجمه مکمل شرحی وارددر. مسلك قدیم تصوفه منتسب ایدی.

یارب بو کوکل کوزینی بینا ایله مرآت دلی پاک و مجلا ایله
ذکر کله سنک شکرک ایدوب ورد زبان دل بلبلی حمدکه کویا ایله

میر احمد شمس الدین قره باغی

فضلادن برذات اولوب اکمال تحصیلدن صوکره استانبوله کله رک قاضی عسکر اولمش ایدی .
(۱۰۰۹) ده ارتحال ایله دی . وفاده مدفوندر .
مؤلفاتی :

(حاشیه بیضاوی) ایله (تلویح ، هدایه ، مواقف ، مفتاح) . اولان تعلیقاتدن عبارتدر .

میرعلی زاده ابراهیم احمد افندری

فضلادن شهری برذاتدر . (۱۰۳۰) تاریخنده ارتحال ایله دی . آثاری غیر مطبوع اولوب
بروجه آتیدر :
(حاشیه درر ، شرح شافیه ، حاشیه علی شرح التلخیص ، جامع المتفرقات من فوائد الورقات ،
کفایة الرفاة الی غرف الورقات ، تحریر الملاحقات والتقاریر المحققات) در .

محمد احمد افندری « شیخ الاسلام »

مورخین فصلنده مذکور خواجه سعدالدین اقدینک مخدومیدر . (۱۰۳۴) تاریخنده
ارتحال ایده رک پدری یاننه دفن ایدلدی . السنة ثلاثه ده اشعاری وارددر .

آثاری :

(فضائل جمعه ، تخمیس قصیده برثه ، کل خندان - ترجمه کلسستان ، ذیل تاج التواریخ منظوم ترجمه شمائل) و سائرہ در .
(فضائل) حمیدیه ، (کل خندان) نور عثمانیہ و (منظوم ترجمه شمائل) دہ ابراہیم پاشا کتبخانہ لرنده واردر .

محمد امین بہ صدرالدین شیروانی

فاضل ابن فاضل برذات اولوب علماً تکمیلی استانبولہ در . (۱۰۳۶) تاریخندہ وفات ایدہ رک وصیتی اوزرہ اسکدارہ دفن ایدلدی . (۵۴) فندن باحث سلطان احمد اول نامنہ تألیف ایتدیکی (فوائد خاقانیہ) ایله (تفسیر سورہ فتح ، حاشیہ شرح شمسہ ، تعلیقات علی تفسیر بیضاوی ، شرح قواعد العقائد للغزالی ، رسالہ فی تحقیق المبدأ والمعاد) و سائرہ کی آثاری واردر .
پدر عالیلری صدرالدین شیروانی نكده (الحکمة المتعالیة) و سائرہ کی آثار فاضلانہ لری واردر .

مصطفی افندی «شیخ الاسلام»

فضلادن برذات اولوب (بولی) دندر . (۱۰۸۴) دہ هجدن عودتندہ (مصر) دہ ارتحال ایتدی .
آثاری : (شرح کنز الدقایق ، حاشیہ شرح اشکال التأسيس) ایله فنون متداولہ یہ تعلیقات در

مصطفی بہ فہرالدین

فضلا وادبادن برذاتدر . فقہدن مشہور (اشباء ونظائر)ی (تنویرالاذہان والضمائر) اسمیلہ شرح ایدہ رک سلطان احمد اولہ تقدیم ایتدی کہ (حمیدیه) کتبخانہ سندہ واردر . خط دستیلہ محرر نسخہ سی دہ اسعد افندی کتبخانہ سندہ در .

برده (۱۰۱۱) تاریخنده (حسین خوارزمی) نك (نصیحت نامه شاهی) سنی ۱۲ باب اوزره
ترجه ایده رك (ارشاد العاشقین) تسمیه ایتشدر .
شیخ (محمد قزوینی) نك (مناقب مشایخ نقشیه) سنی ده ترجه ایتشدر كه برنسخه سی
(خسرو پاشا) کتبخانه سنده در .

محمد بروردی « مصنف »

فضلا دن بر ذات اولوب علم فقه دن (تنویر الابصار) ه (تبصیر الانوار) اسمیله یازدینی شرح
ایله اثبات فضیلت ایله مشدر .
بو شرحك مقدمه سندن ترجه حالی مشایخ فصلنده مذکور (افتاده زاده قطب ابراهیم
افندی) یه منتسب اولدینی آکلاشیلیور . بو اثرك برنسخه سی طرف عاجزیدن بروسه ده جامع
کیر کتبخانه سنه اهدا قیلنمشدر .
(۱۰۸۸) تاریخنده وفات ایله دی پونار باشی حظیره سنده قلندر خانه یقینده مدفوندر .
(۱۰۸۶) ده (بابای عتیق - بابا اسکی) ده وفات ایدن (قهستانی) شارحی (الهی زاده محمد
افندی) ده بروسه دن یتیشن علمادندر .

محمد یوسف افندی « اسیری محمد افندی »

علماء شعرا دن بر ذات اولوب فی الاصل (آناطولی) دندر . اکال تحصیلدن سوکره اختیار
سیاحت ایتدیکی ائنده صلیبیونه اسیر اولمشدی . بعد الحلاص (آغریبوز) آطه سنده کی (قیزیل
حصار) ده اختیار اقامت ایله دی و (۱۰۰۰) تاریخنه دوغرو بوراده ارتحال ایتدی .
(مجامع الجواهر) اسمنده بر اثر یله تورکجه (محمدیه) شرحی واردر كه برنسخه سی نور عثمانیه
کتبخانه سنده واردر .
اسارتی زماننده کی سرگذشتی سلك نظمه چکمشدی .

مصطفی به عمر اسکنداری

بین العلماء (جلب) شهرتیه بنام شهری برفاضلدر . سلیمانیه مدرسی ایکن درسعادتده

(۱۰۹۳) تاریخچه وفات ایتدی . طوب قاپی خارجنده قاضی زاده محمد افندی یاننه دفن ایدلدی .

مؤلفاتی :

(شرح مسلم، رساله فی علم القرائة، رساله فی علم النحو، شرح ملتقى، تعليقات على الجامى، رساله فی الاشكال الاربعة من المنطق، تنوير الازهان والضماير فی شرح الاشياء والنظائر) در. علم حدیثدن (مسلم) شرحی آنارینک اک مهمیدر .

محمد امین افندی «شیخ الاسلام»

مشهور فتاوی صاحبی فاضل برذات اولوب آنقره لیدر . (تنویر) . حاشیه مفصله سی وارددر . (۱۰۹۸) ده در سعادتده ارتحال ایددرک سلطان سلیم جوارنده (قوغه چی ده ده) قربنه دفن ایدلدی .

محمد به احمد به ابراهیم

علمادن برذات اولوب (استانبول) ده تدریس ایله امرار حیات ایله دی . آتی ده کی آناری قلیچ علی پاشا کتبخانه سنده کورولدی :
برهان — ترجمه طریقت محمدیه
دره البرهانیه (عقائد دن)
ترجمه منیه المصلی
برنجی اثرینی (۱۰۷۵) ده اکیال ایتشددر .

منیری بلغرادلی

علماء کرامدن برذات اولوب بوسنه لیدر . (بلغراد) ده اختیار اقامتله نشر علوم ایله دی .
(تحفة النصیحة، سبل الهدی، مناقب المتقین) ناملرنده کی تألیفله اقالیم سببعه واحواله دأثر (سبعیات) اسمنده جغرافیای قدیمه عائد برائری وارددر .
سلطان احمد اول دوری اواخرنده (بلغراد) ده وفات ایله دی جهله متصوفه دن بعضیلرینک

احوالی کور ویده بوطائفه علیه نك عمومی حقنده سوء ظن اولونماسی موافق عقل وانصاف اوله میه جفته دائر عزیز محمود هدائی وحسین لامکانی حضراتنک بوذاته مکتوبلری واردر .
(۱۰۲۹) تاریخنده درسعادته وفات ایدن (علی) افندی ده (بلغراد) دن یتیشن فضلا دندر . بوذاتک (شرح سراجیه ملا) یه حاشیه سی و فرائضه مستقل متنی واردر .

موستاری محمود افندی

فضلادن وزمره قضاتدن برزاتدر . حلب قاضیسی ایکن (۱۰۹۹) تاریخنده ارتحال ایله دی ..
آثاری :

(شرح عروض اندلسی ، شرح ملا جامی الی منصوبات ، بدیعیه من البدیع) وسائر در .
(فتاوی احمدیه) صاحبی (احمد) افندی ده موستاردن یتیشن فضلا دندر .

مصالح الدبیه موسی افندی «شیخ عماد زاده»

مقدمات علومی کوردکن صوکره بلاد عرب وعجمه سیاحتله عودتنده افضل زاده دن تکمیل نسخ ایله دی . بعده مملکتی اولان آماسیه په عودتله سلطان بایزید ثانی کتبخانه سنه حافظ کتب تعیین اولوندی .
وفاتی :

[۹۳۶] ده ارتحال ابتدی . اواخر عمرنده مسلک قویم تصوفه سالک اولمش ایدی . الزم مسائل فقهیه بی جامع اولمق اوزره اون عدد فتاوی مقبوله دن جمع وترتینه بذل همت ایله دیکی (مخزن الفقه) نامنده کی اثرینی مؤخرأ مفصل بر صورتده شرح ایله مشدر هرا یکیسی ده غیر مطبوعدر . سلطان (محمد بن بایزید) خان معاصری اولوب علم اخلاقدن تورجکه (مرآت الملوك) مؤلفی کوموشلی زاده (احمد حسام الدین) افندی ده (آماسیه) دن یتیشن فضلا دندر .

محمد بن عبدالرسول برزنجی

فحول علمادن برزات اولوب (سلیمانیه) لیدر . (۱۱۰۳) تاریخنده مجاور بولوندی

(مدینه منوره) ده ارتحال ایله دی . (قدح الزند فی رد جهالات اهل سرمند) و (الاشاعة فی اشراط الساعة) اسمارنده آناری واردر . یاووز سلطان سلیم معاصری اولان شیخ مکی شهرتیه بنام سادات برزنجیه دن شیخ (محمد بن مظفر) ک سلطان مشارالیهک امریه تالیف ایتدیکی فارسی عبارت (الجنب الغربی فی حل مشکلات ابن عربی) سنی ده تعریب ایله مشدرکه برنسخه سی راغب پاشا کتبخانه سنده موجوددر .

محمد بن احمد البعماری

فضلادن برذات اولوب (۱۱۲۰) تاریخنده (چورلو) لو علی پاشا نامنه عربجه (عمدة العالمین لمرضاة رب العالمین) ایله سلطان احمد ثالث نامنه (کواکب الانوار الحمدیه فی اسرار المعجزات الحمدیه) اسمنده تورکجه بر اثری ده واردر که هر ایکسی ده (چورلو) لو کتبخانه سنده موجوددر .

منتشی راده عبدالرحیم افندی (شیخ الاسلام)

فقها دن برذات اولوب (بروسه) لیدر . (۱۱۲۸) ده (ادرنه) ده ارتحال ایتدی (زهرمار) مسجدی حظیره سنده مدفوندر . نامنه مضاف فتاوا سی مطبوع و مشهوردر . (جريدة الفرائض) (تعليقات علی الیضاوی) و سائر کبی غیر مطبوع رسائل و حواشی سی ده واردر .

محمد اسکدری (شیخ)

فقها دن برذات اولوب اسکدری شیخ اسعد افندینک مخدومیدر . مدینه منوره مقتیسی ایکن (۱۱۴۳) ده ارتحال ایله دی (بقیع) قبرستانده مدفوندر (رساله فی تحریر النصاب الشرعی من الدنانیر والدرهم) و سائر کبی آناری واردر . (۱۱۸۳) ده وفات ایدر که پدری یاننه دفن ایدیلن عبدالمحسن افندی نکهده فضلادن برذات اولدیغنه پدرینه خلف اوله رق مفتی بلده اولماسی دلیلدر .

مسئبی راده عبیراه افندی

مؤلفیدن برذات اولوب شهریدر . (۱۱۴۸) تاریخنده وفات ایلدی فاتح جوارنده کی نشانچی جامع شریفی قارشو سنده مدفوندر آناری (کتاب المعیار لما فی تفسیر القاضی من الاخبار) و سورة

یونسہ قدر (حاشیہ علی الیضاوی) منطقہ دن (حسام کاتی حاشیہ سی محی الدین طالشہ) حاشیہ (علاقہ شرحی) (عزیز شرحی سعد الدینہ تعلیقات) (رسالہ فی رد قدم العالم) (اختلاف مابین سید شریف وسعد الدین) وسائرہ در . برده حکماء ایلہ متکلمین ومعتزلہ ایلہ اشاعرہ ، اشاعرہ ایلہ ماتریدیہ بینلرنده کی اختلافاتی مین (خلافت) اسمندہ برائری وینہ حکمانک (مأثبت قدمه امتنع عدمه) کلامی اوزرینہ (تہافت) نامندہ برسالہ سی وارد در . اشبو آثار دن یالکز (اختلاف) مطبوع در .

محمد بن عمر دارمہری

فضلا دن بردات اولوب (۱۱۵۲) تاریخندہ ارتحال ابتد .
آثاری :

(شرح حسینہ) (شرح مسائل ثلث بالہیات والفقه) (تعلیقات علی بعض المواضع للقاضی) در .

مصطفی بن عبدالرحمن ازمری

علم قرائت متخصصلرندن برفاضلدر . (۱۱۵۵) تاریخندہ . مصرده وفات ایلدی .
مؤلفاتی :

(عمدة الفرقان فی وجوه القرآن) (بدایع البرہان فی علم القرآن) (مختصر النشر الکبیر)
(تقریب حصول مقاصد) وسائرہ در .

سلطان سلیمان قانونی دورندہ وفات ایدن فاتح خطیبی (سورمہ لی زاده محمد) افندی ده علم قرائتہ کمالیہ واقف بردات اولوب مشہور (قصیدہ شاطبی) یہ بحروز حافده ورویدہ موافق برقصیدہ نظم ایلہ مش ومؤخرأ قرائت سبعہ یہ ملحق اولان قرائت ثلثہ جیلہنی وشيوخ روآنی بیان ایتمک اوزره مکملأ شرح ایلہ مشدر . (۱۲۶۷) تاریخندہ وفات ایدہ رک سلیمانہ جامع شریفی حظیرہ سنہ دفن اولونان تشریفاتجی شہری (عاکف) افدینکده (۳۹۸) صحیفہ دن عبارت (مرآة قرآن) اسمندہ اثر مقبولی وارد در .

(۱۲۰۰) کسور تاریخلرنده حجازده وفات ایدن شومیلی حافظ حلمی افندی ده علم قرائت متخصصلرندن بردات اولوب (منظوم تجوید) (منظوم شروط صلوۃ) (منظوم سجاوند) کبی آثاری وارد در . مدت مدیدہ واردار یکجہ سنده اقامت ایلہ مشدی . غازی اورہ نوس بک احفادینک سنک مزارلرنده کوزل تاریخلری کورولمکده در . عربی العبارة برده ختم دعاسی یازمشدر .

آثارندن باشند ایکسی بریده اولوق اوزره مطبوعدر. دیاربکرو لایتی داخلنده (پالو) قصبه لی (حامد بن الحاج عبدالفتاح) افندی کده علم قرائندن (زبدۃ العرفان) اسمنده مطبوع عربی العبارة بر اثری وارد. علم تجوید متخصصلرندن شعبان افدینکده (تجوید) رساله سی موجوددر. مشهور قره باش تجویدی شرح ایدن استانبولده خواجه پاشا امامی حسن افندی ده قرادن برذا ندر. مرعشی محمد بن یحیی افدینکده (افعی) اسمبله (۱۱۳۱) ده تورکجه برتجوید رساله سی وارد.

محمد امین اسکداری

علوم عربیه نك اكثر شعباتنه بهره کلی صاحبی افاضلن بر ذات اولوب پیر عالی (عزیز محمود هدائی) حضرتلرینك کریمه زاده لری (سید عبدالحی) افدینك مخدومیدر. سن فرقه دخولیه برابر زمانی فضلاسندن تلقی علومه ابتدار ایله شرکاسی آره سنده متمیز بر حالده اخذ اجازه مظهریتدن صوکره علی الاصول تدریس علومه باشلادی. وآز زمانده انتشار ایدن صیت فضلنه بناء حلقه تدریسنه پك چوق طالین علم طویلاندی. واعطای احازه یه موفق اوله رق تألیف آثار ایله مشغول ایکن (معدن الفضل والادب) ترکینك دلالتی اولان (۱۱۴۹) تاریخنده ارتحال ایله دی. (اسکدار) ده (بلبل دره سی) قبرستانده مدفوندر. طریقت جلوتیه انتساب ایله ده آریجه مستفیض اولمشلردر. کتابلریله متروکات علمیه سی (عتیق والدہ سلطان) مدرسی اولوب (امیر خواجه) دیمکله معروف (عبدالقادر) افندی یه انتقال ایله مش؛ بوذاتک وفاتیه ده والدہ مشارالیه جامع شریفی دولابنده حفظ ایدمشدر. بوکتابلرک قسم اعظمی الیوم جامع شریفک قبله جهتده اوقاف نظارتی همتیه احیا ایدیلن کتبخانه ده محفوظدر. آثار فاضلانه لری اوتوزی متجاوز اولوب کوروله بیلنلری بروجہ آیدر:

(۱) — قاضی بیضاوی نك فاتحه تفسیرینه حاشیه (خط دستیله محرر نسخه سی کتبخانه

مذکورده در).

» » »

(۲) — درر حاشیه سی

» » »

(۳) — منار شرحی نضرة النظر

» » »

(۴) — جلال دوانینك اثبات واجب رساله سی حاشیه سنه حاشیه

» » »

(۵) — قصیده نونیه شرحنه حاشیه

» » »

(۶) — میرابوالفتحک آداب حاشیه سنه حاشیه

» » »

(۷) — عقائد عضدیه نك علم بحثنه شرح

- (۸) — برکوی محمد افندینک آداب رساله سنی شرح (خط دستیله محرر نسخه سی کتبخانه مذکور در)
- (۹) — عصامک وضعیه شرحه حاشیه
» » »
- (۱۰) — اثبات تناهی الابعاد و بطلان تسلسله دائر سؤال و جوابلی براهین خمس شرحی »
- (۱۱) — عقائد نسفیه شرحه حاشیه
- (۱۲) — جهت وحدت رساله سی (مطبوعه در)
- (۱۳) — اجزای قضیه رساله سی »
- (۱۴) — وحدت وجود رساله سی
- (۱۵) — عقائد نسفیه شرحه خیالی نک حاشیه سنی حاشیه
- (۱۶) — کافی شرحی ملا جامی به حاشیه
- (۱۷) — حیاتی حاشیه سنی تعلیقات
- (۱۸) — علم حسابدن بهائیه شرح
- (۱۹) — میرزا جانک اثبات واجب رساله سنی حاشیه
- (۲۰) — فناری حاشیه سی قره خلیل افندی به حاشیه
- (۲۱) — نخودن عصامه حاشیه (مطبوعه در)
- (۲۲) — سید شریفک مطول حاشیه سنی حاشیه
- (۲۳) — مفهومات قضایا رساله سی

بونلردن باشقه علامه (عینی) مرحومک (۲۴) جلددن عبارت (عقدالجمان) اسمنده کی تاریخ مشهورینک جلد اولی ده ترجمه ایشدرکه خط دستیله محرر نسخه سی الیوم اوتوز بش بیک کتب متنوعه بی حاوی اولان (بیلدیز) کتبخانه سنده در .

مصطفای مومستاری

اصحاب فضیلت و ابرار امتدن بر ذات عالی اولوب بوسنه قطعه سنده (یویو) لقیله معروف ایدی . سن فرقه وصولنده مقدمات علومی فضلادن اولان پدری (یوسف) افندیدن بعد التعلیم (۱۰۸۸) سنی سنده (استانبول) ه کله رک او عصرک بنام علماسندن و موالیدن صالح و تیره وی قره بکر و عرب زاده کی ذواتدن اکیال تحصیل ایلدی . بو اثناده یعنی (۱۱۰۴) تاریخنده مملکتی مفتیسی حسن افندینک وقوع وفاته مبنی وطنداشترینک دعوت و التماس لرینه تبعاً (مومستار) مفتیلکنی قبول ایلوب مادام العمر تدریس و تألیف ایله بالاشتغال (۱۱۱۹) ده ارتحال ایدره رک (مومستار) ده کی مقابر مسلمینه دفن ایلدی . مفصلجه ترجمه حالی عربی العبارة اولتی اوزره

قائن برادری اولان مدرسیزدن (اویساج) لقیله ملقب ابراهیم اقدی طرفندن یازلمشدر ده
بروجه آئی ایکی وفات مصرعلری اوترجه حالدن منقولدر :

قد انتقل ینابیع العلوم جمعاً | ۱۱۱۹
ارتحل به شان الکمال

آثار فاضلانه لری :

- ۱ — مفتاح الحصول فی شرح مرآة الاصول .
- ۲ — رسالة فی علم الاداب المسمى بخلاصة الاداب (ایلك مؤلفاتی اولوب هر ایکسینی ده اکمال تحصیلنه قریب تألیف ایتمشدر .)
- ۳ — شرح الشمسية فی المنطق المسمى بشرح الجديد .
- ۴ — شرح علی النموذج الزخشری فی النحو المسمى بفوائد العبدیه .
- ۵ — شرح علی قصيدة اللامیه فی الکلام المسمى ببدر المعالی فی شرح الامالی .
- ۶ — حاشیه علی شرح قصيدة اللامیه للفاضل قرء باغی .
- ۷ — حاشیه علی شرح الرسالة العنقديه فی الوضع للفاضل عصام .
- ۸ — شرح علی المغنی فی الاصول المسمى بفتح الاسرار .
- ۹ — شرح علی منتخب فی الاصول المسمى بمنتخب الاصول .
- ۱۰ — شرح علی الرسالة النسفیة فی الفرائض .
- ۱۱ — رسالة فی الفرائض المسمى بلب الفرائض .
- ۱۲ — مجالس لطيفة فی الموعظة المسمى بنفائس المجالس .
- ۱۳ — شرح منظومة شاهدهی المسمى بحله منظومه (۱۱۱۰ تاریخلی مؤلف خطیله محرر اولان نسخهی فضلاي عسکریه دن غدادی اسماعیل پاشا حضرت تلرینک کتبخانه لرنده در .)
- ۱۴ — شرح علی التهذیب فی المنطق والکلام للعلامة سمدالدين تفتازانی (اخر تألیفاتی اولوب ۱۱۱۸ ده مؤلفدر .)
- ۱۵ — شرح لب الفرائض (دیباچه سنده طقوز کونده تألیف ایتدیکنی بیان ایدیور .)
- ۱۶ — حاشیه علی شرح الاداب للفاضل مسعود رومی .
- ۱۷ — شرح علی رسالة السمرقنديه فی الاداب .
- ۱۸ — شرح کبیر علی رسالة خلاصة الاداب .
- ۱۹ — شرح صغیر علی رسالة خلاصة الاداب .
- ۲۰ — شرح علی الحنفیه فی الاداب
- ۲۱ — حاشیه علی الفوائد المیری فی الاداب .

- ۲۲ — حاشیه علی شرح العلامة فی الاداب .
 ۲۳ — تطبیقات علی حاشیه شیخ الاسلام الهروی علی المختصر فی المعانی .
 ۲۴ — شرح ایساغوجی فی المنطق (آثار ندن یالکز بواثری مطبوعه در) .
 ۲۵ — شرح علی دیباجه المختصر فی المعانی .
 بونلردن باشقه مطالعه ایتدیکی کتب متنوعه نك اکثریسنه تعلیقاتی اولدینی کبی اوقودینی کتابلردن آلتیش کسورینیده استنساخ ایتدیکی ترکه سنده کورولمشد .
 تأهل ایتشمسه ده اولادی اولامشدر . وفاته بادی اولان مرض صوریسی تمیسی وجهله اوچ کون دوام ایتمشدر . تربه سی الیوم زیارتگاه مؤمنیندر .

مصنفك بكر احمد افندرى

مؤلفیندن برذات اولوب (موغله) قراسندن (مه سولی) قریه سندنر الك متعارف اثری استادى (محمود انطاقى) نك علم بیانندن مشهور [علاقہ] یه [۱۱۴۹] تاریخنده یازدینی شرح مطبوعه در . قصیده برئه یه ده شرحی وارسه ده غیر مطبوعه در .

مصطفى بن ابراهيم افندرى

علوم عربیه منتسبلرندن بیر ذات اولوب تحصیل درسعادته نشری [بیغا] سنجاغنده در . [۱۲۰۷] تاریخنده شهیداً ارتحال ایدرک [بابرامیج] قضا سنك [قوطلو اوبه] قریه سنده [چاندیر] نام محله دفن ایدلدى .
 (تحفه الاخوان) اسمنده کی مطبوع (عوامل تحفه سی) میان طلابده متداولدر . آثار سارده سی وارسه ده غیر مطبوعه در .

میر حسین بن اسکندر

فضالان برذات اولوب بوجه آتی آثارى واردر: (مجمع المهمات الدینیة علی مذهب الحنفیة) (اباب التجوید للقرآن المجید) (مفتاح العبادة ووسيلة السعادة) :

مفتی زاده محمد صادق ارزنجانی

علوم آلیه ده وقوف تام احبابندن بر ذاتدر . آثار مطبوعه سی : (شرح علی الحسینیة

الاداب) (حاشیه علی التصورات من المنطق) (حاشیه علی التصدیقات من المنطق) (حاشیه علی استعاره عصام) و سائرہ در. (۱۲۲۳) ده وفات ایلدی. اسکدارره عنادیہ دن قرہ جہ احمدہ کیدن جادہ نك صاغ طرفندہ مدفوندر. عاشر اقدی کتب خانہ سندہ سورہ فاتحہ حاشیہ سی وارددر.

محمد بن حافظ حسن مغنیساری

فضلا دن بر ذات اولوب (قرہ دکن) ساحلنددر. زمانندہ (قرہ محمود) لقیلہ مشہور ایدی. (مغنیسا) ده (چاشنیکیر) مدرسه سی مدرسلکنندہ بولونہرق نشر علوم ایلہ دی. (۱۲۲۲) تاریخندہ ارتحال ایتدی. (پاشا مزارلنی) دینیلن مزارستانک یول کنارندہ مصنفیندن (طاط زاده حسن) اقدی مرحومک یانہ دفن ایلدی. (مغنی الطلاب) اسمندہ کی سهل العبارة مطبوع (ایساغوجی) شرحی مشہوردر. شیخ (عبد الرحمن بن صغیر) ک (السلم المرونی) نامندہ کی اثر منطقیسی نہ شرح ایتشددر.

محمد ایزمیری

مؤلفیندن بر ذات اولوب (ایزمیر) ک (بوجه) قریہ سندندر. خط دستیلہ بر مجموعہ ده بوجه آتی رسائلی منظوم اولای :

زمانہ دائر برقید یوقسہ ده (۱۰۰۰) تاریخندن صوکرہ اولدینی آکلاشیلور. آناری :

- (۱) — رسالہ فی بیان وضع الحکمة فی وضع الاحکام و بیان فضیلة العلم.
- (۲) — قضا و قدر
- (۳) — ذکر الحقی والجهری
- (۴) — تزهة العقاید وزبدة الفوائد
- (۵) — تحقیق کیفیة وزن الاعمال
- (۶) — شرح دعاء التحیات

محمد بن مصطفی عمری

علماء اعلامدن بر ذات اولوب (۱۲۳۴) ده (قونیہ) ده ارتحال ایدرک جوارمولانا یہ دفن ایلدی. آناری : (شرح علی نتیجہ الاصول) (شرح علی اداب لکفوی) (شرح ارادہ جزئیہ) (شرح علی اواخر مجامع الاصول للخادمی) (رسالہ لام تعریف) در. (المرصود) مؤلفی (عبد اللطیف بن علی) ده (علائیہ) دن یتیشن فضلا دندر.

مرعشی محمد افندی

علوم عربیه نك اكثر اقسامنده بهره صاحبي فاضل برذاتدر . آفحصار كتبخانه سنده كورديكيم يكرمي درت باب اوزره مرتب عقائد وكلامدن باحث (كوكب نهاري وجوهر جاني) اسنده يازمه بر اثرنده (وليجان المرعشي ثم الازميري) عبارده سي محرر، رسائل علميه سنده دخي [محمد بن واعظ بن وليجان المرعشي ثم الازميري] قيدلري مقيد بولونديوغنه كوره بوذاتك الى اخر العمر از ميرده اختيار اقامت ايتديكي آكلاشيليورسده رسائلنده زمان تأليف تحرير و اشارت ايدلديكي ايچون كنديسنگ هانكي عصر هجري رجال علميه سندن اولديني تبين ايديله مديكي كجي تاريخ وفات ومدفنه دائر از ميرجه ياپيلان تبعمده ده بركونا معلوماته دسترس اولنه مامشدر . اسامي رسائل علميه سي بوجه آتيدر :

(۱) رساله في ايمان والدين رسولاه (۲) بعض تعليقات على اصول الفقه (۳) كشف الصواب على رسالة البركوي من الاداب (۵) غنديل من الاداب (۶) زبدة المناظره (۷) شرح ولديه (۸) احمديه من النحو (۹) لطائف لطيفه مع شرحها من المعاني (۱۰) سلسيل الجنان من المعاني (۱۱) شراب الكوثر من المعاني (۱۲) سلسيل المعاني من المعاني (۱۳) عصمة الازهان في علم الميزان (۱۴) سلامة القلوب مع شرحها من المنطق (۱۵) فتح الباب شرح ايساغوجي (۱۶) حاشيه على سورة الكوثر للبيضاوي (۱۷) رسالة كلمة التوحيد (۱۸) عين الحيات في بيان مناسبات سورة الفاتحه

مصطفى افندی

علمادن برذات اولوب درسعادتده دواد پاشا جامع شريفی خطايقنده بولوندي. (۱۲۰۰) كسور تاريخچلرنده ارتحال ايلدي . آثاري : (علم نحو دن بر متن) (۱۰۰) كسور ضروب امثال تركيه) (ترجمة حال داود پاشا) در .

محمد منيب افندی « هرايم »

علماء عثمانیه نك سرفرازلرندن اولوب (عينتابي) در. مقدمات علومى مملكتى علماسندن بعدالتحصيل محشى تفسير بيضاوى مشهور (اسماعيل قونوى) درسنه ملازمتله اقراننه فائق بر صورتده اخذ اجازته موفقيقتدن صوكرا درسعادتده عزيمت واز زمانده قاضى عسكرلك پايه سنه نائل اولدي (۱۲۳۸) تاريخنده اقامت ايلديكي (ايدين) ده دار بقايه رحلت ايلدي . (اسكي

یکی) جامع شریف قبرستانك جاده يه ناظر اولان جبهه سنده مدفوندر مرحوم مسلم اولان فضائل علمیه سیله برابر ادیب ، تاریخ شناس اولدقلرینه دأر ائار فاضلانہ ومتروکات قلمیه لری شاهد عادلدر . اییاتندن :

محو اولینجه چرك سوا قلب اولورمی صاف
صفوت کلیرمی بر صویه تا کم دورولماسه

کندیلری (ازمیر) قاضیسی ایکن همشهریلری مترجم « قاموس » و « برهان » فاضل شهر (عاصم) افندی مرحومك برهاننه یازدقلری تقریض وجیز عربیلرندن کتابت عربیه ده کی ، اسامیسی آتی ده مندرج ائار سائرله رندن عربیه ایله برابر کتابت ترکیه وفارسیه ده کی اقتدارلری مستبان اولور . باشلیجه ائار فاضلانہ لری بوجه زیردر :

۱ — « ترجمه سیرکیر » « امام محمد » حضرتلری نك سیر شریفه نبویه ایله عسکرلکه متعلق بعض اوامر سنیه حضرت پیغمبریدن باحث اثر مشهورینك بعض نقطه لری توسیع ایدلك شرطیله ترجمه سی اولوب ایکی جلد کیر اوزره مرتب اولان بو اثر بی عدیل « ۱۲۴۴ » تاریخده طبع ایدیلرک محضایکیچری افرادینك تشجیعلرینه مدار اولق ایچون نظام جدید تشکیلندن اول قشله لرده اوقوتدیرلقدده اولان (حمزه نامه) وسائرہ مقامنه قائم اولق اوزره مؤسس نظام جدید سلطان (محمود عدلی) نك اراده اصابتعاذه شهریاویلریله الای مفتیلری وطابوراماملری طرفلرندن ضابطان وعسا کر شاهانه به اوقات مناسبه ده تدریس وفهیم اولتوردی فی الحقیقه اثر مذکور احکام غزا ایله فضائل عسکریه وسائرہ به متعلق پک چوق مباحث قیمتداری حاوی اولدیغندن مطالعه سی تخصیص عسکرلر ایچون جدأ موجب استفاده ائار مخلده عثمانیه مزدندر .

۲ — « ذیل دو حه المشایخ » مسند مشیختی احراز ایدن مشایخ اسلامیه نك تراجم احوالی مبین اولق اوزره [مستقیم زاده سلیمان سعادالدین] افندی طرفندن یازیلان اثرک ذیلدر که (رفعت) افدینك مطبوع (دو حه المشایخ) ی اساساً بوایکی اثر دن التقاط صورتیله میدانه کلشدر .

۳ — « فضائل جهاد » ترجمه سیردن بشقه بر اثر مفید اولوب اسمی (حکمة الفراء فی احکام الغزاه) در .

۴ — « خلاصه القول فی الادب » قواعد ادبیه دن باحث بر اثر مطبوعدر .

۵ — منشآت : محررات ادبانه لرندن بعضیلرینی جامع بر اثر در . که خط دستیلله محرر نسخته سی خالص افندی کتبخانه سنده در . بو مجموعه ده بعض ائار شعریه سی ده مندرجدر .

۶ — (تمهید المولود فی مهد الوجود) کیفیت ولادت حقنده احادیث شریفه ایله بوبابده کی مطالعات محتویدر .

- ۷ — (تيسير المسير في شرح السير الكبير) عربي العبارة اولوب ترجمه دن باشق در .
بونلردن (امام محمد) ك سير معلومك مشكلاتي توضيح يولنده عربي العبارة بر جلد اوزره
مرتب ابروجه بر اثر فاضلانله لري اولديني ده زيارت ايتديكم سنك مزارنده محكوك عبارة دن
اكلاشيلدي .
- ۸ — (رسالة العروض) اسمي (ميزان سليم) اولوب (اصول عروض) تأليف تاريخي
اولان (۱۲۰۳) سنه سني ميين در .

منطقى مصطفى افندى

- فضلاي عثمانيه دن بر ذات اولوب (مناستر) جوارنده كي (فيلورينه) دندر . على الاصول
اكال تحصيلدن صوكره وطنده تأليف وتدريس ايله امرار حيات ايدرك (۱۲۴۴) تاريخده
ارتحال ايلدي . زيارت ايتديكم قبر عاليلري (قيشله) آرقه سنده كي مقابر مسلمينده در . علم منطقده كي
اختصاصندن فاشي زماننده (منطق) شهرتيله بنام ايدى .
- انارينك طبعنه همت اولونمايغندن فضل وكالى نسبتده شهرت بولامامشدر . بو آثارك
مطالع سندن مظهر دن بر ذات على اولدقلى آكلاشيلمقدمه در . كوروله بيلتلى بروج آتى در .
- ۱ (شرح شفاء شريف) : درت جلد اوزره مرتب اولوب خط دستيله محرر نسخهي
(فيلورينه) ده طريقت نقشيه دن بابا افندى دركاهي كتيخانه سنده در .
- ۲ (حاشية اليبضاوى) : تفسير (ييبضاوى) نك نبأ جزئه داتر اولوب بونك ده بر نسخهي
(فلورينه) مفتى سابقى فضلاي زمانه دن (على) افنديك كتيخانه خصوصى سنده موجود در .
- ۳ (نظيره شمسيه) : علم منطقدن بين العلماء متداول اولان (شمسيه) به نظيره در .
بونكده بر نسخهي على افندى ده در .
- ۴ (تبشير الملوك في احسن السلوك) : ۵ تفسير (الله يأمر بالعدل والاحسان) : هر
ايكيسنى ده سلطان محمود ثاني به تقديم ايدرك مظهر تلطيف شهريارى اولمشدى . نسخهلري كذا
على افندى ده در .
- ۶ (بي نقط قصيده نعيه) : عربي العبارة (۵۳) بيت اوزره نظم ايتديكي بونعت شريفى
اخيرا شرح ايتمشدر . بر نسخهي كتيخانه عاجزى ده واردر .
- ۷ (رساله في حق الشيوخ) : خط دستيله محرر نسخهي طرف عاجزیدن (مناستر)
كتيخانه سنه اهدا قيلمشدى .

- ۸ (رساله فی حق الاجتهاد)
 ۹ (رساله فی سنة العصر)
 ۱۰ (شرح عوالم)
 ۱۱ (رساله من لعقائد) بر نسخہ سی اسعد افندی کتبخانه سندھ وارد .
 ۱۲ (رساله و باوطاعون) مستولی خستہ لقلرک هویتله فرار وعدم فرارک کیفیت جوازینہ
 دآرد . ۱۳ مفصل حلیہ شریفہ

مردم خلیل سعردی

فجولدن بر ذات عالی اولدیغنه آناری شاهددر . مولدا [جزائی] در بدایت تحصیلده
 پدری ملا حسینک دلائله معرفتنامه صاحبی ابراهیم حقی افندینک دعاسنه مظهر اولمشدر .
 کردستان افاضلندن اکیال تحصیلدن صکره [سعرد] ده نشر علوم وتالیف آثار ایله امرار
 حیات ایدرک [۱۲۵۷] تاریخنده ارتحال ایلدی . آثار فاضلانہ لری بروجہ آئیدر .

(۱) تفیر نبصرة القلوب فی کلام علام الغیوب (۲) تفسیر آخر الی سورة الکہف (۳) ضیاء
 قلب العروف فی التجوید والرسم وفرشی الحروف [منظوم]

(۴) شرح علی منظومة الشاطبی فی التجوید . (۵) محصول المواهب الاحمدية فی الخصائص
 والشمائل الاحمدية . (۶) تأسيس قواعد العقائد علی ماسخ من اهل الظاهر والباطن من العوائد
 (۷) ملخص القواطع والزواجر . (۸) کتاب فی اصول الفقه الشافعی (۹) کتاب فی اصول الحديث
 (۱۰) زبدة مافی فتاوی الحديث (۱۱) مختصر شرح الصدور فی شرح الموت واحوال القبور (۱۲)
 منهاج السنة فی آداب سلوك الصوفیه [منظوم] (۱۳) نبذه من المواهب المدنیة فی الشطحیات والوحدة
 الذاتیة (۱۴) نهج الانام فی العقائد [منظوم] (۱۵) کتاب العقائد باللغة الكردية [منظوم] (۱۶)
 شرح علی قصيدة الهمزية (۱۷) رساله صغیره فی المعفوات (۱۸) ازهار النصوص من مقولات ارباب
 الفنون (۱۹) القاموس الثانی فی النحو والصرف والمعانی (۲۰) رساله فی علم المنطق (۲۱) رساله فی المجاز
 والاستعاره (۲۲) رساله فی علم آداب البحث والمناظره [منظوم] (۲۳) رساله فی الوضع (۲۴)
 المنطوق الزمردي نظم تلخیص المفتاح (۲۵) منظومه فی مولدالنبي [صلم]

مفسر افندی

عصر اخیر فضلا سندن بر ذات [سلیمانیه] لیدر (ارضروم) ده اختیار اقامت ایلدی .

{حاشیه تفسیر قاضی الی سورۃ عمران} {شرح شافیه} {شرح کلمۃ توحید} کجی آناری واردر .
مصطفی بن محمد کوزلحصاری :

علمای نقشبندیہ دن بر ذات اولوب مولدا د بولدان ، لیدر خادمی مرحومک مخدومندن
اکمال تحصیلدن سکرا اولا د بولدان ، ده مؤخرآ د آیدین ، ده اختیار اقامتله تدریس وارشاد
ایله مشغول اولدی . علم اصول فقهدن مولانا خادمی نک (مجامع الحقایق) فی (منافع الدقائق)
اسمیلہ شرح ایتدیکی کجی « بولدان » ده ایکن مشهور د حلبی « یدہ » حلیۃ الناجی ، اسمیلہ
مکمل بر حاشیه یازمشدر که هرا یکی ده مطبوع اولوب بین العلماء متداولدر . برده غیر مطبوع
مفصل مجامع شرحی واردر . « ۱۲۵۳ » تاریخنده (آیدین) ده ارتحال ایدرک « تیرہ قاییسی »
قبرستانه دفن ایدلدی . « بولدان » ده ایکی دفعه اعطای اجازه یه موفق اولمشدر . تفسیر
« قاضی بیضاوی » یی ده علی طریق التدریس امام ایدرک اصول ختم اجرا الله مشدر . منسوب
اولدقلری طریقت نقشبندیہ دن بر خیلی ذواته اجازت ویرمشدر . فقرا ایچون مرا قشام مدرسه یه
برسفره طعام کوندردکلری حالده کندیلری آرپه ا کمکیله کفاف نفس ایتدکلری متواتردر .
کثیرالبکا ، مجاهد بر ذات ایدیلر .

میر افندی (میر محمد امین افندی)

افاضل دن وبتخصیص علم قرائت علماسندن بر ذات اولوب سابق الترجه (عبده ابوبی) نک
مخدومیدر . طریقه نقشبندی در . بر مدت مجلس معارف : یاستنده بولوندی (۱۲۷۵) ده ارتحال
ایدرک پدری یانته دفن ایدلدی . حنفی ثابت افندی کوردیکم آناری بوجه آتیدر . (۱)
ترجمۃ الاریب فی ایضاح الجمع والتقريب (۲) عمدة الحلال فی ایضاح زبدة العرفان (۳) تحفة الامین
فی وقوف القرآن المبین (سجاونده دأثردر) (۴) سلسله ائمه قرا (۵) تحفة التجوید (۶) تحفة الکتاب
فی ایضاح الرسم والحظ (۷) حدیقه الریاحین (نقشی و خلوتی سلاسلنی مین در) (۸) مناقب الخالديه
(حضرت خالد بن زید الانصاری) نک مناقبنی مین اولوب مطبوعدر . (۹) کلشن مشایخ سلاطین
بیک تاریخندن ابتدا (سلاطین جوامعنده کی کرسی شیخلرینک تراجم احوالی مین در) (۱۰)
مجموعه وفیات (بتخصیص مشایخ علماتک مختصر مترجم احوالیه سلاطین وزراء نک جداولنی مین در .

مصطفی نونیر افندی :

(کوپرو) قزاسنک (میشلی) قریه سندن اولوب (ایکجی زاده) دیمکله معروف فاضل

برذاتدر. تحصیلی قیصریه، استانبولده اكمال و درس امتحاننده اثبات فضیلت ایدمرك و وطنه عودتله تدریس و افتایله امرار حیات ایلهدی (۱۲۷۱) ده ارتحال ایتدی. (قصیده برنه) نی (عمدة العقائد علی برنة القصائد) نامیله نحوون (اظهار) ی ده (امتحان) اسمیله شرح ایتیش و (هرضحال القضاة) نامیله ده منظوم برائر تألیف ایله مشدر.

محمد افندی «ماهی صرزه زاده» :

عصر اخیر علماسندن برذات اولوب (موغله) لیدر مشهور و دینی مصطفی افندی مرحومدن اخذاجازت و مملکتله عودتله نشر علمه موفق اولدی.

(۱۲۸۳) تاریخنده (موغله) ده ارتحال ایدمرك قورشونلی جامعشریفی خطیره سنه دفن ایدلدی علم فرائضدن مکمل بر جدولی علم منطقدن اقیسه یه دائر جداولی والیوم (مغله) مفتیسی بولان مخدومی افندی یه خطاباً (سنبل زاده) نک (لطیفه) سی طرزنده منظومه سی واردر مشهور (بالایق) افندی صاحب ترجمه نک بویوک دایسی در.

محمد افندی (ماهی) :

فضالادن برذات اولوب (شرقی قره اغاج) لیدر بدایت تحصیلی رشدی احمد افندی دن نهایی و بدینی مصطفی افندی دن در. مملکتنده یکرمی یدی سنه مفتیک ایتشدر. (۱۲۹۰) تاریخنده هجندن عودتنده (سویش) ده ارتحال ایله دی. اناری فرائضدن (توفیق الاقوال) ایله حروف هجا ترتیبی اوزره قواعد عربیه یی مین (اتحاف الاسلاف لاختیار الاخلاف) و (رساله مؤنثات سماعیه) اولوب بونلردن یالکمز مؤنثات رساله سی مطبوعدر.

مصطفی افندی (مبنا بحیقیل ماهی مصطفی افندی)

فضالادن منور الافکار برذات اولوب (میخالججیق) فضاسی قراسندن (صاری یار) قریه سندندر. تحصیل و تصنیفی (استانبول) ده در. انکلیز لر معیتنده (قریم) سفرینه اشتراك ایله مش و بعد العوده برسیاحتنامه یازمشدر. بایزید جامع شریفنده تدریسه باشلامش و تصدیقانه قدر او قوشمش سه ده اكماله عمری مساعده ایتهدی و (۱۳۰۰) سنه سندده ارتحال ایله دی. (ایوب) جوارنده (کاشغری) تکیه سی قربنده (صفوت پاشا) درکاهنه دفن ایدلدی. طریقت نقشبندیه مشایخ کرامندن

(عبدالله کملی) دن منتسب ایدی. آثاری: (۱) شرح شواهد نتائج الافکار مع الاظهار مطبوعدر (۲) انکشاف الازهار فی مسألة الاظهار (۳) شرح شواهد الکافیة والجامی مطبوعدر (۴) رساله استسقا (۵) رساله التشبيه الواقع فی صلوة علی النبی علیه السلام (۶) رساله محذوفات القرآن (۷) وجدان المقصود عن قول صاحب المقصود (۸) رساله امتحانیہ (۹) عمدة الاحکام فی ارکان الاسلام (۱۰) امثله جدیدہ مطبوعدر . (۱۱) تکملة البناء (مطبوعدر) (۱۲) ترجمه شروط صلوة (۱۳) خیر الامور فی زیار القبور (۱۴) مبداء الحساب لمبتدی الطلاب (۱۵) شیعاً سیاحتنامہ سی (۱۶) تورکجه زبدة الیابان (مطبوعدر) (۱۷) شرح علی رساله واسطه للفاضل کتبه وی (۱۸) سرگذشت فقیر (ترجمه حالی محتویدر) بونلردن باشقا (مثنوی) دن درت بیت شرحی، قره باش تجویدینک فارسی به ترجمه سی و سائرہ کبی رسائل ده وارددر. لسان عثمانی تک صرف ونحوینه دائر یازمغه باشلادی اثیری ا کماله موفق اولامامشدر السنه غریبه دن بر درجه به قدر انکلیزجه به آشنا ایدی.

مختار احمد مهر بك (شيخ الاسلام)

صدر اسبق قوجه يوسف پاشازاده محمود بك مخدومی درویش نهاد فاضل برذاتدر (۱۳۰۰) تاریخنده ارتحال ایدرك (اسکدارده) (غناده) محله سنده کی (جلوتی) درگاهنده شیخ يوسف افندی تربسه دفن ایدلدی آثار مطبوعه لری :

(۱) تحفة المختار تفسیر جلالین حاشیه سی (جل) ك تلخیصیدر

(۲) شرح قصیده بان سعاد

(۳) شرح رساله شیخ رسلان دمشقی من التصوف

مسعود افندی

علم فقه متخصص لرندن بر ذات اولوب (قیصریه) لیدر بر مدت مملکتی متیلکنده دخی ایفای خدمت ایله دی سابق الترجه حاجی طورون افندی مجازدر. مؤخرأ در سعادته کله ريك خدمه شاهانه وموسیقیه هایون عربی معملکنه تعین اولوندی . (۱۳۱۰) ده ارتحال ایدرك (یحیی افندی) درگاهی خطیره سنه دفن ایدلدی (مرآة مجله) اسنده کی اثر مطبوعی علم فقهده کی اختصاصه دالدر .

(مرحوم زاده محمد سعید افندی) :

وسعت معلومات و جودت قریحه ایله معروف بر فاضل اولوب « اقصا » لیدر . علوم عربیه بنی پدردن بالاکال « اقصا » ده نشر علوم ایله مشغول اوله رق اوچ دفعه اعطای اجازه به موفق اولدی . « ۱۳۲۰ » تاریخنده « اقصا » ده ارتحال ایدرک « اوزون طاش » مزارستانده پدربله « شیخ احمد رومی » آرسنه دفن ایدلدی قوتلی طبیعت شعریه سی ده واردر . آثارندن مطبوع اولانلر :

(۱) علم آداب مناظره دن « طاش کوپرولو » رساله سنک شرحی (۲) علم منطقدن قیاس موسویه شرحی . (۳) علم حدیثدن (منهاج النجاح الی معراج الفلاح) (۴) جواهر العقائد اسمیه شیخ ابراهیم حقّی ارضرومینک (خدا ربم یمحقا) منظومه سنک شرحی غیر مطبوع اولانلر : (۱) عنداللب المجالس (۲) درة الواعظین شرحی قرّة الناظرین (۳) علم اصولدن مجامع اوزرینه حاشیه (۴) علم منطقدن درالناجی اوزرینه حاشیه (۵) علم آدابدن ولدییه نك نظماً ترجمه سی (۶) علم وضعدن ده دجنگی نك وضعیه رساله سنه شرحی (۷) (بهجة الشهداء) اسمیه (محققم کاشانی) نك مشهور آفاق اولان مرثیه سنک نثراً و نظماً ترجمه سی .
مرحومك قدرت شاعرانه سنه دلالت ایتك اوزره شاعر مشهور نفی نك قصیده مشهوره سنی تخمیس وایسنده قصیده طویلله سی مقدمه سی درج ایدلدی .

باركاه ای جهانك داور سعد اختر
صانكاه ای جهادك رستم جنكاوری
بیك یاشای کارزارك قهرمان حیدری
آفرین ای روزگارك شهسوار صفدری
عرشه آص شمدن کبری تیغ ثریا جوهری

مصطفی کمال به محمد شریف افندی (ارضرومی) :

مملکتنده تحصیلدن وعلی بعض مأموریتلردن صوکره شامه هجرت و برخیلی تألیفاتیه موفق اوله رق (۱۳۱۷) ده داراخرته رحلت ایلده دی . آثارای آتی ده محرراولوب بعضیلری مطبوعدر .

- (۱) ایمان کامل
- (۲) الموارد الکمالیه
- (۳) هدیه المستهام فی مدح خیر الانام

- (۴) حل العقدة فی تشطیر البردة
 (۵) التحفة الانبیة فی مولد سید الخلیقة
 (۶) السوانح الکمالية علی حکم الشاذلیة
 (۷) الاذواق الکمالية
 (۸) وسیلة الفنون فی نظم السلوك
 مذهباً حنفی طریقه قادری در .
 وساثره در .

ن

نورالدین صمزه اسمی « کرمیوک نورالدین »

علم وعرفاته تزیین ذات و صفات ایلش برفاضل اولوب (آیدین) لیدر . علوم رسمییه
 (قاضی زاده) دن بعدالتعلم (بروسه) ده (حمزه بک) مدرسلکنه تعیین اولوندی . برمدت
 صوکره مولانا (ابوالسعود) ک

لمن الدیار تضععت ارکانها
 وانقض فوق عروشها جدرانها

مطلع علی قصیده لرینی شرح و مولانا ی مشارالیه تقدیم ایدرک تعیین ایدن فضلنه مکافاة (ملاخسرو)
 مدرسلکنه نصب ایدلدی . بوراده (۹۷۹) تاریخنده زوجہ سی مکريله شهیداً ارتحال ایلده دی .
 اعظم رجال خلوتیه دن سابق الترجه (نورالدین زاده) یه انتساب ایدرک تصفیة باطن ایتمشدی
 علم معانی دن طریق حمده ایکن تألیف ایتدیکندن ناشی (مسالك) اسمی و یردیکی اثرینی بعدالعودة
 (هوادی) اسمبله شرح ایتمشدر .

(۱۲۰۵) تاریخلرنده آیدینده مدرس اولان (قرا ابراهیم افندی) ده فضلادن بر ذات
 اولوب (توبک الانور فی الفاظ الفقه الاکبر) اسمنده بر اثری وارد . آیدینده مدفوندر .

نصیرالدین نبی به مرسل التوقاری :

افاضلدن بر ذات اولوب (توقات) لیدر . (کتاب فصول المفصل فی علم التذکیر من نوع
 الحدیث وفن التفسیر) اسمنده کی اثر فاضلانہ سی سورة فاتحه ایلہ (قصار مفصل) تعبیر اولونان
 و سورة (ینہ) دن آخر قرآنہ قادات اولان سورة لر تفسیر و موعظه طرزنده ترتیب ایلہ مشدر .

عارف سنك متانتدن فاضل و ثقيلانتدن متضلع و بعض اشعار عربيه سندن علم ادبه منتسب بر ذات اولديني مفهمدر ۲۵۰ بويوك يابراقدن متشكل اولان بو اترك (۱۱۴۳) تاريخنده (آطنه) ده يازلمش بر نسخه سي كتبخانه عمومي ده واردر . آثار سائر سيله تاريخ و فاني و مدقنه اطلاع حاصل اولامادي .

(نصح نوالی انحصاری)

فضلاي ادبادن بر ذات اولوب (افحصار) ليدر. تحصيلي مغنيسا و در سعادتده اكمالدن صوكره بر مدت تذكره جيلك خدمتيله شرق سفرندن بولنه رق در مادتده بعدالعوده بعض مدارسده تدريس علوم ايله مشغول اولدي. بو ائتالرده وفات ايدن (عزمي) افندي يرينه شهزاده سلطان محمد معلم تعيين بيورييله رق شهزاده مشارالیهك (مغنيسا) واليكنه تعييني جهتييله برابرجه «مغنيسا» يه كلدي . بوراده خدمت تعليم ايله مشغول ايكن ۱۰۰۳ تاريخنده ارتحال ايلدي .

(حجة الاسلام) (امام غزالي) نك معرفته النفس ، معرفته الرب ، معرفته الدنيا ، معرفته العقبي دن باحث فارسي العبارة درت عنوان اوزره مراتب اولان اخلاقي و تصوفي (كيمياء سعادت) ني ترجمه ابتدايي كي حكيم شهير (ارسطو) نك (كتاب الرياسة والسياسة) اسمنده كي اثريني ده شهزاده مشاراليه نامه اون آلتی باب و برتكمه اوزره توسيعاً ترجمه ايدرك (فرحنامه - اخلاق نوالی) نسميه ايلشدر . (اخلاق محسنی) يده ترجمه ايتمشدر كه نسخه سي ايويده (خسرو پاشا) كتبخانه سنده واردر .

نوراه شير والی

فضيلت صاحبي بر ذات اولوب فحول علمادن (عبدالرحيم شروانی) حفيددر بروسه ده مدرس ايكن (۱۰۶۵) تاريخنده وفات ايلدي . علي پاشا جامعي حظيره سنده مدفوندر آفاري (تعليقات على اليبضاوي) (شرح تلخيص) (شرح فقه اكبر) و سائرده در . اجبار يهوددن خاكي ني بالالزام اهتداسنه سبب اولمغله بويابده كي مباحثي ده رساله مخصوصه هيئننده تحرير ايله مشلدر . خاكي محمد افندي استانبولده (خاصكوي) محله سنده (خاخم) ايكن هدايت ربانيه ايله اهتدا ايدرك ذاتاً علوم عربييه يه مراقي دولاييسيله از وقتده زمرة علما و شعردن اولدي (۱۰۷۸) ده ارتحال ايتدي .

نعت آنی زاده طبعیبر

شا. اقلیم رسالتدر معظم پادشاه : نازنین رب عزت بنده خاص اله :
خاکبانی اولمایان بولماز خناب حقه راه : انکیچون خلق اولوندى نه فلکله شمس و ماه :
سلموا صلوا علی بدرالدجی شمس الهدا : نورحقدر مصطفی محبوب درگاه خدا :

نوح بن مصطفی « نوروی »

فضلا وفقهادر معلومات واسطه صاحبی بر ذات اولوب یوزه قریب اسمی مؤلفاتی (بیروت) ده مطبوع
(عقودالجومر) ده مندر جدر. مولدا (آماسیه) لیدر. اکیال تحصیلدن صکره بر مدت قونییه ده مفتیلک
ایتدی. همشریسی آماسیه لی عمر پاشا مصر والیلکنه تعین اولوندی فی مان برابرینه آلهرق مصره
کوتوردی بوراده (۱۰۷۰) تاریخنده عازم دار آخرت اولدی طریقت خلوتیه یه منتسب ایدی.
(قراغه کبری) دنیلن قبرستانده مدفوندر آناری (رسالة فی الفاظ الکفر) راحة الاشباح
فی الارواح (البلغة المترجم فی اللغة) (الفوائد المهمة فی اشتراط اسلام اهل السنة) (فضائل جهاد)
(عمدة الراغبین فی معرفة احکام الدین) (الكلام المسنون لیان مسائل المبسوت) (الصلوات الربانیة)
(المقالة الکریمة فیما یجب علی المنقل بالتحریمة) (الفوائد المهمة فی بیان اشتراط التبری فی اسلام
اهل الذمة) (رسالة فی الفرق بین الحدیث القدسی والقرآن والحدیث النبوی) (رسالة فی الصلوة
الحس) (مطلع البدر فی فضائل لیلۃ القدر) (خلاصة الکلام فی بناء بیت الله الحرام) (مرشد الهدی
فی حق ابوی الرسول)

۱۰۰۰ تاریخچی اوائلنده مؤلف تورکجه (بستان قدسی وکلستان انسی) مؤلفی (نوح بن مصطفی)
دیگر بر ذات معارف سہادر.

[نورالله به شریف مرعشی]

زمره قضاتدن فاضل بر ذات اولوب [۱۱۰۵] ده درسعائده ارتحال ایتدی آناری :
(شرح علی کشف الحق لفصل بن روز بهان بقلی شیرازی) [مجالس المؤمنین] [نورالفتاوا]
(مصائب النواصب) (انس الوحید فی تفسیر آیه العدل والتوحید) در .

(ناری علی افندی)

علوم آلیه وعلمیہ صریبه ده صاحب رسوخ [محیی قیصری] عنواتی حائر بر فاضل اولوب

[افسرای] لیدر بر مدت مفتیلکده دخی بولوندی . [۱۱۱۰] تاریخنده در سعادته وفات ایلدی ادرنه قیوسی خارچنده مدفوندر بر نسخه سی نور عثمانیه کتبخانه سنده موجود اولان [فوائد العلیه] اسنده تورکجه فتواسیله [قاضی میر] [ولاری] اوزر لرینه حاشیه سی و بر خیلی تعلیقائی وارددر . مفتیلک کندوسندن صکره مخدومی اولوب [۱۱۱۹] ده وفات ایدن علما و شعرادن [محمد بلیغ] اقدی یه توجیه اولونمیشیدی [۱۱۷۰] کسور تاریخلرنده ارتحال ایدن حفیدی محمد اقدی ده فضلادن بر ذات اولوب [حاشیه علی الحیالی] [حاشیه علی الحسینیه] [شرح آداب برکوی] [مجموعه التفاسیمه] کبی آثار و (کفایة العقول والقول) اسنده (ملتی) شرحی وارددر .

نظیر ابراهیم افندی

زمره قضاتدن و اصحاب علم و قلمدن بر ذات عرفانسمات اولوب (ادرنه) لیدر . تحصیلی بعد الاکمال بر مدت تدریسه مشغول اولدقدن صکره سلك قضایه سالک اوله رق مقتضای مسلك بر خیلی سیاحت ایلدی . بولوندی محله ده بر نهج شرع شریف ایفای وظائف شرعیه ایتمکله برابر اسملری آتیده محرر مختلف موضوعلرده بر چوق آثار مفیده تألیفه ده بذم مقدرت ایتدی . مسلك قویم تصوفده متسب اولوب اکمال سلوک لری حضرت (سزائی کلشنی) دندر . فضلالی قضاء و مشاهیر شعرادن (کامی محمد) اقدینک برادر زاده سیدر . تاریخ ارتحالی (نظیرای ادیب) ترکیبک دلالی اولان (۱۱۸۸) سنه سیدر . مدفی حقنده کی روایات بکریکرینه مابین اولوب مشهور (حدیقه الجوامع) مؤلفی (حافظ حسین ایوانسرائی) تک مجموعه و فیاتنده (ادرنه) ده ارتحال ایتدیکی محرر اولدینی کی بعض ذوات ده (اسکی زغره) ده انتقال ایتدیکنی روایت ایدورلر . ادرنه لی (حبری عبدالرحمن) اقدینک (انیس المسامیرین) اسنده کی (ادرنه) تاریخنی پک چوق علاوات ایله اوچ جلد کیر اوزونده تذیل ایدن زمانمز ارباب دانشندن (ادرنه) لی (بادی احمد) اقدی مرحومک (ریاض بلده ادرنه) نامنده کی اثر مهمنده دخی صاحب ترجمه تک مدفی حقنده ذکر ایدیلن مواقع تعداد ایدلمکله برابر (کسریه) ملحقاتندن (خورپشته) اولق احتمالی ده مذکوردر . مطالعه کذار عاجزی اولان خط دست فاضلانه لرله محرر بویوک بر مجموعه لرنده رسائل آتیه دن (۱۶) سی مندرجدر :

(۱) — رساله احادیث قدسیه

(۲) — رساله اربعین علی کلین

(۳) — رساله احادیث اربعین ثلاثیه

- (۴) — قوسیه با احادیث شریفه و ابیات لطیفه در تیر اندازی
- (۵) — منجی الملل و موصل الکمال (عبادات بدنی و اشارات معنوی عباداتدن با حشر)
- (۶) — لطائف امام اعظم — امام مشار الیهدن منقول مسائل لطیفه بی مین در (
- (۷) — رساله نعوت شریفه : (تورکی و فارسی در)
- (۸) — معنیات منظومه : (اسماء حسنی ، اسماء محمدی ، اسماء انبیا ، اسماء صحابه ، اسماء مشایخی جامعدر)
- (۹) — ترجمه قصیده منفرجه : (منظومدر)
- (۱۰) — ترجمه رساله اطوار سبعة
- (۱۱) — انسان نامه : (معرفه نفسه دائر اولوب تاریخ تألیفی (حسن خاتمه) ترکیبک ناطق اولدینی (۱۱۶۴) سندسیدر .
- (۱۲) — شرح قطعه (عینان عینان لم یکتبهما قلم ...)
- (۱۳) — شرح غزل مولانا (هست اقای عاشقان بقره بقوا بقو بقو)
- (۱۴) — شرح غزل نیازی مصری (اول نه کثرتدر که آنک حدی یوق پایانی یوق)
- (۱۵) — منظومه اخلاقه
- (۱۶) — بیان روح با اقوال صحیحه
- (۱۷) — بهجة ابرار و لمعة الاسرار : (علم محاضراته دائر ترکیه بر اثر اولوب خط دستتله محرر نسخسی طرف عاجزانه مدن (ادرته) ده (ولی دده) درگاه شریفی کتبخانه سینه اهدا قلنمشدر .
- (۱۸) — تحفة کلشیه
- (۱۹) — تحفة اللطائف فی النوادر والامثال والغرائب
- (۲۰) — جامع المعجزات
- (۲۱) — تحفة الزوراء : (بغداد قاضیلقنده بولوندفلی زمان تألیف ایتدکلی منظوم بر اثردر .
- (۲۲) — رساله الفروق : (فروق حق طرزنده در)
- (۲۳) — مختصر تاریخ عثمانی
- (۲۴) — مختصر تاریخ ادرنه (انیس المسامیرین دن اختصار ایدلشدر)
- (۲۵) — ترجمه جامع الحکایات
- (۲۶) — دیوان : (خط دستتله محرر نسخسی بانچه قایسنده (حمیده) کتبخانه سنده در)

(۲۷) — مجموعه مکاتب : قسم اعظمی حضرت سزائی ایله اولان مکتوباتی حاویدر .

(۲۸) — شرح غزل اصولی (ای حقیقتدن خبردارم دین مولی نهدر) .

بر نعمت شریفندن :

در لطفك بزه دارالاماندر یارسول الله	سعادت رأفت آنده رایکاندر یارسول الله
ترحم ایله لطف ایله نظیرادر دمندکدر	شفاعت التماس ایلر زماندر یارسول الله

(۲۹) — بیان حروف تهجی : حروفك معنای لغوی واستعمالیبری وقرآنده کی مقداری و علم تجویدده کی اوصافی وفارسی ده کی معناری ونجومده کی وظائف استعمالی وخواص مخصوصه لرندن باحثدر .

نجیب عبداللہ افندی . [مؤاممه]

مترجم قاموس [عاصم] افندی مرحومك استادی اولوب [عینتاب] لیدر . اواخر عمرنده مدینه منوره به هجرت و (۲۱۹) ده (نبوك) (عاصی خرما) نام محله دار بقایه رحلت ایدلی آثاری (شرح شفاء شریف المسمى بكنز الوفاء فی شرح الشفاء) (شرح شمائل شریف) (شرح دورالاعلی للشیخ اکبر) (شرح مفاتیح الدریة) (شرح عرائس خادمی) ایله منظومه (نظم نفیس) (شرح مجامع للخادمی) (شرح رساله وضعیه) وسائر در اشبو آثاردن (دورالاعلی) (مفاتیح الدریة) (عرائس) شرحی حاوی اولان بر مجموعه (یحیی افندی) کتبخانه سنده واردر .

(نعیمی فلیل افندی) .

زمره مؤلفیندن بر ذات اولوب مولدا (قونی) لیدر . (مستجی زاده) لقیله بنام ایدی . اکال تحصیلدن صکرا مدت مدیده (مغنیا) ده نشر علوم واقفا ایله مشغول اولدی . (۱۲۳۰) تاریخده مغنیساده ارتحال ایدرك (اولو مزارلق) ده دفن ایدلی آثاری غیر مطبوع اولوب بروجہ آتیدر :

[حاشیه علی الیضاوی] [حاشیه علی التهذیب] [حاشیه علی الخیالی] [حاشیه علی المختصر]
[حاشیه علی رساله استعاره للقاز آبادی] [حاشیه علی رساله الوضعیه] [شرح العوامل]
[حاشیه علی رساله التوحید للبرکوی] در .

نیازی شیخ اسماعیل افندی

[شومنی — شمنی] قراسندن [قره‌أحدلر] قریه‌سندندر. عثمان بازاری قصبه‌سند مدفوندر. آنارینک باشلیجه‌سی: [شرح اظهار] [شرح کافیہ] ایله مخارج حروفی اصوات طیور و حیواناته تطبیق یولنده [رساله تجوید] و [شرح وصیتنامه برکوی] و [شرح تعلیم المتعلم] در. تلامیذندن و همشهریلرندن اولوب (۱۳۱۲) ده (ادرمید) یاقینده‌کی (حاوران کیر) قریه‌سند وفات ایدن حسین حسنی افندی ده علمادن برذاذر. آثاری: عقائدن بر متن ایله (خلاصه النحو) در. (رفع الاستار فی حل متعلقات الاظهار) اسمنده اولان اظهار شرحی دفعه ثانیه اوله رق طبع اولونان عبدالله ابوبی‌نک شرحی کنارنده طبع اولونمشدر که مفید مختصر بر شرحددر.

«و.»

وانقولی محمد بن مصطفی‌الروانی

افاضلن بر ذات اولوب اکثر علومده باخصوص فقه، و ادبیاتده بهره‌کلیسی وار ایدی. مدینه منوره قاضیسی ایکن [بحر معرفت] ترکیکنک دلالت ابتدیکی بیک تاریخنده وفات ایلدی. وانقولی اسمیله بنام (صحاح جوهری) ترجمه‌سیله امام غزالی‌نک فارسی‌الباره (کیمیای سعادت) نامنده‌کی علم اخلاق و تصوفه متعلق اولان اثر کیر و مقبولنک ترجمه‌سی آنارینک باشلیجه‌لریدر. اشبو آناردن (ترجمه صحاح) (وانقولی) نامیله معروف اولوب برنجی دفعه (۱۱۴۱) تاریخنده ایکنجی دفعه‌سیده (۱۱۶۸) ده طبع اولونمشدر که علوم عربیه و ادبیه ایله متوغل ذواتک معلوم و مقبولیدر. لغویوندن بر قسمی بعض خصوصده (صحاح) ی (قاموس) ه ترجیح ایدرلر. (ترجمه کیمیای سعادت) ک مطبوع اولان تصوف فصلنک بوذاتکمیدر یوقسه (نوالی) نکمیدر تحقیق ایدیله‌مدی (نقدالدرر) اسمنده‌کی (درر) حاشیه‌سیله (ترجیح بینات) (حاشیه فرائض سیدی) ده جمله مؤلفاتندن در طبیعت شریه‌سنه‌دال اولان قطعه آتیه‌ی مدینه‌ده انشاد ایله مشدر. وسیله نامیله امام علی‌یه منسوب اولان اثری ده (مفتاح التجاح) اسمیله شرح ایتشددر که بر نسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سیده در. (نقدالدرر) کده بر نسخه‌سی بو کتبخانه‌ده موجوددر.

بودر آیین عرب بر قومک اولسه سیدی

آز اولور که قبری اوزره بنده ازاد اولمایه

سنکه فخرالانیا وسیدالکونین سن

حاش لله قبر که یوز سورن آزاد اولمایه

وصالی محمد افندی

موالی کرامدن فاضل بر ذات اولوب نیکده لیدر . متقاعداً کوتاهیده اختیار اقامت ایله مشدی (۱۰۵۶) تاریخنده اوراده وفات ایتدی غیر مطبوع قیافت نامه سی و قبیله بر نهیه مکمل بر شرحی طبیعت شعریه سی واردر . سلطان سلیم ثانی معاصری (مصطفی بن اورده نوس) کده قیافتنامه سی واردر .

وارداری شیخزاده محمد افندی

[واردار یکیجه] سندن یتیشن فضلادن و صهریه غازی اورده نوس بك احفادن اولوب (۱۰۵۶) تاریخند بروسه قضاسندن مغرولاً استانبولده وفات ایلدی . سلطان سلیم قربنده قوغه جی دده مسجدی حظیره سنده مدفوندر . پدری شیخ علی افندی سابق الترجه (امی سان) خلفاسنددر .

آثاری : غیر مطبوع اولوب بونلردر : تفسیر کبیر طرزنده (سوره مائده) به قدر تفسیر شریف ایله (تعلیقات علی البضاوی) (حاشیه درر) (منشآت) درالسنه ثلثه ده انشاد نظمده مقتدر ایدی بر بهاریه سی مطلعندن :

نهدر بورسم دلارانه در بو نقش و نگار
که طرح ایتدی چنزاره نقشند بهار

مداد سبزله یازدی صحیفه چنه
دیر صنع خدا فالنظروا الی آثار

رفان محمد اسکمداری

ارباب علم ودانشدن و علوم ضریبه نك تخصیص وفق ونجوم شعبه سی متخصصلرندن بر ذات اولوب (اسکدار) لیدر . سنه لرجه بلاد عربك سوریه و مصر قطعه لرنده سیاحتله اکتساب علم و فضیلت ایله دی . آثاری غیر مطبوع اولوب کوروله بیلنلری بروسه آتی در :

(۱) ترجمه مناقب سید احمدی (۱۰۲۱) تاریخنده خطه مصریه ده ایکن توسیعاً ترجمه ایتشددر)
(۲) ترجمه سرالمکتوم فی علم النجوم (اصل اثر امام فخرالدین رازی مؤلفاتندن اولوب اسمی کاشف المکتوم فی علم النجوم در . ۱۰۱۷ تاریخنده (شام) ده ایکن توسیعاً ترجمه ایده رک اسمی (سرالمکتوم) تسمیه ایتشددر)

رهبری احمد افندی

ارباب نشدن بر ذات اولوب شهریدر. (۱۰۴۳) تاریخنده ۱۰ باب ۷۳ فصل اوزره مرتب ترکیه (زبدة الکلام فیما یحتاج الیه الخاص والعام) اسمنده کی اثرینک بر نسخه سی (فاتح) کتبخانه سنده واردر. (مفتاح السعادة فی الفقه) (حلیة الاولیا وروضة الاصفیا) (مرشد الهدی فی ترجمة الاحادیث) ایله (راحة الاشباح فی بیان الارواح) اسمنده یدی فصل بر خاتمه اوزره مرتب تورکیه بر اثری و (تحفة الذاکرین فی شان کلمة توحید) (روضة الصفا فی والدی المصطفی) ناملرنده برر تألیفی واردر. طریقت نقشبندییه منتسب در.

رائی محمد افندی

وان قریبنده کی (خوشاب) دندر. ویا نه بوزغونلغنده اردو واعظی ایدی. بووقه اوزرینه بروسه قریبنده کی (کستل) قریه سنه نفی ایدیه رک (۱۰۹۶) تاریخنده وفات ایتدی. بوراده آثار خیره سندن مسجد مدرسه و عمارتی واردر. توحید قلوب اسلامیانه خدمت ایده مهین سیاسته غیر واقف علمادندر موعظه دن (عرائس قرآن) ایله (رساله مبدا و انعاد) (اعمال الیوم واللیل) در. بوغاز ایچنده کی قریه نامنه، مضافدر اکابر دولته کوندر دیکی مکتوبلرینی حاوی منشآتک بر نسخه سی آیاصوفیه کتبخانه سنده در. تلامیذنن آقره لی اسماعیل بن محمد که (مفتاح الرحیم و کشف الکرم) اسمنده سورة یوسف تفسیری واردر.

رهبری افندی (فرائضی)

فضلادن فقیه بر ذات اولوب (سرایکوی) قراسندن (دعاجیلی) قریه سنده افندی اوغلو نامنده خانداندن برینک معلمی در. (۱۱۸۶) تاریخنده ارتحال ایلدی. قریه مذکورده کی جامع شریف اتصالتده مدفوندر (هدیه الوهبی لروح النبی) اسمنده علم فرائضدن تورکیه بر اثرنده (دکترلی) ده سلطان محمود اولک همشیره سیله اصحاب خیراتدن بشیراغانک انشا کرده لری اولان فرائض خانه لرنده معلم اولدیغنی بیان ایدیور. هدیه امثله سی مقامنده اولمق اوزره بر اثری داها اولدینی کبی «ترجمة الوهبی من علم الفرائض» اسمنده بر جلد کیر بر تألیفی ده واردر که هر ایکیمی ده حمیدیه کتبخانه سنده موجود در.

ولی‌الدین افندی

فاضل وفقیه بر ذات اولوب «آیدین» لیدر. اكمال نسخدن صکره مادام الحیات «اقحصار» مفتیلکننده ایضای وظائف شرعیه ایلهدی. «فتاویٰ روشنی» اسمیله بر جلد اوزره مرتب فتاوا سنک برر نسخه‌لری «مغیسا» «ورق آغاچ» فتواخانه‌لرنده وارد. برده آدایدن حسینیه حاشیه‌سی اولدینی «قره‌باش زاده از میری» نك اثرنده مندرجدر.

ربیبی مصطفیٰ افندی

نشر علمه موفق بر فاضل کثیرالهمتدر. «۱۲۷۱» ده استانبولده ارتحال ایدمرك «ادرنه قاپیسی» خارجنده «ابراهیم حلبی» یاقیننه دفن اولوندی ایکی دفعه ده یوزلرله طلاب علمه اجازت و یرمرك حلقه تدریسنده يك چوق فضلا یتشمشدر. تدریس بو یوردقلری علوم عالیہ وآلیہ دایر ضبط اولونه بیلن تقریرات فاضلانهلرندن «مرآت» و سائر مه دایر اولانلری اخیراً طبع اولونمشدر. مشهور تلامیذدن خواجه تحسین افندینك سویله دیکی تاریخ :
یازلدی اشك تحسین ایلہ تاریخ
وفات ایتدی و دینی محقق

«لا»

لادقی محمد حلبی

سابق الترجه عبدالمجید افندینك مخدومی اولوب ارباب علم و هنردن بر ذاتدر. سلطان «بایزید» ثانی نامه منطقدن «زبدۃ الیان» اسمنده بر اثری اولدینی کبی فن موسیقی دن «فتحیه» و (زین‌الاحان فی علم التألیف والاوزان) اسملرنده آناری ده وارد. صوك اثرینی استانبولده تقدیم ایتمشدر. فتحیه دایر «کشف‌الظنون» ده براز ایضاحات مذکوردر.

ولی احمد افندی

مفتی الثقلین علامه ابن کمال مرحومك حلقه تدریسنده یتیشن فضلادن اولوب (صاروخان) لیدر. اكمال تحصیلدن صوکره استاد فضائلهادینك امر و تنسیلربنه اتباعاً مسلک قضایه سالک اوله رق

حسب الوظيفة بر خیلی سیاحت و بوجهه ایفای وظائف شریعت ایلدی . آخر مأموریتی اولان (آماسیه) قاضیلکنده ایکن « ۹۷۱ » تاریخنده ارتحال ایتدی . علوم مدونهده و باخصوص فقه ، فرائض ، ادبیاتده بهره کلی صاحبی اولدیغنه آثار فاضلانه و ادبیانه لری شاهد عادلدر . آثار مبحوئه غیر مطبوع اولوب کوروله بیانیتری بوجه آتی در :

« ۱ » مجمع المسائل الشرعية فی علوم الدینیه « اسمی مسامنه مطابق بر اثر دینی اولوب بر نسخہ سی مغنیسا ملحقانندن آق حصار کتبخانه سنده وارددر »

« ۲ » اسماء النبی « بر نسخہ سی خالص افندی کتبخانه سنده وارددر »

« ۳ » امثله شرحی (« « « « « «)

« ۴ » ترجمه قصیده برثه « منظومدر »

« ۵ » تحفة الخواص فی ترجمه درة الفواص « ادیب عربی امام حریری نک نحو و غلطات

لغاتدن باحث اثر مشهورینک ترجمه سیدر »

« ۶ » دقائق المیزان فی مقادیر الاوزان « عروضدن بر اثر ادبی در »

« ۷ » ترجمه قصیده تأثیه « ابن فارض حضر تلیزینک مشهور آفاق اولان قصیده عارفانه لرینک

ترجمه سیدر »

« ۸ » مجمع القواعد ومنبع الفوائد « قواعد فارسیه به دائردر »

« ۹ » قوانین صرف فارسی

« ۱۰ » علم فرائضدن بر متن متین « برده شرح یازمشرلدر »

« ۱۱ » شرح محاکات

السنة ثلثهده انشاد نظمه مقتدر ایدیلر . تخلصلری « لالی » در .

لالی مسی افندی

فضلا و ارباب قلمدن بر ذات اولوب (مناستر) لیدر . اثناری بوجه آتی غیر مطبوع در .

« ترجمه بحر الکلام من العقائد » « ترجمه اخلص الخالصه » « شرح کلمات امام علی » . برنجی

ترجمه نک تاریخی (۱۰۲۲) سنه سیدر .

« ی »

یوسف بالی

مشاهیر علمادن اولوب « ۸۷۸ » ده بروسهده وفات ایدن مشهور [ملایکن - ملایکن] نک

نخودمیدر . بروسهده نشر علوم ایله مشغول اولدی . « ۸۹۵ » ده ارتحال ایله پدرینک مدفون اولدینی ییلدیریم بایزید جامع شریفی قریبنده کی عمارت یاننده معلمخانه حظیره سنده دفن ایلدی . [هدایه شرحی] اوائل تلویحه ، شرح مواقفک اعراض بحثه حاشیه لری کتاب طهارتدن مستقل بر اثری واردر که جمله سی غیر مطبوعدر . ۹۴۵ تاریخنده ارتحال ایدره ک جدی و صاحب ترجمه برادری یانته دفن ایدیلن یوسف سنان الدین افندیده فضلا دن بر ذات اولوب شرح مواقف و تلویحه حاشیه لری ایله بعض رسائلی واردر .

یوسف بن منیر (افی زاده)

زمره مصنفیندن بر ذات اولوب « توقات » لیدر . ملا خسرو واحد قریمی دن تلمذ ایتدی . استانبولده بر مسجد بنا ایدرک کتابلرینی ده بورایه وقف ایلدی . « ۹۰۲ » ده وقات ایلدی . مسجدی قریبنده مدفوندر « هدایه المهدیین » تفسیر بیضاوی به تعلیقاتیله « ترجمه فرائض سراجیه » « حاشیه علی شرح الوقایة المسمی بزخرة العقی » (قوس قزح) اسملرنده غیر مطبوع اثرلری واردر . « فتاوی قاضیجان » یدیه اختصار ایله مشدر .

یار مصاری مصلح الدین مصطفی

سابق الترجه بروسه لی خواجه زاده نک اک ممتاز مجازلرنددر . استانبول قاضیسی ایکن (۹۱۱) تاریخنده ارتحال ایتدی (فاتح) جوارنده بنا کرده سی اولان مسجد حظیره سنده مدفوندر (حاشیه طوالم) (حاشیه توضیح) آتارینک باشلیجه لیدر . برده (وبا) دن فرار تحفظه دأثر رساله مخصوصه سی اولدینی (شقایق) ده مذکوردر .

یوسف افندی (یوسف بن حسین کرمانی)

مشهور بروسه لی خواجه زاده تلامیذنن (کرمانستیلی) بر فاضلدر . بر جوق زمان تدریس وقاضیلک ایله اشتغال ایتمشدر . مؤلفاتی (حاشیه شرح مطول) (کتاب المنتخب من المعانی) (شرح وقایه) علم اصولدن (خیر) نامنده برمتن ایله (زبدة الوصول الى علم الاصول) اسمنده برشرح و (تبیین فی المعانی والبیان) (حاشیه شرح مفتاح) (شرح کتاب الوقف) (رساله فی فضائل جهاد) (اقدار واهب القدر) (المدارك الاصلیه الى مقاصد الفرعیه) (کتاب الوجیز فی الاصول) (هدایه المرام فی علم الکلام) (المختار من المعانی) (التبیان فی شرح التبین) وسائر مدر .

خط دستبیله محرر (تیین) نسخہ سی اسعد اقدی کتبخانہ سندہ در . (۹۲۰) دہ در سعادتدہ
وفات ابتدی . فاتح جوارندہ الیوم کرماستیلی نامیلہ بنام مکتبی یانندہ مدفوندر .

یعقوب افندی (سید علی زادہ)

بین العلما مشہور و متداول اولان «شرع الاسلام» شارح فاضلی در کلتانی دہ لسان عربی
اوزرہ شرح ایشددر . سائر مؤلفاتی «حاشیہ شرح فرائض للسید شریف» «اجوبہ علی شرح
مفتاح لقرہ سیدی» «حاشیہ شرح دیباچہ فی علم النحو» «حاشیہ علی شرح مطالع الانوار» در .
امام «یافعی» نک «مرأت الجنان و عبرت الیقظان» اسمندہ کی تاریخ کیریخی دہ اختصار ایله مشددر .
ایضای حج شریفدن عودتی انناسی اولان «۹۳۱» تاریخندہ وفات ایله دی . شرعہ شرحی مطبوعدر .
بوزاتک مدفنی قطعیلہ تیین ایدہ مہ یور . چونکہ اولیاچلی سیاحتنامہ سنک بشنجی جلدندہ «میخالیچ» دہ ،
«غزنی زادہ» نک بروسہ و فیاتیلہ «کلدستہ ریاض عرفان» دہ پدریلہ برابر بروسہ دہ «شکر
خواجہ و یاخود پدرینک یانندہ اولمق اوزرہ «امیرسلطان» جامع شریفی حظیرہ سندہ مدفون
اولدینی محرردر . شکر خواجہ جامعی یانندہ کی تربہ نک بالاسندہ ایسہ «۸۷۹» دہ وفات ایدن
محمد بن علی محرردر .

شرعہ نک علماء عثمانیہ دن شارحلمی محالرنده ذکر اولندی . (بیغا) شهرلی «حاجی احمد بن
سید» طرفندن دہ ترجمہ اولومشددر کہ «۹۸۱» تاریخندہ یازیلان بر نسخہ سی سلانیکدہ ساعتلی
جامع کتبخانہ سندہ منظور عاجزی اولدی . «۹۱۱» دہ «محمد بن ابراهیم» اسمندہ بر ذات
طرفندن دہ نظماً ترجمہ ایدلمشددر کہ بر نسخہ سی یحیی اقدی کتبخانہ سندہ در . «عابدی»
مخلصلی بر ذاتہ «۹۱۷» دہ ینہ نظماً ترجمہ ایشددر کہ بونکدہ بر نسخہ سی طرف عاجزانہ مدن
موزہ هایون کتبخانہ سنہ اهدا قلمشددر . ترجمہ نک اسمی «روضۃ الاسلام» اولوب استانبولده
باشلانیدینی «دمیر حصار» دہ ختام بولدینی مقدمہ سندہ مذکوردر .

یوسف سنہ الدین اہامیری

فحول علمادن بر ذات اولوب «محتی بیضاوی» شهرتیلہ بنامدر . محی الدین فناری ایله
طاش کوریللی مصلح الدین افندی دن تلمذ ایدہ رک مأموریتلہ بر چوق سیاحتدن صکرہ «۹۸۶»
تاریخندہ در سعادتدہ وفات ایلدی . قان پدری سابق الترجمہ «صاری کرز» الیوم صاری
کوزہل دینیلن «محلہ دہ» بنا کردہ سی اولان مسجد یانندہ مدفوندر . مؤلفاتی تفسیر بیضاوینک
بعض مواضعنہ ہدایہ ، مفتاح ، مواقف ، شروحنہ تعلیقاتی ایله امام «علی رضہ» حضر تلرینہ

منسوب اولان حزب شریف شرحندن عبارتدرکه غیر مطبوعدر . مخدومی مصطفی افندی ده فضلا دن بر ذات اولوب « زکریاء قزوینی » نك « مفیدالعلوم ومیدالهموم » نى « نورالهدی » اسمیله ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه سی اسعد افندی کتبخانه سنده واردر . دیگر مخدومی محمد افندی نكده « مناقب العلماء » اسمنده اثری واردر . قرآن کریمده واقع اشیاى محرمه نك اسباب حرمتندن باحث تفسیره دائر « ۹۸ » باب اوزره مرتب « تبیین المحارم » اسمنده کی اثرک صاحبی اولوب « ۱۰۰۰ » تاریخنده اماسیه ده وفات ایدن شیخ الحرم « یوسف سنان الدین خلوتی امامی » باشقه بر ذات عالیدر .

یوسف افندی (قاغزمانی واعظ یوسف افندی)

علمادن بر ذات اولوب « ارضروم » ملحقاتسندن « قاغزمان » لیدر . « تحفة الوزراء » تسمیه ایتدیکی ملا جامی نك « لجة الاسرار » قصیده سنه یازدینی شرحنك بر نسخه سی حمیدیه کتبخانه سنده موجوددر . بو شرحك مقدمه سنده :

هدیه الوالی — شرح قصیده طنطرائیه

زینة الوالی — شرح روزنامه شیخ وفا

یوسفی — شرح دیوانچه فرشته

اسملرنده اثرلری ده اولدیغنی ذکر ایدیور . برنجی اثرینی « ۱۰۳۸ » ده تألیف ایتشدور .

یحیی افندی (منقاری زاده) شیخ الاسلام

مکه مکرمه قاضیسی ایکن وفات ایدن « علائیه » لی « منقاری زاده عمر » افدینك مخدومیدر اصولاً اکیال تحصیلدن و خدمات علمییه ده بولوندقدن صکره مسند مشیختی احراز ایلدی . « منزل منقاری زاده جنت مأوی اوله » مصراعنك دلالتی اولان « ۱۰۸۸ » ده ارتحال ایتدی . اسکدارده آجیق تربیه ده بنا کرده سی اولان مدرسه اتصاله دفن ایلدی . مدرسه الیوم مندرس بر حالده ذر . نامنه مضاف فتاوا سی و تفسیر قاضیه و آداب عضدییه حاشیه لری و علم تجویددن « تبیان فی آداب القرآن » اسمنده اثری واردر . نجدی « منقاری علی » افدینكده « شفاء المؤمنین » اسمنده بر تألیفی واردر .

یوسف بن ابراهیم شیردانی

فقها دن وفحول علمادن بر ذات اولوب « مدینه منوره » ده اختیار مجاورت ایده رک

« ۱۱۳۴ » تاریخندہ ارتحال ایلدی . ایکی جلد « ملتقی » شرحیلہ « ہدیۃ الصبیح فی شرح مشکاة المصابیح » اسمندہ « مصابیح شریف » شرحی واردہ .

یوسف بہ حمزۃ الیاس

زمرہ مؤلفیندن بر ذات اولوب (شہروز) لیدر . ترجمہ حالی مذکور رسول زکی الکلاسی مجازلرندن (ابراہیم الاثنی) ایلہ (محمدیلوی) دن اخذ علم ایلدی . بر نسخہ سی عاطف افندی کتبخانہ سندہ موجود اولون (ذهب المذاب فی مذهب النحاة ودقة الاعراب) اسمندہ کی اثرینک مقدمہ سندہ بروجہ آتی آثارینی تعداد ایدیور :

- (۱) حاشیہ علی قول احمد للفناری
- (۲) حاشیہ علی تسہیل قاضی میرلا ری المسمی بعون الباری
- (۳) غایۃ ایضاح الجلال
- (۴) حاشیہ جدیدہ علی الیضاوی
- (۵) حاشیہ قدیمہ
- (۶) حاشیہ علی مختصر المنتہی
- (۷) حاشیہ علی الهدایۃ
- (۸) امتحان الفحول

بایا کوبلی حاجی احمد رشید افندی

علوم عربیہ و فارسیہ متخصصلرندن بر ذات اولوب [صوما] قراسندن (بایات) قریہ - سندندر . اکیال تحصیلدن صکرہ (مغنیسا) نواحیسندن یا یا کوبیندہ (قرہ عثمان زادہ لر) طرفندن بنا ایدیلن مدرسہ و کتبخانہ تک مدرسک و حافظ کتبکینہ تعین اولندیغندن الی اخر العمر بو وظیفہ لرلہ مشغول اولدی . (۱۲۴۸) تاریخندہ اورادہ ارتحال ایتدی علمای شعرا دن (سنبل زادہ و ہی) افندیکنک اطفال عثمانیہ یہ لغات عربیہ تعلیمنہ مدار اولمق ایچون نظم ایلدیکی (نخبہ) اسمندہ کی اثرینی (۴۴۵) صحیفہ دن عبارت اولمق اوزرہ مفصل بر صورتندہ شرح ایدرک (۱۲۵۹) تاریخندہ طبع اولمشدزکہ باعث استفادہ آئاردندر . فاضل شہر حاجی ذہنی افندیکنک آثار فاضلانہ لرندن (مشاہیر النساء) دہ (یا یا کوبلی فاضل) وصفیلہ فضلی تصدیق بیوردقلری بوذاتدر .

سنجی زاده عبدالوهاب افندی [شیخ الاسلام] :

فضلادن بر ذات اولوب سینوبده مدفون سید بلال حضرتلرینک نسلندن آیاصوفیه جامع شریفده یس خوان مصطفی افندینک مخدمیدر . (کنبوی) و (پالاییق) کبی متبحرین دن استفاده ایله مشدر . (۱۲۴۹) ده وفات ایدرک (طوب قبو) ده پدری یاننه دفن ایدلدی . یوزدن زیاده تلامیذینه اجازه ویرمکه موفق اولمشدر .

(خلاصة البرهان فی اطاعة السلطان) اسمنده سلاطین عظام حقلرنده شرفوارد اولان احادیث شریفه نك شرح و ترجمه لرینی مین (۱۲۴۷) تاریخنده طبع اولونان بر اثریله بعض رسائی واددر .

بوسف بحری

افاضلن ذوالجناحین بر ذات اولوب وزیر کوپروسنده صاری امام اوعلی محمد افندینک مخدمیدر تحصیلی عقائده قدراماسیهده شهید مفتی دن مابعدی استانبولده ارزنجانی مفتی زاده دندر . بعده مصره کیدرک علماء حدیثدن شیخ مرتضی افندیدن اخذ حدیث ایله [چوروم] . عودت ایدرک نشر علومه باشلادی . [۱۲۴۴] تاریخنده ارتحال ایلوب [صهیپ رومی] ترهسنه دفن ایدلدی . (شفاء شریف) شرحی اوزرینه [عطاء الفیاض] اسمنده غیرمطبوع بر حاشیه سی وارددرکه برنسخه سنی [چوروم] ده حسن پاشا کتبخانه سنده موجوددر . (درالتحریر) اسمنده بر اثریله هیأت عتیقه و اصول ارتفاع دن باحث بر تالیفی ده اولدینی مرویدر . ادیب و ظریف الطبع بر ذات ایدی .

بوسف شکری هریوطی

مشایخ و علماء خالیده دن بر ذاتدر . بر مدت درسعادتنده وفا مدرسه سنده تفسیر قاضی و جلالین تدریس ایتدی مؤخرآ مدینه منوره ده (محمودیه) مدرسه سی مدرسلکنه تعیین اولونه رق الی آخر العمر نشر علوم ایله مشغول اولدی ارتحالی [۱۲۹۲] تاریخنده در . اوچ دفعه اجازت ویرمکه موفق اولمشدر .

آثار مطبوعه سی : [شرح علی اصول الحدیث للبرکوی] [شرح علی برهان کنبوی المسمی بناموس الايقان] [رموز التوحید فی بیان بعض اسرار وحقایق کلمة التوحید] [سلسلة الصفا لحمد مصطفى] [نصیحت نامه] در .

مجله زاده مصطفی لعل افندی

زمره قضاة ومؤلفیندن وطریق مولویه منتسبلرندن بر ذات اولوب البستان لیدر. قیصریه حاکمی ایکن [۱۲۹۴] ده ارتحال ایتدی . (سید برهان الدین) تربه سی جوارنده مدفوندر. آناری : حکمتدن (الحکمة البالغة وشرحها) منطقدن (مناهج الاحتجاج) اصول حدیثدن (المنظومة العلية فی الاخبار النبوية) منطق ، وضع ، آداب ، عروض ، معانی ، بدیع ، بیان کبی یدی قنندن باحث (نظم الفنون) (عروض اندلسی شرحی) (قصیده مضریه نك شرح و تخریسی) عقائد وکلامدن (منظومه رائیه) (قصیده همزیه تخریسی) علم اصول فقهدن بیک بیتی جامع (الفیه وشرحی) (حسینیه سی منظومه سی) وشرحی (المقالات الحسان علی قصیده الحسان مع تخریس) (حاشیه علی قره تپه لی) علم میزان و آدابدن (شرح علی قصیده نونیه للفاضل حسن فهمی افندی) (دیوان اشعار) (تعلیقات علی نخبه الفکر فی الحدیث) [اوچ مطلب اوزره قصیده عدم شرحی] اشبو آثارک قسم اعظمی مطبوعدر . بونلردن باشقه رسائلی ده واردر .

یکن عثمان افندی :

فضلادن بر ذات اولوب [کوردوس] « ملحق » قایاجیق [ناحیه سندندر. تحصیلنی برغمه علماسندن طاغستانی خواجه اقدی ایله داییمی « قایاجیقلی » سلمان اقدیدن اکمال ایتدکن صکره « قرق اغاج » ده نشر علوم ایتدی . « ۱۳۰۰ » تاریخنده ارتحال ایدرک (صاری خواجه) نام محله دفن ایدلدی ، « شرح عقائد » اوزرینه ایکی جلد کیر حاشیه سیله منطقدن [غایه البیان] اسمنده غیر مطبوع آثار فاضلانیه سی واردر .

یوزغادی چوقه دار زاده حاجی کشفی مصطفی افندی :

فضلادن وطریقت خلوتیه منتسبلرندن بر ذات اولوب « یوزغاد » لیدر. مبادی علوم « یوزغاد » علماسندن « قره موسی » اقدیدن بعد التعلیم « قیصری » فضلاسندن « حاجی طورون » و استانبول درساملرندن « قواله » لی یوسف اقدیلردن اخذ اجازه ایلدیکی کبی سابق الترجه مغنیسمافیتیسی « حاجی اولیازاده علی » اقدیدنده اخذینه نائل اولدقدن صکره قسم اعظمی ازمیرده اولمق اوزره « ازمیر » و « تیره » ده قرق سنه نشر علوم ایله مشغول اوله رق بومدت ظرفده بشیوزده قریب طالبین علمه اعطای اجازه یه موفق اولمشدر .

۱۳۰۸ تاریخنده وطن ثاني اتخاذايتديكي « ازمير » ده ارتحال ايدرك وصيتري وجهله
« محشي » مرأة « ازميري » مرحوم ياننه دفن ايدلمشدر. آثار علميه لرندن غير مطبوع اولانلر
بروجه آتيدر :

« ۱ » قاضي بيضاوي اوزرينه تعليقات

« ۲ » جلال اوزرينه تعليقات

« ۳ » حاشيه مرأة هاشم

« ۴ » حاشيه شرح عقانده هاشم

« ۵ » فرائضدن برمتن متين

« ۶ » آدابدن » »

مطبوع اولانلر : ازميرده طبع اولونان كئيفيه اسمنده كي اخلاق عضديه ترجمه سيدر .

بوسف صرقي افنري

افاضل امتدن برذات اولوب سابق الترجه عمر شوقي افنديك مخدوميدر اكمال تحصيلدن
سكروه اولاماردين محكمه باش كتابنده ومدت مديده مفتيلكننده بولونه رق داها صوكره لري
نيابتله سياحت ايدرك مجلس تدقيقات شرعيه اعضالغنه تعيين وقاضي عسكرلك رتبه سيله توظيف
بيورلدي « ۱۳۱۹ » ده ارتحال ايدرك فاتح جامع شريفي حظيره سنه دفن ايدلدي السنه ثلاثه
وتخصيص لسان عربيدين حافظه سنده بيكلرجه ابیات وارايدی. طريقة قادری در وقار علمایه مالک
نظیف برذات عالی ایدی. آثاری : « مسرعموم الموحدين على احياء علوم الدين » اسمنده كي « احياء
العلوم » ترجمه سي « محاسن الحسام » نامنده كي « نوايع الكلم » ترجمه و شرحيله « معراج المعتمد والحاج
وساثره در. « محاسن الحسام » حقنده فرانسه السنه شرقيه علماسندن « باريه دومينار » ك تقدیری
وقتيله « اقدام » غزته سيله نشر اولونمش ایدی . خط دستيله محرر ۹ جلد اوزره مرتب
« احياء العلوم » ترجمه سنك برطاقی « ييلديز » كئبيخانه سنده در . بواثر يالكز ترجمه دن عبارت
دكلدر . ايجابنه كوره توضيحاتي محتويدر .

بكنا افنري (على بكنا افنري)

فضلادن برذات اولوب شهريدر. (اياصوفيه) درسعاملرندن اعمی حافظ افنديدن مجازدر.
كنديسي ده اعطای اجازه يه موفق اولمشدر . لسان فارسي يه ده حقيله واقف ایدی . طريقة

(نقشبندی) در . (۱۳۲۷) ده ارتحال ایدہ رک (ایوب) ده (قرق زردبانلر) ده عائہ سی
قبرستانہ دفن ایدلدی . آثار مطبوعہ سی :

(مرقات) تعلیقانی

(حللی) حاشیہ سی

تصورات سیدینہ تعلیقات

علاقہ حاشیہ سی

طاش کو پرو »

شروط صلاة »

عروض »

آثار غیر مطبوعہ سندن :

سورۃ رحمان تفسیری

» سورۃ البلد

حمای نك مجلس الهمزہ شرحی



ابن کمال ، ابوالسعود، زنبیلی علی افندیلردن بشقه فتاواسی مدون اولان ذوات کرام

سنه	اسامی آثار	اسامی مؤلفین	مدقلمی
۷۷۰	فتاوی بغیة الفنیة	ابن سراج قونوی (محمود بن احمد)	شام
۷۵۸	فتاوی طرسوسی	نجم الدین ابراهیم	"
۹۱۸	فتاوی قورقود خانیه	شهزاده قورقود بن بایزید خان	بروسه
۹۲۲	مجمع الفتاوا	عبدالرحمن آماسی (مؤید زاده)	در سعادت
۸۴۵	فتاوی سعدیه	سعدی افندی (شیخ الاسلام)	"
۹۷۸	فتاوی عدلیه	رسول بن صالح آیدینی	ازمیر
۹۸۵	فتاوی حامدیه	حامد قونوی (شیخ الاسلام) [۱]	در سعادت
۱۰۳۰ *	معین المفتی علی المستفتی [*]	یکچشم پیر محمد اسکوبی	اسکوب
۱۰۳۹	تقد المسائل فی جواب المسائل	رضائی علی افندی	مصر
۱۰۹۸	فتاوی آقره وی	محمد امین افندی آقره وی (شیخ الاسلام)	در سعادت
۱۰۹۹	فتاوی فیضیه	فیض اہ افندی (شیخ الاسلام)	ادرنه
۱۱۰۳	فتاوی علی افندی	علی افندی چتالجه وی (شیخ الاسلام)	" [۲]
۱۰۸۸	فتاوی منقاری زاده	منقاری زاده یحیی افندی (شیخ الاسلام)	اسکدار
۱۱۲۸	فتاوی عبدالرحیم	منتشی زاده عبدالرحیم بروسه وی (شیخ الاسلام)	ادرنه
۱۱۲۷	فتاوی عطائیہ	محمد عطاء اہ افندی (شیخ الاسلام)	" [۳]
۱۱۹۳	فتاوی شریف زاده	شریف زاده محمد افندی (شیخ الاسلام)	در سعادت
۱۱۵۶	بہجۃ الفتاوی	یکشهری عبداہ افندی (شیخ الاسلام)	قاکلیجه
۱۳۰۱	ملجاء المفتین	مغنیسالی حاجی اولیا زاده علی افندی	مغنیسا
	فتاوی نتیجه	فتوی امینی احمد افندی	" [۴]
۸۸۰	جامع الفتاوی	قریق امرۃ الحمیدی الحنفی	
۹۵۵	فتاوی قدریه	عبدالقادر افندی (شیخ الاسلام)	بروسه
۸۶۶	زبدۃ الفتاوی	پیر محمد بن یوسف آقره وی	
۹۸۸	فتاوی قاضی زاده	احمد بن محمود	در سعادت
۱۰۸۷	فتاوی حصالی	عبدالرحمن افندی	بروسه
۱۱۱۴	فتاوی نعمانیہ	دباغ زاده نعمان افندی (شیخ الاسلام)	در سعادت

[*] بوزاتک قوانین عثمانیہ دائر (ظہیر القضاۃ) اسمندہ بر اثری ده واددر .

[۱] (تنقیح حامدیه) اسمیلہ بر فتوی دها واددر .

[۲] نقوی کفوی صالح افندی طرفندن جمع ایدلمشدر .

[۳] منقاری زاده فتاوا سنک نقولیدر .

[۴] بوائزک منقولی ذکر اولفق شرطیلہ ۱۲۲۶ تاریخندہ کدوسی حافظ محمد افندی طرفندن یکیدن یازلمشدر .

سنه	اسامی آثار	اسامی مؤلفین	مدقلمی
	فتاویٰ مجموعہ جدیدہ		[۱]
۱۱۰۵	نور الفتاویٰ	بخشایش نوراء افندی	درسعات
۱۰۲۸	فتاویٰ آق کرمانی	علی الاکرم مانی	آق کرمان
۱۲۲۵	سفینۃ الفتاویٰ	مفتی ارضروم عبدالرحمن افندی	ارضروم
۱۰۹۹	صرۃ الفتاویٰ	محمد صادق بن علی الساقزی	
۱۰۶۹	میزان الفتاویٰ	بالی زاده مصطفیٰ افندی (شیخ الاسلام)	درسعات
۱۱۰۰	مجموعۃ الفتاویٰ	مولود افندی	
۱۰۹۲	خلاصتین فی الفتاویٰ	اسیری محمد بروسوی (شیخ الاسلام)	بروسہ
۱۱۱۶	فتاویٰ اسمعیہ	اسعد اسکنداری	مدینہ منورہ
	فتاویٰ حلیمیہ	محمد بن عبدالحلیم بروسوی	[۲]
	مجموعہ جدیدہ	فتواخانہ ہیئت علمیہ سی	[۳]
	فتاویٰ فرائضیہ	فایح درسعاملرندن احمد خلوصی افندی	
۹۶۵	فتاویٰ واقعات	محی الدین محمد قاضی استانبول	درسعات
۸۲۳	جامع الفصولین	شیخ بدرالدین سیاوی	سیروز
۱۳۰۰	فتاویٰ میزان المدعین	محمد حلمی سیروزی	"
۱۰۷۳	ترجمہ فتاویٰ بزازیہ	مترجمی شیخ احمد بن موسیٰ السیواسی	آماسیہ
۸۸۷	تلخیص جامع الفتاویٰ	عبدالمجید بن نصوص	
۱۰۸۵	واقعات المفتین	عبدالقادر بن یوسف سنان	درسعات
۱۰۵۸	تلخیص الفتاویٰ والشروح	علی حبری کوتاہی	آغریبیوز
۱۲۷۵	تنقیح جامع الاجارین	مشرّب زاده حفیدی محمدعارف افندی (شیخ الاسلام)	درسعات
۱۲۷۵	فتاویٰ احکام مرعیہ فی الاراض الامیریہ	عارف حکمت بک (شیخ الاسلام)	اسکدار
۱۳۱۷	مرآۃ المراقبین	احمد حمداہ افندی	درسعات
۸۴۴	معین الحکام فیما یردد بین الخصمین من الحکام	علامہ الدین علی طرسوسی	
۱۲۵۴	مجموعۃ الفتاویٰ	قاضی زاده محمد طاهر افندی (شیخ الاسلام)	درسعات
۱۲۱۵	نتیجۃ الفتاویٰ	دری زاده محمدعارف افندی (شیخ الاسلام)	اسکدار [۴]
۱۱۳۶	ترجمہ فتاویٰ قاعدیہ	کامی محمد افندی	اسکدار

[۱] مؤخرأ ہریکی طویلانان فتوالرہ ہونام ویرلمشدر .

[۲] منقاری زاده فتاواسنک نقولیدر .

[۳] سوکرہ کی مشایخ اسلامیہ طرفندن ویربان فتاوادر .

[۴] متعدد مشایخ اسلامیہ تک ویردکلمی فتاوادر .

سنه	اسامی آثار	اسامی مؤلفین	مدفونی
١١٧٣	بحر الفتاوی	مفتی ارضروم قاضی زاده محمد اقدی	ارضروم
١١٧٥	فتاوی وصاف	عبداء وصاف اقدی (شیخ الاسلام)	درسعادت
١١٤٨	فتاوی روشنی	ولی الدینی آیدینی	اقحصار
١٢٠٧	فتاوی کریدی	علی شکری قندیوی	قندی
١٠٧٨	مجموعه الفتاوی	ولی بن یوسف	
١١٨١	سحرة الارار فی بیان غموض الاسرار	خطیب بطلال حسن بن علی قیصری	قیصریه
	نهریة الفتاوی	مفتی ارضروم ابراهیم ادهم اقدی	ارضروم
١٢٥٩	فتاوی عبدالسلام	مفتی مار دین عبدالسلام اقدی	مار دین
	فتاوا	مصطفی سعید عینتابی	
١١٦٩	فتاوا	سید محمد رضا	درسعادت
	فتاوی حلی	ابراهیم بن الشیخ اسماعیل القسطنطونی	
١٠٥٣	فتاوی یحیی اقدی	شیخ الاسلام یحیی اقدی	درسعادت
١٠٠١	فتاوی زکریا اقدی	شیخ الاسلام زکریا اقدی	درسعادت
	فتاوی احمدیه		درسعادت
١١١٠	فوائد العلیة من المسائل الشرعیة	نزاری علی اقدی القیصری	
١١٥٩	تحفة الفتاوی	عمر بن صالح قریمی	
١٠٢١	صنی	شیخ الاسلام صنعاء اقدی	
	فوائد الفتاوی العثمانیه	مسود عثمان بن محمد طوسیوی	(١)
	{ الروایع الزکیة فی فہرس } { الفتاوی الترمذیة }	کدوسی حافظ محمد اقدی	
١١٥٠	جامع الدعاوی والینات	مصطفی بن شیخ محمد اقدی	
	مجموعه ویدی		
١٢٠٤	تنقیح	شافی زاده محمد صادق اقدی	
	مجموعه الفتاوی	جمعی	
٩٨٤	مفیدة الانام	محمد بن شیخ مصلح الدین	
	فتاوی قرمزی		درسعادت
١١٢٤	فتاوی	باشمقچی زاده علی اقدی (شیخ الاسلام)	درسعادت
١١٥٤	مجموعه ابوالخیر	ابی الخیر احمد اقدی (شیخ الاسلام)	
	نهاية المطلب		
	مجمع المسائل الشرعیة	لالی احمد اقدی	

سنه	اسامی آثار	اسامی مؤلفین	مدفلی
٩٨١	فتاویٰ برکوی	برکوی محمد اقدی	برکی
١٢٣٦	ترجیح بینات	عبدالرحمن بن سلیمان	
	نورالفتاویٰ	مصطفیٰ بن شیخ محمد	
٩٦١	مجموعه فتاویٰ	آبادی محمد چلبی	درسعدت
٧٨٢	الدرر المنثوره	شادکلدی شمس الدین چلبی	آماسیه
١٢٩٨	خلاصه الاجوبه	چشمی زاده محمد خالص اقدی	اسکدار
	فتاویٰ	خرپوطی امام زاده محمد سعید اقدی	خرپوط
١٢٢٣	مجله المحاکم	حاکف زاده عبدالرحیم اقدی	درسعدت
١٢٦٨	مجموعه فتاویٰ	ماردینی عمر شوق اقدی	ماردین
	فتاویٰ آق حصار	ابراهیم آق حصار	[١]

[١] ویا نه ده کتبخانه ایمراتوریده بر نسخہ سی وارد

علما فصلی بقیہ سنک فہر سیدر

صفحہ	ل	صفحہ
محمد شاہ افندی ۱۶	کورانی (ملا محمد شمس الدین احمد) ۳	۳
محمد بن قاضی آیانلوغ ۱۶	کتب مصالح الدین مصطفی افندی ۳	۳
محمد بن الدین محمد (خطیب قاسم اوغلو) ۱۷	کافیجی محمد بن الدین برغمہوی ۴	۴
محمد بن الدین وفائی ۱۷	کمال الدین اسماعیل قرہمانی (قرہ کمال) ۶	۶
محمد بن نجیب قرہ حصار ۱۸	کردی محمد افندی ۷	۷
محمد بن الدین محمد (فناری زادہ) ۱۸	کفہوی محمد ۷	۷
مصالح الدین بن مصطفی قرہمانی ۱۸	کاشف محمد ۷	۷
محمد افندی ۱۹	کومولجنہ لی محمد بن احمد ۸	۸
عمود بن سلیمان کفہوی ۱۹	کتبہوی اسماعیل افندی ۸	۸
مصطفی افندی (خواجگی زادہ) ۱۹	کوزی یووک زادہ ابراہیم افندی ۸	۸
منشی محمد بن بذرا الدین صاروخانی ۲۰	کدوسی حافظ محمد افندی ۹	۹
محمد افندی ۲۱	کونجی زادہ قاسم افندی ۹	۹
محمد معروف افندی ۲۲	کاتب مصطفی افندی ۹	۹
ملا احمد شمس الدین قرہ باغی ۲۲	کوردوسلی حاجی خلیل افندی ۱۰	۱۰
ملاجلہ زادہ ابراہیم افندی ۲۲	کریم ۱۰	۱۰
محمد اسعد افندی (شیخ الاسلام) ۲۲		
محمد امین بن صدر الدین شیروانی ۲۳	ل	
مصطفی افندی (شیخ الاسلام) ۲۳	لطیفی ملا (صاری لطیفی) ۱۱	۱۱
مصطفی بن خیر الدین ۲۳	لجی محمد افندی (حافظ) ۱۲	۱۲
محمد بروہوی (مصنف) ۲۴	لطفاہ ارضرومی ۱۲	۱۲
محمد یوسف افندی (اسیری) ۲۴	لیب عبدالغفور آمدی ۱۲	۱۲
مصطفی بن ہر اسکداری ۲۴		
محمد امین افندی (شیخ الاسلام) ۲۵	م	
محمد بن احمد ۲۵	محمد بن احمد قونوی ۱۳	۱۳
منیری بلغزادی ۲۵	مصطفی بن محمد آنقرہوی ۱۳	۱۳
موستاری عمود افندی ۲۶	موسی بن حاجی حسین ابنزینی ۱۳	۱۳
مصالح الدین موسی (شیخ عماد زادہ) ۲۶	محمد شاہ فناری ۱۵	۱۵
محمد بن عبدالرسول برزنجی ۲۶	عمود بن قاضی مانیاس ۱۵	۱۵
محمد بن احمد العمادی ۲۷	موسی بن عفان آیدینی ۱۵	۱۵
منتش زادہ عبدالرحیم افندی (شیخ الاسلام) ۱۷	محمد بن الدین نیکساری ۱۶	۱۶
محمد اسکداری ۲۷	محمد بن الدین صامسونی ۱۶	۱۶
منتجی زادہ عیدہ افندی ۲۷		

صحیفه	۲۸	محمد بن عمر دارنده‌وی	و	
	۲۸	مصطفی بن عبدالرحمن ایزمیری		۴۸
	۲۹	محمد امین اسکنداری		۴۹
	۳۰	مصطفای موستاری		۴۹
	۳۲	مصطفی بکر احمد افندی		۴۹
	۳۲	مصطفی بن ابراهیم افندی		۵۰
	۳۲	ملا حسین بن اسکندر		۵۰
	۳۲	مفتی زاده محمد صادق ارزنجانی		۵۰
	۳۳	عمود بن حافظ حسن معنیساوی		۵۱
	۳۳	محمد ایزمیری		۵۱
	۳۳	محمد بن مصطفای علائی‌وی		
	۳۴	مرعشی محمد افندی	لا	
	۳۴	مصطفی افندی (خطیب)		۵۱
	۳۴	محمد منیب افندی (خواجه)		۵۱
	۳۶	منطقی مصطفی افندی		۵۲
	۳۷	ملا خلیل سعردی		
	۳۷	مقصود افندی (سلیمانیه‌وی)	ی	
	۳۸	مصطفی بن محمد کوزلحصاری		۵۲
	۳۸	ملا افندی		۵۳
	۳۸	مصطفی توفیق افندی		۵۳
	۳۹	محمد افندی (حاجی حمزه زاده)		۵۳
	۳۹	محمد افندی		۵۴
	۳۹	مصطفی افندی		۵۴
	۴۰	مختار احمد ملا بك (شیخ الاسلام)		۵۵
	۴۰	مسعود افندی		۵۵
	۴۱	موساجه‌لی زاده محمد سعید افندی		۵۵
	۴۱	مصطفی کمال بن شریف ارضروی		۵۶
		ن		۵۶
	۴۲	نورالدین حمزه آبدینی		۵۷
	۴۲	نصیرالدین بن مرسل توقادی		۵۷
	۴۳	نصوح نوالی آق حصاری		۵۷
	۴۳	نوراه شیروانی		۵۸
	۴۴	نوح بن مصطفای قونوی		۵۸
	۴۵	نظیرا ابراهیم افندی		۵۸
	۴۷	نجیب عبدالله افندی (خواجه)		۵۹
	۴۷	نعمت خلیل افندی		۵۹
	۴۸	نیازی شیخ اسماعیل افندی		۶۱

صحیفه	ت	صحیفه
۱۱۵ تیره لی درویش حالی	۱۳۵ حمده چلی (آق شمس الدین زاده)	ح
۱۱۵ نابی درویش احد مولوی	۱۳۶ حاجی کمال	
۱۱۶ نجلی عبدالقادر افندی	۱۳۷ حبی عایشه قادین	
۱۱۶ تائب احمد افندی (عثمان زاده)	۱۳۷ حسینی	
۱۱۷ توفیق محمد افندی	۱۳۸ حافظ عبداللطیف افندی (سودجی زاده)	
	۱۳۹ حفظی محمد افندی (صاری) ادرنه وی	
ث	۱۳۹ حاجی احمد افندی (آمدی)	
۱۱۸ ثنایی محمد چلی (مغنيساوی)	۱۴۰ حبيب احمد افندی (بروسه وی)	
۱۱۸ ثابت علاء الدین افندی (اوزنجیه وی)	۱۴۰ حلوی عبده افندی	
۱۱۹ ثنایی محمد افندی (بالیکسری)	۱۴۱ حشمت افندی	
۱۲۰ ثروت حسن افندی	۱۴۲ حاکم سید محمد افندی	
	۱۴۲ حق محمد پاشا	
ج	۱۴۳ حلیمکرای	
۱۳۱ جمالی کریمانی (شیخ اوغلو)	۱۴۴ حیرت محمد افندی (دارنده وی)	
۱۲۲ جمالی قره منانی	۱۴۵ حافظ عبده افندی (روسجرقی)	
۱۲۲ جم (شهرزاده)	۱۴۵ حسان محمد بك	
۱۲۳ جمالی احمد چلی (ایستیه وی)	۱۴۵ حلمی حسن افندی (قبریس مفتیسی)	
۱۱۴ جره ری (ابن یمن) قره نریه وی	۱۴۶ حافظ مشفق افندی	
۱۲۴ جلال حسین چلی (مناستری)	۱۴۷ حالت ابراهیم بك	
۱۲۴ جلیل (ایزن بقی)	۱۴۸ حلمی مصطفی بك (آلاماس تراش زاده)	
۱۲۵ جلیل (بروسه وی)	۱۴۹ حلمی امین افندی (طربزونی)	
۲۲۵ جنائی مصطفی چلی (بروسه وی)	۱۴۹ حبیه خام (هرکلی)	
۱۲۶ جوری ابراهیم چلی	۱۴۹ حصیرجی زاده حافظ محمد آغا (عینابی)	
۱۲۸ جذبی ابراهیم افندی	۱۵۰ حسنی حسین افندی	
۱۲۹ جذبی احمد بك	۱۵۱ حق ابراهیم بك (موره لی اسماعیلی پاشا زاده)	
۱۲۹ جودت احمد افندی	۱۵۱ حسن حسنی پاشا (طورانی)	
۱۲۹ جودت احمد پاشا	۱۵۱ احکام اسلامیة بی مدافعه یازیلان آتارک حدولی	
۱۳۲ جلال ملا بك	۱۵۳ حسن توفیق افندی	
۱۳۳ جلال پاشا	۱۵۴ حافظ اسحاق افندی	
۱۳۳ جلال محمد بك (حق پاشا زاده)	۱۵۴ حسنی حسین افندی (طربزونی)	
چ	۱۵۵ حسن فیهی پاشا	
۱۳۴ چاکری سنان چلی	۱۵۵ حیرت افندی (خواجه محمد بهاء الدین حیرت)	
۱۳۵ چلی درویش	آطنه وی	
	۱۵۶ حلمی بك (شهبندرزاده احمد حلمی بك) فله وی	

صیفه

۱۵۷ حمدی بك (ناظم الحکم احمد حمدی بك)

خ

۱۵۹ خدای صالح دوده (موغله وی)

۱۵۹ خلیل (آمدی)

۱۶۰ خیالی محمد بك (یکجه وی)

۱۶۲ خضری بك

۱۶۲ خلیل (صری خلیل) ، بروسه وی

۱۶۳ خانمی ابراهیم بك

۱۶۳ خاقانی محمد بك

۱۶۴ خلی احمد بك (بروسه وی)

۱۶۵ خضالی حسین افندی (بودینی)

۱۶۶ خاک مصطفی افندی (نیره وی)

۱۶۶ خانم احمد افندی (آق اووه لی زاده)

۱۶۷ خیری محمد افندی

۱۶۸ خضر اغا زاده سعید بك

۱۶۹ خالص یوسف افندی

۱۶۹ خیری بك

۱۷۰ خالد ایوب بك

۱۷۰ خالد حسن افندی

د

۱۷۱ درویش نیازی (الیاس شجاع الدین)

۱۷۱ داعی احمد

۱۷۲ درویش عثمان (ایلبسانی)

۱۷۳ دانشی علی دوده

۱۷۳ دیدار عثمان بك

۱۷۳ دلبند زاده محمد افندی

صیفه

۱۷۴ دانش محمد بك

۱۷۴ دانش حسن بك

۱۷۵ داماد محمود پاشا

ذ

۱۷۶ ذاتی عوض چلبی (بالیکسری)

۱۷۷ ذکری ابراهیم افندی (اوزجه وی)

۱۷۸ ذائق محمد امین افندی (شیخ) ، بروسه وی

۱۷۹ ذهنی (بایبوردی)

ر

۱۸۰ روانی الیاس چلبی (ادرنه وی)

۱۸۰ رحمی پیر محمد چلبی (بروسه وی)

۱۸۱ ریاضی احمد چلبی (قله وی)

۱۸۲ روسی عثمان (بغدادی)

۱۸۳ راشد افندی (ملا فیضی زاده)

۱۸۳ ریاضی محمد افندی

۱۸۴ رفعتی عبدالحی چلبی

۱۸۵ رشیدی احمد افندی

۱۸۵ رضا محمد افندی (زهرمار زاده) ادرنه وی

۱۸۶ راغب علی افندی (بروسه وی)

۱۸۶ رامی محمد پاشا

۱۸۷ رضاء شیخ رضا (نجار زاده) افندی

۱۸۸ راسخ احمد افندی (بالیکسری)

۱۸۹ راقم ابراهیم افندی (بروسه وی)

۱۸۹ راتب احمد پاشا

۱۹۰ راغب محمد پاشا (قوجه راغب پاشا)

۱۹۲ رفعت حسین افندی (کوکن زاده) بروسه وی



شعرا فصلى

بسم الله الرحمن الرحيم

فضائل شعر وشعرا حقننه شرفوارد اولان احاديث شريفه دن بعضيلرى :

قال رسوالله صلى الله عليه وسلم

- ١ — علموا اولادكم الشعر فانه يفتق الذهن ويورث الشجاعة
 - ٢ — ان من البيان سحراً وان من الشعر حكماً
 - ٣ — لسان الشعراء مفتاح الجنة
 - ٤ — قل يا حسن والروح معك
 - ٥ — ان الله كنوزاً في تحت العرش ومفاتيحها السنة الشعراء
 - ٦ — تعلموا من الشعر حكمه وامثاله
 - ٧ — قلوب الشعراء خزائن الرحمن
-

(شعرا وادبا) [۱]

آهی حسن چلی

(یاوز سلطان سلیم خان) دوری شعرا سندن واسکی عثمانی شاعرلرینک اک ممتازلرندن اولوب (نیکبولی) دندر . کندینه مخصوص برآهنک حزین صاحبدر . اکال تحصیلدن صوکره قاضیلک و مدرسلک ایله برخیلی دولاشدقدن صوکره (ریاضی) و (سہی) تذکرہ لرنده محرر اولدینی اوزره (قرہ فریہ) مدرسی ایکن (ہوز آھی ایله طوتشدی جهان) مصراعتک دلائی وجہله (۹۲۳) ده وفات ایتدیکی محرر سده قینالی زاده (حسن چلی) تذکرہ سنده (خاورینک [۲] همشیره سنی آلوب مناسترده وفات ایتمشدر) دیه محرردر . فقط تذکرہ (سہی) ایله (عالی) (کنہ الاخبار) ینک غیر مطبوع قسمندہ (قرہ فریہ ده مدرس ایکن فوت اولدی . مزاری آندہ در .) عبار سنه کوره قرہ فریہ ده وفات ایتدیکی تأید ایدیور .

مع هذا هرايكي برده قبرني تحري ايله دم سده بر اثر بولامادم . ديوانندن باشقه شيخي نك (خسرو وشيرين) نه نظيره اوله رق (شيرين وپرويز) و (روايت کلکون وشبديز) و (فتاحی نيشابوری) نك (حسن دل) فی [۳] پک چوق تصرفات اجرا ایدہ رک ينه اواسمله ترجمه ایلدیکی آثار مشوره سیدرکه برنجیسی اکال ایدہ مدیکی کبی ایکنجیسنک اکالنه ده عمری وفا ایتہ مشدر . آثارندن یالکز (حسن دل) مطبوعدر . تذکرہ (سہی) ده (خسرو وشيرين) اسلوبنده

[۱] شعرا وادبانک همان کافه سی مخلصریله بیلندکلرندن مخلصاری اسملرینه تقدیم ایلدی . مع هذا بر خصوص دیگر فصللرک بعض اسملرده دخی نظر دقتہ آلدی .

[۲] (علی خاوری) شعرا دن دیوان بر ذات اولوب (مناستر) لیدر (قرہ فریہ) قاضیسی ایکن وفات ایلدی . اشعارندن :

روز کارینه کوره قوللان جهانی خاوری
کاه پرجوش اول کھی خاموش دریالر کبی .

[۳] (لامی چلی) ایله (صبری) نك بو اسمده برر منظومه لری واردر .
(آھی) نك کی قابله شعرا مؤلنی (توفیق) افندی معرفتیه (۱۲۷۷) تاریخنده طبع ایدلشد .

کل وخسرو آدلو برکتابی وار) عبارته سی مندرج اولدیفنه کوره بویلهده بر اثری اولدیفنی
اکلاشیلور .

برنجی منظومه سندن :

کوکل آینه در سوز غباری
کتور من جام جمشید انکساری
ایکنجی منظومه سندن :

جاهلک فخری جمع مال ایله در .
عارفک عزتی کمال ایله در
عشق وشوق اهلی وجد و حال ایستر
نه کمال ایستر ونه مال ایستر .

غزلیات سندن :

نه مصاحب بولونور درد و غم یار کبی
نه فراغت یری وار گوشه خار کبی
کتیروب نقطه کبی اورته یه آندی بی چرخ
باشلادی کندی قبی چیزمه برکار کبی
اول قیامت بی فردایه صالوب آهی ینه
یارینه قالدی ایتم وعده دیدار کبی

آذری ابراهیم چلبی [۱]

مشاعیر شعرا دن و ابوالسعود اقدسی تلامیذندندر . (کچدی آذری چلبی) ترکیبک دلالت
ایتدیکی (۹۹۳) ده (حما) قاضیلغنده ایکن وفات ایده رک خارج شهرده دفن اولندی . غیر مطبوع
دیوانندن بشقه مطبوع (نقش خیال) عنواننده کی سلیس منظومه سی مقبول ادبادر . مکمل

[۱] (بروسه لی بلیفک) (نخبه الآثار) یله (شیخی) ده عین اسم و غلصده اصطبل عامره خدامندن
ادرنه لی (بستان زاده) شهرتیه بنام بر شاعر ده اوردرکه وفاتی (۱۰۵۲) در .

برنسخه سی در سعادته اسعد افندی کتبخانه سنده واردر. (شیخ نظامی) نك (مخزن اسرار) یخی
تقلید ایتش اولدینی ظن اولتور. اون ایکی بیك بیی حاوی اولوب تمثیلات و حکایات ایله تصویر حال
ایدلش کوزل بر اخلاق کتاییدر .

نه غم کر آذری آلوده کرد کناه اولسه
اولور روز جزاده لطفك اظهار ایتمه باعث

نقش خیال مقدمه سندن :

بسمله در لاله نعمان دین	بسمله در غره فرد یقین
بسمله در نادره پرداز شرع	بسمله در رابطه اصل وفرع
بسمله در خامه مشکین رقم	فاتحه سوره نون والقلم
خوان سعادتن اولان بهره مند	کنندین ایدر مهر صفت سربانند
بادیه عشقه نابود اولان	واصل سر منزل مقصود اولان
لابد ایدر بسمله دن ابتدا	بسمله در لازم اولان آولا
سنده دلا بسمله دن ازبر ایت	منزله حده آتی رهبر ایت
بسمله دن وصفن ایدوب واسطه	حد خدا یادینه قبل رابطه

آغا زاده محمد دره

اکابر مولویه دن و اشعارنده مخلصی اختیار ایتمین عرفاء شعراء اولوب (کلیولی) دندر .
(ساعة القرار) ترکیبک دلالتی اولان (۱۰۶۳) ده ارتحال ایده رک پوست نشینی بولندینی کلیولی
مولویخانه سنه دفن ایدلدی .

ابیات عارفانه سندن :

بر پناه اولماز کلام حضرت ملا کبی
اومارز عیلمزی سترایده ستارعیوب

سر محبوبیت مولایه مولانای روم
وجهی مرآت اولدیفی چون اولدی محبوب القلوب

آرابیچی زاده فردی حسین افتری

قوی طبیعت شعرادن اولوب شهریدر . مالیه تذکره جیلککنده بولندی (۱۱۲۱) ده
درسعادتنده ارتحال ایلدی . بر نسخہ سی موزہ عثمانی کتبخانه سنده موجود بیکی بیتلی (شاپور
نامه) سیله اسماء بلادی مبین مطول منظومه سی ، مرتب دیوانی واردر .

آلی فاطمه خانم

تاج التواریخ صاحبی خواجه سعدالدین افندی سلاله سندن اولوب یکیشهر قاضیسی اولان
مخدومیلہ برابر شهر مذکورده بولنقدہ ایکن (۱۱۲۲) تاریخنده وفات ایلدی . شعر ی وسط
درجہ در . زماننده (خواجه زناز) شهر تیلہ بنام اولوب صنعت خطده انتسابی وار ایدی مرتب
دیوانی وار ایسده غیر مطبوعدر .
ابیاتندن :

قالوبدر بحر غمدہ فلک دل یوق ساحل مقصود
حیفلر روزکارم باکہ امداد ایتمدن قالدی

نارغم نور صفا هب بر چراغک پرتوی
چشم عرفان ایله باقسه ک آردہ بیکانه یوق

آصف پاشا

صدر اعظم طوپال عثمان پاشا زاده احمد پاشانک مخدومی فاضل بر وزیر کار آگاهدر .
(۱۱۹۵) ده (بلقراد) محافظی ایکن وفات ایلدی . شعرله اشتغالی آزاومغله برابر شاعرانه
وحکیمانه اشعاری واردر .

اشعارندن

هردل شراب عشق ایله پر نور اولورمی هیچ
هرتوده سیاه جبل طور اولورمی هیچ
آصف شراب عشق ومحبته مست اولان
تاحشره دک یشارسده مخمور اولورمی هیچ

آیه الله محمد بك

ترجمه حالی مورخین فصلنامه محرر صبحی پاشانك مخدومیدر ادبیات شرقیه ایله فرانسزجه ادبیاتنهده واقف، منشی و شاعر بر ذات ایدى (۱۲۹۵) تاریخلرنده ارضروم مکتوبجیدی ایکن ارتحال ایدى . (رؤیا) اسمنده کی رساله سی اخیراً طبع ایدلى . مطبوع ترکیب بندندن :

عالی همم اول ویرمه صاقین سیمکه نقصان
انسانی یولوندن آلیقور یأس وعطالت
غدر ایتمه صاقین کیمسه یه عمرنده حذر قیل
دنیا ده وعقباده سعادتدر عدالت
حقه نظر ایت حق دیوهم باطله باطل
اغراضی ایچون حق فدا ایله من عاقل

فرانسه شعرای حکما سندن (وولته ی) ك (تدمر) خرابه لری عنوانلی اثر مشهورینی قسماً ترجمه ایدر ك رساله مخصوصه هیئتنده طبع ایله مشدر که بر پارچه سی بروجه آتیدر :
مرحباً ای تنها خرابه زار لر ، ای مقدس مزار لر ، ایصنر دیوار لر بن سزدن استمداد ایدر وسلام مناجاتی سزه عرض ایدرم . اوت منظره کز انتظار عامه یه بر دهشت خفیه ایران ایدر سده بنم قلم سزك تماشا کزدن جسارت عمیق و افکار عالی اکتساب ایله انشراح بولور . سزك احوال کزی ملاحظه یه مقتدر اولان بر قلب ، حاصل ایدر جکی تأثرات شدید دهن اله جفی عبرتله مستفید اولمازمی ؟ .

آله عثمانه پاشا

میر میراندن قوی طبیعت، درویش نهاده لایابالی مشرب بر ذات اولوب (طربزون) لیدر ضرز شعری عونى وحقى بکتر طرزنده در . مرتب دیوانی ایله (بلبل نامه) اسمنده کی منظومه سی غیر مطبوعدر . ابتدا عساکر بحریه سلکنه داخل اوله رق بالاخره زاندارمه قوماندانانی خدمتیه مختلف ولایاتده بواندقدن صوکره (آنقره) ده متقاعداً اختیار اقامت ایله مشدی . (۱۳۲۴) محرمنده ارتحال ایدر ك پیر عالی (حاجی بایرام ولی) جوارینه دفن ایدلى . اهل الله منظومه سندن :

آلمق ایسترسه ك اگر همت اهل اللهی
نی ادب اوله کوزت حرمت اهل اللهی

نام عالیبرخی یاد ایلہ قبل استمداد
 کوردسک تا کہ نہ در قوت اہل الہی
 ابدی حی اولہ زق ترک فنا ایلرلر
 صائمہ ہرکس کییدر رحلت اہل الہی
 قرب حقہ وارہ ماز دغدغہ کثرتدن
 بولمیان شاہرہ وحدت اہل الہی

اشعارى متصوفانہ وحکیمانہ در . (پارہ سز) ردیفلى منظومہ طویلہ سی مشہوردر .

مطامی : غم دکدر قالسہدہ صوفی شیدا پارہ سز
 بولمق اساندر اکا نانپارہ زیرا پارہ سز

قویسون حق رندمی آشامی اما پارہ سز
 نشہ بخش اولمز دلہ جام مصفا پارہ سز
 چارہ یوق دفع غم واندوہہ اصلا پارہ سز

ابیاتندن : بر دل کہ اولا نائل دیدار حقیقت
 فردا المی حسرت جتنی چکر ہیچ

پنجہ عصمت ایدی انحق کریبان کیر اولان
 یوقسہ یوسف صائمہ بیلمزدی زلیخا قیمتن

مصارعدندن : دست حاجاتک ہمیشہ درکہ اللہہ آج

(۱)

ازہری نورالدین

خداوندکار غازی دوری شعرا سندن دوریش نہاد بر ذات اولوب (آق شہر) لیدر .
 اشعار عثمانیہ نک مؤسسلرندن عد اولونورہ کرک بونک کرک معاصرۃ اولان (شیخی) نک
 اتارندہ اوقدر خلاف عقل وحکمت مبالغات کورلر .

اشعارندن : فرصت الویرمش ایکن وقتی غنیمت بیلہلم
 عمر من حاصلنی مہر ومحبت بیلہلم

ہر عزیزک آیاغی توزینہ یوزلر سورہلم
 کر قبول ایلر ایسہ آنی سعادت بیلہلم

هر دنی منتفی چکمیلم نفسه اویوب
دونلر منتفی نفسه دنائت بیلم

اصمري

(تاج الدین ابراهیم بن خضر) (۱) فضلاذن واسکی عثمانلی شاعر لرندندر . مصره کیده رک
منبلا قناری وحاجی پاشا ایله هدایه شارحی شیخ اکملدن اکال تحصیل ایتشددر .

علوم عالیہ وفنون حکمیہ وریاضیہ انتساب تامی وار ایدی . اسلوب شعری شیخی طرزینہ
قریبدر . معلمی بولندینی یلدریم بایزید خانک شهزاده لرندن امیر سلیمان نامنه مثنوی طرزنده
یازدینی (اسکندرنامه) (۲) سی مشهور اولدینی کبی (حیرة العقلاء) ایله حروف هجا عددنجه

(۱) (تذکره لطیفی) ده سیواسلی اولدینی محرر سده (اسلاف) ک نقلی کبی آماسیه لی در .

(۲) (۸۰۸) ده یازدینی مندرجاتنده مصرح اولان (اسکندر نامه) سنک مقدمه سی تاریخ
ادبیات عثمانیه نقطه نظرندن حائز اهمیت اولدیفندن نمونه اولقی اوزره مقدمه سندن بر مقدراری درج ایدلی:

ذکر بسم الله الرحمن الرحيم	قامونسته بزه کیدر ای حکیم
چونکه توفیق اولدی بزه هم طریق	در معنایه قولاق طوت ای رفیق
عندلیم نغمه لر ساز ایدیم	طوطییم سکر سوز اغاز ایدیم
سوز دییم سوز نیجه کیم شویله لغز	کیم روان آندق معطر قیله مغز
بر کستان بزه بهیم شوقله	کیم آتی رضوان تماشاله قاله
یازیم بر نقش کیم نقاش چین	کورسه قیله آنه یوز بیک آفرین
. روح قدسم شویله اورایم نفس	کیم اکا عیسی اولا جانندن هوس
صفت خزانه داتر اسکندر نامه سندن :	
اعتدالذن عدول ایتدی هوا	کتندی کلدن برک وبلبلدن نوا
لاله وکلدن معرا اولدی باغ	بلبلک عشرتکهنی طوتدی زاغ
خار پشتک خار صاقلار جاتی	ترکی دوکر سمورک قاتی
برده شیخ (عطار) ک (اسرارنامه) سنی نظماً ترجمه ایتشددر .	

مذکور ترجمه نهایتندن :

چونکه عطارک سوزی اولدی تمام	احمدیه دوشدی نوبت ای هام
دیگله آنوک داخی بردم سوزونی	نیجه قول ایتش بویولده اوزونی
خوشه چین خرمن عطار اولوب	یوله دوشمش ناظم اسرار اولوب
فارسی دن ترکیه قیلمش ترجمه	یادکار اولماغیچون هر انجمه
روخنه شیخک قلوبن اعتماد	ایله دم الهمی هم اولدمده یاد
هم رسولک روخنه یوز بیک سلام	چا یاریلان قو قیلدم تمام

یگر می طقوز بیتدن عبارت اولوب هریتی اکیسکسز حروف هجانك جمله سنی متضمن اولان (صرصر) اسمنده کی قصیده سنك شرحی کبی دیگر اثرلری و مرتب دیوانی ده وارد که جمله سی غیر مطبوعدر . آیاصوفیه و روان اوطه سی کتبخانه لرنده علم طبیدن ترکیه (تفریح الارواح) اسمنده کی بر جلد کبیر منظوم بر اثری و (حکیم اوغلی علی پاشا) کتبخانه سنده نفیس یازیلی دیوانی وارد . (۸۱۵) ده اما سیده ارتحال ایلدیسده قبری معلوم دکدر .

اشهر مؤلفات ابن سینادن (قانون) ایله (شفای) نظماً ترجمه ایتدیکنی لطیفی روایت ایدیور . تیمورلنك معیتده دخی بولنش ایدی . شو فقره سی مشهوردر : تیمور بعض قرناسیله حمامه کیر . احمدی ده برلکده بولونور تیمور لطیفه یوللو شاعره خطاباً « همزه برر قیمت تقدیر ایت » دیر احمدی تیموردن ماعدا جمله سنه برر بها ییجر تیمور کنیدیسی ایچون دخی بر قیمت تقدیر ایله سنی مصرانه تکلیف ایدر . شاعر اکاده سکسان اچقه بها تعین ایلر . تیمور « بوعدالت اوزرینه اولمدی نیم یالکز شوازام سکسان اچقه ایدر » دیر احمدی « بنده یالکز اکا بها یچدم » جوانی ویریر .

برادری (حمزه وی) نك دخی عم نبوی (صام) حضرت حمزه یه منسوب بر طاقم وقایع و محاربات قهرمانه دن باحث و (حمزه نامه) اسمیله بنام اولان قرق کسور جلددن عبارت بولسان اسلوب ساده اوزرینه محرر تاریخی بر اثر جیمی وارد که بو اثر کرچه خیالی و قسماً تاریخی بر رومان طرزنده محرر ایدده تصویر وقایع جهتیله شایان دقتدر . و قتیله یکچیری نفراتی تشجیع مقصدیله قیش کیجه لری قشله لرده اوقوتدیرلینی تاریخنده مذکوردر . حمزه وی مخلص برذاتك (جامع المکنونات) اسمنده قسماً منظوم بر عثمانلی تاریخی ده وارد که بر نسخه سی عصریمز ارباب دانشندن (ابن الامین محمود کمال بك افندی) ده موجوددر . اوتوز کسور سناه اولنه کلنجه یه قدر بروسه محله قهوه لرینك بعضیلرنده دخی اوقونمقده ایدی بو اثرك بر قسمی بروسه ده آق بیق تر به سنده موجود ایدی .

احمدینك اییاتندن : بی بقادر بو منزل ای احباب
فاتقوا الله یا اولی الالباب

احمد پاشا « ولی الدین اوغلو »

شعرا ی عثمانیه نك سر فرازی و بروسه نك مدار افتخاری اولوب اك اول اشعار ترکیه یه لطافت ویرن و عثمانلی شعرا سی ایچنده ایلك اوکجه فخریه انشاد ایله بن بوذاتدر برآره لق (علی شیرنوا) بی تقلید ایله دی . باقی دورینه قدر دوام ایدن طرز قدیم ادبك اشهر معلمینی

مشارالهدر . (فاتح سلطان محمد) خان غازي برکون حافظ شیرازينک بلاغت اشعارندن بحث ايتديکی صرمده : (آنان که خاک را بنظر کيميا کنند) مصراعنی انشاد ايله (آلت طرفی نه در ؟ بیورد قدّه بالبداهه) کحل الجواهر قدمت توتیا کنند (جوانی ویرمک کبی ظرافت بردارلنی سایه سنده مظهر توجه اوله اوله خواجه شهریارى اولدی . بو استادانه تقریک نتیجه فاخره سی اولمق اوزره برآز صوکره خواجه نك وزیر اولدینی کورلدی .

فقط چوق کچمه دن بعض رندانه اوضاعندن دولایی برمدت یدی قله ده حبس اولندینی زمان مطلبی شو :

ای محیط کرمک قطره سی عمان کرم باغ جود ابر کفکده طولو باران کرم
قول کنه ایتسه نوله عفو شهنشاه قنی طوته لم ایکی الم قانده ایمش قانی کرم

اولان مشهور کرم قصیده سی تقدیم ایده رک اطلاق اولتمش ایدی . سلطان یازید خان ثانی دورنده مملکتی اولان بروسه ده متصرف بلده ایکن (کجدی مدد شاهر روم) ک ناطق اولدینی (۹۰۲) تاریخنده وفات ایلدی سلطان مراد خان ثانی جامع شریفی قیوسنه قارشی اولان تربه سنده مدفوندر

ایاتندن : کوینی کورمکله دله ساکن اولماز شوق یار
قانع اولماز جنت فردوسه دیدار ایستین

مشکل بودر که هر کیمه کیم حالم اغلاسم
عشقک یولنده اول دخی بندن بتر چیقار

مصارعندن : یارسز قالمش جهانده عیسز یار ایستین

زهی تصور باطل ! زهی خیال محال

ایه مه عاقل ایسه ک مجنونى محرم رازیکه

بر وقت اولور که دیرلر اوده بر زمان ایمش

دیوانی غیر مطبوع ایسه ده اشعارینک برخیلیسی عطا تاریخنک بشنجی جلدنده مندر جدر .
بر نسخه سی حمیدیه وعاشر افندی کتبخانه لرنده واردر برده (لیلی و مجنون) منظومه سی اولدینی تذکره (سهی) ده محرر در .

اسم «اسکوب»

فضای شعرادن بر ذات اولوب حال مرضده سویله دیکی !

کلیجک حالت تزعه دیدی تاریخی اسحق / تاریخک دلالت ایتدیکی (۹۴۳) تاریخنده یونلدم جانب حقه باشی قابه یالین آباق /

شام شریف مولویتنده ایکن وفات ایلدی متجردانه عمر سورمشدر . طبی لطائفه میال ایمش سلطان سلیم خان اولاک شهامت و فتوحاتی حاکی بر تاریخجه سی ایله مرتب دیوانی و قنون ثلثه دن باحث رساله امتحانیه سی واردر . آثارینک جمعی غیر مطبوعدر .

ایاتندن :

کوکل آینه سی صافیدر اما

تماشا ایتمکه صاحب نظر یوق

سینه کل چاک چاک و جان بلبل دردناک

باغ دهرک مبتلا سی کلیدر بلبلمیدر ؟

موی سفید باشلادی بر آغارمغه

فصل خزانده آچیلیر اولدی بهارمن

امراء اکراددن (شکری) نکرده بر سلیمنامه سی واردرکه (سجودی) طرفندن تذیل ایدلشددر . (۱۰۳۰) تاریخنده (ابوی علوم) نامیله صرف و نحوه دأثر بش قسم اوزرینه مرتب منظوم و منثور اثر یازان (مصطفی بن ذهفی) ده (اسکوب) دن یتیشن علماء شعرادندر .

اصولی

صرفای شعرادن اولوب (واردار یکجه) سندندر مصره کیده رک شیخ ابراهیم کلشنی حضرت تلیزه انسابندن برمدت صوکره وطنه عودتله اختیار عزرات ایله مشدی . غیر مطبوع دیواننده عارفانه و شاعرانه بر خیلی ابیات موحوددر .
(واه کم کندی اصولی دردمند) مصرعئنک ناطق اولدینی (۹۴۵) تاریخنده یکجه ده وفات ایلدی .

ایاتندن :

بر نفس چیقماز غم عشق کؤکلدن ای صنم

صانکه اول سودانی قلبده سویدا ایله دک

اصنامه مسکن ابله مه بیت المقدسی
تصویر غیره قلمه محل قلب اقدسی
مصارعدن : واعظك نار جهنم دیدیکی فرقت ایش

قدرتم یوق حالمی عرض ایتمه جانامه
بر غزلاندن : وجود مطلقك بحری نه موجی کیم ایدر پیدا
انا الحق سرینی سویلر اکر مخفی اکر پیدا
بویاغك کر حقیقته صوبی بر باغبانی بر
ولی اولمش حقایقندن نیجه یوز بیک شجر پیدا
نظر قبل نوع انسانه کیمی زهر و کیمی شکر
عجب حکمت بر اغاجده اولور درلو نمر پیدا

امری «ادرنه لی»

شعراى عثمانیه نك قدما سندن معدود قوی طبیعت بر شاعر اولوب (ادرنه) لیدره. عمارت
کتابی وسائر کبی خدماتده مستخدم ایکن (۹۸۲) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایلدی. فارسی دان
فن معمارده فائق الاقران ایدی. مرتب دیوانی غیر مطبوع و منظوم (بند عطار) ترجمه سی
مطبوعه در. زماننده قیمتی تقدیر اولنه مایان بدیختان زمره سندن اولدیغه قطعه آتیه سی دلالت
ایدیور:

صوفی مجاز آکلادی یاره محبت
عالمده کیمسه بیلمدی کیندی حقیقتم
بر کوهرم که خاک سیاه ایچنده قالمیشم
صراف دهر بیلمز ایسه نوله قیمتم

بند عطار ترجمه سی مقدمه سندن :

حمد بی حد آن خدای پاک را
حمد نی حد اول خدای عالمه
آن که ایمان داد مشتی خاک را
نور امان ویردی خاک آدمه

احمد نهاده اول

غرائب اتفاقه دن اوله رق اون درت یاشنده پادشاه اولوب اون درت سنه سلطنت سورن اون

دردنچی پادشاهدر . تاریخ جلوسلرینی مشعر اولوق اوزره شعرده (بختی) تخلص بیورورلردی .
مرتب دیوانی ایاصوفیه کتبخانه سنده موجوددر . اشعار فارسیه لری ده رنگیندر . ارتحال عالی لری
(۱۰۲۶) ده تر به لری بنا کرده سی اولان جامع شریف قربنددر .

اشعار ترکیه لرندن :

خدادن ایستهرم بختی امورمده همان توفیق
رضای حقدن اوزکه یوق درونمده امل تحقیق

ذکر ایله ای دل هر نفس الله بس باقی هوس
بس غیریدن امید ی کس تکرار ذکر الله ایله

سلطان احمد انی نکهده طبیعت شاعرانه لری واردر . (عطا) تاریخی (بختی) مخلصنی بو پادشاهه
نسبت ای دیورسده دوغرو دکادر .

اورقنی زاده محمد شاه ی بک

مشاهیر منشیان دن اولوب اورقنی زاده محمد پاشانک مخدومیدر . سلطان محمد خان ثالث زماننده
بشنجی دفته اوله رق توقعی دیوان هایون اولمش و (۱۰۳۹) ده تقاعدآ (استانبول) ده ارتحال
ایتمشدر . حضرت سنبل جوارنده آتمکچی اوغلو دائره سنک یاننده مدفوندر .

آثاری : (احسن الحدیث) (النظم المبین فی آیات الاربعین) (جامع الغایات) و علم حدیثدن
عربی العبارة (المقام محمود) ایله (ترجمه تحفة الصلوة للکاشفی) و منشآتدن عبارتدر . فضائل
علم و علمه دائر (مختار الاخبار) اسمنده بر اثری دها اولدینی (کشف الظنون) ده مذکوردر .
نثری نظمندن اقوادر . (منشأ الانشا) نامیه . سما اولان منشاتی ملوک اطرافه یازیلان محرراتی
جامع اولوب اوتوز جزء قدردرکه فریدون بک منشأی طرزنده بر اثر اولدینی چون اهمیت ادبیه
و تاریخیه سی مستغنی ایضاحدر .

ایاتندن :

دل جاهلده اولماز نور عرفان

که نادانک اولور قای ده نادان

آثارندن : (احسن الحدیث) (اقدام) مطبعه سی همتیله طبع اولندی . خط دستیه محرر
نسخه سی نور عثمانی کتبخانه سنده در . دیگر لری غیر مطبوعدر . احکام اراضیه کیفیت تملیک

وتقسیمه دائر قانونی سلطان سلیمان طرفقدن صادر اولان فرمانلردن مستخرج برده (قانون جدید اراضی) سی واردر .

مشارالیه الیوم دیوان هایونجه مرعی ومعتبر اولان القاب رسمیه نك مرتیدر .
(آیات اربعین) ایله (قانون نامه) سنك نسخه لری نور عثمانیه کتبخانه سنده « مقام محمود » اسکدارده حضرت هدائی کتبخانه سنده موجوددر . احسن الحدیث ایله آیات اربعین مقدمه سنده کی مدایحرن حضرت هدائی به کمال اخلاص وانتسابی اولدینی آکلاشلیور .

انتظامی بونه روی

سلطان احمد بن محمد خان معاصری بر شاعر اولوب قسم اولی اخلاقدن قسم ثانیهی نیجه سفرندن باحت (تحفة الاخوان) اسمنده منظوم بر اثری واردر .
مقدمه سندن :

حمد بی حد او بوجه سلطانه
اول کریم و رحیم و رحمانه
بردر اول برلکن ایدن انکار
اولور آخر مقام و منزلی نار
حلیه عقل ایله و یروب ترتیب
ایتدی انسانی زبده خلقت

امینی محمد افندی

زمره قضاتدن و فضلالی شعرادن اولوب بروسه لیدر . طریقت بایرامیه به انتسابی وار ایدی .
(۱۰۷۴) تاریخنده وفات ایدرک بوغاز ایچنده (قاکلیجه) ده اسکندر پاشا حامی خطیره سنه دفن ایدلای غیر مطبوع دیوانچه سی واردر .
اولماز ردیفنده کی غزل مشهورندن :

دکل تار تعلق کامله سد سفر سازی
سلوک سوزنه پیوند رشته بندپا اولماز

احمد فهامه ثالث

سلاطین عثمانیه نك شعراستندن اولوب $\frac{\text{احمد ثالث}}{۱۰۸۴}$ ولادتلی $\frac{\text{احمد ثالث}}{۱۱۱۵}$ جلوسلری و (سریر

باك فردوس اوله سلطان احمده ماوی) مصرای تاریخ و فاتریدر . اشعار عالی‌رنده کی (نجیب) مخلصی عدد عمر شاهانه لرینه موافقدر .

صنعت خطه ده اتساب تاملری و ارایدی . یازدقلری درت قطعه کلام قدیمدن برینی روضه مطهریه اهدا بیورمشلردی . باب هایون قارشوسنده کی چشمه ده و درانغان جامع شریفی تکیه سی قپوسنده کی تاریخلر خط نفیس شاهانه لریدر . خط تعلیق مشهور ولی الدین افندیدن تمشقا یشلردر . ارباب علوم و صنایعی مظهر احسان و التفاتلری بیورلردی . خطاط شهر حافظ عثمان مرحومک مرکب حقه سنی الدیره رق جواهرله طولدیروب اعاده بیورملری ده نشر معارف خصوصنده کی مآثر شاهانه لرندندر .

تنزل ایله مز زینتسرای دهره عاشقلر
ها پرواز عشقه جای سفلی آشیان اولماز

اسرار محمد دوده

استانبولدن یتشن شعراء و ارباب دلندندر . (غلطه مولویخانه سی) حجره نشینلرندن اولوب شیخ غالب دوده ایله ینلرنده مخادنت فوق العاده و ارایدی اشعاری عارفانه اولغله برابر رقت آمیزدر . دیوانی مطبوعدر . شعرای مولویه نك تراجم احوالی حاکی غیرمطبوع (تذکره) سی ده واردکه (مجمعخانه ادب) بوندن تراشیده در (حیفلرکوز یوموب اسرار دوده سر اولدی) مصراعنک ناطق اولدینی (۱۲۱۱) تاریخنده وفات ایله مشدر . قبری درگاه مذکور مزارستانده فصیح دوده یاننده در . شیخ غالب مرحومک بوذات حقنده سوزشلی بر مرثیه سی واردر .

اشعار عارفانه سندن : سحرده باغه کندی سیره جانان

نه لر سیر ایلدی بیدار اولانلر

ایاتندن : اسرار اهل حیرته خاص اصطلاحی وار

هری خبرله سویله شیلر صائمه حال دل

فلاح بولمادی راه طلبیده بئلك ایدن

سکا سن اولدك او مسلکده راهزنلك ایدن

تذکره سنك خاتمه سندن :

درویش غریب مولوی یم سرمست شراب مثنوی یم

سرتا بقدیم نیاز عشقم مستغرق سوز و ساز عشقم

یارب بنی مولویدن اصلا دور ایتمه بحق ذات ملا
تحریر اولونان ذوات حق آنلرده کی قال و حال حق
اسراری اوخیله پیرو ایله آگاه صدای بشنو ایله

ابوبکر بك

ترجمه حالی مورخین فصلنده مذکور (عاکف) بکک مخدومیدر . ارباب علم و قلمدن
برذاتدر . برنسخه سی (یحیی اقدی) کتبخانه سنده موجود (کلشن اسرار) اسمنی و یردیکی
(علم حال برکوی) شرحنک مقدمه سنده بوجه آتی آناری اولدیغنی یازیور :

رجحان — بسمله شرحی

معیار سخن — غلطات

ایهاالابرار — ایهاالولد شرحی

زبدۃ الاقوال — علمی مرحومک علم حال شرحی

رضایه فی اوقات المرضیه — دارنده وی نک ربع رساله سنک شرحی

ابوبکر سامی یاشا

سلطان عبدالحمید خان اول دوری و زراسندن شاعر، سیاسی برذات اولوب (آغریبوز) لیدر
صدارت قائم مقاملی، ایالت والیلکی کی مهمام امورده بولندقدن صوکره (۱۲۲۹) تاریخنده
آغریبوزده وفات ایلهدی فضلالی عصرک تقریضلریله موشح غیرمطبوع دیوانی وارددر .
مکتوبی اسماعیل اقدی مرحومدن مأذوندر .

ایاتندن :

ای اولان کاشانه نخوتده سرمست غرور برده فکر ایت حال ذلتده خمار محنتی

طریق کچ دوشورور دامه آدمی سامی وصول وصلته راه صواب اولور باعث

اسعد مخلص یاشا «مفتی زاده»

شعراي وزرادن و ملامیة بایرامیه اعظم رجالدن (بنیامین ولی) نسلندن اولوب
(آیاش) لیدر عالم و فاضل برذات ایدی. مثل مشهور حکمنده اولان عظمتنه دائر فقرات عدیده

نقل ایدرلر (۱۲۶۷) تاریخنده دیار بکر والیسی ایکن وفات ایلدی . اشعاری حکیمانه اولوب
دیوانجهسی مطبوعدر آتی الترجه سعدالله پاشانک بدر عالییدر .

غزل

زاده نوحه شرف ویرمه ییچک حضرت اب
آخرک اوغلنه بیلمم نه ویرر عزت اب
سبب کسب شرف ذاتنک اهلیتیدر
یوقسه دکنز دنس ارثله اهلیت اب
نامی خیرالحلف عنوانه شایان اوله مز
اولیان ملتزمی طور ادبسیرت اب
ایتمهین قرطه کوش دل و جان پند ابی
قطب وقت اولسه ده بی فائده در همت اب
قیمت و قدر حیات پدری بیلمه یه نه
بیلدیرر صوکره زمانه نه ایتمش قیمت اب
کیم قالور یور پدردن یوقنا دنیا ده
ولد عاقله عبرتمی دکل رحلت اب
مخلصا حضرت حقندن بودر اقصای نیاز
ولد نا خلفه دوشمه یه هیچ حاجت اب
یکچریلرک احسانده سویلدیکی تاریخ :
پادشاه سیف شریعتله کسوب عرقی اهل فسادک یکسر
دیدى مخلص قولکه هائف غیب اولدی تاریخی غزای اکبر

۱۲۴۱

قطعه آتیه بی بیرونده حکومت قوناغنده کی اوطیه تعلیق ایتدیرمشدی :
شرع وقانونه اوکیم امرینی تطبیق ایلر آنی ده حضرت حق مظهر توفیق ایلر
ایکی دیوانده مسئولدر اول والی کیم فصل دعواده نه تحقیق ونه تدقیق ایلر

اسمر محمد افندی

فضلاى شعرا دن بر ذات اولوب مغنیسالیدر . پدرندن اکمال تحصیل ایتدکدن صوکره در سعاده
عزیمتله (خواجه عبدالرحیم افندی) مرحومدن غوامض عربیه بی (خواجه نشأت اقتدین) ده

دقایق فارسیه بی تعلم ایدہ رک مفتیالکھ مملکتہ عودت ایلدی برقاچ سنہ ایفای خدمت فتوا ایلوب۔
 ۱۲۶۹ء ده (قدس شریف) مولویته تحویل مأموریت ایتدی . رجال قادریه دن صاحب دیوان
 (قدوسی احمد افندی) به منتسبدر . نصیحة الملوك) ی ترجمه و مترجم (عاصم افندی) مرحومك.
 (نحفة عربیه) سنی شرح ایتشدر . نعت آنی زاده طبع عاشقانه سیدر:

دو عالم نور ذاتکدن اثردر یارسلو الله

وجود کدن خلایق بهره وردر یارسلو الله

جینک اختر برج هدایت اهل عرفانه

دو چشمك منظر لوح قدردر یارسلو الله

دل عشاقی بلبل وش نواساز ایلہ بن مردم

جمالک غنجه سندن بوی تردر یارسلو الله

عدوی بدزبانہ جای امن اولمازدی دنیاده

ولی آثار فیضك سرتسدردر یارسلو الله

نہ ممکندر بشر کنه شریفك ایلہ ادراک

سکا و صاف اولان رب قدردر یارسلو الله

شفاعتله بوله فوزو فلاحی اسعد عاصی

اگر اولمازسه حالی در بدردر یارسلو الله

(۱۲۷۴) تاریخده مغنیساده ارتحال ایدہ رک پدر عالیلری (نعیمی خلیل) افندی یانته دفن ایلدی.

امین افندی (محمد امین افندی) « استانبولی »

بغداد والیسی نجیب پاشا زاده صاغر احمد بکک اوغلیدر . باب عالی ترجمه او طه سنده
 بولنوب رفقایسله برابر تشکیل ایتدیکی یکی عثمانلیلر جمعیتك مقاصدینی استحصال ایتك اوزره
 اوروپایه کیتمش و عموجه سی محمود ندیم پاشانك صدارتنده استانبوله عودت ایتشدر . (۱۲۹۱) ده
 وفات ایدہ رک روم ایلی حصاری قبرستاننده ساحله قریب بر محله دفن اولنشدر . کندوسنه ملاقی
 اولانلر فرط ذکا اربابندن اولدیغنی تصدیق ایدیورلر . (کلدان) نامنده کی مجموعه اشعار
 مطبوعدر . برادری داخلیه اوراق مدیرلکندن متقاعد علی حیدر بکده شاعردر . (بیان
 حقیقت) اسمنده قیمتلی بر رساله سی واردر .

(کلدان) دن :

جهانده خوش یشامق راحت ایتك استرسه ك

نه سور صفای وصالی نه چك جفای فراق

امراح

ارتجالاً شعر سویلکده کی قدرت شاعرانه لری مسلم اولان ساز شاعرلرینک متأخر و متحیرلرندن وطریق نقشبندی منتسبلرندن بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر . (۱۲۹۳) ده (نیکسار) ده ارتحال ایله دی . اشعارندن بر قسمی حاوی اولان دیوانک اخیراً طبعه همت اولوندی . شاگردلرینک اک بنامی (توقات) لی نوریدر . شعرا مزك بوقافله سنك اوصاف واحوالی حقنده متبع ادبامزدن (کوپرولو زاده فؤاد بك) اقدینک (ساز شاعرلری) اسمنده کی اثر قیمتدارینه مراجعت لازمدر . مشهور مستزادی :

عشق ازلی عاشقه الهام خدادار	تحقیق کوکل شهرینه برنور ضیادر
بر نشوونمادر	منهاج هدادر
هر کیمده وار لذت عشقک جولانی	اسمسی آنک بو دل عشاقه جلادر
ایلر دورانی	هم روحه غدادر
واعظ بکا وصف ایله مه جنات ایله حوری	عاشق اولانک عشق ایله مطلوبی رضادر
بیلم او حضوری	باقیسی هوادر
خواجه بنی منع ایتمه جنونیت عشقندن	بو جذبۀ عشق عاشقه بر اوزکه ادا در
ویر درسم او مشقندن	بیلسهک نه صفادر
زاهد بنی طمن ایله مه کیم مسجده کلز	بن معتکفم ککوشۀ میخانه بکادر
راه حق بیلمز	مسجده سکادر
بر دل که بیسیر عشق حقیقت خبرندن	البسه او دل یتتی نظرگاه خدادار
سویلر اثرندن	قال اهلی جدادر
امراح کهراظهار ایدوب اهل نظر ایستر	خاک درجانانده ککرچه فقرادر
یعنی درر ایستر	اما شعرادر

اشرف مصطفی یاشا

مشیران عظامدن وسخن سنجان شعر وانشادن درویش مشرب بر ذات اولوب (بروسه لیدر) (اشرف الشعرا) اسمیله مطبوع دیوانی واردر . اکثریتله روم ایلی جهتلرنده والیک و قوماندانلق کچی خدمات مهده بولندقدن صوکره (۱۳۱۲) ده درسعادته ارتحال ایده رک مرکز اقدی درگاهنه دفن ایدلدی . رنگین قصائدی، حزن انگیز مرثیه لری واردر .

ایاتندن : هر كسك غيرتی ممدوح اولور ادرای قدر
 برمیدر همت عاقل ایله سعی باقل
 ذات حق صنعتیدر نسخه امکان اما
 آکا شیرازه ترتیب نبی برده ولی
 بری معنای احددر بری مولای صمد
 يك وجود عالم وحدتده محمدله علی
 مرد لاقیدی گرفتار ایده من دامامل

اسرار افندی

" قدرت قلمیه مالک ، لسان سیاسته واقف ارباب حیتدن بر ذات اولوب (چورلو) دندر
 استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره اقلام دولته و عالم مطبوعاتده خدمات قلمیه ده بووندی .
 زمانی مقتضای اوله رق مختلف نفی و تغریبلره معروض قالدی و (۱۳۱۷) ده مننی بولندیغی
 (بتلیس) ده ارتحال ایلدی . آثار مطبوعه سی :

۱ — (اتحاد اسلام)

۲ — (حکومت مشروطه)

۳ — (جغرافیا لغتی) (دوكتور میرآلایی حسین بکله مشترک) در . قله لی اعدادی عسکر یسنده
 کتابت معلم لکی و (بصیرت) غزته سنده سر محرر لکی (استقبال) (خیال) (وقت) (دمشق)
 غزته لرنده مقالات عدیده سی واردر .

ابرا ال کمال (امین پاشا) سید محمد امین پاشا

بخارانک قدیم امیرزاده لرندن سید احمد جلال الدین بک احفادنن کبان معدن هایون مدیری
 (سید مصطفی مظهر افندی) نك نخدومیدر . ایام صباوتنده پدری طرفندن در سعادته کوندریله رک
 دایمی طومروق مدیری حسین بکک نزدنده مبادی علمی تحصیل ایلدی لام اقر باسندن بولندیغی
 اعظم ادبادن صدر اسبق (یوسف کامل پاشا) ۱۲۶۶ ده استانبوله نقل مکان ایلدیکی ائنده تحصیل
 و تربیه سنه بالذات اعتنا ایتدی ، بالخاصه کامل پاشادان و آنک حقیقه انجمن دانش و عرفان
 اولان مجلس کماله مداوم اعظم علما و ادبادن علوم دینی و حکمی و ادبیه تعلم ایتدی . بین الرجال
 کامل پاشا مهردار لئی ایله معروفدر . مجلس والاده شورای دولته اوتوز سنه ایقای خدمت

ایده رک بالآخره بعض متصرف لقلدرده بولندی وروم ایلی بکری بکلیکی پایه سنی احراز ایلدی . اون اوچ سنه یقه جقدہ کی ازروا کاہندہ معزولاً اقامت ایلد کدن سوکرہ تشکیل اولنان آطہ لرم تصرفلغہ تعیین اولندی . آطہ لک ینہ قضا حالہ افرانچی اوزرینہ کماکان ازروا کاہنہ چکیلدی ۱۳۲۹ دە ارتحال ایدہ رک مرکز اقدی قبرستانہ دفن اولندی . ابتدای نشأتندن بری کمال صلاح واستقامت ایلہ اشہار ایدہ رک امنیت عامہ یہ مظهر اولمشدی . عرب ، فرس لسانترینہ وعلوم دینیہ وحکمیہ وادبیہ یہ واقف ، علمیلہ عامل بر مرد عارف ایدی . غایت نفیس اولان خطیلہ بر چوق کتب قیمتدار استسناخ وخیلی آثار تدوین ایتمشدرکہ مخدومی ابن الامین محمود کال بکک کتب خانہ سندہ محفوظدر .

تصوف ، حکمیات ، ادبیات ، محاضراتہ منسوب اولان غیر مطبوع آثار موجودہ سی بروجہ آتیدر :

- ۱ — (درالنصائح المنتخب غررالحصائص) : ابی اسحق الطواطک (غررالحصائص) نامندہ کی اثرینک ترجمہ سیدر .
- ۲ — شیخ عبدالمجیدک (تحفة المرضیہ فی اخبار القدسیہ) نامندہ کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمہ سی .
- ۳ — علامہ یافعیئک (روض الریاحین فی مناقب الصالحین) نامندہ کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمہ سی .
- ۴ — بہاء الدین آملی نک (الخلات) نامندہ کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمہ سی .
- ۵ — (عنوان الیان وبستان الاذعان) ترجمہ سی .
- ۶ — جلال الدین سیوطینک (الارج فی الفرج) نامندہ کی اثرینک ترجمہ سی .
- ۷ — علی السبکی الشافعی نک (معید النعم ومیید النقم) نامندہ کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمہ سی .
- ۸ — تنوخی نک (الفرج والشدة) نامندہ کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمہ سی .
- ۹ — (احیاء العلوم) دن علی طریق الانتخاب بعض مباحثک ترجمہ سی .
- ۱۰ — شیخ احمد قلیوبی نک (نوادر العالم) نامندہ کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمہ سی .
- ۱۱ — (قرۃ العیون ومفرح القلب) نامندہ کی اثرک علی طریق الانتخاب ترجمہ سی .
- ۱۲ — (فاکہۃ الخلفا)
- ۱۳ — شیخ نصر بن محمدک (تنیہ الغافلین) نامندہ کی اثرک
- ۱۴ — شیخ ابراہیم المالکی نک (عمدۃ التحقیق فی بشارۃ الصدیق) نامندہ کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمہ سی .

- ۱۵ — (ادب‌الدین والدین) دن اکثر مباحثك على طريق الانتخاب ترجمه‌سی .
۱۶ — (روضة الاخيار) دن
۱۷ — (اعلام الناس) دن
۱۸ — (تذكرة امام قرطبي) ترجمه‌سی

اسعد محمد دوده

علما و عرفای مولویه دن دریادل واقف رموز مثنوی بر ذات اولوب (سلا نیک) لیدر.
مجردانه عمر سوره‌رك تحصیل کالات ایله مشدر . (۱۳۲۹) تاریخده ارتحال ایده‌رك (قاسم پاشا)
مولویخانه‌سه دفن ایدلدی . (نمونه قواعد فارسی) اسنده کی رساله‌سی مطبوعدر . جناب
(ابن فارض) ك (قصیده تأییه) سنك بعض ابیاتی شرح و هندی (امدادالله) حضرت تلرینك
(ضیاء القلوب) ی ایله تصوفه متعلق بعض آثار فارسیه یی ترجمه ایتدیکی کبی (مولانا جامی) نك
کندی رباعیاتنه وابن فارضك خمریه‌سه یازدینی شرحی ده طبع ایتدیرمش و (سہسالار) ك
ہندہ طبع اولونان (مناقب مولانا) سنك تصحیحہ بذل ہمت ایتمشدر . جمعہ صرفی مقدرت
ایتدیکی کتب نفیسہ نك بیکہ قرینی کتبخانہ عمومی یہ اہدا ایتشدی . مع التأسف قسم دیگر ی
یکی قاپی مولویخانه‌سندہ کی حجرہ سندہ یاندی . سنك مزارندہ کی تاریخ بروجه آتی در :

مثنوی خوان کتر اسرار حکم اسعد دوده

عالم دوراندہ درویش ہا پرواز ایدی

فیض نطقن اخذ ایدنلر سولہ دی تاریخنی

کیتدی سوی لامکانہ ناصح ممتاز ایدی

مثنوی خوانلق اجازہ سنی بدایۃ اتسباب ایتدیکی عرفقما ب عثمان صلاح الدین اقدیدن ،
طریقت مولویہ خلافتنامہ سنی ده اسکی شہر مولویخانه‌سی شیخی فضلا ی مولویہ دن حسن دوده
اقدیدن اخذ ایتمشدر . مع مافیہ ہندستان مشایخ عارفیتدن (اسماعیل نواب) ایله (امدادالله)
حضراتندن ده آریجہ اخذ خلافتہ موفق اولمشدر .
مطلعی :

کورونن جملہ اشیادن خدادار

صاقین صانعہ آنی سندن جدادر

اولان (توحید) سرنامہ لی اوچیوز بیتلی بر مثنویسی واردر .

اشرف محمد افندی «لہو اکبر»

نوعی شخصیت منحصراً عثمانی شاعر لرندن اولوب (قرق آغاچ) نواحیسندن (کلبه) لیدر.
 هجو و مزاح وادیسندہ سہل متمتع طرز زندہ کی اشعاریلہ تمیز ایلمشدر . بو وادیدہ کی اشعارینک
 قسم اعظمی عادتاً زبازرد حکمندهدر . مدت مدیدہ بتخصیص منسوب اولدینی (آبدین) ولایتی
 داخلندہ کی مختلف قضالردہ قائم مقاملقدہ بولونہرق برآراق سائقہ استبداد ایلمہ مصرہ فرار ایلمہ رک
 قلماً مجاہداتدہ بولوندی . صوک مأموریتی (اطنہ) ولایتی والی معاونکی اولدی . (۱۳۳۰) دہ
 (قرق آغاچ) دہ ارتحال ایلمہ دی . آثار شعریہ سنک قسم اعظمی (حسب حال) (دجال) (شاه و بادشاہ)
 (ایرانندہ یانغین وار) (استمداد) اسملرنده کی رسائل مطبوعہ سندہ بعضیلری دہ (اشرف)
 نامیلہ نشر اولونان غزنیہ دہ مندرجدر .
 (حسب حال) دہ کی اشعارندن :

ایدر جلب شفاعت کثرت اشک قیامتہ
 خدا نک لطفی چوقدر غم یمہ اشرف سوز دوزخ
 ریاکاران امتدن اکر بر زاهد بارد
 ایدرسہ بر نفس کانون ثانیہ دوزخ

بردر الله نظیری یوقدر	قل هو الله احد بی شکدر
شاهد عادل ایکن موجودات	شک ایدن بر لکنہ اشکدر

قبریمی کیمسہ زیارت ایتہسین الله ایچون .
 کلمہسین رد ایلمہرم بالله اوز قارداشی
 کوزلرم ابنای آدمدن اورتبہ ییلدی کیم
 ایستہم بن فاتحہ تک چالما سینلر طاشمی

چار یارک عددی چار کتابہ اشدر
 شرط اسلام کی آل عبادہ بشدر

عایدن استہرم کوثر ، شفاعت فخر عالمدن
 مہیادر ، حصولہ کلمہ بونلر رحمت باری
 فصل حسن تصادف ایلش ابجد حسابیلہ
 « محمد » لہ « علی » قاجسہ اودر « رب » کدہ مقداری

فیمل اربب بک « بروری »

زمانه ادبسانک متمیز لرندن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر. اوآن طفولیتی پدریه طشرمه لرده کچیره رک استانبوله ورودنده تعین اولوندینی اقلام دولته ایفای حسن وظیفه ایله دی . بو انشاده بعض مکاتبده ده معلم لاک خدمت مفتخره سنده بولوندی . صوک مأموری مجلس معارف باش کتابچی ایدی (۱۳۳۰) ده ارتحال ایدره رک جوار ایوبه دفن ایدلدی . کرک تألیف کرک ترجمه صورتیه وجوده کتیردیکی آنارده اخلاق و آداب اسلامیه دائره سندن انحراف ایتمه مشدر . طبعاً حساس و تأثره میال ایدی . آثار مطبوعه سی بروجه آتی در :

بر مکتوب پاکتی / فرانسزجه دن مترجم اولوب آنارینک ایلکی در .
کوموش محفظه /

(عاشقانه بر درام) ، (مسیره اطفال) ، (جمل حکیمه اجنبیه) ، (ترکیب بند) ، (ایکی رفیق) ، (سی مجموعه سی) ، (پارس اسراری) ، (کوکرچین مکافاتی) ، (میس ماری یاخود مربیه) ، (۱۳) نومرولو آرایه و سائر در . مکتب عنوانی منظومه سندن :

مکتب

مکتب که مهد نازیدر افکار حکمتک	هر لحظه ملتجاسیدر اقبال و عزتک
مکتبدر الکزیده سی ادواق و تزهتک	مکتبدر آفتابی جهان - - مادتک
مکتب ملاذ رفعتیدر آدمیتک	مکتب کال و زینتیدر عقل و فکرتک
مکتب همیشه مصدریدر هر مزیتک	حامی ذی شکوهی دکلی سلامتک
ماحیسیدر مذلت وادبار و نکبتک	مکتب خلاصه مطلعیدر فیض و همتک

مکتبیدن انتشار ایدر انوار انتباه

زیرا اودر معالی ادواره جلوه گاه

دقتله باق نه در بو کالات شعله زا	بونجه بدیعهر کیم ایدر چشمی روشنا
ارشاد ایچون یتر بو بزه ایشه رهنا	هپ کوردکک مآثر اجلال واعتلا
محصول معرفت که ویرر طبعه انجلا	مکتب نه در نه شانلی محل بیلدیرر سکا
صحرايه ، کوهه ، ساحله ، دریایه جابجا	شامل فیوض و سایه اقبالی دائما
اوصافنه کالنه یوق حد و انتها	عاقل بونی ناصیل ایدر انکاره اجترا

مکتب دینتجه پیش نظرده اولور عیان

انوار ایچنده روحفزا بشقه بر جهان

مکتب ، اوجای دلکش اوبالایرین مقام	اول مرکز سعادت واجلال خاص و عام
مهمان و ملتجیسن ایدر هر زمان بکام	هر یوزدن ایلر آدمی شایان احترام

آنجیق بولور او یرده بشر فیض مستدام معناً او یرده کیزلئور انواع احتشام
وضع بلند پایه سیدر احسن النظام تاب و فروغ شوکتیدر ماحی ظلام
اه عضال جهلی ایدن اولدر التقام ارباب سعه هر دم ایدن عرض اقسام

اک بر کوچک التفاتی آنک بر جهان دکر
هم بر جهان معادلی هم بیک ده جان دکر

سیف و قلم که خادم اجلال و شاندر هب مکتبک جلادتنه تر جاندر
بیک شکل دلفریبه کیرر بر جهاندر بر او یله ووضه در که طراوت نشاندر
آزاده ملالت ورنک خزاندر هر حالی مولد شوق جاندر
فکرجه محض جاندر اوت محض جاندر ایسته های عزت او یوزدن عبارتدر
ظل سعادت وایه سی ده جاوداندر مکتب عمومه حاصلی کهن الاماندر
عادل اولان بیلیر نه دیمک قدر مکتبی تقدیس ایدر او جای فیوضات مکسی

ابوالضیا ثوفیس بک

کمال بک مکتب ادبیسنه منسوب شدت بیان، اصابت ذوق وایقان صاحبی بویولا محرر لر مزدن
بریدر. حدت ذکاسی آثار و مقالاتند نما یاندر. عثمانلی مطبعه جیلته جداً خدمت ایتش، افکار
احرارانه پرورده ایتمه سندن طولایی بر قاچ کره پای تختدن نفی و تغریب جزالرینه او غرامشدر.
اعلان مشروطیت ایله منقاسی اولان قونیبدن استانبوله عودت ایتش وایلك انتخابده انطالیه
مبعوثی صفتیله وکلای ملت عدادنده بولنش؛ بر طرفدن ده (تصویر افکار) غزته سنی چیقاره رق
طبعنده کی تحریر و مناقشه استعداد و قابلیتینی تطمین ایله مشدر. (مجموعه ابوالضیا) ده کی مقالاتی،
نمونه ادبیات عثمانیه، تقویم ابوالضیا (نه) حقه ده تنبغات، نوسال معرفت، لغت ابوالضیا
علوم شرقیه و غربیه ده کی حظ و نصیبک، طرز تحریر و تحکیه ده کی درجه تأثیر و موفقیتک معیاریدر.
۳۲۹ سنه سی اواسطنده فجأةً مرتحل داربقا اولمشدر. مدفن: مقری کوینده اوغلی ضیا بکک
یاننده در. آثار سائره سی:

ملت اسرائیلیه، (ابن سینا)، (ازوپ)، (نفی)، (نابولئون)، (سروری مورخ)،
(کوتنبرغ)، (بوفون)، (فراقلن)، (دیوزن)، (بکی عثمانلیر).

« اکرم بك (ربهائی زاده محمود اکرم بك »

« استاد اکرم ، عنواتی آلان مرحوم ، ادبیات عثمانیه نك ، داها خصوصی بر تعمیر ایله ، شناسی و کمال دور ادبسنك طرز جدیدده نظریاتی ایلك تدوین و تعلیم ایله مش بویوك برادیریزدر . رقت حسیاتی ، تراخت بیانی ، تراشیدکی* اسلوبی ایله تمیز ایله دیکی کبی اخلاق و اطوارنده کی تمکین و وقار ایله ده تلا میذ و آشنایانه بویوك بر حسن حرمت و محبت القا ایله مشدر . ضیاعلرینه قلب پدرانه سنك بك کوچ تحمل ابتدکی یاورولرینك بالخاصه (نژاد) ینك درد فراقیله میدانه کتیردیکی آثار و نشاند جدا محرق و دلسوزدر .

مشروطیتك اعلائی متعاقب انجق قازاندینی حسن صیت ادیبانه سوقیله اوقاف و معارف نظارتلرینه تعیین ایدلش ایسه ده ، سکون و اتزوی صمیمانه به فرط الفت و میلی استعفا ایتمه سنی موجب اولمشدر . اعیان اعضالفننه ارتقا ایله مشدر . ۳۳۹ سنه سی مرتحل داربقا اولمش و (کوچوك صو) ده کی سوکیلی اوغلو (نژاد) ینك یانه دفن اولنمشدر . مطبوع آثار ادیبانه لری :

قدما دن برقاچ شاعر

نفرین

تعلیم ادبیات

تقدیرالحان

یادکار شباب

محسن بك

زمزمه

ناجیز

مه پرزون

شمسا

تفکر

تقریضات

پژمرده

نژاد اکرم جلد ۲

اطالا ترجمه سی

چوق بیلن چوق یا کیلیر [۴ برده لك قومهدی]

نشيدهٔ حرب

حفظ وطنه همت مهردان کونیدر بو ،	وحدتله فداکاری، اخوان کونیدر بو ،
سرحدلره تحشید دلیران کونیدر بو ،	طورمقی اولور ؟ غیرت اقران کونیدر بو ،
درد اهل اولان بزله درمان کونیدر بو ،	بینک منت ایله بذل سر و جان کونیدر بو ،
حقک بزی تأییدینه ایمان کونیدر بو ،	اعدامزه خسران کونی خذلان کونیدر بو ،
بالقانلره طوفان صاله جق قان کونیدر بو ،	تاریخمزک حرمته شایان کونیدر بو ،

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو ،
ای اردوسی عثمانیلرک، شان کونیدر بو ،

ملت که آلیر قوتی عون خدادن ،	ملت که بولور ذوق روان روح غزادن ،
ملت که ایرر کوشنه تکیر سبادن ،	- وارسته تماميله بو کون خوف ورجادن -
جوق نار آله جق دشمن بدعهد ووفادن .	اونلر بزی قورقارمی صانیدی بو وغادن
.....	
ایکرنمک اولور حقه ناشسته لقادن .	چکمک فقط اولماز بو سفر رفع بلادن .

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو ،
ای اردوسی عثمانیلرک، شان کونیدر بو !

سرتاج اوله لی بزله ای رایت کلرنک !	هیچ برده سنی کودیمی بر ملحه بر جنک ؟
.....	
ممکنی تقابل ایده تمساح ایله خرچنک ؟	بالقانلرک ارتق یتشیر ایتدیکی نیرنک ؟
نجویر ایده من تا بو قدر ذلتی فره نک ؟	خاشلره اولدقچه میادین و غا تنک ،
قاجدقچه دلیکدن دلیکه لئک و بی نئک ،	قورشون نه روا ، انلری تدمیره یتر سنک .

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو ،
ای اردوسی عثمانیلرک، شان کونیدر بو !

اولدق، یتشیر، اوروپایه قارشى رضاجو ،	آزدریدی اشراپی تذلل له تکاپو ،
لویرمدیمی صبر و تحملسه بو ، یا هو ؟ ! .	« چکمز او قدر ثقلی آرتق بو ترازو ! »

حالا، نه دييور، دېكله يېكيز، هاتف حق كو،
 دونديرمه، مېكه عهد ايدك ارلر، بوسفر رو،
 ديق، ياق مدن دشمنی ای محشم اردو!
 با كيزه وطن، مادرمن، حضرت بانو:
 «طولسون، يورييك، آتش ايله، خون ايله هر سو،
 «غافلره كوستر نه ايمش شدت بازو!»

سجاءمرك شوق ايله تابان كونيدير بو،
 ای اردوسی عثمانليرك، شان كونيدير بو!

صربك سوزی اولماز، قره طاغ حربيه مباشر
 اولمقله مروتلی كوردندی . شوده ظاهر ؛

 «عادت بودر : اخرده كلير زمه اكابر!!»
 بيلسهك كيی مېهوت ایده جك؟ باری شوماهر
 لکن بو شامت ، بو نمايش ، بو ظواهر ،
 آقتورلرينه قاجعه يي آكلانه لم بر .

سجاءمرك شوق ايله تابان كونيدير بو،
 ای اردوسی عثمانليرك، شان كونيدير بو!

اورمش سر سافللرينه نشوه خشخاش،
 گلش قيوه، چيرينيور بر سوری عياش،
 اين باشلرينه هېسك ای تيغ كهر پاش!
 كورسون او سنك برقي هرديده خفاش،
 قارشى طوره مزحقه اويوزلرجه بيك اوباش.
 برولوله، برخرخره، پروسوسه لشلش،
 بر صاعقه خشم الهی كې دهشاش،
 طاتسون او سنك ضربه كي هر سينه قلاش،
 كيت جنكه وقاركله، تلاش ايمه وطنداش،
 منت سكا ای سيف جلادت، سكا شاباش!

سجاءمرك شوق ايله تابان كونيدير بو،
 ای اردوسی عثمانليرك، شان كونيدير بو!

ای آوروپا! ای مغرب نور مدنيت
 سنسین ورن آنجق بو قتاله سييت
 ظالملى توقير ايله مظلومه حقارت .
 جارېشمالیې تا بوقدر حق ايله قوت ؟
 عو اولسه ده چكمز بوقدر ظلمی بوملت ؟
 آفاقى صارمش كورينور ظلمت غفلت
 سندن كلير هې بواشرايه جسارت ؛
 سندن ديمه در هې بوفلاكت ، بومصيت
 چيكنمه لېي تا بوقدر حق و حقيقت ؟
 ويرمك بزه فرض اولدی شو حالاته نهايت :

سجاءمرك شوق ايله تابان كونيدير بو،
 ای اردوسی عثمانليرك، شان كونيدير بو!

اسلامه اولان ظلمی کور ای حاکم مطلق !
 صابرله ای ناصر اولان خالق اشفق ؟
 عثمانلیلری ایله بو درنکده موفق !
 ایام کچر بر دم اولور امر محقق ،
 بزئورک اری یز، چارپیشه رق یوزکشی قالسهق،
 اجداد مزک یوردینی چیکتمه یز انجق .
 جوق سوردی یتر لقلقه* مزعج لقلق ؟
 عسکر یورسین، شیمدی بودر الزم و اوفق .

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو ،
 ای اردوسی عثمانلیلرک ، شان کونیدر بو !

احمد مرصت افندی

مرحوم اک چوق یازی یازمش ، موضوعلری ده مختلف اولمق اوزره اک چوق اثر تالیف
 ایتمش بر محرر مزددر . خلقم زده مطالعه هوسنی مرحوم او یاندرمش و هر محرردن زیاده بو
 هوسی بسله یوب بو یوتمشدر . مدحت اقدینک اساسلی و منتظم بر تحصیل کورمه مش اوله سنه
 رغماً شرق و غرب معارفدن ملته عمومی برخواجکک یابهجق درجه ده بهره مند اولوشی سبی
 مکب اصحابندن اولدیغنی رعنا کوستدر .

صوک ادوار حیاتیه سنده دارالفنون تاریخ ادیان ، تاریخ عمومی و ساثره معلملکرلنده
 بولونمشی معلومات عمومیه سنک بوجهته براختصاص و خصوصیت شکلی آلمش اولدیغنی اثبات
 ایدر . مرحوم بزده ایلک ساده آچیق اطنابلی حاصلی تعیر مخصوصله، اتامی بر اسلوب صاحبی در
 مع مافیة تک توك یوکسهک اسلوبده یازلمش آثاری ده واردر . مدحت اقدی ، بزده اک زیاده
 قلماً چالیشمق و قازانمق اورنکی اوله رق یشامشدر . حکایه لری پک بیوک تهالکله اوقونمشدر .
 دارالشفقة الاسلامیه و (تاریخ عثمانی انجمنی) اعضاقلرنده بولوندیغنی کبی اوچپوز بش سنه سنده
 استوقه بولمده انعماد ایدن مستشرقین قونفره سنه ده حکومت عثمانیه طرفندن مرخص اوله رق
 کوندرلمشدر ۳۲۹ سنه سی اواسطنده مرتحل داربقا اوله رق فاتح جامع شریفنده کی خطیره یه دفن
 اولنمشدر .

باشلیجه آثاری بوجه آتیدر :

۱	تاریخ ادیان	۴	کائنات
۲	اس انقلاب	۵	خواجۀ اول
۳	حقیقه الحقایق	۶	مدافعه

۲۱ سودای سہی وعمل	۷ بشارت صدق نبوت محمدیہ
۲۲ دمیر بک	۸ اوروپادہ برجولان
۲۳ بن نہیم	۹ سلیمان موصلی
۲۴ پارسدہ اوتوز بیک بودی	۱۰ طقار جق
۲۵ مشاہدات	۱۱ قرق انبار
۲۶ اس املا	۱۲ حسن ملاح
۲۷ استبشار	۱۳ حسین فلاح
۲۸ احمد متین وشیرزاد	۱۴ یر یوزندہ بر ملک
۲۹ اوروپا اداب معاشرتی	۱۵ دنیایہ ایکنجی کلش
۳۰ تعفف	۱۶ پارسدہ بر تورک
۳۱ ضابطہ	۱۷ قرہ عاشق
۳۲ اخبار آثارہ تعمیم انظار	۱۸ مفصل - تاریخ عمومی
۳۳ ہلال احمر تاریخی	۱۹ نوم وحالات نوم
۳۴ بشیر فوؤد (ترجہ حال)	۲۰ مدخل تاریخ وقون جغرافیا

امراللہ افندی

شخصیت علمیہ سنی (اقدام) ایلہ نشرینہ باشلادیفی (محیط المعارف) مقالہ لرلہ جدآ ممتاز و متمایز بر حالہ قومیش در . دینہ بیلیرکہ بزده « علم لسان » دن و « فلسفہ لسانیہ » دن ایلك بحث ایدن امراللہ افندی اولدینی کی، زمانلرینہ قادار ہرالی قلم طوتانک کیرمکدہ بر بآس کورمہ دیکی لسانی مناظرات و مناقشاتہ بررنک علمی، بر قیمت فنیہ و یرن دہ ایلك امراللہ افندی اولمشدر . دور استبداددہ باش محرر لکی ایلہ بر جلدی تماماً طبع و نشر ایدیلش اولان (محیط المعارف) امراللہ افندی نیک ہیكل احاطہ سی، آبدہ عرفانی تلقی ایدیلکہ شایستہ در . واقعا دور مشروطیتک حلولیلہ برابر؛ عثمانلی ملتہجہ بر (محیط المعارف) ک درجہ لزومی تقدیر ایدیلش؛ و باشدہ ولی عہد سلطنت، مرحوم یوسف عز الدین افندی حضرتلری اولق اوزرہ بو بابدہ امراللہ افندی یہ مالاً و قالاً، فعلاً و عملاً مراجعات کثیرہ دہ بولونیلار ق برہیات مخصوصہ دہ بالتشکیل یکیدن (محیط المعارف) تحریرینہ باشلانیلار ق حتی بوکرہ دہ ینہ انجق بر جلد چیقاریلش ایسہ دہ وفاتیلہ تأخرہ اوغرامشدر .

امراللہ افندی نیک دارالفنون فلسفہ معلمکنندہ ایکن نوط ایتدیر دکلری فلسفہ درس لوی دہ مشار الیک جدآ فنیات ولسانیادہ، فلسفیات و تتبعاتہ نہ قادار متبحر اولدقلرینی یک واضح کوسترد . قرق کلایسا مبعوثلنی ایلہ باشلایان حیات سیاسیہ سی معارف ناظر لغتہ قادار کندیسنی

ارتقا ايتدیرمیش و بعضی تقاریر و لوائح سیاسیه سی علوم سیاسیه ده کی ید طولاسنی اثبات ایله مش
ایسه ده، حیات علمیه سنک انکشافاته و ملکت مشار الیه دن بحق بکله دیکی عرفانی خدماتک
ایفاسنه انکل اولمشدر .

مشار الیه (لوله بورغاز) ده تولد ایتیش ؛ و (۳۳۲) سنه هجریه سنده مرتحل دار بقا
اوله رق فاتح جامع شریفی حظیره سنه دفن اولونمشدر .

ب

بایزید طایفه عثمانی

حلم ایله معروف اولان سلاطین عثمانیه دندر . شعرده (عدلی) تخلص ایدردی مطبوع
دیوانلری نقصاندر . رحلتلری (کجدی سلطان بایزید خان ولی) مصراعنک ناطق اولدینی
(۹۱۸) تاریخنده در . جامع شریفلری یاننده کی تر به لونده مدفوندر .

برمنجاتندن: خدایا خدالقی سکا یاراشیر

نته کیم کدالقی بکا یاراشیر

جو سنسن بناهی جهان خلقنک

مقودن سکا التجا یاراشیر

ابیات فارسیه لرندن: هر دودکه پیدا شود از سینه چاکم

ابری شود و کربه کند بر سر خاکم

برشتی احمد سنانه ملی

سلطان بایزید ثانی دوری شعرا سنندن اولوب قازیشدیرانلی سلیمان بکک اوغلیدر . بر
ارهلق ایرانیه کیده رک مولانا جامی و (علی شیرنوائی) دن استفاده ایله مشیدی . عودتنده
کبان بکلکی خدمته نائل اولدی . عجم شعرا سنه امتثالاً بش حکایه بی جمع ایله بر خسته نظم
ایتمشدر که شعرا عثمانیه میاننده ابتدا بو اصولی استعمال ایدن کندیبی اولمشدر . حکایه لر
شونلردر: (وامق و عذراء) (یوسف و زلیخا) (لیلا و مجنون) (حسن و نکار) (سپیل و نوبهار) .

برده سلطان بایزید ایله شهزاده جم وقایعنی مین برتاریخچه سی وارد در که برنسخه سی (روان
اوطه سی) کتبخانه سنده در . سهی بکک تذکره سنده خمسة نظامی بی ترجمه ابتدکی ده محرر در .
(قاریشدران) چورلی قراسندن برقریه در . (مقنيسا) لی (جامعی) نک ده (وامق وعذرا) سی
وحکیم اوغلو کتبخانه سنده (مخزن اسرار) اسمنده برمنظومه سی وارد در .
بهشتی نک مصاریعندن : ذره ناچیزدن عار ایتمه سونمی آفتاب

بقای

شعراء قضاتندن برذات اولوب (ایزنیق) لیدر . تحصیل مشایخ فصلنده مذکور (قورت)
اقدیدندر . (۹۸۰) کسورده معزولاً ارتحال ایتدی . مرتب دیوانی و (۹۷۳) ده نظم
ایله دیکی (کل و بلبل) منظومه سی وارد در .

ایاتندن : عاشقان کوی یاره جمع اولسون
حاجی حاجی بی مکّه ده بولسون

بایزید «شهزاده»

سلطان سلیمان قانونی شهزاده لرندن اولوب سائقه قدرله (۹۶۷) ده سیواسده شهیداً
ارتحال ایله دی . ترکی فارسی اشعاری وارد در . مخلصی (شاهی) در . حیاتندن ناامید اولدیی
برزمانده انشادایله دیکی مروی اولان اشعار دلسوزانه سندن :

نیده یم ضایع ایدوب طول امل له نفسی
قالمدی ذره قدر دلدّه بو دنیا هوسی

اضطرابی قوکه ای مرغ روان سیر ایله

اسکیوب ایشه خرابه واریبور تن قفسی

کاربان ره اقلیم عدم منزلتک

دوقونور اولدی دلا سمعه باتک جرسی

غافل اولما کوزون آچ دیده حق ین اول

بوش کورمه خس و خاشاک ایله مور و مکسی

شاهی بیدل و پیچاره کنه کاره نه غم

سن اولورسه ک اگر ای لطف خدا دست رسی

احوالی مصور ابیات فارسیه سندن :

درد وبلا وغم شد حاصل مرا زکردون
یارب چه چاره سازم شد حال مادیکر کون
دیوانچه سنک برنسخه سی فاتحده (ملت کتبخانه سی) نده موجود در .

برادری شهزاده (مصطفی چلبی) ده طبع شاعرانه به مالک اولوب استادی سروری قدیم
ابدی . پدرینک بغداد سفرینه عزیمتی اثناسنده رستم پاشانک سعایتله فونیه ارکلیسنده قضاذه
قنا اولدی . (مکررستم) تاریخ شهادتیدر .

ابیاتندن :
رفت ایسترسه ک اگر مهرجهان آرا کبی
سور یوزون هرکون یره ایله تنزل ما کبی

بغنی

فضلاى شعرا دن السنه ثلاثه ده انشاد نثر ونظمه مقتدر بر ذات اولوب (موره) ده کی (ایزدین)
قصبه سندن در . مجموعه منشآتیه مرتب دیوانی و (۹۸۹) تاریخنده نظم ایتدیکی (۱۵۰) بیتلی
فارسی العبارة (تحفة الافکار در جواب دریای ابرار) اسنده بر منظومه سی وارد که مطلق بودر :

آتشین لعلی که تاج خسروا را زیورست
اخکری بهر خیال خام بختن درسوست

منشآتیک بعضیلرنده کی امضاسندن :

نه درخت و بخت دارد نه درختی
انیس صدق و صفا آواره بختی

تاریخ وفاتیه مدقنه دسترس اولونامادی . (بیلایز) کتبخانه سنده تورکجه بر منظومه سی
موجود در .

بیانی مصطفی اندری «هار الله زاده»

علماء شعرا دن بر ذات اولوب (روسجق) لیدر . ابوالسعود اقدیدن اکمال تحصیلدن
صوکره ایفای حج ایدره ک استانبوله عودتنده (اوق میدانی) قربنده صوفیلر درگاهنه انتساب
ایله یوب شیخ اولدی وفاتی (۱۰۰۶) ده در . ترتیب کرده سی اولان (تذکره شعرا) سنی قینالی
زاده تذکره سنی تلخیص و علاوه ایله میدانه کتیردی .

ایبیتندن : ای بیانی تند باد محنت هجرانله
عشق اودی خاکستر تونده نیجه پنهان اوله

طریقه خلوتی در. (قافله شعرا) ده : (داخل سور استانبولده متصرف اولدینی اکل
تکبه سنده دفن ایدلمشدر) دیه محرردر .

باقی « محمود عبدالباقی افندی » [۱]

طرز قدیم نظمی زمان مساعد اولدینی مرتبه تجدیده چالیشمش و موفق اولمشدر که ضیا
پاشانک (باقیه سزا اولنسه تعین : تعبیر مجدد نخستین) بیتی ده بوکا شاهددر .
عثمانیلیرجه (ملک الشعرا) نامیله یاد اولتور برشاعر فاضلدر . مولدی استانبول اولوب
صفر سنده سراج چیراقلغنه ویرلمش ایکن استعداد مادرزاد کندیسینی طریق تحصیله سوق وارشاد
ایله مشدر .

قاضی عسکرلک رتبه سنی احراز ایله مشدی . باشلیجه آثاری : (ترجمه مواهب لدنیه) (الاعلام
فی احوال بلد الله الحرام) ترجمه سی (حضرت خالددن مروی اولان احادیث شریفه رساله سی)
(فضائل جهاد) (دیوان بلاغت عنوان) لریدر . وفاتی (انتقال ایلدی باقی بوقنا دنیاسدن)
(قنایه ویردی جسمی قالدی باقی اسمی عالمده) (وای کجدی شعرای سلفک باقیسی) (اوقی روح
باقی ایچون فاتحه) مصرع لرینک ناطق اولدینی (۱۰۰۸) تاریخده اولوب مدفن استانبولده ادرنه
قبوس خارچندن ایوبه کیدن جاده نك صول جهننده یول کنارنده در . سنک مزارنده محرر عبارده :
(علمادن سلطان شعرا دن مرحوم و مغفور عبد الباقی افندینک روحیچون فاتحه)

قدریکی سنک مصلاده بیلوب ای باقی
دوروبال باغلا یه لر قارشوکه یاران صف صف

بیت حزینی فی الحقیقه جنازه سنده بولونان قدرشاسان زمانی آغلامشدر .

خاتمده شو بیت منقوش ابدی : (فانیت جهان درو وفانیت : باقی همه اوست جمله فانیت)
دیوانیله (مواهب لدنیه) ترجمه سی مطبوعدر (فضائل جهاد) اسمنده کی اثرینک خط دستیه
محرر نسخه سی (نور عثمانیه) کتبخانه سنده واردر . بویولده یازیلان آثارک جسیم واک استفاده

[۷] شعرا خیلنی دفتر ایدیجک دست قضا

محو و اثباتله بر قیلدی نیجه اوراق

قازیدی نیجه نی یا کلش دیو بودفتردن
باقی به ایدوب اشارت دیدی صح الباقی

بخشاسیدر . بو اثر (مشارع الاشواق الى مصارع العشاق) ك توسیماً ترجمه سیدر . دیوانی (هامه ر) طرفندن آلمانجه به ترجمه ایدلشددر .

حلاوت طبع ، تراکت ، شطارت آمال ، عمقیت افکار ، و بدیعت افاده کبی خصائل مقبوله و برگزیده نك همان کافه سی بو شاعر عالی نهاده اجتماع ایشددر دینله بیلیر . کندبسی ایچسون ذوق ، یالکز حقیقتده در . طبع و خلقی مزاحم شاعرانه واکدار عاشقانه دن زیاده اذواق ولذائذ ماده و دنیویه دن متلذذ . مسلك حکمیسی برحیات بولندلجه غصه و غمدن آزاده عمر سورمکدر . غزللری عمومیتله فرنککرك (لیریک) دیدکلری صورتده یعنی ساز ایله ترنم ایدیه بیله جك برشکلده واکثریتله می پرستانه یازلمشددر . باقینك آره صره کنایه و جناس طرزنده خفیف لکلرده بولنسی ، تشبیهاستعاراتده بعض مرتبه مبالا تزلزل کوسترمسی ، کندی کالات کسیه سی و حسن طبیعتله شایان تألیف کورله مشدرکه بك طوغریدر . باقی به کوره برچهره حسنك ترتیبات صوریسی انظار تحیره الك محتشم نفائس طبیعیه بی اخطار ، الهاماتی دائماً شرقه مخصوص تخیلاته منحصر قالماز بوکاده الك کوزل دلیل مرثیه مشهوره سیدرکه بو منظومه ادبیات عثمانیه نك الك قیمتدار بر اینجوسی مقانده عد و تلقی ایدلسه بجادر .

ایاتندن :

درونك بر معارف همنشینك مرد عارف قیل

آچیلمه ای یوزی کل شخص نادانه کتاب آسا

ذر افشان اول کف احسان ایله سیر ایله عالمده

جهانکرد و جوانمرد جهان اول آفتاب آسا

زاهد اول ثقلت ایله اوچماغه حاضر لانه

چیقار اول جبه و دستاری براز خفت بول

شرف و یرمز در و کوهر کال اولماز زر و زیور

هنر کسب ایت هنر بحر فضلت کان عرفان اول

جانلر فدا محبت جانانه سرد کل

ارباب عشقه ترك سر ایتك هنر دکل

غرق ایدر عالملری بر قطره آب مغفرت

وار قیاس ایت وسعت دریای رحمت نیدوکن

مصاریفندن:

همت مردان ایله آسان اولور هر مشکل ایش

باقی قالان بوقبه ده بر خوش صدا ایش
 سوز کهردر نه بیلیر قدرینی نادان کهرک
 بیار حالتی ینه بیار اولان بیلیر
 کردون دونه عاقل ایسه ک قیلمه اعتماد
 بو دنیا در کھی ماتم کھی سور
 نادان قوماز که مردم دانا حضور ایدم
 دانا دل ایسه ک سربکی نادانه دیورمه
 عاقل ایتز عبث یره خنده
 کرم کوردیجه ای باقی رجا آرتار کداردین
 انسان کامل اولمغه سعی ایله آدم اول
 جوق اولور یار ولی یار وفادار اولماز
 عنایت حضرت حقدن کرم فیاض مطلقدن

بهائی محمد افندی

مسند مشیختی احراز ایدن فضلالی شعرا دن اولوب شیخ الاسلام (خواجه سعدالدین افندی)
 زاده عبدالعزیز افندینک مخدمیدر. مجموعه اشعاری مشهور اولدینی کبی فتاویه متعلق اثری ده
 متعارفدر. غزلسر القده متمیز ایدی. (نیلرسن) ردیفنده کی غزل عاشقانه سی حافظه پیرای شعرا در.
 وفاتی (متزلک فردوس اوله الفاتحه) مصرعنک کوستردیکی (۱۰۶۴) تاریخنده مدفنی فاتح
 جوارنده بویاجی قیوسی قربنده کی خانه لری قارشو سنده در. توتونک اباحتنه دائر فتوا سی اولدینی
 مرویدر. فقط طباً مسلم اولان مضرتنه کوره کراهنده شه سی یوق ایدی. دیوانچه سی غیر مطبوعدر.
 غزلیاتندن زبازدا اولان شو: کوزل تصویر ایدرسن خال و خط دلبری اما
 فسون و فتنه په کلده کده ای بهزاد نیلرسن
 بیتنی حاوی غزل مشهوری آتی الترجه (نائل) نک تخیسبله برابر محرردر.
 اییات سائره سندن: بهائی خانه امید قالماز بویله در بسته
 نسیم لطف اسر البته بر کون فتح باب ایلر
 مصادعندن: فریاد غنلیه سبب نوبهاردر

بری محمد دهره

خوشکویان شعرادن ومنتسین مولویه دن برزات اولوب (مغیسا) لی در دیوانیه (بلبلیه) اسمنده کی اثر منشوری (مغیسا) ده (چاشنیکیر) کتبخانه سنده موجود در . دیوانی شاعر مشهور (نابی) افندی تقریض ایله مشدر (مغیسا) حقنده معلول برقصیده سی واردر (بلبلیه) سی مطبوعدر . (۱۱۲۸) تاربخنده مملکتنده ارتحال ایلشدر . اسکی مولویخانه حظیره سنده مدفون اولدینی مرویدر عطارلق صنعتیه مشغول ایدی .

بر تسدیسندن :
حالکدن ایتمه بری شکایت رضا کوزده
ربک قو ایله سین سنی محنتله تربیت
مختسز اولماز اهل دله کسب منزلت
ایله دل حزینه ینه بو بیت ایله تسلیت
هر کس بقدر خویش کرفتار محنت است
کسی را نداده اند برات مسلمی

بلیغ اسماعیل افندی

فضلائی شعرادن اولوب (روسه) لی در . وفاتی (۱۱۴۲) تاربخنده قبری بروسه ده (یکی بر) [۱] مقابرنده در . آثاری: (دیوان)، (منظومه کل صدرک) [۲]، (منظوم سرگذشتنامه)، (سبعة سیاره) [۳] (نخبة الآثار لذیل زبدة الاشعار) [۴] درکه جمله سی غیر مطبوعدر . برده (کنج شایگان) اسمنده فقه ، ادبیات ، تراجمدن باحث محاضراندن بر مجموعه سی واردرکه خط دستیله محرر نسخه سی خالص افندی کتبخانه سنده در . شیخ اسماعیل حقی حضرتلرینک منظوم بر تقریضلرینی حاوی اولان و بعض علاوات ایله بروسه لی شاعر اشرف بک مرحومک همتیله (۱۳۰۲) ده خداوندکارمطبعه سنده طبع اولونان (کلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران

[۱] (یکی بر) اسمنده بروسه ده ایکی قبرستان واردر . بریسی نمازگاهدن ایشیتلره کیدن شوسه نك صاغ طرفنده دهکری ده (چتال فرون) لك آشاغیسنده (آراه بیتاغی) دخی تسمیه اولونان (خواجه حسن) مزارستانك آلت طرفنده (صرعی مزارلنی) ده دنیلن یردرکه (بلیغ) مرحوم بوراده مدفوندر .

[۲] (۱۰۰) حدیث شریفك نظماً ترجمه لرینی حاویدر .

[۳] بدی عدد نعوت شریفه لرینی حاویدر .

[۴] مؤلفك خط دستیله محرر نسخه سی منظور عاجزی اولدی بو اثر (فائضی) نك (زبدة الاشعار) ینك ذیلیدرکه (۴۵۰) شاعرك بک مختصر ترجمه حالیه منتخبات اشعارینی جامعدر .

نادره دان) [۱] اسمنده کی اثری بروسه ده مدفون اولان سلاطین، شهزادگان، وزرا، مشایخ،

[۱] بروسه ده مدفون سلاطین، شهزادگان، وزرا، مشایخ، علما، شعرا و سائر نیک تراجم احواله
دائر کلدسته دن باشقه مؤلف آثار :

۱ — (۱۰۶۰) تاریخنده بروسه ده وفات ایدره رک ابدال محمد جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدیلن
علما و زمره قضاتدن بروسه لی بالدیر زاده سلیسی محمد افندسک و فیاتنامه سیدرکه شیخ الاسلام قره چلبی
زاده عبدالعزیز افندی طرفندن تاریخ تألیف اولقی اوزره (روضه اولیا) تسمیه قلمشدر، غیرمطبوعدر.
برنسخه سی بروسه ده خراجچی اوغلی و اورخان کتبخانه لرله استانبولده ولی افندی کتبخانه سنده وارد.

۲ — (۱۰۵۵) ده بروسه ده وفات ایدره رک (خنکار کوشکی) جوارنده تننا دینیان مقبره ده دفن
ایدیلن بروسه لی فضلائی شعرا دن سهی محمد چلبی طرفندن بروسه ده مدفون رجال اللهک تراجم احواله
دائر یازیلان بر اثردرکه غیرمطبوعدر منظور عاجزی اولمشدر .

۳ — (۱۱۹۸) ده بروسه ده وفات ایدره رک سد باشنده بویوک کلیسا قارشینده کی سوقانده
شیخ ایوب افندی زاویه سنه دفن ایدیلن بروسه لی اشرف زاده شیخ احمد ضیاءالدین افندی طرفندن
یازیلان (کلزار صلحا، و فیات عرفا) نام اثردرکه مشار الیه شاعر بلیغ اسماعیل افندسک اثرینه ذیل
اولقی اوزره مؤلفدر . (۱۱۳۵) دن (۱۱۹۶) تاریخنده قدردر غیرمطبوع اولوب مؤلفک خط دستیه
محرر نسخه سی منظور عاجزی اولمشدر .

۴ — (۱۲۷۲) ده بروسه ده وفات ایدره رک پوست نشینی بولندینی نارلی درگاهنه دفن ایدیلن
شیخ فخرالدین افندی طرفندن (کلزار عرفان) نامیه یازیلان ذیلدرکه اساساً (۱۱۹۶) دن (۱۲۵۸)
تاریخنه قدردر تمامی (۱۲۶۳) دهدر . مؤلف طرفندن سلطان عبدالحمید خانه تقدیم اولمش، قیدحیات
شرطیه شهر ی بشیوز غروش عطیه الیه تلطیف بیورلشدر . برنسخه سی استانبولده عاطف کتبخانه سنده
برنسخه سی ده فضلائی ادبادن دیاربکرلی علی امیری افندسک کتبخانه سندهدر، بواتر اوته کیلرینه قیاس قبول
ایتمز درجه ده مفصلدر، چونکه کندندن اول مؤلف آثاری جمع صورتیه مصنفدر. مقدمه سنده مشارالیه
بلیقه تقلیداً بروسه تاریخنده دائره برآز معلومات وارد .

۵ — (۱۱۴۰) تاریخ ی رجالندن حضرت امیر مدرسی بروسه لی صحاف سلیمان خالص افندی طرفندن
یازیلان و فیاتنامه درکه اکثر پارچه لری اورخان کتبخانه -نده کی بالدیر زاده و فیاتنامه سنک کنارلرنده وارد.

۶ — (۱۲۴۷) تاریخنده بروسه ده وفات ایدره رک بویوک پدری یانسه دفن ایدیلن غری زاده
شیخ عبداللطیف افندی طرفندن (روضات المفلحین) اسمنده کی مفصل و فیاتنامه درکه برنسخه سی اورخان
جامی کتبخانه سندهدر . بوذاتک ینه بروسه و فیات مشاهیر و اکابر ی ایله بروسه صولرینه، قابلیجه لرینه،
مسیره لرینه دائر آبریمه مختصر بر اثر ی وارددرکه نسخه لری اکثر کتبخانه لرده موجوددر .

۷ — (۱۲۳۲) ده وفات ایدره رک منلا فناری جامع شریفی غریبنده پدری یانسه دفن ایدیلن شعرا دن
باقیرجی راشد محمد افندی طرفندن (زبدۃ الوقایع ، دربلده جلیله بروسه) نامیه بروسه ده متعلق مفصل
و فیاتنامه درکه خط دست مؤلفه محرر نسخه سی متقاعدین رجال عدلیه دن حیدرلی مرحوم مجدی افندی
عائله سنده اولوب منظور عاجزی اولمشدر . بر نسخه سی ده فاتحه (ملت کتبخانه سی) نده موجوددر .

۸ — (روضات المفلحین) ایله (کلزار صاها) ایکسی برجلده اوله رق « اورخان غازی » کتبخانه سنده
موجوددرکه (صحاف سلیمان) افندسک و فیاتنک قسم اعظمی ده تحشیه ایدلشدر .

علماء شعرا و ارباب صنایعك تراجم احوالی مبین اولوب آثارینك اشهریدر . بواثر (۱۳۶۰)
تاریخنده ارباب دانشدن بر ذات طرفندن تلخیص ایدلمشدرکه بر نسخه سی (ییلدیز)
کتبخانه سنده واردر .

برعتندن : وجودك باعث ایجاد عالم یارسول الله
آنکچون جمله دن سنسین مکرم یارسول الله

ایاتندن : سیم وزر ایلیه من آهنی زور بازو
دولت دادخدا سعی ایه تحصیل اولماز

برده اوچ جلد اوزره مرتب بروسه به مخصوص بر (شهر انکیز) ی اولدغی
صفائی ده مندرجدر .

بلغ محمد امین افندی

شعرادن و آق اووملی زاده احمد خاتم افندی مرحومك تلامیذندن صاحب دیوان برشاعر
اولوب (یکیشهر) لی در . (۱۱۷۲) تاریخنده اسکی زغره قاضیسی ایکن وفات ایلدی دیوانی
مطبوعدر . (قافله شعرا) ده بو دیوان بروسه لی بلغه نسبت اولنیورسه ده اثر ذهولدر .
(حمام نامه) و (بربرنامه) اسملرنده شوخانه منظومه لری ده واردر .

ترجمه خالی مشایخ فصلنده مذکور (حسین لامکانی) نك غزله نظیره سندن :

مقصودیکه سعی ایه طریقکده بولونجه
دریا به ایرر آب روان کیتسه بولونجه
الته اولور ظالمه واصل اثر آه
طوبیماز الم زخمی آدم اورولونجه
مغبونی کالای فنا ظاهر اولور هب
صبر ایه بو بازار ندامت بوزولونجه
ارباب کالک یری خاکستر غمدر
خاک اوزره دوشر میوه کالیه اولونجه

ایاتندن : سیه طبعان اولور روشند لاندک دشمن جانی
که دزد تیره روزی دائما دلکیر ایدر مهتاب

مصارعدن : بلا دعوت اوطورمه خواننه غيرك ذهاب آسا

قابل فيض اولانه اهل هنر بخل ايتمز

اعمايه شرح خاصيت توتيا عبث

اهل منصب كچه من داعيه منصبدن

بقاى

ترجمه حالى (ح) حرقده مذکور (دارنده) لى حيرت افنديك بويوك برادردير .
ملكستنده (كاتبزاده) شهرتيله معروفدر . (۱۲۰۰) حدودنده وطننده ارتحال ايتدى . (مولد
نى) منظومه سى اولدينى كې (سيد بطل غازى) غزواتى و (حديثه السعدا) نى نظم ايتشد .
اشعارى اورته حالى در . بويوك عبدى پاشا مقبرلندن ايدى .

بشير فؤاد بك

ارباب قلمدن ومعارف غريبه آشنالردن ذكى متفنن بر ذات اولوب شهريدر . مع التأسف
(۱۳۰۵) ده متحراً وفات ايلدى ايوبده مدفوندر . آثارى :
(۱) بدرقه لسان فرانسوى : السنة حاضره نك ممكن مرتبه سرعت و سهولته و صورت
مكمله ده تحصيل ايجون وضع ايلديكى اصول اوروپاچه شهرتى بادي اولان هايدلبرغ
دارالفنونى السنه معلمى (اميل اوتو) نك صرف كيپرنيك شيوه تركيه تطبيقاً ترجمه سيدر .
بوازاىكى قسمدن مرتب اولوب برنجى قسمى فرانسوزجه نك قواعد صرفه سنك واىكنجيسى
قواعد نحويه سنك نظريات و تطبيقاتى جامعدر .

بو اصول كندى كندينه وخواجه به احتياج قاليه رق فرانسوزجه نى تحصيله مساعد اولدينى
كې فرانسز اوليانلرك لسان مذكورى تحصيل ايدم بيلملى ايجون كرك ملكمزده وكرك
اوروپاده نشر اولتان اصوللرك اك مكمليدر .

(۲) مفتاح بدرقه لسان فرانسوى : بدرقه لسان فرانسويده موجود اولان ترجمه لرك
فرانسوزجه مقابللرني حاوى اولوب كندى كندينه بدرقه ايله فرانسوزجه نى تحصيل ايدنلره
عادتا حواجه لك ايدم چكى كې بو اصول ايله تدريس ايدن خواجه لرمده مدار سهولتدر .
ترجمه لربندلرى قولاي وقيصه جمله لردن باشلوب كيتدكجه تدريجاً كوچلشوب اوزون جمله لر
وحتى بر طاقم فقره لر حاصل اولديندن بوازاى مكاتبده قرائت اوله رقه ده اوقوندرييله يليلر .

- (۳) و یقتور هوغو: ادیب مشارالیهک ترجمه حالیه آثارندن باحث اولوب جب کتبخانه سنک ۲۲ و ۲۳ عددلرینی تشکیل ایتشدرد .
- (۴) آلمانجه معلمی : آلمانجه نك نظریات و تطبیقاتی حاویدر .
- (۵) انگلیزجه معلمی : یودخی انگلیزجه نظریات و تطبیقاتی جامعدر .
- (۶) جنایتک تأثری: مشاهیر محرریندن (امیل زولا) نك رومانلرندن برینک ترجمه سیدر .
- (۷) بیكباشی بی دعوت: مضحکه ۱ پرده (آلمانجه دن مترجم) .
- (۸) ایکی بیك : کذا (فرانسزجه دن مترجم) .
- (۹) برنجی قات : مضحکه ۳ پرده (انگلیزجه دن مترجم) .

بنلری زاده حافظ احمد طلعت افندی

علماء شعرادن عاشق رسول خدا بر ذات اولوب پدری (ازمیر) قراسندن (بنلر) قریه سندن اولدیفیچون ازمیرجه (بنلری زاده) شهرتیه بنامدر . اکال تحصیل خواجه شهر حافظ شاکر افندی مرحومدندر اخذ اجازهیه موفق اولدقدن صوکره ازمیرده (صحافلق) له مشغول اولدی (۱۳۲۱) ده ارتحال ایدرک (قارشی یا قاده) ده (صفوق قویو) مزارستانه دفن ایدلدی . (منظومه مولد) ک یالکز ولادت بی قسمنه عائد نظممه موفق اولدیفی تسدیس بروجه آتی درج قلندی :

بسم الله الرحمن الرحيم

مکدر نور سعادت لانه سی آنده طوغدی عاشقک جانانه سی
یانجه ایتمز طواف پروانه سی اولدی بیت الله ولادت خانه سی

آمنه خاتون محمد آنه سی

اول صدق ن طوغدی اول دردانه سی

هم قیاس اولماز بو خاص و حامله عادت نسوانده اولماز کامله
ظاهر آ بولمشدی اول اوکل فامله سرحق ایندی ظهور بو نامله

چونکه عبداللهدن اولدی حامله

وقت ایرشیدی هفته وایامله

طوتدی آفاق صدای جوروعین عرشدن عالی دیدیلر اول زمین
بوسوزک فهمنده در هپ عارقین اول جهانه لمعه ویردی نور دین

هم محمد کلکی اولدی یقین

چوق علامتله بلوردی کلدین

متفقد ر علما ایجه سی بویه تحقیق ایتدیله خلیجه سی
هپ سجلی سوزلرک ایجه سی اختلافک اولدی بو نتیجه سی
اول ربیع الاول آی نیجه سی
اون ایکنجی کیجه ائین کیجه سی
کفرک اولدی هپ خراب کاشانه سی هم دخی نوشر و انک خانه سی
بتدی آتش کده لر افسانه سی چونکه طوغدی عالمک پروانه سی
دیدى کوردم اول حییک آنه سی
بر عجب نور کیم کونش پروانه سی
منیع نور اولدیغک کوردی عیان قالدی نور ایجره حیرته جوان
عرش و کرسی و قلم شویله همان کوزیمک اوکنده دیدی بیکمان
برق اوروب چیقدی اومدن ناکهان
کو کلرهدک نور ایله دولدی جهان
اسمان یوزلر سوروب ایتدی دیک مهدینی تعریفه کلدی نه فلک
خادمی اولدی ملائک ایتمه شک جبرئیل طوتدی قنادک هر شه دک
هم هوا اوزره دوشندی بر دوشک
ادی سندس دوشه ین آنی ملک
عرض ایدم بویه ذوقی هر اره سویلرم اسراری بن عاشقاره
عارفه حائل دکل طساغ و دره باق نه کوردی دیده لر بردنبره
اوج علم دخی دیکلدى اوج بره
هر بریسن ایدم نیردن نیره
وقیدر فخر رسالت کله نک بعشیده خلق جهان اوله نک
مطلع نور اولسیده مکهنک ایشته معناسی نشان دیکلمه نک
مغرب و مشرقده ایکیسی آنک
بری طامنده دیکلدى کبه نک
ایستدم دله کی حیرت کیمکی شش جهاتی یک نظرده کورمکی
تا که بو کوردکلرم بیلیمکی مفخر عالمه بن فخر ایتیمکی
بیلدم آنلردن کی اول خلقک بکی
کیم یقین اولدی جهان کیمکی

آفتابده یوق بو طور انکشاف هپ سکونت اوزره ایتزلردی لاف
 سروی بویلی قیزلر ایدی بیخلاف انتظامده یوغیدی هیچ انحراف
 ایندیلر کوکدن ملکر صاف صاف
 کعبه کبی ایتدیلر اوم طوواف

بر شفا ایدی رفیقهم ای جهان یوق ایدی خانه مده بشقه انس و جان
 بن نه لر کوردسه کوردی بیگمان خادم خاص اولمق ایچوندی هان
 یاربیلوب دیوار چیقدی تا کهان
 کلدی اوچ حوری بکا اولدی عیان

بر زمان قارشومده شویله طور دیلر بر بریله خیلی دم قونوشدیلر
 بیله مم که با که نه لر صور دیلر حرت اندر حیرتمی کوردیلر
 چوره یانیه کلوب او طور دیلر
 مصطفی بی بر برینه موشتولر

دیدیلر جله ملائک ایندی ییل باق قپو اوکنده بکتر جبرئیل
 هپ بهشت انهاری اولدی سلسیل عالی اولدی باخصوص نسل خلیل
 بو سنک اوغلک کبی قدری جیل
 بر آتایه ویرمامشدر اول جلیل

بز که عاجز بنده یز وحشت ندن شکل خوش اندامله کلش ایکن
 خالقیدر دو جهانک کوندن کرچه ظاهرده بز نشر ایکن
 اولو دولت بولدک ای دلدار سن
 طوغیسر در سندن اول خلقی حسن

انبیاء و اصفیائک جائیدر در کهنده خادم اولمق شائیدر
 انس و جنک حاصلی جانا نیدر خلق کونین جله بندکانیدر
 بو کلن علم لدن سلطانیدر
 بو کلن توحید و عرفان کانیدر

قلبکاهم نورله تذهیب ایتدیلر خاطر ویرانی تطیب ایتدیلر
 بو خصوصده مدح و توصیف ایتدیلر خیلی سوز شوقله ترکیب ایتدیلر
 وصفی بو رسمه ترتیب ایتدیلر
 اول مبارک نوری ترغیب ایتدیلر

مهر و ماهک برتونده یوق دوام هر برینک ظلمتی وار والسلام
طوغسون خورشید طوغسون اول هام طان بری آغاردینگ کوردکده نام

آمنه ایدر چو وقت اولدی تمام
کیم وجوده کله اول خیرالانام
آتش عشق کولکده شدنی
آکلادیلر بنده کی بو حالی
صوصادم غایت حرارتدن قتی
کورمدم عالمده بویه حرمتی

صوندیلر بر جام طولوسی شرتی
بیله مم ساقیسی نه مخلوق ایدی خوب ایدی بر دلبر معشوق ایدی
هم خریق العاده لر پک چوق ایدی باخصوص اولدم کوکل محروق ایدی
قاردن آق ایدی وهم صنوق ایدی

لذتی دخی شکرده یوق ایدی
کیشمدی حالا دماغمدن او ذوق نشووسندن اولدی حاصل دله شوق
تا درونمدن بنم اوردیجه برق طوغمدن اول طوغدی صاندم شمس شرق

ایچدم آتی اولدی جسمم نوره غرق
ایده مزدم نوردن کندومی فرق
قالقدی کوزم پرده سی کوردم عیان اولدی بردنبره بر بشقه جهان
هر طرفدن چاغریشورلر قدسیان قالمدی خوف و تلاشم اولزمان

کلدی بر آق قوش قنادیله روان
آرقه می صیغادی قوتله هان
شاه کونینی کورن عین الیقین شاد اولون مسرور اولون ای عاشقین
شوقیله تکیر کتیرسون عارفین ایشته کلدی رحمة للعالمین

طوغدی اول ساعتده اول سلطان دین
نوره غرق اولدی سموات و زمین

نور چشم انبیاء مرسلین
صلوة الله علیهم اجمعین

بری یاشا « مسروری یاشا »

طامع السیف والقلم برذات اولوب (سپاو) ده تولد ایتشدیر . امرای عسکریده دن اولان

بدرینک شامه رحلتند بر ابرجه کیده رځ خصوصى واعدادى تحصیلنى بوراده اکمال ایله دى .
مکتب حربیه دن ارکان حرب لکله نشأت ایله یوب بر زمانلر سلیمان پاشا مرحوم معیتند رفیق
شفیق مناسترلى رفعت بکله برابر مکتب حربیه ده معلم لك ایتدی . بواننده (علم احوال سما -
قوزموغرافیا) ایله فن ریمه دائر آثار قیه ترجمه لرینی میدانه کتیردی . ینه بواننده (اسقاط جنین)
فاجعه نامه سیله (برکونلك اقبال) و (زیرو فله) و (مادام لارشیدوق) اوپر لرینی ترجمه
ایتدی . رفیق رفعت بکله مشترکاً (تماشا) نامی آلتند بر تیاترو کلیاتی ترتیب ایتدیلر . انشاد
شعرده سریع الطبع ایدی . صوك مأموریتی اولان (اشقودره) والی و قوماندانلقدن متقاعد
(۱۳۳۰) تاریخده استانبولده وفات ایده رځ فاتحه دفن ایدلدى . قبل الانقلاب کچن زمانلرینک
قسم اعظمی منکوبیتله کچمش وحتی رتبه عسکریه سی اولان میر آلا یلقدن بیله محروم ایدلمشدى .
بعد الانقلاب تلافی مافاتنه سهی ایدلدى .

غازی کرایک مشهور غزلانی تخمیسندن :

قوقلارز باد غزا سوسن وشبو یرینه
سینی ترجیح ایده رز زینت بازو یرینه
دائما قان ایچه رز باده مینو یرینه

راینه میل ایده رز قامت دلجو یرینه
توغه دل باغلامیشز کاکل خوشبو یرینه

کرچه سی ایتدی دلی بنده اوشوخ رعنا
لیک کار ایله مدی ایله دیکی استغنا
بز که ثابت قدمز مردلکمزده حالا

هوس تیروکان چیقما دی دلدن اصلا
ناوک غمزده دلوز ایله ابرو یرینه

بزم دلبر نه قادار اولسه دخی دافع غم
نشوه بخش ایله مه ده جنک ایله اولماز توأم
بك خطا نشوه صبا ایله اولمق سرسم

سوره ریز تیغمزک ذوق وصفاسن هر دم
سیمتزلره اولان لذت پهلو یرینه

بابانه زاده اسماعیل هفی بك

بغداد ولایتنه مضاف سلیمانیه سنجاغی اشرف اکرادن و بابان عائلهسی اخفادن و محررین اسلامیه دن ذهنی پاشا مخدومی اولوب محررلك، بالخاصه سیاسی محررلكله شهرت آلمشدر . مشروطیت اعلانندن اول « اقدام » جریده یومیه سنده محررلك ایتمش ، و بو ائنده علی رشاد بکله برلکده « بشارتک حیات سیاسیسی » و « دره نفوس مسألهسی » نامنده ایکی اثر تألیف و نشرینه موفق اولمش ؛ و داها او زمان بر محرر سیاسی ایچون صوک درجده لازم اولان نفوذ نظر و دقت محاکمه صاحبی اولدیفنی کوسترمشدر . مشروطیتله برابر سیاسی برحیات سورمهک باشلامش « طنین » ک محرر سیاسی اولدیفنی کبی ایملک مجلس مبعوثانکده اک معروف خطیب سیاسیلری عدادینه کیرمشدر . ملکیه شاهانه و حقوق مکتبلرنده حقوق اساسیه معلمکنده و بر مدتده معارف نظارتنده بولونمش ؛ و صوک نفسی مکتبده ، وظیفهسی باشنده یاشامشدر . وفاتی عثمانلی عالم سیاسیسنده بک بویوک تأثراتی موجب اولمشدر . ۳۲۹ سنهسی اوآخرنده رحلتله بایزید ثانی جامعشریفی حظیره سنه دفن اولونمشدر . « حقوق اساسیه » بک مشهور و معروف بر اثریدر .

برهانوفیه بك

کنج عثمانلی محررلرندن و فلسفه متوغللرندن اولوب (از میر) لیدر . تحصیل ابتدائی و تالیسی (استانبول) ده اکمال ایله دی . اعلان حریتی متعاقب عالم مطبوعاته سلوک ایده زک (هاله) ، (تنقید) ، (پیانو) ، (فلسفه مجموعهسی) ، (ذکا) عنوانلریله رسائل موقوته چیقارمش و غرب آثار علمیه سندن (ماده و قوت) ، (وحدت موجود) ، (تاریخ فلسفه) کبی کتابلری لسانمزه نقل ایله مشدر . (بیکی اخلاق) ، (حساسیت) و (فلسفه درسلی) ده جمله آثارندندر (۱۳۳۲) تاریخنده کنج ایکن ارتحال ایتدی . (قره جه احمد) مزارستانده مدفوندر .

پیری محمد پاشا

فضلاى وزرادن و شیخ جمال الدین اقمیرانی نسلندن عقیف کاردان برذات اولوب (قره مان) لیدر دولتجه تعیین اولدیفنی مهم مأموریتلرک کافسنده ایفای حسن خدمت ایله دی (پیری پاشانک مکانن عدن ایده حی و دود) مصراعنک دلالت ایتدیکی (۹۳۹) ده ارتحال ایده رک

(سیلوری) ده بنا کرده سی اولان جامع شریف حظیره سنه دهن ایدلدی . مرتب دیوانچه سی اولوب اشعارنده (رمزی) تخلص ایلردی . مثنوی شریفک بر قسمیه (شاهدنی) منظومه سنک تکمیلنی (تحفه میر) اسمیه شرح ایتشد . هرایکسی ده غیر مطبوعدره بدایت اقبالندن نهایت احواله قدر مستقل بر اثر یازلدینی (حقیقه الجوامع) ده مندر جدر . (استانبول) ده ده آثار خیره سی وارد . خاصکوی ایله خالیجی اوغلی آره سنده کی جامی ایله ملا کورانی ده کی شیخ جمال الدین اسحق قره مانی ایچون یاپدیردینی درگاه وصفوق قویوده کی مدرسه بو جمله دندر .

اشعارندن: شب زلفکده قالانلر ظلمات ایله یورور

ایریشن لبرینه آب حیات ایله یورور

زاهدی حسرت می شویله زبون ایلدی کیم

الله تسبیح وعصای صلوات ایله یورور

بربری علی افندی

حکمت اداره به واقف ارباب فکر و قلمدن فاضل بر ذات اولوب موره قطعه سنده کی (ایستفه) لیدر . اکل تحصیلدن صوکره بر مدت (آنه) به مفتی اولدی (۱۰۷۶) تاریخنده (ایستفه) ده ارتحال ایتدی . (ایستفه) اداره عثمانیه زماننده (آنه) جوارنده کی (تب) شهرینه ویریلن اسمدره سلطان (عثمان ثانی) نامنه اخلاق و سیاسیاتدن باحث ایکی باب اوزره مرتب (ربیع الملك و آداب سلوک الملوك) نامنده و سلطان (ابراهیم بن احمد ثانی) نامنه (دستورالوزراء) اسمنده آثار قیمتداری ده واردر که بر نسخه سی نور عثمانیه ایله ایوبده خسرو پاشا کتبخانه لرنده وارد . (دستورالوزراء) نک حاوی اولدینی قسملر بوجه آتی در :

قسم اول : سلاطین عظام و خواقین کرام

قسم ثانی : ودایع خالق البرایا اولان سپاه و رعایا

قسم ثالث : امرا و وزراء و حکام واجب الاحترام

بر نسخه سی نور عثمانیه کتبخانه سنده موجود اولان (ربیع الملك) ایکی باب اوزره مرتبدر .

باب اول : سلاطین عالیشانیه تربیت اعیان و رعایت ارکانده اهم اولان قواعد و قوانین بیاننده در .

باب ثانی : ملا زمان سده سنیه کردون جنابلرینه رعایتی الزم اولان آداب و آیین بیاننده در

برده اوچ باب اوزره مرتب (طریقه الجهاد) اسمنده فضائل جهاده متعلق تورکه بر

اثری وارد که بر نسخہ سی کتبخانہ عاجزی دہ موجود در . (۱۱۵۵) تاریخندہ (آتہ)
مفتیسی اولان حسین افندی دہ فضلادن ر ذات اولوب (سورۃ اخلاص) تفسیرینہ متعلق
بر رسالہ سی وارد .

پیری زارہ محمد صاحب افندی

شہری الاصل اولوب دور مناصب علمیه ایلہ شیخ الاسلامق رتبہ سنہ نائل اولان فضلای
شعرادن بر ذاتدر . یکچیری آغلارندن پیری آغانک مخدومیدر . باشلیجه آناری ایکی جلد
(مقدمہ ابن خلدون) ترجمہ سی فقیہدن (شرح الاسماء) و (مرتب دیوان) وسائرمدن
عبارتدر . بو آثارک برنجیسی مطبوعدرکہ جدأ باعث استفادہدر . وفاتی (۱۱۶۲) دہ
قبری اسکداردہ سلیمہ درکاهی قارشینسدہدر .

ایاتندن : مساویدرمکس میزان عدل حقہ فیل ایلہ
۱۲۰ ۱۲۰

مساوی اولدینی میزان ایلہ حق قول محمددر
۱۰۸ ۱۰۸

برغزلی : برکون سحاب فیض خدا رشحه بار اولور

هرداغ سینہ برکل آلہ بہار اولور

قالماس زمین دلہ غبار کدر کیدر

فیض نسیم لطف خدا آشکار اولور

بختک نہ دکلو سیاه ایسہ اولمہ مضطرب

آخر سواد باصرہ اعتبار اولور

کنج بلادہ سر بکریبان صبر اولان

کردن فراز عاطفت کردار اولور

صاحب عدولرک دخی بو روز کاردہ

اوراق عیشی برکون اولور تارومار اولور

مخدوم عالیلری اولان شیخ الاسلام عثمان صاحب افندی دہ ادبادن اولوب وفاتی (عثمان
ستمیدہ) ترکیبک ناطق اولدینی (۱۱۸۴) دہ وقبری آقسرائ محله سندہ کی مراد پاشا جامعی
حظیرہ سندہ ایدیسہ دہ بو کرہ اسکداردہ سلیمہ قارشینسدہ کی عائلہ سی قبرستانہ نقل ایدلشدہ .
(روان اوطہ سی) کتبخانہ سندہ قاموسک اون مادہ سنہ تملیقانی حاوی بر اثری وارد .

ایاتندن : کوکل یاپ زاهدایت خدادر طاعت ایسترسہک

محققدر کہ باب جنتی خاطر شکن آچماز

برنو محمد سعید پاشا

شعر و انشاده کی قدرتی ایله مشهور اولان و زرادن اولوب ایزمیت قربنده کی (داریمجه) ده طوغمشدر . ملکیه ناظر لغندن عزل و (۱۲۵۳) تاریخده ادرنه یه نفی اولونه رق اوراده کردن داده تیغ قضا اولدی . استانبول یولنده (سید جلال) تربۀ شریفه سی اتصالده مدفوندر .

اشعارندن: يك جرعه ایله اويله خراب ایله الهی

فرق ایتمه ییم حشره قدر منزل و راهی

نقراتی حاوی اولان مناجات عاشقانه سی ایله وفاتندن براز اول نظم ایله ییکی روایت اولونان (اوزاندی لیلۀ حسرت یتیش یا شمس تبریزی) مصرعلی قطعه سی رقت انکی زدر .

عاکف پاشا ایله بیننده کی رقابتی تبصره دن آ کلاشلمقده در . اسکدارده (سلیمیه) درگاهنده مکمل برکتبخانه سی وارددر . دیوانی مطبوعدر . ادرنه ده بولوندیغی ائشاده سرگذشتی حاوی (قوری قفا) نامیله بر رساله یازمش ایسه ده نسخه سی بوله مدیفنی حفیدی عزیز بک اقدی سوبله مشدر .

ترجمۀ حالی مشایخ فصلنده مذکور (بهجت علی) اقدیدن منتسبدر . سیاسی مشهور (مصطفی رشید) پاشایی بالوجوه تقدیر ایده رک ترقیسنه دلالت ایتمه سی قدرشناسلغنه دالدر . (تبصره) ده صاحب ترجمه حقنده کی افاداده شائبه اغراض وارددر .

مصارعندن: نالجا خواهشه یوق شرع محبتده مساع

کل دینور هرکله اما کل رعنا باشقه

برنو ادهم پاشا

سرآمدان ادبادن اولوب (ارضروم) لیدر . آثار مطبوعه لری (اطلاق الافکار فی عقد الایکار) ایله [۱] (خوابنامه) و (عوعوه) در . (۱۲۸۹) تاریخده قسطنونی والیسی ایکن وفات ایله مشدر . ادبیات شرقیه و غربیه یه وقوف تامی وار ایدی .

طرز قدمانی کندینه مخصوص دینه جک یعنی زمانه کوره سوه سوه اوقونه بیله جک اسلوبه تحویل ایله مش واکثر محرراننده شوخی مزاج و کفتارده اولان اقتدارنی کوسترم مشدر . عالی پاشا زاده قواد مک و عارفی پاشا ایله مشترک (امرالعجیب فی تاریخ اهل الصلیب) اسمنده بر اهل صلیب تاریخی ترجمه لری ده وارددر ، که یالکز بر جلدی مطبوعدر . (ویقتور

[۱] تعدد زوجات علیهنده اولان اورو بالیلرک ذهابه رد ایچون یازیلان آثار مقبوله دندر .

هوغو) دن ترجمه ايتديكى (طفل نائم) عنوانلى منظومه سيله ژان ژاق روسونك براقچ شعرينك ترجمه لى حقيقه دلنشين بر اسلوب مجدداه ايله تنظيم اولونمشدر.

طفل نائم ترجمه سندن: بر طفل ملكزاد ونوزاده

كهواره عز و رفعت اوزره

يا ايله مه سونمى خوابى معتاد

مادر قوجاغنده راحت اوزره

آسوده در عالم عنادن

يوقدر خبرى ماجرادن

كوز يومدينى دمه ماسوادن

لاهوته اولور نظارت اوزره

ت

تيره لى در ريسه مالتى

طريقت مولويه شعرا سندن وسپاهى زمهره سندن اولوب مناقب جناب مولاناى نظم ايتمش و (يحيى بك) ك (اصول) نه (اصل الاصول) ناميله بر نظيره منظومه يازمشدر. برده ديوانى واردركه بر نسخهمى حميديه ايله بروسه ده اورخان غازى كتبخانه لرنده موجوددر. هرايكيسى ده غير مطبوعدر. (آه درویش حالتى كچدى) مصراعنك دلالتى اولان (۱۰۱۲) ده وفات ايتدى.

اياتندن: باك ايت قلبكى يورى نى كجى حالتى

كشف اوله ساكه نيدوكى اسرار متوى

يوقدر بر مراد ونهال امل ديو

باغ جهانده چكمه الم هب اولور بيتز

تالى در ريسه احمد مرلوى

اشعارينه رونق ورن شعرا دن اولوب (آفيون قره حصار) ليدر. تربيه و تقيضى درگاه.

سلطان دیوانی ده در . (۱۱۰۰) تاریخچه ارتحال ایله دی . یکجه لی (خیالی) بک اشعارینه نظیره لری و غیر مطبوع دیوانی واردر .

غزلیاتندن : طریق عشقه کیرمز بی سروبا اولمیان کیمسه
ایرشیز منزل تمکینه شیدا اولمیان کیمسه
خرابات ارلرینک اکلاماز رمن الره وزندن
کیروب بازار عشقه مست ورسوا اولمیان کیمسه
الی ایرمز دقایق درینه بحر حقایقندن
دل آواره سی وسعتده دریا اولمیان کیمسه
نه بیلسون لیلہ اسراده اولان وجد و حالاتی
انیس سوره یس وطه اولمیان کیمسه
ابد سیمرغنک کورمن نه یوزدن ایتدیکن پرواز
ازل قاف قدمده تابی عنقا اولمیان کیمسه

نجلی عبدالقادر افندی

شعرا ی عثمانیه نك متوسطلرندن اولوب (پرزرین) لیدر . (۱۱۰۰) تاریخچه اردوی عثمانی ایله (صوفیه) ده ایکن ارتحال ایتدی . مرتب دیوانی غیر مطبوع ایسه ده بی نقطه دیوانجه سی مطبوعدر .

نائب احمد افندی « عثمانیه زاده »

فضلا ی شعرا و مورخین دن اولوب قطعه و تاریخ سوبله مکده کی مهارتیه شهرت بولمش شهری بر شاعردر . دیوانی غیر مطبوعدر . مصر مولویقنده ایکن چلبی زاده اسماعیل عاصم افندی نك (آه بی در پی ایدوب عاصم دیدم ، کوچدی عثمان زاده نائب آه آه) تاریخچه (اولنجه نائب احمد بولدی مسکن صدر ماوا یی) مصراعنک دلالی اولان (۱۱۳۶) تاریخچه وفات ایله دی . والی مصر طرفندن تسمیم ایدلرکی تذکره رامزده مذکوردر . ترجمه حالی ابن الامین محمود کمال بک افندی طرفندن یازلمشدر . مؤلفاتی ظهور دوات عثمانیه دن سلطان احمد خان ثالث عصرینه

قدر کچن وزرای عثمانیه نك تراجم احوالی حاکی اولان (حدیقه الوزرا) [۱] ایله (حدیقه الملوك) یعنی (اجمال تواریخ سلاطین آل عثمان) ، (تلخیص الحکم) ، (ایجاز نصایح الحکما) ، (مرتب دیوانی) ، (مناقب امام اعظم) جمله مؤلفانندن اولوب ترجمه (مشارق الانوار) و ترجمه (مشارق شریف) ی تهذیب و اصلاح (اخلاق محسنی) ، (نصایح الملوك) و (هایوننامه) کی آثار مشهوره یی و عالی مرحومک (مجالس الادب) نامنده کی اثری ده تلخیص ایله مشدر . (مولانا حسین کاشف) ک علم اخلاقه دائر اولان اثری ده ترجمه و سلطان احمد ثالث نامنه تقدیمه ایله مشدرکه بو اثر (اخلاق احمدی) نامیله مشهوردر . آثارندن (حدیقه الملوك) ، (حدیقه الوزرا) ، (تلخیص الحکم) ، (اخلاق احمدی) مطبوعدر . (اخلاق علائی) یی ده تلخیص و تنقیح ایده رک (خلاصه الاخلاق) نامیله بر رساله تدوین ایتشدر . (انوار سهیلی) یی ده (زبدة الاسحار) اسمیله تلخیص ایله مشدر . صحته دائر قرق حدیث شریفی منظوم و منثور اوله رق شرح ایتشدرکه اسمی (صحت اباد) در . بر نسخہ سی حمیدیه ده وارددر . (مشارق) ترجمه سنک اسمی (احمد الانار) درکه بر نسخہ سی بشیر آغا کتبخانه سنده در .

ایاتندن
اولور ایسه اکر میزان تمیز سخن درکار
بیلنور هر کسک اول دم کالاتیله نقصانی

توفیق محمد افندی

ارباب شعر و انشادن و لطائف نویسانندن اولوب شهری الاصلدر . (چایلاق) و (چوبور توفیق) نامیله معروفدر . طبعی لطائفه میال اولمله بویولده پک چوق آثار یازمشدر . تاریخ و تراجم احواله ده انتسابی وارددر . آثار مطبوعه سی : قافله شعرا اسمنده کی تذکره سینه (یادکار بحار) مشاهیر عثمانیه جزؤلرندن (بارباروس خیرالدین پاشا) ، (آثار پریشان) ، (ذیل لطائف الانشا) (نوادر الظرفا) ، (استانبولده برسنه) ، (خزینه لطائف) (بو آدم) در . (چایلاق) اسمنده

[۱] بو اثره یازیلان ذیلر بروجہ آتیدرکه (ورد الحقائق) دن غیریلری حدیقه ایله برابر بر برده حروفات باصمه سیله (ورد الحقائق) ده طاش باصمه سیله آبریمجه طبع اولوشمدر .
(۱) رئیس الکتاب دلاور آغا زاده عمر وحید افندی طرفندن اولوب (۱۱۷۲) تاریخنه قدردر .
(۲) احمد جاوید پک طرفندن اولوب راغب پاشا مرحومدن بدأ ایله سلطان سلیم ثالث وزراستندن یوسف ضیا پاشا دوربنه قادارددر .

(۳) بغدادی عبدالفتاح شفقت افندی طرفندن اولوب علمدار مصطفی پاشایه قادارددر .
(۴) (ورد الحقائق) نامیله (رفعت افندی) مرحوم طرفندن یازیلان ذیلدرکه (یوسف ضیا پاشا) دن بدأ ایله یوسف کامل پاشایه قادارددر .

مزاحه متعلق بر غزته نشر ایتدیکی کبی و قتیله بر مدت نشر اولونان (عصر)، (ترقی)، (لطائف آثار) غزته لرینه ده محرک ایتشدی. (۱۳۱۱) ده وفات ایده رک وصیتی اوزرینه جاملیجه ده یالکنر سرویده چقال طاغی مزارلغنه دفن اولوندی. قافله شعر (د) حرفه قادار مطبوعدر. آق حصاری مولانا حسن کافی نک (نظام العالم) زده تلخیصاً ترجمه ایده رک طبع ایتشدی.

ش

ثنائی محمد جلی

علماء شعرادن وارباب اخلاصدن بر ذات اولوب (مغیسا) لیدر. بر آره لق سیاحت طائفه ونیابت مسلککنده بولوندی. بعده (مغیسا) ده سلطان سلیمان قانونی شهزاده لرندن سلطان مصطفایک تعلیمه فامور ایدلش شهزاده نک امامیه به کیتدیکنده برابرجه کیتشدی. (۹۷۰) ده امامیه ده وفات ایلهدی.

آثاری: (شرح مقصود)، (نیستان زلال در برابر شبستان خیال)، (مناقب امیر سلطان محمد شمس الدین بخاری) درکه بو صوک اثری مطبوعدر. اشبو اثر اساساً مشور ایهده اکثریسی تورکی اولق شرطیله السنه ثلثه اوزره برخیلی منظومه لری ده حاویدر. اثر مذکورده کی بر نعتدن:

محمد آب روی انیادر
محمد نور چشم اتقیادر
محمد مرسلینک خاتمیدر
قوناسک مکرم اکرمیدر
(نیستان) ک بر نسخهی یحیی افندی ده واردی.

ثابت عمرالدیمه افندی

زمره قضاتدن و مشاهیر شعرادن اولوب شعرده بر طرز خاص صاحبیدر. شعرنده ضروب امثال ویا تمیزات مشهوره ایراد ایتک برنجی مراقیدر. هرکسک بیلدیکی بر سوزی اویره ظریفانه مضمونلرله نظم ایدرکه او قوندقجه صفایاب و متبسم اولماق قابل اولماز.

مع مافیه او دلنشین سوزلری آره‌سنده بعض زخافاتی‌ده وارددر . صربستانده واقع (اوزیجه) قصبه‌سندن اولوب تحصیل و تفضی استانبولده‌در . مرتب دیوانندن باشقه سلیم کرای نامه یازدینی مطبوع (غزنامه) سیله (ادهم‌وها) ، (بربرنامه) ، (عمر ولیث) ، (معراجیه) کبی مقبول شعرا مثنویاتی‌ده وارددر . (خسته عطائی) یه نظیره اوله‌رق باشلادینی اثری ناتمام‌در . سنک هزارنده منقوش (عدن زیبا اوله جایک ثابتا) مصراعنک دلالی اولان (۱۱۲۴) تاریخنده وفات ایتشددر . قبری طوب‌قبو خارچنده مال‌تپه جوارنده صاری عبدالله افندینک آیاق اوچنده‌در . اخر مأموریتی دیار بکر مولویتی اولدی . کلیات آنارینی جامع دیواننک نسخه‌لری استانبول کتبخانه‌لرینک بعضیلرنده بر نسخه‌سی‌ده مناسرت کتبخانه‌سنده موجوددر . طریقه (ملامی) بایرامی (در .

مشهور معراجیه‌سندن :

خوشا فرخنده اختر لیلہ ممتاز و مستثنا
که عنوان برات قدریدر سر سوره اسرا
ایرشدی بر یره کیم شش جهته چار عنصر یوق
زمین و آسمان نابود عرش و فرش تا پیدا
نه اول وار نه آخر بر غریب عالمدر اول عالم
لسان و سمع و نطق و عقل و فهمک نامی یوق اصلا
لساننده رکاکت اولدیغندن پک‌ده درست سوز سویله مزمرش بو جهته مناسبت دوشدکجه
(بن سوز سویله یه میورم برکت ویرسون قلم بر از سویله یور اوده سویله مه‌سه چاتلاردم)
دیر ایش .
(۱۱۹۸) ده استانبولده وفات ایدن (مصطفی زاری) افندی‌ده علماء شعرا دن اولوب
(اوزیجه) لیدر . دیوانیله غزا نامه‌سی وارددر .

ثانی محمد افندی

زمره قضاتدن حسن اخلاق ایله موصوف عالم بر ذات اولوب (بالیکسر) لیدر . قینه‌لی زاده حسن چلبی معاصریدر . مرتب دیوانی ایله (روضه‌الابرار) اسمنده منظوم بر اثری وارددر . (شواهد النبوه) یی‌ده ترجمه ایتشددر که بر نسخه‌سی (روان) اوطنه‌سی کتبخانه‌سنده موجوددر .

ایستادن :

بلای دهری خدا چکدیررسه غم یهیز
وصال یاری نصیب ایله یه باری

اویانماز شمع اقبال کورونمز اول قمر طلعت
بی بوقاره کونلرده قویان بخت سیاهدر . [۱]

زوت حسن افندی

عصر اخیرده یتیشن قوی طبیعت شعرادن اولوب مسقط رأسی (ازمیر) اسمی (حسن) دره .
اسمیه مخلصی تاریخ ولادت اولان (۱۲۲۴) سنه سنی مشعردر .
طبیعت شاعرانه سنه سالف الذکر (ثابت) اقتدینک بین الشعرا مشهور اولان (مراجیه) سنه
یازدینی و (۱۲۶۵) تاریخده ازمیرده طبع اولونان تخمیمی شاهددر .
بوندن باشقه بر دیوان تشکیل ایدم جک قادار اشعار متوعه سی وارددر . (۱۲۸۵) تاریخده
استانبولده ارتحال ایدم رک قباطاشدن بشکطاشه کیدن جاده نک صول طرفنده کی مقبره یه
دفن ایدلدی .

[۱]

یازمامش قاضی و کشاف و جریر طبری
خبرم یوق کوزلم کیمدن آلام خبری

نقراتی حاوی اولان منظومه نک ادرنه تاریخده ذاتی سلیمان افندی خاتماستدن (ادرنه) لی (ثنائی) یه
منسوب اولدینی محرردر که مؤخرأ منظوم اولان دیواننده مطالعه کندارم اولدی .

منظومه مذکورده دن :
سنی عالم صانع عرش معلاده آزار
کیبی اسماده کیبی کنج معلاده آزار
کیبی کوکده کیبی برده کیبی دریاده آزار
کیبی حوراده کیبی آدم و حواده آزار
کیبی مقدسده کیبی کعبه علیاده آزار
کیبیمی دیره کبروب لاث ایله عزاده آزار
کیبی اعرافده کیبی جنت مأواده آزار
کیبی طاغده کیبی باغده کیبی صحراده آزار
کیبی مجنون اوله رق صورت لیلاده آزار
کیبی وامق کی رخساره عذراده آزار

مراجیه تخمینک مطلقندن :

کمال اشتیاقندن جناب حی لا یفنی
طلبکار وصال نازنین اولدی اوشب مولا

حییبن ایستهدی بر کیجه دعوتیحی ایدوب اسرا
خوشا فرخنده اختر لیلہ ممتاز و مستثنا
که عنوان برات قدردیدر سر سورہ اسرا

ج

جمالی کربانی « شیخ ارغلو »

مولانا شیخینک همشیره زاده سی ییلدیرم بایزید ختک بیوک اوغلی (امیر سلیمان) ک ندیمی
اولوب اسمی (بایزید) در. شعرای ایرانک اشعارینی تتبع ایدن قدما ی شعرادن اولوب اکثر
اشعاری اخلاقی و تصوفی در .

شیخی ، احمدی ، حمزه وی ، داعی ایله مشاعره سی وارددر. شیخینک (خسرو و شیرین) فی
اکال ایله مشدر . (فرخنامه) اسمنده کی منظومه سی ییلدیرم بایزید خانه تقدیم ایدهرک مظهر
التفات اولمشدی . پدری مشایخدن اولغله (شیخ اوغلو) مخلصیلده تخصیص ایتمشدر .
قصیده رانیه سندن :

چون کوکلدر خزینۀ اسرار	طلب ایت اول خزینۀ بی ای یار
سینه کی روشن ایله یوقلقندن	تا سکا روشن اولا هر نه که وار
دولت اقلیمه عزیمت ایچون	همت آتینه فکری ایله سوار
بار ایدک اعتقاد وفکرک	که یولسکدن آیر مایه دیار

(خورشید و فرحشاد) منظومه سنک بر نسخہ سی حمیدیه کتبخانه سنده وارددر. مطلقندن :

چو بسم الله بس الله اکبر	دیه سین قالمایه هر ایشک ابتر
قچن باشلانسه اللهله مردم	تمام ایدن کبرو الله اولور هم
اوکی الله اولیجاق صوکی الله	اول ایشده قالمایه هیچ درلوا کراه
کل ایمدی او که لم اول پادشاهی	که اولدر قامونک پشت و بناهی

برده (۸۰۳) تاریخچه یازیش (کنز الکبراء و محک العلماء) اسمنده تورکجه دوت باب اوزره مرتب برائری ده واردر که (۱) پادشاهلر کیدیشنده (۲) ملکلر والو بکلر درنکننده (۳) وزیر و نایبلر کیدیشنده (۴) عالمر و قاضیلر و واعظلر حالده در .

جمالی قرمانی «خرم جمالی» قرمانی

قدمای شعرانددر . سلطان مراد ثانی زماننده اشتهاره باشلایوب سلطان یازید ثانی دورته قدر معمر اولمشدر . باعث اشتھاری فاتح نامه یازدینی (های هایون) منظومه سیدر . ادرنه قپوسی خارچنده امیر بخاری تکیه سی قربنده مدفوندر . ریاضی بروسه لی اولدیفی یازیورسده اشعارندن قره مانلی اولسی مأمولدر . اسکدارده حضرت هدایی کتبخانه سنده (مفتاح الفرج) اسمنده بویوک بر منظومه سی واردر .

اییتندن : آقدی کوکلم صوکی بر دلبرک دیدارینه
طور موسادن بتر یاندم تجلی نارینه

جم شریزاده

فاتح سلطان محمد خانک کوچک نخدومیدر . اشعار مؤثره و زندانه سیله عثمانلی شعراسی میاننده مهم بر موقع احراز ایدر . ابیانی اکثریتله سوزشلی و فراقلیدر . سائقه قدرله (زدنیا رفت جم و احیف) (رحمت باد بر جم) مصراعرینسک دلالت ایستدیک (۹۰۰) [۱] تاریخچه ایستلاده مسوماً وفات ایدرک نعشی بروسه یه نقل اولونوب سلطان مراد ثانی تربیه سی قربنده کی شهزادگان مقابرنده نامه مضاف تربیه یه دفن اولوندی فرنک تاریخلرنده (زیریم) نامیه بنامدر . ترکی و بتخصیص فارسی اشعاری استادانه و شاعرانه در . فارسی العبارة مرتب دیوانسک بر نسخه سی بروسه ده خراجچی زاده کتبخانه سنده تورکی دیوانی ده حمیده ده واردر . (خواجه سلمان ساوچی) نک (جشید و خورشید) [۲] منظومه سنی بدر جنت مقرلری سلطان محمد خان نامه ترجمه ایتمشدر . مقربلرندن بریسی طرفندن (غربت نامه سلطان جم) اسمنده کی اثرمنشورده ادرنه ده کی تاریخ ولادتندن مسمومیتی زماننه قادار اولان احوالی بر تفصیل درج ایدلمشدر که بر نسخه سی خالص اقدی کتبخانه سنده واردر . اخیراً تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنده طبع اولوندی .

[۱] «هشت بهشت» ایله نشرینک جهانناماسنده و حدیقه الجوامعک مطبوعنده ۸۹۷ کوسترلمشدر .
[۲] چلبی سلطان محمد معاصری شعرادن (ایهامی) نک دخی بواسنده بر منظومه تورکیه سی واردر .

اشعار تورکجه‌سندن : هرچند آدمی زاد اولماز جهانده ب غم
غم صوکی شادلقدر ای دل طارله ايسم
فرنگستانده ايکن يازدينی حسبحالندن :

جام جم نوش ايله ای جم بو فرنگستاندر
هر قولك باشنه يازيلان کلير دوراندر

اشعار فارسجه‌سندن : چون دامنی ندارد پيراهن غریبی
چون دانه بکیرد از خرمن غریبی
خواهی اگر بدانی احوال درمندان
یکسو نظر ینداز از روزن غریبی

فرقت نامه‌سندن : طاشلرله دوکونوب بورر آب روانی کور
رحم ايله‌مه‌دی بو حاله کون و مکانی کور
طاغیر باشنده ابر فلك آغلايوب کزدر
ياتجه رعدك ايتديکی آم و فغان کور
چاك ايله‌دی ياقاسنی دردیله صبحگاه
چرخك شفق یرینه یا دوکدیکی قانی کور

(خورشید فرحشاد) اسمنده کی منظومه‌سی حقنده اک اول (تذکره شعرا) یازان (ادره‌لی
سهی) بك نظمی سلیس واسلوبی نفیس کتابدر دیور .

جمالی احمد بیلی « ایستنبیلی »

شوخی مشرب برشاه اولوب (بنم هر مطلع جنس سخنده نوع مفرددر) مصراعی وجهله
مفرد کولقده تمیز ایتیش شعرا دندر. (نهان اولدی جمالی یوز طوتب صدقیله اللهه) مصراعنک
ناطق اولدینی (۹۹۱) ده وفات ایدره‌ک (ایستنبیه) قبرستانه دفن ایدلدی .

ایپاندن : تجلیات الهی درر قو بو جهان
جمال یاره نظر قیل بای وجه کان

مصارعدن : ماه تابانم خدا اکسکلکن کوسترمه‌سون

مهری « ایه بیه »

علماء شعراء و زمرة قضات بر ذات اولوب (قره فریه) لیدر . پرویزافندین مجازدر .
(دیمه توبه) قاضی ایکن (ایتدی جوهری سفری) تاریختک دلالی اولان (۹۹۹) ده
ارتحال ایتدی .

دیوانندن : آلدانه نقش حسنکه خواب و خیالدر
لیلادن اورنک آل که بو بر دستالدر

میرل صبیح ملی

نکته کویان شعراء اولوب مناسرا لیدر . سلطان سلیم ثانی دورنده خدمات دولنده
بولوندقن صوکره تقاعداً وطنده اختیار اقامت ایله دی . دیوانی غیر مطبوعدر . حسن خط
وصونه مالک ایدی .

ایاتندن : خلاق جهان عالمه قیلدقده تجلی
هر شخصی برر حال ایله قیلش منسلی

بیت حکیمانه سی مشهوردر .

حال هجریده بمطالعی : بونجه فریادم ایشیتدک دیمه دک داد ایدیم
سنکه داد ایتیه سک بن کیمه فریاد ایدیم
آستان جناب سلیم خانیه تقدیم ایدره مک مظهر الطاف شهر یاری اولمشیدی .
صنعت خطی قبة الکتاب (شیخ حمدالله) افندیدن تمشق ایشدر .

میلی « مردانا میلی »

علماء شعراء بر ذات اولوب (ازنیق) لیدر . مسلك قومیم تصوفه سالک اولدی .
(خمسة نظامی) بی نظماً ترجمه ایله دی . (سهی) تذکره سنده محرر ایاتندن :

أی کوکل بو دینه کی غداردر آندن صاقین
حیله سی جوق مگری جوق عیاردر آندن صاقین

کر سکا یارم دیو ایلر سه هر دم ریشخند
قوله آلدانه کیم اغیاردر آندن صاقین

(روضه التوحید) اسمندہ کی منظومہ صاحبی (عارف) دہ ایزنیقندن یتیشن شعرادندر .

مہلبی « ہامری زادہ »

قدمای شعرادن اولوب (بروسہ) ایدر . تحصیل علومدن سوکرہ ازوایی اختیار ایتیش ایدی .
(آہی) ایله مشاعرہ سی واردر . بروسہ وفات ایله دی . اشعار ی رنگین اولدینی کی
(کل صدبرک) نامیلہ مرتب دیوانی و (پنج کنج) اسمندہ منشور خمسہ سیبہ (خسرو و شیرین)
(لایلا و مجنون) اسملریله ایکی منظومہ سی واردر کہ جملہ سی غیر مطبوعدر . مشهور (شہنامہ
فردوسی) بی دخی نظماً ترجمہ ایتیش اولدینی مرویدر کہ نہ درجہ قیمتدار اولہ جنی بدیداردر .

ایاتندن : کور نہ محنت بزمنی قوردی فلک مجنونہ کیم

بادہ سن کوزیاشی سازین صوت زنجیر ایله دی

چیقسون اول کوزکہ شب ہجرده خون باردکل

مدد ای خون جگر اشک بکا یار دکل

مہلبی « روروی »

بو اسمندہ اوج شاعر اولوب الک مشہوری (آذری) نک (نقش و خیال) نہ نوہما جواب
طرزندہ نظیرہ اواق اوزرہ منظوم (ریاض الجنان) یازان زمرہ قضاتندن (بروسہ لی مصطفی
جنانی) درکہ مرتب دیوانندن باشقہ (مخزن الاسرار) ، (بدایع الآثار) ، (جلاء القلوب) اسملرندہ
رومان طرزندہ قیمتدار برر مجموعہ سی دہ واردر . (ریاض الجنان) آیاصوفہ کتبخانہ سندہ
واردر . وفاتی سنک مزارندہ محرر اولان ، (دار دنیادن خانی مدد کندی بو کون) (جنانی
جنت عایانی قیلدی کندویہ ماوی) مصراعرلیله (فیض جنانی) ترکیذک دلائلی اولان (۱۰۰۴) دہ
قبری بروسہ دہ حمزہ بک جامع شریفی جوارندہ کی مقبرہ دہ در . طبی مزاحہ مائل ایدی .
آثاری غیر مطبوعدر . قوہ شاعرانہ سی خمس و مسدسلرندہ دہا زیادہ کوردولور . اشعار
فارسیہ سی دہ رنگیندر .

ایاتندن : خبر آل قیسدن صحرای غمدہ عشق ایلادن

غم شیرینی داغ محنت ایجرہ کوهکنندن صور

واری بر رخسارہ کیم خط سیہ قام اولمایہ

دہرا یچندہ هانکی کون کوردک کہ اقشام اولمایہ

خلقك نه عجب حكمت اولور عقده حلی هر حاله مناسب كورینور جمله علی
ایلر کیمی فکر ترقی و تعلی کیش کیمه عالم سفیده تجلی
خلاق جهان عالمه قیلدقه تجلی

هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

اولش کیمی جمله جهان ملکنه سلطان باشنده غم طنطنه شوکت دیوان
اما کیمی فکر ایله آلوده و حیران حکمت بوکه هریری ینه خرم و خندان
خلاق جهان عالمه قیلدقه تجلی

هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

اولش کیمی میر و کیمی محضر وقاضی غوغاسی اولوب درد و بلا متقاضی
صورسك ینه احوالی مستقبل و ماضی هریری حالدن اولور شاکر و راضی
خلاق جهان عالمه قیلدقه تجلی

هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

کیش کیمی جامه زر بفت وزر اندود بشمیه کیوب کیمی کزر فقرله مردود
فرمانله در کیمی یکی واصل مقصود صورسك ینه هریری احواله خشنود
خلاق جهان عالمه قیلدقه تجلی

هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

ارباب غنا دولت اقباله مغرور اصحاب هنر فضل و کالات ایله مسرور
زهاده جنان حرم جتله حور عشاقه صدای نی و آوازه طنبور
خلاق جهان عالمه قیلدقه تجلی

هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

میری ابراهیم ملی

عرفاء شعرادن اولوب شهریدره شارخ مثنوی صاری عبدالله افندیدن اخذ فیض مثنوی
ایده نلر جمله سندن اولدینی مستقیم زاده نك (بیان احوال ملامیه پیرامیه) رساله سنده مذکوردر.
طریقت مولویه ده نسبتی وارددر. اشعاری متصوفانه و حکیمانه در. باشلیجه آثارای: مثنوی شریفدن
منتخب قرق بیتك هریری بشریت ایله شرح و بوضاح: ان (حل تحقیقات) [۱] (وجزیره)

[۱] خط و خطاطان نام اثرده (حل تحقیقات)، (حلیه چهارباو کزین) و سائرده نك (کره دهلی
ابراهیم دده) نامنده برینه نسبت اولغای اثر ذهلدر.

مولویه (ترجمه سی اولان (عین الفیوض) در. روحینک ترکیب بندینی قعینک قصائدین ماهرانه
تنظیر ایتشدرد. حلیه خاقانی به پیروک یولنده سویله دیکی نعت شریف شایان تقدیسدر.
(حلیه چهار یاز کزین) ، (ترجمه حال حافظ شیرازی) اسمارنده کی رساله لری و (مرتب
دیوانی) واصلی فارسی اولوب ترجمه حالی ریاضیون فصلنده محرر یازیجی صلاح الدین طرفندن ترجمه
اولونان (ملحمه) اسمنده احکام حوادث جوبه به متعلق اترك شیوه سفی تزین و اصلاح ایتک
اوزره میدان کتیردیکی منظومه سی واردرد. ارنحالی (جوری بی ممنون لطف ایده جناب کردگار)
(ایله یارب جوری به فردوس اغلاده مکان) مصراعلرینک ناطق اولدینی (۱۰۶۵) تاریخنده در .
مستقیم زاده نک مذکور رساله سنده کی روایت نظرأ اگری قبو خارجنده و دفتر دار اسکله سنه جمالی
تکیه سی طرفندن کیدن یولک صول جهته کی شاهراهدن ایکی اوج خطوه ایلروده دفن
ایدلشدرد. جوری هم کوزل هم سریع یازدیغندن برکونده بیک بیت تحریر ایتدیکی اولورمش.
بو مناسبتله متعدد مثنوی شریف ایله صاری عبدالله افندینک آئارندن برچوق کتاب و رساله
یازدینی مثنوی شریفلرک عددی نذر مولانا اولان ۱۸ در . کلیاتی نور عثمانیه کتبخانه سنده
واردرد.

ایاتندن : عزم ایله سنه جانیه اول کعبه امید

قبله نما کی یوره کم تیزر اوسته

تذکره ریاضیه بو بیت (۹۹۴) ده وفات ایدن ادرنه لی جوری به نسبت ایدلشدرد .

مصارعندن : ارباب دله ثقلت نادان نه بلادرد

برسینه ده مستور اوله ماز راز محبت

آشنایه آشنا بیکانه به بیکانه یز

عالم فانیده رسم زندگانی بویه در

دیوانندن باشقه سی مطبوعدر . برغزل عارفانه سی :

کرچه کمتر قطره نسان فطرتدر کوکل کوهر یکدانه دریای حکمتدر کوکل

رنک و صورتدن مبرا بوالعجب ترکییدر طرفه رسم خامه نقاش قدرتدر کوکل

شعله سندن پر ضیادر دائماً قصر وجود شب چراغ دودمان پیرای خلقتدر کوکل

ذره وش کرچه غبار آلوده در باقسه کینه جوهر آینه معنی و صورتدر کوکل

سنگدل لر دسته جوری دوشر مکدن صاقین شیشه پر باده عشق و محبتدر کوکل

حلیه چهار یار مقدمه سندن

منت الله که بر وجه کمال	آدمه قیلدی عطا حسن و جمال
قلم صنع بدیع الانری	جکدی چون نقش وجوده بشمری
خلق ایدوب احسن تقویم اوزره	یازدی عنواتی تعظیم اوزره
ادمه ویردی عجب فرو بهی	خلق الله علی صورته
هم ایدوب لایق عزت بالذات	وجهی وجهنه قیلدی مرآت
شکل زیباسنی بی مثل ونظیر	ایله دی لوح وجوده تصویر
ویردی پیرایه ید قدرت ایله	ایتدی زبیده آن حکمت ایله
ایله یوب عزت و شانن اعلا	دیدى حقده آنک (کرمنه)
کلدی بو صورت ایله چون آدم	ایتدیلر سجده ملائک اول دم
جذا قدرت حق جل جلال	جذا صنع خدای بتمعال

مجنبی ابراهیم افندی

علمای شعرا دن وطریقته بایرامیه رجالتدن بر ذات اولوب (ترحاله) لیدر .
 همت زاده عبدالله و عبدالله سمه اقدیلردن اخذ فیض ایتمشدر . بعض کلمات جذبه داری
 کندیسنک (استانبول) دن ایمادینی موجب اولمشدی . بعد الاطلاق استانبولنه کله رک (۱۱۶۱) ده
 ارتحال ایتدی . ادرنه قایمسی مزارستانده مدفوندر .

بر غزلندن : اهل حقنه صدقله بل باغلایان آگاه اولور
 قیوسنده قول اولانلر عارف بالله اولور
 کیم اوزندن بی خبر بی بهره اولدیسنه یازیق
 صائمه کیم بی مرشده مفتوح باب راه اولور
 های وهوی ناله من صائمه تهبدر دیکله کل
 بلبل آسا ناله من بی شبه ذکر الله اولور
 بیل که امر حق اجرا ده تعند ایله یین
 پیر و شیطان اولور هم ده عدو الله اولور
 دیده جانن اویار غفلتدن ای خود یین دلی
 غافلانک هر دم فرداسی صد ایواه اولور
 اهل حق حق بیلوب هر کیم که ایتمز اقتدا
 شویله بیل مجنبی آنک خصمی یارین الله اولور

مہذبى احمد بك

ترجمہ حالى مشايخ فصلندہ مذکور (ہمت افندی) احفادن شاعر وعاشق برذاتدر .
مرتب دیوانی و (عشقیہ) اسمندہ منظوم بر اثری و زردر . طریقہٴ بایرامی و نقشبندی در .
(۱۲۴۵) دہ ارتحال ایدہ رک (آفسرای) جوارندہ (طاش قصاب) دہ کی نقشبندی درکاهنہ
دفن ایدلدی . (عشقیہ) سی مطلعند :

بسمیلہ ایدہ لم فتح کلام
ویرہ لم نیجہ درربارہ کلام
باء بسم اللہ در بر تاج سر
حضرت قرآن اوزرہ سرکسر

مہرود احمد افندی : «رئیس الکتاب رہائی افندی زادہ»

متأخرین شعراءن اولوب شهریدر . داخلہ قلمی خلفاسندن ایکن (۱۲۴۷) دہ وفات
ایتمشدر . حروف ہجا ترتیبی اوزرہ منتخبات ابیات عثمانیہی حاوی (نوادر الآثار) و (مصارع
منتخبہی حاوی (زینۃ المجانس) عنوانلرلہ مطبوع ایکی اثری و بر دیوانچہ سی واردر .
(نوادر الآثار) ی برادری (سامل افندی) طبع ایتدیرمشدر .

مہرود احمد یاشا

افاضل وزراءن واعاظم علما و ادبا و مورخیندن اولوب (لوفچہ) لیدر . اولاً مملکتندہ
بعده استانبولده اکمال تحصیل ایتدکدن سوکرہ بک چوق مهم و عالی خدمات دولده بولونہ رق
(۱۳۱۱) سنہ سندہ ارتحال ایلہ یوب (فاتح) جامع شریفی حظیرہ سنہ دفن ایدلدی . اک صوک
مأموریتی عدلیہ ناظرلغنی متعاقب مجلس خاص وکلاہ اولان مأموریتیدر . مؤلفات مطبوعہ لری :
منقح تواریخ عثمانیہ دن اولان اون ایکی جلدہ تاریخی [۱] (۱۸۸۸) دن (۱۲۴۱) سنہ سنہ قدر
کذران اولان وقایعی جامع اولقلہ برابر علم تاریخہ متعلق داها بک چوق فوائدی حاویدر .

[۱] (۱۲۴۱) دن اشاغبیسی دہ وقعہ نویس لطیف افندی طرفندن سکر جلد اولوق اوزرہ تذیل
ایدلمشدرکہ مطبوعدر . تاریخ جودتک (۱۳۰۲) تاریخندہ ایکنجی دفعہ طبع اولونان نسخہ لرینک جلد
اولندہ بک چوق علاوت ایلہ بک مهم مواد و فوائد تاریخیہ مندرج بولندہ یندن ازہر جهت قیئتداردر .
بو جلد نوعاً ابن خلدون مقدمہ سی طرزندہ اولدیفندن بالوجوہ شایان مطالعہ در . جلد اولی بیروت
تجارت محکمہ سی رئیس اسبق عبدالقادر افندی طرفندن تعریب و (۱۳۰۸) تاریخندہ طبع اولومشدر .

فؤاد پاشا ایله بروسهده بولونقلری زمانده میدانه کتیردکلری (قواعد عثمانیه) نك (۱۲۶۸) سنه هجریه سی محرمده یازیلان برنسخه سی کتبخانه عمومی ده واردر . جودت پاشا مرحوم بو اثرینی اخیراً (ترتیب جدید قواعد عثمانیه) اسمیه آریجه یازوب طبع ایتمشدر .
آثار سائرهمی :

۱ (خلاصه تألیف القرآن) : قرآن کریمک کیفیت جمع وتألیفی حقنده مؤلف، عربی العبارة بر رساله اولوب موضوعنک قدسیتی اعتباریه بالوجوه شایان مطالعه در .

۲ (قصص انبیا وتاریخ خلفا) : حضرت آدمدن اعتباراً انبیاء کرام حضرتانک قصه لرندن وبوتون تواریخ خلفا ایله حکومات اسلامیة تاریخندن وقسماً تاریخ عثمانیدن باحث بر اثر اولوب عبارهمی ده زمانمزده اسلوب ساده اوزره یازیلان آثار ترکیهیه اک کوزل بر مثال اولوب عادتا سهل ممتنع قیلندندر . اثرک تکمیلی اون ایکی جلد اوزره مرتبدر . اولجه بش جلدی نشر اولونمشدی ، اخیراً مابعدی ده انتشار ایتدی .

۳ (بلاغت عثمانیه) : باشلیجه مأخذ (سعدالدین قفازانی) نك معانی مختصر شرحی اولوق اوزره میدانه کلش بر اثر اولوب ادبیات عثمانیه نامنه یازیلان آثار عثمانیه نك اک مهم لرندندر که علما فصلنده ترجمه حالی سبق ایدن حاجی ابراهیم اقدی طرفندن شرح اولونمشدر . بلاغت عثمانیه نك بعض نقاطی حقنده آتی الترجه (عبدالرحمن ثریا) اقدینک (تعلیقات) نامیه یازدیغی رسالهیه مدافعه لر یازلمشدی .

۴ (مقدمه ابن خلدون) ک کتاب اولنک فصل سادسی ترجمه سی : علم تاریخک آینه سی، نمره سی مقامنده اولوب محاکمه و تنقید اصولنک واضعی حکیم و مورخ مشهور تونسلی (ابن خلدون) ک اثر مشهوری در که هان بالجملة السنه متمدیه ترجمه ایدیلن و بالخاصه مقدمه سیله معروف اولان بر اثر حکیمانه در . بو مقدمه نك بر قسمی پیری زاده صاحب اقدی قسم دیگرینک صبحی پاشا طرفلرندن ترجمه ایدلدیکی محللرنده یازلدی .

• (معیار سداد و آداب سداد و فن علم الاداب) : معیار سداد منطق، آداب سداد علم آداب مناظریه دائرلسانمزده یازیلان آثارک منقح لرندن (قلاسیق) اثرلردر . فکر عاجزانه مه کوره مکاتبده منطق و آداب مناظریه دائر بو اثرلردن فضله سی فضله در .

۶ (تقویم الادوار) تاریخ شمسی اساسنه مستند بر اثر فی در . برنجی دفعه (۱۲۸۷) ده، ایکنجی دفعه ده بوماده بی مذاکره ایتک اوزره تشکل ایدن قومیسونک مضبطه سیله (۱۲۸۸) ده، بو مادهیه دائر صادر اولان فرمان عالی علاوه اولونه رق (۱۳۰۰) ده طبع اولونمشدر . مالیونه و هیأتله متوغل ذواته الزم بر اثردر .

۷ (بیان العنوان) اصوله متعلق تورکجه بر اثردر . برنجی مبحثده خطبه کتابت، ایکنجیده

بسمه شریفه، اوچنچیده حمدله، دردنجیده صلوه، بشنچیده دیباجه کتاب اتیان و درمیان قیلمش اولوب خاتمه سنده دخی تقیسات علوم واردر.

بایزید جامع شریفی ایچنده کی ولی الدین افندی کتبخانه سنه اهدا ایله دیکی کتابلر آره سنده (تعریف الارتفاع) ایله یانیه والیسی ایکن مجله احکام عدلیه جمعیتته کوندردیکی خط دستبیله محرر (رسالة الوفاء) اسمنده اثرلری ده واردر.

زبان فارسی و تخصیص لسان عربی ده فصیحانه تکلم و کتابته مقتدر اولدینی کی بلغارجه ایله برازده فرانسه جه به آشنا ایدی. (مجله احکام عدلیه) بی جمع و تألیفه مأمور اولان جمعیت فضلیه ریاست ایشدرکه بو بابده کی همت نحریرانه سی مشهور آفاقدیر. الحاصل اعلم علمادن اولدینی قدرده سیاسی، حکیم، ادیب، مورخ ایدی. نادرآ شمرله ده اشتغال ایشدر. مفصل ترجمه حالی (۱۳۰۸) تاریخنده ارباب قلمدن اسماعیل حق بی افندی طرفندن (اون دردنجی عصرک تورک محررلری) نک اوچنچی دفتری اولمق اوزره اردن مؤثره انتقال قاعده سنه توفیقاً یازلدینی کی کریمه فاضله سی (فاطمه علیه) خانم افندی طرفندن ده داها اطرافلی بر طرزده (جووت پاشا وزمانی) اسمیله یازیلوب نشر اولونمشدر.

دیگر اثرلری :

۱ (مجموعه علیه - علیه نک درس لری) : کریمه فاضله سی فاطمه علیه خانم افندی به تدریس ابتدکی مجامیع علمیه درکه حکمت، فلسفه، علم روح، علوم عقلیه، علوم عالییه اقسامی مین اولوب خانم مشار الیهاتک کتبخانه خصوصیلرنده مطالعه کذارم اولمشدر.

۲ (تذکر جووت) : اوچ قسم اولوب برنجی قسمی وقعه نویس لطفی افندی به اعطا ایتدکری، ایکنجی قسمی خاقان مخلوعک اراده سیله یازیلان اقسامی اوچنچی قسمی ده کریمه لری فاطمه علیه خانم افندی به اولان تدریساتی جامع درکه ایکنجی قسمک بعض پارچه لری تاریخ عثمانی انجمنی کتبخانه سنده اوچنچی قسمی ده علیه خانم افندی نک کتبخانه خصوصیلرنده محفوظدر.

۳ (قریم وقفاس تاریخچه سی).

۴ (دیوان صائب شرحنک تمه سی).

۵ (شافیه ابن حاجب ومطول ونتاج الافکار، بنا وامثله مختلفه اوزرینه تعلیقات).

۶ (مدخل قواعد).

۷ (قواعد ترکیه).

۸ امام (مندری) نك (الترهيب والترغيب) نك ترجمه‌سی .

۹ (مجموعه اشعار) .

۱۰ (اسماء شریفه شرحی) .

۱۱ (مجموعه احمد جودت) : قبول اسلام ايله مش اولان ايكي متفكر ذاته كندى قلملريه باب مشيخت طرفندن يازيلان جوابنامه لر و (شام) مفتي سابق فاضل شهر (محمود حمزاوى) افندى ايله مسائل شرعيه يه دائر جريان ايدن مخابراتى جامعدر .
اياتندن :

كر يأس و خمارين ويره چك ايسه صوكنده
اولحه شكست اولسون اوييمانه اميد

اويماز زمانه كيمسه يه حقيقه چاره سز
لا قيد اولوبده كيمه لي آدم اويارينه

خوبان بي وفا كي دهر دسيه باز
ناز اهلته نياز ايدر ، اهل نياز ناز

مصادعنندن :

شانه زلف سختدر اعتراض

مهول مهولك : « سليمان مهول الدين مهولك »

علمادن عمر افندى زاده صالح افدينك مخدومى وشيخ الاسلام عريانى زاده احمد اسعد افدينك داماديدر . ابتدائى تحصيلنى بعدالاجال دور عبدالحجيد خانينك يكانه مؤسسه عرفانى اولان و سلطان احمد جامع شريفك خنكار محفلنده كشاد اولونان (عرفانيه) مکتبندن شهادتنامه آلمش ، افاضلدين ايوبى فيض الله افندى مرحومدن علوم عاليه وقنون مثبتيه يي اخذ واستفاضه ايله مشدر . شعر وانشاده بر وادى مخصوصه مالك وادباى صوفيه ازينه سالك ايدى . سنين عديده مبتلا اولدينى بر علتله اسير فراش اوله رق امرار حيات ايتمش و (۱۳۰۸) تاريخنده ارتحال ايدهر ك ايوپده (كاشغرى) دركاه شريفنى حظيره سنه دفن ايدلمشدر .
(دور نامه) (ساقى نامه) (مولد جناب على) ناملرنده مطبوع منظومه لرى وغير مطبوع ديوانى واردر .

بر نعت نبویسندن :

مرحباً ای نور تکوین سوایه ابتدا فیض حبك عالم امكانه ویردی انتها
مرحباً محبوب بی همتای ذات کبریا سید الکونین سردار کروه انبیا
دلده جانم دین و ایمانم محمد مصطفی

سنسك اول نور صفا بخشای نرم کن فکان صورتك خیر البشر در سیرتك سر نهان
ای اولان صدرك عشق گلستان لا مکان نشئه بویکه گلدی عالمه پیغمبران
دلده جانم دین و ایمانم محمد مصطفی

مهرل یابا : « علی نوبی یابا زاده »

غزل سرالقدمه ، لطیف قطعه لر تنظیم و انشادنده برنجی درجه ده عد اولونان ارباب اقتداردن
اولدینی کی اسلوب انشاده دخی حائز نصاب کمال اولوب سیروزلیدر. آخر مأموریتی حامتصرفلنی
ایدی . (۱۳۲۱) سه سنده استانبولده ارتحال دار بقا ایله دی . ایوبده اوطا قیلر درکاهنده
مدفوندر. طریقت مولویه منتسب ایدی .

ایپانندن :

دوشمه امید صیت ایله دنیاسده محنته
آفت اولور مرادف ترکیبی شهرتك
ایتمه لئیم اولاندن امید کرم جلال
یوقدر محاله رخصتی قانون حکمتك
یوق اعتباری منزلتك راه عشقده
هرکیم که پایمال اولور عالیجناب اولور
فیوض وحدت ذات اوز که برعمران قدسیدر
اوعمرانه حباب وموجه لر در آفرینش هب

مهرل محمد بك : « هقی یابا زاده »

زمانه ادا بنندن صاحب ارتحال برشاعر اولوب شهریدر . (۱۳۳۰) تاریخنده کنج دینه حبك.

برسندہ ایکن ارتحال ایدہ رک (یکی قابی) مولویخانہ سنہ دفن ایدلدی . آثار مطبوعہ سندن
بعضیلری بروجہ آتی در :

(آثار جلال) ، (غزل لرم) ، (استغراق) ، (الواح شاعرانہ) ، (عثمانی ادبیاتی نمونہ لری) ،
(زادہ شاعر) ، (سرود) ، (آطہ دہ سویلہ ککرم) ، (الواح معصومانہ) ، (مراد ثانی یہ
قدر منظوم تاریخ عثمانی) ، (شیرغزا) ایله ملی رومانلردن (جیلہ) ، (وہ نوس) ، (سودا
لغتی) ، (موعد ملاقات) ، (زہرا) ، (بی وفا) ، (مکافات) ، (الواح سودا) ، (مائی
سنبل) ، (کوچوک کلین) ، (دامن آلودہ) وسائرہ در .

• ملال شاعر ، عنوانلی منظومہ سندن :

مجهول برید بنی ایتدی جریحه دار
افزون ایدر تأثر می ظلت لیل
دوشدکجه وجه زردیمه شہال اغبرار
اوقشار دل حزینگی سودالی برملال
ویردکجه اهتزاز نسیم شب بہار
اشجار بی قرارہ حزین چاغلایانلرہ
ظن ایلہرم بہار ایدیورکریہ آہ وزار
ہر جویباری بکزمہ دیرم آغلایانلرہ

چ

ما کرى سنانہ بک

سلطان بایزید ثانی امراسندن صاحب سیف وقلم فارسی دان بر ذاتدر . مشہور (ظہیر
فاریابی) نک اکثر اشعارینہ نظیرہ لر انشاد ایتشدہر . مثنویاتی دہ رنگین اولوب (لیلی
ومجنون) ، (یوسف وزلیخا) منظومہ لری واردہر .

ایاتندن : ساقی پیالہ صون کہ زمان بی امان ایش
اول داخی دلبرم کچی نامہربان ایش

چرخ فلک کان و حوادندر اوقلری
دردا کہ آدم اوغلی نہ طاجز نشان ایش

جلی درویش

اولاد جناب مولانادن و سرفرازان شعراندرد. اثنای سیاحتند (۱۰۸۳) تاریخنده حاجی
اوغلی بازارجنی قصبه‌سند ارتمال ایله‌دی .

غزلتندن :

یار سرکش سینه بر آتش کوکل سودا پرست
بخت ناهموار و طالع سرنگون خاطر شکست
شهر غم آباد و بهجت خانه عالم خراب
رتبه اہمال عالی پایه اقبال پست
کیسه امید خالی دست استغنا نهی
مزل فرصت بعید و پای استغنا شکست
ظلمت محنت هویدا صبح همت نابدید
نیک و بد بر مقتضای قسمت روز الست
قصه هجران ایله شکوای جور یار ایله
این ورق بر حسب حال درد مندان دفترست
نیجه کام دل درویش زیر دست غم
چاره نه مشهور در چون دست بر بالای دست

ح

صمدیه احمد جلی : « آق شمس الدین زاده »

شعراى عرفادن بر ذات اولوب آق شمس‌الدین حضرتلرینک اک کوچوک مخدومیدر .
ترجمه‌حالی مشایخ فصلنده مذکور (ابراهیم تنوری) دن مستخلفدر . مشویاتی پک لطیف
وسلیسدر . علم تفسیردن (مجالس‌التفاسیر) اسمنده بر اثریله (مولد‌التبی) ، (لیلا و مجنون) ،
(تحفة العشاق) ، (محمدیه) اسملرنده منظومه‌لری اولوب اک مشهوری (مولانا جامی) بی

تقلیداً یازدینی (یوسف وزلیخا) سیدر [۱] . (علم قیافت) و (علم کف) ه دائرہ منظوم اثر لری وارد . آثار ی مطبوع دکدر . پدر عالی لری کبی طبعده انتسابی ومولاتا جامی ایله مراسلاتی وارد . آتی الترجه (نجاتی) ایله برکونده ارتحال ایتشدرد . وفاتی (۹۱۴) ده قبری (کونک) ده پدری یاننده در .

اشعار درویشانه سندن : درویش ساده دلرده دیبا عبا یتر
پهلورینه نقش اثری بوریا یتر
درویش ترک ومسکنت وفقر فخر اولور
درویش قند اقسام اولورسه سرا یتر
درویش قاضی حکمی قضای خدا اولور
درویش نفسی ایله صاواش ایتک غزرا یتر

ماهی کمال

قدمای شعرادن فاضل بر ذات اولوب بعض قرائنه کوره (اکریدیر) لی اولماسی مامولدر . (۲۶۸) عثمانلی شاعرینک (۲۹۴۶۱) بیتنی جامع قیمتلی بر اثری وارد که بعضلرینه یازدینی نظائری ده محتویدر . تاریخ ادبیات عثمانیه ایچون فوق العاده مهم بر اثردر . (۹۱۸) ده یازیلان یکانه نسخہ سی کتبخانه عمومی ده در . بشیکطاشده کی (یچی افندی) کتبخانه سندده (۹۲۰) تاریخنده مؤلف (اداب ملوک ونصایح) اسمنده منشور بر اثری ده موجوددر . سلطان سلیمان قانونی بندکانندن (پروانه بن عبدالله) کده (۹۶۸) تاریخنده جمع ایدلمش بوبوک قطعده اشعار عثمانیه منتخباتنه دائر قیمتلی بر مجموعه سی وارد که بونک یکانه نسخہ سی (بغداد) کوشکی کتبخانه سندده در .

[۱] قریمی شاعر (عبدالمجید) ایله اوتتجی قرن هجری شعراسندن مناسترلی (قاضی سنان) افندیکنده بر (یوسف وزلیخا) سی وارد . تذکره ریاضی ده (ابن کمال) ک :
(حمدی نک یوسف وزلیخاسی اولجه کورمش اولایدم نظم یوسف وزلیخادن دم اورمازدم) دیدیکی محرردر . بو اثردن :

نه ایچون خلق اولوندی انس ایله جان	بولق ایچون خزینه پنهان
عزنی اول خزینه نک جاندر	جانکی بیل که بولاسک جانان
ولی بولق کلیدی وارلسدر	آج کلیدی که اوله کنج عیان

می عایشه قادری [۱]

عثمانی شاعره لرینک بناملرندن اولوب (اماسیه) لیدر. سلطان سلیم ثانی‌نک خواجه‌سی
شمسی چلینک حلیله‌سی بشیکطاشی یحیی افندی اقرباسندن جمال‌الدین یحیی افندی‌نک تیزه‌سیدر.
(۹۹۸) ده استانبولده ارتحال ایتدی. قبری ایوبده دباغ خانه مقابله‌ده در. اشعاری پک
لطیف اولوب برچوق غزلیاتی قصائد و متوایانی اولدینی کبی (۳۰۰۰) بیک بیتلی (خورشید
وجشید) عنوانیه آریجه بر منظومه‌سی داها وارددر. سلطان مراد ثالثک مصاحبه‌لرندن ایدی.

غزل

فوضت الی الله هو الرب جلیل
حی صمد دام له الفضل جمیل
یوق وارلنک انباتی ایچون غیره تکلف
العقل له یشهد والتقل دلیل
عدل ایله‌سین اول شه که بوله حقه تقرب
الشرع شریف والی الله سیل
آقه نولا عارضک آبن کوروب ای جان
الجنس الی الجنس کا قیل یمیل
بو نظم شه نیجه نظیره دیه حی
فی الحزن مضی العمر هی الان علیل

فضلا‌ی عصردن حاجی ذهنی افندی مرحوم (مشاهیر النساء) اسمنده کی اثرلرنده بو غزلک
هیأت همومیه‌سنی وبالخاصه دردنجی بیتنی تقدیر بیوریورلر. شمس چلی (۹۵۸) ده حج
یولنده وفات ایتدی. (طبقات خفیه) اسمنده بر اثری وارددر.

مسینی

ادبای صوفیه دن برذات اولوب (لطیفی) تذکره‌سنده (روم‌ایلی) دن کوستریان (حسینی) نک
بو اولمایی مأمولدر. برده (کوردوس) ده مدفون (حسینی) وارسده تاریخچه مؤخر

[۱] «غراب طوطی‌یه طوطی غرابه میل ایتزه» مصرعنک قائله‌سی اولان سرایی (طوطی قادری) ده
عثمانی شاعره‌لرندن اولوب سلیمان خان قانونی تسیبیله (باقی) به تزویج اولمش ایدی.

اولدینی آکلاشیلپور. (جامع النصایح) اسمیه (محدیه) حجم و طرزنده یازدینی اثرک (۱۰۳۵)
تاریخنده یازنش بر نسخه سی (سلانیک) ده منظور عاجزی اولدی. بر نسخه سی ده (یحیی)
افندی کتبخانه سنده وارد. مطلبی :

الهی سن سین اول خلاق ومولا
که ذاتکدر منز قدرک اعلا
کیسه یوقدر مرکز شریکک
بدلی اولیسر سکا یا مشلا
احددر ذات پاک چوق صفاتک
ایرشمز علمکه عقل ودل اصلا
یا لکزیسن آتادن سین مجرد
آتادن کله دک یوق سکا نسلا
ایکی دین اولور مغبون و محروم
منزه تا کری سین حاشا وکلا

حافظ عبداللطیف علی افندی : «سورجی زاده»

شعراى عاشقیندن بر ذات اولوب شهریدر. ترجمهٔ حال مشایخ فصلنده مذکور (امی سان
زاده حسن افندی) خدمتند بولوندیغیچون (امی سان حافظی) دیمکه مشهردر. علم ادواره ده
واقف ایدی. هجازه کیدرکن (۱۰۹۹) ده مصرده وفات ایلهدی.
بر نعتندن:

می عشقکه سرمست و خرابم یا رسول الله
دمادم نار شوقکه کبابم یا رسول الله
کرم قیل خاطر محزونمى لطفکه شادان ایت
غمکه تابکی بر اضطرابم یا رسول الله
در دولتمآبندن بی رد ایتمه سلطانم
فریم حافظ حسرت مابم یا رسول الله

مفطی محمد افتری : « صاری »

شعراء علمادن بر ذات اولوب (ادرنه) لیدر. آهی دن صوکره (قره فیه) ده مدرس
ایکن ارتحال ایتدی. مرتب دیوانیلر منشآت و ضروب امثال عثمانیه بی جامع منظومه سی وارد.
اوچونجی اثری مطبوعدر. عاشق چلبی تذکره سنده : (فن بلاغته مانند جاحظ ایدی) دییور.
سلطان محمد دابع دوری ادبا و علماسندن اولان حفطی افدینکده اخلاق و آداب معاشره
دائر تورکجه (اعمال صالحات) اسمنده ایکی جلد اثری واردر که نسخه سی کتبخانه عمومی ده
موجوددر . (۱۳۰۰) تاریخنده (لینی) ده وفات ایدن (واجد) افدینکده منظوم ضروب
امثالی وارددر .

مهای احمد افتری : « دیار بکری »

بعض ذواتک دیوان افدیلکی خدمتده استخدام اونمش و (۱۱۶۰) تاریخنده مملکتده
رتحال ایله مشدر. (روم قاپیسی) خارجنده مدفوندر .
مطبوع دیواننک اکثر پارچه لری شایان مطالعه و استفاده در .
ایاتندن :

باک طینت کوشه غربتده خوار اولسونمی هیچ
کوهر آغوش صدفدن دور اولور قیمتلتور

کالک نقصی نقصانک کالی اولدیفین درپی
لسان حال ایله کامللره تقریر ایدر مهتاب

ترکس کبی تفکر ایدوب اصل مرجعک
آج چشم اعتباریکی دائم زمینه باق

کوهرک باک ایسه آتارک چیقار نامک یورور
سن همان خانه کده قیل آرام مانندنکین

اعتماد ایتمز ایسه ک اورمحک تجربه
ایشته لوح ، ایشته قلم ، ایشته کتب ، ایشته فحول

مصارعدن :

خاقه لطف ایت سخن سرد ایله فقرت و برمه

سؤاله قانع اولورمی کدا کفافی قدر

کاه اولور غربت وطن کاهی وطن غربتله نیر

هاب احمد افندی

شعراى قضاىدن بر ذات اولوب (بروسه) ليدر (۱۱۶۶) ده استانبولده وفات ايلدى .
(امير بخسارى) تر به سى قربنده کى مکتب ساحه سنده مدفوندر . مرتب ديوانى و بروسه
صولرينک او صاقه دائر منظومه سى وارددر .

منظومه سنک مقدمه سندن :

بارك الله زهى شهر كزین والا

حبذا بلدة پاکیزه جنت آسا

وارمی بر شهرکه بو بلده یه ماننده اولا

جمله بلدانه نوله اولسه مرجع بورس

شهر بورساده اولان صولرى تعداد ایدیم

وادى ونهر و حویضات و عیون شتا

صولرك باشى بونار باشى صوییدر الحق

آنى ترجیح ایدر جمله میاهه حکما

ملری عبدا لله افندی

فضلاى شعراىدن بر ذات اولوب (آقصار) قضاى سنک (مرمره) ناحیه سندندر . اكمال
تحصیلدن سوکره مملکتی مفتیلکنده ایفای وظائف ایله دی . (۱۱۵۹) تاریخنده (مرمره) ده
ارنحال ایتدی . بازار جامع شریفی حظیره سنده مدفوندر . منظوم و مطبوع قصیده بر نه ترجمه سى
آثارى سنک اک مشهوریدر . سنک مزاردنه منقوش اولوب زمانى شعرا سندن (ساعى) طرفندن

سویتلین تاریخ بروجه آتیدر :

مرمره مفتیسی حلوی پر افضال و کمال
یعنی عبدالله افندی احسن الله الیه

ایلدی با امر حق دار بقایه ارتحال
مقصد صدق ملک اوزره اولهین یدیه

غوتنک تاریخنه اخلاص ایله «ساعی» دیدی
کوچدی عبدالله افندی رحمت الله علیه

مشت افندی

صدوردن عباس افدینک مخدومی بر شاعر مشهوردر . قوجه راغب پاشانک اخص
یندکانندن اولوب طبعی هزل و مطایبه میال اولدیغندن بر آرهلق زباندرازلق تهمتیه بروسه
بعده ردوسه نفی اولونهرق (۱۱۸۲) ده بوراده وفات ایلهدی . دیوانیله (سند الشعرا)
رسالهسی مطبوعدر . بو اثری شعرك مزیت و قیمتنی شعرائک قدر و منزلتنی میندر.

راغب پاشانک امریله (سورنامه هایون) نامنده کی اثر منشوری یازمشدر . (۱۲۵۷)
تاریخنده مصرده بولاق مطبعهسنده طبع اولان دیواننک نهایتنده سلطان مصطفی نامه یازلمش
(انتساب الملوك) اسمنده کی اثر منشوری مندرجدر .

مذکور دیوانک جامعی اولان بروسه وی امام زاده محمد سعید افدینک ترتیب ابتدیکی مقدمه
مطالعهمندن صاحب ترجمه نك (جامعتین) نامنده الفاظ مرکبه عربیه بی جامع بر اثر افویسی ده
اولدینی، قصیده برته و منفرجه به دائر آیریجه شرحلری بولتدینی مستبأ اولمقده دره اسماء حسنی
منظومه سیله قصیده منفرجه تخمینی اشعار عربیه ده کی قدرتنه غزلیاتی ده اشعار تورکیه ده کی
بضاعه سنه دلیلدر .

راغب پاشا ایله اولان مطایباتی مشهوردر .

ایپاتندن :

ذاتنده کورور صورت نقصان و قصورین
آینه احواله هر کیم نظر اینر

فرست بولنور دامن جانان اله کیرمن
جانان بولنور کوشه امکان اله کیرمن

کوردمکی بو آینه دورانده سويله
کم ويردى مراد اوزره خيالاتنه صورت

هاکم سیر محمد افندی

عرفاء شعرا دن بر ذات اولوب شهریدر . مشایخ عارفیندن (سزایی) و (اسماعیل حق) (حضراتندن اخذ فیض ایله مشدر . (۱۱۸۴) ده رحلت ایله دی . اسکدارده حیدر پاشا جهتنده آیریلق چشمه سی یاقیننده مدفوندر . آثارى : (توحید نامه) ، (رسالة المهدية الحقیقه) ، (قواعد الفرس) ، (شرح قصیده عری) : (هر سوخته حالى که بکشمیر دارد) (رسالة المهدية الخفیه) (شرح رباعی حضرت مولوی) : (بیا ای عشق بی صورت چه صورتهای خوش داری) ، (شرح قصیده کعب ابن زهیر) ، (شرح دیوان شوکت بخاری) ، (شرح قصیده دیماطیه) ، (نظیره حلیه خاقانی) ، (منظوم شرح اسماء حسنی) ، (اشارات) درکه جمله سی غیر مطبوعدر . عزى تاریخه یازدینی تمام ذیلی [خط دستیله محرر اولان نسخه ابن الامین محمود کال بک کتبخانه سنده منظور فقیر اولمشدر] واصف تاریخنده مندرجدر . (۱۱۶۸) تاریخنده ایوبده کائن دفتر دار اسکله سی ایله سودلیجه آراسی انجماد ایتدیکنه دائر (بوز اوستدن کچن کلدی بکا یاز دیدی تاریخن دکنز التمش سکزده طوکدی بوزدن بن دکنز کچم) تاریخ تعمیه دارینی سويله مش ابدی .

صنعت خطی ، مشاهیر خطاطیندن صویولجی زاده دن تمشق ایشدر .

(۱۱۶۶) دن (۱۱۷۲) تاریخنه قادار یازدینی عثمانلی تاریخنک بر نسخه سی (بغداد) کوشکنده در . بش باب اوزره مرتب (عجائب الاخبار فی اخبار سید الاخبار) اسمنده مدققانه (سیرنجی) سی واردرکه بر نسخه سی (خالص افندی) کتبخانه سنده در . (دیوان اشعار) ی بیلدیز کتبخانه سنده در .

اشعارندن :

نی آتشنوادر بزم عشقه ساز درخامه

نوای اهل درده هر نفس دمساز درخامه

نیستان تجلیدن کیلشم بر عصاره کیم

ید بیضاده شاخ کلبن اعجازدر خامه

سلطان عثمان ثالثك جامع ، عمارت ، سيلنه كوزل تاريخلىرى وارددر .
ايات توركيه سندن :

كل اى آرام جانم نور چشم درده درمانم
بدن بيمار و جان بيزار و دل غمخواردر سنسر

مفقى محمد پاشا

كامل احمد پاشانك مخدوميدر . مترجم عاصم افنديك معاصرى اولوب زمانه كوره ساده
اولقله برابر متانت افاده يه مالك بر ادب سيايدركه درج اولونان مكتوبى صدق افاده يه
شاهددر .

(سيلورى نايى ! شريعت خاشى ، اعلامكى كوردم ، قهقهه ايله كولدم مالى هذيان ، حكى
خلاف قرآندر . مهر مؤيدىمى باصارم ، سنى محكمه قپوسنه آصارم) . تپه دلئلى على پاشابه ده
غایت كوزل بر مكتوبى وارددر . صدارت مكتوبجیلنى ، سردار اکرم معیتله اردوی هایونده
ریاست وکالتی ، ادرنه ولایتی و الیایکی کبی مهم خدماتده بولونمشدر . (واصل منصب جنت
اوله حق پاشا) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۲۶) تاریخده استانکوی جزیره سنده وفات ایتدی .

ملیم کرای [۱]

متوسطین شعرا دن اولوب مطبوع دیوانچه سندن باشقه سلاطین جنکیزیه شعباتندن اولان
قریم (خان) لرینك تراجم احواله دائر (کلبن خانان) [۲] نامنده مطبوع بر اثری ده وارددر .
بو اثر (۱۳۲۷) تاریخده قریم ارباب معارفدن عارف زاده ع . حلمی افندی طرفندن بر طاقم
علاوات مفیده ايله دفعه ثانیه اوله رق طبع ایدلدى . وفاتی (۱۲۳۹) ده مدفن استانبول
جوارنده کی چتالجه قصبه سنده فرهاد پاشا جامعی خطیره سنده در .

چشم علی حسرت ايله پر نیم ايله دم
ال عید اکبر ايله دی بن ماتم ايله دم

ترجیع بندینك نقراتیدر .

[۱] کرایلر ایچنده جامع السیف و القلم اولانلر (غازی کرای) ، (منکلی کرای) در .
[۲] جودت پاشانك (قریم و قفقاس تاریخچه سی) اسمنده کی اثری (کلبن خانان) دن القاط اولونمشدر .

ابیاتندن :

دلبر تجاهل ایتسه بجادر رقیبدر
اولماز کدای دهره شه عالم آشنا

چشم حق بینده اغیار ایله یار ایکیسی بر
باغ توحیدده زیراکل وخار ایکیسی بر

مرهم بهبود وصلکله طیبم قیل دوا
مبتلای درد هجران اولدیغم بیلزم میسین

مصادرغندن :

مدارا ایله مک لازم ایتمش اغیاره بیلزمدم

اللهی سورسه ک بنی سـویـلـتمـه غـم وار

داد النـدن کوکـلک فریاد النـدن کوکـلک

اهل توحیدده یوقدر ایکیلک الله بر

حیرت محمد افندی

فضلاى شعراى اولوب (دارنده) لیدره طرز عتیق اوزره یازلمش (ریاض الکتبا و حیاض
الادبا) اسمنده مفصل بر منشآت مجموعه سیله ، منظوم فارسى بر لغتنامه سى ، و علم نحو دن ابن
ملاکک (الفیه) سنه بر شرحى مطبوعه در . استانبولده اکال تحصیل ایتدکدن سوکره مصره
رحلتله (۱۲۴۲) تاریخلرنده وفات ایلدی .

ابیاتندن :

دوندی بر سبجه اولویه سرشکم حیرت
قطره خون آره سنده بر سراغ یاقوت

حافظه عیبرالله افندی « سیر عیبرالله به سیر ضلیل »

طریقت قادریه منتسبلرندن طبیعت شعریه به مالک برذات اولوب (روسحق) لیدر. منظومه
شاعدی طرزنده (تحفه الحافظ) اسمنده لغات فارسیه منظومه سی واردرکه (۱۱۸۵) تاریخنده
نظم ایتمشدر. برده ترجیع بندی ایله مراتب دیوانی اولدیغنی نقل ایدیور. (تحفه) سنک منظوم
مقدمه سندن :

محب قادری پیرم	منیب دست مشهورم
حدیثک بهره داریم	یوامت افتخاریم
که روسحق یادکاریم	دیارک هجر کاریم

صانه محمد بك

شعرا وارباب قلمدن بر ذات اولوب (رجایی زاده سلیمان هادی بك) ك مخدومیدر. اكال
تحصیلدن صوكره مكتوبی صدر عالی اوطنه سنه مأمور اولدی (۱۲۵۷) سنه سنده زیارت حج
شریفدن عودتی متعاقب در سعادتده ارتحال ایتدی.
بر غزلندن :

صفای عالمی يك سلیمه یین بیلمز غم دهری
بلی آثار نشوه اولمایان سرده خمار اولماز
بولانمز باك طیفط طعنه ارباب صورتدن
بو ظاهر دركه مرآت مجلاده غبار اولماز
وجودك پوته سن قال ایت چالیش تهذیب اخلاقه
اكر زر صاف و خالص اولماسه كامل عیار اولماز

ملیمی حسن افندی « قبریسی مفتیسی » [۱]

فاضل ، شاعر برذات اولوب (قبریسی) لیدر مدت مدیده لفقوشده نشر علوم ایله مشغول
[۱] (۱۲۷۸) ده وفات ایدهرك ایوبه دفن اولونان روم ایل قاضیهسکری (حسن تحسین) بك ده
قبریسن یتیشن شعرا دندر. سادات نقشبندیه دن (عبدالله دهلوی) خلفاسندن اولوب مکه ده ارتحال ایده دن
(محمد جان) نقشبندی به انساب ایله مشدی .
ایاتندن :

یارایچون ازدل و جان ترك وجود ایله به نك
سویله نیر السنه ده شهرتی منصور کی

اولدی. آثار شعریه سی سلطان محمود عدلی نك نظر تقدیر لرینه مظهر اولدینی چون استانبوله جلب اولونه رق (رئیس الشعرا) عنوانیه تجیل بیورلدی. السنه ثلثه ده انشاد نظمه مقتدر شعرانددر (۱۲۶۴) تاریخنده قبریسه لفقوشده وفات ایله دی .
ایاتندن :

مختلف حضرت منصور حقنده کلام
حق جواب اولمش بر اما صورت دعوی ایکی

دوغری باق احواله ای احوال اولوب وحدت شناس
نور بردر اولسه ده مصباح پرتوزا ایکی

حافظ مشفق اسماعیل افندی

ادبا و شعرادن اولوب اساساً مناسرده (امیر زاده) دیمکاه معروف بر عا نه دندر. (قوش آطلی) مرحومه منتسب ایدی . بر مدت مکتوبی صدر عالی قلمنده و (جریده حوادث) محرر لکنده بولونمشیدی . (مشفقنامه) اسمیله مطبوع بر مجموعه سی واردر که بعض آثار شعریه سیله بر قاج مکتوبی حاویدر. مرحوم پک دکرلی برشاعردر. لطائف پردازلقده ده ماهر اولدینیه (توبیه) منظومه سیله ناپولیون حقنده سویلدیکی منظومه تاریخیه شاهد در .

برق اوران نه قبه امکانده نور عشقدر
دائر آ مادار بو عالم تنور عشقدر

مطالعی غزلی عارفانه در . (۱۲۹۴) تاریخلرنده (مدینه منوره) ده انزوا ایده رک (جبل احد) ده وفات ایتدیکی مرویدر. برروایت کوره عادتاً برزمان استانبولده مجذوبانه طولاشه رق نهایت هندستانه سیاحتله (۷۲) سنه سنن بری نام و نشانی نابدید اولدینی ده مروی ایسه ده حقیقتده نره ده، نه صورته وفات ایتدیکی مجهول قالمشدر . (تذکره فطین) ده شهری کوسرله سی اثر ذهولدر .

حافظ مشفق قریم مسئله سی اثناسنده جریده حوادث. بولوندینی واکثریا مقالات محاسنکارانه آنک قلمندن چیقدینی جهته مطلع اولدینی ارباب استعداد و ذکا پی تلطیف وتشویق شعاری اولان رشید پاشا مرحومک افطاره دعوت ایتک ، بعدالافطار نادی صحبتته قبول ایله مداوله افکار ایله مک و ایرتسی کونی (۲۵۰) آلتون احسانیه برابر ذی قیمت بر ساعت اهدا ایتک کبی هم اقدارینه هم ده ابتهاج وافتحارینه بادی اوله بیله جک عنایت والتفاتلرینه مظهر اولمشدی .

حافظ مشفقك بو تلطف و هديه اوزرينه مشار اليه يازديني تشكرنامه دركه اسكي اسلوبده اولغله برابر اقتدار قلمنك بر نمونه سيدر . او تاريخده ايسه مرحوم يكرمي بش يكرمي آلتى ياشلرنده ايمش .

«باني» موقتخانه امكان ، تقدست ذاته عن احاطة الزمان والمكان حضرتلري دقيقه شناس امور دين و دولت و كره كشاي مصالح ملك و ملت اولان ذات يوسف سات و كالتپناهيلىنك كفه ميزان شنشنة حسنه و معنى نماي « عدل ساعة خير من عبادة سبعين سنة » اولان دست كرم بيوست آصفاه ليرنى الى قيام الساعة محفظة خاتم شهريارى بيورسون . بوكره قره قولاق آغا بنده ليله چا كر كينه لرينه

بر عجب صنعتلى ساعت كيم باقلا بجه ويرر

روژه داران غمه شام مسرتدن خبر

دقيقه سنجه بر ساعت جهان قيمت دلپسنديد . صنعت احسان بيورمه لري نعم جليله سائره لري مقابلنده ثانيه بشايه حركت ايدن زبان محمدت بيان عاجزانه مى بتون بتون حصر ادای شكرانى ايتش اولديني محاطلم عالم آراي صدارتپناهيلى بيورلدقده اولبايده .

اياتندن :

او كنده شمع هدايت دليل اولورسه سكا

سراثر ره وحدت عيان اولور كيدرك

مالت ابراهيم بك

مشاهير محرين دن اولوب اسبق ماليه ناظرى خالد افندينك كوچك محمدوميدر . اكمال تحصيلدن سوكره (روزنامه جريده حوادث) سر محررلكننده اثبات فضيلت ايله دى . حلب مکتوبچيلقنده بولونديني زمان (فهرست ولايت حاب) ناميله و ايستانستيق يولنده بر سالنامه نشر ايدرك مؤخرأ بو يولده سالنامه نشرى سائر ولاياته تعميم ايدلدى .

آثاري : اثمة اثنا عشر حضراتنك احواله دائر رساله ايله (امموزج) ، و (مبدأ كتابت) (سفينة الانشا) ، (ترجمه حال ملا لطفى) ، (ترجمه حال خواجه حسام الدين افندى) ، (سرالاسرار) ، (سیرالاقار) اسملرنده كى رسائليله (دولاب) نامنده كى رساله موقوته سى (حالت الشباب) عنوانلى ديوانى و سائره در . (آل عثمان) ناميله تحريرينه باشلا ديني تاريخك آنجق جلد اولنى اتنامه موفق اوله بيلمشدر . (۱۲۹۵) ده معارف مکتوبچيسى ايكن وفات ايله دى جوار حضرت خالدده مدفوندر .

ایستادن :

سختی دل نرم اولور مهر حوادث تاب ایله
میوه باغ جهسان خام اولما یخه اولما یور
ناله بر سوز صانمه اضطراب یاره دن
برق اورور نور تجلی سینّه صد یاره دن

بی نقطه غزلدن :

دل اوله سر کرم رطل مل و داد لاله
سر روح ناله دائر محرم اسرار اولور

مهمی مصطفی بك : « الماس تراسه زاده »

دیوان هایون قلمی خلفا—سندن (الماس تراش احمد بك) ك مخدومی اولوب شهریدر
تحصیلی زمانی مكاتبندن اولان (دارالمعارف) و (مخرج اقلام) ده اكالدن صوكره تتبعات
خصوصیه ایله علم و عرفاتی تمیه ایله دی . (۱۲۹۸) ده ارتحان ایدرك (قوزغونجیق) ده
(نقاش) مزارستانه دفن ایدلدی . ری مطبوع دیگرى غیر مطبوع ایکی دیوانی (تأیید عشق
یاخود زحمتسز اولوم) نامنده منتور و (بختیار یاخود صوك كورلكی) اسمنده منظوم
تیاترولری موجود اولدییی کی علم موسیقی ده انتسابی محصولی اولمق اوزره برخیلی بسته لری
واردر . بر نعت شریفندن :

ای عذاری كل ییخار چهار ازلی
قدی نورسته نهال چن لم یزلی
سن سین اول کان رسالت کهری بدلی
وصلتكدر ایکی عالمده كوكلر املی
اوله عشقكده فدا عمریمزك ماحصلی

طاله رحمت اولان کان رسالت سنده
مستمندان و غریبانه حمایت سنده
مرحمت سنده کرم سنده عنایت سنده
حقلی دیوانه ایدن حسن و ملاحه سنده
اوله عشقكده فدا عمریمزك ماحصلی

ملمی امین افندی

شعرا و ادیبان قلمدن بر ذات اولوب (طریزون) ایدر. نثری نظمیه فائقد. مختلف خدمات ملکیه ده ایفای خدمتدن سوکره استانبوله کلاک بحریه نظارتی مکتوبی قلمی مدیریتی انضمامیه مطبعه بحریه نظارتیه تعیین اولمش ایدی. (۱۳۰۱) تاریخنده آتی الترجه شاعر مشهور عونی بکله برکونده وفات ایدر کلاک ادرنه قیوسی خارجنده مفتی الثقلین ابن کمال جوارنده دایمسی وخواجیه طریزونی (پیرافندی) قریبسه دفن ایدلدی اشمارنده حکیمانه پارچه لر وارددر. آناری (منشآت کلیات دیوان حلمی)، (محاکمه یأس و امل)، (محاکمه اقبال و ادبار)، (استغفارنامه حلمی)، (منظوم ضروب امثال)، (یوز بیتلی قصیده قرآنیه) در. همشهریسی شاعر آگاه بانانک یکریمی بش بیتلی پاره سز ردیفلی غزالی ده ضیا پاشا مرحومک ظفرنامه سی طرزنده شرح ایتشددر.

برغلندن :

مانند بوم مسکنی ویرانه لر اولور

هرکیم که دست غدو ایله آشیان بوزار

مغرور اولوب کشایش اقباله آله آم

زیننده کی کلشنی باد خزان بوزار

حبیبه ضاعف

هرسکلی علی پاشا کریمسی اولوب هر سکنده طوغمشدر تعلم و تقیضی استانبوله در (۱۳۰۸) ده وفات ایدر کلاک (طوب قیو) خارجنه دفن ایدلدی. مزارطاشی یوقدر.

ایاتندن :

حبیبه بی دوا درددن خلاص اولمقده مشکل

امید ایتمز اسیر درد اولانلر غیری درمانک

حصیرجی زاده حافظ محمد اغا

عینتاب خاندانندن حصیرجی زاده حاجی عبدالله آغاک اوغایددر. حافظ قرآن و علمای بلده دن تحصیل علم و عرفان ایله مشدر (۷۹) ده استانبوله عزیمت برسنه اقامت ایله مملکتیه عودت ایتشددر. استانبوله وکلا و رجال دولته هم بزم اوله رق جمله نک حرمتی قزاقمش، کسب شهرت

ایامه مشدر . (۱۳۰۴) ده وفات ایتشدر . عینتابده (قارلق) هزارلغنده مدفوندر . السنه ثلثه ده
تکلم و کتابت ، شعر سویلوردی : شعرده مخلصی (حافظ) در پدرندن موروث املاکک
وارداتیله تعیش ایدردی اشراف بلده دن ، مرعی الحاطر ، نکته پرداز ، حاضر جواب ،
سبکروح اصناف قیافتنده بر اهل معرفت ایدی .
وطن قصیده سندن :

آدم اسکندر وقت اولسه دخی غربتده
جلوه ایلرینه کوکلنده مرایای وطن
قیس دل سلسله غربتده پایند اولماز
الینه کیرسه اگر دامن صحرای وطن

حسنی حسین افندی

شبان ابدادن سلامی سیرت ، شهری برشاعر شیرین بیان ایدی . (۱۳۰۸) تاریخنده
تبدیل هوا طریقله بولونمقده اولدینی مصرده وفات ایده رک مولوی درگاهنه دفن ایدلدی .
اشعارینک بر قسمی (مجموعه ادبیه) اسمیله طبع اولوندی .
ایاتسندن :

نسبت ایدم جک اولسه ق اگر اهل کاله
بر قالب یحسان کییدر زمره جهال

برغزلندن :

موجه لر پیدا اولور صحرای دله نوردن
بر تخیل یزار در تفریق اولتماز طوردن
وجه باقینک تماشا سنده حیرتدار کوکل
اول سپیدن فارغم سودای خلد و حوردن
اوردینی دم شوق وحدتله انا الحق نعره سن
نور مطلق مشتعلدی صورت منصوردن
ظن موهومه وجود اسناد ایدوب زاهدینه
ظن ایدر بر بحر پایان سرایی دوردن
بر حقایق خانه در عالم که حسنی سربسر
بیك حقیقت کشف ایدر حقین اولان برموردن

مہفی ابراہیم بک

قصیدہ بردازلقده ثانی* مہفی عد اولونمغہ سزا مقتدر برشاہر اولوب (مورہ) دہ میسوری
محافظی اسماعیل پاشازادہ در . استانبولہ اوقاف نظارتی اقلانندہ بولونقدن صوکرہ متقاعداً
اسکداردہ امرار اوقات ایدہ رک (۱۳۱۲) سنہ سندہ ارتحال ایلدی . چاملیجہ دہ (سلامی علی
افندی) قربندہ مدفوندر . کوزلرینہ عمی عقلنہ خفت کلمشدی . دیوانی بروہ مطبعہ سندہ
طبع اولونمشدر . بو دیوانہ عونٰی بک مرحومک یازدینی منظوم تقریض مشہور ومعنیداردر .
رقصیدہ نعتیہ سندن :

مرحبا ای خطہ وحیک شہ داد آوری
ای بہین مسند طراز دودہ پیغمبری
مرحبا ای شاہد عصمتسرای (ماغوی)
کیم جالک قرب اودانایہ ویدی زیوری

حسن حسنی یاشا : طبریانی : « سراب زارہ خواہم ارغنی »

ادبا وفضلا دن بر ذات اولوب وطن اصلیدی سلانیک ولایتی داخلندہ کی (طویران)
قصبہ سی ایسہ دہ پدري مصر مأمورلرندن بولوندیغندن مصر دہ دوغمش ، اورادہ کمال بولمشدر .
قون متنوعہ دہ باخصوص ادبیات عربیہ دہ بہرہ قام اصحابندن اولدیغنے آثار مختلفہ سی
شاہددر .

اولا مصر مأموریتلرنندہ ومصر دہ غزنیہ محرلکنندہ بولونہ رق بالآخرہ استانبول دہ جمعیت
رسومیہ اعضالغنے تعیین اولنمشدر .

آثار مطبوعہ سی : (خلاصہ مدینت اسلامیہ) [۱] ، (ثمرات الحیات) ، (دیوان اشعار) ،

[۱] ادیان سائرہ اربابیلہ بالخاصہ (غریبون - اوروبالیر) . احکام وحقایق اسلامیہ نک فوائد مادہ
ومعنویہ لریخی اعلام واثبات ایچون مدافعہ وایضاح مقصدیلہ عصرمن علما وارباب قلمی طرفلرندن یازیلوب
مطالعہ سیلہ قریرالین اولدیم آثار علیہ نک اسامیسی بروجہ آتیدر :

(۱) مدافعہ جلد ۳	احمد مدحت افندی	(۶) خلاصہ الکلام فی معا . سامی افندی
(۲) استبشار	»	صرا الاسلام
(۳) نزاع علم دین	»	مدرسة العرب عبد الرحمن فہمی افندی
(۴) مدینت اسلامیہ	سامی بک	(۸) نسوان اسلام فاطمہ علیہ خاتم
(۵) مدینت اسلامیہ	علی وہبی افندی	(۹) طب نبوی حسین رمزی بک

(لواحق الحشرات)، (شطحات القلم)، (مصايح الفكر في السيرة والنظر)، (شمس المشرق)، (نور العيون)، (ارشاد النجیل)، (عصمة الجماعة)، (حجة الكرام في علم الكلام)، (يوم الدهر في احوال مصر)، (النشر الزمهری)، (منهاج الاسلاف)، (مہجۃ الکرام)، (سيف القاطع)، (فلسفة الاخلاق)، (اجال الكلام في مسألة الخلاف بين اهل الاسلام)، (الحق روح الفضيلة)، (حجة الكلام في محجة اهل الاسلام)، (دليل اهل الايمان في صحة القرآن)، (عوامل المستقبل في الاوربا)، (حفظ الاشارة)، (شرح المبادئ الحسينية في اصول حكمة الدينيہ)، (جواهر العقائد)، (رسالة توحيد)، (نهج العام في مبادئ الاسلام)، (ادوار المصر والمصريين)، (التوفيق الحيرى)، (اخلاق حسن)، (لامية الترك) در . (۱۳۱۵) تاريخه درسماعادته رحلت ايتدى (غفرله) تاريخ وفاتى در . مرحوم لك يا ومشوش العيون ايتدى . جوار حضرت خالدہ كى شيخ حسيب افندى دركاهى حظيره سندہ مدفوندر . آثارينك قسم اعظمى مصرده طبع اولومشدر .

(۲۴) با كورة الكلام على شيخ حمزه فتح الله	(۱۰) اسلاميتك معاربه تعلق عطا الله افندى
حقوق السنن في الاسلام . مصرى عربى	ونظرمعارضينده تبينى
(۲۵) رسالة الحميدية في حقيقت مناسرتلى اسماعيل افندى	(۱۱) رد (رد نان) عطا الله افندى
ديانت اسلاميه ترجمه سى	(۱۲) تشهير الباطيل على فرح بك
(۲۶) ترجمة الرق في الاسلام احمد ذكي بك	(۱۳) ابطال مذهب دهرين سيد جمال الدين افغانى عربى
(۲۷) علم حال طبي حسين رمزى افندى	(۱۴) مقالة العرفاء في مسا . شروانى احمد حمدى افندى
(۲۸) مرآت الصحة في احكام طبيب احمد جيجون افندى	ثل الحكماء
الاسلاميه	(۱۵) مقدمة كائنات احمد مدحت افندى
(۲۹) برهان حقيقت مصطفى شوكت بك	(۱۶) بشائر صدق نبوت احمد مدحت افندى
(۳۰) خلاصة مدينت اسلاميه حسن حسنى باشا طويراقى	محمدية
(۳۱) مزيث اسلاميه چركش شيخى زاده محمد توفيق افندى	(۱۷) شمس الحقيقة خواجه اسحق افندى
(۳) علم واسلام بابا زاده مصطفى ذهني باشا	(۱۸) اظهار الحق ترجمه لرى نزعت وعمر فهمى افندى
(۳۳) شرق وغرب ذكي افندى	(۱۹) بن نهيم احمد مدحت افندى
(۳۴) مدافعه عابدين باشا	(۲۰) قانون اسلام صاوا باشا فرانزجه
(۳۵) اطلاق الافكار ادهم پرتو باشا	(۲۱) بيان حقيقت صاغر احمد بك زاده على
في عقد الاپكار	حيدر بك
(۳۶) المفصل بين الحق اظنه لى احمدى افندى	(۲۲) ترجمة اعتقاد اسلام عبدالله كويليام - محمود اسعد
والباطل ترجمه سى	افنديلى
	(۲۳) مصرده منتشر (الا-
	سلام) رساله، موقوته سى عربى

حسن توفیق افندی

اصحاب علم وادب دن اولوب تولدی (باطوم) داخلند. (دهسکل) قریه سنده در. در سعاده کله رک تحصیل معرفت و بیوک (حازم) افندی دن اخذ اجازت ایلدی. (خواجه مجید) افندی دن فارسی او قودی. بحریه مکتوبی قلمنه دوام ایدوب صیراسیله قطع مراتب ایتمش و (۹۹) ده بحریه مکتوبی اولشد. تحالف مسلک جهتیه ناظر مشهور بوزجه آطه لی حسن ق. دان پاشانک دریای غضبه غرق اوله رق (۳۰۵) ده عزل ایدلشد. انواع ضرورت و محنته گرفتار اولوب نهایت موصل والاخره اشقودره مکتوبی قلمنه تعیین اولوندی. بالانفصال استانبوله عودتنده اختیار قاعدله (۱۳۲۶) ده ارتحال ایلدی. ایوب قبرستانه دفن ایلدی. صاحای امتین، مبارک و حقوق روز بر ذات ایدی. (خیالات دل)، (روضه آل عبا)، (روضه محاوره)، (نامنده کی آثار ادبیه و حکمییه مطبوعه در. (روضه الاسلام)، (روضه المنشآت)، (منهاج الاقلام)، (روضه ادبیه)، (مجموعه رشحات) نامنده کی آثار غیر مطبوعه سیله (تحفة الایکاس فی الظن بالناس)، ترجمه سی و کرکوک (شیخ عبدالرحمن طالبانی) نک (کتاب -

(۳۷) ایضاح المرام فی حاجی عیدی بک	(۴۳) معالی اسلامی عابدین پاشا
کشف الظلام	(۴۴) ضیاء القلوب خواجه اسحق افندی
(۳۸) تحفة الارب ذهنی و سعید افندی	(۴۵) مرآت عالم آماسیه لی جمال الدین بک
فی رد اهل الصلیب ترجمه سی	اسلامیت
(۳۹) اسئلة حکمییه خواجه اسحق افندی	(۴۶) صحت و حیات حکیم باشی زاده دو قنور محمدی الدین بک
(۴۰) استملای اسلام فاطمه علییه قائم	اسلام
(۴۱) اسلام و فنون خالد ایوب بک	(۹۷) دین اسلام میلانی اسماعیل حق افندی
(۴۲) شریعت اسلام محمود اسعد افندی	علوم و فنون
میه و مستر قارلایل	(۴۸) دین یولونده عینتایی عبدالله ادیب افندی
(۱) کوستا اولوبون	(مدنیت اسلامییه دائر اثر یازان ملل اجنبیه علماسندن بعضیلری)
(۲) ماقس موارر	
(۳) هانس بارت	
(۴) فورتن	
(۵) شهفل	
(۶) آمریقایی معلم دراپر (بواتری احمد مدحت افندی طرفندن ایجاب ایدن تقاضی توضیح و تصحیح ایدلک شرطیه ترجمه و طبع ایدلشد.)	
(۷) شاول میسر	
(۸) آمریقایی میسر قارلایل (اثری، محمود اسعد افندی طرفندن احمد مدحت افندی طرزنده ترجمه ایدلده رک طبع ایدلشد که هر ایکسی موجب استفاده آثار دندر.)	

المعارف فی شرح مثنوی الشریف) نام رساله سنك (وامام شعرانی) و (عسقلانی) نك (احوال المعاد)
رساله لرینك ترجمه لری و مرتب (دیوان اشعار) ی طبع اولونه میوب عالمه سی نزدنده در.

مافظ اسمی افندی

فضلا واریاب قلمدن و طریقت نقشبندیه منتسبلرندن اولوب (ارضروم) لیدر . اكمال
تحصیلدن و بعض مأموریتلرده بولونقدن سوکره استانبوله کلهرك آلتنجی دائرة بلدییه باش کاتب
ومدیر معاونی اولمشدی . نثری نظمندن اقوی ، درویش نهاد پاك اعتقاد بر ذاتدر . (۱۳۲۱) ده
ارتحال ایدرک (اسکدار) ده (قرهجه احمد) مزارستانده عالمه سنه مخصوص مقبره یه دفن
ایدلدی . طرز تحریری (سان پاشا) وادیسسی آکدیرر . آثار مطبوعه سی :

(مکتوبات) ، (ساجحات) ، (انتباه) ، (ذیل انتباه) در . (انتباه) مقدمه سندن :
« بومیشخانه عائلك بایندن کداسنه و موحدندن ملحدینه قدر برقول وارمیدرکه آنك
جسمنده جاننده جناب واهب العطاياتك هزاران هزار نعمت بی امتنانی اولسون . برفقیر صابر
صحنه آلدینی برفقسی بیک جهانده دکیشدیکی حالده بویجه مستغرق احسان اولان برفغی عاقل
غناسنك نردن کلدیکنی دوشونمز و معطی حقیقی بی هر دمده برشکر دیگر ایله یاد ایتمیزی ؟

وجود جود الهی حیات بخش کریم
نفس عطیه رحمت کلام فضل قدیم
بدن بنای خدا روح نفخه تکریم
قوا و دیعه قدرت حواس وضع حکیم

جامی مسنی مسیحی افندی : «میزر مبی زاده»

علمای شعرادن فارسی دان فاضل بر ذات اولوب (طربزون) لیدر . مدت مدیده
مکاتب عالییه ادبیات فارسیه معلمکننده ایقای حسن خدمتله نشر فضیلت ایلهدی . (۱۳۲۷)
تاریخنده (استانبول) ده ارتحال ایدرک ایوبده مثنوی خوان (خواجه حسام افندی) مرحومك
مدفون بولوندینی (خاتونیه) درگاهنه دفن ایدلدی .

قرآن کریمك فضائل حقنده بر منظومه سی و غیر مطبوع دیوانچه سی وارددر .

حسن فراهی یا سنا

وزرای عثمانیه دن و علم حقوق متخصصلرندن، ناطقه برداز و عقیف بر ذات اولوب (باطوم) لیدر. بر قاج ولایت والیکرلیله بعض نظارتلرده بولونه رق ایفای حسن خدمت ایله دی. (۱۳۲۸) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله رک آقا یوقوشنده عائله سینه مخصوص قبرستانه دفن ایلدی. (تلخیص حقوق دول) اسمنده کی اثر مطبوعی مشهور و موجب استفاده آثار دندر.

میرت افندی : « فراموش محمد بهرام الدین میرت افندی »

السنة ثلثة ادبیاتک غوامضه واقف ، لا ابالی مشرب ، قوی الطبعیه بر شاعر اولوب (آٹنه) لیدر. ا کمال تحصیلدن صوکره (استانبول) ده معارف نظارتنده ایفای خدمت، بعض مکاتب عالیله ادبیات تدریس ایله امرار وقت ایله دی. (۱۳۳۱) تاریخنده ارتحال ایله رک (مرکز افندی) قبرستانه دفن ایلدی. السنة ثلثه ده نظم ایله دیکی اشعارینک قسم اعظمی غیر مطبوعدر. آثارندن : (سوق عکاظ) و (شهر آیین) اسملرنده رسائل ادبییه سی (فريدة اللآل) نامنده نحو دن بر منظومه عربیه و (مرآت الحرمین) ایله (منیة الراغب) . بلیغانه تقریضلری مطبوعدر. مثنویسی مقدمه سندن :

بر نکته طراز شاعر اولسم	اندیشه یی رسمه قادر اولسم
اولسم نه دیمک آ طبع چالاک	شاعر لکی ایتمه دکمی ادراک
پارلارسه دخی کهرکل اولماز	عارف بو قادیار تجاهل اولماز
کوش ایله سمایی ای فسونساز	نحسین ایدیور کلامک اعجاز
خامه ک قورده لی کلامه بنیاد	آباد اولویور فصاحت آباد
بکسر سختک سخن پرستان	حکمکده ایش بلاغتستان

(سوق عکاظ) مقدمه سنده کی منظومه سندن :

یارب کرم ایت نعم سنکدر	رد ایتمه بو متهم سنکدر
عبدک نه سی وار التده الله	حق شو یازان قلم سنکدر

منظوم و منشور بر خیلی آثار یله :

کون بر مجموعه در اوراقیدر لیل و نهار
بر صحیفه نیلکوندر بر صحیفه زرنکار
مطلعی (مجموعه کون) اسمنده تقریباً ۱۵۰ بیتلی بر منظومه سی وارددر.

مہمی بلک : « شہنشاہ زادہ احمد مہمی بلک »

برچوق امثالی کبی افہجار حربتلہ منافسی اولان (فیزان) دن استانبولہ کلش ، و « اتحاد اسلام » عنوانیلہ برغرتہ نشرینہ باشلامش در۔ بوصورتلہ کندیسنی برمسلمان محرر سیاسینی اولہرق طائیتمش ؛ اسلوبندہ کی سادگی و بساطت ، وضوح و شطارت ، فکر و محاکمہ سندہ کی اصابت و وقوت ، سداد و جیادت ایلہ آرز بر زمان ایچندہ قارئلری آرتیرمش ؛ کندیسنہ خاص بر موقع ممتاز قازاندرمشدر۔ اولاً (اقدام) ، ثانیاً (تصویر افکار) ک مقالات سیاسیہ و فلسفیہ سنہ مخرج اولماسی بو یوزدندر۔ شہنشاہ زادہ قلمندہ کی عذوبت درجہ سندہ لسان و نطقندہ دہ بر تأثیر و حلاوتہ مالک اولدیفندن ، آراصیرا قونفرانس ویرمکہ باشلامش و محباتی کتدیکجہ تزئید ایلہمشدر۔ یالکز باشنہ اولارق نشرینہ باشلادیفی اسبوعی (حکمت) جریدہ۔ سیلہ دہ افکار مخصوصہ سنی کرکی کبی ترجمہ والقا ایلہمش و جدآ بوتون عالم اسلامدہ بر حسن صیت قازانمشدر۔ مشارالہک غرب فلسفہ سیلہ تصوف اسلامیدہ کی بہرہ و اختصاصی ہان کورولہمش بر درجہ دہ در۔ آثار متروکہ سندن مطبوع اولانلری بونی اثباتہ کافیدر۔ حیف کہ لزومندن زیادہ کندیسنی جریان سیاسیہ قابدیرماسی ، وکنچ یاشدہ دینہ بیلہ حک و فانی مطلوب ومنتظر خدمانی ایفانہ مانع اولمشدر۔ (۳۳۲) سنہ ہجریہ سندہ مرتحل داربقا اولوب فاتح جامع شریفی حظیرہ سنہ دفن اولومشدر۔

آثاری :

تاریخ اسلام	علم توحید
سنوسیلر	رہبر سیاست
اعماق خیال	اسلام و دین استقبال
اوکوز دورغود	شیخ بدرالدین
اقوام جهان	یونس امرہ
بر فداکارک اولومی	عالم اسلام وقادین مسالہ سی
بشریتک فخر ابدیسی	اللہی انکار ممکنی ؟
وای قیز بکچی بی سویور	تاریخ اسلامی و عثمانی
علم احوال الروح	تحریری قونفرانس
یکی عقائد	مسلمانلر دیکلہ ییکز
یکی منطق	نکٹاشیلر

نصوف اسلامی	نا تمام	فرماصونلر	نا تمام
ابلیس بہمن	،	مراد اورطہ	
عشق بالا	تمام	غزال بدویہ	
طورطو	،	اوج فیلسوف	
ککیائل بن عاصور	نا تمام	یاشاسین بادصبا	
ایکی غوث انام	تمام	بر، کوك، انسان	
مادیون مسلك ضلالتی	،	ملکزادہ عالمہ سی	
تورک روحی ناصل یاییلیور	تمام	طبقات	
دیوانچہ سی	،	تورک ارمغانی	
اتحاد اسلام	،		

صمری بك : (ناظم الحکم احمد صمری بك)

السنة ثلاثة ادبياته واقف ، قوى طبيعت بر شاعر اولوب شهريدر . اكمال تحصيلدن
صوكره امور حكومتده استخدام اولوندى . آخر مأمورى اولان مجلس كبير معارف اعضاالغندن
متقاعداً (۱۳۳۵) تاريخنده ارتحال ايدهرك (قيسىقلى) ده (سلامى) دركاه شريفى حظيره سنه
دفن ايدلدى . برآراقى (آقسرائى) ده تأسيسنه موفق اولدينى (مدرسه ادبيه) اسمنده كى
مكتبك مديريت ودرس ناظراننى درعهده ايدهرك هرقان مملكته خدمت ايله دى . (ناظم الحکم)
وصنى مرجوم معلم ناجى اقدى طرفدن توصيف ايدلشدر . ديوانى مطبوع دكلسه ده بعض
آثار شعريه سى متفرق بر صورتده طبع اولونشدر . هر وادیده انشاد شعره مقتدر اولدينى كى
شيخ عثمان شمسى اقدى وهرسكلى عارف حكمت بك واديلرنده ده متصوفانه وحيكمانه نظم
كلامه مقتدر ايدى .

معلم ناجينك « ناظم الحکم » ايله توصيفنه دائر انشاد ايتديكى قطعه :

حدى ! مداد حكمت ايله كلک ماهرک
زينتليور محائف اعجازى دمبدم
ایتمکده در زمان سنى بر شاعر حکیم
عنوانك اولسه حکمتی وار (ناظم الحکم)

بر غزلی :

صائمیک تقدیرم قارشو عرض تدبیر ایلرم
عارفم بن اقیصاد حکم تقدیر ایلرم
دستیاری کلاتیله فیض اقدسک
کعبه الله دل ویرانی تعمیر ایلرم
بن ملامی سیرتم مجذوب شوق وحدتم
زهد خشک اربابن اوضاعمله دلکیر ایلرم
ایله سم ضرب عصای جذبه وادی دله
عین اعجاز کلیم اللهی تفجیر ایلرم
مصحف روین قلوب هر لحظه دریش نظر
بینات حسن یاری حسن تفسیر ایلرم
بر کتاب الله ناطق قدر وجودی آدمک
حق بیلوب اول نسخه کبرایی توقیر ایلرم
مهر پر توبار عشقم ایسته سم «حمدی» بوکون
لمعه فیضمله چار اقطاری تنور ایلرم .

نطق منظوم

ای محترم رفیق لرم ! حظ و شوق ایله	تحصیل فن و دانشه اقدام تام ایدک
خیر الانیس نجه کتاب تفسیر	اول یار مهربانه امان احترام ایدک
یوقدر جهانده فرقی عوامک هوامدن ،	ممکنسه ترک الفت صنف عوام ایدک
هپ شهسوار هر صه حسن بیان اولوب	طبع سمند خامه بی انکشته رام ایدک
ایقاسی ذکر خیر ایدن اولماز فنا پذیر	نیل حیات سرمد ایچون کسب نام ایدک
احراز شهرت ایله مه نک بیک طریق وار	اما طریق معرفتی التزام ایدک
الدن کتاب دوشمه سون اصلا ، شو حال ایله	هر شامی صبحه منقلب و صبحی شام ایدک
کسب کاله مانع اولور اکل و شرب و خواب	تقلیل اکل و شرب ایله قصر منام ایدک
سرمایه حصول امل سعی تامدر	ابذل نقد وقت ایله احراز کام ایدک
عاقل ایدرمی بیهده کولقله افتخار ؟	ابحاث علم و حکمت حصر کلام ایدک .
مکتب دگلی مطلع انوار معرفت ؟	سوز دیکله ییک ، شومکتبه هر کون دوام ایدک
جیققدده ، صدقله وطنه خدمت ایله یوب	احوال ملکی بهره ور انتظام ایدک

احکام شرع و دینه قلوب حسن امثال جلب رضای سایه رب الانام ایدک
همشیره لر! نصیحتی سزده دیکله یک
بو مکتب ادب دن ایدوب اکتساب فیض
برکون کلبه که عاکه بیت اولورسکز
سز نونهال روضه علم وادبسکز
اولسون دعای پادشاه جهان آخر کلام
ایضا ایچون شو رسمی عموماً قیام ایدک
ایضای مقتضاسنه سعی مدام ایدک
اقران ایچنده کسب علو مقام ایدک
اول کون ایچون بوکون چالیشک، اهتمام ایدک
اسدکجه باد فیض الهی خرام ایدک
ایضا ایچون شو رسمی عموماً قیام ایدک

خ

ضربای صالح دوده

ترجمه حالی کجن حضرت (شاهدی) نک پدر عالیقدر (حالت موت) ترکیک ناطق
اولدینی (۸۸۰) تاریخنده (موغله) ده عازم سمت ملکوت اولدی. زاده طبع عارفانه لرندن
اولان بیت آتی میان مولویانده زیاترد و مشهوردر.
ایاتندن:

ای دل ایسترسه ک اگر کامل اوله نقصانک
سکسی آلتنه کیر حضرت مولانا ک

قطعه آتیه دخی زاده طبع عاشقانه لرنددر:

عشقه ماغلانندی کوکل بندن چکوب ال نیلیم

بند چون راضی اولور بندندن آزاد اولسون

صورمازم اسرار عشقک مشکندن زاهده

چونکه شا کرد اولمامش یوقنده استاد اولسون

مللی: «امری»

شاعر متصوف برذات اولوب دیاربکر (آمد) لیدر.

عالم ازلیله جهان ابدیت اورته سنده شو فرقتگاه امکانه دوشمه سنندن باحت اولدیفیچون
(فرقنامه) تسمیه ابتدکی منظومه سی بین الشعرا مشهوردر. مشایخ عارفندن اولان بوذات
(۸۹۰) تاریخلنده اختیار اقامت ابتدکی (ایزنیق) ده ارتحال ایله دی. مرتب دیوانی غیر

مطبوعه دره. آثار منظومه سنك بر قسمی حاجی كال ناندده بر ذاتك (۹۱۸) تاریخنده اكال ابتدایی (جامع النظائر) ده مندرجدر. مفصل ترجمه حالی (تذکره شعراي آمد) ده محرردر. فرقتنامه دقتله مطالعه اولونیدی تقیدر ده اویله بعض تذکره نویسرك نقلی کبی عشق مجازی وادیسنده یازمادیقی تظاهر ایدر.

سلطان مراد ثالث دوری ادبای قضاتندن مناسترلی (قاضی حسن بن علی) نك ده منتور ومطبوع فراقنامه سی واردركه (ق) حرفنده مذکوردر.

ابیاتدن :

عاشق حق بین سورر دیدار ذوقن دائم
زاهد خود بین اوطورمشر غصه فردا چکر

بر آشیان وحدتك مرغ هایون بالیسك
سن آفتابی قیل طلب میل ایله مه ذرات

مصارعندن :

عارف نفس اولمايخه کیسه بولماز حقه یول

جان نه دركه آنی قربان ایتمه یم جانانه بن

ضیالی نمبر بك

مشاهیر شعرا دن اولوب واردار یکجه لیدر قانونی سلطان سلیمان مقربلرندن ایدی.

سوزی دلده خیالی کوزده قالدی | مصراعلرینك دلالتی اولان
خیالی اولدی حیف الحکم لله | (۹۶۴) تاریخنده ادرنه ده وفات ایله دی.

کیریشخانه جوارنده احمد پاشا خانه قریب محله بنا ایله دیکی چشمه قریبده مدفوندر.
مرتب دیوانی ایله (لیلا و مجنون) منظومه سی واردر. اشعاری شاعرانه اولقله برابر متصوفانه وحکیمانه ابیات ده موجوددر. [۱]

[۱] مخدمی عمر بك ده شعرا وارباب معارفدن بر ذات اولوب (۱۰۲۲) تاریخنده ادرنه ده ارتحال ایدره رك قباق تپه قبرستانده دفن ایدلدی. برخیل اشعاری و آياصوفیه بناسنه دائر تاریخچه سی اولدی (انیس المسامیرین) ده مذکوردر.

ایبائندن :

عشق بر شمع الهیدر نیم پروانه‌سی
شوق بر زنجیر در کوکلم آنک پروانه‌سی

شش جهندن نم وجه الله نورین کورمه یوب
رؤیت دنیا ایچون زاهد ریاضتلیر چکر

مصارعندن :

خیلی مشکدر کشی ترك ایله مک معتادی

محمدانسنگ ماهیتن ویس قرنندن صور

بر شیعی وار جهانده مخلوق حق دکل

بروسه ده مرادیه چارشوسنده کی درگاهنده مدفون (بحری) ده ده نک زاده طبعی اوله رق
ویردیکی شو :

جهان آرا جهان ایچنده در آرای بیلمزلی
شوماهیلر که دریا ایچره در دریایی بیلمزلی
یتتی اتمام ایده رک یادیغی غزلی ده معیدار غزلیاتنددر که بروجه آتیدر [۱].

غزل :

جهان آرا جهان ایچنده در آرای بیلمزلی
شوماهیلر که دریا ایچره در دریایی بیلمزلی
خرابات اهله محشر عذابن آکه ای زاهد
که بونلر ابن وقت اولدی غم فردایی بیلمزلی
شفق کون قان ایچنده داغی سیرایلر عاشقلر
کونشدن ذره کورمزلیر فلکده آیی بیلمزلی
خمیده قدرینه رشته اشکی طاقوب بونلر
آتارلر تیر مقصودی ننددر یایی بیلمزلی
«خیالی» فقر شالینه چکنلر جسم عربایی
آنکله فخر ایدرلر اطلس و دیبایی بیلمزلی

[۱] بو غزل عارفانه بر جوق شعرا طرفندن تنظیر و تخییس ایدلشدور. تخییسلرک انک مشهوری
آتی الترجه (عزت علی) پاشانک کی درکه بر بارچه‌سی پاشانک ترجمه حانده یازلدی -

مضمری بك

عثمانی شعرا سنك قدما سندن معدود اولوب (كوپرولو) كتبخانه سنده (آب حیات) ناميله
(محمديه) قادار (۹۸۹) تاريخنده نظم ايدلمش بر منظومه سی واردركه مواعظ و اخلاقدن باحثدر.
ديوانی ده اولدينی مرويدر.

مبلي : « صاری مبليل »

خوشكويان شعرا دن ، اطوار زندانه صاحبي بر ذات اولوب بروسه ليدر متجردانه اسرار
اوقات ايله مش بروسه لی (محاسبه جي احمد جلي) نك منسوباتندن بريله همبزم اولديغه حسادك نفاق
ايتلری اوزرينه خليلیه خجلت عارض اوله رق ماشياً حجازه عزيمت ايدوب مجاورتله (مكه)
مكرمه) ده قالمشدر. (ليلی و مجنون) نامنده کی منظومه آثار شاعرانه سندن در .
قینالی زاده (حسن جلي) نك نقلی کبی (لامی) نك (پرتوی ابراهيم) نامنده کی اوغلك
عشق و علاقه سی مروی اولديغه كوره سلطان سليمان قانونی دوری شاعر لرندن اولدينی آكلاشيلور.
اشعارندن :

طاشقه دلربای اکیك اولور
اهل درده بلای اکیك اولور
بن اولور سه م بلا ايله ای دل
یاره بر مبتلای اکیك اولور
كلشن حسنه اوغنجه لبك
بلبل خوش نوای اکیك اولور
نوله یار اولمز یسه اول یوزی كل
بكا بر مهلقای اکیك اولور
نه صورار سن « خليلی » آغلادینم
یار ايله ماجرای اکیك اولور

كشف الظنونده مذکور اولان (خسه) نك بوذاتك اولسی مأمول قويدر .
(۸۸۱) ده وفات ایدن ادرنه لی (شاهد) ی نك ده (ليلی و مجنون) منظومه سی واردر .

خانمی ابراهیم بك

زمره سپاهیان و شعرای بنامدن اولوب تذکره ریاضی قوتلجه ادرنه لیدر . (۱۰۰۴)
تاریخسده ادرنه وفات ایله دی . آخر عمرنده قلندرلکه اوره رق برخیلی سیاحت ایله مشدی .
مرتب دیوانی و ارسده غیر مطبوعدر .
(قاموس الاعلام) ده (برغوس — بورغاز) لی (تذکره رضا) ده ادرنه لی اولوق اوزره
مقیددر .

ایاتندن :

تیز رفتار اولانك پینه دامن دولاشیر
ایریشور منزل مقصودینه آهسته کیدن

بیت بمعنیداری بك مشهوردر

مصارعدن :

تازه شاخك ینه کندویه اولور میوه سی بار

خانقانی محمد بك : « مسانه روم »

آیاس پاشا احفادن و شعرای عثمانیه بك متمیزلرندن اولوب هم عاشقانه هم شاعرانه اولان
مشهور و مطبوع (حلیه شریفه) منظومه سنك ناظمیدر . غیر مطبوع (حدیث اربعین)
منظومه سیله مرتب دیوانی ده واردر . حلیه واحد کالف قیلندن اوله رق علو طبعه شهادت
ایتمکدهدر . وفاتی (التفات بقا) ترکیبک دلالتی اولان (۱۰۱۵) ده قبری ادرنه قیوسی
جامع شریفی حظیره سندهدر .
منظومه مذکوره (حلیه خانقانی) دینمکه متعارف اولوب سلیمان چلبی مرحومك
(مولد نی) منظومه سی کی سهل ممتنع قیلندن روحنواز بر اثرعالدیرکه بعض ایاتی بین العرفا
زبازدردر .

حلیه مشارالیهادن بعض ایات شریفه :

بحر افکاره طالوب چکمه امك نکته چون و جرادن ال چك
کشمش آتشدر آنی ایتمه جدل (نیغ لایسل عما یفعل)
لانی اولدرکه همان سالک راه
دیه (لا نعبد الا اياه)

اقتضا ایتدی منزہ ذاتی سبب خلقت موجوداتی
ایتدی اولدمده همان عشق ظهور اولدی القصه هویدا بر نور
سودی اول نوری حبیلم دیدی حق اولدی دیدارینه عاشق مطلق
طولدی اوازہ احمدلہ جهان ایلدی عشق الہی غلیبان

ماسوی الہی دلکدن سلب ایت

وادی نظمہ بواسلوب ایلہ کیت

هپ بومعنائی بیلر اهل اصول

حکمت آموزایدی اوضاع رسول

مصارعندن :

قصه دن حصه در القصه غرض

ضیلى احمد بك

شعراى عثمانیه نك متميزلرندن وزمره سپاهیاندن اولوب بروسه لیدر. غیرمطبوع دیوان
اشعارندن شعردہ کی بهره سی مستبان اولور وفاتی (بقایہ کوچدی خیلی منزلن بولدی) مصراعنك
دلالتی اولان (۱۰۴۰) ده قبری بغدادده امام اعظم رحمه الله حضرتلری قریبندہ در. دیواننك
مسوده سی (بغداد کوشکی) کتبخانه سنده در .

بر نعتندن :

کوستروب دورقرده نیجه یوزدن اعجاز
ایله دک کون کی طالمره حق دینی عیان
کوردی کیم بیللمه دیلر خلق زمانه قدرک
سنی بیلدیرمک ایچون ایندی زمینه قرآن

ایپانندن :

اولماز عذارپار خط مشکبارسز

برکلی وار بوکلشن طالده خارسز

مضامی

پشته‌دن یتیشن عثمانلی شاه‌نرندن، السنه ثلثه ادبیاتنه واقف، قوی طبیعت، واسع قریحه‌لی
دکرلی برذاتدر . (۱۰۶۲) تاریخچنده وطننده ارتحال ابتدی . اون قطعه دیوان ترتیبه موفق
اولدینی خط دستیله محرر دیواننده مندرج بوجه آتی ایاتدن آکلاشد. مقدمه در :

حمد لله که دلا تاسی در دیوانک
عاشری داخی اولوب جلو کرانشا الله
اولدی بشیوز غزلی هر برینک بیکم وکاست
سبحه وش الدن اله دور ایدر انشا الله
ای خصالی اومارین حضرت مولی دن کیم
ملک نظمی باکا تسخیر ایدر انشا الله

پشته‌ده مدفون (کل بابا) حقنده کی منظومه سی .

هادی راه هدادر همدان کل بابا
مظهر سر خدادر محرمان کل بابا
قلب محزونم اچیلدی غنجه‌وش دلنک اینکن
اوز که جای دلکشادر آستان کل بابا
داخل اولان قورتولوراندوه و غمدن کویا
عبد مؤمن ملکیدر دارالامان کل بابا
آستان سجده گاه ایتشدرد ابدالان روم
کمه‌وش یوز سورسه طکمی طالبان کل بابا
ای «خصالی» خوان عشق الله ایله طویلر آنی
جان ایله هر کیم اولورسه مهیمان کل بابا

دیوانلرندن باشقا قائلری ذکر ایدلمک شرطیه منتخبات اشعار عثمانیه‌بی حاوی خط دستیله
محرر (مطالع النظائر) اسمنده ایکی جلد اثری (نور عثمانی) کتبخانه‌سنده و اشعار فارسیه‌بی
جامع (لطائف الحیال) نامنده کی بر جلد اثری ده (حمیدیه) کتبخانه‌سنده در که هر ایکسی ده
تاریخ ادبیاتله متوغل ذواته قیمتی برر مرجعدر .

مهاکی مصطفی افندی

ارباب دانشدن بر ذات اولوب (تیره) لیدر . اخیراً (اسکداره) نقل ایله دی . اوچ اسان لغاتندن متشکل (ناظم الجواهر) اسمیله منظوم برافتنجه ترتیب ایله مشدر .
مطالعندن

الله تکری ایزد یالکز نه فرد و تنها
شنو اسمع ایشیدر بیلیر علیم ودانا

خاتمه سندن :

صورارلر سه سندن خاکیا
دی بیک قرق ایکی ده تمام ایله دک

ینه بووادی ده و (مناظم الجواهر) اسمنده رمنظومه سی ده واردر . مطالعندن :

الحمد للذی جعل الناس مکرمًا منت خدا یراکه بکرد یت مردمی
بالنطق والدراية والاب والذکا مهتر بهوش ودانشی وکفتار وزیرکی
شکرو سپاس اوتکری به انسانی بکله دی
زیر کلکیله سوز و بیلک کو عقل ایله دخی

مهاجم احمد افندی : « آق اووه لی زاده »

علماء شمرادن متفنین بر ذاتدر . خواجکان دیوان هایوندن اولوب سرای بوسنده کتبخانه سی اولان (آق اووه لی عثمان شهیدی) افندی نیک غدومیدر . السنه ثلثه اشعارندن مرکب و مرتب دیوانی مطبوعدر .

استانبولده لاله لی کتبخانه سنده اخلاقدن بر صربی منظومه سیله شرحی و برده شاهی شرحی واردر . بدر رشیدک الفاظ کفر رساله سفی ده شرح ایتمشدر . (رسول اکرمه احمد افندی همجوار اولسون) مصرع نک دلالتی اولان (۱۱۶۸) ده اختیار اقامت ایتدیکی روم ایلی یکیشمیرنده وفات ایله مشدر . حسابدن (شرح اللمعة) اسمنده بر اثرله ملتی شرحی اولدیفی ده مرویدر . اشعار فارسیه سنده مبالغات کورولمز . خط دستتیه محرر اولوب نسخه سی عاشر افندی کتبخانه سنده موجود اولان علم اخلاقدن عربی قصیده سنکده کی امضاسی : (خادم بنی آدم آق اووه لی زاده خاتم) عبارده سیله در .

ایاتندن :

دلتنك ايسهك آينه مهتابه نگاه ايت
دائم ندر اندیشه یش وکه باعث

ای آشنای یشرو بردهای نی
هر مشکلی که داری پیرس از نوای نی

مکه مکرمه ده کبار نقشبندیه دن (یکدست شیخ احمد جوویانی) دن اخذ فیض ایله مشدر .
عربی المباره متنوع تقریرلری تلیدلرندن (ابن ریحان) لقیله بنام محمد سمید اقدی طرفندن
جمع ایدیلرک (فوائد خاتمه) تسمیه اولومشدر .

نهری محمد افندی

بولو سنجاغی مضافاتندن (ویران شهر) قضااسک (عمرکی) قریه سندن اولوب درسعاده
ورودله قطع مراتب ایدرک بکلکچی دیوان هایون وبعده اوج دفعه رئیس الکتاب اولش
شاهزاده سیاسی برذاتدر . کتخدای صدر عالی ایکن مقدمات سفر ظهور اتمسپله (سفره اقلی
ایکی سنه مقدم حاضرلنق لازمدر) دیمی عزانی موجب اولمشدرکه شوماده تاریخ سیاسیمزده
کژتله تصادف اولبان غرائب جمله سندن معدوددر .

سروری مرحومک :

سویلهدم تاریخ منقوط ایله یوب بذل وجود { تاریخنک دلالت ایتسدیکی
باصدی سیلاب عدم خیری صافی طینتی

(۱۲۰۴) ده قالااص جوارنده طونه به فارشی (بوزه) صوینده مفروقاً وفات ایله دی .
مرتب دیوانی وارنده غیر مطبوعدر . یازمه برنسخه سی ییلدیز کتبخانه سنده موجوددر .
برده (خبر آباد) نامنده منظوم تاریخی واردر . اشعاری متصوفانه و حکیمانه در .

وحدت آمیز برغلندن :

سروحدت جلوه انکیز مظاهر در بتون

قطعه مرکز جلاسااز مظاهر در بتون

موج دریا پنجه سندن دامن ساحل چیقار

مطلبندن دست اهل فیض قاصر در بتون

لفظ ناز کدر و یرن الفاظه حسن اشتهار
کوسترن اعراضی انظار جواهر در بتون
اختلافات ششونک غایه سی توحید در
کوسترن اجسامی اضداد عناصر در بتون

وحدته نسبت ایله کثرت اشیا بر در
موجله هر نه قدر چوق ایسه دریا بر در
معنی وحدت حق کثرت ایله ثابت اولور
کرچه شاهد ایکیدر شرعه دعوی بر در

ضمیر اغا زاده سعید بک

خوشکویان شعرادن رند مشرب بر ذات اولوب شهریدر . کنج لکنده سرای هایون
آغالری زمره سنه الحاق و (۴۸) ده عهده سنه رتبه خواجه کانی توجیه اولونش و مصاحبان
اولش ایدی .

اقدار ادیبی شهرتیه مناسب دکدر . مطبوع دیوانچه سی واردر . (۱۲۵۲) تاریخنده
استانبولده وفات ایله دی . ایوبدن بهاریه کیدن جاده نک جهت یسارنده کی قبرستانده مدفوندر .
بیانندن :

سکونی بیلمدیکندن دکل ادبدندر
کرچه سویله من امانه لر بیلیر عاشق

مصارعدندن :

کیمکه الفت ایلسه ک وار ایله تک بزی خوش کور

کشینک سودیکنک خاطری دنیا یه دکر

چوق بیوک لطف وعطابنده کی تقصیره کوره
قطعاتندن

سویله من دردی می هم دردم اولان آه بیله
بلکه سینه مده کی شوناله جانکاهه بیله

کندی بی شبهه بیلیر راز درون یوقسه
اهل دل سویله من دردی الله بیله

مخلص بوسف افندری

طاهر عمر زاده لردن شاعر فاضل بك اقراسندندر . استانبولده طوغمشدر . ابتدا دیوان قلمنه بعده ترجمه او طه سینه دوام و سر کتابتله لوندوره به عزیمت ایتمشدر . صوك مأموری ترجمه او طه سنده مترجم ثانیلکدر . معاضله قاعد ایدلمشدر .
(شهنامه عثمانی) ، (قیافنامه جدید) ، (مفتاح لسان) ، نامنده کی اثرلری مطبوعدر .
(۱۳۰۰) سنه هجریه سنده استانبولده وفات ایتمشدر .
مفتاح لسان مقدمه سندن :

بلبل ناطقه حمد صلات دم توحید ایله ایلر نغمات
پس دعای شبه اولور دمساز که اودر واجب دیباجه طراز

قلب «خالص» ده بودر قصد و مرام ویره تحصیل سهولت علام
هان الله ایدم خیره آلت دولت و دینمزه بر خدمت
مفتاح لسان مطلعندن :

الله (دیو) کوکلر (سی بو) یر (تر) (قومانسه) ابتدا
دائم (توزور) باقی (اترل) (انقی) ؛ بی انتها

ضیری بك

قوی الطبع برشاعر اولوب تربیه و تحصیل اندرون هایونده در . رسومات امانتی معاون رفیق ایدی . آتی الترجه بروسلو شاعر حکاک عزت افتدینک مجموعه سی طرزنده (کتوک) اسمبله نشر ایتدیکی مجموعه حساب ابجد اوزره بر قاج سنه لك اسمای خاصه بی جامعدر . بیت آتی آثار مطبوعه سندن اولان منظوم مثنوی شریف ترجمه سندن در . دیگر مطبوع اثرلری (لوحة قواعد فارسیه) ایله دیوان اشعاری مقامنده اولان (کوامدل) اولوب (آداب الملوك و آداب الادبا) (بحر القافیه) (سه زبان - خیراللغات) اسمارنده غیر مطبوع اثرلری ده واردر .
(۱۳۰۸) ده ارتحال ایدمك قاضی کوینده قوش دیلی جوارنده محمود ده ده تربیه سی قریبده کی بیوک قبرستانک یول جهنده کی گوشه یه دفن ایدلدی .
اسماعیل صفا بك شو قطعه بی سوبله مشدر :

مثنوی بی چالشوب ترجمه یه خیری بك
دیگله نایدن دیدی چوق کچمدی چالیدی دودوکی

شجر عمری خزان بر زده مرگ اولدی
یادکاری اوله رق عالمه قالدی کوتوکی

ایاتندن:

وارمیدر دنیا ده بانیسز بنا
کیم اولور یابانی ارض و سما

اساس هستی عالم بیلنمه دی کندی
نهدر وظائف آدم بیلنمه دی کندی
کتاب مکتب تکوین اوقونمه دی قالدی
بوسر حکمت مهم بیلنمه دی کندی

مآله ارباب بک

ادبا و ارباب معارفدن ، لسان آشنا بر ذات اولوب (یکیشهرلی زاده) شهرتیه بنامدر.
کندیسندن دها زیاده آثار مقبوله منتظر ایدی . حیف که کنج ایکن (۱۳۱۹) شوالنده درد
ورمدن استانبولده ارتحال ایله دی بکقوزده مدفوندر. احمد مدحت افندی به داماد اولمشدی
مکتب حقوق مأذونلرندن ایدی .

آثار مطبوعه سی (اسلام و قنون) ، (غوریلر ایچنده) ، (تاریخچه افغانستان) (سودای
نهان) ، (شادی) ، (قایقه جولان) ، (کوتنبرغ) ، (آلب طاعلرنده تماشایادوار
ارض) ، (اسلام و قنون) اسمندن دخی آکلاشیله جنی وجهله اسلامیتک قنون حاضره ایله قابل
توفیق اولدیغه مثال اولمق اوزره عالم اسلامیتده یتیشن ارباب قنون و معارفدن باشلیجه لرینک
ترجه حاللریله اثرلرینه دائر مسروداتی حاویدر .

مآله مس افندی

شعرا مولویه دن بر ذات اولوب شهریدر . ارباب شوق و حالتدن ایدی . اوائل حالتده
مشایخ خالیدی دن فیض الله افندی به انتساب ایتمشدی .
ایکنجی اردوی عثمانی لوازم دائره سی ایکنجی شعبه سی مدیری ایکن اختیار قعاعده
(۱۳۲۴) ده (ادرنه) ده ارتحال ایله دی . (مرادیه) جامی حظیره سنده مدفوندر. آثارندن

یا لکز (شرح عشقنامه دل) دن بر تسمی مطبوعدر . دیکر لری : اصطلاحات مشایخی
میین بر اثری معلم ناجی مرحومك (دنك رخسارك كی هر دنكنك حیرانیم) غزلك
ایکی یتنه شرحی (مولانا جلال الدین) ایله (صدرالدین قونوی) حضراتنك کلمات علیه لریخی
میین اثری ، بر شهیدك احوالی میین رساله سی در .

اشعارندن : میده کی کیفیت تشویشی ادراك ایله رز
ناله نیله کوکل ملکن طریناك ایله رز
نشوه یاب جام فیض مولوی یز تا ابد
نوش میله گوش نیله رقصی بی باك ایله رز

و

در بر سر نیازی : « ایاسی شجاع الدین »

اشعار عثمانیه قصائد و غزلیات جهندن رابطه و رونق ویرمن اسکی عثمانلی شاعر لرینك
مقتدر لرندن اولوب (بروسه) لیدر [۱] السنه ثلثه ده انشاد نظمه مقتدر برشاهر ماهر در .
فارسی و ترکی مکمل دیوانلری واریسه ده تیمور فتنه سنده ضایع اولمشدر . اکثر قصائدی
احمد پاشایه نظیره و جواب طرزنده در . ییلدیرم بایزید خان نامنه برچوق قصائدی وارد در .

ایاتندن :

زلفك کیجه سندن باشمه کون طوغه برکون
تحقیق ایسه کر نکتة اللیلة حبلی

واعی احمد

اسکی عثمانلی شاعر لرینك دکر لیلر ننددر . دیوانندن باشقه ییلدیرم بایزید خان شهزاده لرندن
امیر سلیمان نامنه (چنك نامه) مقامنده (فرخنامه) اسمیله ینه رزم و جنك عائد بر منظومه
تقدیم ایندیکنی کنه الاخبار صاحبی عالی افندی روایت ایدیور . (عقود الجواهر) نامنده

[۱] (قینالی زاده حسن چلبی) سیروزلی (لطیفی) ، (عالی) ، (ریاضی) ، (اسماعیل بلیغ)
افندیلر بروسه لی اولدیننی یازیورلر .

(رشید و طواط) كه ائت منظومه سنی تقلیداً عربی و فارسی الفاظدن مركب بر منظومه سی
واردركه بر نسخه سی خالص افندی كتیخانه سنده در .

(مفتاح الجنة) اسمنده عربیچدن مترجم بر اثری وارد در . دیوانی برو سده (اورخان غازی)
كتیخانه سنده موجود در . جمله سی غیر مطبوعه در . دمیر طاش پاشا زاده او مور بك امریله
(ابونعم حافظ اصفهانی) نك طب نبویدن باحث یوز فصل اوزده مرتب (كتاب الشفا فی
احادیث المصطفی) اسمنده کی اثر طیبی سنی ده ترجمه ایتشدركه بر نسخه سی (شهزاده) جامع شریفی
ایچنده کی كتیخانه ده وارد در . مشهور تفسیر (ابی الیث) ی ده ترجمه ایتشدركه بر نسخه سی
نور عثمانی كتیخانه سنده در .

اشعارندن :

ایا خورشید مه پیکر	چالك مشتری منظر
نه منظر منظر طالع	نه طالع طالع انور
یوز کدر آیت رحمت	اوزو کدر مظهر قدرت
نه قدرت قدرت صانع	نه صانع صانع اکبر
سایمان سیرتی سنده	سکندر صورتی سنده
نه صورت صورت یوسف	نه یوسف یوسف سرور
فلك شطرنجی اوتدك	سعادت ملكتی طوتدك
نه ملكت ملكت دولت	نه دولت دولت قیصر
قبو كده قوللرك بی حد	ولی کمتر قولك احمد
نه احمد احمد داعی	نه داعی داعی کمتر

در ربیض نامه

شعرا ی مولویه دن ، عاشق شوریده بر ذات اولوب (ایلصان) لیدر . اکابر مولویه دن
(آغازاده) و شارح منوی (انقره وی) کبی ذراتك شرف محبتلریله مشرف اوله رق غلطه
مولویخانه سنده متزویانه متجردانه عمر سوردی . کوکسی آچیق کزد بکیچون « سینه چاك »
شهرتیه بنام ایدی . (۱۰۵۵) ده وفات ایدرك درگاه دفن ایدلدی . اخلاق و نصایح دن
باحث اون جزء مقدارنده و (كلش عرفان) اسمنده بر اثر تألیف ایدرك برادر ی (قره
مصطفی پاشا) یه اهدا ایلهدی . (اسرار ده ده) تذکره سنده درویش مخاصلی بر غزلی مندرجدر .

دانشی علی دوده

رضن آشنایان مولویه دن بر ذات اولوب شهریدر . (۱۰۹۵) تاربختده (قدس شریف) ده
ارتحال ایله دی . مرتب دیوانده عاشقانه و عارفانه قصائد و غزلیات واردر .

عشقدر اول شمس کیم بر ذره سبدر آفتاب { مطلعلی جناب مولانا
هفت یم یاننده اول بحرك دکل بر قطره آب
حفنده کی مشهور قصیده سی (تذکره اسرار) ده مندرجدر .
ایاتندن :

دانشی لایلا و مجنون قصه سن نظم ایله کیم
بیلیمین بیلسون نه سردر داستان حسن و عشق

دربار عثمانیه بك : « معرره امینی زاده »

معادن هایون امینی عبدی پاشانک مخدومیدر . طریق تدریسه داخله غلطه بروسه مولویتلرینه
نائل اولمشدی . (۱۲۵۶) سنه سنده آرزو کش دیدار پروردگار اوله رق عازم قرار اولدی
اشعاری متصوفانه و حکیمانه در .
ایاتندن :

جمله وارین و یرمه یین دلداره اولماز آشنا
بیلدیکندن کچمه یین اسراره اولماز آشنا

کورمه یین چشم بصیرتله وجود وحدتی
ذاکر و مذکور نه در اذکاره اولماز آشنا

عندلیب آسا سحرلر زار و کریان اولمایان
باغ عشق ایچره کل بیخاره اولماز آشنا

هرقا سرنی هر عالم یکتا بیلیمز بونهان نکته یی آنلر هله قطعاً بیلیمز
طوتالم ظاهر معنایی بیلیر ای دیدار نکت باطنی تاویل ایله ملا بیلیمز

دلبندیمی زاده محمد افندی

علماء شعرادن اولوب (مناستر) لیدر . نیابتله دولاشدقدن صوکره استانبولده شهر امینی
اولمشدی . (ملاجامی) نك (لجة الاسرار) ینه نظیره سی واردر .
تذکره بیانی ده بعضی اشعاری مندرجدر .

دانش محمد بك

ما كف پاشانك (تبصره) سنده نامى ستايشله ياد اولونان ذات اولوب شهريدر . هنوز
يكرمى بش ياشنده ايكن (كنج ابدى دانش بك ايندى ارتحال) مصراعنك منقوفاً دلالت
اينديكى (۱۲۴۵) ده وفات ايله دى . (لطائف انشا) ده مندرج مسوده سى دكرلى بر منشى
اولديغه دالدر . ديوانچه سى مطبوع دكلدر .
سلطان محمود ثانى زمانى قايعنك خلاصه سى ميين اولوب برنسخه سى (بيلديز) كتبخانه سنده
موجود اولان (نتيجه الوقايع) اسمنده كى تاريخچه نك بوذاتك اولدينى آكلاشيلمقده در .
اياتندن .

مرکز وحدتده آنجاق حلقه بزم وصال
عشق ايسه بروجهاه شرکت قبول ايتك محال

وصفن انشاد ايتديكم بو آفتاب كل جال
اى كوكل يا دانشكدر يا بنمدر يا سنك

دانش موسى بك

ساستره محاربه سنده محافظ ايكن حين وضوئده شهيد اولان سلائيكيلى (موسى خلوصى پاشا) نك
مخدوميدر . طويجي مکتببنده اكال تحصيلدن سوكره عارضه وجوديه سندن ناشى خدمت ملكيه يي
اختيار ايندى . (۱۲۹۳) تاريخنده (مدانيه) قائممقامى ايكن ارتحال ايله دى . ديوانى غير مطبوع
ايسده برقاج قصائدينى حاوى اولان پارچه سى ترجمه حاليه برابر مخدومى ارباب قلمدن ومنتسين
موسيقيدن شوكت غوثى بك طرفندن طبع ايدلمشدر . مشايخ قشبنديه فضلا سندن (صيغة الله
نورى اقدى) دن مستفيض اولمشدر .

برنعنك مطلعندن :

برنور ابدى جهان يوق ايكن ذات احدى رخشان اولوردى آنده نجلی ايزدى
شمس حقيقت ابدى وجود محردى هب اتصاف وحدت ابدى خلق امجدى
بردر جهانده حوهر عشق محمدى
الله قيلدى آينه ذات سرمدى

داماد محمود پاشا

داماد خلیل پاشانک مخدومی قوی طبیعت برشاعر اولوب السنه ثلثه ایله فرانسزجه نك ادبیاته واقف ایدی. آمدی قلمیله شورای دولت اعضاالغنده، اوچ آی قادارده عدلیه نظارتنده بولونقدن صوکره فرار آ آوروپایه کیده رک فرانسه ده اختیار اقامت ایله دی . (۱۳۲۰) ده ارنحال ایتدی . اعلان حریتی متعاقب بقیه عظامی استانبوله کتیریه رک (ایوب) ده بوستان اسکله سنده خسرو پاشا دائره سنده پدري یانه دفن ایدلدی . اسم مخلصی (جلال الدین) شعر مخلصی (آصف) در . دیوان اشعاری نفیس بر صورتده (مصر) ده طبع ایدلشددر . برلنت نبویسی :

ای یوز کدن یوز بولان اسما، سما ابتدا
هپ یوز کدن یوز بولور اعلا وادنا ابتدا
ایلش مرآت ذات پاکنه مولاسنی
سندن ایتیش عرض دیدار تجلا ابتدا
وجه حقک سنسک اول مشاطه بی مثلی کیم
حق حقیله ایدن سنسک هویدا ابتدا
مطلع الاسرار یسک ام الکتاب فطرتک
رونمادر طلعتکدن لفظ ومعنی ابتدا
خاک پایکدر صفا بخش عیون طالین
دامنکدر انس وجه سایه بخشا ابتدا
صاحب لولا کسک، شاهنشاه افلاکسک
امر ونهی کدر ایدن دنیایی دنیا ابتدا
هر سوزک بر منبع رحمتشاندرا مته
شرع پاک کدر آجان تحقیقه مجرا ابتدا
سن او محمود الخصال مصطفای پاکسک
مقدمکله مفتخر در عرش اعلا ابتدا
فخر عالمسک حبیب الله، رسول اللهسک
نامنی ذکر ایلش نامکله مولا ابتدا

سنسك اول محبوب حق ، اى رحمة للعالمين
عالم اولمشدر سنك سايه كده احيا ابتدا
(آصف) كتر ثنائى دولت كده نيلسون ؟
وصفكى حق ايلش قرأنده اعلا ابتدا
مقصدم كسب شرفدر ، يوقسه هيچ حد نميدرد ؟
خامه وان نعتك اولمق بى محابا ابتدا

؛

زاتى عرصه مېلى

مشاهير شعرا دن اولوب (باليكسر) ليدر [۱]. قدامى اساتذده دن معدوددر . اشعارى
بر نسقده اولمايوب ايجلرنده بك معني دارلرى اولدينى كېي بك عاديلرى ده واردر .
(سخور كجدي) جله سنك دلالت ايله ديكي (۹۵۳) تاريخنده استانبولده وفات ايله دي .
ادرنه قايمىسى خارچنده ايوبه كيده جك طريق اوزرنده مدفوندر .
تذكرة (سبى) ده (۳۰۰۰) غزلياتى (۵۰۰) قصائدى اون ايكي بيك بيتلى بحر هزجده
(شمع و پروانه) سى اولدينى محرردر بحر رملده (احمد و محمود) منظومه سى (فرخنامه) ،
(فال قرآن) ، (مجمع اللطائف) عنوانلى منظومه لرى ده واردر كه جله سى غير مطبوعدر . شيخ
وفا طريقته منسوبدر . ديوانى حميده كتبخانه سنده واردر .
باقى طرز ادبىك عامل ومؤثريدر . مثل كولقده (نجات) كېي بى مثلددر . برچوق
سوزلرى ضرب مثل حكمنه كېر مشدر .

غزلياتك اك مشورى

آياغى يرمى پاصار زلفكه بردار اولانك
ذوق وشوق ايله ويرر جان وسرى دونه دونه
برچوق شعرا طرفندن تنظير و تخميس ايدلشدر .

[۱] « عوض » تاريخ تولدى اولان (۸۷۶) بى مشردر . تذكرة (سبى) ده اسمى (بخشى)
اولمق اوزره مقيددر .

ایاتندن :

نه کوزل واقعه در باق که آجوب جان کوزنی
خواب غفائده کچن همرمی رؤیا کوردم
زاهدا آج کوزنی عشق ایله کیر میدانه
عاشقک منزلی عرشدن اعلا کوردم

مصارعندن :

بردکرمندر جهان هر کیمسه بکیر نوبتن

صختم، عمرم، حیات جاوداتم سن بنم

نعت مشهوری :

قامتک ای بوستان لامکان پیرایه سی
نوردن برسرورد و شمرزمینه سایه سی
یوسفی کرچه کورنلر الیرینی کسدیلر
کون یوزوک کوردی سنک شق اولدی آیک آیه سی
منزلک تیر دعاوش ماورای نه سپهر
قدریکک عرش معلادن معلا پایه سی
اول و آخر نظیرک یوق سنک ذاتکدر
ختم جمله انبیای کون و مکانک وایه سی
آخرت بازارینه وارد قدده ایله فائده
نقد عشقکدر آنک کیم سرور اسرمایه سی
باغ جنشده امیدم بودرر کیم ذاتی نک
جمله مؤمنلرله اول سرور اوله همسایه سی

ذکری ابراهیم افندی

عرفاء شعرادن بر ذات اولوب صربستانده کی (اوزبیجه) دندر. اکمال تحصیلدن صوکره
بوسنده اختیار اقامت ایده رک (۱۸۸۳) ده ارتحال دار آخرت ایله دی. طریقه خلوتی در. زماننده
(کوچوک آغا) شهرتیه ده بنام ایدی. (مورد الوصول فی مولد الرسول) اسمیه مولد شریف
شرحیه، مرتب دیوانی و بعض رسائلی واردر. (عشق) ردیفلی غزلندن :

جوش ایدلدن بیت قلبمده ختم صهبای عشق
برعجب حالت کتیردی باشه سودای عشق

برقطعه‌سی :

بنم نوش ایندیکم زاهدی کلکون ایمش صامه
و برخونابه حمرته مملو جام عشرتدر
بوکلشنده سنی بلبل کی زار ایله بن و ذکر،
دیار غربت و درد و غم و آلام محتبدر

زائق محمد امین افندی : « شیخ »

خلوتیه مصریه شعبه‌سی مشایخندن؛ رند مشرب، شاعر فاضل برذات اولوب (بروسه) لیدر.
مرتب دیوانده مندرج قصائد و تواریخی طبع شاعرانه‌سنه دالدر. اک زیاده هجو و مزاح
طریقنده قدرت کوسترمشددر. لطائف شاعرانه‌سی پک چوق ایسه‌ده ضبط اولنمامشددر.
قبریه‌سی زاده اسماعیل حق افندینک انشاد ایله‌دیکی (ذائق دوران طاندی جرعه‌جام اجل)
مصرعنک دلالتی اولان (۱۲۶۹) تاریخنده بروسه‌ده وفات ایدهرک آستانه مصریه
دفن ایدلدی .

بروسه‌لی ساعتچی اسماعیل ده‌ده‌یه سویلدیکی منظومه هجویه ایله کندی خانه‌سی و مارت
حقنده کی هجویه‌لی لطیفه وادیسنده کی اشعارینک اک خوشلرنددر .
غزلیاتندن :

هوس عشق یار وار دلد
صید اولنماز شکار وار دلد
مست جام شراب عشق اوله‌لی
تا بمحشر خمار وار دلد

هنوز ختم اولمادن رسم محبت غیتی حاضر
بوخصلت ناسه اکثر باعث عز و شرف اولمش

چیقنجه اهل فسادک صلاحه نامی
النده باده کوردرلرسه آبدور دیرلر

(۱۳۱۹) ده وفات ایدن کریمه سی شریفه زیبا خانمک ده اشعاری واردر . مصرلی زینب خانم افندی مرحومه نیت خدمت کتایبته بولمیدیندن (کاتب خانم) نامیله معروف ایدی .
مخدومی حق افندی ده شاعر ایدی . (قافله شعرا) ده محرر غزلندن :
راهب دیر مجازم کیم بفیض عشق پاک
وجد وحل طبعمه بادی دم ناقوس اولور

زهنی اندری ابن عثمان

بایبوردده طوغدی . مدرسه ده وتودی . برآرملق تجارتله مشغول اولدی . (۱۲۳۲) ده استانبوله کلدی . بعضی وزرائک خدمت کتایبته بولوندی . (۵۴) ده حجازه ، بعده عکابه ، داهای صوکره مصره کتیدی . درت سنه صوکره استانبوله عودتله قضا قائممقامقلرنده استخدام اولوندی . (۷۶) ده بایبوردده کیدرکن طریزون جوارنده (اولاسا) قریه سنده (۶۳) یاشنده وفات ایدرک اورایه دفن ایدلدی . دیوان اشعاری (۱۲۹۳) ده استانبولده باصبیلدی . (سرکذشتنامه زهنی) نامنده کی اثر منظومی غیر مطبوعدر . ترجمه حالی بو اثرده تفصیل ، برجوق آدمی هجو و تذلیل ایشدر . برده بایبورد اشراف زاده لرندن عبدالله بکک سرکذشتنی (حکایه غریبه) نامیله نثرأ یازمشدرکه رساله نک اسمی ، تحریرینه تاریمخدر . بوده طبع ۱۲۶۱
ایده مشدر ، نسخه سی ده اندردر . بارماق حساییله سوبلیدیکی اشعار ، دیوانه درج ایده مشدرکه اک کوزل سوزلری اونلردر .

مثال :

واردم که یوردندن آفاق کوتورمش	یاورو کیتمش ایصسر قالمش اوتاغی
جاملر شکست اولمش میلر دوکولمش	ساقیار مجلسدن چکمش آیاغی
قننی طاغده بولسم بن او مرالی	قننی یرده کورسهم چشم غزالی
آوجیلردن قاجش جیلان مشالی	کیتمش طاغدن طاغه یوقدر دوراغی
لاله بی سنبل کلی خار آلمش	ذوق وشوق اهلی آم وزار آلمش
سلیمان تحتی صانکه مار آلمش	غمه تبدیل اولمش الفتک چاغی
«زهنی» درد الندن هر زمان آغلار	واردم که باغ آغلار باغبان آغلار
سنبلار پریشان کلر قان آغلار	شیدا بلبل ترک ایده لی بو باغی .
ترجمه حال مفصلنی ابن الامین محمود کمال بک یازمشدر . (ترجمه حالک ترجمه حالی)	
عنوانیله ذیل ایله یکی فقرات ، قدرشناسلق یوزندن چکیلن دودلره برمثال عبرت اشتالدر .	

روائی الیاسی جلیبی

علماء شمرادن ویاوز سلطان سلیم ندماستدن بر ذات اولوب (ادرنه) لیدر . مرتب دیوانیله
(عشرت نامه) (جامع النصایح) و سائرہ فی جامع (خمسہ) سی واردر . (جناندن یا کہ جان
آندی روانی) مصراعنک دلالتی اولان (۹۳۰) ده استانبولده وفات ایتدی . وفادن بوزدوغان
کمرینه موازی فاتحه کیدن جاده نک صاغ طرفده قرق چشمه جوارنده بنا ایتدیکی مسجد
حظیرہ سندہ مدفوندر . (عشرت نامه) سندن :

اله آل ساقیا اول جام عشقی
ینه مست ایله کل بدنام عشقی
ینه بر بزمه ویرکل زیب وزینت
که عالم خلقی آندن آله عبرت

رسمی بیر محمد جلیبی

شعرا ی بنامدن اولوب (بروسه) لیدر . بروسه یکیشهرنده مدرس ایکن (جان رحمی به رحمت)
مصراعنک دلالتی اولان (۹۷۵) تاریختنده وفات ایتدی . یحیی بکک شاه و کداسنه (شاه
ودرویش) اسمنده کی نظیرہ سیله برخیلی اشعاری اولدیفی کی ملا جامینک (تحفة الاحرار) نی
دخی ترجمه و شرح ایتشد که هر ایکسی ده غیر مطبوعدر . جلال زاده صالح چلیدن مجازدر .
هلالینک (شاه و درویش) منظومه سنی نظماً و توسیماً ترجمه ایدرک (شاه و کدا) تسمیه ایتشد .
ترجیع بندی مطلعندن :

غم دنیا ایله ای دل نیجه بر زار اولالم
وارالم معتکف گوشه خار اولالم
ساقی و مطرب کلچهره ایله یار اولالم
زاهد خشک سوزندن یورو یزار اولالم

عشق اوصافه کل مظهر آثار اولالم
 آتش شوقه یانوب مطلع انوار اولالم
 کلشن رازی بولوب محرم اسرار اولالم
 منطق الطیر اوقویوب محرم عطار اولالم
 ینه بر سرد هوا بخشه هوادار اولالم
 لاله وش باغ محبته دل افکار اولالم
 تقد جانیه وصالیه خریدار اولالم
 غیری ترک ایلیم مانع اغیار اولالم
 بوینومزدن آتالم باری سبک بار اولالم
 پاینه صوکی یوزلر سورهم زار اولالم
 پاکرو پاک نظر عاشق دیدار اولالم

ایاتندن :

وار فنا دشتن تماشا ایت آچوب عبرت کوزین
 نیجه اسکندر تراب اولمش نیجه دارا یاتیر

بی بصیرت اوله ماز مدرک فیض دیدار
 هر کسه نور کورنمز جبل موساده

بیتن کللر دکلدن خاک ساری اوزره فرهادک
 آجیلشم جانب شیرینه روزنلر مزارنده

وجود واجبک ماهیتین ادراک ایدن عارف
 حقیقته ظهور ممکناتی هپ ظلال آکلار

ریاضی احمد : بی قاضی سنانه

فضلائی شعرا و قضاتدن اولوب (قلبه) لیدر . تذکره شعرا مؤلفی (لطیفی) نک زماننده
 ملکتنده ارتحال ایله دی . فقهیدن (قاضی خان) ک مسائل مشکله سنی حل ایتمش ،
 (منلا جامی) نک (آن کان حسن بود نبود از جهان نشان) معطلی غزلنی (کشف الحقایق
 فی حل الدقایق) اسمیه شرح ایله مشدر .

اشعارندن :

آتش هجره یاقوب کل الما آهم بوینوکه
دوشمه سون زلفک کبی دود سیاهم بوینوکه

روحی عثمانیه بفراری

مشاهیر شعرادن و عرفای مولویه دن اولوب پدري بغداد بکلر بکیمی عباس پاشانک
بندکاننددر. اشعاری فوق العاده آبدار هله ترکیب بندی [۱] مشهور و معنی داردر. سیاحت
میلی زیاده اولدیفندن اییجه سیاحت ایدرک (کتدی روحی عدم اقلینه آم) مصراعنک
و (روحی فوت شد) ترکیبک دلالت ایندیکی (۱۰۱۴) تاریخنده (شام) ده وفات ایتشددر.
دیوانی مطبوعه سهده نقصاندر.

فضولیدن مستفیض اولشددر.

ایاتندن :

خاک اول که خدا مرتبه کی ایله یه عالی
تاج سر عالمدر اوکیم خاک قدمدر

غزلیاتنک الک مشهوری بوجه آتی در :

صانع ای خواجه که سندن زروسم ایسترلر	یوم لاینفع ده قلب سلیم ایسترلر
برزخ خوف ورجادن کیجه کور ناکام اول	دم آخردنه امید ونه ده یم ایسترلر
اونودوب ییلدیکنکی عارف ایسه ک نادان اول	بزم وحدتده نه علم ونه علیم ایسترلر
عالم بی مه و خورشید و فلکده مرکز	نه مهندس نه منجم نه حکیم ایسترلر
عالم کشف معانیده چوق اسرار آچیلور	واره من نفس غضوب آنده حلیم ایسترلر
حرم معنی یه بیگانه یه یول ویرمزلر	آشنای ازلی یار قدیم ایسترلر
ساکن درکه تسلیم رضا اول دائم	برمراد اتمک خدمتده مقیم ایسترلر
درکه فقره واروب دیرلککنکی عرض ایتمه	آنده مرکز نه سپاهی نه زعیم ایسترلر
جرمکه معترف اول طاعته مفرور اوله	که شفاخانه حکمتده سقیم ایسترلر

[۱] بو ترکیب بنده برجوق نظیره لر یا بلشدرکه مشهورلری (جوری) (سامی) (فهم) (قبولی)
ادرنه وی) (عیدی) (ناجی) (انندیله) (ایلا خام) و (قندیله علی راشد افندی) (آیه الله)
(و رجب وحی) بکلر کدر. فقط الک مشهوری (ضیا پاشا) مرحوم کیدر.

ماشق اول شربت وصل ایسترایسه کیم عشاق چاره سز درد آرایوب رنج الیم ایستلر
نعمت ظاهره دل بسته اولان کرسنه لر مزد ناپارویه جنات نعیم ایستلر
قبله معنی بی فهم ایله مین کجرو لر سهوله سجده ایدوب اجر عظیم ایستلر
ازبر ایت قصه اسرار دلی ای «روحی» حاضر اول بزم الهیده ندیم ایستلر

راشد افندی : «مرا فیضی زاده»

سلطان مراد رابع زماننده اندرون هایونده خزینه باش یازیجیسی ایدی . دیوانچه سنده
معیندار مصراعلری وارد . از جمله :

هر وقت بر بهانه بولور بی نماز اولان

ممدوح اولور می کبر و مزاح اعتیاد ایدن

خالقه راجعدر استهزا صاقن مذمومدر

اویمایان قلبنه قالی اولور انجاسی ذلیل

مطابق اویمان مقصد مقاله اولمه در مطمون

وجدانکی تطبیق ایده کور عذب لسانه

وفادار اولمدن کچدک جفا کار اولمسه باری

ریاضی محمد افندی

علماء شعرادن اولوب (باغ سخنک کل بیاضی) ستایشنه مظهردر . علوم شرعیه و ادبییه
ایله ریاضیاتدن حکمت و هیئنده ماهر ایدی . (برکی) لی مصطفی اقتدینک مخدومیدر .
دیوانندن باشقه ضروب امثال فارسیه ، دقایق علم لغته دائر (دستور العمل) ایله (اختصار
ابن خلکان) (کشف الحجاب عن وجه الصواب) (سیر) (ساقی نامه) (رساله فی علم الیسان)
(صحائف اللطائف فی انواع العلوم والمعارف) جمله آثارندندر . ابوالسعود اقتدی تلخیصلرندن دره .
درتیوز شاعره تراجم احوالی مین (ریاض الشعرا) اسمیله یازدینی تذکره شعراده شاعر ایله

متشاعر بینی تفریق ایده رک هر شاعرک درجه افتداری بیانده حقگوینگی التزام د اکثر شعرانک دیوانی تبعه موقع ادبیلرینی تعیین و اعلام ، ایله مشدر . مطالعه کذارم اولان (تذاکر) ک اکثرینه مرجعدر . تعیین مدفن خصوصنده دخی همتی واردر . عبارده سی (حسن چاپی) درجه سنده مغلط و تکلفلی دکلدر . بر نسخه سی نور عثمانیه کتبخانه سنده موجود در .

آثاری غیر مطبوعدر . قاموس الاعلامده (۱۰۵۴) تاریخنده (طمشوار) زعامته متصرف ایکن بلده مذکورده . وفات ایله دیکی محرر سه ده کلدسته ریاض عرفانده مخدومی محمود افدینک ترجمه حالنده کی [مصر قاهره دن معزول ایکن (۱۰۵۴) ده مرحوم اولان (تذکره الشعرا) و دستور العمل صاحبی ریاضی محمد افدینک] عبارده سنه (شیخی) نکده بویولده کی افاده سنه نظراً در سعادتده وفات ایتدیکی آکلا شیلیور .

مخدومی رستم پاشا مدرسی عبداللطیف افدینکده سلطان محمد بن ابراهیم خان نامه حروف هجا ترتیبی اوزره غلطیات ایله اولیات ، وجه تسمیه اسماء خاصه یی مین (ابکار الابکار فی کشف الغطاء عن ابکار الافکار) اسمنده بر اثری واردر که بر نسخه سی کتبخانه عمومی حافظ کتب فاضلی اسماعیل افدی ده واردر . بو ذاتک (۱۰۵۷) تاریخنده اسمی کتبی مین تألیف ایتدیکی (موضوعات العلوم) طرزنده هر بی العبارة بر اثری داها واردر که خط دستیه محرر نسخه سی فضلالی عسکریه دن (بغدادی اسماعیل پاشا) حضر تلرینک کتبخانه سنده در .

ایاتندن :

نیله سون بیچاره عاشق دلدہ درد عشقی
صاقلامقده مشکل اما کشف راز ایتمکده کوچ

مصارعندن :

بویله شاهه قول اولان ایسترمی آزاد اولنی

ساقی نامه مطلعندن : [بو اثر (۱۱۳۶) یندر .]

بری که اولوب جلالی ادراک

چرک کم و کیفدن اولاپاک

بری که آنی چو ذوق عرفان

بی جام و دهان ایجر حریفان

رفعتی عبدالحمی ملبی

موالیدن صادق افدینک مخدومی اولوب اثر پدیده سالک بر شاعر فاضلدر . (یوسف

وزلیخا) و (لیلی و مجنون) منظومه‌ای وارد. تقریباً (۱۰۸۰) کسورده استانبول ده
ارتحال ایله دی .

بر مناجاتندن :

یارب کرم ایت عنایت ایله	بر دل شدمیم هدایت ایله
یارب کرم ایت که درد مندم	درمانده و زار و مستمندم
بر درد کش ندیده چاره	خون کرده جگر خراب کاره

رشدی احمد افندی

منشی و شاعر بر ذات اولوب (مستار) لیدر . مرتب دیوانی غیر مطبوعه در . دفتر دار
احمد پاشا معیتله مصره کیتشدی . بعده در سعاده عودت ایده رک (عدن اوله رشدی افندی رک
بری) مصرعک دلالتی اولان (۱۱۱۵) ده ارتحال ایله دی . مولوی خانه قیوسی خارچنده
مرکز افندی جوارنده مدفوندر .
ایاتندن :

ایر بر ساحل مقصوده آخر فلک دل قالماز
اولور بر کون مساعدر روز کار اما زمان ایستر

بروانه صفت سعی ایده کور محو وجوده
داخل اولهیم دیرسک اگر بزم شهوده

فکر ایتمده در هیبتی بیت خدانک
یهوده دکل تیزه دیکی قبله نماتک

صوک بیت شیخ اسماعیل حقی حضرت تلرینک ذوقه موافق دوشدیکی ایچون تقدیر ایده رک
(کوبرولو) ده کی درگاهنه خط تعلیق ایله یازمش اولدینی منظور عاجزی اولدی .

رضا محمد افندی

ادرنه دن ظهور ایدن علماء شعرا دن اولوب (زهرمار زاده) نامیله بشام ایدی . اواخر
عمرنده (اوزون کوبری) مفتیلکننده بولونهرق (۱۰۸۲) ده ادرنده وفات ایتدی . مفید
و مختصر (تذکره شعرا) سی اقدام مطبعه سی همیله طبع اولوندی . مرتب دیوانی غیر مطبوعه در .

مناجاتندن :

خدایا عزتک حق دعامی مستجاب ایله
سرم بحر محبت ایچره کویا بر حساب ایله
سویدای درونده قومه هیچ غل وغش یارب
که مرآت درونم رشک فیض آفتاب ایله

راغب علی افندی

علماء شعرادن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر . کلیولی مفتیسی ایکن (۱۱۹۳) ده وفات
ایتدی . صاحب دیواندر .

ایاتندن :

ارباب بزم ایله دی شمعک صفاسی
اما جفا و جورینی پروانه چکدی هب

مصارعدن :

راغب بوقنا ملکنه رؤیاده می کلدک ؟

رامی محمد یاشا

اسلاف سختوران ایچنده (نفی) (نانی) کی اغظمیدن اولدینی حالده نامی قدرینک
لایق اولدینی مرتبه اشتهاره واصل اوله مامش برشاعر اولوب شهریدر . طرز تحریری استادی
اولان تابی وادیسنده در .

خدمت دولته سلوک ایده رک (رئیس الکتاب) و (صدر اعظم) اولمشدر . (۱۱۱۹)
تاریخنده (زادوس) ده اجل قضا ایله ارتحال ایله دی . آثار شاعرانه سیله امور سیاسته متعلق
محررات و منشائی غارت زده اولمشدر . (بروسه) لی (بلیغک) (نخبه الاتار) نده مرتب
دیوانی اولدینی مصرحدر . بو اثرله (تذکره سالم) ده برخیلی اشعاری محرردر .

ایاتندن :

یوق سینه مزده ذره قدر کینه مز بزم
محسود آفتابدر آینه مز بزم

اونه قباى جاه ايجون اى دیده خون فشان
تر دامن ايمه خرقة بشمينه من بزم

دیده من غوطه خور لجه انوار جمال
جسم من اخگر خاکستر طور ايله بيشر

(۱۱۵۷) ده صرة هايون امانيله حجازه كيدوب عودتنده (وادى فاطمه) نام محله
وفت ايدن مجدومى (عبدالله رافت) بك ده شعرا دندر .

رضا — شيخ رضا « نجار زاده » افندى [۱]

نظم كلام ايله مشهر اولان مشايخ كرام آره سنده تميز ايدن عاشقيندن اولوب « نجار زاده »
شهرتيله بنامدر . مشهور (نظم) كې اكثر منظوماتى محمد عاليه نبويه ايله اعلا ايتمشدر .
بشكطاشده كى نقشبندى درگاهنده پوست نشين ايدلر . كير مطبوع ديوانى اولدينى كې
شيخ احمد يكدست مكي خلفا سندن سيد محمد انصارى اسكدارى نك (مختصر الولاية) نام
اثرينى ده ترجمه ايتمشدر . (نقشبندى بشكطاشى) تركينك و (آه كوچدى رضا
ولى الله) مصراع تعميه دارينك دلالتى اولان (۱۱۵۹) ده وفات ايدمك درگاه مذكوره دفن
ايدلدى . طريقته عليه بهدايت اتسابلرى تاج جلوتيه كيمك طريقته جلوتيه رجالتدن اوطه
باشى شينجى (قباى مصطفى) افندي دندر . مؤخرأ ادرنه عزيمتنده مشايخ نقشبنديه دن
(عرب زاده محمد علمى) افندي دنده سلوك نقشيه كوره دك اخذ خلافت ايتدى . علم موسيقى به ده
اتسابلرى وار ايدى . مجدوم طالبرى (محمد صديق افندى) ده عرفادن برذات اولوب (اسفار
اربعة) [۲] اسمنده بر اثرى واردر . بو ذاك ترجمه حالى منتسبلرندن عمر فائق افندى
طرفندن (مقالات صديقيه) ناميله يازلمشدر .
ايتاندن :

ايتمز نكاه غيره اولان آشنا سكا
بيكانه اولدى شوقك ايله ماسوى بكا

[۱] مناقب احوالى مریدانندن آتی الترجه (عمر نزهت افندى) طرفندن يازيلوب طبع ايدلمشدر .
[رساله مطبوعه نك كنارنده احمد نزهت كرسنريليورسه ده ايجنده عمر نزهت افنديدر] مناقب نامه نك اسمى
(منقبه اوليايه فى احوال الرضائيه) در . بو كتابده بيان اولوندیغنه كوره ديوان شيخ (تحفة الارشاد)
(ظهورات كلييه) (فتوحات عينيه) نامريله معنون اولوب بر قسمى ده عنوانلر قالمشدر .
[۲] (ملاصدر شيرازى) نك مؤلفانندن اولان مشهور (اسفار اربعة) باشقه در .

مصارعدن :

مرد میدان رضائك كاری ایوالله در

عاشقك حال دل زارینی الله بیلور

حسب حالك ایتمه هر نادانه عرض

خاییده سخن مرد سخندانه یاقیشماز

لسان عشقی بیلیر ترجمان بولندی هیچ

راسخ احمد بك

شوخ مشرب برشاعر اولوب (بالیکسر) لیدر . مرتب دیوانی غیرمطبوعدر . غزلیاتنك
اك مشهوری (اوسته) ردیفلی غزلیدر :

سوزمه چشمك كله سین . ژكان . ژكان اوسته

اورمه زخمك سینمه . پیکان . پیکان اوسته

ریزه الماس اکر هر آجیدینی زخمه او شوخ

لطفی وار اولسون ایدر احسان احسان اوسته

دلده غم وار شمدیلک سن كله لطف ایت ای سرور

اوله ماز بر خانه ده مهمان مهمان اوسته

یاردن مهجور ایکن دوشدك دیار غربته

دهر کوستردی بزه هجران هجران اوسته

هم می ایچمز هم کوزل سومز دیمشله حقمه

ایله مشله «راسخ» بهتان بهتان اوسته

بوغزل صفایی تذکره سیله شیخی ده (صوفیه) لی (راسخ یوسف) اسمنده برشاعره نسبت
ایدیلیورسده صاحب ترجمه بالیکسرلی راسخ احمد بك اولدیفنی سالم تذکره سی بیان ایدیور .
اسعد اقدی کتبخانه سنده (بلغة الاحباب) اسمنده مشور بر اثری واردر . (۱۱۱۸) تاریخنده
تکفور طاغنده وفات ایتدی .

راشم ابراهيم افندی

شعرا و ارباب دانش دن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر. شهر مذکورده کی علی پاشا جامعك امامی و محكمه شرعیه کاتب ثانیه ایدی. (۱۱۶۳) تاریخسده وفات ایندی. پونا باشی مزارستانسده مدفوندر. غیر مطبوع دیوانچه سی اولدینی کبی زمان فتحدن اعتباراً بروسه حاکمربنك تراجم احوالنه متعلق بر اثری اولدینی ده (کلزار صلحا) ده محرردر. (مناقبنامه نیازی مصری) و (واقعات مصری) اسملرنده اثرلری ده وارددر.

(موره لی زاده مصطفی لطفی) افندیك مطبوع (مناقب مصری) سی صاحب ترجمهك اثرندن النقاط ایدلشددر. برده (لفت حیوة الحیوان) اسمنده بر اثر لغویسی وارددر که بر نسخہ سی بروسه ده (اینجری درکاهی) کتبخانه سنده موجود در.

اسحق خواجه سی احمد افندیك تلامذه سندن و مشایخ مولویه دن شیشی (محمد دده) افندی منتسبلرندن ایدی.

ایاتندن :

بیتر خاکنده تخم عشقدن آنک هزاران کل
اوسینه اوزره کیم برداغ عشق مهلقا قالدی
یا زلسون دفتر اعماله بر بر جور جانکاهی
محل دعوی آنجق دراقاء روز جزا قالدی

مصارعندن :

ترمی دشمندن ایمن اولماش روشندلان

رانب احمد پاشا

طوبال عثمان پاشانك مخدومی اولوب یکیشهرده طوغمشددر. مسند قبودانی و صهریت سنیه به مظهر اولمشیدی. موره ایالتی والیسی ایکن (۱۱۷۵) ده ارتحال ایندی. مرتب دیوانچه سی وارددر. اشعاری منصوفانه و شاعرانه در. علم خطه ده منتسب اولدیفندن ترجمه حالی (تحفة الخطاطین) ده محرردر.

بوتاریخلرده موره والیری (طرابولچه) ده اقامت ایدرلردی.

ایاتندن :

کلنجه شاهد عشق ازل عرض تجلایه
دل بی ماسوا کویا که دوندی طور سینایه

ایدردم مرغ دله یاره ارسال پیام اما
بویزلردن قوش اوچا زنیله یم سمت دلارایه

راغب محمد یاشا : « قورم راغب یاشا »

شهری الاصل شاعر حکمت بیان بر وزیر فضیلتسمیر ایدی . طبعی مألوف حکمت اولدیفندن عاشقانه زندانه ایاتی بالنسبه آزدر . اشعار منتخبه سی حکیمانه در . هیچ بر شاعریمز بو یولده کندیسی قدر اثر موفقیت کو-تره مامشدر .

باشانک غزللری حقیقه حکمت شعریه قدیمه نك الك کوزل نمونه-یدر که اسلاف ایچنده امثالی اندر در .

رحلتلری (۱۱۷۶) تاریخنده مرقدلری استانبولده قوسقهده احیا کرده لری اولان کتبخانه لری یاننده در . (سفینه) ایله دیوانی مطبوعدر .

مؤلفاتی :

(۱) سفینه الراغب و دقینه المطالب : علم محاضراندن عربی العبارة بر جلد کیر اوزره مرتب قیمتی بر اثر اولوب (۱۲۵۵) سنه هجریه سنده (بولاق) مطبعه سنده طبع اولونمشدر . باشانک همتیله از زمانده نائل رتبه اولان و (۱۱۹۷) ده حرمین مفتشی ایکن وفات ایدن موصل مفتیسی فخرالدین زاده شاعر بهجت اقتدی نك بو وادیده غیر مطبوع بر اثری وارددر .

(۲) مجموعه راغب یاشا : السنه ثلاثه دن منظوم و منثور بر جوق آثار ادبییه و علوم غریبه دن بعض موادی جامع مطبوع بر جلد کیر اولوب یکنانه نسخه لری کتبخانه عمومی ایله (حمیدیه) کتبخانه سنده در . ادبیات متخصصلری ایچون استفاده لی بر اثر در .

(۳) ترجمه مطلع السعدین : موغول خانلرینک آخری اولان (ابوسعید بهادر خان) ایله (دمیرلک) ک اوائلندن باحث (عبدالرزاق سمرقندی) نك (۷۰۴) دن (۸۵۴) تاریخنه قادار یازدینی فارسی العبارة غیر مطبوع تاریخنک ترجمه سی اولوب نسخه لری استانبول کتبخانه لرینک بعضیلرنده از جمله صاحب ترجمه نك کتبخانه سنده موجوددر .

(۴) دیوان : باش طرفنده آثار قلمیه لرندن بعض تلخیصات رسمیه ایله غیر رسمی محررات مندرج اولوب (۱۲۵۳) سنه هجریه سنده (بولاق) ده طبع ایدلمشدر .

- (۵) عروض رساله می : علم عروض قواعدندن باحث غیر مطبوع بر رساله در .
 (۶) فتحه بلغراد : دیوانک باشند مندرج تلخیصات رسمیه میانشده محرر در .
 (۷) تحقیق و توفیق : سنی و امامی مذهبلی آره سنده منازع فیها اولان مسائلی حل و توفیق ایله هر ایکی مذهبی و دولایسیله هر ایکی دولت اسلامییه یی یکدیگرینه تقریب و اتحاد سوق ایچون ترتیب ایدلشددر . غیر مطبوع اولوب بر نسخه سی کتبخانه سنده واردر .

ایات حکیمانه لرندن :

نادر بوتور طینت کاملده قصور
 کم مایه دن ایلمز نه که ایلمسه ظهور

ایله من ایزات حسن آرائشی بدطینتک
 زینت اولماز ماره اندامنده کی نقش و نکار

دل که مجروح اوله ممنون نوازش اولماز
 زخمی آینه نك ایلمی قبول مرهم

که دیر و گاه کبه کهی سومناتده
 حق جوی قنده اولسه خدا سین آزار بولور

حسفی بالاتر ایدر جامه دوشنجه جیبان
 نو عروس سخته رونقی تعبیر ویریر

اولمایان مایه فیض از لیدن سیراب
 آب حضری ینه حضر اولسه ره ره بوله ماز

راغبا دل اکلنه نیر فکر وصال یار ایله
 عاشق غم دیده قالماز قالسه ده تنها غریب

حقیقت اهلنه توفیق رهنا یتشیر
 بویوله سالک حضرت ایسته من خدا یتشیر

هوای نفسیدن سرمایه عزتدر استغنا
عزیزا ولمازدی یوسف چکمه سه دامن زلیخادن

فیض حقدر اثرک باعنی اسباب دکل
دست جی ده نکین مهر سلیمان اولماز

مصارعندن :

هزار احباب اولان اهل تلوندن وفا کلز

مظفر وقت فرصته عدودن انتقام الماز

اگر مقصود اثر سه مصرع برجسته کافیدر

ادب مانع دکلّی اعتراض صنع بیچونه

دعوی منصور ایدردی هر کیشی دارا ولما سه

غزل :

خراباتی کورنلر هر بری بر حالتن سویلر	بز صفا سن قتل ایدر رندان وزاهد ثقلتن سویلر
سراغاز ایلدیکجه بحثه بلبل رونق کلدن	بزمده غلغل مینا ملک کیفیتن سویلر
تجلی نشسته سن اهل شکم ادراک قابلی	بهشت اگد قجه زاهد اکل و شربک لذتن سویلر
نه ضبط حاکم عقلی نه حکم ضابط شرعی	جنون اقلیمنی کشت ایلینلر راحتن سویلر
میان گفتکوده بدمنش ایهام ایدر قبحن	شجاعت عرض ایدر کن سرد قبطی سرقتن سویلر
موافقدر ینه البت مزاجه شیوه حکمت	طیبیک اولسه ده کذب مریضک صحتن سویلر
پیشان خاطر مده نکته سر بسته وش قالدی	نه کیمسه حکمتن اکلا رنه راغب علتن سویلر

رفعت حسین افندی : « کرکمه زاده »

عاشقین شعرا و ارباب معارفدن بر ذات اولوب (۱۲۰۹) تاریخنده (بروسه) ده تولد
ایله مشدر .

علم ارتقاه دایه (خلاصه الارتفاع) اسمنده بر اثری و مرتب دیوانی وارد . علم خطه ده
انتسابی وار ایدی . بروسه ده ارتحال ایتدی .

اشعارندن :

سحرلر دائمًا وقت صفای اهل عرفاندر	سحرلر وقت رحمتدر سحرلر وقت احساندر
سحرده آجیلور کلغنجہ الطاف یزدانی	سحرلرده هزاری اهل حالدر شادوخنداندر
سحرده مظهر اولمشدر اولانلر سر توحیده	سحرده کشف اولان سر حقیقت اهل حیراندر
سحرده یوزسورن درگاه مولایه بکام اولدی	سحرده خواب غفلتده اولان صوکره پشپاندر
سحروقتنده کوکش زاده رفعت اولمه غفلتده	سحرلرده نیاز اهل اولانلر لطفه شایاندر

رسپا احمد دوده

مشایخ مولویه شعراسندن اولوب (اسکدار) لیدر . بر آره لق یکیشهر مولوبخانه سنده
مشيخت ایشدی . (۱۲۱۸) تاریخنده (اسکدار) ده وفات ایتدی . عنایده ده (سلیم بابا)
قربنده مدفوندر .

مغنیدار اشعاری واردر . ازجمله :

یاقار پروانه کنندن تا اولنجه نائل وصلت

نه حالتدر که بیچاره ینه محویتن بیلمز

«رسپا» طینت مردم همیشه مستعددر بیل

کشاده باب همت هپ ولی اهلین بیلمز

رشیقه :

تذاکر شعراده اسمی کوروله مین اولدجه دکرلی شعرادن اولوب (تیره) لیدر : مملکتنده
محکمه کاتبی ایدی . خط دستبیله محرر (۱۱۸۱) تاریخلی مجموعه اشعارندن آلیان غزل
بروجه آتی در .

سرور قلبه هر دم رؤیت دلداردر باعث

نشاط عندلیبه بهجت کلزاردر باعث

جهانده اهل دل دائم اسیردام محتدر

بلی طوطی بی حبسه سکرین کفتارددر باعث

تقرب ممکن اولماز کثرت اغیاردن یاره

که بلبل نخل کلدن افتراقه خاردر باعث

«رشیقا» اورمغه هپ سوزش فریاد وآمله

بودف سینه می بر آتشین رخساردر باعث

رزمی مصطفی افندی

فضلاء شعرادن بر ذات اولوب (کلیس) لیدر. منشآت و دیوانیله (روح الشروح)
نامنده مفصل (بند عطار) شرحی واردور. (۱۲۱۳) ده (کلیس) ده وفات ایله دی. قاموس
مترجمی مشهور عاصم افندی بو ذاتدن ادبیات تحصیل ایتمشدر.

رامز عبدالله باشا

قریمی الاصل اولوب استانبولده استکمال علم و فضیلت ایله دکدن صوکره بعض مناصب
دولتده بولونه رق قبودان باشالقه نائل اولمش ایدی. (۱۲۲۶) تاریخنده منقدور آ وفات ایدوب
روسجق قارشیسینده کی (برکوکی) قلعه سی جوارینه دفن ایدلدی. اوغلی عزت بکک
(خریطه قبودانان دریا) نامنده کی اثرنده مفصل ترجمه حالی واردور. مطبوع دیوانچه سنده :

نوا یوق بزم غربتده فغان و آهدن غیری

کیمه دمساز اولورسن ناله جانکاهدن غیری

یتیمه باشلایان دلسوز ترجیع بندیلره زجال مولویه نیک معلومی اولان (هان عین محمدله علیدر
شمس ومولانا) [۱] مصرع بر جسته سی عرفانه دالدر.

ترجیع بندی مطلعندن :

نوا یوق بزم غربتده فغان و آهدن غیری

کیمه دمساز اولورسن ناله جانکاهدن غیری

نه ممد وار نه ساقی بس دل کمراهدن غیری

خط ساغرده یازماز حیقله ایواهدن غیری

بزمده لاله یوق داغ دل آکاهدن غیری

کل امید ویرمن بوی یأس جاهدن غیری

سفر ایتسم رفیق اولماز غبار راهدن غیری

قرار ایتسم یرم یوق بزم شیونکاهدن غیری

صوراد یوق خاطر م حزن و غم جانکاهدن غیری

تسل بخش ایدر یوق طالع بدخواهدن غیری

نقرات

غریم بیکسم یوقدر انیم آهدن غیری

بناهم دستکیرم قالمادی اللهدن غیری

[۱] بو مصرعی شیخ غالب مرحوم تفسیر ایله مشدرکه دیواننده محرردور.

ترجیع بندلری اییاتندن :

منع حقه دل اوزاتمه صاققوب نایمجل قطع ایدر خنچز (لایستل عما یفعل)

فیض حق مایه عشقی دل داناده قودی نور وحدت کبی مشکاة مجلاده قودی

کل ای ناصح قویندی حال دلدن بی خبر سن سن بی دیوانه قیلدی بریری بیلمم نه دیر سن سن
یت مشهوری قائلنک (۹۹۰) ده وفات ایدن بروسه یکیشهرلی مولوی (شوری) اسمنده
برشاه اولدینی اسراردهده تذکره سیله ریاض الشعرا ده محرردر .
پاشا مرحومک بوییتی تضمین وادیسنده آریجه بر ترجیع بندی اولدینی مطبوع
دیوانچه سنده کورولور .

رشید بک « یکیری آغاسی زاره »

نکته کویان شعرادن و سلطان محمود اول کیلارجیلرندن در .
اشعارندن :

کیمسه نی دلتک آزار ایتمه سلطانلقی بودر
قلب موری تختگاه ایله سلیمانلق بودر .

کرچه هر بردرده وارد بر طیب چاره ساز
نبضکیر قلب محزون اولکه لقمانلق بودر .

رأفت محمد افندی

خوشکویان شعرادن اولوب (بروسه) ایدر . طریق تدریسه دخول ایله درسعاده
وهجرت ایله دی . (۱۲۲۸) تاریخنده مطعوناً وفات ابتد . غیر مطبوع دیوانچه بی وارد .
اشعاری عاشقانه در .

اشعارندن :

کوی یاری آکدیلر دلدار کلدی خاطره
جنتی وصف ایتدیلر دیدار کلدی خاطره

ظاهر اولدی جنت روینده « رأفت » نور و ناز
یاری کورددم طور آتش زار کلدی خاطره

راشر محمد افندی

متأخرین شعرا دن ومنتسبین نقشبندیه دن اولوب (بروسه) لیدر . آتی الترجه نزهت عثمان
افندیك غنودمیدر . باقر جیلوق صنعتیه مشغول اولدی . (۱۲۳۱) ده ارتحال ایدر ك منلا
قناری جامع شریفی غربنده بدری یاننه دفن ایدلشددر . مرتب دیوانچه سی و (زبدة الوقایع
در بلدة جلیله بروسه) اسمنده بروسه په متعلق مفصل بر و فیاتنامه سی وارددر .

اهل حق ذره حوادثله مکدر اولماز

قیل و قالی ده جهانك قورو غوغا دندر

غندومی حكاك (عزت عثمان) افندی ده خوشكویان شعرا دن بر ذات اولوب دیوانچه سی
وارددر . (۱۲۸۱) ده استانبولده وفات ایدر ك طوب قپو خارجه دفن ایدلدی . (۱۲۷۰) دن
(۱۴۰۰) سنه نه قدر تولد ایدر ك اطفاله اسم و مخاص ایله مسما اوله جق اطفالك تاریخ
ولادتق اراه ایدر مكمل جدوللی برده مجموعه ترتیب ایله مشدر . همشهری سی شاهر شیخ
(امین ذائق) افندی حقنده کی مطایباتندن :

بن زمینی آسمان اولسون دیرم عالم بویا

شیخ امینی مسلمان اولسون دیرم عالم بویا

یتیمی مشهوردر .

رفیع محمد افندی « آمردی »

شعرا ی مشهوره دن صاحب دیوان (لیب آمردی) نك طورونیدر . علمای شعرا دن
بر ذات اولوب مرتب دیوانی و شیخ غالبك (حسن و عشق) نه (جان و جانان) اسمنده
۳۰۰۰ بیتلی نظیره سی وارددر . (۱۲۳۱) ده استانبولده ارتحال ایتدی . السنه ثلثه ده انشاد
شعره مقتدر ایدی .

ایاتندن :

« رفیع » همت یاران اولورسه فیض رسان

لطیف اولور سختم جمله عارفانه دوشر

راغب محمد باشا

غندومی نورالدین باشانك بروسه والیلکی تاریخی اولان . (۱۲۷۶) تاریخنده طبع اولوفان
دیوانی مقدمه سنده کی ترجمه حالندن آکلاشلدیغه کوره منلا محمد کمال الدین قوجحصاری زاده

(عوض) پاشا احفادنندن آیدنلی حسین بکک مخدومی اولوب مولدا شاملیدر . السنة ثلثه ده
انشا ونظمه مقتدر اولان بو ذات طریقتاً نقشبندی در ، (۱۲۴۴) ده قونییه ده ارتحال ایده رک
جوار حضرت مولانا به دفن ایدلدی .

زمانی شعرا می میاننده (راغب پاشای ثانی) شهرتیه بنام ایدی .

بر غزلدن :

نجلی زمانه صبر قیل دلدن تلاشی سلیل

نه کلسه تلخ و شیرین ما حضر هر حال نعمت بیل

مدار راحت ایسترسک بو دار تنگناییده

دارله کیمسه به کوسه ضروری وارمدارا قیل

بولور سرمایه دانشله آدم رونقی یوقسه

ضیا ویرمز نه دکلو زیور جام اولسه بوش قندیل

ایاتندن :

هر دم ایتمزدی توجه آکا عرض حاجات

قبله روی قبول اولسه محراب خلوص

پرونده حضرت افتاده تربه شریفه سه تعایق ایتدیردیکی لوحه سندن:

حضرت افتاده در افتادگاه دسترس -

حاصل اولور صدقه بونده اولان هر ملتس

ذره افتادیم انوار شمس همته

راغب اولدم بر توفیق دله الدم قبس

رشمی محمد پاشا

ادبای وزرادن بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر . بدایه دیوان اقتدیلمکی وسائره کچی قلم
مأموریتلرنده بولوندقدن صوکره رتبه وزارتله رکاب هاپون قائم مقاملغه نائل اوله رق خدمات
مهمه ایفا ایلهدی . صوفیه والیاکنه تعیینتی متعاقب (۱۲۳۶) صوفیه ده وفات ایتدی .
نثری دلشین نظمی رنگیندر . طریقت نقشبندی به منتسب ایدی .

ایاتندن :

قید افکار ایدمهز دغدغه جاه و امل
بزم تفویضه اولان عارف سر قدری
اهل دانش ستم دهر ایله پامال اولماز
کورسه مجنون بیله خاك اوزره برافراز کهری
جانب حقه کیدن تیر دمای اخلاص
کتیریر بزم الهیدن اجابت خبری
بی عوضدر کرم حضرت باری «رشدی»
شاه اولور موره اکر اولسه عنایت نظری

مصارعندن :

شب تاریک غمک البت اولور بر سحری

رعنا مصطفی افندی

عرفای شعرادن بر ذات اولوب (نوره قوب) لیدر . بر مدت مصرده محمد علی و ابراهیم
پاشالرك خدمتلرنده بولونقدن صوکره وطننه عودتله اختیار عزلت یدهدرك (۱۲۴۸) ده
ارتحال ابتدی .
نظم و نثردن مرکب (مرآت حقما) اسمنده خط دستیه محرر سلائیکه منظور عاجزی
بولونان رساله سندن مراتب توحید اولان افعال ، صفات ، ذاته واقفلردن اولدینی آکلاشیلدور .
رساله مذکوره نهایتده مختم مهرنده (عنایت جوی درمولا موحد مصطفی رعنا) امضاسنده
دخی (من افقر الوری السید مصطفی رعنا عن طریق نقشبندی) عبارهلری محرردر .
رساله مذکوره ده کی ایاتندن :

بر نشئه نك كه منشائی حب ولا اولا
مولا اولور معادی چو محبوب کائنات
آیت (من کان) بی فهم ایتمه بن یچاره لر
وصل حقه انتظار وعده فردا چکر

متوسط بردرجه ده اشعار فارسيه انشادينه ده مقتدر اولديني ائزندن آكلاشلمقده در .

رضا علي پاشا

طول مدت بغداد واليككنده بولونديغندن (والي بغداد) و نشأتي لازستانك (ريزه) جهتندن اولديني ايچون ده (لاز علي رضا پاشا) شهرتيله بنام اولوب اشعاري متين و حكيمانه در . جود وسخا ايله ده معروفدر . اشعاري ايچنده همان اكثر ذواتك معلومي اولان غزل آني بعض شعرا طرفندن تنظير و تخميس ايدلمشدر . (۱۲۶۱) تاريخنده شام شريف واليسي ايكن وفات ايدرك مؤذن حضرت پيغمبري (بلال حبشي) نك تربيه سي قربة دفن ايدلدي .

ايات عارفانه سندن :

هنر خلوت نشين انجمن اولمقده در يوقه
كينكاه ربادر كوشه كير ازوا اولمق

غزل

دور لعلكده باش اكم باده كلفامه بن	سايه پير مفسانده منت ايتم جامه بن
عزيرين زلفك كتوردی باشمه سودالری	بوخسه نردن دوش اولوردم بوخيال خامه بن
حالي كوردم اسير اولدم كمنند زلفكه	دانه ايچون كنندمي صالدم دوشردم دامه بن
كه اسير غربت ايلركه انيس غم بني	شاشمشم بيلم نه ايتسم بودل ناكاهه بن
خلق ايله لازمدر اولدجه نماشات ايله مك	كر بكا اويمازسه ايام اويارم ايامه بن
كعبه كويك طواف ايتك ايچون شام وسحر	خون اشكمن بوزندم بر قزير احرامه بن
كوي ضربته نه برييلهك نه بر غمخوار وار	كيم كتورسون كرازارسم ياره بيلم نامه بن
ايلرم دار السلامي كنديمه بيت الحزن	حسرت خال سياهكله كيدرسم شامه بن
تلخكام اولماز سنك شيرين كلامندن درضا	سن همان ايله تكلم راضيم دشنامه بن

راسم افندي « فردوسجي زاده »

متأخرين شعرا دن و منتسبين نقشبنديه و خلوتيه دن عارف بر ذات اولوب (اسكدار) ليدر . بر مدت مکتوبي صدر عالي و سائر كه اقلامده ايفاي حسن خدمت ايدرك اختيار ازوا ايله مش و بومدت طويله بي تدريس و تأليف ايله امرار ايتمشدر . نيز ده طائلي و روحنواز در .

(۱۲۷۰) تاریخنده (اسکدار) ده وفات ابتدی. عنادیه ده (سلیم بابا) تربنده کی ساحه ده مدفوندر .
ساعت واحده در عمر جهان
ساعتی طاعنه صرف ایله همان

بر تضمیندن :

حقیقته اکرچه نسخه کبری اولوب انسان
کوکلدن منبع عرفان شریعتدر آکا میزان
بومعنايه زیان اولدیفنی برهان ایدوب اذعان
چیقار دلدن دروغ بی فروغی اول که حق کویان
کلامندن اولور معلوم کشینک کندی مقداری
شولر کیم اوله بدکو وار آکا عطف نگاه ایتمه
حقایقندن خبردار اولمایانلرله اولوب بیتمه
دل ازارلق ایدوب رنج ایتمه هیچ بر فردی اینجتمه
قومه عارف ایسه که راه سدادی نابجا کیتمه
کلامندن اولور معلوم کشینک کندی مقداری

غیر مطبوع آناری بروجه آتیدر : مطبوع اولانلری

دیوان [مطبوع دیوانندن باشقه شاهرايه برطرزده در] متصوفانه دیوانیله نصایح شرعیه
گرامات اولیا منشور
رساله محاسبه نفس
اصول وصول
ضروب امثال عثمانیه
لغات فارسیه [اوتوز بیک لغاتی جامعدر]
شرح سبحة صبیان

رسم مصطفی مقصود افندی

ارباب شعر وانشادن عارف بر ذات اولوب (روسجق) لیدر . در سعاده ورودنده دیوان
اقتدیلکی وسائر کبی خدمات قلمیه ده بولوندی . مشایخ سعدیه دن ادر نه ده طاشلق جامع شریفی
حظیره سنده مدفون شیخ (احمد سناری) دن منتسب اولدیفنی (منیه المسالك) اسمنده کی اثرنده

مصر حدر. قصیده بر نهیه بر تخیلی و دیوانچه اشعاری وارد. حجازدن عودتنده (هزار غمراد) .
عزیمتله (۱۲۵۹) تاریخنده رحلت ایله دی . اشعاری عاشقانه و عارفانه در . تخیلی مطبوعدر .
بر غزلی :

بر دل که خاك فخر رسدن جلا آلیز
مهر جهان نما او کوکلدن ضیا آلیز
حکمت نه اولدیفن مرض عشقه آکلایان
لقمان اولور او جلله کیهن دوا آلیز
قاف کوکلده [۱] طائر عشق اولسه لانه ساز
بحر محیط علم لدندن غدا آلیز
یاغدیسه ابر آه سحر اشک حسرتی
فیض وصالدن جن دل نما آلیز
مصر وجوده مالک اولورسه عزیز عشق
عاشق اودتمده یوسف جانندن بها آلیز
سوراخ قلب عاشقه عیب ایتمه زاهد
رورن اولورسه دارده کوندن ضیا آلیز
«مقصوده» صائمه کاله عشقه رواج بوق
کالای تازه در آتی عرض ایت «رساء» آلیز

راغب احمد افندی «آمدی»

افاضل علما و زمره شعراءدن بر ذات اولوب دیار بکر (آمد) لیدر . بدایت تحصیلی
مملکتنده اکیلی (عراق) ددر . وطنه عودتنده تدریس و تألیف ایله امرار ایام ایله دی .
وفاتی (۱۲۷۲) ده قبری طاغ قاپیسی خارچنده (کله خانه) دینیلن محل معروف جوارنده در .
علم ادبده (سنوحت) اسمنده بر تألیف قیمتداری وارد که مولدین و مخضرمین ایله جاهلیه العربک
اشعارینی جمع و شرح ایله رک کندی اشعارینی ده علاوه ایتمشدر . تفسیر روح المعانی صاحبی
آلوسی محمود افندی بک بو اثره مکمل بر تقریضی وارد .
شاعر حکمت پرور اسعد خلص پاشانک کندیلریشه حرمت مخصوصه لری و ارایدی .

[۱] ترکیب مسامحات ادبیه قیلندندر .

مقصودك اضمار ایدی عشقی کوکله جان کبی
حیف کیم «راشد» یا کلدک سری اظهار ایلهدک

یاره چوق سوزش لر اظهار ایلهدک ایستر کوکل
نیله ییم هنکام فرصتده زبانی لال اولور .

راغب احمد افندی

زمره قضاة و شعراء اولوب (بروسه) لیدر . شام ملائنه نائل اوله رق (۱۲۷۲) ده
وفات ایتدی .
ایاتندن :

وصلت یار ایچون اغیاره مدارا ایلر
زهر ایچر عاشق دلخسته شفا نیته

مصارعدن :

راغب بو قناملکنه رؤیاده می کلدک؟

رشید مصطفی یاشا « بوبروک رشید یاشا »

آوروپانک دولت عثمانیه حقنده یوز سنه دنبری بسله دیکي اعتقاد سقیمک تهلیکه سنی هرکس دن
اول ادراک ایله رفی اسبابنه تشبث و بناء علیه سلطت سنی نی دول معظمه عدادینه ادخال
ایچون اقتضای عصر اوزره لازم اولان اصلاحات ملکیه نك دعایمی تنظیمات . خیریه نامیله وضع
ایله اجرا آتیه همت ایلهدیکس دن دولایی عثمانیلرک اولیای نعمتدن معدوددر . امور مهمه دولته
اشتغالی آره سندده ادبیات عثمانیه به دخی جداً خدمت ایتش خصوصاً لسان رسمینک اداسنی
بتون بتون دیکشدرمشدر .
ایاتندن :

بی محابا ره نا رفته به کیتسه مده نه وار

قهر خصم ایلهدک الهه عصادرخامه

بیته هر شیده کیتسه به بکزه مه مک شانندن اولان اعظم روز کردن اولدیغنی بیان ایتشدر .

شهری الاصل اولوب پدر عالیلری بایرید نانی اوقافی روزنامچه جیسی مصطفی افندی اسمنده بر داندرد .

آلتنجی دفعه صدارتنک یتیمش برنجی کونی اولان (۱۲۷۴) تاریخنده درسعادتده وفات ایتدی . او قیلر باشنده نام عالیلرینه بنا اولنان تربهلرنده دقین خاکدر . ادبی سیاسی همت واقدار عالیلرینک شاهد عادلی اولان آثار علیه لرینک (بر تورک دیپلوماتنک اوراق سیاسی سی) عنوانیله درت جلد اوزره طبع ونشرینه همت اولونمشدر . باش طرفنده مفصل ترجمه حالی ده واردرد . انجمن دانشک حین کشاندنده ایراد بیوردقلری نطقلرندن : (عالمده علم ومعرفت کبی برشرف ومزیت اوله ماز . انسانک مطالب ذاتیه سنک اسباب تحصیلیه سی صنایع ومعارفدن باشقه برشیتله حصول بوله ماز . هر نهیه دائر اولور ایسه اولسون وهر نروده بولنورسه بولنسون هنر ومعرفت قدر و قیمتی انکار اولنه ماز . بوکوردیکمز ثروت وسامان وانتظام احوال انام وحسن معاشرت خواص وعوام هپ هنر ومعرفته حصوله کلش بر اثر دکلیدر)

رفت محمد صادق یاشا

منشی و سیاسی بر ذات اولوب شهریدر . مختلف سیاسی مأموریتلرده بولونهرق ابراز رویت ایله مشدر . (۱۲۷۳) تاریخنده درسعادتده وفات ایله دی . ایوبده بوستان اسکله سنده مدفوندر . سنک مزارنده مختصر ترجمه حالی محرردرد .

آثار مطبوعه سی : (رساله اخلاق) ایله (آثار رفت) اسمنده کی مسودات خصوصیه و سیاسی سی جامع مجموعه سی اخلاقی ، ادبی ، سیاسی ، باعث استفاده آتاردندر . (۱۲۷۵) تاریخنده برآراده طبع اولونان (روسیه محاربه سی تاریخی) ، (آوروپانک احواله دائر رساله) ، (ایتالیا سیاحتنامه سی) ، (کلمات نصیحه و مسلمیه بی متضمن رساله) اسملرنده کی مجموعه سنک مقدمه سنده مفصل ترجمه حالی واردرد .

(منتخبات آثار رفت) اسمنده کی مطبوع مجموعه لری ده قریم سفری تاریخی ایله اداره ملک حقنده بعض لایحه لری و سائر محررات سیاسی بی حاوی در . (رساله اخلاق) مکاتب ابتدائیه مزده تدریس ایدملکده صغیرالحجم کثیرالفوائد بر اثر در .

رمائی محمد شاکر افندی

السنه ثلثه ادبیاتنه واقف و خطوط متنوعه اسلامی نیک تحریرنده متخصص بر ذات اولوب شهریدر . اکمال تحصیلدن سوکره تقویم خانه نظارتی ، آمدی وکالتی وسائر کبی مهم مأموریتلرده ایضای حسن خدمت ایدمدرک (۱۲۹۱) ده درسعادتده وفات ایله دی . ایوبده بوستان اسکله سی

جاده سنده مدفوندر. صاحب ترجمه نك قدرت منشيانه ومهارت خطاطانه سندن باشقه موسيقي شناساني، كعبه اورتوسي دوقومق، مهر قازمق، كتاب تذهيب، تجلید ايتك كبي هنرورلكي ده واردي. خطوط متنوعه اسلاميه اينجنده اك چوق موفقيت كوستردبيكي نسخ و جلي در. مشار اليك آثار نثريه و نظمييه و مكمل ترجمه حالي مخدوم عالي لري اكرم بك افندي طرفندن ترتيب و تحرير اولنش سده هنوز طبع و نشر اولونماشدر. ديانت اسلاميه عليهنده (مفتاح الاسرار) نامنده و قتيله انتشار ايتيش فارسي العبارة برسالة نك بطلان محتوياتي مقصد ديانت پرورانه سيله تحرير ايتديكي اثر اكالة موفق اولاماشدر. منشي مشهور (ويي) نك (خوابنامه) سنده نظريه و واردر.

اياتندن :

نوپاوه بخش كام اولاماز جست وجوی خام
نخل طلبده ترك طلب برك و بار ايش

رفت محمد بك « شير »

بروسه بلديه كآبي ايكن مجرد غيرت دينيه سائقه سيله قرق سكز ياشنده اولديني حاليه بروسه مستحفظ طابورينه آرزومي وجهله فقر معاشيه خدمت ايتك اوزره كوكلو ضابط يازيله رق (۱۲۹۳) تاريخنده (بلونه) جوارنده كي (تليچ) قريه سنده حيدر پسندان بر مدافعه دن صوكره جام شهادتي نوش ايله ين پدر اعز و اكرم باعث فيض و افتخارم اولان ذاتدر. شهيد مشاراليه (۱۲۷۵) سنده بروسه ده وفات ايده رك حضرت امير مدرسه سي قارشوسنده كي شهرايك صول جهنده مدفون اولان (اسكداري سيد محمد امين افندي زاده ميرلوا اسكداري سيد محمد طاهر پاشا) نك بيوك مخدومي اولوب تحصيلي اسكدار و بروسه ده بعدالكمال سلك كتابته سلوك ايله مش و مشاغل رسميه سندن عيري زمانلرده تفسير، تصوف، كلام، تاريخ، شعرله اشتغال ايتمشدر. طريقه نقشبندي مشرباً رند لالايي عاشق و مفتون علم حقايق بر مرد صاحب دل ايدى. يادكار قيمتداري اولان ديوانچه لري اوصاف رسول مين و مدايح اكابر دين ايله عارفانه و حكيمانه برقاج غزلياتي محتويدر.

نعت عارفانه سندن :

وجود كائناتك مكرميسك يارسول الله
خطاب (ان تراني) محرميسك يارسول الله

غازی کرایک غزل مشهورینہ اولان نظیرہ سندن :

علمی سیر ایدہ رز دلبر دجلو یرینہ
چنک حربی اورور ز نغمہ خوشگویرینہ

(۱۵ مارت سنہ ۱۲۹۳) تاریخندہ مجاہد فی سبیل اللہ اولہ رق حربہ کیدہ جکلری ائنادہ
عید عاجزہ اہدا بیورد قلمری وصیتنامہ منظوملرندن :

علمہ سنی ایت یوروای طبع سلیم

سنی عالم ایدہ اللہ علیم

اہل علمک یری بالاتر اولور

شمس وش اوج معلائی بولور

صائمہ کیم جاہل اولان انساندر

بار جہلی طاشیان حیواندر

وارث احمد اولان عالمدر

وصلت حق بولان عالمدر

علمی تعریف ابدہ مم الحاصل

بو نکاتہ ینہ عالم واصل

کارک اولسون ہمہ دم علم و کمال

ہنر اہلی بولور البتہ کمال

ہر زمان عیدہ عبادت لازم

اوج طاعتدہ اوج ای شہبازم

بدرانہ سکا پندم آچدم

درج قبل کوہرو اینجو صاچدم

بونصیحت سنی ایلر ارشاد

بیت طبعک اولہ دائم آباد

کرچہ کیم جملہ سوزوم ناموزون

الہم یوقدر کہ کوکل یک محزون

طاہرم یاور و جفم بند ایتدم

سنی بن خالقہ بند ایتدم

والدہ محترمہ مدہ متسین نقشبندیہ دن یروسلای (نجیب افندی) نک کریمہ سنی (رجیمہ)

اسمده صالحات امتدن برخانم ایدی که (۱۳۱۹) رمضان شریفده بروسه ده وفات ایدهدک نائب دره سندن پونار باشنه کلان جاده نیک صاغ جهتده زندان قوسی منارستانی دینیلن قبرستانک جاده یه ناظر اولان کنارنده ایکی سزوی آره سنده بیوک والدهم خدیجه خانمک قبرینه دفن ایدلمشدره .
نجیب افندی ده بونلره پیک قریب اولارقی پول کنارنده مدفوندر .

راسخ عثمان افندی

استانبولدن یتیشن اریاب قلم ودانشدن برذات اولوب اندرونی کنج احمد باشانک مخدومیدره . السنه ثلثه ایله برابر فرانسزجه یه ده آشنا ایدی . اکمال تحصیلدن سوکره امور کتابتده استخدام اولوندی . صوک مأموریتی اورمان مجلسی سر اعضائی ایدی . (۱۳۰۲) ده ارتحال ایله دی . اخلاقی وادی رسائل مطبوعه سی واردرکه (آثار حمده اقلام) ، (مکالمات ادبیه) بوجله دندر .

رسمی افندی « فوایم »

خرپوتلیدر . متحیزان علما و شعرا دندر . (۱۳۰۱) ده وفات ایدهدک مسقط رأسی اولان خرپوط کویلرندن (هوغی) قریه سی قبرستانه دفن اولونمشدر . اشعارینک طویلانیله بیلن قسیمی (۱۳۰۳) ده « خرپوط » ده طبع اولونمشدر . (بوستان سعدی) بی ده ترجمه ایتمشده ده مطبوع دکلددر .
آثارندن :

میل ایله مه چاهه غم طلمدن ابراغ اول	آسوده نشین حرم کنج قراغ اوله
تقوی لباس اهل صفادر قبا دکل	صوفی صفای قلب کرکدر عبا دکل
کل امید کی کتایش بولور اولماز محروم	هر سحر عشق ایله بلبل کی فریاد ایدهدک
یاد ایلدیکجه هی سلفک نیک نامی	سندن ده بویله برقاله جق یادکاره باقی

رفت پیک « فلی یاشار »

ادبا و سیاسیون عثمانیه تنده اولوب درسعادتده اکمال تحصیلدن سوکره بر مدت (پرسبورغ) سفارت کتایتیمه و آخر مأموریتی اولان بروسه رژی ناظر لغتده بولونهرق (۱۳۰۷) تاریخنده درسعادتیمه وفات ایله دی . مرکز افندی جوارنده یدری یاتشده مدفوندر . آثار منوره

و منظومه سندن بر مقدارى (بارقه ادب) ناميله بروسهده طبع اولونمشدر . (حقوق دول) . عايد
مطبوع ايكي جلد اثرى ده واردركه (۱۳۹۰) تاريخنده طبع اولان بو اثر (پرايه فودهده) بك
(حقوق) ناميله موسوم اثرينك ترجمهسى ايدهده بر خيلى علاوانى حاويدير . بو اثرى تنقيد
واديسنده كال بكك (محرر) نامنده كي رساله موقوتده بر قاچ مكتوبى واردور .

قابليت شرطدر دينلر اولمشلر بحق
ايتمه مشلر اختلاف و اولاماشلر مفرق
بو حقيقت اوزره اهل حق جيما متفق
قهردن اكرام ايدنلر لطفه اولماز مستحق
مستعد درد اولانلر قابل درمان اولور

راجى افندى

علماء شعرادن بر ذات اولوب (قرين آباد) قراسندن (ملا شيخ) فريه سندنر . استانبولده
اكال تحصيلدن سوكره مختلف مواقعده رشديه معلم اوللكى خدمتلىزنده ومدت مديده اسكى زغره
مقتيلكنده بولونهرق (۱۳۱۵) تاريخنده مجلس معارف كبير اعضالفنه تعيين اولوندى . (۱۳۱۹)
سنة سنده ترك حيات ايله دى . جوار حضرت ايويده مدفوندر . آثارى (اثر عشق) ، (هجرت نامه) ،
(بدرقه) ، (الزام عوام) ، (الجام خصام) ، (ديوانچه) اسملىزنده منظوم (تاريخچه - وقعه
زغره) ، (تلخيص الانشا) ناملىزنده مشهور اولوب بولردن (تلخيص الانشا) ايله (تاريخچه)
مطبوعدر .

اياتندن :

مقام ناز واستغنا فادن اجتناب ايستر
بو يونده فيضياب اولق دل بي آرياب ايستر

رهمى ابراهيم افندى

فضلاى اديبار ، عفيف ، كاردان بر ذات اولوب (كريد) جزيره سنك (قنديه) شهريندر .
مقدمات علومى مملكتى علماسندن بعد التحصيل مسلك كتابته سلوك ايتمكه برابر تزويد
تحصيلدنده فارغ اولمادى . بئمه سالك اولدني رسومات امورنده كسب ترقى ايدرك ازمير ،

آدرنه ، كريد ، پروزه ، جده رسومات مديرلكلرئنه ايفاي حسن خدمت ايله دي . (جده) ده بولونديني زمان حرمين شريفيني زيارته واي فاي فريضه حج شريفه موفق اولدي . (۱۳۱۲) تاريخنده (اسكندرون) رسومات مديري ايكن ارتحال ايده رك وصيتي موجبنجه بر ساعت مسافده واقع (بلان) نام موقعده كي تره جوارينه دفن ايدلدي . السنه ثلثه ده انشاء نظم ونزه مقتدر براديب فضيلتپرور اولوب ازميرده بولونديني زمان علوم عربيده دن تكميل نسخ ايده رك اخذ اجازت ايله دي .

آثار فاضلانيسي : (۱) (واسطة السلوك في سياسة الملوك) - (تلمسان) ده حكمران اولان (ملوك بني زيات) دن (ابو حمو موسى بن يوسف) ك ولي عهدينه يازديني بر اثر معتبردر - سياست وحكمت اداره دن باحث بر اثر عربيك ترجمه سي اولوب (۱۲۹۶) تاريخنده (ازمير) ده طبع ايدلمشدر . (۲) (فرائد الفوائد) ديوان حافظ شرحي اولوب غير مطبوعدر . (۳) (آداب انسان) امام غزاليك آدلب انسانيه دن باحث (بدايته الهداية) اسمنده كي رساله سنك ترجمه سيدر . (۴) (ترجمه رساله رابطه) مولانا خالد بغدادينك رساله سنك ترجمه سيدر . بونلر دن بشقه (احياء العلوم) ي ترجمه يه باشلامش سه ده آمانه عمري وفا ايتامشدر .

غزليات عارفانه سندن :

دل آشنای سر هويت دگيدر	مجلای لمعه احديت دگيدر
دل واقف رموز حکم اولسه جوق دکل	استاذ نکته دان حقيقت دگيدر
تاكي هوای نفس ايله شیطانه اتباع	بو حالتك نهايتي جنت دگيدر
بر نیم نگاهی ملکت دل پادشاهنك	« رحمی » مدار فیض وسعادت دگيدر

رضا بك « على رضا بك »

شاعر الهی نوا اطلاقه بحق سزا بر شاعر معجز ادا اولوب شهريدر . مكتب ملكيه ده اكمال تحصيلدن صوكره مناسر ولايتده معيت مأموريتني بعد الا تمام يانيه ولايتي داخلده اسقرا بار ، پرمده ، مارغليچ و مچوه قائم مقاملرئنه ابراز حسن خدمت ايله يوب عارضه وجوديه سنه مبنی برای تداوی در سعاده عزيمت وسني قرقره رسیده اولمادن (۱۳۲۱) سنه هجريه سنه دار بقايه رحلت ايده رك سودليجه ده بادملي دركاهي قربنده (قره اغاج) جهتمده عائله سنه مخصوص اولوب ديوارله محاط مقبره ده وديعه خاك قيلندي . مرحوم مشار اليه بر شاعر حقايق بيان اولغله برابر نژده كي اقتداري ده نمونه ادبيات اولغله سزادر . كليات اشعاريني حاوي اولان ديوان بلاغت نشاني حسب الموآخات محفوظ يد احترامدر . السنه ثلثه ده انشاد

نظمه مقتدر بالکدل ، عارف عاشق ، مجسم صدق و وفا بر ذات حقیقت آشنا ایدی . اشعارینک قسم اعظمی (مرسلکی عارف حکمت بک) و (یکیشهرلی عون بک) طرزنده موحدا نه و متصوفانه اولوب کبار لقلری توحید ، نعوت ایله تحس و مسدسلریدر . (مناجات عبدالله انصاری) و (تضرعات سنان پاشا) وادیسنده کی مشور مناجاتی ده عارفانه و حکیمانه در .

عربی العبارة (المشكاة المتجاة الى اهل الصلوة في بيان حقيقة الدارين) ، (سرسورة الاخلاص) ، (بیان الکمال الى اهل الزوال) (رسالة الجود الى اهل الشهود في بيان سر الحلقة والتكوين) ، (کتاب التوحید فی سر المجید) ایله (غنائم الغازی فی بلاد التیازی) اسمیله ترکی العبارة حضرت مصرینک اوج غزلنک شرحی حاوی اولان و خط دست عالیریله محرر بولونان رسائل حقایق اساله لری ده محفوظ دست فقیرانه مدر .

متور مناجاتندن :

الهی ! بن بوهوسات فانیه دن تجردله سندن سنی آرزو ایندم سله خوار (لن ترانی) اولدم مضمون شریف (من رأی) امید وار ایده طوروردی وقتا که تجلای ذاتی فیض بخش درون اولدی ، افعال و صفات و ذاتم بالجمله زبون نه کندمدن ونه ده عالمندن برنشان بولدم . اول دمکه ظهور فیضک افاقت نثار جان اولدی ، کوزمدن هر شیء (کل یوم فی شأن) اولمغه باشلادی بی اختیار (انا اول المسلمین) کفشار اولیم اولدی ، یاری بوندن بیوک نه نعمت دیله یه بیلیم بونک شکرینی نه درلو اوده یه بیلیم ؛ حیفا که بو حالت ثابت اولمور بونده قرار ایدلمور تعطیل اشیا واسبابه دین مین محمدی قائل و اهل دل مائل اولمادیغندن جمال ربوبیت و رای هویتده استار اشیا (ولله الواحد القهار) بروز انتشار ایدیور .

برفرقده رکاشاتی قابلا یور ، اهل عشقک کوکله سملی شیشلر صاپلا یور امان یاری بوکا دایانه جق یورکی اولور؟ مددکارم اول غی شوفراق آتشدن قورتار نی کی نالانم محتاج غفرانم .

یرمسدندن :

سبیل فیض وحدته دلیل اولیایز بز
سراغ قرب اوادی ، چراغ والضی بز
سرآردان قرآن آشنای دل آتی بز
خلاصه وارث عرفان فخر الانبیایز بز
ضیای مهر عشق الله ایله برتو نمایز بز
جمال عالم آشوب خدایه مبتلایز بز
او الله عظیم الشان که ویرمش دنک و بوخا که

عديم الاصل اولان اعيانى مظهر قيلمىش ادراكه
تزهدين ، تشهدين بريدن صيغماز افلاكه
كورورسك وجهنى قيلمىشك نظر مرهاتى خاشاكه
ضيائى مهر عشق الله ايله پرتو نمايز بز
جمال عالم آشوب خدايه مبتلايز بز

صلايت بخش ايدر صنع كالك سنك خارايه
رسالت نقش ايدر مهندنه فيضك قلب عيسايه
بولور توحيد ذاتك وجود اقليمي پيرايه
بو معرضده بودر آنجق رجال الله سرمايه
ضيائى مهر عشق الله ايله پرتو نمايز بز
جمال عالم آشوب خدايه مبتلايز بز

بز اول رند ملايى يزكه ويردك عشقه ايماني
وراي پرده عزتده كوردك وجه جاناني
يدالله « رضا » بيعتله بولدق فيض عرفاني
مزار عاكفه مصباح اولور بو نظم نوراني
ضيائى مهر عشق الله ايله پرتو نمايز بز
جمال عالم آشوب خدايه مبتلايز بز

سنك مزارنده منقوش ابياتندن وفات تاريخى بوجه آتيدر :

ايكى اخلاص ايله تاريخى دوشدى
بو دمده بولدى مولاسن رضا بك

۱۳۲۱

رانب بك « ماهى محمود رانب بك »

(يكميشهر قار) ليدر . موسيقه هايوندن تقاعد ايدلمشدر . مقصوفانه شعر سويلينلارك انك
دكرليرننددر . (۱۳۱۷) ده استانبولده وفات ايتمشدر . (قوزغونجق) ده (نقاش) مزارلغنده
پدرى ياتنده مدفوندر . (اينك) منظومهسى نقاش آئاردن معدوددر .

کمز تغیر اصلہ بردر حقیقی
دریادہ کرچہ ظاہر اولور صد ہزار موج

ركان حرب قائمقام لرندن ايكن (حلب) ده منفيآ اقامت ايله ين جامع السيف والقلم برذات اولوب مولدا (منستر) ليدر. پدری آنتهك اسلام مهاجر لرندن راشد اقدی اسمنده آلاي كاتبلكندن متقاعد ایدی. مكتبدين نشآندن صوكره برمدت مكتب حربيده ده مهملك ده بعده مسئله زائلده آناطولی اردوی هايوننده غازي مختار پاشا معيتده ده صوكره اوچنجي وبشنجي اردوی هايونلرده ايفای خدمت ايدده رك (۱۳۲۵) ده حلبده ارتحال ايله دی. آثاری مشوع اولوب مشهورلری بروجہ آتدر :

(مجامع الادب) : آتارینک اک بیوک و دکرلیسی اولوب قواعد ادبیة عثمانیه دن باخدر
(حیاطه) : مقالات عسکره دن باخدر.

(جائزہ) : مقالات عسکریدن باخندر .

» (سام رفعت)

(قواعد اساسية حربية)

(هندسة خطيه)

(منحنيات مستعمله)

(منظوم علم حال)

(اصول ہدایم)

(تحفة الاسلام) — [منظوم قصص انبيا وسير محمدی]

(خواجهٔ لسان عثمانی)

(کلیات قواعد عثمانیہ)

(حکایات منتخبہ)

(جوامہ چہار یار و امثال کبار)

(مناقب طبعیات)

ابیاتندن :

نار حسدی آب مروتنه ایت اطفای
کیم نارحسد قلبی یاقار اوز که شرردر

راشد علی افندی

لسان تصوفه آشنا شعرا دن و طریقت بکتاشیه منتسملرندن بر ذات اولوب شهریدر. موسبقه
مایوندن متقاعداً (۱۳۱۲) کسور تاریخلرنده (اسکدار) ده ارتحال ایله دی . جاملیجه ده
(سلامی علی افندی) قربنده مدفوندر . بروسه ده ناظم مولد نبی (سایمان چلبی) اوکندن
چکرکویه کیدن جاده نیک صاغ طرفنده مدفون اولان (قره کوز) ک سنک مزارنده محرر غزل
زاده طبع عارفانه سیدر :

غزل

نقش صنمک در مزاییدر حسنکده رؤیت پرده سی خواجه حکم ازلدن در حقیقت پرده سی
سیرتی صورتده ممکندر تماشا ایلک حائل اولماز عین عرفانه بصیرت پرده سی
هرنیه امان ایله باقسه ک اولور ایش آسکار قیلش استیلا جهانی خواب غفلت پرده سی
بو خیال عالمی کوزدن کچرمکدر هنر بجه قاره کوزلری محوایتدی صورت پرده سی
شمع عشقه یاندر و ب تصویر جسمکدر کچن آدمی آمد شد ایتمکده عزیمت پرده سی
هانکی ظله النجا ایتسه ک فنا بوانز عجب اوینادان استادی کور قورمش محبت پرده سی
درکه آل عبادده منسقیم اول « کمتری » کوستر بروحدت ایلین قالدقدده کثرت پرده سی
شعرده کی مخاصی (راشد) و (کتریدر)

رضا یاشا « حسین رضا یاشا »

وزرائک علما و ادبا سندن بر ذات اولوب مولدا شهریدر . رمضان اوغللرندن عصمت
باشانک مخدومیدر .

باخصوص ادبیات عربیه و فارسیه ده صاحب اختصاص در . ولایات و الیا کلریله نظارتلرده ایفای
حسن خدمت ایله مشدر . (۱۳۲۲) تاریخنده ارتحال ایده رک (اسکدارده) (طوغانچیلر) ده پدری
یلنه دفن ایدلبی . روم ایلی حصارنده زیارت ایتدیکم کتبخانه سی شرق کتبخانه لرینک بر نمونه
رعنا سیدر .

آثاری غیر مطبوع اولوب کندی ال یازیسه کوره بیلدکرم بوجه آتیدر :

- (۱) شذرات الیان فی ترجمه مفردات القرآن [انامنه عمری وفا ایتمه مشدر]
- (۲) شرح قصیده طنطرائیه
- (۳) لباب الانتخاب [عربی وقسماً منتخبانی جامعدر] .
- (۴) عیون الآثار فی منتخبات الاشعار [فارسیدر] .
- (۵) دسائج الفوائد [علم محاضراتدن تورکجه مکمل برادردر] .
- (۶) دفترچه کفتار [تورکجه مجموعه اشعاریدر] .
- (۷) تحدیق الحاطر در تفریق الفاظ [فروق الفاظه دائر تورکجه مکمل لغتدر] .
- (۸) مطالب المطالب [۱۲ مطلب اوزره علم محاضراتدن تورکجه برادردر] .
- (۹) هیمان بیان [علم محاضراتدن فارسی برادردر] .
- (۱۰) جراب الادب [علم محاضراتدن بش جلد اوزره مرتب عربی برادردر] .
- (۱۱) مجموعه ادبیه [محاضراتدن عربی در] .
- (۱۲) زبدة الافکار فی محاسن محاسن الآثار [عربی در] .
- (۱۳) دستجه فوائد [فوائد وقواعد متنوعه بی جامع بر مجموعه در] .
- (۱۴) روضات الحان فی تدیین قطعات الجنان
- (۱۵) مجموعه محاضرات

رشته : اشنا ، احمد رشیدی یاشا ،

فضلا وارباب قلمدن بر ذات اولوب تولدی (کدوس) ده در . اکیال تحصیلدن صوکرده .
خدمات ملکیه به سلوک ایله متصرفلغه ارتقا ایتدی . (۱۳۹۵) تاریخنده استانبولده وفات ایله دی .
آثار مطبوعه سی : (حل مسئله طوفان) ، (حقایق قرآنیه دن برنبذه) ، (تعیین الوظائف
فی حق المتشابهات) ایله سورة جلیله رحمانک تفسیرینه متعلق (ترجمه حکمت الیان فی سورة
الرحمن) در . لسان مادر زادندن باشقا عربجه ده تکلم و کتابته مقتدر اولوب کردجه
و صریحجه آشنا ایدی .

رضا افندی ، بررسلی علی رضا افندی ،

ارباب دانش وقامدن ومنتسبین مولویه دن بر ذات عرفان سمات اولوب (بروسه) لیدر .
(بروسه) ده (صدقی زاده لر) دینلن عائله دندر . یارم عصر دن زیاده خدمات ملکیه و قلمیه نك
مختلف شعباتنده واقفانه وعفیفانه بر صورتده ایفای حسن خدمته موفق اوله رق سنك مزارنده
محرر : (رضا افندی چکوب هو چکلدی مأویه) مصراع تعمیه دارینك دلالتی اولان (۱۳۲۳)
ناریخنده اختیار اقامت ابتدیکی (اسکدار) ده ارتحال ایله یوب (سلیمیه) درگاه شریفنه دفن
ایلدی . آتی الترجه (سنیج) افندی مرحومك بویوك برادریدر . رسمی وغیر رسمی محررات
منشانه لری نمونه انشا عد اولونور . قوه حافظه سی ده موجب حیرت دینه چك درجده اولوب
زماننده رتبه بالا رجالتك اك قدملیسی و او تاریخنده عددی بك محدود اولان مجلس اعیان
اعضای کرامندن و معمریندن بر ذات عالی ایدی . (مسلیکنامه هایون) اسنده کی تاریخی
وسیاسی اثر حکیمانه لری شایان استفاده در . بر آرائق (قارنال) ده اقامشدن ناشی (قارنالنامه)
اسنده ده بر اثر داها یازمشدر که هرایکیسی ده غیر مطبوعدر .

رضا صفوت بك

شیخ الاسلام شهر ابوالسعود افندی احفادنن خطاط مشهور وحدقی افندیك مخدومیدر .
مقدمات علمی کوردکن صوکره دیوان هایون قلمنه آینه رق خدمت قلمیه نی ایفا ایله برابر
لسان عربی وزبان فارسی تحصیلنی ا کمال ایله دی .

روح صفوت ایدوبده نمل علا
واصل اولدی رضای مولایه

تاریخنك ناطق اولدینی ۱۳۲۹ تاریخنده قیود قلمی ممیزی ایکن ارتحال ایدره ك جد اعلاسی
ابوالسعود افندی یانه دفن ایلدی . طریقت قادریه وشاذلیه دن مستخلف ومولویه بده محب ،
حلیم الطبع متقی بر ذات ایدی . صنعت خطی (سامی افندی) ایله (محسن زاده عبدالله بك) دن تمشق
ایتمشدر بویوك چکمه جه جامع شریفنك یازیلری اثر مهارتیدر . تورکجه بر اوروج رساله سی ترتیب
ابتدیکی کبی (عروض اندلسی) پی ده ترجمه ایله مشدر . تورکجه اشعارندن بر مقداری جرائد
موقوته دن (خزینه فنون) و (ترقی) جریده لرنده انتشار ایتمشدر . بر مناجاتندن :

ای واقف اسرار و خفیات اولان الله
موجوده احدء واجب بالذات اولان الله

تسبیح ایله توحید ایلده رم ذات عظیمک
ای خالق آثار و شئونات اولان الله

رفیق بك ' مصطفی رفیق بك '،

محررین عثمانیه دن مقدم بر ذات اولوب شهریدر. (۱۳۳۱) تاریخنده تداوی ایچون کیتدیکی
(ویانه) ده ارتحال ایلدی.

آثار مطبوعه سندن؛

(مناقب سباحین)، (منتخبات)، (پواره نك ثروتی)، (خیال ایچنده حقیقت)،
(انسان و حیوان اوزرنده موسیقی نك تأثیری).

راشد افندی ' کربری علی راشد افندی '،

طرز عتیق ایله طرز جدید آراسنده کندینه مخصوص وضوح و حلاوت بیانه مالک بر ذات
عرفان سمات اولوب (کرید) آداسنک (قاندیه) شهرنددر. علی الاصول اکمال تحصیلدن
صوکره امور حکومته سالک اوله رق بالترقی بولوندینی مأموریتلرده عفت و رویتله ایفای حسن
خدمته موفق اولدی و (۱۳۳۶) تاریخنده (چاناق قلعه) متصرفلغندن متقاعداً اختیار اقامت
ایتدیکی (بو یوک چکمجه) ده ارتحال ایلدی. نثری نظمندن اقوادر.

آثار مطبوعه سی:

- (۱) صفاء القلوب: تراجم احوال اولیاء الله من باحث (طبقات شعرائی) دن مترجم
اولوب (قونیه) مکتوبچیسی ایکن طبع ایتدیرمشدر.
- (۲) نمونه حکمت: اسمی مسماسنه مطابق اخلاق و حکمی بر اثر اولوب (طرز زون)
مکتوبچیسی ایکن طبع ایتدیرمشدر.
- (۳) ترکیب بند: بذایت حاللرنده (حانیه) ده طبع ایتدیرمشدر.

مطلبی:

ساقی کتیر اول باده یی کیم نشوه رساندر	هر قطره سی از باب دلاک جاننه جاندر
ساقی یتیش امدادیمه الله ایچون اولسون	زیرا فلکک کردش ناسازی بماندر
بوش طور ماسون الدن اله دور ایله سون اقداح	صهبا کتیرک مست اولایم آن بو آندر

اسرار حقیقت اولاماز هرکسه روشن حقک نیجه حکمتلری واردورکه نهادر
قابل اولاماز قال ایله تقریر سرائر ارباب دلك سویله دیکی باشقالساندر
چشم دل آسگاهه بو عالمده سراسر اسرار شئونات السیه عیساندر
بردر متغیر اولاماز اهل حقایق یک طور بقا اولمایان احوال زماندر
میزان عقوله صیغاماز حکمت مولا بو ثقاتی طاغیر چکمنز خیلی کراندر
وارکن سکا تمیز کبی رهبر وجدان وادی ضالانده دولاشق هذیاندر
رفع اولادی نقاب سر ستر احدیت کشف ازل برده برانداز کماندر

عبرته باقان صنع خدای متعاله
حیران اولور البت بو تماشای کاله

رأثر عشقی بلك

ادبای عسکریه دن السنه ثلاثیه واقف برذات اولوب (اسکدار) لیدر . (۱۲۹۹)
تاریخنده مکتب حربیه دن نشاندن صوکره قلهلی اعدادیسنده کتابت و حربیه ده عقائد
معلمکلرنده ایفای خدمت ایله دی . (۱۳۳۵) سنه سنده میرآلای متقاعدی اوله رق ارتحال
ایندی . (قره جه احمد) مزاورستانده مدفوندر . طریقه (کلشنی) در .

آثار مطبوعه سی :

میزان المقال - منطق

زبدۀ تاریخ انیا

نحو ترکی

صرف ترکی

صرف عثمانی

مکتب حربیه ده تدوین و ترئینه موفق اولدینی تورکجه علم کلام درسلی غیر مطبوع اولوب
بو وادیده موجب استفاده آثار عثمانیه دندر .

رئاد بلك « امبا افندی مفیدی فائز رئاد بلك »

تراجم احوال متخصصلرندن منشی وشاعر برذات اولوب شهریدر . تحصیلی اکلادن صوکره
اولاً اقلامده متعاقباً معارف مدیرلکی و سائر کبی مأموریتلرله ولایاتده بولونقدن صوکره
استانبوله کلدی . صوکره مأموریتی اولان (تقویم وقایع) مدیرلکسندن متقاعداً (۱۳۳۲) ده

ارتحال ایدرهك (أرن كوینده صحرای جدید) قبرستانه دفن ایدلدی . عالم ادبیاته خدمات قلمیه سی سبق ایدن ایدانددر .

آثار مطبوعه سی :

(۱) تاریخ ادبیات عثمانیه : اوچ جلددن منشکل اولان بو اثرک جلد اولی بر مدخل ایله اون ایکی به تقسیم ایتدیکی ادوار ادبیه مزدن بر قسمی ، جلد ثانی قسم متباقیسی ، جلد ثالث منظوم و منشور آثار منتخبه بی جامع اولوب یالکیز برنجی جلدی نشره موفق اولاییلمشدر .

(۲) اسلاف : ایکی جلد اوزرینه مرتب اولوب علما و شعرای عثمانیه دن بعضیلرینک احوالی مبین در .

(۳) کلدسته : مجموعه اشعاردر ،

(۴) خزینه منتخبات

(۵) کلیات لطائف

(۶) کمال ایله مخبره من

(۷) کنجینه لطائف

(۸) انشا و کتابت

(۹) قرائت درسری

(۱۰) لغت عثمانی

(۱۱) سرگذشت سنوحی

(۱۲) عملی و نظری تعلیم کتابت

رشید عاكف پاشا :

آتی الترجه قالداندلی عاكف پاشانك مخدوم نجاجوسومی اولوب صوك مأموریتی اولان (اعیان) اعضالفنده ایکن (۱۳۳۸) تاریخنده ارتحال ایدرهك فاتحده پدیری یانه دفن ایدلدی . ولوندینی مهام امور دولته عفت و رویت دائره سنده ایفای وظائف ایله دی . دیوانی غیر مطبوع اولوب اشعاری حکیمانه و متصوفانه در . بر غزلی :

خود پرستان زمان دنیا و مافیها آزار

بریلن اصل وجودی باشقه بر دنیا آزار

دل نه ساقیدن قاچار نه جام غمفرسا آزار

مشرّب اهل حقیقت بر ید بیضا آزار

فارغ اولماز بر زمان درد تحریدن خیال
 خلقتندن، رحلتندن مقصد اقصی آرار
 بر جیل اول بیل نه در سر جمال الهی کیم
 دلبرانندن عاشقان عرفان مستننا آرار
 سرده نار عشق اهل الیت یانسون کیم کوکل
 حکم فرمائی مؤید نووردن طغرا آرار
 شمدی وارسون بیل مسون ابنای عالم قدریمی
 دم کلیر البت زمان بر معدلت پیرا آرار
 تقلدن اول کرک انسانه فیض انتقال
 ای ورشیده ارباب فکر الفاظندن معنا آرار

رؤف بک «م. رؤف بک»

ارکان حربیه فریق لکندن متقاعد عاطف پاشا نیکمخدومی در. بویله یوکسک برعائله دن یتیشدیکی
 کبی، بزم ملکتمزجه ده اک یوکسک بر درجه ده تحصیلنی اکال ایتمش، ملکته شاهانه دن برنجیلکله
 شهادتنامه آلمغه موفق اولمشدر.

علماً احراز ایله دیکی بومتازتی آنحق بویولده فوق العاده براستعداده مظهریت سایه منده
 عربجه، فرسجه، فرانسرجه، انگلیزجه، المانجه، ایتالیانجه، روسجه، روججه، بولقارجه کبی
 سکیز دوقوز لسانه واقف اولمق؛ وکندی لسانده ده نظم ونثره قادر بر درجه ده، عادتاً برشاعر
 نریه، برادیب فاضل تلقی ایله ده جک صورتده رسوخ صاحبی بولونمق صورتیه ده تسویج ایله مشدر
 بر جوق موقوت رساله لرده، بالخاصه سر محرر لکندنه بولونمق اولدینی (رسملی کتاب) ده
 مختلف و متنوع زمین و موضوع لرده، مسلك و چیغیرلرده مقاله لری، شعر لری وارددر.

ادبیاتمیزک تماشا قسیمیه ده توغلدن آیریجه ذوق آلمشدر. بویولده (بروانه) (نکاحده
 کرامت وارددر. (آتش، ایله باروت آراسنده) عنوانلی قومه دیلری بولوندینی کبی؛ رائف
 نجات بکله برلکده یازدقلری (تیرازه) نامنده کی بیسه ده مطبوع آئارندندر.

مطبوع آثاره سائره سی ده بوجه آتی در:

یونان قدیم تاریخ ادبیاتی

ایتالیان تاریخ ادبیاتی

(انگلیزجه دن مترجم) مصور تاریخ اسلام

مرحوم دارالفنون ادبیات عربیه معلمکننده بولونش، بوضو رتلهده علم و معارفك نشر و تعمیمه جالشهشدر. آئیده کی منظومه سی قدرت شاعرانه سنك درجه سی ارأیه کافیدر :

سرآب خیال

چنده راه جو ایدم ؟ غریب غریب شب نورد ؟
 بر عطر دلربا تصادف ابتد رهگذاریمه ..
 نه نکمت سمندی بو ، نه بوی جانستان ورد
 آچیلماه شدی بویه بر چیچك خیال زاریمه ..
 خلال ایچنده طاقم کسیلدی جست وجو ایله ،
 بو زهره بدیه بی بولوب شغفله قوقلادم .
 حلول ایدنجه صبح نو نقاب لیل حائله
 آئیده برسونوك ، صولوق شكوفه كوردم ، آغلادم .
 نه اولدی كوكلی ربوده آیله ین شیم ناز ؟
 نه اولدی ؟ بلکه قلب محرمنده کیزلیدر ، دیدم ..
 وکأستی ، تویجنی آچوب ده باقق ایستادم ..
 قیریلدی ، دوشدی پایمه ، دریده اولدی ،
 تیهش آه پك تهی ایش بو قلب رخنه دار ..
 سرشکبار اوزاقلاشوب ليله ایتدم انتظار ..

مرحومك اخلاق و اطوار اعتبار یلده تراحت و مرحت اصحابندن اولدیفنه بوتون طانیانلری
 شهادت ایتیکده در. کنج یاشده وفاتی ملت و مملکت ایچون البته برضیاع عظیم در. ۱۳۳۵ سنه سی
 مارتنده ارتحال ایش وحیدر یاشاده عائله سی قبرستانه دفن اولونمشدر .

ز

زینب خانم « زینب النساء »

دکری عثمانلی شاعره لوندن اولوب آماسیه لی (قره بلائی محمد جلی) نك کریمه سی و قضاندن
 (اسحق فهمی جلی) نك حلیله سیدر . فاتح سلطان محمد خان دورنده شهرت بولان شاعره
 مشهوره (مهری) ایله معاصر ایدی . قوه شعریه جهتیله (فطنت) خانمه معادل کییدر . تورکی

فارسی ابیاتله ملمع اولان دیوانی حضرت فاتحه تقدیم ایده رک شاعرینی اثبات ایتش و مظهر مکافات اولمشدر . بر نسخه سی ایاصوفیه کتبخانه سنده واردر .

(۸۷۹) تاریخنده وطنی اولان (آماسیه) ده ارتحال ایلهدی . (سلامت ختون) جوارنده مدفوندر .

ابیاندن :

آب حیات اولیجق قسمت ای کوکل

بیکیل کرکسه خضر ایله سپرسکندر ایت

« زینب » قوملی زینت دنیایه زن کی

مردانه وار ساده اولوب ترک زیور ایت

زیور احمد صاری پاشا

شعراي وزرادن معلوماتی بر ذات اولوب شهریدر . (۱۳۷۷) تاریخنده شیخ الحرم نبوی ایکن ارتحال ایلهدی . (جنة البقیع) ده کبار نقشبندی دن (خواجه محمد پارسا) قریبده مدفوندر . سابق الترجه (عثمان صلاح الدین افندی) دن منتسبدر .

دیوانک بر نسخه سی (آثار زیور پاشا) اسنده کی مطبوع اثرنده منشأیله برابر مندرج اولدینی کی ذیلی مقامنده اولان بر قسمی ده (ذیل آثار زیور پاشا) عنوانیله طبع ایدلمشدر . السنه ثلثه ایله برابر فرانسزجه یه ده آشنا ایدی .

عدم ردیفلی نعتدن :

نعت پاکن ایدلم مفعز موجوداتک کیم وجودین ایده من مقبره نعمای عدم

حی ایکن قبرده اول شاه لعمرک که خدا نازک اندامنی ایلرمی کفنسای عدم

« زیور » ایسون اکا هر بار صلو ایله سلام

که وجودیدر آنک باعث احمای عدم

هیاته دائر قویروقلی یلدیزلردن باحث غیر مطبوع بر رساله سی واردر

زهری افندی « حافظ محمد زهری افندی »

علم قرائته واقف حمله قرآندن والسنه ثلثه ادبیاته مطلع فضلالی شعرا دن بر ذات عرفانسات اولوب (طریزون) لیدر . اکال تحصیلدن صوکره مادام الحیات تدریس و تحریر ایله امرار اوقات ایلهدی . طریقه خلوتی در .

(۱۳۳۲) شهسنده (استانبول) - كيدوكن (وقف كبير) اوكلرنده مفروق اولان واپورده بالجله افراد عائله سيله برابر دريای رحته قاريشدى . تليزلرندن و طربزونك غيور و قدر شناس ارباب قلمندن (حامى زاده احسان) يكلك سويله ديكي تاريخ بروجه آتيدر :

شاعر عارفدى حافظ زهدى دريا دل آه

ايله دى بحر فلاكتده غريقاً ارتحال

موجه اشكمه يازدم جوهرين تاريخى

زهدى اقدى به جاى اولدى يم غفران بوسال

آثارى :

- (۱) مرآت الملوك : طربزون تاريخى محردى (شاكر اقدى) نك (شوكتنامه عثمانى) عنوانى منظومه تاريخيه سنك تخميسيدر .
- (۲) نوباوه : نوهوسلك زمانى اشعارى حاوى در .
- (۳) مجموعه زهدى : قسم اعظمى منشور اولان مترجم منتخبات آثارى ميين در .
- (۴) دفتر اسامى رجال : ارلك اسم و مخلصلىرى مشعر رساله در .
- (۵) نظم السير : غزوات پيغمبرى پى ميين مثنوى طربزنده بويوك بر منظومه در .
- (۶) زينة الاقدى : حكمياته عائد منظوم و منشور پارچه لرى حاويدر .
- (۷) تمكين : (۱۳۲۵) ده بر سه نشر ابتدايى ادبى و سياسى رساله موقوتهدر .
- (۸) هديه وطن : اك سوك اثرى اولوب مختلف غزته لره يازدينى مقالاتك بر قسمى محتويدر . اشبو آثارك جمله سى (طربزون) مطبعه لرنده طبع اولونمشدر . بونلردن باشقا غير مطبوع ديوان اشعارى و بعض مقالاتيله مجموعه منتخباتى واردر .

س

سليمانه جملې - سليمانه دوده

پدرى سلطان مراد اول و زراسندن (احمد پاشا) بويوك پدرى شهزاده سليمان پاشايه تهيه يازان (شيخ محمود اقدى) در . لطيفى نك عوض پاشا اوغلو ديمه سى اثر ذهلدر [۱] .

يلديرم بايزيد خانك امامى و (امير سلطان) حضرت تلمرينك مرید خاصى در . اشعار عثمانيه نك [۱] زمانك متابع ارباب علم و قلمندن على اميرى اقدى نك (عثمانى تاريخ وادبيات) مجموعه لرينك اونبرنجى نسخه سندم صاحب ترجمه حقنده قيمتلى مسرودات واردر .

مؤسسون عد اولوئور [۱]. الآن ایدئی حرمت و اعتبارده بولان و لظمی عبداللغا سهل
ممتنع حکمنی آلان مولد [۲] بیغمبری منقبه سی بو ذات عالینکدر . بو منظومه شریفه نك اسمی
(وسیلة النجاة) اولدینی و (۸۱۲) تاریخده بروسده ختام بولدینی نسخه اصلیه لرینک آخرنده
مذکوردر . رحلتلری (راحه ارواح) ترکیبک دلالتی اولان (۸۲۵) تاریخده ، قبر مبارک لری
بروسه خارجده چکرکه بولوندهدر . سبب نظمی (کلدسته ریاض عرفان) ده وزمانز ارباب
دانشندن حسین و صاف بکک (وسیلة النجات) اسمنده کی رساله سنده مصر حدر . منظومه شریفه نك
مقدمه سندن تبرکاً درج اولوندی :

[۱] سلیمان جلییدن اول ادیبانه دائر اثر قالمش کیدر . کئنه الاخبار صاحبی عالی افندی نك قوله
کورده [سلاطین ثلثه] پشین حضراتی زمانلرنده آمال عمومیه جهت غزایه معطوف اولغله و قدر دانان سخن
السنه عربیه و فارسیه به آشنا بولغله نظم عثمانی رواجلنه مامش و مولانا نیازی و مشارالیه سلیمان چلبی نك جدی
(شیخ محمود) اشعارله اشتیاق بولشلا ایهده هرج و مرج تیوریده دیوانلری ضایع اولمشدر . (ولایت
کوستروب خلقه صوبه سجاده صامشسین ، یقاسن روم ایلینک دست تقوی ایله آلمشسین) بیتی شیخ محمودک
سلیمان پاشای غازی به روم ایلی فتوحاتی تهیه ایچون تقدیم ایلدیکی قصیده نك مطلبی ایش [شعرا ی عثمانیه دن
برخیلی ذوات علی طریق التنظیر مولد شریف منظومه لری یازمشلرسده ، هر حالده قبول عامیه مظهر اولان
عارف بالله و عاشق رسول الله سلیمان دهده مرحوم مککیدر .

بعضیلری شونلردر : (شیخ شمس الدین سیواسی) ، (بکزاده مصطفی افندی) ، (کشفی صاروخانی) ،
(مناسرتلی رفعت یك) ، (ایبهالالی ابوالخیر) ، (آق شمس الدین زاده حمد الله چلبی) ، (بروسه لی شیخ
عبدالقادر نجیب افندی) ، (بروسه لی کتابچی مصطفی افندی) ، (بروسه لی عاکف افندی) ، (صلاح الدین
عشاق) ، (ادرنه مفتیسی محمد فوزی افندی) ، (دارنده لی بقائی) ، (خواجه رأفت افندی) ، (قول اوغلی) ،
(قره سیلی حسن بھری) ، (شیخ صالح نهانی) ، (ادره روملی عثمان سراج الدین افندی) ، (شیخ سلامی) ، (کشفی
صافووی) ، (یسنجی زاده نوری افندی) ، (محمد حسن افندی) ، (ابراهیم قدم افندی) ، (عثمان فوزی
افندی) ، (حسین افندی) ، (والی عبدالرحمن افندی) ، (غلامی) ، (مریدی آیدینی) ، (ابراهیم نظیف
قره مانی) ، و سائردهدر .

نیشکللی مرحوم (حافظ صالح افندی) طرفندن نظماً بوشناجیه ترجمه ایدیلن نسخه (۱۳۱۱) ده
اسکوبده طبع اولومشدر . رومیجه ترجمه ایدیلن یازمه نسخهده منظور عاجزی اولدی . (ترجمه مولود
علی لسان آرتاود) اسمیلده (اولسکونلی حافظ علی رضا افندی) طرفندن آرتاودجه ترجمه اولومش
(۱۲۹۵) ده طبع ایدلمشدر . (منظومه مولود فی افضل الموجود) اسمیلده (ولچترینلی محمد طاهر افندی)
طرفندن آرتاودجه ترجمه ایدیلن دیگر برنسخهده (بیلدین) کتبخانه سندهدر . علمای چراکسده دن (دوزجه لی
عبدالرحمن افندی) طرفندن چرکسجه ترجمه ایدیلن نسخهده (۱۳۳۲) ده مطبعه عثمانیهده طبع اولومشدر .

[۲] درتیوز سنه دهری افاضل

بر سوز دیمه دی اکا مائل

تنظیرینه چوق چالیشدی یاران

قالدی ینه بکر منل قرآن

[مقدمه خرابات]

الله آدين ذكر ايدلم اولاً
واجب اولدى جله ايشده هر قوله
الله آدين اول كيم اول كا
مرايشى آسان ايدم الله كا
الله آدى اولسه مرايشك او كى
هر كز ايتر اولمايه آنك صوكى

سناه پاشا « سناه البهيم يوسف »

علوم عقليه و نقليه ده . كثير الاطلاع ، فاضل ، حكيم و اديب بر ذات اولوب مولداً (بروسه) ليدرو .
تور كچه ده زمانك ادبيات شرقيه سندن تقليد اولونديغنى بيلدير ميه جك صورتده اقتباس ايدنلرك
برنجيسيدر .

بو جهته ادبيات عثمانيه نك مؤسس اولى عد اولونه بيلير . (نثر مرسل) طرزنده يازدينى
اثر معتبركه بين الادبا (تضرعات سنان پاشا) ديه [۱] حرزجان ايدملكده در . هان تقليدى ناقابل
دينه جك درجه ده در .

بدرلرى مولانا خضر بكك وفاتندن صوكره بر مدت تدريس ايله اشتغال ايتديكى كې على
قوشجيدن علوم رياضيه تحصيلى امر پادشاهى اقتضاسندن اولمغه تلاميزندن (مولانا لطفى) نى
كوندروب بالواسطه تحصيل ايدمرك قاضى زاده رومينك هيئتدن چيغمينى اوزرينه يازدينى
شرح حواشى تحرير ايله دى . سائر مؤلفاتى (تذكرة الاولياء) [۲] (هدايه) دن طهارت بحثه
متعلق رساله مقبوله سيدر . تفسير (قاضى بيضاوى) يده بر مقدار حاشيه سى و موافقك جواهر
واعراض مباحثك شرحه دائرده حاشيه سى واردر . (اخلاقنامه - نصيحتنامه) اسمى ويرله سى
لازم كلن اثرينك مقدمه سنده (عشقنامه) اسمنده اثرى ده اولدينى مندرجدر .
وفاتى (والسلام على من تبىع الهدا) جمله سنك دلالى اولان (۸۹۱) تاريخنده مرقدى

[۱] تمامى اوچ يوز كسور محييه دن عبارت بولونان و برخيلى منظومه لرى ده حاوى اولان برنسخه سى
نور عثمانى ده موجود اولان بو اثر مقبولك بر قسم جزئيسى مطبعة ابوالضياءه ، ربغه قريب بر قسمى ده سوريه
مطبعه سنده طبع اولونمشدر . بعض سخن شناسان بو اثر (عبدالله انصارى هروى) نك فارسى العبارة
يازدينى مناجات مشهوره سته فقط توسيع صورتيله تقليداً يازلهينى طننده درلر .

[۲] شيخ (عطار) ك بو اسمده فارسى العبارة بر اثر عاليلى واردر كه ساده برلسانله (على رضا
قره حصارى) معرفتيله تور كچه يه ترجمه اولونمشدر . پاشانك (تذكرة) سى بو ترجمه دكلدر . پاشانك
نسخه سى (نور عثمانيه) كتيخانه سنده واردر . (موت الحجة) تركيبك دلات ايتديكى (۹۲۷) ده بروسه ده
وفات ايدمرك زينلره دفن اولونان برادرلرى (مفتى احمد پاشا) ده فضلادن بر ذات اولوب (اينه بك) ده
بر مدرسه و بر كتيخانه بنا اتمشدر .

(حضرت خالد) جوارنده خطیب زاده قربنده در [۱] علم تصوفی منتسبی بولونقلری (شیخ وفا) حضرتلرندن اخذ ایله مشدر . جود وسخا ایله ده متصف ایدی . الحاصل باشا :

حکومت حکمت ایله مشترکدر /
وزیر اولان حکیم اولق کرکدر /
دستورینه تابع اولان نوادر دندر .

تزلزلندن برر پارچه (نضرعاندن) :

الهی ! بن سنی نه دل ایله اوکیم که دل حقیقتک بحرنده بر طره : الهی بن سنی نه وجودله وصف ایدیمکه وجودم مهرک شعاعنده بر ذره ! هر عقل دواک جمالک وصفنده تیره ! اصحاب قنون وشروح عزتک حواشیستنده متلاشی ! ارباب قلوب وکشف، جبروتک حرمنده بر بلوک بیگاهه وناشی ! و بصایر اصحاب عقل متین و بصیرت عظمتک بحرینک بر قطره سندن غریق ، خواطر ارباب رأی خطیر وفکرت جلالک آتشک بر شرار ایله حریق ! الهی بن اول عزیزسک که عزتک جمیع اعزمنک آلتنه رقم ذل چکمشدر ؛ وسن اول عظیمسک که جمیع عظمتانک یوزینه عظمتک داغ صورتی باصلمشدر . سن اول کاملسک که جمیع کامللرک کوزینه کال بی نهایتک خاک نقصان اکمشدر .

اشعارندن :

قلب مؤمن که عرش رحماندر
آنی ییقمق زیاده طفیاندر

توحید خدا کتابه صیغماز
تقریری آنک خطابه صیغماز

(تذکرة الاولیا) دن : امام جعفر صادق (رضی الله عنه)

برسی شول قدوه اتقیا وزیدۀ اصفیا سلطان شریعت نبویه برهان طریقت مصطفویه عالم عامل وفاضل کامل میوه دل اولیا کوشه جگر انبیا زین آل نبی وفخر اولاد علی عارف عاشق ابو محمد حصرت جعفر صادق رضی الله عنه وارضاء وجعل فی اعلى غرف الجنان متواه حضرت جعفر صادق جمیع مشایخک قدومه سی ایدی . وزمره اولیانک عمده سی ایدی . ارباب شریعت یاننده مسلم ایدی واصحاب طریقت قنده مکرم ایدی . امام حق ایدی ومقتدای مطلق ایدی . عباد آره سنده مقدم ایدی وزهاد آره سنده معظم ایدی . عارفلرک مرتضای ایدی وعاشقلرک

[۱] (۱۳۱۰) سنه سی (ادرنه) سالنامه سنده کلیوایده مدفون اولدینی محرر سده مؤتوق دکدر . ترجمه شقایقه مندوج ترجمه حالنده - ص ۱۹۵ - ادرنه و متعاقب صحیفه ه مشنده - استانبولده مدفون اولدنی ، تاج التواریخده - ج ۲ ص ۵۰۰ - ادرنه ده ارتحال ایلدیکی محرر ایسه ده مرقدینک حضرت خالد جوارنده خطیب زاده قربنده اولماسی اقوادر .

پیشوا سی ایدی . صاحب دل و ذوق ایدی و بر صفا و ششوق ایدی کاشف حقایق ایدی و مبین دقایق ایدی . معانی تفسیرده معارفی جوق ایدی و اسرار تنزیله لطایفه حد یوق ایدی . معجون طینتی آب دریای نبوتدن ایدی و ترکیب طبعی اصل برهان و محبتدن ایدی . جدی رسول ایدی و جده سی بتول عذرا ایدی .

باشانك بالايه درج اولونان آثارندن استنباط اولوندینی اوزره متانت فکر ، صنعت افاده میل حکمت کبی مآثر ادبیہ نك حله سنی بحق حائر اولدینی تظاهر ایدر . ادب نقطه نظرندن دخی برملتک ادبیاتی لسان هویتی دیمک اولدینی آکلایه رق اداره فکر ایتک لزومی حمله دن-اولی درك ایتش اولماسنه حکم ایدلمکده اصلا تردد ایدلمز .

سرری بك « ادرنه »

قدمای شعرادن و (نجائی) نك تلامیذنن برذات اولوب (ادرنه) لیدر . علی شیرنوی نك (مجالس الفئیس) نه تقلیداً (هشت بهشت) نامبله یازدینی تذکره شعرا سنده (۲۱۶) شاعر مذکوردر . (۹۵۵) تاریخده (ادرنه) ده ارتحال ابدی . تذکره شعرا سی منقح و غیر مسلسل برطرزده یازیلان آثار قدما دندر . تذکره نك خاتمه سنده کی منظومه سندن :

کل ای درد اهلی عاشق اولمه غافل
طوروش سی ایت کاوله تحصیل حاصل

یتر غم بحرینه غواص اولدک
بلازمنده جوق رقاص اولدک

کیدر جان و کوکلدن ژنک و باصی
دیلر سهك بولاسین غمدن خلاصی

تذکره نك اخیراً طبعنه همت ایدلای . استادی (نجائی) نك سنك مزارینی یابدیرمشدر ؛ ادبای عصردن (فائق رشادیک) مرحوم طرفندن یازیلان مفصلجه ترجمه حالی مطبوع تذکره سنك نهایتده مندرجدر .

سروری مصطفی افندی « مصلح الدین »

قدمای شعرا و علمادن اولوب (کلیولی) دندر . مشوی شریف ایله سعدینک (کلیستان) نی و (دیوان حافظ) ی شرح ایتشد . معافیله لسان فارسینک غوامضنه دائر بعض نقطه لرده

خطالری بولونور . شاعر لکجه قدماتک متوسطلرننددر . مرتب دیوانندن باشقافن عروض وقوافی ایله اصطلاحات ادبیهن باحث (بحر المعارف) اسمنده مقبول ادبا بر اثری دهواردر . وفاتی (میرود بیشت) و (کندی جهان سروری) ترکیلرینک دلالت ایتدیکی (۹۶۹) تاریخده قبری استانبولده قاسم پاشا سمنک بک اوغلی جهنده بنا ایله دیکی مسجد حظیره سنده در . (امیر بخاری دامادی محمود چلبی) دن منتسبدر . آثار سائره سی : (حاشیه تفسیر بیضاری) ، (شرح بخاری الی نصف) ، (حاشیه اوائل هدایه) ، (حاشیه تلویح) ، (حاشیه عنایه) ، (شرح مصباح) ، (شرح معنیات علی کرم الله وجهه) ، (شرح مزاج) ، (تفسیر سوره یوسف) ، (شرح موجز من الطب) ، (شرح معنیات جامی) ، (ترجمه روضه الراحین فی حکایات الصالحین) ، (شرح شبستان خیال) ، (شرح ایساغوجی) ، (ترجمه عجائب مخلوقات) (ترجمه ذخیره الملوك) و سائره کبی اوتوز پارچه درکه الی باشده کی شرحلردن ماعداسی غیر مطبوعدر . (ذخیره الملوك) (۷۸۶) ده وفات ایدن (سید علی همدانی) نک فارسی العباده یازدینی اثر درکه منقسم اولدینی ابواب بروجہ آتیدر :

(۱) ایمان (۲) عبودیه (۳) مکرم اخلاق (۴) حقوق الوالدین (۵) احکام السلطانه (۶) سلطنت معنویه (۷) امر بالمعروف و النهی عن المنکر (۸) شکر نعمت (۹) صبر علی المصائب (۱۰) ذم الکبر و الغضب در .

(بحر المعارف) اسمنده کی اثری ادبیات عثمانیه ایله متوغل ذواته لزومی اثرلردندر که بر مقدمه اوج مقاله برخانه اوزره مرتبدر . مقدمه سی عروض و اصطلاحات شعریه یی ، مقاله اولی بحر لری ، مقاله ثانیه صنایع شعریه یی ، مقاله ثالثه تشبیهات و مسائل انیس العشاق ، خاتمه علم شعرك فوائدی مبین در .

ایاتندن ؛

دیدیلر تاثیر ایدر اسماء مسماده ولی

ای « سروری » کوردمدم عالمده خندان اولدیفین

نور عثمانی کتبخانه سنده (اومور پاشا) فامنه مؤلف تورکجه بر تفسیری ده واردر . خط دستیلله محرر شبستان خیال شرحی ده شهزاده جامع شریفی کتبخانه سنده در . (ترجمه کتاب العجائب و الفرائب) اسمنده کی اثرینک (۱۴۷) پارچه رسمی حاوی بر نسخه سی ده (اندرون هایون) ده (روان اوطه سی) کتبخانه سنده موجود در . فارسی دان علماء عثمانیه دن (علی بن حاجی عثمان) اسمنده بر ذات ده کلستانه عائد (مفتاح کلستان) اسمیله بش فصل اوزره مرتب بر اثر یازمشدر که فصولی بروجہ آتیدر :

(۱) آیات (۲) احادیث (۳) کلام کبار (۴) اشعار عربیه (۵) لغات .

سوانی مسام الریه افندی

سلطان سلیمان قانونیک شرقدن کتوردیکی فضلالی ادا دندره. سلطان مشارالیهک امریه امام غزالییک (کیمیای سعادت) نی (تدیر اکسیر) اسمیه ترجمه ایتدیک کبی (کیمیای خزائن عرفان) اسمیه ده بر اثر مقبول یازمشدر. (روح پاک سجایه رحمت) مصرعیک دلالتی اولان (۹۷۱) ده استانبولده ارتحال ایتدی. دیوانی نور عثمانی کتبخانه سنده تدیر اکسیرک بر نسخه سی بغداد قصرنده وارددر. (کیمیای سعادت) (۹۰۵) تاریخنده (برله) لی (قورت بن علی القصاب) اسمنده بر ذات طرفندن ده ترجمه ایدامشدر. علمادن (بلال زاده محمد افندی) نک (۹۶۷) تاریخنده یابدینی ترجمه نک خط دستیه محرر نسخه سی ده آیا صوفیه کتبخانه سنده در.

ایاتندن :

جنونم مبتلای زلف جاتان اولمایان بیلدز
پریشان خاطرک حالن پریشان اولمایان بیلدز

سلطان سلیمان قانونی

سلاطین عثمانیه اعظمی ایچنده شعر ایله ده تمیز ایدنلردن اولوب شعر لرنده (محبی) تخلص ایدرلردی. بوغضاصله میدان کتیر دککری دیوانلری اخیراً مرحومه (عاده سلطان) طرفندن طبع ونشر ایتدیرلمشدر. ارتحال عالییری (شهید راه حق سلطان سلیمان) مصرعیک کویتردیک (۹۷۴) ده تره لری صنایع معماریه عثمانیه نک انموذج بدایی حکمنده اولان جامع شریفلری یاننده در.

اشعار حکیمانه لرندن :

اولمایه دولت جهانده بر نفس صحت کبی
مصرع بر جستہ سی پک مشهور اولدینی کبی :
قدیاری کیمی خلقک سرو او قور کیمی الف

جمله نک مقصودی بر اما روایت مختلف (اهل عرفانک سوزو بر در عبارت مختلف) :

ای محبی یار الندن بر قدح نوش ابلهین
حضر الندن کراولورسه آب حیوان ایسته من

یتلری دخی بین الادبا زبازددر . خط تعلیقده مهارنلری وار ایدی . برده دیوان فارسیلری
اولدینی (جواهرالملوک) ده مندرجدر . زمانلرنده ترتیب اولونان (قانون نامه) نك بر نسخہ سی
نور عثمانیه کتبخانه سنده وارددر .

غزل مشهورلری :

خلق ایچنده معتبر بر نسنه یوق دولت کبی
اولمایه دولت جهانده بر نفس صحت کبی

سلطنت دیدکاری آنجاق جهان غوغاسیدر
اولمایه بخت و سعادت دینده وحدت کبی

نقو بو عیش و عشرتی چونکیم قادر عاقبت
یار باقی ایستر ایسهك اولمایه طاعت کبی

اولسه قوملر صاغیشنجه عمر که حد و عدد
کلهیه بو شیشه چرخ ایچره بر ساعت کبی

کر حضور ایتك دیلورسهك ای محبی، فارغ اول
اولمایه وحدت مقامی گوشه عزالت کبی

ساعی مصطفی ملبی و نقاسه ،

صنایع معماریه نك بر شعبه سی اولان (نقاشلق) صنعتده ماهر ، دکرلی بر شاعر اولوب
شهریدر . (کندی ساعی ره قنایه بکون) مصراعنك دلالتی اولان (۱۰۰۴) ده ارتحال
ایله دی . (سیلیوری) قاپیسی خارجنده مدفوندر . عثمانلی معمارلرینك مدار افتخاری بولونان
مشهور (معمار سنان) ك ترجمه حالی یازمشدر . اخیراً (اقدام) مطبعه سی همته و (تذکره البیان)
اسمیه طبع اولوندی . برده (روضه السلاطین) اسمنده بر اثری اولدینی (شهری زاده
سعید اقدی) نك (نوپیدا) نامنده کی تاریخنده مذکوردر .

سہمی محمد مہلبی

فضلاى شعراڊن بر ذات اولوب (بروسه) ليدر . علوم رسميه يي چيوى زاده دن بعدالاکال .
سلك قضايه سالک اولمشيدى . (۱۰۵۵) تاريخنده (بروسه) ده وفات ايده رڪ (خشكار كوشكى)
جوارنده كى (تننا) دينيلن مقبره يه دفن ايدلدى . (جام كيتى نما) اسمنده قيمتدار بر اثر يله
منظوم حديث اربمين ترجمه سى ، بروسه ده مدفون اولان اولياى كرامك مناقب عليه لر ينى حاوى
مجموعه سى و مرتب ديوانى واردر . ديوانسك بر نسخه سى ايويده خسرو پاشا كتبخانه سنده
موجوددر . آثارى غير مطبوعدر .

اياتندن :

چكوب دست تعرض عالمك نزديك و دورتدن
تهى قيل ساغر آمالى صهبای سرورندن
چكوب كرميله سردين نقد جان ويردك نه كام آلدك
بوكلزار قنالك ميوه شيرين و شورندن

مصارعتندن :

دل داناده نشان طمع خام اولماز

سہزی محمد افندى

شعراڊن طبعى لطائف كولغه مائل بر ذات اولوب (بروسه) ليدر . حضرت امير مدرسى
ايكن (۱۰۹۱) ده ارتحال ايده رڪ (طوز بازاری) معلم خانه سى حظيره سسنه دفن ايدلدى .
مرتب ديوانى واردر .

ترجمه حالى علما فصلنده محرر (ده ده جنكى) نك (سياستنامه) سنى ده ترجمه ايتمشدر كه
غير مطبوعدر . مطبوع ترجمه نك شيخ الاسلام عارف افندي نك اولدينى ذكر ايدلدى .

سامعی عبدالکریم افندی

قضاتدن ولسان کتابتیزی مصنع برلسان طورینه سوق ایدنلر جمله سندن اولوب . سنا ، لیدر .
(عبدالکریم افندیه فردوس اولو مقام) مصراعنک دلالت ایله دیکی (۱۰۹۶) ناریخنده
استانبولده ارتحال ایله دی . شعره ده افسانی واردر .

آناری : (ذیل سیریسمی) ، (دیوان) ، (منشآت) و سائره درکه غیر مطبوعه در . جوار
ایوبده حمام قارشیسنده کی پنجره داخلنده مدفوندر . دیواننک برنسخه سی (اندرون هایون) ده
(بغداد قصری) کتابلری آراسنده واردر .

ایاتندن :

سبحه سن زاهد عجب الله دمام نه طوتار
اويله صد پاره تپی دام ایله آدم نه طوتار

کرسیده سویله وار ایسه برغیری مشکاک
واعظ دخانی آغزیکه آلسا یاتار دلک

سری ابراهیم افندی

شعرادن سخن شناس بر ذات اولوب (اسکدار) لیدر . (۱۱۱۱) ده (کرید) دفتر داری
ایکن ارتحال ایتدی . شقایق ذیلی شیخی ده اسکدارده وفات ایندیکی محرردر .
خواجه نصرالدین آسا اطلاقه میال ایدی . مرتب دیوانی حمیده ده واردر .

ایاتندن :

صوفی اسماجکدی یاره کوردی کیم تأثیر یوق
باشلادی بیهوده نام دلربایی چکمه

غضبناک اوله پی در پی نکه بی محابدن
که شمع روشنه پروانه بی پروا هجوم ایلر

اول آفتک می عشقیله مست ایش واعظ
بزه نصیحت ایدن یادکاری کوردکی

ایاتندن :

زاهد بو برودتله اکر دوزخه کیرسهک
بر لوله دخان ایچمهک آتس بولامازسک
بوکون دوزخ نشان شویله تحقیق ایتدی واعظ کیم
قیاس ایتدککه آتی شیمدی کلشدر جهنمدن

مصارعدن :

زمره عرفان ایله انسیت ایت کل آدم اول

سوزی پرزینتی « سوزی نفتیندی »

علماء شمرادن اولوب (پرزین) لیدر . مسلك علمینسی ترك ایدرهك (غازی میخال)
بك زاده علی و محمد بکله معتقد بولوندی . بونلرک غزواتی مشوی طرزنده اون بش بیک
میتله بحر رملده نظم ایتشد . اشعار سائره سی ده واردر . آثاری مطبوع دکلد . مطبوع
سوزی دیوانی شیخ شمس الدین سیواسی احفادن (احمد سوزی افندی) نکدر .

ایاتندن :

محبت شمعنی جانه دلیل ایت .
دل سوزانی اول شمعنه قتل ایت .

بولونماز شیمدی بر صافی درون یار
مکر آینه کیم آنده نظر وار .

(پرزین) ده بنا کرده سی اولان جامع حظیره سنده مدفوندر . یتیم حق بین بر قاضی به
خطاباً یازدینی منظومه بوجه آتیدر :

ای قاضی سکا دعواچی یزدان اوله جقدر :	محشر عرصاتنده کی دیوان اوله جقدر
حشر ایچره سجلات عمل چون بوله امضا	رشوت رقی نامه که عنوان اوله جقدر
دورکده یتیمک که کوزی یاشی رواندر	برکون سنی خرق ایتمه که عمان اوله جقدر
رشوت کموکن طور من ایلک کی امرسک	قارنک یاربلوب برکون ایلک قان اوله جقدر
بوسازی که سن برده لر آلتنده چالارسک	صانه که آنک نغمه سی پنهان اوله جقدر

مصارعدن :

محبت برکف داوددر یولادی موم ایلر

سامیری علی افندی

عالمای شعرادن برذت اولوب بوغاز ایچنده (یکی کوی) ده دوغمشدر . آق محمود وقره
خلیل افندیلر کبی فضالادن تکمیل تحصیل ایلهرک نیابتله ایفای خدمتدن صبره شیخ الاسلام
(یکیشهرلی عبدالله افندی) نك فتوی اماننده بولوندی . (۱۳۵) ده استانبولده ارتحال
ایتدی . فخریه طرزنده برغزاندن :

اولسه بکر قلم خجله که آرای سخن

دوشه نیر مقدم تعیرینه دیبای سخن

سرانکشت دل مویشکافله بزم

حل اولور عقده اشکال معمای سخن

جان بولور قالب فرسوده طرز ویسی

ملک عیسی نفسم ایلسه انشای سخن

سامی . . عطفی بک

غزلسرالقدمه تمیز ایدن شعرادن اولوب (آربه امینی زاده) [۱] شهرتیه بنسامدر . علم
خطده مهارت تامه سی وارایدی . خطوط متنوعه دن ثلث ، نسخ ، تعلیق ده صاحب رسوخ
اولدینی کبی بر نوع شکست تعلیق میدانه کتیرمشدر . سلطان محمود اول زماننده وقعه نویس
اولانلردندر . (۱۱۴۶) ده استانبولده وفات ایلهدی . (علی پاشای جدید) قبرستاننده مدفوندر .
دیوانی مطبوعدر .

برغزلی :

فرق ماهیت دل چشم تماشا دندر

پرتو نیک و بد آینه اسمادندر

روزن خانه بی سرماده کشاد ایتکدر

سردی بزم ادب خنده بچادندر

حاضر اول بزم مکافاته ایامست غرور
رخنه سنک سیه پنبه مینادندر
صاف دل تیره نهادانه اولور فیض رسان
کهر افشانی ساحل کف دریادندر
سامیا، خانه براندازی دل همچو حباب
جوشش موج سیلابه صهادندر
ابیاتندن :

نه درسودی بو بازار قناده جلب اموالک
غنا ویرمنز متاع مستعاری دوش دلالک

بیموده ایتمه اهل ریادن امید فیض
ایتمز درخت خشک نمادن ثمر ظهور

هر کارده عاقل کوزه دیر سمت سهولت
انگشت خرد عقده دشواره یاپشماز

مصارعدندن :

حسن خلق آدمه سرمایه آسایش اولور

اشاراتی بدلدرد گفتگویه مردم لالک

تلاش حرص یجا آدمی محروم کام ایلر

ترجیع بندینک مطلبی :

صوفی کبی ظن ایتمه بزی سبجه بدستز

بز دانه شمار کهر عهد الستز

بعض ذوات :

حاضر اول بزم مکافاته ایامست غرور

رخنه سنک سیه پنبه مینادندر

پیتنک معناسزلغنه حکم ایدرلر . بعضلرده زاج یاغی شیشه سی قباغنه قونیلان پاموئک دمیر
اوزرینه وضع اولوندیغی حالده مرمرده حاصل اولان رخنه اولدینخی ویاخود بیوک قایالر

اوزرنده حاصل اولان پاموغه بکزره اونلرک بالاخره قايانک آرمسته نفوذ ايدهرک مرور
زمانه قايله رخنه پيدا ايتديکني درميان ايلههرک معنائک موجوديته قائل اولورلرکه توجيه ثاني
دها موافقدر .

سیر رهبي حسين افندي

عثمانلي شاعرلرينک ممتازلرندن اولوب شهيد . طريق تدريسنه دخول ايدهرک حلب
مولويته نائل اولمشدي . ايفاي حجب صوکره (آم وهبي هنريشه جهانندن کتدي) مصراعنک
ناطق اولديني (۱۱۴۹) تاريخنده استانبولده وفات ايلدي . جراح پاشا قربنده جانبازيه
مسجدي حظيره سنده مدفوندر . شعرده سنبلزادهيه فائقدر . مرتب ديوانندن باشقا برده
(سورنامه) سي واردر . (فائضي) نک نا تمام براقديني (ليلي وحنون) منظومه سي ده اتمام
ايتمشدر . آثاري غير مطبوعدر . وهبي مخلفي معلم ادبي (نيلي افندي) طرفندن تخلص
ايدلمشدر .

ايتاندن :

هر بری برروزن قصر تجلیات اولور
کیمکه ایلر سینه سین بیک پاره الله عشقه

مستغنی ارشاد اولور ارباب بصیرت
سکّان حرم نیلر ایش قبله نمایی

سنده عقلک واریسه برنشوه تحصیل ایت یوری
عالمک طعن ایتمه تریا کیسه عیاشینه

مثال بحر درونکده صاقلایوب کهرک
هنر نماغه میل ایتمه وار ایسه هنرک

آدم اودرکه ایتمه یه تغیر وضعی
اقبال و بخت کندینه یار اولمش اولامش

مصارعدن :

آدمه کندی آياغی ايله دولت کلز

دعوی نبوت بولمازا لورسه گواه مست

بخشش نامحل جوددن اولماز معدود

روایت مشهوریه کوره سلطان احمد ثالث باب هایون خارجنده کی چشمه نفیسی ایچون
تاریخ اولق اوزره :

بسمیله ایچ صوبی خان احمد ایلده دعا

مصراعنی تنظیم ایتمش اولدینی حالده دوت اکسک کلشیدی . وهی بونی :

آج بسمیله ایچ صوبی خان احمد ایلده دعا

صورتیه افراغ ایلده حسابی اکال ایتدکن صوکره بووزن وقایده صاحب مصرعک اوصاف
شاهانه سی حاوی برده قصیده یازمشدر .

سالم محمد امین افندی « میرزا زاده »

فضلاي شعرا دن و صدور دن اولوب شهریدر . متواتری روحلی و رونقلی در . (۱۱۵۶)
تاریخنده طرابلس شام ايله شام بیننده (مفرق) ده وفات ایلده دی . شهزاده جوارنده بوز دوغان
کمری قربنده کی قلندر خانه سواقغنده پدرینک قبری یاننه نامه منسوب بر سنک مزار دیکلیدی .
آثاری : (ترجمه عقائد طحاوی) ، (ماهیه العشاق) ، (تذکره الشعراء) ، (ترکی وفارسی لغت)
(ترجمه لغت و صاف) ، (شرح رساله حسینیه من الاداب) ، (نیل الرشاد فی امر الجهاد) ، (نحو
و منطقدن برر متن ايله شرحاری) و سائر در . آثاردن (تذکره سیله) (نیل الرشاد) ی
مطبوعدر .

ایاتندن :

ذره لر تاجیز ایکن عرض وجود ایلرینه

عالمه انوار خورشید جهان آرا ايله

تذکره شعرا سی (اقدام) مطبعه سی همتیه طبع اولومشدر که عبارده سی طرز قدیم اوزره
تکلفات منشیانه بی حاوی در . مطبوع (تذکره فطین) بونک ذیلدر . خط دستیه محرر نسخه سی

خالص افندی کتبخانه سنده در. نیل الرشاد فضائل جهاده عائد تورکجه یازیلان آثارک بیوکلرندن.
اولوب اونیدی فصل اوزره مرتبدر. (۱۲۹۴) ده طبع اولونمشدر.
فاضل شهیر (عینی) نک (عقدالجمان) اسمنده کی مشهور تاریخ عمومیسینک اون برجلدینی ده.
ترجه ایتشدرکه سکز جلدی نورعنائی کتبخانه سنده موجوددر.
برده قواعد صرفیه ونحویه دن باحث (سلامة الانسان في محافظة اللسان) اسمنده بر اثری.
واردرکه خط دستیله محرر نسخهمسی عاشر افندی کتبخانه سنده در.

منبل زاده وهبی محمد افندی

علما و شعرا دن مشهور بر ذات اولوب مرعشلیدر. برآره لقی سفارت طریقته ایرانه ده
کیش ایدی. (کلشن جنت اوله مسکن سنبلزاده)، (کلشن جنتی مأوی قیله سنبلزاده)،
و (جنت اولسون روخنه وهبی افندیکن مکان) مصراعلرینک کوستردیکی (۱۲۲۴) تاریخده.
استانبولده وفات ایدرکه ادرنه قیوسی خارچنده طوبیجیلره دفن ایدلدی. شعری علم قوتیلر
سویلنمش اولدیفندن اوقدر کوزل اولماقله برابر موزون سوز سوبله مک خصوصنده عثمانلی
شاعرلرینک برنجیلرندن عد اولتور. آثار مطبوعه سی: (تحفه) (نخبة) (۱) عنوانلی بری
فارسی دیکری عربی ایکی لغت منظومه سیله (نابی) نک خیره سته نظیره اولقی اوزره مخدومی.
نامنه یازدینی (لطیفه) اسمنده کی نصیحتنامه سی و مرتب دیوانی و (شوق انکیز) نامنده کی
حکایتنامه سندن عبارتدر.

۱۱۸۴ تاریخده (عقدالجمان) دن بر قسمی ده ترجه ایتشدرکه بر نسخهمسی اسعد افندی
کتبخانه سنده واردر.
ایاتندن:

ایدن هرکاری میزان انصاف ایله سنجیده
بو بازار قناده سود کورمنسه زیان چکمز

سرقت شعر ایدنه قطع زبان لازمدر
بویله در شرع بلاغتمده قساوای سخن

[۱] عصر اخیر فزلاسنندن (یا یا کویلی احمد رشید افندی) نک مکمل ومطبوع شرحی اولدینی علما
فصلنده ذکر ایدلدی.

مصارعدن :

يوسف اونسه كده زمانه سنى ميزانه چكر

خار آلود كانك ثقاتن پيرمغان چكمنز

دور ابواب ايله يوب اوله جهانده دربدر

درکه بادی دوررکن ایتمه غیره انتساب

بيوك بدری (مرعش مفتیسی محمد افندی) ده فضلادن برذات اولوب (شرح الاشياء المسمی بتوفیق الاله) ، (نورالعین) ، (کتاب التزییبات) اسملرئده فقهدن اثرلری واردور.

سکبانه باشی « قومه سکبانه »

عقللی ، حیثلی بکچیری رؤ-اسندن والحق دکرلی منشیلریمزدندور . نظام جدیدی التزاماً (خلاصة الکلام فی رد الموام) عنوانیه سلطان مصطفای رابعه قدیم ایتدیکی لایحه سی مدعایه ایستاه کافیدور . طرز افاده سی برپدرک اولاده ایتدیکی خطابه بکه-زر ؛ بارلاق دکل ، سویملی دکل ، سفسطلی دکل لکن وجدانیدر ؛ معقولدر . مریانه در . وفاتی سلطان محمود ثانی تک اوائل سلطنتلرنده یعنی (۱۲۲۳) تاریخلرنده در . افاده سی حائر سلاست اولدیفندن عاکف باشایه توجیه اولونان شرف تجدیدادی همان قوجه سکبان باشی یه ده عايد اولسه تجویز اولته بیلیر . لایحه سنک برقمی (نمونه ادبیات عثمانیه) ده مندرجدر . غایت تبین وحکیمانه بر فکر سیاسی یه مالک اولدیفنی نظام جدیدی التزامندن آ کلاشامقده در .

سلطانیه سلیم ثالث

سلطنت عثمانیه تک سیاست ، عسکرکاک ، معارف خصوصلرنجه دوره تجدد کیرمسنه باعث اولان پادشاه مغفوردر . خصائل وکالات سائر لرندن باشقه شعر وموسیقی یه ده انتساب تاملری اولوب مخلصلری (الهامی) ایدی . مرتب مذهب دیوانلری ییلدیز کتبخانه سنده در . بر مقداری ده عطا تاریخک دردنجی جلدنده محرردر . غزلیات شاهانه لرندن اک مشهوری (اغزلار) ردیفلی اولانیدر . (فردوسی اندی مولی سلطان سالیبه مأوی) ، (حیف جور دور ایلر سلطان سلیم اولدی شهید) مصراعرینک دلاتی اولان (۱۲۲۳) ده مرقد عالیلری (لاله لی) ده پدر اکرملری یاننده در .

اشعارندن :

ياپشدم دامن پاك رضايه هرچه بادا باد
صارلدم خاكپاي مصطفى به هرچه بادا باد
ظهورات شئونه تاب و طاقتسز قالوب بيداد
صيفندم دركه ذات خدايه هرچه بادا باد

سروری عثمانه افندی « مرغ »

متأخرين شعرا دن اولوب (آئنه) ليدرو اولجه (حزن) تخلص ايدردی . تاريخ نظمنده کی مهارتيله مشهوردر . استانبوله کلدکدن صوکره سنبلزاده وهی افندی به کتبخدا اولدی . طبعی هزل کولفه و مجوه [۱] میال ایدی . (سرورینک وفاتی موجب حزن اولدی احبابه) (سروری رفت از دنیا) مصراعرینک کوستودیکی (۱۲۲۹) تاریخنده استانبوله وفات ایلهدی . ادرنه قیو خارچنده طوخمیلرده سنبلزاده نك یاننده مدفوندر . دیوانی مطبوعدر . سرورینک ولادتی ، مالکتندن خروجی ، بدرینک وفاتی ، ربیع الاولک بشنده واقع اولمشدر . (۱۲۹۹) تاریخنده طبع ایدیلن سروری مجموعه سی نام اثرده تاریخلرینک اک منتخب پارچه لری محررور . اییاسندی :

درونک تیره ایلر دود غفلت بزم عالمده
صاقین قانرس وش دورایتجه هرشمع مرام اوزره

مصارعدن :

یوک دکلددر کندینه حماله صیرتنده سمر

سعید محمد افندی « شیخ - بابا افندی زاده »

بروسه شعرای مشایخندن وطریقت نقشبندیه عرفاسندن اولوب بابا افندی زاده نامیله

[۱] سرورینک هزلیاتی چکیلر بلالردن دکلددر . کندیسی بوجهله نه قدر شایان مؤأخذه کورلسه برشی دینله من . بونلرک بمضیلری بر مجبوریت اوزرینه سویله نیلش اوله بیلر سده کویا صرف اکلنجه اولهرق پازلشلی دخی وادور . حالبوکه کندینسک علینده مجوبه لر نشر ایتش اولان اشخاصه عالیجنابانه برصورتده مقابله ایتک البته بیوکلکه دهها موافق دوشردی . مجبوریتسز هزلیات یازمق ایچون هیچ برسبب صحیح بولونه ماز . ارباب قلمک دائما اخلاق عمومییه اصلاح واعلايه چالیغمه لری اک مهم وظائف مدنیه و قدر . (معلم ناجی)

بنامدر . اشعار ترکیه و تخصیص فارسیه سی سزاوار تقدیردر . رحلتی (۱۳۸۸) ده مرقدی حکومت جوارنده کی دوکاهلرنده در . اشعارینک بر قسمی و قتیله بروسده (نیلوفر) ائنده کی رساله موقوته ایله نشر اولونمش ایدی . غیر مطبوع مرتب دیوانی واردر . کبرای نقشیه دن مکده مدفون هندی (محمد جان افندی) دن مستخلفدر .

ایاتندن :

آدمی کرچه زلیخای امل ایلم عزیز

یوسفستان بلادر هپدرو دیوان عشق

علی رضا پاشانک مشهور غنائی نغمیسنندن :

صدق دعوائی کرکدر کرچه اثبات ایلک حسن امیزش ایله هم خصمی الزام ایله مک

ایتمه یوب تحقیر هر کسله موالات ایله مک خلقله لازمدر اولدجه عاشرات ایله مک

کر بکا اویمازسه ایام اویارم ایامه بن

اشعار فارسیه لرندن :

سباب وعلائق بسته دل

کی رمی از زحمت این آب وکل

از سبب بکذر مسبب را بدان

همچو خربادر وحل عاجز نمان

رو قفس بشکن مشو محبوس تن

مرغ لاهوتی بآن - و بال زن

امدی از عالم بالا فرود

باز پر بر لانه اصلی خود

مرحوم دومی الهیک برادری اولوب (۱۳۱۸) ده بروسده وفات ایدمک برادرینک یانسه

دفن اولونان (شیخ حاجی بها افندی) نک دخی طبیعت شعریه سی شایان قید و تذکاردر . آئیده کی

بیتر صوک زمانلرنده یازدینی برقصیده دن مستخرجدر :

ای اولان باده اقبال موقت ایله مست عاقبت ایله جکدر سنی بو حلالک پست

نیه بو رتبه قضاخر نیه بو کبر وغرور برکون البت ایدمک جکسن بو کذر کهدن عبور

نیجه دارا وسکندر لری ایتش احدا کهنه دنیا بزی ده ایتمده بر بر اقسا

عرض حال ایله مخلوقه خالق وار ایکن صوکره کل صاندیغک البتده اولورسا کدیکن

سری رامد خانم

بنام عثمانی شاعر لرندن اولوب (دیاربکر) لیدر . السنه ثلثه اشعارینه وقوفی ، برای زیارت خطه عراقیه سیاحتی ، طریقت قادریه به انتسابی واردر . ۲۹۰ ده در سعادته کله رک صدر اسبق (یوسف کامل پاشا) مرحومک بجمع عرفان اولان قوناقلرنده اقامت و شعرای شهر میاستده احراز شهرت ایتشد . آثار شعریه لرندن بعضلری خراباتده محرردر . (۱۲۹۴) تاریخنده ارتحال ایده رک ادرنه قیوسی خارچنده اوتاجیلر محله سنده کی قادری درکاهنه دفن ایدلدی .

ایاستندن :

آشنالر سنک طعن انداز اولورلر هر طرف واقف اولسه حالمه بیکانه لر آغلار بکا

بر مرثیه سندن :

فراغت کلشم فانی جهانندن خصم جاناندر نه بیلسون مهر بانلق رومن اول کیم اصلی ناداندر
فلک دلخواهم اوزره دوتمدی برکشته دوراندر نهال نازنینمدن جدا حالم پریشاندر
بنم کوکلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولوقاندر
آچیلماق اختیار ایتز اکر یوزبیک بهار اولسه

سامی عبدالرحمن پاشا

وزرای دولت علیه اعظمندن وارباب علم وادبدن بر ذات عالیقدر اولوب تولدی موره
قطعه سنک (طراپولیچه) قصبه سنده در . ۲۳۹ ده مصره هجرت و محمد علی پاشا معینده سه لرحه
ایفای خدمت ایلشدر . ۲۶۵ ده مصر خدمتندن آیریلهرق اولا ترحاله متصرفلغه بعده متعدد
ومهم مأموریتلره تعیین اولونمشدر . (۲۹۵) ده وفات ایدوب سلطان محمود عدلی تربسه دفن
ایدلدی . علوم دینه و حکمیات اسلامیه ده شعر وانشاده مهارت تامه سی اولوب مطبوع
منشآت و اشعاریله اعتقادات دینه و مراسم و آداب انسانییه متعلق (رموز الحکم) عنوانلی
برائر حکیمانه سی برده (کشور درون) اسنده حکمت اخلاقدن باحث رساله سی واردر . بو
رساله ۱۳۱۲ تاریخنده ادبای عربدن (طراباس شام) لی (عبداللطیف اقدی) طرفندن
تعریب و طبع ایدلمشدر .

صدرا سبق فوآد پاشا حقنده سویله دیکی منظومه عارفانه در :

ای زائر صاحب نفس حب سوادن میلی کس دنیاده قالماز هیچ کس
الله بس باقی هوس

هر تن بتر بر درد ایله	که کرم ایله که سرد ایله	اوغراشمغه هر فرد ایله
بنده فوآد عصر ایدم	دگزر بو دنیای اخس	نقش هایون سطر ایدم
دلخسته اولدم بر زمان	کوستردی چرخ ووی عبس	اوچدی نهایت مرغ جان
سوندی چراغ قافیت	تدریج ایله بتدی توان	آچیلدی صبح آخرت
بولدم او دم سبحانمی	چونکه خراب اولدی قفس	مطلوب ایدوب غفرانمی
یارب بو عبد روسیاه	انوار حقیدن مقتبس	درگاهکی ایتدم بنه
	مرض ایلدم عصیانمی	
	رحمتله اولدی دادرس	
	ایتدمسه ده یوز بیک کناه	
	عفو کدر انجق ماتمش	

بدرهالیلری عرفای مشایخ خلوتیه دن (شیخ نجیب افندی) نکه ده حکیمانه منظومه لری واردر .
از جمله :

اولور ساحلرس مقصود البت زورق امید
صالینسن بحر افکاره دل اومدریمدر

سعیار یاشا « دیار بکری »

اجله ادبای عثمانیه دن فاضل ، مورخ ، حکیم بر ذات عالیدر . الک صوکه مأموریتی اولان
ماردین متصرفلغنده یعنی (۱۳۰۸) سنه سته وفات ایلهدی . آثار مطبوعه سی : (میزان الادب) ،
(دیوانچه اشعار) ، (مرآت صحت) ، (تورکجه خلاصه منطق) ، (نخبه الامثال) ،
(تبصرة الانسان) ایله خلقت بشردن زمانمزه قریب اولان وقایعی جامع بولونان طعوزجله دن
عبارت (مرآت العبر) اسمنده کی تاریخ عمومیه سیدر . اشعار حکیمانه سندن : (مستقیم اول
حضرت الله اوتاندرماز سنی) فقراتلی منظومه رعنائی مکمل بردرس اخلاقدر . (میزان الادب)
ادبیات عثمانیه فاضله لسانمزه یازیلان آثارک مهملرندندر .
غزلیات حکیمانه لرندن :

کاملاک ادنا قصوری درعقب مشهور اولور
بدرده جزئی قصور اولسه همان منظور اولور

جمله دن تحصیل خشنودی نه ممکن حاکمه
 صاحبی جائز اولمازا اول قومك كه ناصح و اولور
 وقت اقبالنده قاصردر كسارك همی
 مرتفع اولد قجه شمسك سایه سی مقصور اولور
 حسن صیت اصحابی هر یرده ایلم دلخراش
 موقع تخدیش مطرب سینۀ سنطور اولور
 اضطراب نیشیدن ایتمز حذر نوش استهین
 مأخذی شهد لذیك خانه زنبور اولور
 قابلیت قهرایله محو اولمازا هاندن « سعید »
 ريك صافی آتش سوزان ایله بلور اولور

ایستادن :

کیزی قالماز سوء اعمالی اسانت اهلنك
 دهرده هر کوش اصم هر دیده نابینا دکل
 حق و باطل نور عدل ایله نمایاندر « سعید »
 فرق اولماز نیک و بد کیتسه نظردن آفتاب

مصارعدن :

نا قابل ایچون پند حکیمانه نه حاجت

اخلاق منظومه سی :

سن اوصاندرمه الی الدۀ اوصاندرمز سنی
 حیلۀ کارلق ایله کیمسه دولاندرمز سنی
 دست اعدادن صفوق صواییمه قاندرمز سنی
 قورقه دشمندن که آتش اولسه پاندرمز سنی
 مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمز سنی
 هپ کچر عالمده هیچ برحانۀ یوقدز سکون
 ذوقه باق دکر تأسف ایتمکۀ دنیای دون
 استقامت شر اعدادن سنی ایلم مصون
 حق ایدر اصحاب صدقک خصم سی البت زبون
 مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمز سنی

ایسترایسه که حفظ ایدم عرضک خدای لم یزل
عرضنه اعدای بدخواهک بیله ویرمه خلل
تا از لدن سویلنور خلقک دلنده بو مثل
جلب ایدر البتده انسانه مکافاتی عمل

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی

غرمه لیمز روز اقبالن کوروب اهل خرد
هر کونی بر قدر ایدر تعقیب هر سبتی احد
سیل موت ایند کده بر باد عمری بخت ایتز مدد
بو یله آتش مشرب اولمه خاک اولور بر کون جسد

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی

خلق تخریب ایلوبیده کندک آباد ایله
بو جهانده او یابوب عقبایی بر باد ایله
تفعک ایچون ظالم بی رحمه امداد ایله
عالی تنفیر ایدن احوالی معتاد ایله

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی

سیدئات انسانه نفس کتریندن کلور
هر خجالت آدمه سوء قریندن کلور
عزت و ذلت مکانه هپ مکیندن کلور
استقامت مستقیم الحاله دیندن کلور

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی

دشمنی تذلیل ایچون حیلله یله ایتمه اشتغال
حسن افکاره اولور حائل جهانده سوء حال
یوز صوبی دو که تأسف چکمه ایتمه قبل وقال
سن سقیم اولمه ویرر مقصود الله البت ذوالجلال

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی

آت ربایی الدن اصلاحه چالیش افعالکی
بوش بوغازلق ایتمه تعدیل ایله قبل وقالکی
سن نه درلو صاقلایم دیرسه کده سوء حالکی

حق تعالی سندن اعلمدر سنك احوالكي
 مستقيم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
 حالكه شيطان كولر كورد كده سنده غفلتی
 اوستكه كولدرمه اوله دشمن بد سیرتی
 خائن اوله وير امانتله جهانله شهرتی
 هر كسك دستنده در عالمده ذل و رفعتی
 مستقيم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
 ضامن وكافل اولان ارزاقه خالقدر سكا
 ماسوايه سرفرو ايتك نه لایقدر سكا
 اضطرابی جلب ایدن میل علاقدر سكا
 غیر ایچون دوشمه لسان ناسه یازقدر سكا
 مستقيم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی

الك صوك آتار منظومه سندن :

سحردن نشر ايدر انوارینی خورشید عالم تاب
 نمایاندر کریم الخالقك استعدادی نشأتده
 تلوندر اولان نقصان قدر ورغبته بادی
 مساویمی اولور پیروزه و الماس قیمته

سمراتله راسی پاشا «اسرار فاضلی پاشا زاده»

انشا و ادبیات عثمانیه ده و فرانسز لساننده اقتداری مسلم اولان وزیرای عثمانیه دن و شناسی
 ضیا پاشا ، کمال بك کبی ادبیات جدیده مزك مؤسسلرندن معدوددر . (۱۲۵۴) ده ارضرومده
 دوغمشدر . برجوق مأموریتلرده بولونقدن سوکرمه و یانه سفارتنده ایکنی (۱۳۰۹) تاربخنده
 هوا غازیله منتحراً وفات ایله دی . جنازه سی (استانبول) . کتیریلهرلك سلطان محمود عدلی
 تربیه سی حظیره سینه دفن ایدیلدی . آتار ادبیانه سی ادبیات عثمانیه یه زینت و یرمه کده در . بر قاج
 مکتوب قیمته داری نمونه ادبیات عثمانیه ده محرردر . محرراتنده شیوه مخصوصی هان ناقابل
 تقلید سهل مختلردن و منقح و موجز یازمقدمه کی اقتداری ایه هرکسه میسر اوله میان خصائص
 ادبه دندر . داخلیه ناظر اسبقی مرحوم سعید افندی زاده محمد غالب بك طرفندن (سعدالله

پاشا یاخود مزاردن بر ندا) نامیله ترجمه حال و مناقی اخیراً نشر اولونمشد . آثار نثریه
و شعریه سنک ترتیب ونشر ایلمه مسی سزاوارتأسفدر . (لامارتین)ك (لاق) عنوانی منظومه سنی
نظماً ترجمه ایتمشد که انافس آناردن معدوددر .

ایاتندن :

زمان زمان ترقی جهان جهان علوم
اولورمی جهل ایله قائم بقای جمعیات

حقیقی کوروش :

اون طغوزنجی عصر

ایرشدی اوج کلاته نور ادراکات	یتشدی رتبه امکانه قسم ممتنعات
بساط اولدی مرکب، مرکب اولدی بسیط	بدهات اولدی تجاربه خبلی مجهولات
مجاز اولدی حقیقت ، حقیقت اولدی مجاز	بیقلدی بلکه اساسندن اسکی معلومات
مباحث فلک و عرض و حکمت و کیمیا	دکل وسوس اذهان وهم وتمثیلات
مسائل نظریه تجارت اولدی سند	ایرشدی حد یقینه فصول ظنیات
عقول زاهره صاعد فضای اجرامه	قوای جاذبه قانونی پایه مرقات
نفوس فاکره نازل قعباره ارضه	دلیل مبحث تکوین دقایق طبقات
هوا و برق و ضیا و بخار و مقناطیس	ید تصرف انسانده عنصر حرکات
ضیا ، خیالاً ایکن شیمدی بالفعل ساعی	ظلال، زائل ایکن شیمدی زیور مرآت
صدا ، حساب مسافانده مخبر صادق	بخار ، ظلمتی تنویرده ابدع آیات
جهات اربعه به برق ناقل اخبار	بخار ، بحر و بر اوستنده حاصر تقلیات
تفاخر ایلمه سینی بو عصر ، اعصاره	قیصالتدی بمد زمان و مکانی مختصرات
نه قالدی چشمه حیوان ، نه داروی سهراب	نه قالدی نسخه افسون ، نه حکم طلسمیات
نه قالدی سعد طوالع ، نه قالدی نحس قران	نه قالدی رمل و کهانت ، نه قالدی جفریات
نه وار همد سعادت ، نه وار شامت بوم	مقید اصل ارادته جمله مجهولات
نه اطلس عالمی حامل ، نه زهره فاعل کل	دکل عقول فلاطون اصول تکوینات
نه قالدی ظن تناسخ ، نه قالدی نار مجوس	دکل عقوله اقایم قبله حاجات
اساس حکمت عصر اولدی وحدت باری	تعمم ایلمدی اصل الاصول معتقدات
بولور کیدر جهت وحدتن عموم مالی	وجود وحدتی مثبت اولتجه معقولات

حدود حق و وظائف معین و ثابت نه قالدی جبر و تغلب ، نه قالدی کیفیت
 حقوق شخص و تصرف مصون تعرضدن ویرلدی عالم عمرانه باشقه تنسیقات
 نه عمرو، زیدک اسیری نه زید عمرو و لی مؤسس اس مساواته نص موضوعات
 منور ایله دی اذهانی انتشار علوم مکمل ایله دی نقصانی فیض مطبوعات
 مغارب اولدی دریفا مطالع عرفان نه قالدی شهرت روم و عرب، نه مصر و هرات
 زمان زمان ترقی ، جهان جهان علوم اولور می جهل ایله قابل بقای جمعیات

سالم سلیمانیه بك «اسكدارى»

زمانم زده طرز قدما اوزره شعر سويله مكله اشتهار ایدن اصحاب اقتداردن و طریقت مولویه
 منتسبیتندن بر ذات اولوب (اسكدار) لیدر . صدر اسبق (صوفی محمد پاشا) سلاله سندندر . مالیه
 دیون عمومیه شعبه سی خلفاسندن ایدی . نثرده کی اقتداریده شعرى نسبتنده ایدی . (۱۳۱۱) ده
 (اسكدار) ده ارتحال ایله دی . تونس باغندن قره جه احمده کیدن جاده نك و سطنده و صاغ طرفده
 یول اوزرنده مدفوندر . غیر مطبوع دیوانی واردر .

ایاتندن :

رویتله ظفر قابلی کنه حکمت حقّه
 سن ایستراین سینا، ایسترافلاطون یونان اول

انیس بزمك اولسون آشنا یاد اولماسین دیرسهك
 غمك فاش ایله اعدایی دلشاد اولماسین دیرسهك
 لباس عقلی تطهیر ایله حوض شرع غرادر
 لکده کوب خروش سیل الحاد اولماسین دیرسهك

ویرمه وجود نفسکه ای متبل زعیم اقباله در پرستشی حلقك سکا دکل
 برکتهال اول که هزاری خزانی یوق بر آشنایی بول که هزار آشنا دکل

سری یانا «کربدی»

وزرا و ادبای عثمانیه دن فاضل بر ذات اولوب مسقط رأسی کریدك (قندیه) قصبه سیدر . ا کمال

محصيلدن سوكره مكتوبحيياق ، متصرفاق ، واليالك كهي خدمات مهمهده بولونهرق اك صوك
 مأموريتي اولان ديار بكر والياككندن مأذونا استانبوله عودتندن برآز سوكره يعنى (۱۳۱۳)ده
 ارتحال ايتدى. سلطان محمود تربيسى حظيرهسنده مدفوندر. نثرى نظمته فائق ايتدى. مضوع
 مؤلفاتى شونلردر :

(سرقرآن) ، (احسن القصص) ، (سرفرقان) ، (سرالسان) ، (سرتنزىل) ،
 (سراستوا) ، (رؤيت بارى حقنده رساله) ، (شرح عقائد وحاشيه لرينك ترجمه سى) ،
 (نقدالكلام فى عقائد الاسلام) ، (آراء ملك) ، (روح) ، (نورالهدى لمن اهتدى) ،
 (مكتوبات سري پاشا) ، (غايطات) ، (نمونه عدالت) .

ايباتندن :

ظالميره مهل اولماسه مطلوب الهى
 بردهده باقار عالمى مظلوملرك آهى

كافى بكاييلمك نى هيچ بيلمسون عالم
 زيرا بيوك آفتدر او شهرت نومه لازم

ذاقى كرك بوز آقنى يوقسه نه ايله سهك
 اولماز سياهى ازلى شسته آب ايله

آمارينه دائر مختصر ايضاحات :

۱ (سرقرآن)	} بو آثارك كافه سى امام (فخرالدين رازى) نك تفسير كيبرى اساس مأخذ اتخاذا ايديارهرك سور قرآنيه دن مختلف سوره لرك مفيد ومختصر ترجمه وتفسيرلرينه دائردر .
۲ (احسن القصص)	
۳ (سرفرقان)	
۴ (سرتنزىل)	
۵ (سراستوا)	
۶ (رؤيت بارى حقنده رساله) رؤية اللهك امكان وعدم امكانه دائر متكلمين ايله معتزله نك اقوانندن خلاصه ايدلش براتردو .	
۷ (شرح عقائد وحاشيه لرينك ترجمه لرى) : عقايد نسفيه شرحى علامه قننازاني ايله حاشيه لرندن اولان عصام سيلكوتى وسائره كييلرك مسروداتنك ترجمه لريدر .	

- ۸ (نقد الکلام فی عقائد الاسلام) : عقائد شرحی علامه تفتازانی ایله خیالی ، سبک کوتی و سائرہ دن تلخیص ایدلمش منقح برکلام و عقائد کتابیدر .
- ۹ (آراء ملل) : بوده نقد الکلام وادیسندہ بر اثر در .
- ۱۰ (روح) : روح حقندہ اکابر علما ایله حکمادن بعضیلرینک اقوالی مبین در .
- ۱۱ (نور الہدی لمن اہتدی) : اقام ثلاثہ نیک بطلانہ بوکونکی الدہ موجود (اناجیل) ک محرفیتہ دائر در .
- ۱۲ (مکتوبات) : رسمی غیر رسمی مکتوباتی حاویدر . انشا ایله متوغل اولانلرہ فائدہ بخشد .
- ۱۳ (غلطات) : (علامہ ابن کمال) ک غلطات رسالہ سنہ بعض موادک علاوہ سندن حصولہ کلش بر رسالہ در . وزیر فاضل منیف پاشانک محاکمہ لی بر تقریضی حاویدر .

سراد علی بک « جورت پاشا زاده »

فاضل شہر جودت پاشانک مخدوم فضیلتمندیدر علوم ادبیہ ایله فنون ریاضیہ بہرہ دار ایدی . اسملری بروجہ آتی تعداد اولونان مؤلفات مطبوعہ لرندن باشقہ غزتہ و رسائل موقوتہ لر ایلہدہ بر جوق آثار قیمتداری نشر اولونمشدر . کنج دینہ جک بر سندہ و (۱۳۱۸) تاریخندہ وفات ایدہ رک پدر عالیلری یانہ دفن اولوندی . (میزان العقول فی المنطق والاصول) و (لسان المیزان) اسملرندہ کی اثرلری لسانمزدہ « منطق » دائر یازیلان آثارک مہملرندین در .

عروض عثمانی رسالہ سیدہ اشعار عثمانیہ ایله اشتغال ایدنلر ایچون موجب استفادہ در . فرانسز ریاضیونندن « سونہ » نک (حساب تقاضلی و تمامی) سفیدہ ترجمہ ایتمسدر کہ خط دستیلہ محرر نسخہ سی طرف عاجزیدن دارالفنون عثمانی کتب خانہ سنہ اہدا قلمشدر . « قواعد التحولات فی حرکات الذرات » اسمندہ ریاضیہ بہ متعلق قیمتلی بر اثری دہ وارد .

سینج سلیمان افندی « بروسری »

شعرا عثمانیہ دن صاحب دل بر ذات اولوب طریقت مولوی مولدا بروسہ ویدر . صوک مأموریتی اولان عسکری تقاعد صندوقی نظارتندن متقاعد ایکن سنک مزارندہ محرر (سینج افندی نک اولدی مکانی خلدنعم) مصراع تعمیہ دارینک دلالتی اولان (۱۳۱۸) تاریخندہ

اسکدارده ارتحال ایتدی سلیمیه درکاهی حظیره سنده برادری یاننده مدفوندر . مرتب دیوانی
مطبوع و مشهوردر . سوزشلی مرثیه لری و :

(دیار غربته دوشدم وطندن آیرلدم وطن کوزمده دکل آه سندن آیدلدم)
خمسی کبی لطیف شعرلری وارددر .
ایاتندن

دیدم لر دیدارکه ایتمز کفایت شو قدن
داغلر کیم سینده کوز کوز نکهباندر سکا

دلده کیم عشق اوله اضیاری اولور می قابل
شمعک البت کور و نور شعله سی فانوسندن

سلیمانہ یاشا « استانبولی »

فضلائی مشیرانندن بر ذات اولوب شهریدر . مکتب حربیه دن نشأتندن سوکره کوچوک بویوک
تعیین اولندی قی قطعات عسکریه ده ابراز رویت وشجاعت ایله مشدر . مکاتب عسکریه نظارتنده
ایکدن مکاتب رشیدی عسکریه ایله منشأ معلمینی کشاد ایتمش و بویولده بک چوق آثار ترقی
کوسترمشدر . اولاق قره طاغده ۱۲۹۳ ده بمده عثمانلی روس سفرنده شبقده باش قومانداناق
ایله مردانه محاربه لر ایله دی . فقط خلع وقعه سنده یواندیغندن ناشی ختام حربده غریب
برسورنده تحت محاکمه آلنه رق رتبه سی رفع ایدیلوب بغدادده اقامته مأمور ایدیله رک ۱۴
سنه منکوب آقالدی (۱۳۰۸) ده ارتحال ایدره ک ائمه اشاعشردن (امام موسی الکاظم) حضرتلرینک
جامعی داخنده واقع ابا یوسف حضرتلرینک مسجد شریفلری مدخلنه دفن ایدلدی .

مؤلفاتی بروجه آتیدر .

۱ (مبانی الانشا) بلاغت عثمانیه قواعد بنی مین اولوب ایکی جلد اوزره مرتبدر .

۲ (تاریخ عالم) خلقتدن ظهور اسلامیه قدر اولوب بر جلد کیردر .

۳ (صرف ترکی)

۴ (علاج صغیر)

۵ (عمده الحقایق) : ۱۲۹۳ (عثمانلی - روس) سفرینه دائر تاریخ مفصلدر .

۶ (ترجمه رساله اراده جزئیة): آفكرمانى رساله سنك ترجمه سیدر .

۷ (علم حال كیر)

۷ (حس انقلاب): سلطان عزیزك خاعيله سلطان مرادك جلوسندن باحدر . بعض اشعاریده اولوب مخلصى (حسنى) در

ایاتندن:

حرص و آزا محابه ویرمز کسل شغل جهان
بارى آرتدقجه بشاشت کوسترر حاللر

مخدومی سامى بك طرفندن (سلیمان پاشا محاکمى) ناميله ۱۳۲۸ ده نشر اولونان اثر کیرده صاحب ترجمه نك ترجمه حالى ، حیات سیاسیه و سائره سی بر تفصیل تحریر ایدلشد . (تاریخ عالم) دن دولایى (۱۸۷۵) ده (پارس) ده انعقاد ایدن جغرافیا قونفره سندن ایکنجی رتبه برمدالیه المشد .

(عمده الحمايق) ۱۲۹۳ (عثمانلى - روس) محاربه سنى تنقید یولنده وقتيله یازلمش و جریده عسکریه ايله نشر ایدلمش اولان (حرب اخبر واستحکامات) نامنده کی اثرى تنقیداً قلمه آلمش (۳۰۰۰) صحیفه یی متجاوز برکتا بدرکه مکمل خریطه لری ده جامعدر .

سویلیکلی توفیق افندی

محررین عثمانیه نك غیور و مقتدر لرندن بر ذات اولوب اوتوز کسور سنه عالم مطبوعاتده باخصوص مقالات عدیده سیله ایفای خدمات قلمیه ده بولوندى . (۱۳۲۸) تاریخنده برای تدای و یانده ایکن ارتحال ایدره نك نعشی سلانیکه نقل ایدلدى .

باشلیجه ترجمه ایندیکی رومانلر : (سر سر یهودی) ، (قورقونج سفینه) ، (مدهش قور سانلر) (شهر سابع) ، (ره مان جزدانى) و سائره در . معلومات تاریخیه سی ده واسع ایدی . مختلف لسانلردن جمع و ترتیب ایندیکی برقاج بارچه آثار تاریخیه سنى نشره موفق اولامامشدر . یالکیز (مصور هندستان سیاحنامه سی) اسمنده کی اثر تاریخیسندن برقاج جزؤ و (اصلاحات عتانیه تاریخى) نامنده کی اثرندن ده ابکی جزؤ نشر اولممشدر .

سلیم ثابت افندی « استانبولی »

علمای ادبادن بر ذات اولوب ادرنه ولایتی داخلمده کی (ویزه) لیدر . مدت مدیده معارف

نظارتند و مکاتب معلمکننده ایفای حسن خدمت ایله دی (۱۳۴۶) سنه سنده ارتحال ایله درک ایوبده کاشغری درکاهی قربنده عائله سنه مخصوص مزارستانه دفن ایدلدی السنه ثلثه ادبیاتیه اوروپا لسانلرندن فرانسزجه و واقف ایدی. اصول جدید اوزره تدریسات ابتدائیه ورشده پروگراملرینه موافق رسائل عدیده نشرینه موفق اولدی. قواعد ادبیه دن باحث (معیار الکلام) ایله (مختصر صرف عثمانی)، (مختصر نحو عثمانی)، (مختصر تاریخ عثمانی) کبی رسائل مفیده سی وارددر. ترجمه حالی سبق ایدن خواجه تحسین ایله برلکده تعلیم و تعلم ضمنتده پارسه اعزام اولونورق آلتی سنه تحصیل ایله شهادتنامه آلمش وعین زمانده پارس مکتب عثمانیسی نسان عثمانی معلم لکفی ایفا ایله مشدی.

سید افندی «محمد سعید افندی»

لسان عثمانی قواعدینک دقایقه واقف بر ذات معارفیات اولوب شهریدر. علوم آلیه و عالییه (روسجقلی شیخ مصطفی افندی) دن ادبیات عربیه بی ده و قتیله استانبول ده کشاد ایدیلن «الجواب» مطبوعه سنده ادیب عربی (احمد فارس افندی) دن تعلم ایتمشدر. طول مدت مکاتب عالییه ده علم اخلاق ولسان عثمانی تدریس ایله دی. واسع بر صورتده السنه ثلاثه نوادر و فوائد ادبیه سی مستحضراتنه مالک ایدی. (۱۳۳۷) سنه سنده متقاعداً ارتحال ایله درک (ایوب) ده عائله سی قبرستانه دفن ایدلدی. آثار مطبوعه سی :

- (۱) وظائف الاناث
- (۲) اخلاق حمیده
- (۳) معکس فضیلت
- (۴) ترجمه المنقذ من الضلال «ترجمه حالی علما فصلنده محرر ذهنی افندی ایله مشترکدر»
- (۵) ترجمه اطواق الذهب
- (۶) ترجمه تحفة الاریب فی رد اهل الصلیب :

سامی بک «سلیمان پاشا زاده»

سامی بک فضل و علمیه، عزم و زرمیه مشهور مشیر سلیمان پاشانک اوغلیدر. ۱۲۸۳ تاویج هجریسنده استانبولده دوغمش، ابتدائیه، عالییه، تحصیللرینی علی الاعلا درجه ده کوروپ

اکمال ایتش و عائله‌سندن یوکسک بر تربیه دینه و ملیه اخذینه موفق اولش تزیه ، تراشیده بر اسلوب صاحبی قیمتی برشاعر در .

مرحومک مکارم اخلاقیه سی کالات علمیه سیله متناسب و حتی داهایوکسک بر درجه ده ایدی .
(علم تربیه اطفال) عنوانی ترجمه و تالیف صورتیله مطبوع بر اثری اولدینی کبی «فروبه‌ل و پستالوجی اصوللرنده تعلیم و تربیه درسلی» نامنده ده جدا کنزیده بر ترجمه مطبوعه لری وارد .
مشترک (قاموس تربیه) و مستقلاً (مختصر قاموس فلسفه) عنوانی تا تمام و نامطبوع متروکات قلمیه سی وارد ؛ بناءً علیه سامی بك هم آیی برشاعر عالم ، هم ده متفکر بر صربی ایدی .
مختلف رسائل موقوتده بر جوق اشعار آبداری و مقالات ادبیه و تربیویه سی وارد . نامه نسبتله قدردان ارقاداشلرندن فائل رشید بك طرفندن «سامی بك» عنوانی بر اثر میدانه کتیرلش و مرحومک همان بالجله اشعاری و قسماً مقالاتی بو کلیاته ادخال ایدیلدیکی کبی ، معاصر ارباب فکر و قلمکده مشارالیه حقیقه کی احتساستی جمع و تثبیت اولونمشدر .
تاریخ وفاتی (۱۳۳۷) اولوب (ایوب) ده مدفوندر .

مشهور بر شعری بوجه آتی در :

حقیقت

بیالرجه حقیقت دییه روح بشریت
بر نور آرامش قعر سموات وزمینده ...
بیالرجه ، عصر لرجه ... فقط نور حقیقت
قالمش یننه زیر تنق محشمند .
بر لمعه امید ایله بعضاً شب افکار
یا نمش و طونوشمش کبی ... دیر کن یننه سونمش .
چاریشمش آزلدن بری ایمان ایله انکار ،
وارلق بیله ، وجدان بیله بر هیچلکه دونمش .
ای ظلمت اعصار ایله کمراه اولان انسان !
ای قارده شم ، ای قلب المدیده و مجروح ،
کل ، عرش حقیقت سکا ، مردم سکا مفتوح ...
کل نور حقیقت سکا ، مردم سکا تابان ...
کل ، کندیکه باقی ایشته حقیقت سن او ، وارسک ؛
نفسکده بدیدار او حقیقت که آراسک !

سعیہ بلک «کمال یاشارزادہ محمد سعیہ بلک»

زمانہ از باب قلمنک سر آمدانندن بش لسان (عربیہ ، فرسجہ ، تورکجہ ، فرانسزجہ ، آلمانجہ) ادبیاتہ واقف بر ذات اولوب آتی الترجہ احمد کمال پاشانک محدومیدر .

مملکتہ مزلا حیات عرفان وادبنده بر غزتہ محرری صفیلہ بلک جوق مساعیدی و فعالیتی سبق ایتمش و نام و شهرت قازانمش بر محرر برمنشی در . یازدینی آفاردہ . اصول انشا و ادبہ فوق العادہ اعتنا ایندیکندن غزتہ ستونلرنده کوروان مقالاتی دخی اسلوب نقطہ نظرندن بر خصوصیتی براہتہای حائزدر . اسلوبی بر آرز چتین و مسلسل عبارات واوزون جملہ لرلہ براز زیادہ بزمنش اولغلہ برابرینہ تراشیدہ و متین و رونق دادر . اسکی (طریق) اسکی (وقت) غزتہ لرینک باش ستونلرنده (اجمال احوال) عنوان عمومیدی آلتندہ سیاسیاتدہ ولسان بختلرنده کی مناقشات و مباحثاتیلدہ ادبیاتدہ اولان وقوف و احاطہ سی مسلمایدی . فرانسزجہ دن حقیلہ ترجمہ و واقف اولدہ بنده متعدد ترجمہ لری و از جملہ (غلطات ترجمہ) اسمندہ کی اثری شاهددر .

(۱۳۱۷) دہ شورای دولت بدایت محکمہ سی رئیس ایکن یمہ نفی ایدلش و بدایت مشروطیتدہ استانیولہ کلہرک تنظیمات دائرہ سی ریاستہ تعیین اولونمش و بر قاج سنہ صوکرہ تحدیدسن قانونہ تبعاً قاعدہ سوق ایدلشددر . « ۱۳۳۹ » دہ او تحال ایدہرک (سلیمانیه) دہ بدرعالیسی یانہ دفن ایدلدی .

آثار مطبوعہ لری :

- (۱) فضائل اخلاقہ .
- (۲) غرائب عادات اقوام .
- (۳) غلطات ترجمہ .
- (۴) دارالکتب .
- (۵) سفیرلر و شہبندرلر .
- (۶) تشبہات جرمیہ .
- (۷) محاکم .
- (۸) حقوق دول .
- (۹) تشہیر اضمحلال .
- (۱۰) اصول مسئولیت وکلا .
- (۱۱) وظائف عدلیہ اطبا .

(۱۲) اصول معیشت انسان.
(۱۳) ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲ سنه لرنده مکتب حقوق ده تدریس ایتدکلری « حقوق سیاست عثمانیه »
معارف نظارتی نامه تألیف ایتمکده اولدینی فرانسزجه دن تورکجه یه بویوک قطعه ده
(قاموس سعید) اسمنده کی اتر مهمک اکلنه مع التأسف موفق اولامایوب آنجاق (۲۲)
فورمه سی نشر ایده بیلمشدرکه صوک فورمه « a-n » حرفه قادارد .

اشعارندن :

اخلاق ایله در کمال آدم اخلاق ایله در نظام عالم
اخلاقه نظر ایله نیجه سمت ادبه کیدیله نیجه
عالمده نیجه معارف اهلی ترجیح ایدیور علومه جهلی

ش

شاه جلای « آفرینه قره مصاری »

کرمیانی الیاس پاشا اولادندن وقره حصار چلییلرندن برذات اولوب (۷۸۰) حدودده
قولوده ارتحال ایتدی . اسرارده ده تذکره سنده فارسی العبارة عاشقانه برنقی مندرجدر

مطلعنندن :

جز جمالت چون درون پاک را محبوب نیست
بس بعقل اسباب حسن جوهرت محبوب نیست

شیخی « بوسف سناه کرمیانی »

قدمای شعرا و اطبای عثمانیه دن اولوب شیخی مخلصی (حاجی بایرام ولی) حضرتقلری طرفندن
ویرلشدر . چلی سلطان محمد و سلطان مراد ثانی دورلرنده بر حیات ایدی . (سیدنسیمی) ایله بروسه ده
بولوشدقلری (لطیفی) نك روایتلنددر . (۸۲۶) ارتحال ایتدی . کوتاهییه قربنده مسهون
اولدینی متواتر ایسه ده موقعی معین دکلدر . قواعد شعریه بی (احمدی) دن تلذ ایلشدر . اشعارینک
نفظنده اولقدر ملاحظه یوقسه ده متشویاتی استادانه در . (خوانبامه عطار) ی نظماً ترجمه ایتمشدرکه
برنسخه سی مغنیساده (مرادیه) کتبخانه سنده واردر . سلطان مراد مشارالیه امریله شیخ نظامی

نك (پنج كنيج) اسميله معروف (خسه) سندن (خسرو و شیرین) حکایه مشهوره سنك
ترجیه نظمیه باشلامش ایسه ده اكله موفق اولامیوب همشیره زاده سی (خورشید و فرح شاد)
ناظمی (جمالی) تمام ایتشدرد . اكل تحصیل ایچون ایرانه کیده رك سید شریف ایله مشارکت ایتدیکی
« سهی » تذکره سنده مذکوردر . کندینه غدیری التزام ایذن بعض ارباب غرضی تشهیراً
(خرنامه) اسمنده بر منظومه سیله مرتب دیوانی وارددر . (۹۰۱) ده وفات ایدوب (ایوب) ده
مدفون اولان دیگر یکنی (ملا قاسم عذاری) ده فضلالی شعرا دن بر ذات ایدی . (شرح
مواقف) ك الهیات بحثه حواشی سی ، مولانا « لطفی » نك « سبع شداد » عنوانی سؤال الدینه
جوابی ایله اشعار ترکیه و فارسیه سی ده وارددر .

ایاتندن :

کل یوزك مجموعه سندن نیجه کیم دفتر دوزر
ویرا وراقن ایله چوق نسخهن ایتد دوزر

مثنویاتندن:

قدرینی بیل عمرک ای بوالهوس
بردم ایش خوش کورائی بر نفس
سود وزیان چون یمه دنیا غمن
غم یر ایسهك باری یمه عقبا غمن

خسرو شیرین منظومه سنك مطلبی :

بحمد الواحد الاحد القدیم
و بسم الله ذی المن العظیم
سلام الله یا خیر الانام
علیک والتیین الکرام
خدایا بیزه توفیق رفیق ایت
مقام حقه تحقیق طریق ایت
آجیق طوت حکمت و توحید بابن
کوزومدن کوتوروب تقلید خوا بن
یقینک نورنی جانه چراغ ایت
کوکلدن ظامت شکی ایراغ ایت

خسرو شیریندن :

رہی حس کیم اوزونددر حیاتی
موفانی و باقی باک ذاتی

زہی قادر کہ آکا خلق کونین
اولا اہون کہ سکا طرفۃ العین

شعروانشادہ شہرتی « شیخی » طبابتہ کی شہرتی دہ (حکیم سنان) در .
کنز المنافع فی احوال الامزجہ والطبایع ، اسمنده بر اثر طبیسی وارد . (۸۰۴) تاریخندہ .
استساخ ابتدکی « نی نامہ » (بشیکطاش) دہ (یحیی افندی) کتب خانہ سندہ در بردہ « درر العقائد
وغیر کل سائق وقاعد » اسمنده تورکچہ منشور بر اثری وارد کہ بر نسخہ سی خالص افندی
کتب خانہ سندہ موجود در .

مقدمہ سندہ کی ایاتندن :

جان چراغینہ شیخی آلدائمہ
نہ قادر یانسہ بولیسردرا فول

شریفی آمدی

السنة ثلاثہ ادبیاتہ واقف قوی طبیعت بر شاعر اولوب « دیاربکر - آمد » لیدر . تقریباً
(۹۲۰) تاریخلرنده (مصر) دہ ارتحال ایلہ دی . (سلطان جم) ک مقربلرندن ایدی .
(فردوسی طوسی) نک مشہور شہنامہ سی نظمآ ترجمہ ایدہ رک « سلطان غوری » یہ تقدیم ابتدکی
زمان بہر بیت ترجمہ سنہ برر دینار عطیہ یہ نائل اولمشدر . ترجمہ نک بر قسمی زمانمز ارباب
دانشندن (دیاربکر) لی (علی امیری) افندی حضرت تلرنده موجود در . ترجمہ نک مقدمہ سندن :

کوتور داشم دلہ اسمن اللہک
کہ آنک ذکر ی محو ایدر کناہک

او کیم دلدن کیدر من تنکری آدک
ایکی عالمده اول بولور مرادین

(حمیدیه) کتبخانه سنده موجود ، بیان و بدیعدن باحث (سنان پاشا) نامه تورکجه تألیف ایدیلن (حدیقه الفنون) صاحبی (شریفی) ننگده بو ذات اولماسی مأمولدر .
برده تاریخ تألیفی (۹۸۶) اولان (شواهد الشهداء) اسمنده کی تورکجه اثرک مؤلفی ده شریفی مخلصلی بر ذات ایسه ده شریفی آمدی اولماسنه تاریخ مساعد اولمادی کی اثرنده یازدینی (سید احمد شریفی المعروف بقاضی شریف ابن السید محمد) کتبه سی ده باشقا بر ذات اولدینی بیلدیرمکده در . اثر مذکور ایکی قسم اوزره مرتب اولوب قسم اول مصائب انبیا ، قسم ثانی بلایای اهل بیت درکه (فضولی) نک (حدیقه السعداء) سی وادیسنده در نهایتنده (سلطان مراد ثالث) ایله مصاحبی (شمسی پاشا) بی ذکر ایدیور .

شامی مصطفی بک

سلطان بایزید ثانی دورنده سنجاق بکلکی خدمتنده بولونان شعرای مشهوره دندر .
زماننده (شاملی اوغلو) شهرتیه بنام ایدی . دیوانی مطبوع دکدر .

ایاتندن :

یتیمی تماشای جمال الهه صونار سین
ای عاشق محنت زده بولدقجه بونار سین

یقی مشهوردر .

شهری محمد جلی «آماسیه»

فاتح سلطان محمد خان دوری شعراسندن اولوب (آماسیه) لیدر . سلطان مشارالیهک فتوحاتی مبین فردوسی طوسینک شهنامه سنه تقلیداً (۴۰) بیک بیقی حاوی اولوق اوزره بر تاریخ عثمانی تنظیمنه باشلامش فقط آمانه عمری وفا ایتمه رک آنجیق اون بیک بیقی یازه بیلمشدر .

اثرک مطلبی شودر :

بنام خداوند دادار پاک
بر آرنده آتش و آب و خاک

آماسیه ده مدفوندر برادر (شرعی عثمان جلی) ده علما و شعرادندر .

شمعی شمع الله « برزینی »

برزینلی تدریس ایله تعیش ایدر بر مرد متصوف ایدی . شیخ وفا قاتمقام و خلیفه سی علی دده مستخلف لرندن در . اواخر حیاتنده خراباتیک عالمه مبتلا اولدی . (مثنوی شریف) .
(دیوان حافظ) . (گلستان) . (بوستان) . (پند عطار) . (سبحة الارار) . (بهارستان) .
(تحفة الاحرار) . (منطق الطیر) . شرح لر یازد رق ابقای نام ایلشدر . وفا قربنده اختیار
اتروا ایلدی . وفاتی (۱۰۰۰) ده در . خط دستیله محرر مثنوی شرحی شهزاده جامع شریفی
کتبخانه سنده در . (اسکدار) ده (رومی محمد پاشا) جامع شریفنک قبله جهنده کی حولی قایسی
دیار یسنده مدفوندر کتبه سی :

روشن ایقسون خانه قلبن خدا

شمعی نک روحینه کیم قبله دعا

(آيوانسرای) و فیاتنده (وفا) ده و یا خود (اسکدار) ده مدفون اولدینی محرردر .

غزلیات عاشقانه سندن :

راحی یم هر نه ایدر سه بکا سرو سمنم تیغ مژگان ایله صد باره قیلار سه بدنم
بی اولدر مکه عار ایلش اول سیم نم واریم یالواریم بویونمه طاقوب کفتم
حله جنت اولور سه چکیم چاک ایدیم دم وصلته بکا حائل اولان پیر هنم
شمعی یم گوشه میخانه بی ویرم فلکه کلشن باغ ارمدن بکا یکدر وطنم
بوغزل طابعک اثر غفلتی اوله رق شعی دیگرک دیوانه درج ایدلشدر .

ایاتندن :

دوست مدخندن نه حاصل ذم دشمندن نه غم

فارغ و آزاده یم بر در یانمه مدح و ذم

(تحفة العاشقین) اسمنده اوتوز باب اوزره مرتب اخلاق و تصوفدن باحث (۹۸۹) ده

مؤلف تورکجه منشور بر اثری ده واردر که نسخه سی (شهید) علی پاشا کتبخانه سنده موجوددر .

شوری مجزوب

عرفای مولویه دن رند مشرب بر ذات اولوب بروسه یکیشم ننددر . حضرت (سینه چاک) دن

اسرار مثنوی بی اخذ ایتد کدن صو کره بر مدت شوریده حال دینه جک بر تبحلی به مظهریتله سیاحت ایله دی . بعده صحوه کله رک بر زمان شام مولویخانه سنده اقامت ایتدی . بواشاده روحی ، مذاقی . صمعی کی عاشقین شعرا کندیسندن استفاده ایتدیلر . رحلتی (۹۹۰) دودر .

مشهور ترجیع بندینک مطاعندن :

کون بر آینه عبرت نمادر پر صور
انعکاساته آندامه صاقین قیلمه نظر
لعل رنگین کورونور باقد قدمه هر سنک ومدر
ناظر حق اولغه اشیاده ای نور بصر
پیرو ارباب فقر اول تا اوله سین دیده ور
سر اشیای کاهی بیلیمک ایسترسه ک ابر
مکتب عرفانه کل زنه ار اوله بی خبر

ایباندن :

کل ای ناصح قویندی حال دلدن بی خبرسک سن
بی دیوانه قیلدی اول پری بیلیم نه دیرسک سن

شهرودی دوده « مرغودی »

سابق الترجه شاهی (ابراهیم دوده) حضرتلرینک مخدوم عالییریدر . اسرار دوده تذکره سنده ولد معنویلری اولق اوزره مقیددر . فرق کسور سنه موغله مولویخانه سنده جانشین پدر اوله رق بیک تاریخنده موغله ده ارتحال ایله دی . (عاشق چایی) تذکره سنده قطعه آتیه لری مندر جدر :

دهانی فکری دله غنچه کلزار جانمدر
خیال سرو قدک خیلیدن خاطر نشانمدر
فراق لعل نابکله بلا بر صده ای ساقی
دمادم اشک کالکونم شراب ارغوانمدر

شعری دوده «کفوری»

شعرای مولویه دن اولوب کفه لیدر. علوم رسمیه یی ا کالدن سوکره قونیه ده استانه ملاخنکاره
رومال اولمشدور. (۱۰۸۲) تاریخنده عزم بقا ایله دی .
اشعارندن:

دل رشته پیوند هلال اولمادی
شایسته اقبال وصال اولمادی ؟
قابلمی دکل وصالک ایرمک یوقسه
بن قولوکه احسانه مجال اولمادی ؟

رباعیه

زبان اولسه سر کوینده هر مویم حجاب اولماز
سکوت اتمک کبی عالمده نادانه جواب اولماز

یعنی مشهوردر .

شهری

عاشقین مولویه دن اولوب (ادرنه) لیدر . (۱۰۸۲) ده ارتحال ایله دی . (نشاطی دوده)
مریدانندن در. تذکره اسرارده مندرج تخمسنک مطلعندن :

مرآت مصفا دکل روی دلارا کیم کورمیه سلک آنده بوکون حقی هویدا
بوپندمی گوش ایله کوکل کیم بودر اوللا دل ویردیککه صدق ایله ویر جانکی زیرا
من مات من العشق فقد مات شهیدا

شعری حسن افندی «صلبی»

فضلا وادبای عثمانیه دن اولوب (حلب) لیدر . درسعادته مالیه دائره سی خلفاسندن ایکن
(سوخته دل) ترکیبک دلالتی اولان (۱۱۰۵) تاریخنده وفات ایله دی . ادرنه قپوسی خارجنده

مدفوندر . وفیات آیوانسرای ده اسکدارده مدفون اولدینی محرردر . اشهر آناری اون ایکی سنهده اکال ایتدیکی (فرهنگ شعوری - نوال فضلا) [۱] نامنده کی یکریمی ایکی بیک بشیوزاللی لقی جامع لغتنامه سی درکه بشیوز قدر شاعرک آثارندن استشهاد ایله مشدر . اسان فارسیده کی وقوف نامه حجت قاطعه در . سائر آناری (مرتب دیوان) (ترجه پند عطار) ایله (ریاضی) نک استعارات و اصطلاحات ضروب امثال نادرآت فارسیه یی مبین دستورالعملته اولان ذیلندن عبارتدر . (تعديل الامزجه) اسمنده وزرای عثمانیه دن احمد پاشا نامه مؤلف طبدن برائری ده وادر . فرهنگدن ماعداسی غیرمطبوعدر .

اشعاردن :

ایتدیکی دعوايه قادر اولمه در شرط هنر
آدمی رسوای ایدر اثباته عجز قدرتی
دم اوره علم و معارفدن ایده عکسی ظهور
موت اولادر آکا وار ایسه عار و غیرتی
عجزین اقرار ایلک خیلی هنردر عارفه
بیلمه دیکن بیلمه مک جهلیله اولور شهرتی

شعبان زاده محمد مخشتم افندی

صاحب فضیلت ادبادن بر ذات اولوب السنه ثلثه ادبیاته واقفدر . علمادن بوسنه وی شعبان افندیکن برادری خرم افندیکن مخدومیدر عموجه سی یاننده تعلیم و تربیه کوردیکندن شعبان زاده شهرتیه بنام اولمشدر . (۱۱۰۴) تاریخنده ادرنه ده وفات ایده رک قادرینخانه بیشکاهنده سلجوق خاتون جامی ساحه سنه دفن ایدلدی . آثارندن خط دستیه محرر (مظهر الاشکال فی بیان لغات المثنوی) اسمنده کی اثرینک برنسخه سی (چورلولو علی پاشا) کتبخانه سنده در . (مصنفک) نامه له معروف (علی ابن الشاهرود بسطامی) نک محمود پاشای ولی به تقدیمه ایلدیکی

[۱] فایق لغات فارسیه ده دایر علمای عثمانیه دن (اینه کوللی) مولانا (مصطفی بن محمد) ک دخی برنجی سمی ایکنجی قسمی مصادر اوچنجی قسمی قواعد فارسیه دن باحث (جامع الفرس) اسمنده برار کیری واردرکه (۹۷۱) تاریخنده محرر برنسخه سی درسمادنده کورولو کتبخانه سنده منظوم اولدی . فضلا ی مولویه دن (خطیب رستم) ده ده نک (وسيلة المقاصد الی احسن المراسد) اسمنده برلفت فارسیه سی واردرکه کنندی سوبله دیکی (برات منیر) تاریخنک دلالی اولان (۹۰۳) ده مؤلفدر . اوج باب برخانه اوزره مرتب بولونان بواترده هریمده اولان تورکجه منظوم قواعد فارسیه یازیلوب صوکره تفصیل ایدلشددر .

(تحفه محمودیه) سفیده (تحفه محمود محتشم) اسمیه کاتبانه بر صورتده ترجمه ایله مشدرکه مطبوعدر.
بوائر بروجہ آتی اون باب اوزره مرتبدر :

(۱) فضیلت علم و علما (۲) معاشرت واحوال وزرا و امرا (۳) تهذیب اخلاق (۴) فضیلت
وشرف جود و سخا (۵) توبه و ندامت (۶) حصول مرادات ایچون سی و ورزش (۷) ادای
حقوق ولی نعمت (۸) وقایه (۹) عدل (۱۰) امر معروف و نہی عن المنکر برده مناظرہ تبیع
وقلم حقندہ بر رسالہ ادبیہ سی و سکیز باب اوزره مرتب (آداب الحکام) ی وارددر .
نخدومی (عبدالله) افندینکده (احسن الخبر من کلام سیدالبشر) اسمندہ تورکجه حدیث
اربعمین شرحی وارددرکه بر نسخہ سی اسعد افندی کتبخانہ سندہ در . هرراوینک ترجمہ حالی ده
مذکوردر .

شناسی محمد جلی «استانبولی»

خوشکویان شعرادن اولوب شهریدر . (روزنامه جی زاده) شهرتیه بنام ایدی . (۱۱۱۴) ده .
استانبولده وفات ایدی . تذکرہ صفائی ایله شیخی ده (ادرنه) ده وفات ایدیکی محرردر .
فصیح مولوی نت شا کردیدر .

درونی آشنا اول صورتا بیکانه صانسونلر
عجب زیباروشدر عاقل اول دیوانه صانسونلر [۱]
بیت مشهورینک قائل اولان شناسی مولوی باشقه در .

ایاتندن:

بختی سیاه اولنجه شناسی بر آدمک
طوطی به دام قورسه شکاری غراب اولور

منافعدن اثر یوقدر نه روحانی نه جسمانی
زمانه آدمندن شیمدی ییروح العنم یکدر

[۱] سماءخانه ادب ، ص ۱۱۹ ده

درونی آشنا اول ظاهراً بیکانه صانسونلر
بو بر رعنا روشدر عاقل اول دیوانه صانسونلر
صورتندہ کورولمکده در .

مصارفندن :

لاله نك نقشن كوروب اميد بو ايتز كوكل

آتشه نژديك اولان لایلد اولور رخسار سرخ

شمس البرین محمد افندی

طریقت قادریه مشایخندن (۱۲۰۶) ده (قبریس) آله سنك (ماغوسه) قصبه سنده منفیاً
ارتحال ایدن (مصطفی آهی افندی) نك خلفاسندن اولوب قیصریه لیدر. (۱۲۲۷) ده در سعادتده
وفات ایله دی . خرقه شریف قربنده کی محی افندی در کاهنده مدفوندر . مرتب دیوانی واردر .
آتی ده کی مسدس طبع شاعرانه سنه دالدر .

هوالمیین :

اضطرابی ترك ایت ای دل حق دایم ایله یاد

صاقنوب احسان عبد عاجز ایله اولمه شاد

ایریشوب لطف خدا برکون اولورسك بر مراد

کلدی بر پیر خدا بو بیقی قیلدی گوشه یاد

برقبوی بند ایدرسه بیک قبو ایلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر

قول اگر احسانکی قطع ایله چکمه الم

اول دخی محتاج باب ذوالعطا و ذوالکرم

بغلنوب باب خدایه قومه دلده هم و غم

ورد ایدک صبح و مسا بو بیقی سن کل دم بدم

برقبوی بند ایدرسه بیک قبو ایلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر

(فی السماء رزقکم) نص کریم موعود ایکن خزنه غیننده قسمت ایتدیکی موجود ایکن

جمله رزقین و ریجی اول غنی معبود ایکن قولونه محتاج ایدرمی یاره دن خشنود ایکن

برقبوی بند ایدرسه بیک قبو ایلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر

خالقك ايتديكى قسمت بيل تخلف ايلز
ايلسه وقى حلول اصلا توقف ايلز

حقه تسليم وجود ايدن تأسف ايلز
اويله برکان کرمدر وعد نه خلف ايلز

برقبوي بند ايدرسه بيك قيو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر
مطبخ احسانك آچش اون سکز بيك عالمه
بذل ايدوب الطاف خوانك عالمه و آدمه

هم غنا ايله سخاوت بخش ايدن اول حاتم
هر کدا و شاه آنک محتاجيدر سن غم يمه
برقبوي بند ايدرسه بيك قيو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر
ظاهر و باطن تجلی ذات اعلادن کلير
جمله افعال و شئونك سري اسمادن کلير

صانمه کيم ارزاق عالم شاه و دارادن کلير
هر کسک رزقي هله نحن قسمناندن کلير
برقبوي بند ايدرسه بيك قيو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر
موج دريا کيدر اسبابه صرف ايتسه که شعور
بری محو اولور بریسی در عقب ايلر ظهور

عینی دکل محو اوله نك مثليدر بولان نشور
طرفه العين ايجره باق سن کور نه سيرانلر اولور
برقبوي بند ايدرسه بيك قيو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر
رزق ايجون افکاره دوشوب «شمسیا» ایتمه تلاش
چون مقدردن زیاده اولماز ایتمه صواش

سعی ايله ممکن دکلدر حاصلی عقل معاش
سن توکل ايله باب حقه تسليم ايله باش
برقبوي بند ايدرسه بيك قيو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر

شاکر احمد پاشا «طربزون»

شمرادن فاضل بر ذات اولوب (طربزون) لیدر. طریق علمیه دن تحویل مسلكه رتبه وزارتى
احراز ایدره رك موره والیلکنده بولنش و (۱۲۳۴) تاریخنده اختیار اقامت ایلدیكى (کلیولی) ده
ارتحال ایدره رك (استانبول) ده (ایوب سلطان) ده بوستان اسكه سنده مهر شاه تر به سی
خارجنده کوچوك حسین پاشانك قبری اتصاله دفن ایلدی . اسماء حسنا وسوز قرآنیه ایله
نسب پیغمبری بی نظماً بیان ایلدیكى اثری تقویمخانه عامر ده طبع اولمشدر . برده (عدای
القرآن) اسمنده غیر مطبوع منظومه سی وارد . اشعارى عارفانه وحکیمانه در .
منظومه مذکورده دن :

بسدرد ارباب فکرتیه بو خطاب (بی بقادر بومنزلی ای احباب) نسفه
فاتقوالله یا اولی الالباب
مقتضای حدیثی قبل تذکار
ودواء الذنوب الاستغفار

چك خلايقدن الى قطع ايت علائقندن دلی
دشا کراه امداد ربانی سکا بسدر فقط

شفقت افندی «عبدالفتاح شفقت افندی»

ارباب قلم ودانشدن بر ذات اولوب (بغداد) لیدر . بر مدت (قریم) خانلری معیتده بعدده
(استانبول) ده (افلان وبوغدان) بککری کتابتده ایقای خدمت وشیشوخته بناء اختیار
تقاعدله (قوری چشمه) ده کی خانه سنده عزات ایدره رك (۱۲۴۲) تاریخنده رحلت ایله بوب
قوری چشمه مزارستانه دفن ایلدی دیوانچه سی و (یوسف ضیا پاشا) دن (علمدار
مصطفی پاشا) به قادار (حدیقه الوزراء) ذیلی واوصاف جلیله پیغمبری ایله خاندان نبوتك
مناقب سنیه لرندن باحث مشوی طرزنده بویوچك بر منظومه سی و بر (تذکره شعرا) سی
وارد . آثارندن (حدیقه الوزراء) ذیلی دیگر ذیللرله برابر مطبوعدر . (تذکره) نك نسجه سی ده

ولی الدین افندی کتبخانه‌سنده موجود در . سیر نبوی منظمه‌سندن :

مطلع دیباجه نظم کریم	اولدی بسم الله الرحمن الرحیم
هیأت طفرای منشور اله	نقش بسم الله در بی اشتباه
تا که تنفیذ اید اول امرکزین	نص ایله تبلیغ حکم مرسلین
عالمه نجم هدایت اولالر	رهبر راه عنایت اولالر

شا کر محمد افندی

شهری الاصل فضلی شعرادن اولوب تحصیل و تفضی اندرون هایونده در . سرای هایونده
لوای شریف شیخ‌الدی خدمتنده ایکن (۱۲۵۲) تاریخنده استانبول ده ارتحال ایدره رک حضرت
خالد قربنده کی هنرستانه دفن ایدلدی . آثاری برنسخه سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجود
(منظوم مثنوی شریف ترجمه سی) ایله (شرح بهارستان) و دیوانندن عبارتدر [خضر بن مصطفای
ارزنهانی نکهده بهارستان شرحی وارد در . شا کر افدینک کی مطبوعه در .]
ایاتندن :

ای دیده خونابه شا کر بونه کره
تأثیر نکار ایلین غم نهمه لازم

شرف خانم

مطبوع دیوان صاحبه سی شرف خانم در که شیخ الاسلام (عاشر افندی) مرحومک احفادن
اولان شعرادن (نیل بک) مرحومک کریمه سیدر . سوزشلی مرثیه لری عاشقانه مناجات
و قصائدی وارد در . (۱۲۶۴) تاریخنده ارتحال ایدره رک یکی قاپی مولوبخانه‌سنده چنار آلتنه دفن
ایدلدی . طریقه مولوی در .
بر مناجاتندن :

یا الهی دکلم مستحق احسان ایله
کرم ولطفکی حقمنده فراوان ایله
نعت و مرثیه مناجات و ستایشلرمی
سبب مغفرت ایت زبور دیوان ایله

برقصیده سندن :

ترفع کلاتنه یتزمی بو شهرت ادنا قوی اولمق دو جهانده اولور البت
دامادنی شیر خدا شاه ولایت قریبته بریول آرام روز و شب البت
یارب بی دور ایله اولاد علیدن

شوکت محمد افندی «استانبولی»

فضای کتابدن بر ذات اولوب شهریدر . فراری احمد پاشای دیوان افندیسی اولمشدی .
برنجی اردو محاسبه جیسی مؤخر آقبو کتخداسی اولوب (۱۲۸۴) ده ارتحال ایله دی . اختری
حجمنده (اثر شوکت) اسمنده مطبوع لغت کتابی واردر که اکثریتی اعتباریله عربی ، فارسی
تورکی لغاتدن جناس لفظی و خطیدن عبارت کلمات والفاظ مشترکدن معدود لغاتک تعریف
و تقریقه دائردر . (کلستان) . نظیره مقامنده (سنبلستان) ی و طبیعت شعریه سی ده واردر .

سناسی ابراهیم افندی «استانبولی»

اعظم ابدادن اولوب لسان عثمانینک ساده لشمه سنه و اصول افاده سنک یکی بر طبرزه قلبه
اک زباده همت ایدنلرک بری و بلکه ادبیات جدیده مزک موجد و مکملیدر . در سعادته طویخانه
جوارنده بولولی برطویجی یوز باشیسنک صلبندن دنیایه کلوب عربی ، فارسی ، لسانلری
تحصیلدن سوکره طویخانه مکتوبی اوطه سی کتبه سی سلکنه داخل اولمش و بعد فرانسولستانی
اوکره نوب قون جدیده نک تحصیلی ایچون پارسه عزیمت ایلش ایدی . در سعادته عودتنده
بعضی مأموریتلرده بولنش ایسه ده تفیض ایده میهرک نهایت (تصویر افکار) عنوانیله بر خفته
نشرینه باشلا یوب غیر رسمی عثمانلی غزته لرینک برنجیسی اولان بو آتله ادبیات جدیدیه
ولسانمزک اصلاحیه برابر افکار جدیده نک نشر و تعمیمنه چوق خدمتله ایتشدردر .

(۱۲۸۸) تاریخنده کنج یاشنده وفات ایلدی . بک اوغلنده آلمانیا سفارتخانه سی قارشیسنده کی
مزارستانه دفن ایلدی . کندی نشر یاتندن باشقه بعضی آثار و اشعارینی تصویر افکار منتخباتی
ابوالضیا توفیق بک دخی نشر ایتشدردر . سجل عثمانیده اصلاً بتایسلی اولدینی محروسه ده
موقوف دکلدردر . پدری (بولو) دن والده سی استانبول دندر .

توحیدندن :

مناجات

حق تعالی عظمت عالمک بادشهی
لامکاندر اوله من دولتک تختکهی

خاصدر ذات الهیسنه ملک ازلی
بی حدود آنده اولان کوبه لم یزلی
امر حکمتیدر یرله کوکک بنیادی
طولو بوش جمله بد قدرتک ایجادی

عزت و شانی تقدیس قیلار جمله ملک
اکلیر سجده ایدر یش جلالنده فلک
امری وجهه اوزره یرایلر کیجه کوندوز حرکت
دکیشیر تازه لیر موسم فیض وبرکت

پرتو رحمتک لمه سیدر آیه کونش
تاب حشمندن آیر آله جهنم آتش
شرر هیبت علویه سیدر ییلدیزلر
آنلرک شعله سی کوک قبه سنی یالددیزلار

کیمی ثابت ، کیمی سیار بتقدیر قدیر
تکرینک وارلقه هر بری برهان منیر
وارلقین ییلمه نه حاجت کره عالم ایله
یترا ثباتنه خلق ایتدیکی برذره بیله

کوره من ذاتی مخلوقک عادی نظری
حسن ایدر نورنی اما که بصیرت بصری
وحدت ذاتنه عقلمجه شهادت لازم
جان و کوکله مناجات و عبادت لازم

نشئه شوق ایله آیاتنه طایبق دیلرم
آکله وار خالقمه غیری نه یایمق دیلرم

ای شناسی! ایچی خوف الهی داغلار
صورتتم کرچه کولر قلب و کوزم قن آغلار

ایدر عصیانمه کو گلده ندامت غلبه
نیله ییم یوز بولامام یأس ایله عفوم طلبه

نه دیدم؟ توبه لرا ولسون بوده فعل شر در
بنم عذرم کنه مندن ایکی قات بدتر در

نور رحمت نیه کولور میه روی سیم
تکرینک مغفرتندنده روکمی کنیم

بی نهایت کرمی عالمه شاملی دکل
یوقسه عالمده قوی عالمه داخلی دکل

قولنک ضعفنه نسبت چوغیسه نقصانی
یا اونک قهرینه غالبی دکل احسانی

سهوینه اولدی سبب عجز طبیعی قولنک
هم اودر عالم معینده شفیی قولنک

بی عفو ایلمک فضل الهیمی یت
صانع - حاشا - کرم نامتناهیسی بیترا

جل آنیه که لایتغیر الاحکام برر دستور حکمت و حقیقت مزیننده در . « مبحوثة هنا »
مباحثه سی صره سنده ایراد ابتدیی اقوالنددر :

« سندی باطل اولور ، باطل اولان دعوانک »

« میزکه برحا کدر ، مدعی صفتنده کورینور ایسه غرض خالصدن ، و یاتمیزناقصدن عاری دکلدر .

« فن ادب بر معرفتدر که انسانه خصلت آموز ادب اولدیفی چون ادب و اهل ادیب تسمیه قلمشدر .

« بر اثرک که صانع انسان اوله ، ممکنمیدر که آنده نقصان اولیه ! » .

« اثر مقبول اثر معقول ایله ثابت اوللق لازم کلور »

« مزاحه مزاح ایله مقابله ایتمک ، شره شر ایله مجازاة قیلندندر ،

حقیقتدن بشقه بر شیهه ملذذ اولمدینی اشعارنده بیله کوریلور :

همت آزا ولسه دخی فائده کلی کورینور

احتیاجاته موافق کلان افعاله چالش

ماهیتی اثبات ایدن آثار عملدر
مقدارنه نسبتله کشی خیر و شر ایلر

بیتلری بو حقیقتک برر شاهدیدر .

نفعینک قصیده‌رانیه-نی تنظیر صره-سنده

توفیق رفیق اولیجق فائده یوقدر
هرکیم بوراده عقله اویارسه ضرر ایلر

قوله مقابل

حق یول آرامق واجبه در عقل سلیمه
توفیقی ایسترسه خدا راهبر ایلر
محروم ایسه توفیقک اگر فائده-سندن
یا عجربی کوردکجه می آدم ضرر ایلر
هر واقعه بر درس حکمدر نظرنده
هر درد و بلادن دخی اخذ عبر ایلر

بیتلری انشاد وایکی یوز الی سته صکره کیمسه نک خیال و خاطرندن کچماش برطرزده- بر
آزده مهکمانه اوله رق - مزار شاعرک اوزرنده تلقین حقیقتله روح نقی بی ارشاد و شاد
ایله مشدر .

مرحومک حیات علمیه و سیاسه تعلق ایدن تراجم احوالی (مجموعه ابوالضیا) نک
(۱۰۵) نومرو سندن اعتباراً بر قاج نسخه ده (شناسی نک ایام اخیر حیات) سرنامه سیله
واقفانه بر صورتده تحریرینه همت اولونمشدر که بالاده کی (جل آتیه که) ایله باشلایان
افاداتده اورادن نقل ایدلمشدر .

شمس عثمان افندی « شیخ - اسکدری »

اعاظم ادبای صوفیه دن و اکابر عرفای قادریه دن بر مرشد علوی بیان اولوب (اسکدر) ایدر .
تاریخ ارتحالاری (ایلدی عثمان افندی عزیم درگاه بقا) مصراعنک دلائله اولان (۱۳۱۱) ده
قبرعالیلری اسکدرده عنادیه دن قره جه احمد کیدن جاده نک صاغ جهته ده در . دیوانلری الحق
عارفانه و شاعرانه در . مع التأسف طبی هنوز میسر اولمامشدر .

ابیاتندن :

اولور فقر و فنا اهلنده قید بیش و کم نابود
امید لطف نو پیدا هراس قهر و غم نابود

وصال صبح دیدار ایله اثبات وجود ایلر
مثال شمع اولانلر عشق ایله سرتا قدم نابود

دونه دونه ردیفلی غزل لرندن :

جو یلر کریه ایدوب نعره اورور مرغ هزار
رقص ایدر پیر فلک وجد ایله بی صبر و قرار
کیمی بی صوت و حروف کیمی پر ناله و زار
ذکر ایدر حق جهان زیر و زبر دونه دونه

(کترالمعانی) و (شمع و شبستان) اسم لرنده ایکی منظومه محققانه لری ده اولدینی مرویدر.

کورینور تابش دیدار کوکلدن کوکله
برق اورور پرتو انوار کوکلدن کوکله

متقابل ایکی مرآت مصفایه عدیل
عکس ایدر حالت اختیار کوکلدن کوکله

ذاکری واصل ایدر حضرت مذکوره تمام
نور بالا رو اذکار کوکلدن کوکله

دور سهبای صراحی و پیاله کییدر
دو کیلور نشئه اسرار کوکلدن کوکله

دم آهنگ نی شاهله منصوره دونوب
ربط اولور صحبت احرار کوکلدن کوکله

طرز و اطوار خوشانه ده بی صوت و حروف
وحی اولور معنی گفتار کوکلدن کوکله

ینزای شمس یتر لافله کشف اسرار
کشف اودر کم کیده اسرار کوکلدن کوکله

شمس الدین محمد بك «اسكندری»

شهری الاصل اولوب عصر من ارباب قلمك غیرتیلرندن ایدی . (۱۳۱۴) تاریخنده اسکنداره وفات ایتدی . قرهجه احمد منارلغنده دیوار دینده مسکینلر تکیه سی قارشى سنده پدری بحریه قائممقاملرندن یوسف بكك قبری یاننده مدفوندر . اطفالك تسهیل قرائت وتصفیة اخلاقه متعلق اون قدر رسائلی واردركه اك مشهوری لسانك الفبالرینك مكمللرندن اولان (آناختار) ایله (چوجقلم قلاووز) نامنده کی رساله لر در . اكبر آثاری اولان (لغت شمس الدین) اسمنده کی اثرینك برنجی جلدینك نشرینه موفق اولمش ایدی . (مكتب) و (چوجقلمه آرقداش) ، (مجازات) ، (تدیرده قصور) ، (رمضان هدیه سی) ، (چوجقلمك جمعه كونی مكتبی) ، (كندم ایتدم كندم بولدم) ، (چوجقلمك کیچه اكلیجه سی) اسملرنده اخلاق و ادبیاته دائر فوآددن باحث مطبوع مجموعه لری برده (آرقداش) اسمنده برغزته سی واردر .

شیرانوری بك «استانبولی»

استانبولدن یقیشن شعرا و موسیقی شناسانك متمیزلرندندر . حیفاكه مسلكنده کی اقتداوندن كاليله استفاده اولنه جق برچاغده ایكن قریان عشرت اوله رق (۱۳۱۹) تاریخنده ارتحال ایله دی . جوار حضرت ایوبده مدفوندر . آثاری ناتمام (قافله موسیقی شناسان عثمانی) ایله (تاریخ انبیا) و انكلیزجه دن مترجم (بارلوفك ملیونلری) فرانسزجه دن مترجم (رافائل) ، (ترانه) ، (شكسپیرك هاماتی) ، (قیزلر مكتبی) و سائر در . برنجی اثرندن ماعداسی مطبوعدر . اوتوز سكز شرقی بسته لمشدر . فارسی ، فرانسز ، المان ، انكلیز لسانلرینه واقف غایت ذکی برکنج ایدی .

تخمینسندن:

فاش ایدوب اسرار عشقی اولمه یار کدن جدا
ایله مه شیدا کی اقبال عمرک برهوا
اولق ایسترسهك اگر همبزم یار دلربا
اولماسین جانان دخی آگاه حالکدن رضا
راز عشقی صاقلاکنج سینه ده جانك کی

شیخ علی وصفی افندی « استانبولی »

علمای نقشبندیّه و قدرت نظم ایلہ تمیز ایدن بلغای شعرادن السنہ ثلاثہ ادبیاتہ واقف بر ذات اولوب شہریدر . (کفہوی) درکاهندہ مشیختیلہ سالکین طریقتہ و مختلف مکاتبہ معلملکی ایلہ طالبین علم و معرفتہ خدمات مبرورہ سی واردر . (۱۳۲۸) تاریخندہ نجائہ ارتحال ایدہ رک فاتح قربندہ (زنجیرلی قویو) جوارندہ پدرینک مدفون بولندیفی (دراغمان) جامعی حظیرہ سنہ دفن ایدلدی . آتی الترجہ (معلم ناجی) افندیینک رفیق خالصی و مسالک داشی ایدی . آثار مطبوعہ سی :

- ۱ (فیض آباد) بلغای اسلامیہ دن بعضلری نک آثار منتخبہ سی ترجمہ لر یلہ اشعار متنوعہ بی حاویدر .
 - ۲ (بارقہ) یاووز سلطان سلیم خانک اشعار فارسیہ لرندن بعضلرینک ترجمہ لرینی جامعدر .
 - ۳ (حکمیات اسلامیہ) .
 - ۴ (منشآت) .
 - ۵ (صرف عثمانی) .
 - ۶ (نحو عثمانی) .
 - ۷ (سواطع) .
 - ۸ (مطالع) .
 - ۹ (بدایع) .
 - ۱۰ (لوامع) .
 - ۱۱ (جذبات) .
 - ۱۲ (شویله بویله) : معلم ناجی افندی ایلہ مشترکدر .
- (جذبات) نام اثرینک مقدمہ سی :

حسن طبیعتہ مالک اولان بر عثمانلی اشعار عرب و عجمی آکلایہ جق قدر حُر کمال بولمیلدر کہ نام بر شاعر اولہ بیلسون . بویله بر اقتدار ادبی بی حائز اولمیوبده یالکز حسن طبیعتہ مالک اولانلر کوزل سوز بولسہ لردہ طوغری یازہ مزلر .

زمانمزدہ یک چوق ارباب طبیعت وار . بونلرک اکثرینک کالات ادبیہ لری یک محدود اولدیغندن سوزلری خطادن سالم دکلدر . ایچلرندہ اولیہ لریدہ واردر کہ ترکیبہ کملری بیله

طوغری یازمقدن عاجزدرلر. مالک اولدقلری حسن طبیعت ایله برابر حائز کمال اولسه لر ایدی. ادیب عنواتی آلمغه جداً مستحق اولورلردی.

کوزل سوز بولمق ایچون کوزل دوشونمک لازم ایسه کوزل یازمق ایچون کوزل او قومق الزمدر.

برعثمانلینک ادبیات غریبه یه وقوفی اولسه ده اشعار عرب وعجمه انتسابی بولنسه تام برشاعر اوله من. واقعا ادبیات غریبه یه وقوف وسعت قریحه یه یاردم ایدرسه ده عثمانیجه یی طوغری یازمغه هیچ بوقت خدمت ایتمز. زیرا ادیب کچین بعض هوسکارانمزک یازدقلری منظومه لز ترکیب کلمات جهتیه طوغری اولمق شویله طورسون شیوه لسان عثمانی یه موافق بیله دکدر. بونلر ادبیات غریبه ایله الفتلی قدر کتب ادبیة اسلامیة نک بیانجیمی اولسه لر البته مکمل اولورلردی.

البته عربی فارسی کبی زنکین ایکی لسانک ادبیاتنه واقف اولان بر عثمانلی شاعری آثار غریبه یه ده آشنا اولورسه دکل ترکلرده فرنکلرده بیله منلی آاز بولنور. شعرده معنائک لطافتی لازم ایسه الفاظک فصاحتی واجبدر. هیچ آثار عرب وعجمده غلط برکله کورلمشمی؟ بونلرک آثارنده غلط برکله یه تصادف اولنسه بیله عثمانلی شاعرلرینه نسبتله بیکده بر مرتبه سنده در. لسانک میزانی شعردر. طوغری اولمیان میزان بر ایشه یارامدیغی کبی فصیح اولمیان بر اثرده موزون اولسه ده ارباب کمال عننده شعردن معدود اوله من. شعر موافق زمان ومکان اولمغه برابر جوانمردانه اولمیدر. اشعار نازکانه یی وضعیانه سوز سوبلیکدن عبارت ظن ایدنلردقایق کلامه آشنا اولمیان متشاعرلردرکه افکار سخیفه لرینی برر دستور ادب ظن ایدرلر. حالبوکه نازکانه اشعار بونلرک ظن ایتدکاری کبی بعض شهریلرک انشای مصاحبتلرنده کوریلان طرزافاده ایله حصولپذیر اوله من. شعرده علو فکر مطلوبدر. ایست نازکانه اولسون ایست جوانمردانه بولنسون افکار عالی یی متضمن اولمیان اشعارک هیچ بر مزیتی اوله من. هله موافق ذوق سایی اولمیان اشعار وضعیانه عرض حال کدایانه کبی بش پاره ایتمز. ارباب همت هیچ عرض مسکنت ایدرمی؟

شعر گفتن کرچه درسفتن بود لیک فهمیدن به از گفتن بود

شعیب بک « احمد شعیب بک — استانبولی »

استانبولده تولد ایتمش؛ وزمانه کوره الکعالی ومکمل برتحصیل کورمشددر. کندینی

(ثروت فنون) رساله اسبوعیه سنده کی ، فلسفی ، تاریخی ، اجتماعی مقالات متسلسله سی ایله طامش ؛ آرزمان اینجده مقالاتنک اهمیت موضوعی ونفاست بیانی سایه سنده برصیت و شهرته مظهر اولمشدر . دور اخیر کنجگری اینجده غرب علوم اجتماعی سی ایله اک احاطه لی بر یولده تدقیق و تنبیه و تصویر و تبلیغه الائی موفق اولاییلمش برسیای ممتاز حکمی اولارق طاینمشدر . انفجار حریتله مؤسسلری عدادنده بولونمش اولدینی (علوم اقتصادیه واجتماعیه مجموعه سی) نام رساله شهریه ده ینهمسلك فلسفیه موافق اولوق اوزره تاریخی واجتماعی مقالات متسلسله سی کورولش و ثروت فنونده کی مقالاتی (حیات و کتابلر) عنوانی آلتنده آریجه کتاب شکنده طبع ونشر اولونورق جدید مطالعه واصابت محاکمه اربانجه حرزجان ایدیلکده بولونمشدر . وفاتی متعاقب (حقوق اداره) اسمنده کی اثرینکده طبعنه همت اولوندی . فی الحقیقه کنديسنک (نوعی شخصه منحصر) الک یکی وجدی بریولده برمدقق بلیغ محقق ادیب اولدینی هر فکر ومقاله سندن نمایان اولمقده در . سرمایه تبعات وتحقیقاتندن اولاد وطنک ، شبان مملکتک ، مشتاقین علم ومعرفت ، تمامیه استفاده ایده جکی برزمانده افولی جداً بیوک برضیاع ملیدر . دارالفنون حقوق شعبه سی معلمکننده بولوندرلش اولدینی دوشونولورسه بوضیاعک اکتساب سعه ایده جکی طبعیدر . (۱۳۲۸) سنه هجریه سی اواخرنده مرتحل داربقا اولارق ایوبده بوستان اسکله سی مقبره سنه دفن ایدلدی .

شاکر افندی حافظ ، محمد شاکر بن ابراهیم ملیمی افندی ،

السنه ثلاثه ادبیاته واقف بر ذات اولوب پدری (عینتاب) لی در . کنديسنک تولدی استانبولده (خوبیار) محله سنده در . ا کمال تحصیلدن سوکره اقلامده ایقای خدمت ایله دی . (۱۳۲۶) تاریخده ارتحال ایدرهک (بکقوز) ده (یوشع) علیه السلام مقامنه دفن ایدلدی . ادبی مسلکداشلی آراسنده (فردوسی قدسی) ، (شهنامه نویس) ، (منوینخوان) اوصافیه موصوف ایدی . مشهور (امثال میدانی) یی (منبع الزلال معانی مجمع الامثال میدانی) اسمیه و درت جلد اوزره ترجمه ایتشدرکه خط دستیله ۱۲۸۹ تاریخده محرر بر طاقی منظور عاجزی اولدی . دیوان اشعاریه واردر . هراکیسی ده غیر مطبوعدر . آتار سائر سی ده اولدینی آکلاشامقده در .

شیخ رضا افندی

مشایخ قادریہ اعظمین سابق الترجہ (عبدالرحمن طالبانی) حضرت تلمیذ کوچوک مخدومی اولوب (سایمانیہ) ملحقانندن (بازیان) ده تولد ایتشد . لسان مادرزادی اولان کرده ایله السنه ثلاثه اولان شهرت شاعرانسی و باخصوص حجا کولقد کی قدرت فوق العاده سی مسلم نام ایدی . مطبوع دیوانی یوقسه ده اکثر اشعاری بالعموم خطه عراقیه و کردستانده منتشر وعادتاً زبازدد . (۱۳۲۶) تاریخنده (بغداد) ده ارتحال ایدرک جوارغوث (کیلائی) به دفن ایدلدی . قطعه آتیه سی کتابه سنک مزاریدر :

یا رسول الله چه باشد چون سک اصحاب کھف
داخل جنت شوم در زمره احباب تو

اورود در جنت ومن در جہنم کی رواست
اوسک اصحاب کھف ومن اصحاب تو

شا کر افندی «فرائضی زاده محمد شا کر افندی»

ارباب قلمدن متفکر و غبور بر ذات اولوب (بروسه) لیدر . حیات مأموریتہ سلوک ایدرک اول بروسه مکتوبی قلمی میز لکنده متعاقباً (قرق کلیسا) تحریرات مدیرینده ایفای حسن خدمت ایلدی و (۱۳۲۹) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایتدی . بویوک استاسیون جوارنده (فائق بک) مدرسه سنه قارشلی اولان خزارستانه دفن ایدلدی .

تشبث شخصی سی ایله تأسیس ایتدیکی (فرائضی زاده) مطبعه سننده ترجمه حالی (ک) حرفنده مذکور اولان (کمال الدین قناری) ایله تشریک مساعی ایدرک (نیلوفر) اسمنده کی باعث استفاده رساله موقوتہ نک ایکی سنه سی (کمال افندی) ایله مشترکاً ومومی انہک وفاتیلہ اوچ سنه سی ده منفرداً نشره موفق اولدی . برده (انکلیزلرک قطب شمالی به سیاحت فوق-العاده لری) اسمنده بر اثری وازدر .

ایکی اوچ سنه تبعدن سوکره (۳۶۳) بویوک صحیفه بی حاوی (برسنک) اسمنی ویردیکی اثرینک موضوعی اصلاح حروفه عائد اولوب بویولده متوغل ذوات ایچون موجب استفاده بر

اثر در . (پرسنك حرف لسان آدمي شكوفه نثار زبان عمومي و عثمانی) اسمی ویردیکی یوانرنده
(تورك ديلنك لسان آدمي منشأ زبان عمومي اولديغنه دائر) ايضاحات ده مندرجدر .
باشلانغچنده کی قطعه سی :

حمد حقدر ديلنده کی پرسنك اويله حقدر که يوق اونا بيردنك
باشلادم حق آديله تا آلسون هر سوزم دوغرولقده حقدن رنك

(پرسنك) ك فهرستی مقامنده اولمق اوزره (كون دوغدی) اسميله اوج قطعه رساله
نشر ايتشدر .

ص

صاریج کمال « برغمه ری »

عثمانی شعرینك مؤسسلرندن معدود براديب فاضل اولوب (برغمه) ليدر . حضرت فاتح
وزراسندن جامع السيف والقلم محمود پاشای ولی طرفدن کالی تقدیر اولنه رق (ادرنه)
جوارنده کی (خاصکوی) ده بنا ايله دیکی مدرسه یه مدرس تعیین اولمیش ایدی . دیوانيله (معجم
فی آثار ملوک العجم) ترجمه سی اولان (ترجمان بلاغت) اسمنده معلق بر اثری وارد که
هر ایکسیده غیر مطبوعدر .
ایاتندن :

بلبلک فریادی خدکدندرر کلدن دکل
عاشقک افغانی لعلکدندرر ملهن دکل

(معجم) التي يوز رجالتدن (فضل الله بن عبدالله) ك حاکم طبرستان نامنه یازدینی فارسی
ر اثر در . ترجمه محمود پاشانك امريله میدانه کلشدر .

صبای فیہ السین جلی

(شیخ وفا) حضرت تلمیذك پروردہ معنویسی برشاعر عرفان سمیرا اولوب (ادرنه) لیدر خیرالتابعین جناب (اویس القرن) ی حقندہ (اویسنامه) سی و (کاتبی نیشا بورینك) (شتر و حجره) نامندہ کی قصیدہ مطولہ سنہ نظیرہ سی، وارناوود قوجه داوود پاشا ک بوسنه غزواتن مبین اون بش بیک بیتلی منظومہ سی، مرتب دیوانی وارددر.

ابیاتندن :

بلبل شو ریدہ دن کلزاره ایرشمز ضرر
باغبانا سن همان بستانی آیرقدن صاقین

صالح افندی «مہرل زاده»

فضلاى اديا ومورخين عثمانیه دن برذات اولوب ترجمه حالى (ج) حرفندہ محرر (جلال زاده قوجه نشانجی مصطفى) بکک کوچوک برادریدر. علامه روم ابن کمال ومعلم سلطانی (خیرالدین افندی) کبی افاضلدن تحصیلى بعدالا کمال تدریسه باشلایوب استانبول وادرنه مدارسندہ اعطای اجازه یه موفقیتدن صوکره مسلك قضایه سالک اوله رق حلب، شام، مصرده ایفای وظائف شرعیه ایله دی. استانبوله عودتی متعاقب انزوا وتقاعد اختیار ایده رک نشانجی ده بنا ابتدکی خانه سندہ تألیف آثارله دمکذار اولدی. و (قبر صالح جنت اوله یاله) مصر اعنک دلالتی اولان (۹۷۳) تاریخندہ ارتحال ایله یوب برادر، یانسه دفن ایدلدی. مرحوم علم و فضل ایله معروف اولدینی کبی جود وسخا ایله ده موصوف اولدیغندن کرک اقربا و تعلقاتندن کرک جوارى محلاتندن برخیلی محتاجینه معاوتی جاننهمنت بیلمن اسخیای امتدن ایدی.

آثاری :

(۱) ترجمه جامع الحکایات ولامع الروایات : اصل اثر (جمال الدین محمد عوفی) نک وزیر اعظم (نظام الملک) نامنه یازدینی فارسی العباده تاریخی و اخلاقی بر اثر معتبری اولوب کرک اصلی کرک ترجمه سی استانبول کتبخانه لرندہ وارددر. خط دستیلہ محرر ترجمه (حکیم اوغلو) کتبخانه سندہ در.

(۲) تاریخ مصر جدید : مشاهیر مورخین عربدن (تقی الدین احمد مقریزی) نك ساده جه (خطط مقریزی) اسمیه ده معروف اولان (المواعظ والاعتبار بذكر الخطط والاناير) بی باشلیجه مأخذ ایدینه رك یازمشدرکه برنسخه سی (طوب قانی) سراینده (روان کوشکی) دولابنده وارددر .

(۳) کتاب المختصر فی احوال البشر : (علامه سیوطی) نك (حسن المحاضره فی اخبار مصر القاهره) سیله سائر آثار معتبره دن التقاط صورتیه یازمشدرکه مصر آثار عتیقه سنه دأثرده برخیلی معلومات نافعه مندرجدر .

(۴) تاریخ بدون - بودین ، یعنی بودایشته : خط دستیه محرر برنسخه سی (روان کوشکی) دولابنده در .

(۵) فتحنامه رادوس : برنسخه سی (ویانه) ده کتبخانه ایمپراطوری ده وارددر .

(۶) دیوان : طرز معلوم اوزره اولوب برنسخه سی « آياصوفیه » کتبخانه سنده موجوددر .

(۷) منظومه لیلی و مجنون : بربرینی متعاقب وفات ایدن ایکی مخدومینك تأثریه یازدینی جهته سوزشلی پارچه لری حاویدر .

(۸) حاشیه علی شرح مفتاح .

(۹) حاشیه علی شرح مواقف .

(۱۰) حاشیه علی صدر الشریعه .

(۱۱) حاشیه علی اصلاح وایضاح .

(۱۲) مناقب بهمن شاه بن فیروز شاه .

(۱۳) منشآت .

(۱۴) مهاج نامه : سلطان سلیمان قانونی نك مهاج سفرینی مبین بر تاریخدر .

اواخر عمرنده عما طاری اولدینی حالده مستحضر اتندن استکتاب صورتیه عاماء عثمانیه نك مطالباتیه نوادر ومفاهیم جمع وترتیبه باشلامشده اتمامنه عمری وفایتیه مشدر .

غزل آتی زمان شیخوختنده نظم ابتدیکی اشعارندندرکه احوال روحیه سنی مصور اولمق اعتباریه درج ایدلدی :

آخر اولدی عمر چون کجدی هوا شیمدن کیرو
نیلهیم ال ویردیکن دنیا بکا شیمدن کیرو
بن جهان سودالرندن چکدم ال ای مدعی
سربسر غوغای دهری آل سکا شیمدن کیرو
پیرلک هنکامی کلدی کیتدی ایام شباب
صوکی دل طفلی آهاز. هر یکا شیمدن کیرو
طائر قدسی روح آکدی تجرد عالین
جیفه دنیا غمی دوشمز آکا شیمدن کیرو
برکون آکاه اولمادک دوش کی کجدی مامضی
« صالحا » حالک نولور باری آکا شیمدن کیرو

متمی دوده « قونیه‌ری »

شعرا و عرفای مولویه‌دن اولوب قونیه‌لیدر . (۱۰۴۰) تاریخنده شام مولویخانه‌سنده وفات
ایله‌دی . اشعارینک اک مشهوری شو :

پیدا ونهان تو بوده من غافل
اندر دل و جان تو بوده من غافل
من درد و جهان ترانشان می‌جستم
خود جمله جهان تو بوده من غافل

رباعی فارسیسنک ترجمه‌سی اولان شو :

بن بیلمز ایدم کیزلی عیان هب سن ایمشک
تئلرده و جانلرده نهان هب سن ایمشک
سندن بو جهان ایچره نشان ایستر ایدم بن
آخر بونی بیلدم که جهان هب سن ایمشک

رباعیسیدر . بعضیلر بو رباعی بی جناب مولانا نك مخدوم عالیلری (سلطان ولد) . نسبت
ایدر لر سه ده عصر من عرفای ادب اسندن (محمد ولد جلی) افندی نك تحقیقات ادبیانه لری نتیجه سیله ده
تأید ابتدکی وجهله (صتی ده ده) نك اولدینی تظاهر ایدیور .

صبری « محمد شریف صبری — ادرنی »

سلطان مراد رابع ندما سندن وزمره قضاتدن (نفی) ایله معاصر برشاعر بلوغ الیاند .
شعرادن (ادرنه لی حلمی احمد افندی) نك اوغلیدر . مطبوع دیوانی اولوب انشا و قصائدده ماهر
ایدی . قدرت شاعرانه سی نفی طرفدن تقدیر اولونمشدر . (حسن دل) نامنده بر منظومه سی
واردر . (۱۰۵۵) ده استانبولده وفات ایلدی . ادرنه قپوسی دیشار یسندکی (امیر بخاری)
درکاهی جوارنده مدفوندر . غریبدرکه قصیده سندن بر مصراعنی نفی تضمین ایله دیکی صره ده
مصرع شاکری حاوی اولدینی ایچون (بقول صبری شاکر) دیمش کال بك مرحوم ایسه
تفعینک بو قولندن صبری به صبری شاکر دینلدیکنی ظن ایدرک تخریب خراباتده بر قاچ یرده
صبری شاکر سوزنی تکرار ایلش اولمش اوزرینه اوزماندنبری شریف صبری اسمی صبری
شاکر اولوب قالمش وحتی دیوانیده بو عنوان ایله باصلمش اولدینی فضلالی شعرادن دیاربکرلی
علی امیری افندی نك جمله تحقیقات سندنر .

ایاتندن :

صالسون سفینه دلی بحر ملامته
دریاشناس عشق وهوادن صاقیناسون

آدم بو بزم دور دل آرایه بر کلیر
بیل قدر همرکی کشی دنیا به بر کلیر

دنیا ایچون وجودی صرف ایتمه یوق بره
نقد حیات مردم دانایه بر کلیر

مصارعندن :

کچ او مجلسدن که آنده فیض امکان اولیه
کچدی قلیجدن فتن روزکار سیف یدالله اولوب آشکار
مطلعلی نفعیانه قصیده سی مشهوردر .

صبرمی امر دهره «نوفاری»

پدری (نوفات) لی اولوب کندیمی استانبولده دوغمشدر . تحصیل و قیضی استانبول
وقونیه دهره . نفی ، فهم قدیم ، نائی قدیم کندیسندن استفاده ایشدر . فارسی تورکی دیوانلری
وارددر . (۱۰۵۷) تاریخنده پوست نشینی بولوندینی یکی قاپی مولویخانه سنده ارتحال ایتدی .
ترجیع بندینک مطلعندن :

ای طلسم خزینه انوار
وی محیط جواهر اسرار

ای زمین وزمانه مقصودی
وی کزین نتیجه هرکار

ای کوکل صورتی قوسیرته کل جان طلب ایت	عشق بحرینه دالوب کوه عرفان طلب ایت
کزمه بیهوده هواپیه کچورمه عمرک	اهل عرفانه ایرش کامل انسان طلب ایت
کنج غمده قومه یعقوب دلی زاروحزین	مصرتنده یوری وار یوسف کنعان طلب ایت
قنده بلسک آنی کور هرگی بلسک آنی ییل	قنده وارسک اکا واردرکه سلطان طلب ایت
جسم ظلماتی اولور پرده سرچشمه جان	سن بوظلمتده دلاچشمه حیوان طلب ایت
صورت باقلمقله معنی بولنمز زاهد	اول بت صفدری کور همت مردان طلب ایت
اهل دل عارف اولوب جنتی دیداره دکش	دیمزم طاعتله روضه رضوان طلب ایت
صورتک طورمه صدف پاره لرین ایله شکست	لعل ذقیمت عرفانه یتشکان طلب ایت
غیرین اولسه نظر آتدن ایدوب قطع نظر	چشم حقین ایله اول رؤیت جانان طلب ایت
نیجه بر بغلیه انکار ایچی اسفله سنی	قطع ایدوب اول رسی رتبه شاهان طلب ایت

اهل انكار ايله يار امله «صباحی» زنه
ایتمه ایلیمه نظر صورت رحمان طلب ایت

برنسخه سی یکی قاپی مولویخانه سنده موجود اولان (اختیارات مثنوی) اسمنده کی اثرینی
(شام) ده ایکن تألیف ایتمشد که علمی ده ده نك (شرح جزیره مولویه) سنه نظیره در .

صاحب اسماعیل دوده

یوکسک بر طبع شاعرانه به مالک عارف و عاشق بر ذات اولوب (بروسه) لیدر . تذکره
سالمک نقلنه کوره: «اواخر حالده ترك دنیا و قطع علاقه ماسوا ایل یوب طریق مولویه دن اخذ
ید انا بت برله ترك جبه و دستار» ایدره ك اختیار سیاحت و بعدالسیاحه (اسکدار) ده اقامت
ایله مشدی . ترتینه موفق اولدینی دیوان کیرك برنسخه سی «ملت» کتبخانه سنده موجود اولوب
اشعارنده «ندیم» طوری ده کور و لمکده در .

برغزلی :

چشم دلده عاشقک اشک نواسی بشقه در	ملکت عشقک بلی آب و هواسی بشقه در
سودمند اولمز علاج حاذق حکمت شناس	درد مهر اهل حسنک ابتلاسی بشقه در
دوندورر کرداب غم هلك دلك بولمزکنار	غرقه بحر محبت آشناسی بشقه در
روشن اولمز شسته خاکستر عشق اولمه	جوهر آینه قلبک جلاسی بشقه در
چین ابرو کوستر اول آفت اما خنجرچری	راکی کبرمش کمر بنده اوراسی بشقه در
اکلسک کندی ایاغیله کلیر دل ذوقنی	بزم صهبا خانه ک زاهد صفاسی بشقه در
بنده کی بخت مدبر اولمز آندن شعله باب	شمع محفل زیب اقبالک ضیاسی بشقه در
اقتاب حسنکی کورسم برستش ایلرم	اهل عشقک قبله حاجت رواسی بشقه در
حسرتکله خون دل نوش ایلوب غم اکل ایدر	خسته عشقک شها شرب و غداسی بشقه در
بوی زلفک مشکه بکزتمش اول آهوی ختن	وجه تشبیه کوزل اما خطاسی بشقه در

کرچه هر شاعر ویرد برکونه حسن اشعارنه

لبک نظم صاحبک حسن اداسی بشقه در

صبي محمد علی جلی «برسری»

اوتنجی قرن هجری شعرا و علماسندندر. اکال تحصیلدن سوکره سلك قضاته سلوك ایدهرک بعده مسلك قویم تصوفه سالک اولمش شاعر، عارف برذات اولوب (بروسه) لیدر. ترجمه‌سی مشایخ فصلنده مذکور (بی جان افندی) دن اقتساب ایدهرک استانبولده اختیارازوا ایلهدی. فاتح جامع شریفنده مثنوی تعلیم ایدر ایدی. عارفانه و شاعرانه اشعار ترکیه و فارسیه‌سی منظوم (اسماء جسنی شرحی)، (برکار و قلم) اسمنده مثنویسی و غزلی زاده ایله مصاحبه و مشاعره‌سی واردر.

ایات ترکیه‌سندن :

تینغ عشق یار ایله جسم اولما نیجه پرشکاف
آفتاب عشقدن گلز درونه انکشاف

ایات فارسیه‌سندن :

حاجیان ره عشقیم و مقیم عرفات
عرفاتی که نشان میدهد از ذات و صفات

زائر کعبه دل کرده فدا جان و سرش
بر در دوست نباشد بوسائط حاجات

صفوی

تذاکر شعرا محرر لرندن سالم افندی معاصری علماء شعرادن خوش گفتار برشاعر اولوب (قوله) کویلرندن (امره سلطان) کویندندر. تحصیل و تفیضی استانبولده در. سالم تذکره‌سنده مندرج برغزلی :

جلی خطدر کشیده ابروان حسنک کتابندن
معمای تفاقدلر مزه‌ک اقرار بابندن
نم اشکمله پرورده کل صد برک هر داغم
چکیده در بو باغک شبنمی فیض سحابندن

کوزومده کشتی آتش کورونور زورق صہبا
سرشک موج طوفانخیز عشقک التہابندن

بیلورنبض آشنایان دردمطرب نیدوکن دلدن
دوا سازندہ حکمت ایکن تار ربابندن

اولورسہ چشمہ خورشید عالمتاب مملو
امید فیض صافی ایتہ «صفیحی» غم شرابندن

صرتی مصطفی افندی

نشأتی کتخد قلمندن وارباب معارفدن برذات اولوب شہریدر . دفرامینی وکیلی ایکن
(۱۱۸۳) ده ارتحال ایتدی . السنہ نلک اوزره منشور و منظوم الفاظ و معنیاتی جامع (مجموعه
حفیظہ) اسمندہ بر اثری و بعض اشعاری واردر .

صالح افندی

علماء شعرادن فارسی دان ، خطاط برذات اولوب شہریدر . اکمال تحصیلدن سوکرہ مسالک
قضاتہ سالک و اکابر نقشبندیہ دن مراد بخاری دن منتسب اولدی . (۱۱۶۶) تاریخندہ ارتحال
ایده رک ایوبده ادریس کوشکنده کی چشمہ آرقہ سندہ کی قبرستانہ دفن ایدلدی . مرتب دیوانی
و (صائب) دیوانہ شرحی واردر . نلک ونسخی عابد چلبی مسجدینک امام و مکتبتنک معلمی
عرفای جلوتیہ دن (محمد ضعیفی افندی) دن تمشقی ایتشدور .

صرتی امہ اللہ خانم «استانبولی»

عصرندہ (امہ اللہ خانم) دیمکله شہرہ جهان اولان زن مردانہ روشک شہرہ قوللانیدی
مخلصیدر . مرتب دیوانیلہ (مجمع الاخیار) ، (کنج انوار) اسمندہ متصوفانہ منظومہ لری

و بعض رسائل وارسه ده مطبوع دكلدر . وفاتی (صدق فاضل) تركينك ناطق اولدينى
(۱۱۱۵) تاريخنده قبرى ادرنه قپوسى خارجنده (اميربحارى زاويه سى) جوارنده پدرى (قامتى
زاده محمد افندى) ياننده در . كيار بايراميه دن (همت افندى) دن منتسبه ايدى . حديقۃ الجوامعده
امى سنان زاده حسن افنديدن انتساب ايله ديكى ده محرر در . همشيرمى اولوب (۱۱۷۵) ده
وفات ايدى . يانته دفن ايدى . (فائزه فاطمه خانم) دخى شاعرات عثمانيه دندر .

اشعارندن :

هفته كچمز كويكه مهمان ايدن سنسك بنى بلكه هرشب صبحه دك نالان ايدن سنسك بنى
دست تدبيركه چاك اولسونمى دامن فراق آفتاب حسنكه حيران ايدن سنسك بنى
پدرينه سويله ديكى تاريخ :

قامتى زاده به اعلاى ارم اوله مكان ۱۰۸۹

همت افندى به :

بوكون همت افندى عدنى قيلدى كندويه ماوى

صبيح احمد افندى

شعر وانشا اربابندن فارسى دان برذات اولوب شهريدر . (توقادى شيخ امين افندى)
منتسبلرندن ايدى . (۱۱۹۸) تاريخنده ارتحال ايله دى . (اسكدار) ده مدفوندر . شاعر شهر (عرفى) نك
ديوانتى شرح ايله مشدر . مرتب ديوانى ده واردر . بر نعتندن :

بطونك مطلع صبح هويت يار رسول الله
شئوك مهر عالمتاب رحمت يار رسول الله

صبرى افندى « محمد امين صبرى افندى »

متوسط عثمانلى شاعرلرندر . برذات اولوب (موره) نك (آنا بولى) قصبه سى اشراق دندر .
كوجوك ياشنده ايكن چيچ خسته لغندن عمى طارى اولمشدى . ديوانى ارباب شعر وانشادن

(بروسه لی اشرف) بك مرحوم همتيله (۱۲۹۹) تاريخنده (بروسه) ده طبع اولونمشدر. (رموز الحکم) مؤلفی (سامی پاشا) مرحومك پدری (طراپوليچه) لی (شيخ نجيب افندی) ايله مشاعره لری واردر. ديوانندن باشقا تورکجه ، فرسجه ، روجه تحفه و هي به نظيره لر يازمشدر .

ديوانك مطلعندن :

تقاب انداز اولنجه چهره اسرار بسم الله
اولور تا صفحه لاهوتيانه پرتوی ظاهر
لطف تيب ايدر کلشنه رای عالم قدسی
اولور هر نقطه مشکینی خال عارض غمران
ايدر کيسوی حوران بهشتی مویمو تعطیر
رکابنده اولور ناموس اکبر بيک جابکرو
سراپا عالمی تنوير ايدر رخسار بسم الله
ضیا کستر اولنجه مهر پر انوار بسم الله
نواي بلبل خوش لهجه کلزار بسم الله
رقه کستر اولنجه کلک غنبر بار بسم الله
شمیم غنبرین آثار سنبلزار بسم الله
علم قالدرسه بريرده سپه سالار بسم الله

صائب احمد افندی

ارباب دانشدن فارسی دان بر ذات اولوب شهریدر . تحصیلنی اکلدن صوکره خدمت دولته سلوک ایدرک (آمدی) قلمی خلفالغنه ارتقا ایلدی . (۱۳۰۵) تاریخنده ارتحال ايله یوب (بشیکطاش) ده (یحیی افندی) تربیسی حظیره سنه دفن ایدلای .

آثاری :

(۱) ترجمه گلستان : ساده برلسانله واقفانه برترجهدر .

(۲) ترجمه نان وحلوا : غیر مطبوعدر .

(۳) دیوانچه

طبیعت شعریه سی ده اولدیغنه ، منظوم ترجمه لريله کتبخانه عمومی قاییمی ارستنده کی تاریخ شاهددر .

صفوت نسیم خانم «استانبولی»

عثمانلی شاعره لرینک دکریلرندن اولوب (بککچی محب افندی) نک کریمه سیدر . (۱۲۵۳)

تاریخچه استانبولده وفات ایده رک جوار حضرت خالده پدری یاننه دفن ایدلدی . غیر مطبوع
مرتب دیوانچه سی واردر .

ایاتندن :

«صفوتا» راز دین کسمیه اظهار ایتمه
کون اولور یاردیم ایدر بر دل آگاه سکا

صادق محمد افندی «آنطاکیه مفتیسی»

آنطاکیه مفتیسی (احمد افندی) نك اوغلودر . ۲۲ یاشنده ایکن علوم هر بییه دن اخذ اجازت
ایله سه لرحه نشر معرفت ایتمشدر . بر تفسیر شریف تحریرینه باشلامش ایسه ده ا ککله موفق
اولاماشدر . آنطاکیه مفتیسی ایکن (۱۲۷۶) ده ارتحال ایتدی . شعرده مخلصی (صدقی) در .
اشهر آثار ی بین الادبا معلوم اولان (مکرمتلو یازیلیری بزده ای کلک دیبر) منظومه سیدر .
دیگر اشعارنده اوسلاست او لطافت یوقدر . حلب والیرندن (سلیمان پاشا) نك دیوان افندیسی
حلبی معطی زاده (احمد افندی) طرفندن لغرض مکرمتلو عنوانی یازلمش اولدیغندن بالمقابله
یازدیغی ترجیع بند مشهورك بر قسمیدر .

رسم عنوان مکاتیب جدیده تحریر عرضی رتبهیه نسبتله اولتمش تصویر
ینه حیثیت ذاتیه اولتماز تنکیر حق حیثیت مزدن اکر اولدکسه خیر

مکرمتلو یازیلیری بزده ای کلک دیبر

اوله بر ساده مدرس دکتر تحریرز آق صقالو خواجه یز علم وهنرده پیرز
عقل ونقلی بیلیرز مقتدر تقریرز یامشز حضرت قرآنه ، فصل تفسیر

مکرمتلو یازیلیری بزده ای کلک دیبر

خلقه تبلیغ ایله فرمان شه کونینی وزرای شه دنیا به بشپهر عینی
امر ونهی ایلیه رک فصل ایدر زماینی اولمشز شرعه فتوا به بیور مقده وزیر

مکرمتلو یازیلیری بزده ای کلک دیبر

ایتمش نیجه مقامات علمی تحقیق شرح ایضاح و معانی به حواشی تعلیق
حاصلی وارد اولوب حضرت حقدن توفیق اولمشز دولت علمیة عبادده مشیر

مکرمتلو یازیلیرمی بزه ای کلک دبیر

بز بودولتده جواهر کی قیمتلو ایدک نزد ارباب فضائلده فضیلتلو ایدک
ایمدی بورغبت ایله نشرده همتلو ایدک حالیا اوج فضیلتده ایکن بی تقصیر

مکرمتلو یازیلیرمی بزه ای کلک دبیر

صفوت مصطفی افندی « استانبولی »

متأخرین شعرا دن و منتسبین مولویه دن اولوب (غلطه) لیدر . اوائل حائده بورغانچیلق
ایتمشدر . (جواهر ملتقطه) (صاحب لیب افندی) نك همیله طویخانه روزنامه چه قلمنه آله رق
نهایت قرائته باش کاتبی اولمشدر . (۱۲۸۴) تاریخلرنده استانبولده وفات ایله دی . یکی قبو
مولویخانه سی جوارنده مدفوندر . طرفقی زاده زیور بك شو تاریخنی سویله مشدر . (صفوت
اوله عقبا ده قرین حسانه) مبنی علی الحکایه اولان برائزه منظومه سی انفس آتاریدر . غزلیاتنك اك
مشهوری (عالم بویا) ردیفلی اولانیدر .

از جمله :

کورمه احقر کسه بی جانا قدر مجهولدر حقل ادنا بنده سی اعلا اولور عالم بویا
کشف مرآت سرائر ایله احبابده بلکه بر صورت ایله اعدا اولور عالم بویا
آب رویك دوکه هر نخل پلیدك پائنه میوه مطلب یا اولماز یا اولور عالم بویا

حضرت شاه ولایت حقنده نظم ایتدیکی استمداد عاشقانه سندن :

آغلاسون ایکی کوزم عشر محرم عشقنه کوکلمی مهرکله یاندر ماه ماتم عشقنه
التفات ایت صفوته سبطین اکرم عشقنه درکه احسانکه کلدیم دخیلك یا علی

صدقی افندی « مصبری زاده شیخ سلیمان صدقی افندی »

شعراى متصوفه دن بر ذت اولوب (سودلیجه) ده کی سعدی درگاه شریفی شیخی (مصطفی عزیزی) افندینک مخدوم و خلیفه سی در . دیوانچه تشکیل ایدم جک قادار اشعاری وارد در . درگاه مذکورده اون دورت سنه مشیختدن صوکره « شیخ سلیمانک مقامن ایلیه مولی جنان » تاریخ منقوطنک دلالت ابتدکی (۱۲۵۳) سنه سنده ارتحال ایله دی .

برغزل عارفانه سی :

کوکل انوار خورشید حقیقتدن منور در آنکچون سر رمز علم الاسمایه مظهر در
حجاب آنجاق ینه کندی اوزو کدر یوقسه ای غافل تجلیات وحدت سرتر عالمده اظهر در
همان سن مرغ جانک لانه ساز باغه تسلیم ایت کلیر غم چکمه اصلا رزق مقسومک مقرر در
تجلی جلال ایلر سه مأیوس عطا اولم تجلیات انوار جمال البت مقرر در
کل ایمدی خاکبای شیخی کل دیده قیل « صدقی » طریق عشق حقه رهنا در سا که رهبر در

(حسن رضا و احمد مختار) افندیلرله (اسماعیل نجبا پاشا) اسملرنده کی مخادیم علیه لری ده اثر
پدره سالک و طبیعت شعریه مالک درلر . (۱۳۰۲) تاریخنده انتقال ایدن رضا افندی
و (۱۳۲۹) ده ارتحال ایله یین مختار افندی درگاه مذکورده پدرلری یانته (۱۳۱۴) ده ارتحال
ایله یین نجبا پاشاده (یوسف سینه چاک مولوی) قربنه دفن ایدلر . رضا افندینک برنعت شریفندن :

قدمک حق تعالی دن عطا در یا رسول الله ظهورک درد عصبانه دوا در یا رسول الله
هوای نفسله مستغرق دریای عصیانم الم طوت دوشمشم حالم هبا در یا رسول الله
نجبا پاشانک برغزلندن :

مهر رویندنمی تابم آتش دلدن میدر ؟ بلبلك فریادی بیلم خارمی کلدن میدر

احمد مختار افندینک برنعت شریفندن :

عصا امتکدن بر ذلیم یا رسول الله صداع جرمه غایت علیم یا رسول الله
هوای نفسله عمرم کچیردم ایله دم ضایع رجای عفو یوزوم بوق حیلیم یا رسول الله

صفا اسماعیل بك « طربزرى »

زمانىز ادبائىك ممتازلارندن اولوب پدىرى طربزونليدر. كنديسى (مكه مكرممه) ده دوغمشدر . معلم ناجى (شاعرمادرزاد) تسميه ايتديكندن اوناميله اشتهار ايتمشدر . بوده قربان عشرت اولان شعرادندر . تحصيل وتقيضى دارالشفقه ده در . (۱۳۱۹) تاريخنده منفيآ سيواسده ارتحال ايله دى . غريبلىر مزارلخنده مدفوندر . ترجمه حالى كوچك برادرى (على كامى بك) طرفندن نشر اولونان (حسيات) اسمنده كى مجموعه اشعارينك باش طرفنده محرر در . آثار مطبوعه سى : (سنوحت) (خذ ما صفا دع ما كدر) ، (ملاحظات ادبيه) ، (مولد پدىرى زيارت) ، (مغدوره سودا) (منسيات) ، (انطاق حقل تخميسى) .

اشعارندن :

اولوالالبابه قارشى ناصيه ك مرآت قلبكدر

دلالت ايلز جملى بشاشت صفوت باله

شرافتله اصالت فضل ذاتيدن عبارتدر

فضيلتدر شرف بخشا اولان اجداد و انساله

جهانده الك بيوك برجيله وارسه دوغرى اولمقدر

برادر آلدانيرسك كيمسه يى قالقشمه اغفاله

مصارعندن :

مقدم انسانه اولور عون الهى رهبر

اورتبه كتم اسرار ايله كيم سرويرده سرويرمه

(۱۳۱۸) ده ارتحال ايده رك (اسكدار) ده (قره جه احمد) مزارلغنه دفن اولونان

ورتانجه برادرى (وفا احمد بك) ده شعرادن بر ذات ايدى . بونكده ترجمه حالى (على كامى بك)

طرفندن نشر اولتان (اشعار وفا) اسمنده كى رساله ده مندرجدر .

صافی السکداری

نکته کویان شعرادن برذات اولوب شعرادن (محمد امین ترهت افندی) نك اوغلیدر . (یانیه) ده دوغمشدر . (۱۳۱۹) ده (حلب) ده ابرتحال ایتدی حلب مکتوبی معاوندکیله استانبولدن تبعید اولوندی . حکومت قونانی جوارنده کی (جیلله) قبرستانده مدفوندر . مناسرتلی رفعت نك شوتاریخی سویله مشدر : جیقوب جم سویلدی تاریخ فوتن صفای جنته عزیم ایتدی صافی حین وفاتنده قرق بریاشنده ایدی . اشعاری تکلفدن آزاده در . آثار مطبوعه سندن الك مشهوری ، (اسلام حضرت عمر) اسمنده کی منویسیدر . دیگر لری (جدال سعدی بامدعی) ، (شعر صافی) ، (قواعد فارسیه) در .

اشعارندن :

ترك غفلتسه ای کوکل مقصد ذوق وحدتسه منتهای امل
بارگاه جناب مولایی آرامه آسمانده کندیکه کل

دی به من اولدم ایلیوب تعین بوده وارم شوده دیارمدر
وار ایسه مالک اولدیغم برشی یری مجهول اولان مزارمدر

بنمله یار مکر یکوجود ایمش صافی
فلکده غفاتی سیرایت که بن بی آرام

ض

ضعیفی محمد افندی

فاتح زماننده اشتهار ایدن شعرادن اولوب (کلپولی) دندر . مراد نائینک غزواتی نظم

ایتمشدر که بیت آتی او منظومه دندر .

ضعیفی سا که بومعنا نه یوزدن حاصل اولمشدر
مکر مقصودیکی بولدك حقیقت جمله اشیا دن

ایات آتی هده جمله اشعار دندر .

ای باد صبا لطف ایدوب اول جانه خبر ویر
بوین قولك حالی سلطانه خبر ویر

هم مور جفن اولدیغنی خاکه برابر
اول تخنی یوجه بختی سلیمان خبر ویر

ضعیفی افندی « ضعیفی میر محمد بن ادرنوس بن نور الدین قره طره لی »

فضلا ی شعرادن اولوب اسکوب ملحقا شدن (قره طره) لیدر. تحصیل و تفیضی استانبولده دره.
(۹۶۰) کسور تاریخلرنده ارتحال ایله دی . الک مشهور اثری (کاستان) شرحیدر . اندرون
هایونده (روان او طه سی) کتبخانه سنده (باغ بهشت)، (کلشن سیمرغ)، (بستان نصایح)،
(صبر المصائب)، (جواهر نامه)، (سرگذشت)، (کلشن ملوک)، (سبزستان) اسملرنده کی آثار
ادیبه سی جامع بر مجموعه واردر .

ضیائی بوسف هلبی « صمیری »

علماء شعرادن بر ذات اولوب حمید ایلندندر (۹۵۰) تاریخلرنده ارتحال ایتدی .
مثنویاتی اشعار سائر ه سنه فاقدر .

(یوسف وزلیخا) منظومه سندن :

چون ایره عاقله برکار مشکل که دشوار اوله آندن کار عاقل
ایده عقلنه بر عقلی دخی یار که اوله سهل آکا اول کار دشوار

ضمیمه‌ی احمد افندی «استانبولی»

فضلاى شعرادن بر ذات اولوب شهريدر . (۱۰۵۸) ده ايوب انصاري مدرسي ايكن ارتحال ايله‌دى . مرتب ديواني و جلال حاشيه‌سى واردر . اوچ لسانده انشاد شعره مقتدر ايدى .

بو نو بهارده آنجق آجيلدى لاله داغ
كشاد غنجه دل قالدی بر بهار دخی

ضمیمه‌ی محمد صادق افندی

علماء كتامدن بر ذات اولوب شهريدر . ترسانده رئيس الكتاب اولمشدى . (۱۲۰۵) ده (خلاصه آمال صالحين و حديقته سعداء صادقين) اسمنده بر اثر ميدانه كتير مشدر . برده (احسن الكلام و خلاصه النظام) نامنده بر اثرى واردر . هرايكسى ده (يحيى افندى) كتبخانه‌سنده موجوددر .

ضيا ياشا «عبر الحمير ضيا ياشا»

اجله ادبا و شعرادن اولوب تولد و تحصيلي (استانبول) ده‌در . السنه و ادبيات شرقيه و قوف تاميله برابر لسان فرانسوى ادبياتنه‌ده واقف بر اديب نكته‌دان ايدى . بعض مناصب عاليه‌ده بولونقدن سوكره آتته واليك‌كنده ايكن (۱۲۹۵) تاريخنده وفات ايله‌دى . السنه ثلثه‌ده يازيلان اشعاردن منتخب (خرابات) اسميله اوچ جلدن عبارت بيوك بر مجموعه سيله بعض مقالات ادبيه و مترجمه لرى ، اشعار مجموعه لرى ايكي جلدن عبارت (اندلس تاريخى) ، بر جلد (انكيزيسيون تاريخچه‌سى) تحفه وهى به نظيره‌سى واردر . اشعارينك اك مشهوره ك كوزلى (تركيب بند) و (ترجيع بند) يدر . سوريه اعظم ادا سندن حاب مبعوث سابقى (محمد بشير الغزى) افندى طرفندن (حدائق الرند) اسميله نظماً لسان عربيه به ترجمه اولونورق (۱۳۱۶) تاريخنده . مصرده طبع اولونمشدر . (ابو الضيا توفيق بك) ك بيانته كوره هانكي قيت بيلمرك التده . قالدیغى بيلنه میان (تله‌ماق) ترجمه سيله (لافونق) ك نظماً ترجمه لرى وار ايمش .

ایاتندن :

مانند شجر ثابت اولور ثابت اولانلر
مهرانکی ایشک اهلۃ ایشک آندہ نبات ایت

انسانہ صداقت یاقیشور . کورسده اکراه
یارد مجبیسیدر دوغریلرک حضرت الله

ثابت قدم اول مرکز مأمون رضاده
وارسته اولوب دائرہ خوف و رجادن

ارباب کمالی چکه من ناقص اولانلر
رنجیده اولور دیدہ خفاش ضیادن

آنلرکه ویرر لاف ایله دنیاہ نظامات
بییک درلو تسیب بولسور خانه لرنده

آینہ سی ایشدر کشینک لافہ باقلماز
شخصک کورینور رتبہ عقلی اترنده

ظالم ینہ بر ظلمہ گرفتار اولور آخر
البتہ اولور او ییقانک خانه سی ویران

بد اصلہ نجاتی ویرر هیچ اونیفورمه
زر دوز بالان اورسہ ک اشک ینہ اشکدر

نوع انسان حشرہ دک تعظیم ایدرلر آدینہ
کیم فدای نفس ایدرسہ جنسک امدادینہ

پاشا مرحومی یاقیندن طانیان ارباب عرفاندن شاعر بنام (محمدناظم پاشا) طرفندن یازیلان
ترجمہ حال مطالعہ کذارم اولدی دردست طبعدر . ناظم پاشانک روایتہ کوره (ژازاق ووصو) نک
(أمیل) اسمنده کی اثرینک ترجمہ سی رژی قومیسری (نوری بک) ده (دفتر اعمال) اسمنده کی ترجمہ
حالی ده (عابدین پاشا) ده قالمشدر .

ط

طرزی محمدافندی «زغره لی»

قصائدن وسخن شناس شعرا دن بر ذات اولوب (زاغره) لیدر. اشعاری عاشقانه بر طرز زده در. (۱۰۶۰) تاریخنده وفات ایله دی.

عاشقانه بر غزلی:

بز بزم محبتده بودم همدم عشقز	بیگانه قیاس ایله بز محرم عشقز
جانان یوانه خرج ایدرز نقد سرشکی	صرف ایله ده ماملکی حاتم عشقز
زاهد بز طعن ایله بو شکل قتاده	بز تاج و قبا ترکن اوران ادهم عشقز
بو خانقه ایچره بز کی کورسه عبا پوش	مستانه صانور کر چه بز سرسم عشقز
«طرزی» بز طعن ایله من کیسه جهانده	بز رند ملامت زده عالم عشقز

طاهر عبداللہ چلبی «بروسه»

صاحب دیوان بر شاعر اولوب (بروسه) لیدر. دیوانی غیر مطبوعه در. «وقت انتقال» ترکیبک ناطق اولدینی (۱۰۸۸) ده وطنده ارتحال ایتدی. ابیاتندن:

بی منت رهبر ایریشیر منزله بی پاک
مردان خدا کشمکش رهبری نیلر

صافین میل ایتمه هر حسنه حقیقت او ماهر مهند
آلا کور دستکه داماتی بر پاک دامانک

مصارفندن:

مست جام عشق اولان جرم وکته بیلمز نه در

طالب محمد افندی « بر سر روی »

استاد سخن توصیفه لیاقت کوسقرن شعزادن اولوب (بروسه) لیدر. ارضروم قاضیدی ایکن
(طالببا شاد اوله روحک فاتحه) مصراعنک دلالتی اولان (۱۱۱۸) ده وفات ایله دی . دیوانی
غیر مطبوعدر . موسیقی یه ده انتسابی واردر . دیواننده موجود فارسی غزلیاتنده (عازم)
مخلصنی اختیار ابتدیی آکلاشلمقدهدر .

اشمار حکیمانه لرندن :

چشم انصاف کبی کامله میزان اولماز
کشی نقصاتی بیلمک کبی عرفان اولماز
کوکلدردصدق دعوائ خلوصه شاهد عادل
میان راست کویان محبتده یمین اولماز

آینه صفت سیر اولامازسک بو سوردن
ایتسه ک نه قدر عالم دنیایی تماشا
بر دبددهد کیم نور حقیقت اوله ایلر
آینسه امروزده فردایی تماشا

مقصود ماجرای عیان ایتمه درهمان ای اشک چشم اراده سن برپناه سین

غمخوار حال دیگر ودمساز باشقهدر یاران عیش باشقه و همراز باشقهدر

طاھر محمد افندی

السنه ثانیهده انشاوشعره مقتدر برشاعر فاضلدر . (۱۱۲۸) تاریخنده قدس نیابتندن عزانی
متعاقب استانبولده وفات ایله دی . ادرنه قبوسی خارچنده (امیر بخاری زاویه سی) جوارنده مدفوندر .
سوره اخلاصه بری عربی دیگری تورکی ایکی تفسیری و مرتب دیوانچه سی واردر و اوچیده
غیر مطبوعدر . ترجمه حالی مورخین فصلنده مذکور (اسکوب) لی (محمد امین افندی) نک حفیدیدر .

طیار محمود پاشا «صامسونی»

شعراى وزرادن اولوب (طریزون) والیسی (جانیکی بطل حسین پاشا) نك مخدومیدر .
 (عنقای روح طیار عقبایه قیلدی پرواز) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۲۳) ده حاجی اوغلی
 بازارنده اجل قضایه اوغرا دی . سرمقطوعی استانبوله کتیریلهرك ایوبده (حسیب افندی) درکاهی
 حظیره سنه دفن ایدلهی . خطاسی وسبب قتل وقضاسی شانی زاده تارینخك جلد اولنده مذکوردر .
 مرتب دیوانی وارسه ده غیر مطبوعدر . اشعارى حکیمانه ورنده در ..

ابیاتندن :

ایتمدم تحصیل رنگ و بوی مطلب چرخده
 چکمه نیجه خار غمدن صد جفا مانند کل

بخشش نایمحل جوددن اولماز معدود
 صفر معکوسیه آرتارمی حساب ارقام

انوار فیضه مظهر اولور قلبی صاف اولان
 آلمقده ماه مهر جهانتابدن فروغ
 کتم ایله سر عشقی که دل روشنا اوله
 مخفیجه آلهی آینه سپا بدن فروغ

(تذکره فطین) ده محرر غزلنك مطلبی :

دردیمز جانانه سویلنمش دوا سویلنمه مش
 ماجرا سویلنمش اما مدعا سویلنمه مش

ظاهر احمد افندی « منیف زاده — استانبولی »

فضلا دن و علم احوال کتب علما سندن بر ذات اولوب علما فصلنده ترجمه حالى مسطور

(حنیف ابراهیم افندی) نك غخدوميدر . (سفينة القصائد و دفيئة الفوائد) اسمنده (تيره)
كتبخانه سنده برمنتخبات منظومه مجموعه سی واردر . (انار نو) اسمنده کی (كشف الغتون) .
اولان الحاقاتیده اصلی و لاتینجهیه ترجمه سیله برابر المانیاده (لاپزیغ) ده طبع ایدلمشدر .
(۱۲۱۷) ده استانبولده ارتحال ایلدهی .

ظاهر سوزم محمد بك «استانبولی»

فضلاى ابدادن بر ذات اولوب شهريدر . بعض مناصب عالیده بولونقدن صوكره (ظاهر
سلام بك بوكون دارالسلامه كیتدی) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۶۰) تاریخنده استانبولده
وفات ایلدی .. ایوبده طوقاق تپهده مدفوندر . آثارى : فقهدن (قدوری) و علوم ادیبه دن
(مقامات حریری) و (ملاعصام) ك آثارندن (میزان الادب) ترجمه لرندن عبارتدر . میزان الادب
ترجمه سی مطبوعدر . اشعار فارسیه سی ده واردر . منشآتیه دیوانی (وقعه نویس اسمد افندی)
طرفندن ترتیب اولونمشدر غیر مطبوعدر . غرامیات و ادیسنده سویلدیکی اشعارك الك نفیس لرندن اولان

كل كی بر طراوت اولمش سك دنك و بودن عبارت اولمش سك
سنى ای نو نهال كورمیه لی بیومش سرو قامت اولمش سك

یتلری قدرت شاعرانه سنه دلیلدر . بو غزل ، وفاتندن آلمش درت سنه صوكره (ابن الامین
محمود كال بك) ك تكلیفیه برچوق شعرا طرفندن تنظیم اولونمشدر .

ایاتندن :

سلام اوزاعمه سوزی قصه یی دراز ایتمه
یتریتر کسه لم بك اوزاندی محبت زلف
هر کز یا بلاسون دل ویران اهل درد
یارب واسکی شهره ییکی عادت اولماسون

طالب مصطفی افندی «آمری»

دیوار بکردن یتیشن خوشکویان شعرا دندر . قضا قائم مقامقلرنده استخدام اولنه رق بالاخره

اختیار قاعد و (۱۲۸۹) ده رحلت ایشدر . دیار بکرده (دلیر لسه کیسی) نام محله مدفوندر .
هزل و هجو وادیسندہ متمیز ایدی . بر هجو و سبیلہ باز رکان قانطو حقندہ کی قصیدہ سی پک خوشدر .

طاهر محمد پک « منمنلی زاده -- اٹلی »

آٹنه حوالیسندہ کی منمنلی خاندانہ منسوب اولوب تولدی (آٹنه) ده در . ایام صباوتندہ
استانبولہ کلہرلہ بدایت تحصیلی صغوق چشمہ عسکری رشیدیہ سندہ نہایتی مکتب ملکیہ ده
بعد الاکال بعض دواژده استخدام اولوندقدن سوکرہ آٹنه ، آبدین ، سلانیک معارف
مدیریتلرنده ایقای حسن خدمت ایلہ مش ومؤخرآ معارف نظارت جلیله سی مکتوبی و مهمہ
قلمبری مدیریتہ تعیین قلمش ایدی . (۱۳۲۰) تاریخندہ دها کنج دینہ جک بر سندہ ایکن
ارتحال ایدہرلک اسکدارده قرہ چہ احمد تربہ سی ایلر یسندہ عائله سنہ مخصوص مقبرہ ده دفن ایدہدی .
شاعر و منشی ایدی . آثار مطبوعہ سی : (عثمانلی ادبیات) ، (الحان) ، (یادماضی) ، (عثمانلی جغرافیاسی)
ایله (غیرت) نامندہ رسالہ موقوتہ در . (کونش) و (خاور) کبی رسائل موقوتہ ده بعض
مقالاتی واردر .

هزاران یأس و حزنہ غرق ایدر افکار و انظار ی سکوت آمیز بر قبرک نہانی نالہ و زاری
بو بر منظومہ در معجز کہ مفتون ایلر افکاری ایشتمزدیکلہ بن سیر ایلہ بن آکلار و اشعاری

سکوتی بر هزارک بردرین فریاد در مدہش

مزارستانی استیلا ایدن صمت و سکونتدر سکونت پر غریب و نالہ در بیلم نہ حالتدر
کہ ہر نالہ بر فکرہ مکمل بردرس عبرتدر نہ حکمتدر اوکیم ظامحتلی بر نور حقیقتدر

سکوتی بر مزاروک بردرین فریاد در مدہش

کوروب بر سنک جامدبی لساندر صائمہ ای انسان اونک واردر الہی بر لسانی کیم اولور حیران
دم وحدتہ استغراقده کوش ایلہ بن وجدان صاچار فوارہ آسا نالہ ہر سرو مزارستان

سکوتی بر مزارک بردرین فریاد در مدہش

برنجی اثری (رجائی زاده محمود اکرم پک) ک (تعلیم ادبیات) ی وادیسندہ قواعد
ادبیہ یی معرف منقح بر اثر ادبی اولوب ادبیات عثمانیہ ایلہ توغل ایدنلرہ استفادہ بخشدر .

وقتيله (كونش) اسميله نشر اولونان رساله ادبيهه مندرج توحيد و مناجاتی :

يارب نه قدر عظيمسك سن	يارب نه قدر كريمسك سن
عالم دولو حكمتكله يارب	ذاتك ايله قدرتكله يارب
هر شیده كورونمده وجودك	ماهيت واجب السجودك
هر شی ایدیور سنی هویدا	آینسه قدرتكدر اشیا
بر شی كوره مم كه بو جهانده	هیچ ذاتکی كورمه بم بن آنده
صنعتلریکی كورونجه انسان	اولمازمی باقوب باقوبده حیران
باقدجه ایدرسك ای كرمكار	حیرتله ایچنده عرض دیدار
ای جهل ايله غفلتك پناهی	ای منكر قدرت الهی
بركره دوشون نه در بو عالم	حیرته قالیر باقجه آدم
کیم ویردی جهانہ بو نظامی	اجرامده کی او انتظامی
انسانه کیم ایتدی عقلی احسان	نردن بولدی بوروحی انسان
کیم ویردی ترابه فیض اثبات	کیم ایتدی جهانی یوقدن اثبات
ایتدجه بو شیلدی تفکر	ایتمز می وجود حق تقرر
بر صاحب فکر اولان نه قابل	اولسون عدم الهه قائل
قابلی ؟ اولور می ایدی اشیا	- بر صانی اولسه ایدی - پیدا
بالفرض شوسنکی ایتسون ایجاد	بر خیلی تصادف ايله طوفان
بالفرض اولونسون اويله ایجاد	شو کوردیکمز عظیم اکوان
بالفرض اولونسون اويله ایجاد	هر شی که اولور بزه نمایان
اولسون دی یه لم بوتون پوشیلر	سنمز سنمز وجود پرور
ایتمش دیسه لم ترکیب عالم	هپ بویله تصادف ايله بردم
هپ بریره طویلانوبده ذرات	ایتمش دی یه لم جهانی اثبات
کیمدر یا ایدن اودره بی خلق	البت دوشونور بوشی ده خلق
البت اکا بر مؤثر الزم	تسلیم ایدر بو شی آدم
کیمدر یا اوسنسك ایشه یارب	خلاق جهانیان اولان رب

ط

ظهوری محمد افندی « قره چلبی زاده »

صدوردن و علماء شعرادن بر ذات اولوب قره چلبی زاده عبدالعز افندینک برادریدر .
(۱۰۴۲) ده وفات ایلهدی . جوار ایوبده مدفوندر . مرتب دیوانی واردر .

غزلیاتندن :

قناعت کوشه سنده شیر نردرموری سویلتمسهك های اوج استغنا کچر عصفوری سویلتمسهك
نه شهید جانفز انك لذتی واردر دماغنده نهدر فریادی اذعان ایلمسهك زنبوری سویلتمسهك
نه چنبرلرده خلاج اولدیغن بربر بیان ایتسه نه سویلر کورسهك ای دل دارده منصوری سویلتمسهك

ظریف محمد افندی « استانبولی »

سخن شناسان شعرادن اولوب شهریدر . یکبچری کتابتی وظیفه سیله مشغول اولدی .
(۱۱۱۵) کرید اطه سنده (رسمو) ده وفات ایتدی .

ابیاتندن :

مثال شمع صفوت کسب ایدرسوزان اولان هرشب
بولور فیض صبوخی تاسحر کریان اولان هرشب

بولورمی ماحضر هیچ بوی زلف یاردن غیری
ضیافخانه آمالده مهمان اولان هرشب

ع

عربی « محمود پاشا »

السنة ثلثة ده انشا ونظمه مقتدر شعرا دن وفاتح دورينك اك بنام وزراسندن حكيم، شاعر
برذات اولوب صربستانك (آلاجه حصار - قروشواچ) قصبه سندن در . اسير حرب صفتيله
آلینان دیوشیرمه لردندر . دولته سبق ایدن خدماتی مهائف تواریخده مندر جدر . مرتب دیوانی
اولوب مخلصی (عدنی) در . (ترجمه حال محمود پاشای ولی) اسمنده کی خرافات آمیز مطبوع
رساله جکده (مناستر) لی کوسترله سی دوغرو دکدر . (۸۷۹) تاریخده فاتحک اعتراف
کرده سی اولان خطاسیله اجل قضایه اوغرا دی . بنا ابتدکی جامع شریف یاننده مدفوندر .
(ظهیر فارابی) نك قصائدینه (خواجہ حافظ) لغزلیاتنه نظیره لری (خواجہ جهان) ایله مکاتبه سی
واردر . تذاکر شعرائک بیانلرینه کوره نثری نظمندن اقوی در .

ایاتندن :

عشق جانان ایله معموره طالدر دلی
کرچه بی درد اولانلر آتی ویرانه صانیر
سینه مده رخک مهری نیجه کیزلنه چونکه
خورشیدی کل ایچنده نهان ایله مک اولماز

مصارعتندن :

کیسه می واردر جهانده لطف واحساندن قاجار
سر ویرمک اولور سری عیان ایله مک اولماز
شاد اولوق ایستین غم ایله آشنا کرک
خلاص اولماز جهانده کیسه خلقتک افتراسندن

عربی « شاه علی — بر سرری »

سلطان مراد ثانی وفاتح دوری فضلی شمراسندن اولوب (بروسه) لیدر . شیخ نظامینک

(هفت پیکر) فی ترجمه ایتشدر . (روتقی بوکاشانک شهر قسطنطنیئده در) مصرع مشهوری
بونکدر . دیوانی ده وارسه ده هرایکسی ده غیر مطبوعه در . ینه فاتح دوری شعر اسندن (قدسی) نک
و (۹۳۸) ده وفات ایدن (رمضان طربزون) ی نک ده بواسمه منظومه لری واردر .

اشعارندن

ای سفر عزمن ایدن یار خدا یارک اوله
همت اهل نظر قافله سالارک اوله

علوی «مدرس» - بروسی

سلطان سلیم خان اول شعر اسندن و (ملا یکن - یکان) اولادندن اولوب بروسیلدر .
مدرس ایکن بروسی ده وفات ایلهدی . غیر مطبوع دیوانی واردر . اواخر عمر ینه دوغرو طریق
تدریسی ترک ایلله طریقت نقشبیه سلوک ایله یوب اختیار اتروا ایتدی .

تکمیلی عاشق چلبی تذکره سنده محرر مطول غزلندن :

داردنیای دینک کیم جفا بنیادیدر
مخت و درد و بلا و غم چهارارکانیدر

عزته ایردم دی ین دنیاده ذلت اهلیدر
خواجه سودا یتدم دیوزعم ایتدیکی خسرا نیدر

رقبه ورقبه دنیادن ایت نفسک خلاص
بزه فقر اولکه فقر اهل جهان سلطانیدر

عمرالدین علی چلبی « فلهری »

حکمت اخلاقدن باحث اولوب اساساً امالالسنه عدایدیان هندقدیم (سانسقریت) انسانی
اوزره محرر اولان ومؤخرأ (حسین واعظ) طرفندن لسان فارسییه (انوارسپیلی) اسمبله نقل
اولونان مشهور (کلبله ودمنه) بی (هایوننامه) اسمبله ترکیهیه ترجمه ایدن فلهلی ادیب ومنشی

فاضلدر . بواثرینه مکافاتاً بروسه قاضیسی اولمش ایدی . (۹۰۵) وفات ایتدی . مرقدی (امیر سلطان) حضرتلرینک تربه سی قربنده در . هایوننامه نك طبعنه همت اولونمشدر . عباره سی طرز قدیم کتابت اوزره تکلفاتلی اولان بواثر فلسفه اخلاق جهتندن شایان مطالعه در . (۹۵۰) ده وفات ایدن استانبولی شاعر (هلالی) ده نظماً ترجمه ایتمشدر . (۱۲۲۷) ده (ویدین) والیسی اولان (حافظ علی پاشا) نك دیوان افندیسی (شریف ابراهیم ماهر افندی) طرفندن ده ساده بر صورتده ترجمه ایدلمشدر . اسکی ترجمه لردن بری ده آیدین اوغوللارندن اومور بك نامه (قول مسعود) طرفندن یاپیلان ترجمه درکه لالهلی کتبخانه سنده واردر .

نصایحندن :

بر بلا نازل اولسه ایتمه جزع کاندۀ وار ایکی شرایشیت بندن
اولا دوستلر اولور غمکین ثانیاً شادمان اولور دشمن

عشقی

ادبای صوفیه دن فارسی دان بر ذات اولوب اکابر مشایخندن (عین القضاة همدانی) نك (کنز الحقایق) اسمنده کی فارسی عبارتۀ اثر مشهورینی ترجمه ایتمشدر که یازمه سی طرف عاجزیدن (اسکدار) ده (حضرت هدایی) درکه شریفی کتبخانه سنه اهدا قیلنمشدر . بو ترجمه نك مقدمه سنده (سردار ابرار شیخ عطار) ك (مختار نامه) سفی ده ترجمه ایتدیکنی بیان ایدیور .

مطالعندن :

خدایا سوزلریمی بر صفا قیل
سوزوم توحید و نعت مصطفی قیل
که جانخش اولا تا عیسی دمندن
علامت کوستره روح عالمندن

نهایتندن :

کلوب عشقی دلکدن بورساله
که تحفه اولا هر اهل کاله
فقیره اشبو نظم اولمشدی روزی
دوقوزیور هجرتك یتیش دوقوزی

تذکره لوده (۹۰۰) تاریخی ایچنده بر قاج عشقی اولدینی مذکور ایسه ده هانکیسی اولدینی کسدریله مودی .

عارفی حسین ملبی « استانبولی »

(شیخ ابراهیم کلشنی) دن اخذ فیض ایدنلر زمره سندن شاعر ، مذهبی برذات اولوب استانبوللیدر . السنه ثلثه ده انشا و نظمه مقتدر بر عارفدر . ابراهیم کلشنی به سوبله دیکی تاریخنندن گفت هاتف برای اوتاریخ مات قطب الزمان ابراهیم ۹۴۰ عارف اسرار الهی (امیر خسرو دهلوی) نك منظومه (دریاق ابرار) ینه سوبلیدی نظیره سی مطلعندن

سبزه زار چرخ کوهر روز سرسبز و تراست از سرشك چشم غمکینان محنت بر است
منصوفانه یازدینی ترجیع بندی مطلعندن :

عین عارفده وجود اشیا کورونور جله کنش فی الما
شاعر مشهور (بروسه لی احمد پاشا) نك کونش قصیده سنه نظیره یازانلرک متمیزلرندندر .
مصدقن استانبوله عودتنده (سلطان سلیمان قانونی) نك لطفه مظهر اوله رق بعض مناصبه
کچمش و (۹۵۹) ده استانبول ده وفات ایتمشدر . علم خطه ده انتسابی واردر .

عبدالوهاب « ایسی صاریبره عبری — بروسوی »

بروسه دن یتشن شعرادن اولوب (لامی) چلبی ایله مهاجاتی واردر . اشعارنده مخلص اختیار ایتمه بن شعرادندر . تذکره بیانی ده بوجه آتی منظومه سی محرردر .

مرض عشقی کور شفا یرینه آلی کور دردنی دوا یرینه
بکا سودای زلفک آخر کار قاره جول کیدیرر قبا یرینه
یوزومه باقه دن کچوب کیتمه سوك بکم باری مرجبا یرینه
مفت مسکن صانور جهانی کنی نقد عمرین ویرر کرا یرینه

عاشق محمد چلبی « برزوری »

قدمای شعر او علمای مورخین دن بر ذات اولوب مولدا (بروسه) لیدر. بعض آثارده (برزورین) ده تولد ایتدیکی محرر ایسه ده بیانی، لطیفی و قینالی زاده چلبی ایله کلدسته صاحبی (اسماعیل بلیغ اقدی) بروسه ده اولدیغنی یازیورلر. بعدالتحصیل مسلك قضایه سالک اوله رق ایجه دولا. شدقدن صوکره تاریخ وفاتنه بروسه لی جنایتک بولدیغنی (عاشق سفر ایلدی جهانندن) مصرعنک ناطق اولدیغنی (۹۷۹) ده اسکوبده وفات ایله دی. بوذاتک اسکوبده کی مدفن حقتده اختلاف واردر. بعضیلر (قاضی بابا - غازی بابا) دنیان ذات اولدیغنی روایت ایدیور. (اولیاچلبی ده) سیاحتنامه سنک بشنچی جلدنده (مداح بابا) جامعی قرینده بولوندیغنی نقل ایله یوز. آثاری: (ذیل شقایق)، (قامع البدعة فی نصره السنة)، (تذکره الشعرا) درکه (مشاعر الشعرا) نامنده اولان وحروف ابجد اوزره مرتب بولونان بو اثرک برنسخه سی (ویانه) کتبخانه ایمبراطور یسنده موجود اولدیغنی مورخ موسیو هامه رک جمله روایاتنددر. برنسخه سی ده (استانبول) ده عاشر اقدی، اسکدارده (حضرت هدایی) کتبخانه سنده موجوددر. دیکر لر ده (سکتوارنامه)، (شرح احادیث اربعین) و (منظومه شهر انکیز) ایله مرتب دیوانندن عبارتدر. بونلردن باشقه (طاشکوپری زاده) نک شقایق نعمانیه سنی امام غزالی نک (التبر المسبوك فی نصائح الملوك) نام اثرینی و خطیب قاسم اوغلنک (روضه سنی دخی ترجمه ایتشدو. اخلاق و سیاسیات عسکریه دن باحث اولان سلطان سلیم ثانی نامنه توسیماً ترجمه ایله دیکی (معراج الایاله و منهاج العداله) [بو اثر ابن تیمیه نک (السیاسة الشرعیة فی اصلاح الراعی والرعیة) نامنده کی اثرینک ترجمه سیدر] اسمنده قرق باب اوزره مرتب اثریده شایان مطالعه آئاردنددر که یازمه برنسخه سی (عاشر اقدی) ایله ناستر کتبخانه لرنده موجوددر. اشپو آئاردندن یالکز (حدیث اربعین) شرحی مطبوعدر.

ایاتندن :

غار ایدر برزوره سرکشته دن اول آفتاب
مهرم افزون اولدو غنجه بندن ایلر اجتناب

عرشی ده ده « تیره ری »

شعرا ی مولویه دن عاشق مجاهد بر ذات اولوب (تیره لی) در. (شاهیدی) و (شهودی) کبی اعظمه

خدمت ایتش، ملا ایکن مولوی اولشدر . مشاهیر شعرادن (یکجه لی خیالی بك) له برمدت
رفاقتی و برقاق مشاعرسی وارددر. بیک تاریخنه قریب (۱۰۰۰) ده ارتحال ایله دی. منظومه آتیا
طبع شاعرانه سنه دالدر :

یاتمه او یان ایتمه زیان وقت سحر قم قم قم
تا اوله سین واقف جان وقت سحر قم قم قم
دوغدی سعادت کونشی طوتدی ضیا طاغ و طاشی
غفلته آلدیرمه باشی وقت سحر قم قم قم
آدمه اولدکسه خاف ایله ایسامی تلف
ایسترایسه ک ابره شرف وقت سحر قم قم قم
عرشی شیدادن اکر ایسترایسه ک دوغرو خبر
راه حقه ایله سفر وقت سحر قم قم قم

عسکری محمد افندی «کتاب ارغلو» کوتاهی ری،

شعرا ی متصوفه دن برشیخ عرفان سمیرا ولوب (کوتاهی) قراسندن (زحجه) قریه سندن در.
ترجه حالی مشایخ فصلنده مذکور المالی (سنان امی) حضرتلرینک خلفاسندن اولدینی دیواننده کی

مرشد مدر پیر سنان امی عزیزم عشقه پادشاهم بزی بزدن لطف ایدوب ایتمه سوال

ییتندن آکلا شلمقده در . آفیون قره حصارنده (چاووشلر سلطان) مزار لغنده مدفوندر . غزل
آتی عرفانه ، شاعر لکنه حجت قاطعه در .

شمدی عرفان وقتیدر تقوایه حاجت قالمادی

ذوق وجدان وقتیدر فردایه حاجت قالمادی

اهل وحدتدن آلانلر علم توحید درسی

کیزی عرفان بولدی لر فتوایه حاجت قالمادی

لی مع الله باده سی چون جانی سرمست ایلدی

دولدی دل پیمانه سی صباه حاجت قالمادی

حمد لله صوفیا آلاق مسلمان خبر

ذاته مظهر در کوکل اسباب حاجت قالمادی

ایتدی شمس احدیت برج وحدتدن طلوع
لیل فرقت زائل اولدی ایه حاجت قالمادی
قنده کیم قیلسم نظر حق عینمه اولورعیان
برزخ و باطنده کی رؤیایه حاجت قالمادی
روضه باغ بهشتدر نجه عالم عارفه
«عسکریا» جنت مأویه حاجت قالمادی

دیواننده کی :

جهان فانیدر آلدائه محمد ای کلاب اوغلو
کوزین باغلاماسون حرص و حسد عقل معاش سفلی

بیتندن لقبنک (کلاب اوغلو) اولدینی آکلاشیلیور. پیرداش لری (یازی مصری) دیواننده: (بز
بش ار ایدک جیققدی بردمده یوله کیردک) مصرعنده کی بش اردن برینک ده بوذات اولدینی بین
المشایخ مرویدر.

علی افندی «ام دلیرزاده»

طرز قدیم انشاده بنام منشیلردن اولوب اباعن جد برسلسله علمایه منسوبدر (۹۸۰)
تاریخنده حلب منلاسی ایکن وفات ایلهدی. (رساله قلمیه) (رساله سیفیه) (رساله شمعیه)
کبی غیر مطبوع آثار منشورسی واردر که برر پارچه سی شقایقه محرردر. ادبیات عربیه
واقف ایدی. شعرای عجمدن (عصار) ک (مهر و مشتری) - فی ترجمه مولانا ابوالسعودک
قصیده میمیه سی تنظیم ایتشدر که مطای بودر :

ایا لفسد یحلو عشره و مدام
وفی القلب من نار الغرام خرام

عز می افندی «استانبولی»

دفتردار (احمر چلبی) نک مخبومیدر. اسمی (پیر محمد) در. زمانده مفضل علما و ادبا ایدی. برنسخه سی

نور عثمانیه کتبخانه سنده موجود بولونان (مراتب الاخلاق) اسمنده بر اثری وارد در سلطان ساینک
امر یله (محمد عصار تبریزی) تک (مهر و مشتری) سی مشوی طرزنده ترجمه به باشلا یوب بیک بیت قدر یازمش
ایسه ده کالنه موفق اوله مامشدر. مؤخرأ اوغلی (حالی افندی) درت، بشیوزیت علاوه ایله مشدر .
(اکری) فاتحی سلطان محمدک شهزاده ایکن معلمکننده بولوندیغی حالده (عزیمی دار علاوه
عزم ایتدی) مصرعنک کوستردیکی (۹۹۰) تاریخنده استانبوله وفات ایله دی . جوارایوبده
مدفوندر . منظوم وصیتنامه سی مطلعندن :

هرایشه قیل بسمله یله ابتدا ذکرك اولسون دائماً حمد و ثنا
طاهر اول دائم صلاحی پیشه قیل هم عذاب دوزخی اندیشه قیل

ابیاتندن :

خلیم سوز عشقی آتش عشقه دوشندن سور
بر اوددن پیر هندر آتی باشندن کچندن سور

علوی محمد جلیبی « استانبولی »

شعرای علمادان اولوب شهریدر . مناصب علمیه یی ترك ایده رك اختیار عزالت ایله دی .
غیر مطبوع دیواننده رنگین ، معنیدار برخیلی مضامین وارد در . (ایچوب علوی بقا جامینی کجی
بزم محنتدن) مصرعنک دلالت ایتدیکی (۹۹۳) ده وفات ایده رك غلطه مزارستانده
(قانی قوزلر) دینان موضعه دفن ایدلدی .

ابیاتندن :

جانه آتش براقیر تشنه ده آب صو نار رنگ آتشده عجب آب دگلی می ناب

بیقانلر خاطر ناشادیمی یارب شاد اولسون بنچون نامراد اولسون دینلر بر مراد اولسون

غرور ایتمه لباس فخر ایله عمرم جهاندور بو
قبای جسمنی قور بونده هر کس جامکاندر بو

عرض حال ایتمک جاناسنی تنها بولامام
سینی تنها بولیجق کندیمی اصلا بولامام

بر بیکسَم که حاله محرم بولونمادی
قائلی یاشم کی با که همدم بولونمادی
دارالشفای عالمی کشت ایله دم دریغ
اولمکدن اوز که یارمه مرهم بولونمادی
بر بزم بی صفایه کتیردی فلک بی
باه توکنندی جام تهی خم بولونمادی
چرخ ایکله مکده مهر ایسه یانوب یاقیلمه ده
عالم المده بر دل بی غم بولونمادی

نه عجب تیزچکر ذوق و سرور ایامی
ایرمدن نصف نهاری ایریشور اقشامی

مصارعندن :

یوری ای خسته کوکل حکمتی لقماندن سور

کوکل دیرلر بوا بللرده هله برغمکسارم وار

ای دل حکایت غمی نادانه سویله مه

کوکلن نه یاغدیکه آنی یرایتمدی قبول

نه یللاسدی شیمدی طوغرولوب بندن یکا کلدک

غم چکمه کوکل کیم چوغی کیتدی آزی قالدی

عزیمی زاده هالقی مصطفی افندی «استانبولی»

سابق الترجمه (عزیمی افندی) نک مخدوم فضائل موسومیدر . هر وادیده کوزل شعر سویله ملک

استفادایی حائر شعرا دندر . خصوصیه قطعه کوالقده عجم شعرا سنک (عمر خیام) ی کبی یگاه
عد اولونه بیلیر . اشعارندن یالکیز رباعیات بر مجموعه تشکیل ایده بیلیر . مؤلفائی اصولدن
(منار شرحی ابن ملک) . فقهدن (درر) . حاشیه سی (هدایه) و (مفتاح) شرحلرینه تعلیقائی
ونخودن (مغنی اللیب) شرحی و علم اخلاقدن (انیس العارفین فی ترجمه اخلاق المحسنی) ایله منشائی
و مرتب دیوانی و ارسده جمله سی غیر مطبوعدر . اواخر عمر نده صدر روم اولمش ایدی .
(ابتدای عمری) زاده فردوسی مکان) (روح پاکینه دمبدم رحمت) مصراعرینک ناطق اولدینی
(۱۰۴۰) تاریخنده مملکتی اولان استانبولده وفات ایلده دی . محله سی اولان صوفیلر چارشوسی
قربنده کی مکتبک ساحه سنده مدفوندر . کندی قلمیله تصحیح و تحشیه اولونمش درت بیک
جلد قدر کتابی چیقیدینی مرویدر .

ایاتندن :

سن ایدک کلبه احزانه قویان یعقوبی
آیروب حضرت یوسف کی کوز نورندن

عبداللطیف افندی « استانبولی »

اون برنجی قرن هجری ادباسندن و منتسبین مولویه دن اولوب (جناب مولانا) نک (متوی) سنه
(لطائف معنوی) عنوانیله بر شرح ایله علم لغتدن (لطائف اللغة) ايسمنده بر اثر یازمشدر که
هرایکده سیده غیر مطبوعدر . (۱۱۰۰) تاریخنده (مکة مکرمه) ده ارتحال ایتدی .

عاشور عمر « قونوی »

صبيان و عوام و حتی خواص کرام آره سنده بیله آنی بیلمه یین یوقدر . سوزلری ذائقه
اذواق صبیانه موافق و ادراک زمره عوامه مطابق خرج عالم اولدیغندن دیوان اشعاری دفعاتله
طبع اولونمش ایکن ینه کسب ندرت ایتمشدر . واقعا عاشق عمر ساز شاعریدر . لیکن بعضاً
قلم شاعرلری قدر کوزل و سلیس سوزلری ده واردر . از جمله :

ویرم سکا چک بندن الک ای ملک الموت جانانمه نذر ایله دیکم جانه دو قونمه

بیٹی باقیلری نابیلری بیه تقدیر خوان ایدر و عاشق عمر علماً و تحصیلاً دکل فقط خلقه
وفطرة نادرا الامثال بر شاعر ملیدر . تاریخ وفاتی : (اوله عاشق عمرک جلوه کهی عدن جلیل)
مصراعنک ناطق اولدینی (۱۱۱۹) در . زماننده یکیمجری ساز شاعری ایمش . اکثریا
عسکرله روم ایلنده سفردده حضرده بولونمش حق حربه اشتراك ایمش ، عسکری تشجیع
ایله مش ، محبوب الجیوش اولمش بیلدکارتی اونلره بیلدیرمشدر . بر مسدسنده مولوی اولدینی
سویله یور .

(را) قافیه سنده کی :

ذات جمیله من عیان ایدر یز وطن اصلیمز آیدین ایلیدر

ییتندنده مولدی آکلاشیلیور .

آجام باشم دوکم باشم یاقم بیرتام قیلام رازی
او یار ایله بنم دعوام خدا فصل ایله باری

نقراتی حاوی اولان مسدسی ده آناطولینک اکثر مواقعه زبازرد در .

دیوانی ترجمه حالی مورخین فصلنده محرر (ایوانسرای حافظ حسین افندی) طرفندن
(۱۱۹۷) تاریخنده جمع و ترتیب ایدلمشدرکه مطبوعنک بش اون مثلی اولان یازمه برنسخه سی
قونیه ده (درگاه مولانا) کتبخانه سنده وارددر . برجلد کیر تشکیل ایدن برنسخه سی ده بشیکطاشده
(بحی افندی) کتبخانه سیله (صهابه) ده عشاقی درگاهی کتبخانه سنده در .

عبری افندی « همت زاده »

شعرای عارفیندن برذات اولوب ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور (همت افندی) نک مخدوم
عالیلیدر . وعظ وارشاد ایله امرار حیات ایدرک (۱۱۲۲) ده ارتحال ایله دی . پدیری یاننده
مدفوندر . (تذکره شعرا) سی ، مرتب دیوانی و (کنجینه اعجاز) اسمنده منظوم براتری
وارددر . برنعتنک مطالعنندن :

استانک ای شه لولاک مأمدر بکا خا کبابک توتیای چشم روشندر بکا

شاعر مشهور عرفینک «ای متاع درد در بازار جان انداخته» مطلعی قصیده سنی ده شرح
ایتمشدر . مخدوم و خلیفہ لری اولوب (۱۱۵۶) ده وفات ایدہ رک یانہ دفن اولونان (عبدالصمد)
اقدیدہ عرفای شعرادن بر ذاتدر .

برنعتشدن :

تندہ جانم جانده جانانم محمد مصطفی ملک دل تختنده سلطانم محمد مصطفی
منتظر در ماه جمالک کورمکه عاشقارک کل طلوع ایت ماه تابانم محمد مصطفی
جلوه کردر دائما نقش جمالک سینہ ده خانہ قلبیمده مهمانم محمد مصطفی
یا رسول الله غریبکدر سنک عبدالصمد قبل شفاعت ای کر مکارم محمد مصطفی

عبدالصمد اقدینک برادری (عبدالشکور اقدی) ده علما و شعرادن بر ذات ایدی . (۱۱۸۰)
تاریختنده ارتحال ایدہ رک اسکدارده جد امجدی یانہ دفن ایدلدی . موعظه ترتیبده تفسیر شریفی ،
دیوان الهیاتی واردر .

عاطف مصطفی افندی «استانبولی»

ارباب علم و دانشدن بر ذات اولوب شهریدر . دفتر دارلق و سائرہ کبی خدمات دولتده
بولوندی . (۱۱۵۵) ده وفات ایدہ رک اسکدارده مسکینلر جوارنده (شریف قویوسی) دینیلن
محلہ دفن ایدلدی . مرتب دیوانی واردر . (معیار الکلام) اسمندہ کی (غاطات) رساله سنک ده
بوذاتک آثارندن اولسی ملحوظدر .

آثار خیریہ سندن وفا محلہ سنده مکمل برکتبخانہ سی واردر .

عشرت حقندہ کی منظمه سندن :

سنی مجبور ایدر احبابدن استعداره طوتالم یکدمه غمدن سنی آزاد ایلر

ابیات سائرہ سندن :

مایہ دار امل عاقبت اول مور کبی
آدیروب ماملکی ایکله مه زنبور کبی

عبدالرحمن افندی « استانبولی »

السنة ثلثهده انشاد نظمه مقتدر فضلاى شعراى بر ذات اولوب شهريدر . زماننده امام
شهريارى اولش ايدى . (۱۱۴۰) كسور تاريخلرنده ارتحال ايلهدى .
اياتندن :

اورتبه مرتفع بنياد در قصر تواضع كيم
رياض جتته نظاره قابلدن زميندن

مست زهراب خار آلود بو عشرتكاهده
نشوه اميد ايلهينلر كردش پيمانه دن

عزيز افندی « استانبولی »

ساحبان محمد رابع دورنده ضربخانه امينى اولان (بكر افندی) نك مخدوم اولوب كيلارى
شهريارى ايدى . ديوانى غير مرتب ايسه ده آتيده كي غزل عاشقانه طبع شاعرانه سنه دالدر .

اي غمزه سويله زخم دلدن زباتم اول
اي چاك سینه نسخه شرح و بيانم اول

اي خون ديده بن دى بهم ياره درديمى
سن روى زردم اوزره كلوب ترجمانم اول
اي خط كزند غمزه دن ايله بنى امين
تعويذ (ان يكاد) كهي حرز جاتم اول

اي چشم يار واقف راز كلیم ايسه ك
كل فن سحري سويلشه لم همزبانم اول
مست ايله بر نگاه ايله جوزى كهي بنى
هم سنده مست نشوه ذوق بيانم اول

اي زلف خم بنخم دو كيلوب سينم اوسته
زنجير پاى عمر شتابانم اول

بوغزل (عطا) تاریخنده صاحب ترجمه نیت اولونیور . فقط (جوری) دیواننده عیناً
مندرج اولدیکه کوره جورینک اولدینی تأید ایدیور .

عارفی احمد پاشا « استانبولی »

علم شعر و خطده بهره دار بر وزیر معارفشعار اولوب شهیدر . (۱۱۱۵) ده (تکه) ده
مقتولاً وفات ایله دی . خطوط متنوعه اسلامیه دن آلتی قلمی یازمغه مقتدر ایدی . مرتب
دیوانجه سی واردر .
ایاتندن :

ایتمز طریق حقه اولان خلقه سر فرو
اکمز مناره قامتی باد اسر سه ده

عزت علی پاشا « قانقشام »

حکمت بیان شعرادن اولوب (داماد محمد پاشا) نک مخدومیدر . بعضی مناصب عالیده بولونمشدر .
(۱۱۴۷) تاریخنده شرق سفری سرعسکری ایکن (روان) ده ارتحال ایدرک (صالحه سلطان)
جامع شریعی حظیره سنه دفن ایدلدی . غیر مطبوع دیوانجه سی و علم خطده انتسابی واردر .
علی الخصوص خط (دیوانی) ده کی آثار قلمیه سی دستور العمل ایدی .
بر غزلندن :

سوق تقدیرده اندازم و میزان اولماز فیض مولایه کوره ناقص و کامل بردر
بر اولور عدل الهیده سلیمان ایله مور درکه حقه هان شاه ایله سائل بردر
ینه اربابی بیلیر اهل کلاک قدرین بزم چپالده حسان ایله باقل بردر
« عزتاه » رحمت حق نیک و بده یکساندر یاغسه باران کرم بحر ایله ساحل بردر
ایات سائر سندن :

تسکین جوشش دل ایدن اشک دیده در
باران اولونجه اولماز ایش بایدار موج

صورت پذیر معرفت اولمقد در هنر
یوقسه بو دهره نیجه هیولا کلیر کیدر

خیالی بکک مشهور بیلمز لر و دیفنده کی غزائی تخمیسندن :

دوشونسون بیم حشری زهدینه مغرور اولان عابد ازل یاتقلرینه آتش دوزخ اولور زاهد
کچسندن بی خبر حالا سیاتیدن نه در عائد خرابات اهانیه محشر عذابن آکه ای زاهد
که بونلراین وقت اولمش غم فردایی بیلمز لر.

عارف سلیمان بک « استانبولی »

لسان وحدته آشنا شردانددر . روم ایلی اردی هایونی دفتر امینلکی خدمتیه (ایساجی) ده
ایکن (۱۱۸۳) تاریخنده ارتحال ایتدی . (حلیه خاقانی) نظیره سی وارددر که بر نسخه سی شهزاده
باشنده (ابراهیم پاشا) کتبخانه سنده موجوددر . مرتب دیوانیه معراجیه سی و فارسی العباده
(رغاییه) سی ده وارددر .

حایه نك مقدمه سندن :

قیلم بسمله مدین مفتاح فتح اوله فضل در فوز وفلاح
بسمله قدری عجب اعلا در یعنی کنج کهر معنادر
اولین سطر کلام وهاب ابروی وسه کش ام کتاب
نخل زینده خرام توحید زینت روضه قرقان مجید الخ
معراجیه سی تدقیق سزاق اثری اوله ورق رئیس الکتاب (عارف اقدی) نك دیوانك باشنه طبع ایدلشددر.

معراجیه حضرت فخر کائنات علیه افضل التحیات مقدمه سندن :

صد حمد او قدیم کار سازه	اول صانع آسمان طرازه
صدشکر وستایش اول خدایه	کیم آدمی قیلدی عرش پایه
ایتدی ید صنع ساز کاری	برپا بو رواق زر نکاری
انسانی قیلوب ملکدن اکرم	مسجود ملائک اولدی آدم
اولدی کرمله نوع انسان	مرغوبترین جنس حیوان
قیلدی آکا وروب عقل وادراک	بر داشته فراز افلاک
اول ختم رسالتک خصوصاً	منزلکهن ایتدی عرش اعلا

اول سرور خیل انبیایی اول مفخر جمع اصفیایی
هم اشرف مبدعات قبلدی هم اکرم کائنات قبلدی
خورشید جهانفروز سرمد
سر دفتر انبیا محمد

اولسون اوشه کرم شماره هم صحنه آل پر وقاره
یجد صلوات و صد تحیت ما اسرعت الصبا و هبت

عزت محمد بك « بگلکچی - استانبولی »

شهادی شعرانددر . (بگلکچی عزت بك) نامیله معروفدر . کندیسنه اسناد اولونان بعضی مقالات نامناسبه دن دولایی (روحی عزت بك اعزاز ایده رب الانام) مصراعتك دلالت ایتدیکی (۱۲۲۴) تاریخنده قاضی کوینده اجل قضایه اوغرا دی . اولاً (خواجه نصرت) دن ثانیاً (خواجه نشئت) دن تلمذ ایتمشدر . آزوقت ایچنده شعر وانشا ایله شهرت بولمش ایدی . هنوز کنج ایکن ارتحال ایتیهیدی - قوت طبعنه نظراً - اون اوچنچی عصر ك بك بارلاق بر شاعری اولوردی . مرتب دیوانچه سی مطبوعدر .

ابیاتندن :

ایله مه عشاقدن کیفیت عشقی سؤ آل
نقش حیران بی خبردر حالت نقاشدن

(۱۲۲۳) تاریخنده مرخص ثالث عنوانیله (یاش) ده بولوندی صروده سویله دیکی بیت آتی خوش آینده در .

ایللر خیالدر قورییور هم صفاده چوق یاشده بزمسه بر قوری اکلنجه مزده بوق

علی بن مصلح الدین

محمدیه طرزنده و (ذم الفناء) اسمنده بر منظومه ك ناظمی اولوب (قونیه) ولایتی مضافاتندن (بوزقیر) لی اولدیغی :

بزم مولودیتز بوزقیر قضا سنده «سرست» در
که مصلح الدین اوغلو علی در اسمز اخوان

بیتله بیلدیریور . اثر مذکورینک مطلعندن :

ثنا و حمد لایحیی سکا ای خالق فیاض
که یوقدر سکا هیچ امثال که سن سک قاهر و فیاض

تاریخ وفاتیه مدقنه دسترس اولونا مادی . منظومه نث مطبوع بر نسخہ سی (بیلدیز)
کتبخانه سنده واردر .

علمی علی افندی « جلی زاده »

مرعشدن یشین علماء شعر اندر . (۱۲۲۴) تاریخده تألیف ایتدیکی (نظم بدیع) نامنده
(تحفه وهی) طرزنده لغات فارسیه بی محتوی منظومه سیله تحفه وهی شرحی و برخیلی اشعاری
وارد . پدري (احمد افندی) ده فضلا دن بر ذات اولوب مفصل بر (فاتحه شریفه تفسیری)
موجوددر . هر ایکسینک ده آثاری غیر مطبوعدر .

ایاتندن :

دمنده یاغماسه باران احسان لطافت سبزه زاری تازه اولماز

جهانده کوچک و بزرك قننده . کرمدن راست تر آوازه اولماز

افندی لطف ایت اولچوب بیچمه کی قو متاع همه اندازه اولماز

عارف محمد افندی « رئیس الکتاب »

ارباب شعر و انشادن سیاسی بر ذات اولوب (قسطنونی) لیدر . (استانبول) ده تحصیلنی
اکالیدن سوکره قطع مراتب ایدرک (رئیس الکتاب) اولمشدی . (۱۲۳۸) ده استانبولده

وفات ابتدی . (صفوق چشمه) پیشگاهنده (زینب سلطان جامعی) حظیره سنده مدفوندر .
فارسی و ترکی انشاد و نظمہ مقتدردر . دیوانی واردر .

اشعارندن :

دلا شب مانع کسب صفای مہتاب اولماز
عیاندر وجہ حقہ فکر شک و انقلاب اولماز
سہر اوج خورشید ہدایتہ سحاب اولماز
او وجہی سیر ایدن محتاج فیض آفتاب اولماز
عنایت ہر کیمہ یوز طوتسہ عصیانق نقاب اولماز
کونش طوغدقدہ زیرا پردہ ظلمت نقاب اولماز

ابیات سائرہ سندن :

عاقبت جملہ مزک منزلی خاک اولسہ کرک
کیمہ ایتیش بو فلک کام و مرام اوزرہ وفا

عزت محمد مدد دیکرجی زارہ

فاضل بر شاعر بلوغدرکہ عصرینک رئیس الادبیاتی ایدی . صدور عظامدن (صالح افندی) نک
مخدومی اولوب استانبولہ تولد ایتمشدر . سوق قدرلہ بر آردہ لق کلیبولی جوارندہ کی (کشان) دم
بعده (سیواس) دم اقامتہ مأمورا اولہ رق (عزت شاعرہ دم قیدی جہان) مصرعہ نک دلالتی اولان
(۱۲۴۵) تاریخندہ سیواسدہ وفات ایلہ دی . بقیہ عظامی (۱۳۳۵) تاریخندہ استانبولہ نقل ایدیہ رک
عورت بازارندہ جانبازیہ محلہ سندنہ مصطفیٰ بک مسجدی حظیرہ سندنہ مدفون پدری یانہ دفن
ایدلی . سابق الترجمہ (عبدالباقی دہ دہ) افندیہ منتسب ایدی . مؤلفاتی : بری (بہار افکار)
نامیہ مرتب دیوانی ایلہ (سیواس) دہ یازمش اولدینی (خزان آثار) ندن باشقا (محنت کشان)
(کلشن عشق) ناملرنده کی متنویاتی و متعدد لایجہ لری واردر . اشعاری اکثریتی اعتباریلہ
حکیمانہ در . شوخانہ و رندانہ لری دہ واردر . (محنت کشان) آلمانجیہ ترجمہ ایدلمشدر .

ابیاتندن :

مقصود قولایلقلہ عزیزم الہ کیرمز چشم ابتدی فدا یوسفہ یعقوب محبت

مصارفندن :

زلیخای جهانندن دامنن تخیلین ارلکدر

مثلدن کلشن عالمده برکله بهار اولماز

حقه حق باطله باطل کورونوز عارفلر

هر علی حیدر دکل هر سیفه دینیز ذوالفقار

آکیلور گاه سلیمان ایله بر مور ضعیف

بنده اول حضرت مولایه که آزاد اوله سین

عاقل اولدر که ایده دشمنی رفقه دوست

طالعی یار اولانک یار صارار یاره سی

تسلیمدر معارضه نك سیف صارمی

سلیمان داخی اولسه ک روز کاره اعتماد ایتمه

حسد بر معنوی تعریضدر الطاف مولایه

کیسه دن خوف ایله من الله دن خوف بله یین

استقامتدر منار جامعی حق کو ایدن

بللیدر زیور افسر اوله حق جوهر صاف

احفادنندن (رشاد فؤاد بك) مرحوم طرفندن یازیلان ترجمه حالی (تاریخ عثمانی

انجمنی مجموعه سی (۴۱) نومرولو نسخه سنده مندرجدر . ملا مرحوم طرفندن یازیلان
پدری حقنده کی (دوحة المحامد فی ترجمة الوالد) اسمنده کی رساله ده مذکور مجموعه نك (۳۷)
نومرولو نسخه سنده محرر در .

عینی مسین افندی « عینتابی »

علماء شعرادن اولوب (عینتاب) لیدر . باب عالیده عربی وفارسی خواجه سی ایدی . وفاتی
(۱۲۵۴) تاریخنده مرقدی (غلطه مولویخانه سی) نده در . دیوان اشعاریه (نظم جواهر) نامنده کی
لغت منظومه سی مطبوعدر .

ایاتندن :

دل هوا و هوسه اویدی جهانہ کلدی ابتدی عینی وطنمدن بنی بودارایله دور

نوار فیضه مظهر اولور قلبی صاف اولان آلّمده ماه مهر جهانتابدن فروغ

مصارعدن :

قوش کبی آدمی پابسته ایدر دام طمع

تجلی فیوضات صباحه خواب اولور مانع

عفت محمد افندی « بروسری »

خوش کویان شعرادن اولوب (بروسه) لیدر . مشایخ نقشبندیه دن سابق الترجه (بهجت علی
افندی) دن اخذ فیض ایله مشدر . اشعارندن نعوت وقصائدی لطیفدر . قصائدنده (نفی) یی تقلید
ایتمک چالشدینی آکلاشیلیر . مرتب دیوانی مطبوعدر . وفاتی (۱۲۵۸) تاریخنده قبری بروسه ده
(مولویخانه) ایله (هندیلر) درکاهی آره سنده در .

بر نعتندن :

قلدی انوار جبینندن تجلی ذات حق طاله مرآت وحدتدر جمال مصطفی

ایستادن :

ای بیدن پروردگارک برو احسان امید بر شکسته سینه دن رفع ملال ابتدگی هیچ

سن صبر ایدوب خوش خاطر اول لطف خدایه حاضر اول
قوی خلقی حقه ناظر اول «عفت» سنی کیم نیله سون

عبرت محمد افندی «بررسی»

بروسه دن یتیشن شعرای عاشقیندر . برمدت محکمه کتابتنده بولونقدن سوکره طریق
تدریسه داخل اولمشدی . مؤخرآ حجاز وبغداده کیده رک خالد بغدادی به انتساب ایله مشدی .
بعده وطنه عودت ایدرک (۱۲۶۱) ده ارتحال ایتدی . (زندان قیوسی) مزارستانده مدفوندر .
باشنده ترجمه حالی محرر دیوانک یازمه برنسخه سی (ادرنه) ده (سلطان سلیم) کتبخانه سنده
موجوددر .

بر نعتندن :

وجودک بر تو نور حقیقت یا رسول الله
وصالک عاشقه تاج سعادت یا رسول الله

مشهور [مرثیه] سی

چکینوب سینه مزه کرب بلا دستره سی تا سویدای دروننده کورندی بره سی
قور دیلر عالمه هجران ایله آتش کوره سی تیغ ماتم آچلی سینه یه آه پنجره سی
چشم ودل اولدی امام عشقنه برقان دره سی

کوسترر وجهنی درد دله ماه ماتم پنبه هجر ایله عشاقه اوریر داغ الم
داغ هجرانمزه دنیسه ده اولمز مرهم تیغ ماتم آچلی سینه یه آه پنجره سی
چشم ودل اولدی امام عشقنه برقان دره سی

دولانونب برج شرفدن شب ظلمنده اوماه کربلا دشته کورندی همیشه بر آه
جانی ایتدی فدا حضرت حقه اولشاه تیغ ماتم آچلی سینه یه آه پنجره سی
چشم ودل اولدی امام عشقنه برقان دره سی

نیم ننگه ایتمدیلر دیده کریانمز قسیدیلر امر یزید ایله بزم جانمزه
اوردیلر آتشی بوجان و جهانسانمزه تیغ ماتم آچه لی سینه یه آم پنجره سی

چشم ودل اولدی امام عشقنه برقان دره سی

«عبرت» چشم چراغان رسول الثقلین در سر تاج سلاطین و امام الحرمین
ماتمن حشره قدر ایلیه لم فرض العین تیغ ماتم آچه لی سینه یه آم پنجره سی

چشم ودل اولدی امام عشقنه برقان دره سی

عاکف محمد یاسا «بوزغاری»

وزرا و ادبای عظامدن اولوب بوزغاد سنجاغنده کی (بوز اوق) لیدر. پدری قضاتدن
(عینتابی زاده محمدافندی) در. ابتدا رئیس الکتاب ایکن بونامک خارجییه نظارتیه تحویلنده عهدّه
استحقاقه رتبه وزارت توجیه اولونمش و مؤخرآ ادای فریضه حج ایچون حجازه کیدوب انسانی
عودتنده یعنی (۱۳۶۱) تاریخنده اسکندریه ده وفات ایله مشدر. الاول طرز حدیدی ایجاد ایدن
مؤسسین ادب اولدیغنه تبصره سیله [فرانسزجه به ترجمه اولمشدر] طفل ناز نیم مطلعلی
مرثیه مؤثره سی حجت قاطعه در. مختلف طرزده یازمش منشا تلریده مطبوعدر. (۱۳۹۰)
تاریخنده باصدیریلان اوافق منشا تنده ترجمه حالی محرردر (عدم) ردیفلی قصیده سی مشهوردر.
طریقه خلوتی شعبانی در.

ابیاتندن :

هرکسه بار بلا کند یسنک واراقیدر

غم و آلامدن آزاده بر ایام عدم

شاخ بالاده اولان میوه نخوت انداز زخم خوارنده سنک ستم اولمازده نولور

طفل نازينم اونوتمامه سنى آيلر كونلر دكل كچسه ده ييللر
 تايخكام ايتدى فراقل بى چيقارمى خاطر دن اوطاتلى ديللر
 قيا ماز ايكن اوپمكه تنك شمدى نه حالده در اوكل بدنك
 آكدجه كلشنده غنجه دهنك يانسون آهم ايله كول اولسون كللر
 تغيرلر كلوب جسم سمينه دو كولدومى سياه ابرو جيينه
 صيرمه صاحلر ياييلديمى زمينه طاغلبى قوقلادىم سنبلر
 ولكك كينه سى برين بولديمى كل يناغك رنك روي صولديمى
 عجا جوريدى طوپراق اولديمى اوپوب او قشادىم او نازك اللر
 (رسالة الفراسة والسياسة) اسمنده كى اثر قيمتدارى ده ترجمه ايله مشدر .

عارف محمد افندى «كنه زاده» استانبولى

والده سلطان كخداسى رئيس العلماء (صادق افندى) نك مخدومى لالا بلى مشرب، عارف و حكيم
 بر صاحب فضيلتدر. اكمال تحصيلدن صوكره بر آراقى مولويتله كزه رك صدور عظام زمره سنه
 التحاق ايله دى . ميدانده ديوانچه سندن باشقا بر اثرى كوروله مز. اساساً شاعر لكدن زياده رياضيات
 و حكمياته انتساب ايله شهرتى و ار ايدى . حكماى اسلاميه دن معدوددر . (۱۲۶۵) تاريخنده
 استنبولده وفات ايدى رك بشيكطاشى (بحي افندى) در كاهنه دفن ايدلى . جودت تاريخنده، مجموعه
 معلمده احوال عارفانه و حكيمانه سنه دائر مسرودات اولدينى كى تلاميذندن (امين افندى) طرفندن ده
 آريجه مناقى يازلمشدر كه مطبوعدر .

غيرك ايله باقمه كوكل عرض حاله
 اى كامكار ناز مبارك الكله باق

نيتيله بوجه آنى مرثيه سى مشهوردر .

مرثيه :

قرة العين حبيب كبرياسين يا حسين
 نور چشم شاه مردان مرتضاسين يا حسين
 هم جكر پاره زهرا فاطمه خير النساء
 اهل بيت مصطفى آل عباسين يا حسين

خلاقاً وخلقاً مشابهن رسول الله سن
مازنین انبیاء و اولیاسین یا حسین

سید شبان خنت دیندی شانکده سنک
پیشوای اتقیا و اصفیاسین یا حسین

والدک شاننده دیندی لافتا الاعلی
مظهر سراتم لافتاسین یا حسین

اهل محشر دست حیدردن ایچرکن کوثری
سن صوسزلقدن شهید کربلا سین یا حسین

قبل شفاعت عارفه جدک محمد عشقنه
عرصة محشرده مقبول الرجاسین یا حسین

اشعارندن بر قسمی حاوی اولان دیوانی (۱۲۷۱) ده طبع اولونمشدر . فارسی بی
(خواجه نشأت) مرحومدن تعلم ایتمشدر .

عبدی افندی

ارباب شعر و انشادن بر ذات اولوب (شرقی قره حصار) لیدر . تحصیل و تفضی استانبول ده در .
اکمال تحصیلدن سوکره بعض وزرائک کتابی خدمتیه سیاحت ایله یوب (۱۲۶۹) ده استانبولده
اختیار اقامت ایله دی . (۱۲۷۰) تاریخلرنده ارتحال ایتدی . مرتب دیوانی و مطبوع (ترکیب
بندی) و فن مناظره به دأثر (ناپیدا) اسمنده اثری ، (نطق بی پروا ایله عقل دانا بیتنده بر محاوره)
نامنده رساله سی واردور .

ترکیب بندندن :

کوی امله ایردیرن انسانی هدا در بو یولده بزم رهبر من عشق خداد در
شهرام حقیقتده یورولماز دل دانا بونده یورولان مردم بی برک و نوادر
جانانه کیدر قاصدیمز یوقی صانورلر پیغامیزی هپ کوتورن پیک صبادر

عالی علی افندی «استانبولی»

شعرا وادبانك سرفراز لرندن اولوب شهریدر. سلطان احمد جامعنده کی محفل هایون دآثره. سنده سلطان محمود عدلی طرفندن کشاد اولونان (مکتب عرفان) دن نشئت ایله مشدر. اون سنه قدر جریده حوادث محرر لکنده بولوندی مریدر. ابوالضیا توفیق بلک مرحومك قولنجه جریده نك (۱۲۶۸) دن (۱۲۷۲) تاریخه قدر اولان نسخه لرنده آثار نثریه سی مندر جدر. (۱۲۷۳) ده وفات ایدوب سلوری قیوسنده کی قبرستانه دفن ایدلدی، طاش دیکلمدیکی مروی اولدینی کی ضیا پاشانك (کوچدی عالی سخنور حیف و حیف) مصراع تاریخچی ده بونی مؤیددر. (قوش آطه لی) حضرتلری مرحومه منتسب اولدینی بر منظومه غراسنك. مقطعه سوبیلور.

(کندی کنینه ویردم آرده عالی هیچ جسم و جان چشم و لسان کون و مکان قوش آطه لی) ایاتندن :

نشوه تحصیل ایتدیك ساغر ده سندن غماید
بردوقون بیک آم دیکله کاسه فغفور دن

(هدایه لولی فی واردات (قوش آطه لی) اسمنده کی مناقبی مشایخ فصلنده (قوش آطه لی) ماده سنده ذکر ایدلدی.

عارف حکمت بك «شیخ الاسلام»

سلطان عبدالمجید دورنده مسند مشیخته رونق ویرن علمادان اولوب شهریدر. صدور معروفه دن (رائف اسماعیل پاشا زاده عصمت بك) ك مخدوم عارفیدر. مشایخ اسلامیه نك اعظمندن معدوددر. (اولدی حکمت بك افندی رهروسوی بها) مصرعنك دلالتی اولان (۱۲۷۶) ده ارتحال ایلدی. اسکدارده نوح قیوسی جوارنده کی جاده اوزرنده مدفوندر. (مدینه منوره) ده یدی بیک جلد کتابی حاوی برکتبخانه تأسیس ایتشدر. اکثر علومه واقف وادیاتده ید طولایه مالک اوله رق السنه نلته ده کی اشعارنی حاوی مرتب دیوانی مطبوعدر. مشاهیرك تراجم احوالی حاوی اولمق اوزره ترتیبه باشلادینی فقط اتمامه موفق اوله مدینی (مجموعه التراجم) ایله (ذیل کشف الظنون) مسوده لری مطالعه کذار عاجزی اولدی. (۱۲۵۰)

تاریخچه قدر (۲۱۰) شاعرک تراجم احوالی مبین اولوق اوزره برده (تذاکر شعرا) ترتیب
ابتدیکی (مجمع شعرا) مقدمه سنده مذکوردر . تورکجه مطبوع (الاحکام المرعیة فی الاراضی
الامیریة) جمله آثار فاضلانه سنددر . رمضانک اون بشنده (خرقة سعادت) زیارتنده توزیع
اولونان دستماللر اوزرنده محرر :

خرقة حضرت فخر رساله اطلس چرخ اوله ماز پای انداز
یوزسوروب ذیلنه تقییل ایدرک قبل شفیع ائمه عرض نیاز
قطعه سیده مشارالیهک زاده طبع عارفانه لر یدر .

ایاتندن :

قیلماز اهل معرفت سیررشته سز تدبیرکار هرطیب حاذقک معیاری نبض خسته در
مراجم مجلس انس سبکروحانه ثقاتدر میان اصدقاده شرط الفت ترک کلفتدر
مصارعتندن :

هرقطره باران اولاماز لؤلؤ نایاب
حفظ لسان مدار سلامت دکلیدر
باقلسه هرورق آینه آثار قدرتدر

عفت ضریح طاعم

صاحبه دیوان شاعرات عثمانیه دن اولوب ترجمه حالی سبق ایدن (سری خانم) ک آبلاسیدر .
(۱۲۷۷) تاریخنده مملکتی اولان (دیاربکر) ده ارتحال ایدرک (بهرام پاشا) جامع شریفی
حظیره سینه دفن ایدلدی .

برعزلی :

رمزایله فهم ایله دم عشقک ایش طاعت بکا
نوق کونینی براقدم ال ویریر عزات بکا

عبرت وحیرت کوزیلہ عالمہ قبلدم نظر
اولدی تا بزم الستک لطفی بودقت بکا

ذره یم خاکه برابر منزلم خورشیددر
اهل دلار همتیه کلدی بو عزت بکا

غفلته صالمش بنی افسانه لرله زاهد
کچمشم ماواندن کل ایلهمه ثقلت بکا

مظهر سرالهی ایلهم دل خانه سن
«عفتا» روزالده عشق ایش قسمت بکا

عبسی زاده محمد سعاد الدین افندی «استانبولی»

السنة ثلثة ده انشا وشعره مقتدر علما وشعرادن برذات اولوب شهریدر . دیوانجهسی غیر
مطبوعدر . (۱۲۸۳) ده ارتحال ایدهرک جدعالیسی ابوالسعود افندی یانته دفن ایدلدی . طریقت
(رفاعیه) و (سعدیه) یه منسوب ایدی .

برقصهسی :

فخر عالم انبیانک ذات مستثناسیدر
سر آیات نبوت لفظنک معناسیدر
اولدیلر برحمت پاکیزه جمله انبیا
ختم ایلله ذات محمد مصطفی امضاسیدر

عزت افندی «قاضی بکسر، خطاط، امام شریع باره مصطفی عزت افندی»

معارفند برذات اولوب (طوسی) لیدر . تحصیل و تفیضی در سعادتده در . برمدت شهراد کاتک علم خط
معلمه لیکنه تعین اولونه رق ایفای خدمت ایلهدی . السنة ثلثة ده هار فانه و متصوفانه اشعاری واردر . نابز ندیکله
دخی زمانده تمیز ایش هنر و ارباب طرافندن ایدی . زمانده بحق (رئیس الخطاطین و شیخ ثانی) عنوانته
صاحب ایدی شاگردانک ان مشهور لرلی (شفیق بک عبدالله زهدی ، محسن زاده عبدالله بک ، و حدتی افندی ،
بور دورلی عثمان افندی) مرحوملردر که جمله سیده علم خطده جدا تمیز ایش مشاهیر خطاطیندر

(۱۲۹۴) تاریخنده استانبول ده ارتحال ایدمك سلاله سندن بولونديني (شيخ اسماعيل رومي) قريته دفن ايدلدي . اليوم مطبوعاتمك خطوطي مشاراليك يادكاريدر . (عوامل معربي) ايله (كشف الاعراب) كې اثرلري واردروفن موسيقيدن (طرز جديد) ناهنده برمقامك موجدی دركه مذکور مقامك پيشروي ده كنديسنگدر . آثار قلميه سي لايعد دنيله حك درجه ده اولوباك مشهورلري بروجه آتيدر :

اون آلتی كلام قدیم، اون بش دلائل خیرات، ۲۵۰ دن زیاده حلیه شریفه، ۳۰ ی متجاوز انعام و قصائد، برچوق مرقعات، آیاصوفیه جامع شریفنده کی الواح مبارکه، خرقة سعادت و قاسم پاشا جامعلرنده کی الواح ايله بروسه جامع کیرنده کی ایکی بیوک لوحه و سائره کبی بك چوق آثاری واردر .
بر قطعه سی :

الله بر در ایکی جهان وحدت اوزره در
عبرت کوزيله باق هله بر کره يك تن اول
ترك ايله ماسوایی کوزت سر وحدتی
بنلك خیالن ايله زنهار سن سن اول

ابیاتندن :

عزتادمده بجر غمده بجر عالمده وقتنی خوش کچروب شویله جه اکلنمایدیر
طریقت نقشبنديه کبراسندن هندی محمد جان افندی مرحومدن مستخلف ایدی .

عجمزی آغا ، مریم زاده مصطفی عجمزی آغا ،

طریقت قادریه رجائندن عاشق برذات اولوب (أدره مید) لیدر . (۱۲۹۲) تاریخنده ماکتندم
ارتحال ایلهدی . (دیوان الهیات) ی مطبوعدر . حضرت (نیازی مصری) نك
هر نه یه باقسه کوزك بیل سر سبحان آنده در
حق کوزيله باق که بی شک نور یزدان آنده در
بیتيله باشلايان غزلانی شرح ایتشدیر .

دیواننك مطلعنندن :

ای مریمی حقیقی حمد اولابی حد سکا
فیض جود کدن قو عالم ایدر اخذ نوا

رحمتك بحرینه نسبت اون سكزبيك عالمی
ذره مقداری ديمك تعريف ايجون اولدی ادا

عباسي کمال افندی

السنه ثلثه ادبیاتنه واقف بر ذات اولوب (کرکوک) لیدر . (بشیکطاش) ده (یحیی افندی)
کتبخانه سنده (۱۲۷۵) تاریخنده جمع اولونمش (کنز فصحاء) نامنده بویوک بر جلد اوزره
مرتب منتخبات اشعار عثمانیه مجموعه سی وارد . (۱۲۹۵) تاریخنده (بانچه) نامیه رساله
موقوته نشر ایتشد . (۱۳۱۰) ده مملکتته اعزام ایدیلرک اوراده ارتحال ایله مشدر .

عونی بك «بکیشرلی»

وسعت قریحه مالک شعرای عثمانیه نك سرآمدانندن اولدیغنه اشعار فارسیه و ترکیه سی
شاهد عادلدر . (معلم ناجی افندی) مرحوم بو ذلک اشعار ترکیه سی فوق الحد تقدیر ایتدیکی
کبی اشعار فارسیه سی ده (نقیدن صوکره عثمانیلرده اک کوزل فارسى شعر سوبله یین عونی بك
مرحومدر) دی یه ثنا ایدیور . ترجمه حالى مشایخ فصلنده مذکور (شیخ نظیف مولوی) نك
داماد حالیری ایدی . (۱۳۰۱) تاریخنده استانبول ده وفات ایدرک قاین پدرلرینک مدفون
اولدقلری (بهاریه مولویخانه سنده) زوجهنك مرقدنده ودیعه خاک غفران قلندی . اشعار
ترکیه سندن بر قسمی حاوی اولان دیوان بلاغت بیانی مطبوعدر .
اشعاری شاعرانه اولقله برابر مصوفانه و حکیمانه در .

ایاتندن :

احبا شیوه یغماده مبهوت ایلر اعدایی
خدا کو ستر مسون آثار اضمحلال بریده

زهری تریاق ایلیوب تریاقی زهر ایلردی خاق اولماسه تغیر ماهیات اشیا ممتنع

قلب مجنونی یارارسه ک حضرت مولاجیقار دعونیا سن صانما لیلاباشقه مجنون باشقه در

راه عشقه کیرمکه مجبوردر افتاده لر اول بولی عشاقه انکشت قضا در کوسترن

ارباب قلم تربیت آموز امددر اداب ام ما حصل فیض قلمدر

کورر صباح قیامتده حتی دیده دل بوخوابگاه فنا ایچره انتباهی قدر
وقت ادبارنده رنجش کورر احوالنده خلقی آزرده ایدن موقع اقبالنده
انتظام کار ایچون دشمندن استفسار رای راه فردوس برینی صورمه در ابلهسدن
اسکدارلی حتی بکک دیواننه یازدینی تقریضدن :

سوز کالبد قدر بنی آدمه جاندر سوز واسطه رابطه عالمیاندر
سوز بر نفس سازج بی رنگدر اما برهم زن صورتکده کون مکاتدر
یارب بونه حالت بونه تأثیرکه برسوز رونق شکن معرکه سیف و سناتدر

مصارعندن :

مست صهبای محبت کوزلرندن بلیدر
زمین خندان اولورمی کریه پرداز اولمه دن افلاک
غم عالم کبار عالمک غمسنز لکندر

علی رومی بك « استابری »

قیصری متصرفی ایکن اجل قضا ایله وفات ایدن دارباز زاده (ویس پاشا) نك مخدومی اولوب
شعراى عثمانیه نك متحیزلرندن ملامی مشرب برشاعر عارفدر. (۱۳۰۸) تاریخنده ۳۸ یاشنده
(ژاپونیا) صولرنده قضا زده اولان (ارطغرل) سفینه سنده غریق رحمت رحمان اولدی.
(لمعات) اسمنده کی مطبوع مجموعه اشعاری اقتدار ادیبانه سنه برهانددر. برجوق آثار یله ناتمام
(تذکره الشعرا) سی و پدر مانده کتابلری مع التأسف ضیاعه اوغرا مشددر. اشعاری (عونی بك)
وادیسنده متصوفانه و حکیمانه در. بیوک برادری (زین العابدین رشید بك) ده نثر و شاعر در.

ایاتندن :

نور حکمت قلب نا قابلده اشراق المز چشم ایتز مردم خوابیده نك روشن چراغ

بر غزلی :

وارسته اولمق ایسته یین آدم ملالدن آیرلسون ایشنده ره اعتدالدن
غفلتله ایتمه عمر عزیزی هوایه صرف ایفاظ ایله کندینی خواب و خیالدن
ای صاحب جمال کمالکدن ایله بحث مقصد کالدر بزه آنجق جمالدن

عزمنده ثابت اولمیدر کاجوی اولان حرمان اولور نصیبه آدم کلادن
بیقدق خلاف حکمت اولان ترهاتدن کیم مستفید اولور سخن بی مألدن
«روحی» اگر نشوه دیلرسک خارندن آیرله بزم صحبت اهل کالدن

عاکف محمد یاشا « قافانرلنی »

وزرای عثمانیه دن فاضل ، ادیب برذاتدر . ولایت والیلکی وشورای دولت ریاستی وسائر
کبی مهم امور دولته خدمات حسنه ابرازینه موفق اولمشدر . (۱۳۱۱) تاریخنده استانبولده
ارتحال ایله دی . فاتح جامع شریفی حظیره سنده مدفوندر . ادبیات ومنشآت متعلق آثار قلمیه لر ی وارسه ده
غیر مطبوعه در . مخدومی اعیانندن (رشید یاشا) ده پدری کبی شاعر ، ادیب بر ذات عالمدر
شاعر مشهور «بیهل» ک غزلنه لسان تصوفله انشاد ایتدیکی تخمیس عارفانه دن :

ای جهانرا تو جالی ومالی وادانی حاضری درهمه ذرات ولی غیب نمائی
کیشتم کاه نمائی رخ وکاهی تنمائی ای جگر خون کن پوشیده وپیدا چه بلائی
جلو هایت همه اینجاست توباری ز کجائی

آثار قلمیه لرینک قسم اعظمی قونیه ده والی ایکن قضاء یانمشدر .

علی شهباز افندی « قیصریه لی »

رجال دوات علیه دن علم حقوقک شعبات مختلفه سنده کسب اختصاص ایله مش افاضلنددر . عن
اصل ارمنی اولوب قیصاعت علمیه نتیجه سنده توفیق الهی به مظهریتله اهتدا ایتمشدر . بدایت
تحصیلی مملکتی اولان (قیصریه) ده اکالی استانبول واوروپاده در .

آتارندن (قانون تجارت) ایله ایکی جلد (مفصل حقوق دول) و (اصول محاکات)
مشهور اولدینی کبی الک دکرلی اثری حقوق دوله متعلق احکام شرعیه ایله اوروپا احکامی
بالمقایسه فرانسزجه وتورکجه اوله رق تألیف ایله دیکی اثر مهمدر . (۱۳۱۶) تاریخنده ارتحال
ایده رک (روم ایلی حصار) قبرستانه دفن ایدلای . مکتب ملکیه ومکتب حقوق ، حقوق
دول وتجارت معامی ومحکمه تمیز اعضای کرماندن ایدی .

عارف محمد بك «ارضرومى»

مشهور (قره جهنم ابراهيم پاشا) نك يكتى ارضروم طوبجى قوماندانى ميرآلاى (حاجى عمر بك) نك مخدوميدر . معارف اسلاميه يى تحصيلدن صوكره خدمت دولته كيره نك امور ملكيه ، عدليه ، سياسيه واقفانه ، عفيفانه ، وظيفه پرورانه ايفاي وظائف ايله مشدر . آخر مأمورى مصر فوق العاده قوميسرلى باش كى كى ايدى . (۱۳۱۵) ده براى تبديل هوا استانبولده ايكن ارتحال ايدى نك (مرکز افندى) جوارينه دفن ايدلى . شرق و غربى حكيمانه دقيقه بينانه طائىانلردند . آثار مطبوعه لرى (بىك بر حديث شريف شرحى) ايله (باشمزه كلنلر) در . مصرده طبع اولونان بو اثرلردن برنجيسى عالم اسلاميك اتحاد و سياست اسلاميه نقطه نظرندن جداً محتاج اولدينى آثار دينيه دند . ايكنجيسى ۹۳ روس محاربه سنك آناتولى قسمنه و مصر احوالنه دائر برچوق حقايق تاريخيه يى حاويدر . ايكنيسى ده حقيقتاً قيمتداردر . (عبدالرشيد ابراهيموف) طرفندن توركه نك شمال لهجه سنه ترجمه و طبع ايدلشدر .

على محمد بك «استانبولى»

قو كى تخدالزندن (يوسف جميل افندى) نك اوغلدر . عثمانلى و فرانسه لسانلرى ادبياتنه واقف اجله ارباب قلمدن براديب على اولوب متصرفلى ، واليك ، كى خدمات مهمه ايله وارنه ، معموره العزيز ، و طربزونده بولوندينى زمان نشر معارفه اقدامى كورولدى . ادبياتك باخصوص مزاج قسمنده اولان قدرت قلميه سنه نشر ايتدكلرى (ديوزن) غزته سى شاهددر . آثار مطبوعه نندن (سياحت ژورنالى) اسمنده كى اثرى استانبولدن هندستانده كى بومباي شهرينه قدر مشهوداتى مشعردر . لسانمزه ايلك اوچك يازيلان تياترو بوذاتك آثارنددر . ديون عموميه ديركتورى ايكن (۱۳۱۶) ده وفات ايدى نك آناتولى حصارنده (كوكسو) قبرستاننه پدرى ياننه دفن ايدلى . (ديوزن) نك اقوالندن اولدينى منقول اولان (كوكلكه ايمه باشقه احسان ايسته م) على بلك نظمماً ترجمه ايتدىكى مصرعدر كه ضروب امثال مقامنده زبازددر . آثار سائر سى (لهجه الحقايق) ، (عيار حمزه) ، (مسافرى استتقال) ، (اولنك ايستبر آدم) ، (قوقونه ياتيور) و سائرده در .

عادلہ سلطانہ

(سلطان محمود عدلی) کریمہ سی صالحات امتدن جود و سخا ایلہ معروف بر سلطاندر . (جنت ماوایی ابتدی عادلہ سلطان مکان) مصرعنک دلالتی اولان (۱۳۱۶) ده ارتحال ایدہ رک ایوبده بوستان اسکله سنده زوجی (محمد علی پاشا) یاننه دفن ایدلدی . سادات نقشیه دن (محمد جان) خلفا سندن بالا تکبیه سی شیخی (علی افندی) یه منتسبه اولدقلری مرتب دیوانلرنده کی مرثیه دن مستقبان اولقمده در . دیوانلرینک برنسخه سی (ییلدیز) کتبخانه سنده منظورم اولدی .

برمناجاتندن :

یا الهی سندن اوزکه یوق خدا

پادشاه بی زوال و کبریا

برشریک و بر نظیر اولماز سکا

حکمه فرماز سنک یاربنا

برغزلندن :

غبار غیردن پاک ایلہ قلبم هم مجلا ایت

حریم ذاته انوار صفاتک شعله بخشا ایت

رها ایلہ عمای معنویدن دیده جانی

صفای نوتیای نور عرفان ایلہ ینا ایت

عارف صہمت بلخ «هرسکلی»

هرسک والیسی (علی پاشا زاده ذوالفقار پاشا) نک مخدومی اولوب (موستار) لیدر . اولا سنک عسکری یه بعده مسلک عدلی یه سلوک ایدہ رک الک صوکره محکمه تمیز اعضالتی توجیه بیورلمشدی . شعر و انشاده الحق حائز قدرت اولوب شعرای عثمانیه نک نوابقندن معدوددر . شعرده نائل قدیم طرزینی تعقیب ایتیش ایدی . اشعار قیمتدارینی وادی قدما ایلہ طرز اخیر آره سنده براسلوب خاصده انشاد ایلر ایدی . طرب انکیز و وجد آور اولان غزلیاتنده مثنائت و جزالت و اکثر ابیاتنده ضروب امثالدن عد اولونه حق برنکته حکمت مندج بولونور ایدی . مشارالیه لطیفه کولنی و لا ابالیلیکی ایلہ برابر جدی رذات وقور و محترم ایدی . عربی و فارسی یه واقف اولوب عرفان ذاتیسی برچوق معلومات مستحضره ایلہ ترین ایلہ مش و حکمت اسلامیہ ایلده توغل

ایده رک بو بولده بر خیلی آثار منثور و وجوده کتیرمش ایدی . از جمله صوک سنه لرده بعض رساله موقوتده نشر ایتدیکی (لوائح الحکم) عنوان عمومیس آتنده کی مقالاتی عمومک مصادف انظار استفاده سی اولمشدر . مشارالیه کندی لساندن مسموع اولدیی اوزره بیوک بردیوان تشکیل ایده سیله جک اشعاری بالآخره بر حریقده محو و نابود اولمش و بک آزی بعض رسائل ستونلرنده پراکنده بر حالد نشر ایدلمشدر . مؤخرآ وجوده کتیردیکی آثاریه بر دیوانجه تشکیل ایدن اشعارینی ترتیب و تدوین ایله مشدر . (۱۳۲۱) تاریخنده استانبولده وفات ایده رک طوبقبو خارجنده کی قبرستانک صول طرفنده والده سنک یاننده ودیعه خاک فنا قلندی .

ابن الامین محمود کمال بک اقدی طرفندن یازیلان ترجمه حالی محتوی اولان دیوانی (آثار مفیده کتبخانه سی) هیاتی معرفتیه طبع ایدلمشدر . میر مشارالیه طرفندن (کمال الحکمه) سمیه یازیلان ترجمه حالی طبع اولونه رق حاصلاتی عثمانلی دوتماسی اعانه سنه اهدا ایدلمشدر . آثار حکیمانه سی (۱) لوائح الحکم (۲) لوامع الافکار (۳) سوانح الیان (۴) مصاحح الايضاح (۵) دیوان (۶) مجله نک بعض موادینی تنقیده دأثر رساله :

ابیات حکیمانه سندن :

لابقا اولدیفن ادراک ایدن اصحاب شعور
اولماز عالمده هوسکار سرور اقبال
دکدر انتهاده ذوق ولذت ابتدا دندر
جوانلق هالین یاد ایتجه ین یوقدر یوق

مقدار قابلیت اولور مورد فیوض هرجامی و ستمتجه لبالب ایدر سبو

مصارعدن :

معراج عشق و شوق ایدی منصوره دار حق
دوخته مقصود آلتماز غنچه تصویردن
عاقل دوشرمی دوشدیکی زندانه بر دخی

مغرور دانش اولمه ادیب و حکیم ایسه ک	بیلدکی سر جلوه عشقی علیم ایسه ک
نفسک تفکر ایله فساد و صلاحی	راز آشنای بحث جنان و جحیم ایسه ک
هر دم کشاده چهره فیض بشاشت اول	کوسترمه خلقه روی خوشونت کریم ایسه ک
ماهیت وجودک عدمدن کنسایه در	فهم ایله وارمی وارلغک ای جان فهم ایسه ک
غیرتکثر ین نقش بهین حقیقت اول	الدائم رنک طور جهان حکیم ایسه ک

محروم خوان تجربه روزگار سین پرورده نواله ناز و نعيم ايسهك
قيد بلاى منت ايدر سلب راحتك محتاج استعانه بخت لثيم ايسهك

«حکمت» کې رها شده یأس اولور دلك

وارسته علائق امید و یم ايسهك

یوق قید ماسوادل قدسی جنابده اولماز خطا صحیفه ام الکنابده
بر نشسته در که سر تراکيب عنصری قالمش نهفته معصره اضطرابده
ارواحك انبساطی اشباح ايدر عیان فهم ایت بوراز مهمی هنگام خوابده
تدقیق اولنسه صورت موهومه در جهان یوقدر وجود نقش نمایش سرابده
آکلاردی اهل زهد طبیعت کرامتن بیلسهیدی سرففع و نشاطی شرابده
احکام اجتهاد ایده من دفع اشتباه محدود ایکن میان خطا و صوابده
رد ایجه انتساب ایدن ارباب ذلتی بر نقطه در مدار ترقی حسابده
نشر ایت کلاک عالمه اهل کمال ايسهك روشندر اشتهار ضیا آفتابده

«حکمت» نوای نالش فیض آشکاره در

ساز صریر خامه معجز خطابده

عنریب اسم فائز بك «استانبولی»

موالیدن (باشماقچی زاده زهدی ملا) نك مخدومی اولوب شهریدر. السنه ثلثه ادبیاتنه واقف
ارباب شعر و انشادن ایدی. هنوز کنج دینهك بر سنده ایکن (۱۳۲۰) تاریخنده منفیاً
(ملاطیه) ده ارتحال ایلدهی. آثار شعریه سندن بر مقدارخی (بردمت چیچك) نامنده کی رساله سی
مختویدر. آثار سائر سندن بعضلریده و قتیله سر محرر لکنده بولوندیغی (خزینه فتون)
اسمنده کی جریده موقوفه ده مندر جدر.

ایاتندن :

سرفرو ایتمز کلاب نخوته رندان عشق

یشه همتده زیرا هربری بر شیردر

جهات عالمه یر کره ایله عطف ننگه
تقوش صفحه سی هپ لاله الاله

عشق بر صاعقه شدتلی غضنفر در کیم
چاک اولور سینه غم پنجه پرزورندن

عاصم مصطفیٰ بک

حضور همایون مقرر لکندن متقاعد (کوچوک قله لی خواجه) دیمکله معروف (عبدالله افندی) ننگ اوغلو اولوب استانبولده تولد ایتدی. صبیان ورشدیه مکتبلر ایله جوامع شریفه درس لرندن و معلم مخصوصدن تحصیل علم و عرفان ایله دی. ایلك مأموریتیه ۱۲۸۹ ده مشیخت علی مکتوبی قلمندن باشلادی. بورادن استعفا ایتدکن صوکره قدس شریف مقاولات محرری و (۱۳۰۱) ده تحریرات مدیری اولدی، وعین تاریخده عمجه سی (بیوک قله لی خواجه خلیل افندی) له برلکده ایغای هیچ ایله دی. آندن صوکره بصره مکتوبی یغندن، عماره متصرف و کالنده بولوندی. نهایت طربزون مکتوبیجیسی ایکن (۱۳۲۰) سنه سنده طربزونده وفات ایده رک (عمارت) قبرستانیه دفن ایلدی. عربجه تکلم و کتابت ایدردی. فارسی و فرانسه زجه یه ده آشنا ایدی. وقعه کربلا حقنده (ناله عشاق) نامیه بر رساله نظم و (بند عطار) ی ینه نظم، نور کجه یه ترجمه ایله مشهورده یالکیز ناله عشاق (۱۳۰۱) ده استانبولده طبع ایلمشدر. دیوانچه اوله بیله جک اشعاری وارسه ده غیر مطبوعدر.

ایاتندن :

غرض تحصیل علم و فضلدن کسب محاسن
محاسن اولماینجه معرفت محض مصیبتدر

عبدالرحمن نریالی افندی «سلیمانیه»

فاضل ادبادن بر ذات اولوب (سلیمانیه) ننگ (میر دوخی) عالمه سنه منسوب اوله رق مولدا (بغداد) یدر. علوم آیه و عالییه یی مسقط رأسیه استانبولده اکال ایده رک اختیار اقامت

ایله دی. لسان عربی و فارسی نیک ادوار مختلفه سنه هاند اشعاری بتون نکاتیله شرح و تقریر
مقتدر ایدی. برآراق بعض مأموریتلرله طشرمه ده بولونقدن سوکره (۱۲۸۸) ده جریده
عسکریه باش محرر لکنه تعیین اولوندی. (۱۳۰۸) ده (لیزبون) شهرنده کشاد اولونان السنه شرقیه
قونفره سنه مأموراً عزیمت ایله دی. (دارالفنون) ایله (دارالمعلمین) ده معاملکی واردر.
(۱۳۲۲) ده ارتحال ایله یوب جوار حضرت خالده دفن ایدندی. آثار مطبوعه لری (میزان
البلاغه)، (سفینه بلاغت)، (فضائل عسکریه)، (تعلیقات بلاغت عثمانیه)، (راحة الارواح -
مقدمه مشوی شرحی)، (برهان الثاقب فی اثبات الواجب) ایله (اقوم المسالك) ترجمه سندن
عبارتدر. السنه ثلثیه بمحق واقف اولدینی کبی (کردجه) (فرانسه) یه ده آشنا ایدی.
لسان و ادبیاته دائر غزته لره برچوق مقالات یازمشدر.

میزان البلاغه | هرایکی سیده قواعد ادبیه عثمانیه دن باحثدر. ادبیات عثمانیه ایله متوغل
سفینه بلاغت | ذواته لزومی اثرلردر.

(تعلیقات بلاغت عثمانیه) جودت پاشانک بلاغت عثمانیه لرینک بعض نقطه لرینک تنقیدینه
دائردر. بواتره مقابله محمود اسعد اقدی طرفندن (ردتحلیل) وحاجی ابراهیم اقدی طرفندن
(تمیز تعلیقات) اسملرنده اثرلر یازلمشدر.

(ترجمه اقوم المسالك) صدر اسبق (تونسلی خیرالدین پاشا) مرحومک سیاست و حکمت
حکومتدن باحث اولوب عربی العبارة اثر اهرمندن التقاط طریقله میدانه کلش براتردر که نسانمزده
سیاست شرعیه و حکمت حکومت نقطه نظرندن یازلمش آثارک یکانه سیدر. متن عربیسی (۱۲۸۴) ده
نونس ده طبع اولونمشدر.

عبدالرحمن فرهمی افندی «مناسرتلی»

فضلائی ابدادن برذات اولوب (مناسرت) لیدر. تحصیلک بدایتی مناسترده پدری مناستر قراسندن
(قیتالی) لی (طالب فائق افندی) دن اکالی استانبول ده در. السنه ثانیه ادبیاته واقف ابدانددر.
فرانسجه یه ده آشنا ایدی. (۱۳۲۲) تاریخنده دیار بکر والیلکندن معزولاً استانبوله
کلیرکن (اورفه) ده ارتحال ایتدی. مدنیت اسلامیه دن باحث (مدرسه العرب) اسمنده توسیعا
فرانسجه دن مترجم تاریخی براتریله قواعد ادبیه یی مین (تدریسات ادبیه) نامنده کی
اثری مطبوعدر.

عبداللطیف مہر بلک «استانبولی»

شرق و غرب ادبیاتہ واقف ، شاعر و منشی بر ذات اولوب شہریدر . حیفہ کہ کنج ایکن
بایہ استبداد ایلہ اوروپایہ فرار ایدہ رک (۱۳۳۳) دہ انکلترونک (فولکستون) شہرندہ ارتحال
ایلہ دی . آثار مطبوعہ سی (تاریخ ادبیات عثمانیہ) ، (رشید پاشا - ترجمہ حالی) (منظوم تصویر
وجدان) ، (اجلال یاخود ویانہ محاصرہ سی) ، (بدریہ) بردہ فرانسه ارباب قلمندن موسیو
(فازی) ایلہ مشترکاً (آمورتورک — Amour Turque) اسمندہ فرانسزجہ برائری واردر .

بلبل منظومہ سندن :

خلاف حکم خلقت آدمہ مسکن سفالتدر
تعالی بوندہ انساندن زیادہ بر طیمتدر
بو عاجز قوشده آیا بویله علویت نہ حالتدر
کوچوکلکله بویوکلک کوستر برکیم جای حیرتدر
نہ علویدر کہ ہب علوتی الہام ایدر بلبل

(لازم سہ) ردیفلی غزلندن :

صاقین بر فردی اینجیتہ او بوبده نفسکہ بردم
تمدن عالمندہ غیرت افراد لازم سہ

سطور عقل و شرعی خون الحاد ایلہ حک ایلہ
اگر بر ملتک اخلاقفی افساد لازم سہ

سی

سعیدر بخش ایلین انسانہ فر
جہد و ہمت نائل دولت ایدر
علم ایسہ ثروت کی ایتمز کدر
علمدر اہل کمالہ سیم وزر
سعیلہ عالمده بر آدم کنزر

لیس للانسان الا ماسی

علم و فضلی آدمی ایلمر شهیر
علایدر وجدانکی شخصی امیر
جای عزیزی اهلنه ایلمر سریر
کیم اولورسه راه غیرتده دلیر
کندینه مقصودی بولمقدیر یسیر

ایس للانسان الاما سنی

سبی ایدر اربانه دولت عطا
عن و فری اهلنه ایلمر لقبا
نائل آمال ایلمر مطلقا
کیم اولورسه مالک فضل و دها
جاییدر اول فاضلک جای علا

ایس للانسان الاما سنی

شاعر حجا کو (اشرف) مرحومک (حسب حال) اسمنده کی اثرنده ممدوخ بک حقنده مفصل
برمنظومه تاریخیه واردر .

عاجبین یاشا « بره وه زه لی »

علما و ادبای وزرا دن منشی بر ذات اولوب (بره وه زه) لیدر . آخر مأموریتی اولان
(جزائر بحر سفید) ولایتی والیلکندن مأذوناً استانبوله کهرک بین مصالحی تسویه ایچون تشکیل
اولوفان قومیسینه مأمور اولمشدر . (۱۳۲۴) ده بیلدیز سراینده نجف ارتمال ایدره رن فاتح
ترتبه سی حظیره سنه دفن ایدلدی . عربجه ، فرسجه ، تورکجه ، آرنافوودجه ، فرانسه زجه ،
رومجه یه آشنا ایدی . آثار مطبوعه سنک الک بیوکی (مثنوی شریف) ترجمه سی در . (قصیده
برنه) بی ده ترجمه ایله مشدر . اخلاقه دائر (سعادت دنیا) اسمنده بر اثریله فضائل و مزایات
اسلامیه یه عائد (معالی اسلامیه) و رهایین نصارادن برینک قرآن حقنده کی تفوهاتنه قارشی
(مدافعه) نامنده رساله سی و (بورس) یه دائر بر اثری واردر . تورکجه (نحو عربی) سی
رومجه منظومه لری اولدینی مرویدر .

علی مظفر بك

محررين غمانيه دن دكرلى برذات اولوب شهريدر . (۱۳۳۰) ده ارتحال ايده رك (اسكدار) ده (قره جه احمد) مزارستانده عالمه سنه مخصوص مقبرديه دفن ايدلدى . اوتوز قادار متنوع آتارى واردركه بعضيلرى بروجه آتى در : (برسرگذشت)، (لطائف نادیده)، (ژاينۇنياده سياحت)، (جين)، (بالونله سياحت)، (تراجم احوال مشاهير)، (عبدالازل پاشا)، (اسپانيا آمه ربقا محاربه سى)، (حبشستان حقنده معلومات مجمله)، (كره ارضك صورت تشكلى)، (زلزله حقنده معلومات) .

عزت افندى

طرز قديم انشايي آكديرر واسع قريحه لى منشى برذات اولوب (روسجق) ايدر . اكال تحصيلدن سوكره مأموريت دولته سلوك ايده رك مكتوبچيلغه ارتقا ايمشدى . (۱۳۳۰) تاريخنده استانبولده متقاعد ايكن ارتحال ايتدى . قاضى كوينده قوش ديلنده (محمود بابا) تربه سى جوارينه دفن ايدلدى . (منشآت عزت)، (نفحة الادب)، (يكى اثر لرم)، (جانباز چوجوق)، (درج بدايع) اسملرنده انشايه متعلق آثار مطبوعه سى واردر .

عزت پاشا « قيصريلى محمد عزت پاشا »

فضلاى عسكريه دن متفنن برذات اولوب (۱۲۵۸) تاريخنده (قيصري) كويلرندن (طاوولوسون) كوينده علمادن (آتش زاده محمد افندى اوغلو اسماعيل افندى) صلبندن دنيايه كلدى . ياشى تحصيل چاغنه كلديكى زمان دهده سى (محمد افندى) دن قرآن كريمى تعلم وحفظ ايتدى . (۱۲۷۳) سنه سنده باباسيله استانبوله كابوب قيد اولوندينى بايزيد رشديه سنده تحصيلنى بئيردكن سوكره اعدادى عسكرى يه وبعده مكتب حربيه يه كچه رك (۱۲۸۴) تاريخنده اركان حرب يوز باشيلغيله نشأت ايله يوب ارضروم استحكاماتى انشاآت قوميسيونه تعيين اولوندى . بوقوميسيون وظائفيله يدى سنه اشتغال ايده رك درسيم - دياربكر، ارضروم - قارص، قارص - اردهان، اردهان - باطوم يوللرينك كشفنده وارضروم - طربزون يولى انشاآتنده بولوندى .

(۱۲۹۳) سنه سی (قاراداغ)، متعاقباً یانیه جهتند و (۱۳۰۱) ده آلاصونیه ده تحشید اولونان اردونک برنجی (رجب پاشا) فرقه سی ارکان حربیه سی ریاستند ایفای وظائف ایله دی. (۱۳۰۹) ده میرلوالغه ترفیع ایله یلکه حربیه نظارتی انشآت دائره سنه مأمور ایلدی. بو دائره ده ایفای خدمت ایتمکده ایکن عارضه وجودیه سی طولانیسیله (۱۳۳۵) تاریخده تقاعده سوق اولوندی. و (۱۳۳۰) تاریخده ارتحال ایله زک قرهجه احمد مزارستانده عالمه سنه مخصوص قبرستانه دفن ایلدی.

آثاری غیر مطبوع اولوب بوجه آتیدر:

(۱) قاموس فارسی: یکریمی سنه لک برتبعات فاضلانه ثمره سی اولمق اوزره میدان کیش اولان بو اثر متعدد فرهنگره مراجعت ایلمک شرطیه برهان قاطعک توسیعندن عبارتدر. فارسی کلماتک عربیه کی مقابلدرینی بولمق ایچون ده (مقدمه الادب)، (قاموس)، (صحاح)، (اختاری) کبی مشهور لغات عربیه کتابلرینه مراجعت اولونمشدر.

برده تورکی، عربی برر فهرس علاوه ایلمشدر که بو فهرس واسطه سیله ده بر کلمه لک اوج لسانده کی مقابلی تعیین قلمشدر، منظور عاجزی اولان بو مهم اثر وجوه عیدیه ایله موجب استفاده وشایان طبعدر.

(۲) غنجه بوستان: شیخ (سعدی) مرحومک مشهور (بوستان) نک نظماً ترجمه سیدر.

(۳) ترجمه یوسف وزلیخا: مولانا (جامی) نک یوسف وزلیخاسنک نظماً ترجمه سیدر.

(۴) ترجمه نان وحلوا: (بهاءالدین آملی) نک (نان وحلوا) منظومه سنک نظماً ترجمه سیدر.

(۵) ترجمه نان وینیر: (بهاءالدین آملی) نک (نان وینیر) منظومه سنک نظماً ترجمه سیدر. بونلردن باشقا ادبیات عربیه یه متعلق بعض آثاری ده نثرأ ترجمه ایتمشدر.

حکایانه بر غزلی:

کور چشم عبرت ایله آغافل آقار صوبی

عمرکده ایشته بویله کچر صانکه قار صوبی

الله یولنده صرف ایله کور آب رویکی

هر خاکساره صرف اولنماز وقار صوبی

خوف خداده کوزدن آقان ایکی قعاره صو

مقبولدر سن عینکه آما فوقار صوبی

عالم یاننده بخته کیریشمه سکوت ایت
ساحلده اشمه قویوی آجی جیقار صوی

برجسم کیم غضب کویدر هرج و مرج اولور
نار غضب آلاولانه « عزت » یاقار صوی

عصمت بك « مستجابی زاده ابراهیم عصمت بك — بالیکسری،

مقدمات علمی و طئی اولان (بالیکسری) ده کوردکدن صوکره کنج ایکن استانبوله کله رڭ
علی الاصول علوم هریبه یی تکمیل ، فارسی و فرانسزجه یی تحصیل ایله دی . (۱۳۱۳) ده
مکتب حقوقدن ده علی الاعلی درجه ده مأذونیت رؤسی آلدی . طریقت خلوتیه شعباتندن
جراحیه شعبه سنه منتسب و (طریق مولوی) به محب ایدی .

علوم اسلامییه و معارف غربیه به واقف ، نظم و نثرده صاحب قلم ، اخلاق فاضله اصحابندن
بر ذات اولدیغه آناری شاهددر . (ناجی) مکتبه منسوب اولمقله برابر شعریه کندیینه خاص
بر وادیسى رقیق و معنیدار اشعاری وارددر . (۱۳۱۷) تاریخنده بر افترایه قربان اوله رق
(میدیلی) به قلعه بند ایدلمش انقلابدن اول از میرده اقامت ایتدیرلمشدر . بعدالانقلاب استیفاف
حقوق اعضا لهنه تعیین اولونمش سده براز صوکره استعفا ایدرک دعوی وکالتیه اشتغاله باشلامش
و (۱۳۳۵) محرمنده قبول ایتدیکی (اسپارته) استیفاف مدعی عمومیلکننده ارتحال ایله مشدر .
شا کرد و محب خاصی ابوالسعود زاده (سعود بك) ك سویله دیکی تاریخ منقوط بروجه آتی در :

بر الهی ادیب کامل ایدی
واصل اولدی خدایه عصمت بك
اوقو بر فاتحه یله تاریخن
رحلت ایتدی بقایه عصمت بك

۱۳۳۵

آثار مطبوعه سی

- (۱) (فا) حرفندن آشاغی (لغت ناجی) نك اكالى
- (۲) فروق الفاظ : تدقیقات لغویه به داژدر .

- (۳) ترانه : اشعار نوهوسانه سی جامعدر .
(۴) داستان ظفر : عثمانلیلرک روم ایلییه صورت مرورینی حاکی بر منظومه تاریخیه در .
(۵) نائلی قدیم : ترجمه حال و محاکمه آنارینی حاویدر .
(۶) شکوفه چین : اطایب ادبیه و تاریخیه متعلقدر .
(۷) رفائل : اسکندر افندی ایله مشترکدر .
(۸) رباعیات خیام منتخباتی ترجمه لری : غیر مطبوع اولوب تکمیل نسخه سی سعود بکده محفوظدر .

بر نعت رسولی :

ای اولان معراج برهان علوشان سکا
ارتباطیله رهین اعتلادر جان سکا
دور ایدر حول فروغ طلعتکده صبح وشام
آفتاب و مه ایکی پروانه سوزان سکا
آنده هراختر بررکوزدرکه نورک عکس ایدر
آسمان اولمش هزاران چشم ایله حیران سکا
عرشه قارشی چوققیدر ای نیر رخشان حق
مظهریتله تفاخر ایله سه دوران سکا
فکر اولوندجه علو پایه قدسیتک
عرض تقدیس ایله یوب حیران اولور انسان سکا
دوک یاشک ای درد مند معصیت کیم تا اوله
موجب غفران سرشک دیده کریان سکا
یا رسول الله اولوردم معصیتله بن تباه
اولماسه کوکلده کر الله بر ایمان سکا
ایتمه محروم شفاعت ای حیب حق بنی
ماسوادن یوز چویردم باغلادم وجدان سکا

عارف بک « مبارزاده — مایانه زاده محمد عارف بک »

طریقت شعبانیه عرفاسندن و علم و ادب منتسبلرندن بر ذات اولوب قره دکز بوغازنک

(بالطه لیاننده) تولد ایله مشدر . او زمانك مکتب عالیسی اولان (مکتب عرفان) ده ا کال تحصیلدن سوکره باب عالی وبالاخره باب سرعسکری اقلاننده ایفای حسن خدمت و آرزوی ذاتیسیله اختیار تقاعدله (۱۳۳۹) تاریخنده اقامتگاهیی اولان (چنکل کوی) نده دار آخرته رحلت ایدرهك وصیتی موجبجه (نقاش) قبرستانه دفن ایدلدی .

آثار قلمیسی بوجه آتی در :

- (۱) عطیه سبحانیه شرح غوث کیلانیه . مطبوعدر .
 - (۲) خزینه نور .
 - (۳) ترجمه فقه کیدانی .
 - (۴) شرح غزل عصمت بخاری - کلدسته عصمت .
 - (۵) مفتاح حصین رحمانیه فی ارض وجود رحمانیه - شرح نطق حضرت سنبیل .
 - (۶) دافع الظلم فی قلوب الامم - شرح نطق حضرت وفا .
 - (۷) تحفه شمسیه - شرح نطق مولانا .
 - (۸) تحفه سیفییه .
 - (۹) ایضاح المرام علی ولاده سید الانام - شرح مولدنی .
 - (۱۰) خزائن انوار ودقائق اسرار - تراجم احوال اصحاب .
 - (۱۱) شئون حق علی ماجری السبق - وقایع اسلامییه .
 - (۱۲) واردات سفریه .
 - (۱۳) ذیل واردات
 - (۱۴) استدعای مرامت - شرح نطق سیدبدوی .
 - (۱۵) جلب سرور و سلب کدور - شرح قصیده منفرجه .
 - (۱۶) دیوانچه .
- آثارینك قسم اعظمی دها حال حیاننده دلالت عاجزیله (اسبکدار) ده (حضرت هدایی) درگاه شریفی کتبخانه سنه وقف ایدلمشدر .

عمر سیف الدین بك

۳۱۹ سنه سی مکتب حربیه دن یتیمشدر . (از میر) و (سلانیک) مطبوعاتنده نشر ائاره باشلامشدر . مؤخرآ استانبوله کلهرك مختلف غزته و رساله لرله ادبی منظومه لر، ملی

مقاله‌ها؛ و بالخاصه کوندن گونه ساده‌لشن، شاقراقلاشان بر اسلوبه حکایه‌ها یازمش در. ممتاز بر تورک حکایه نویسی، رومانجیسی اولق استعدادنی کوسترمش در. ادبیاتمزک، لسانمزک کندی طبیعت واستقلاته صاحب اولسی فکرنده مصر ایدی. استقبال مرحالده حالان زیاده کندینی اعزاز واجلال ایده جکدی. کنج بر سنده وفائی شبهه‌سزکه بر ضیاع در. آثار مطبوعه‌سی (مکتب جوجوقلرنده تورکک مفکوره‌سی) در؛ مع مانیه یومی، اسبوعی جرائد و رسائلده نشر ایدیلن منظومه‌لری، مقاله‌لری؛ بالخاصه حکایه‌لری بویوک بر جاد تشکیل ایده جک درجه‌ده در. بر منظومه‌سی بوجه آتی در؛ مرحومک عربی، فارسی ترکیبیرینک عروض وزننک شدله ترکی طرفداری اولدینی ده اونودولمالیدر.

نشانی

قورولرده بلبلرک رؤیاسی	آچیلمايان کلر ایله سوسله‌نیر؛
اوداسنده یالکز قالان شو اسیر،	شوکنج قیزک نه درخزین خولباسی؛
ماوی اییک دیواننه اوزانمش،	یوواسنده خاستا یاتان قوش کبی
سسز، ساکن، هیچقیریور! سبی	سویله نیلمز! نه آجیقلی صاقلایش...
قورولرده بلبلرک رؤیاسی	آچیلمايان کلر ایله سوسله‌نیر؛
اوداسنده یالکز قالان شو اسیر،	شوکنج قیزک نه درخزین خولباسی؛
شوکنج قیزک بیلمه‌ین خولباسی،	بلکه شیمدی اورالده چاریشان،
اورالده جان ویره رک شان آلان	بر اسمسز قهرمان...

غ

غریبی

شعراي متصوفه‌دن بر ذات اولوب کنیه‌سی (غریقی بن یوسف بن مزید) در. مرتب دیوانی و (۹۵۱) تاریخنده تألیف ایتدیکی (اسرار اولیا) اسمنده تورکجه بر اثری واردر.

غزالی محمد افندی «دلی برادر» — بروسوی

مقتدر عثمانلی شاعر لرندن اولوب (بروسه) لیدر . (دلی برادر) شهرتیه بنام اولدی .
سلطان بایزید ثانی شهزاده لرندن (سلطان قورقود) ک مقبرلرندن ایدی . (دافع الغموم و رافع الهموم)
اسمنده کی اثرینی مشارالیه نامنه یازمشد . خلقت آدمدن سلطان سلیمان قانونی دورینه قدر
فارسی العبارة (مرآت الکائنات) اسمنده بر تاریخی اولدینی مرویدر . بروسه ده (کیکلی بابا)
درکاهنه شیخ اولدینی چون اشعارنده (غزالی) تخلعی اختیار ایدی . اواخر عمرینی متقاعد
(مکه مکرمه) ده کچیرمشد . (مات برادر عزیز) ترکیک دلاتی اولان (۹۴۲) تاریخده
وفات ایده رک بنا ایله دیکی مسجد حظیره سنده دفن اولوندی . بشیکطاش جوارنده ده نامنه
منسوب بر مسجدی واردر .

اشعارندن :

مجنون که فنا دشتی سیر ایتدی سراسر
غمخانه مه کلدی دیدی حالک نه برادر

بیتی (دلی برادر) لقیله شهرت بولماسنه سبب اولدی . آثاری مطبوع دکدر .

غباری

زمره قضاتدن و قدما ی شعرا دن بر ذات اولوب (موغله) جوارنده (اوله) قصبه سندن در .
تذکره سهی ده مندرج ایاتی درج ایدلدی .

دره جه بولما یوبن سنده نشان دهی غنجه دلتنک اولوب چاک ایدر اوش پیرهی
کل رخک شوقی ایله لاله شهید اولدی مکر کاول جکر سوخته نک قانه بویاندی کفنی

غزالی کرای «قربمی»

قریم کرایلری ایچنده شهابجه ، شاعر لکجه تمیز ایدنلر دندر . بر آراق ایرانیلره اسیر

دوشدی . عثمانلی اوردوسنه خدماتی سبق ایتشد . السنه ثلاثه انشا و شعره مقتدر اولوب مرتب دیوانی و فضولینک (بنک و باده) منظومه‌سه (کل و بلبل) عنوانلی نظیره‌سی و (خواجه سعدالدین ، غنی زاده نادری ، حسین کفه‌وی) ایله منظوم و منشور مکاتباتی وارد .

علم موسیقی به آشنا ایدی . اموال غنائم ایله متین بر قلمه یاپدیرمشدر . (۱۰۱۶) ده (آق مسجد) ده مطعوناً وفات ایتدی . بوراده بر جامع شریف انشا ایتدیرمشدر . حماسیاته متعلق اولوب معارفندان عسکریه ایله باجمله شعرای عثمانیه‌نک معلوملری اولان شو :

دایته میل ایدرز قامت دلو یزینه	توغه دل باغلامشز کاکل خوشبو یزینه
هوس تبر و کان چیقمدی دلدن اصلا	ناوک غمزده دلدوز ایله ابرو یزینه
سوره‌ریز تیغمزک ذوق و صفاسن مردم	سیم تنلره اولان لذت پهلویزینه
کردش توسن زیباده قطاسی دلبند	باغلا دی کوکلزی زلفله کیسویزینه
سوه‌ریز اسب هنرمند صبا رفتاری	بر بری شکل صنم برکوزی آهو یزینه
کوکلز شاهد زیبای جهاده ویردک	دلبر ماه رخ یار بری رو یزینه
سفرک جوری چوق امید وفا ایله ولی	اولدق اشته‌سی بر شوخ جفا جو یزینه
اولمشز جانیه‌له بالله غزایی تشنه	قانی دشمن دینک ایچرز صو یزینه

غزلی بر چوق شعرا طرفندن تنظیر و تخمیس ایدلمشدر که شهید سعید پدرم (رفعت‌بک) ده تنظیر ایدنلر جمله‌سنددر . (قافله شعرا) ده ارکان حرب میر آیلرندن بدری بک [سابق اشقودره والی و قوماندانی بدری پاشا] تخمیزی مندرجدر .

غنی زاده نادری محمد افندی «استانبولی»

(عبدالغنی افندی) نک مخدومی (خواجه سعدالدین افندی) نک تلیدیدر . شعرای علمانک اعظمندن اولوب قاضیمسکر ایکن (الجنة مشواه) ترکیبیه (نادری کندی بو دورک حیفا) مصرعاتک ناطق اولدینی (۱۰۳۶) تاریخده استانبولده وفات ایله‌دی . فائحه (عابدجلی مسجدی) حظیره‌سده مدفوندر . مرتب دیوانندن باشقا تفسیر بیضاوی به نا تمام حاشیه‌سی ایکی بیک بیتلی بر (شهنامه) سیه باخصوص (۸۰۰) بیتدن عبارت اولان (معراجیه) سی و (رساله قلمیه) سی وارد . علم خطوده منتسب ایدی . شهنامه‌سی (سلطان محمد ثالث) ایله (سلطان احمد اول) زمانلی مصور اولوب برنسخه‌سی (یحیی افندی) کتبخانه‌سده وارد .

ایاتندن :

دردکله عندلیب چمن قیلدی ناله لر سندن شکایت ابتدی کلی ایله یوب سیر

غربی درویش احمد

درویش احمد ویا (احمدالغربی) مخلصیه هجا و عروض وزننده مختلف الماهیه اثرلر یازمش اولان بو ذاتک (طوسیه) لی اولدینی مرویدر . اون ایکنجی عصر رجالتدن اولدینی دیواننده کی بعض قیودات تاریخیه دن آکلاشیلور . (۱۱۷۵) محرمک اون بشنده مطعوناً اون آتی یاشنده وفات ایدن اوغلی (عبدالوهاب) حقنده هجا و عروض وزنلرنده مختلف و مؤثر مرثیه لر تنظیم ایتشدر . او مرثیه لر دن ، زوجه سنک اوغلندن اول وفات ایتدیکی ، برقیزیه براوغلی قالدینی و عائله جه چوق صیقیتیلره معروض قالدقلى آکلاشیلور . دیوانسک بر یرنده طونه دن بحث ایدیور . زمانی رجالتدن (فرهاد آغا زاده یشار بك) ایله (۱۱۶۶) ده وفات ایدن (خدا وردی پاشا) حقنده تاریخلر تنظیم ایتشدر . (یکی بازار) ده مدفوندر .

(باقی) ایله (نابی) نک برر غزللرینی تخمیس ایتش اولان بو شاعرک عروض وزنیه یازدینی شعرلر اولدجه متین و سلیسدر .

اهل حقک نظری هرکسه کیما کیدر
کوکلی کامل اولانک عینله دریا کیدر
کیم که سعیله واروب عارف بالله اوله
حق حقیقتله اولان صورتی معنا کیدر
مشربی عالی کیمک اولسه بلاشک اووجود
باغ عالمده همان بر کل رعنا کیدر
هرکه خدمتله مصاحب اوله عاشق اولانه
صدقله صادق اولان علمله دانا کیدر
اهل نظم اولان ارنلر آراسنده «غربی»
قوشلر ایچنده او بر بلبل کویا کیدر

غالب اسعد دوده « شیخ غالب - استانبولی »

شهری الاصل اولوب شعرای عثمانیه نك سرفرازانندن عارف بر ذاتدر . (اثر عشق) ترکیبی تاریخ تولدیدر . بك کنج ایکن سوق شوق ایله قوییه به کیده رک درگاه مولاناده اکل جله ایتدی . مؤخرآ استانبوله عودتله برمدت حجره نشین اولدقدن صوکره غلطه مولویخانه سی مشیخته کجدی . اولدن مخاصی (اسعد) ابدی . صوکره دن (غالب) تخلص ایتمک باشلادی . طبیعت شاعرانه امحباتك فوق العاده یارادلمشلدن معدوددر . بدایع حسیات اعتباریه فضولینك (ایللی و مجنون) نه من وجه نظیره اولان (حسن و عشق) اسمنده کی مشهور منظومه سی لسانم زده مثنوی طرزنده یازلمش [سلیمان دوده نك مولدی ، فضولینك لایلا و مجنونی ، خاقانینك حلیه نبویه سی ، نشاطینك حلیه انیاسی ، نابی عثمان دوده نك معراجیه سی ، جورینك حلیه چهار یاری ، آذرینك نقش و خیالی ، یحیی بکك کنجینه رازی ، حمدالله چلی نك یوسف وزلیخاسی ، نابی نك خیریه سی بو جمله دندر] اشعار اسلافك اك كوزلی غدا اولتورکه (ختام المسك) ترکیبک کوستر . دیکی تاریخده بکرمی آلتی یاشنده ایکن یازمشدر . دیواننده عاشقانه ، مصروفانه اشعار وارددر . دیوانیله (حسن و عشق) ی بریده اوله رق مصرده طبع ایدلمشدر . ضیا باشا بو اثر حقنده : (گلشدر او شاعر یکانه ، کویا بو کتاب ایچون جهان) بیتنی سویله مشدر . یونلردن باشقا (شرح جزیره مثنوی) ، (ترجمه تحفه بهیه) ، (محبة الصافی) اسملرنده غیر مطبوع آناری وارددر . رحلتی (کوجدی . غالب دده یا هو دیوب اهل حاله) (کجدی غالب دده جانندن یا هو) مصراعرینك دلالت ایتدیکی (۱۲۱۳) تاریخده مرقدی غلطه مولویخانه سنده (حضرت شارح) تربه سنده در . انتسابی یکی قبو مولویخانه سی مشایخ عارفینندن (علی نطقی دوده) دندر . زمانمزاجله ادبسی طرفلرندن یازیلان ترجمه حال ادیبانه لری (۱۳۲۸) حزیراننده انتشار ایدن « حق » غزته سنك هفته لق علاوه سنده مندرجدر .

حسن و عشق منظومه سنك معراج بی فصلندن :

جوش ایلدی چون محیط وحدت	معنایه مبدل اولدی صورت
هم صورتی کیردی سر وحدت	معنا ی قدیم بولدی صورت
تا که کورونوب حریم اقضا	عبدینك اولدی سری پیدا
اول ساجدا ولوب حق اولدی مسجود	دیندی بو مقامه غیب مشهود
ارواح رسل جماعت اولدی	الله بیلیر نه حالت اولدی
ای خامه او رتبه اوله چالاک	اسرار نبوت اولمز ادراک

ایاتندن :

قدردر وکوهری طلم بیلیر آدمی اما ینه آدم بیلیر .

تجردسه مرادك كوی جانانده فدا قیل جان جیقلماز جامه احرامدن سی ایتمه قربانسر

مصارعندن :

چكمه غم دستكیبرددر الله سكا

صو او یور دشمن او یور خسته هجران او یوماز

ولد باك اولور باعث اعزاز پدر

سینه شیطانده جوهر ایمان غلط .

غالب مصطفی بك « لسقونجلی »

آشتریان بر شاعر اولوب (لسقونجه) لی اسماعیل باشانك مخدومیدر . کنج دینه جك بر سنده ایکن (۱۲۸۴) تاریخنده ارتحال ایدرهك (طوب قانی) خارجنده پدری یانه دفن ایدلای . ادبای عصردن (ابن الامین محمود کال) بك اقدی طرفندن تحریرینه همت بیوریلان ترجمه حالی محتوی دیوان (آثار مفیده کتبخانه سی) هیئتی معرفتیه طبع اولوندی شعرده کی مسلكی نائل قدیم طوریدر . (نامق کال) و (هر سكلی عارف حکمت) بککر کی اساتذه ادبا (استاد محترم) وصفیه تجیل ایدر لر دی . (عمری وفا ایدوبده ادبیات جدیده نك مظهر رغبت اولدینی زمانلری ادراك ایتسیدی طرز قدیمده کوستردیکی قدرت بیانی طرز جدیدده داها مبذول داها بدیع صورته ابراز ایده بیلیردی) . مطبوع دیوانندن اول ترتیب ایندیکی (دیوان اول) ی مبادی شبانه سوبله دیکی اشعاردن متشکلدر که مرحوم پدرینك دیوان کتابتیه وائده بولوندینی ائشاده محترق اولمشدر . زاده طبع بلیغانه سی اولان :

قالوب نفی معجز کون او رنك سخن محلول

سخن سنجان روم اولمشدی هر بر عصرده طالب

ایدنجه شیمدی دعوی طبع اول جاہ معلاپی

دیدي حکام دیوان قضا 1 حکم للغال

قطعه فاخرانه سی زمانی ادبای طرفندن تصدیق ایدلمشدی .

غزلایانندن :

اهل دل محبت نا جنس ایله شادان اولماز
بزم جهال کی عارفه زندان اولماز

ایله تحصیل کمال ایتمه فایده شکوا
مدت عمری کی عاقله دوران اولماز

سر تقدیر وقوعات جهاندر نظر ایت
چشم عبرت کی هیچ آدمه میزان اولماز

مظهر فیض عبودیت اولاندر انسان
یوقسه معنیده کشتی ایله انسان اولماز

علم ایسه مقصدا کر عارف نفس اول «غالب»
کنندنی بیسالمه بن آدم کی نادان اولماز

دیگر :

سرتسر آینه اولسه کورمه من روی صفا
صیقل وحدتله جان ویرمه بن نور جلا

تیز سرتسر تبر دعاسن عرشه تا ایصال ایدر
قبله ابروی یاره اول کیم ایلر اهتدا

عالم عشق ایچره بیلمز راه وره دان اهل دل
عاشقه فیض خدای مستعاندر بر رهنا

داغ داغ ایت سینه کی سرتیشه توحید ایله
مشعل افروز ره عشق اول دیلرایسه اهتدا

کچم ای «غالب» هوای کاکل دلداردن
سرتسر باغ مرادم روزکار ایتسه هبا

ایلیانندن :

سر رویک فہم ایدرمی «غالب» هر کج نظر
نقطه خال سپیده کیزلیدر معنای عشق

مبتلای عشق اولان البته جانان آزار
بویله در قانون حق درد اهل درمان آزار

اهل همت سوزی پامال اولماز
کرما وعدینی انجیاز ایلر

ترجمان رازیدر نقش وجوهی عالمک
حالتی هرکس بیان ایلر لسان حال ایله

متحددر اول قدر عالمده «غالب» حسن و عشق
اهل دردی صورسه لر دلدار کندی کوستر

مصارعندن :

مانع رزق اولانک رزقی مولا کسبون
لسانه کلهین برهان وجدانی معطلدر
حقیقت آشنایان وجوده ماسوی یوقدر
کلاستان جهانده برکیاه نابجا یوقدر

غمری عبدالقادر افندی

شعراي متصوفه دن و ترجمه حالي مشايخ فصلبنده مذکور (شيخ عبدالرحمن طالبنی)
خلفاستدن (سيواس) ده مدفون (نور علی بابا) نك مخدومی در . كنچ دينه جك برسند ايكن
(۱۳۰۳) ده ارتحال ايده رك بدري يانسه دفن ايدلدي . ديواني مطبوعدر .

مطلعندن :

آهي رحمتك باراني صاچ
كوكل باغنده اميدم كلن آج
زبان شوقله جان عندليبي
جهانه وصف ايده حسن حبيبي

غریبی «اعظمی بوسف غریبی»

عاشقین شعرادن بر ذات اولوب (اربیل) دندر . (۱۲۱۰) کسور تاریخلرنده مملکتستده
ارتحال ایله دی . دیوانی مطبوعدر .

مطلعندن :

حمد خدا که واجب اولور جانه ابتدا
قیلدم ادای حمد ایله دیوانه ابتدا
حمد اول حکیم قادر وفرد و قدیمه کیم
حمدی اولوندی مطلع عنوانه ابتدا

ف

فناج سلطان محمد

مظهر حدیث (نعم الامیر) بولنان بو پادشاه ذی شانک نائل اولدینی فتوحات عظیمه شرفندن
باشقا الی لسانه وقوفی کبی فضائله منظم اولان اقتدار شاعرانه سی مسلم انامدر . شعرده
(عونی) تخلص بیورورلردی . حماسیات طرزنده اولوب بیت آتی ایله باشلایان غزللری مشهوردر .
کرچه موجودتدا کر شعراده برایی غزللرندن باشقا اشعاری کوروله مزایسه ده معارفندن عصردن
دیاربکرلی (علی امیر افندی) نک برجوق تبعات نتیجه سی اوله ق تحریر بیوردقلری (جواهر
الملوک) اسمنده کی اثر مطبوعه لرنده مرتب دیوانلری اولدینی مصرحدر . غزلیات شاهانه لرندن
۱۴ غزلی حاوی اولوب (دیوان عونی) سرلوحه سیله ۱۹۰۴ سنه میلادی سننده (برلین) ده طبع
ایدیلن نسخه بونک مؤیدیدر .

ابیات شاعرانه لرندن :

ساقیا می صون که بر دم لاله زار الدن کیدر
ایریشوب فصل حزان وقت بهار الدن کیدر

یوقدر ظلمه رضامن عدله بز مائلرز
کوزلرز حقك رضاسین امرینه قائلرز

ارتخالی (نورالله قبره نو آ) مصر عیله (دهاء خیر) ترکینک ناطق اولدینی (۸۸۶) ناربخنده در.
فاتح سلطان محمدخان حضر تلرینک علوه و فونوک امر ترقیسی خصوصنده ابدال بیوردقلری
همم جلیله ملوکانه لرینی و او زمانکی مکتبلره اصول تدریسک اصلاحی امرنده کوسرتدیکی
غیرتی ارئه ایتک ایچون مطلقا مکتبلردن و اصول تدریسدن بجه احتیاج وارددر. استانبولک
فتحندن سوکره انشا ایتدیردکلری مدارس علمیه یه ضمیمه اولمق اوزره کندی ناملرینه منسوب
اولان جامع شریفک اکالی متعاقب اوراده دخی مدرسلر کشاد ایتشلردر. بو مدرسه لرده کی
مدرس لک و ظافی شمدی یه قدر دیگر مکتبلرده بولنانلردن زیاده ایدی. سلسله مراتب
علما تشکیلی و اصول تدریسک شعبات مختلفه یه تقسیمی صدر اعظم (محمود پاشا) نک اثر
همتدرکه کندیسی دخی قیمت شناس علم و معرفت اولدینی جهتله بو مؤسسات علمیه نک توسیعی
ایچون خیلی اقدام ایتشدر. مدرسه مداوملری (طالب) نامیه معروف ایدیلر و (تمه)
اسمنده کی سکز مکتبه مربوط حجره لرده اقامت ایدرلردی. هرتمه نک سکز حجره سی وار
ایدی. هر حجره اوچ طابله تخصیص ایدلش ایدی. دیمک که هر مدرسه یوز طقسان طالبی
استیعاب ایده بیلیردی. هر طالبک شهره اون ایکی آچه وظیفه سی وار ایدی. تحصیللری بر
اصول و انتظام دائره سنده ایدی. کوردکلری درس لر علم نامی آلتنده اون شعبه یه انقسام
ایدردی. (علم صرف، علم نحو، علم منطق، علم کلام، علم آداب، علم بدیع، علم معانی،
علم بیان، علم هندسه، علم هیئت) بو علومک کافه سنه وقوف کسب ایدنلر دانشمند عنوات
آلیرلر و بونام ایله یاخود (معید) صفتیه کنج طالبلرک تدریسه مأمور اولورلر ایدی. دانشمندلر
بالاده تعداد اولونان علوم ایتمام ایدنجه کوچوک مکتبلره معلم یاخود امام اولمغه صلاحیت قازانیرلر
ایدیکه بو حالدده علوم علمیه تحصیلنه احتیاجلری قالماز ایدی. شوقدرکه مدرس لک و ملالقی
کبی مناسب رفیه دنده صرف نظر ایتمکه مجبور اولورلر ایدی. چونکه بو مقامات اصول
فقه آشنا و مراتب عالییه حائز اولانلره منحصر ایدی. نامزدلر (ملازم) تسمیه اولونورلر
ایدی. مدرس لک درجه لرینه کوره یکر میدن آتمش آچه یه قدر وظیفه لری وار ایدی. بو
وظیفه لری اعتباریه کندیلری دخی (عشرین، نائین، اربعین، خمین، ستین کی) ناملری حائز اولورلر
ایدی. فاتح سلطان محمد جامعنه مربوط سکز مکتبک معلملری الیشر آچه آلیرلر ایدی.
مکتبلری ده (جنات علوم) نامی حائز ایدی. حضرت فاتح ابوب سلطان جامی ایله ایاصوفیه ده دخی
بردمدرسه انشا ایتدیرمش ایدی. وظافی مساوی اولان بیوک مدرس لر آره سنه مراتب فخریه

وضع اولوندى . مدرسلر عموميتله (خارج و داخل) اولوق اوزره ايكيه تقسيم ايدلدى . معلملرك درجه و وظائفى تدريس ايتدكلرى علوم نسبتده متبدل ايدى . بناءً عليه برنجيلر عقائد تفسير و ايضاح ايدرلر ، ايكنجيلر فصاحت ، ديكرلرى احاديث نبويه والحاصل اك نهايتده كيلر تفسير قرآن تعليم ايدرلردى . (قانون محمدى) ناميله حقوق سياسيه و اصول ادارهيه و حقوق مدنيه و جزائيه داتر وضع ايتديكى قوانين شايان ذكردر . شعر ايله تصوير مرامه مائل اولان بو پادشاه بر لاتين شاعرينك تقديم ايتديكى قصيدهيه جائزه اولوق اوزره همشهريلرندن بر چوق اسرا آزاد ايله مش ، (ملا جامى) بى احسانلرينه مستغرق ايتمش ، (على قوشى) رومه كيلر ايكن مصارفى ايجون هر قوناقدده بيك آخچه و يرمنش ، ملاكورائينك اللى اوپره كنديسنه امام اعظم زمان ديديكى (ملا خسرو) ي ولو جامعده كورسه قيام ايدردي . آلتى لسان تنكلم و كتابت ابدن بو پادشاه لسان عثمانى و فارسيدده بر اديب مكمل ايدى .

فردوسى « اوزره فردوسى — فردوسى رومى »

نظم كلامده صاحب ارتحال ، اهل كال بر شاعر اولوب (بروسه لى) در . على الاصول اكال تحصيلدن صوكر ا تاريخ و محاضرات ايله توغل ايدرك بوميانده حكمت ، هندسه ، نجوم ايلهده اشغال ايتدى . استانبوله كلديكنده پادشاه زمان اولان (سلطان بايزيد ثانى) نك امريله (سايمان) عايله السلامك احوال و مناقبندن باحث قسم اعظمى منظوم اولوق اوزره تاليفنه باشلا ديفنى (سليماننامه) سنى اكال ايدرك تقديم ايتمش سدهده — هر زمانده اكسيك اولميان رقبانكده سعايتيله — اومدينى قدر مظهر قبول اوله مايوب مركب اولدينى (۳۶۶) جزؤدن آتجاق (۸۰) جزئى اتخاب ايديلديكنه متأثر اولدى . وشكايت آميز بر منظومه يازارق (ايران) . كيدوب بر مدت صوكر ا اوراده اوتحال ايلهدى . مشنوپانك اكثرى معيذار و روحنوازدر .
آثارى :

(۱) سليماننامه : (۳۶۶) جزؤدن و (۴۹۹) مجلدىن مركب جسم براتر اولوب بعض جزؤلرى (استانبول) كتيبخانه لرندده واردر . ابياتندن :

حمد ايدم جان و دلدن اول مجيده بى حساب مهر اندر سه بيل سليمان تخته مركب اولور
بولدى خلق كن ديمكله چرخ و ماه و آفتاب قهر ايدر سه قوم نوحى غرقه ويرر بحر آب

(۲) سلاحشورنامه : مستشرقیندن (بارون اشلاخنا اوقنار) معرفتیه (ویانه) ده طبع اولونیدینی کبی بر قسمی ده مؤخرآ (روماده) طبع ایدلمشدر .
 (۳) شطرنج نامه کیر : برنسخه سی (نور عثمانی) کتبخانه سنده موجود اولان بو اثرینی (۹۰۹) تاریخنده (بالیکسر) ده تألیفی ایتدیکی و فرق قادار مؤلفات سائر سی ده اولدیغنی بیان ایدیور .
 (۴) قطب نامه - قصه میدیللی : وندیک و فرانسرلرک (میدیللی) آطه سنه هجوملری مبین تاریخی و منظوم بر اثر اولوب برنسخه سی (غلطه مولویخانسی) کتبخانه سنده واردر .
 (۵) حیات و ممات : اخلاق و تصوفدن باحث فارسیدن مترجم منشور بر اثر اولوب برنسخه سی (بشیکطاش) ده (یحیی افندی) کتبخانه سنده موجوددر .
 بو اثرینک باش طرفلرنده بالمناصبه (سایان نامه کیر) ینک (۸۲) نجی جزئی اتمام ایتدیکی یازیور .

(۶) بندنامه افلاطون : حفظ الصحه یه دائر اوافق قطعه ده مترجم بر اثردر .
 صنایع نفیسه اسلامییه شعباتندن اولان (صنعت خط) ده واقف اولدیغنه خط دستیه محرر اولوب نسخه سی (موزه هایون) کتبخانه سنده موجود اولان (کلستان) شاهددر .
 نهایتده کی کتبه سنده اسمی : (الیاس بن خضر المتخاص بالفردوسی) دیه یازیور .
 انتخاب مسکن خصوصنده (لطیفی) تذکره سنده مندرج منویسندن :

کلای واضع ایشیت سوزون حکیمک	ا کر کیم وار ایسه طبع سلیمک
دیلر سهک وضع ایدمک بر عمارت	ا کر کوی و ا کر شهر و ولایت
کرک سیر ایلیمه سک یر یوزنده	یورویه سک یوجه سنده دوزنده
بولاسین بر یری کیم اوله عالی	نهایتدن یکا اوله جبالی
آچیق اوله ولی غربی هواسی	ا وکی صحرا و طاع اوله وراسی
دوشه بر اولو صوغربی یاننه	یورویه آندم صندلله سفینه
یوزوندن هر قن بچرک اسه ریح	ویره انفاسی اول آرایه ترویج

(۷) ترجمه جامه شوی نامه : اصل اثر فارسی اولمق اوزره دوقوز باب منقسم اولوب اساساً (نصیر طوسی) طرفندن تألیف ایدلدیکی و بر باب علاوه سیله ترجمه اولونیدینی اثرک باشنده محرردر . مختلف قوماشلر و سائر یه عارض ازلان لیکلرک ازاله سندن باحث اولوب تاریخ صنایع نقطه سندن اهمیتی حائردر . (۹۱۴) تاریخنده ترجمه ایدلدیکی نهایتده کی منظومه دن آکلاشیامقده در .
 (۸) دعوت نامه : (۸۹۳) ده (بالیکسر) ده تألیف ایدلدیکی مقدمه سنده مسطوردر .
 علومه غربیه اصحابی میاننده اهمیتله تلقی ایدیلان (دعوتیه) لرک اواغندن باحث اولوب سکر باب اوزره مرتبدر .

- (۹) مناظرهٔ سیف و قلم : برنسخه‌سی (ملت) کتبخانه‌سنده واردر . (۹۸۰) تاریخنده .
(بالیکسر) ده تألیف ایتدیکنی یازیور .
- (۱۰) فراستنامه : بویله بر اثری اولدینی (مناظرهٔ سیف و قلم) مقدمه‌سنده ذکر ایدیور .
- (۱۱) حدیقه الحقایق : کذا .
- (۱۲) تجنیسات : کذا .
- (۱۳) طالع مولود کبیر : کذا .
- (۱۴) حدیث احسن : کذا .

فضلی علی ملہی ' قره فضلی — مراج زاره '

ذاتینک جمله تلامیذندن شهری الاصل اولان بوذات (قره فضلی) لقییله مشهور ایدی .
مشارالہیک نامی عاشق و حسن چلبی تذکرہ لرنده (محمد) یازیلیدر . سلاطین عثمانیہ نك
خدمت کتابلرنده بولونہ رق (فضلی اولدی) جمله سنك ناطق اولدینی (۹۷۱) تاریخنده
کوتاهیہ ده وفات ایلہ دی . اشعاری سلیسی و متین اولوب (خسرو و شیرین) طرزنده بش
یک بیتلی (های هایون) عنوانلی بر منظومه سی و دیگر بر قاج مثنویسیله گلستان سمدی
نظیره مقامنده (نخلستان) اسمنده کی بر کتابی و کرمانینک (روضه النور) و خجندینک
(بدیع الاسمار) نه تقلیداً یازدینی (کل و بابل) نامنده و مثنوی طرزنده مشهور بر منظومه سی
واردر که برنسخه سی نور عثمانی کتبخانه سنده موجوددر . بو منظومه مورخ (هامه ر) طرفندن
آلمانجه یه نظاماً ترجمه ایدیلہ رک اصلیلہ برابر (۱۸۳۳) ده (ویا نه) ده طبع ایدلشد .
قابلرینک برنده بابل دیکرنده کل رسمی واردر .

ایبانتندن :

لیلنک مجنونی شیرینک دلا فرهادی وار
کار عشقی با که صور مرصعتک استادی وار

دو که قاتن اهل حقک ظلم ایلہ ناحق بره
چون بیلیرسک پادشاهم یرده قالماز قانمز

«کل و بلبیل (مطلعندن) :

مد بسم الله اولدی ایله نکه
کلین کلشن کلام الله
کلشن جان آنکله زیبادر
بلبل دل آنکله کوپادر
اولدی هر حرفی رکل رنکین
بولدی زینت آنکله کلشن دین

فضولی و محمد بن سلیمان — بغدادی ،

عراقده ساکن قبائل اتر اگردن (بیات) قبیله سندن اولوب محل اشتهاری (بغداد)در [۱].
عثمانیلرجه (رئیس الشعرا) نامیله یاد اولونور برشاعر حقایق آگاهدر . وجدانه مغلوب
اولدینی زمان تقلیدی ناقابل برموددر . تاریخ ادبیات عثمانیهجه (سنان پاشا) دن سوکره
کلنلرک برنجیسیدر . فقط افکار حکمتده آکا شاگرد اولاماز، لکن طبیعت شاعرانهده آکا
استاد اوله بیلیر. نظم ونثری کندینه مخصوص برلماقتی حائزدر. هله غزلیات عاشقانهسی اوقدر
لطیف ومؤثردرکه تعریف قبول ایتمز. صنعت ایله ساده لکی کمال سوزشله امتزاج ایتدیرمشدر.
نثرینک اک مشهوری (نشانی محمد پاشا) به یازدینی شکایتنامه سیدرکه دیوانینک باشنده مطبوعدر.

[۱] « هاشم ناهید ملک » ک « عراق تورکیزی » نام مقله سندن :

« فی الحقیقه » بغدادی « دبیته شهرت بولش اولان » فضولی « ؛ « بیات » عشرتنددر . بو عشرت ،
بوکون ؛ عراقک اک کوزل، اک شیرین برتورک قصیه سی اولان « کفری » جوارنده کویلی حالنده یاشیور.
بغداد شهرینک اینج محله لریدن برقمی یله تورک اولدوغی ایچین فضولینک بغدادشهرینه مذسوب اولماسی
غریب کورونمز . آنجاق فضولی به « بغدادلی » دنیلمسی ؛ بویوک شهرلر جوارنده کی اهالینک هر زمان اوشهره
نسبت ایدنسی اعتیادندن ایلری کاش ظننده یز .

فضولینک بیات عشرتندن اولدوغی عراق تورکرنجه شایهدر. بواعث ارایله فضولی به قارشی برهمشهرینک
حسیده اولرده موجوددر .

فضولینک بوکسک دهاسی، و عراق تورکربله اولان حسی قرابتی اونک دیوانی الذاله، و مصراعرلی
دیلدن دیله دولاشدیرر . استنبولده ساده منورلر فضولی طایرلر ، حال بوکه عراقده هر یانیق کوکک
وهرمحزون دوداغک ابلک طایدینی عشق میوه سی فضولینک اثریدر . اربیک ، کرکرکک ، صلاحیه نک باشلی
باشلی اغالریک دیوانخانه لرده ؛ دبی برمراسم حسنی و برمن عمومک حرمت وسکونی اورتاسنده اونک المی
سی و نفسی رقلب کی چارپار . فضولی ، عراق تورکرنک بدیمی ذوقی جانلی اولاراق ادامه ایتدیرمن
بوکسکت برضملدر .

آثاری مشهور دیوان بلاغت عنوانیه (فارسی دیوان) [اوتوز بیک بیتلی برده عربی دیوانی کوردیکی (جواهر ملتقطه) صاحبی لیب افندی روایت ایلپور .] (لیلی و مجنون) [۱] منظومه‌سی، حسین واعظک (روضه‌الشهدا) [سلطان مراد ثالث دورنده مأموریتله مصرده وفات ایدن کلیولیلی شاعر (جامی افندی) نکهده بعضی الحاقات ایله ترجمه ایتدیکنی ریاضی افندی نقل ایدیورکه بواثرک برنسخه‌سی (مغنی‌ساده) (مرادیه) کتبخانه‌سنده منظوم اولدی]. سنک توسیعاً ترجمه‌سی اولان (حديقة السعدا) سی (محاوره رند و زاهد) [۱۲۱۵ ده مصطفی سالم اسکداری طرفندن ترجمه اولونمیشدر]، فارسی (صحت و مرض) رساله‌لری، علم کلامدن (مطلع الاعتقاد) دن عبارتدر . (مولانا جامی) نکه فارسی (حدیث اربعین شرحی) فی ده رجه ایتدیکنی (کشف الظنون) ده مندرجدر. وفاتی (کوچدی فضولی) ترکیمنک ناطق اولدینی (۹۶۹) ده قبری (کربلا) ده مشهد امام حسین (رضه) ده در. آثاردن (مطلع الاعتقاد) ایله (حدیث اربعین) شرحی غیر مطبوعدر :

دیواننک مطلعندن :

قد انارالعشق للعشاق منهاج الهدی
سالك راه حقیقت عشقه ایلر اقتدا

ایپاندن :

اولسه استعداد عارف قابل ادراک وحی
امر حق ارساله هر ذره در بر جبرئیل

ایلسهک طوطی به تعلیم ادای کلمات
سوزی انسان اولوراما اوزی انسان اولماز

دوست بی پروا فلک بی رحم دوران بی سکون
درد چوز همدرد بوق دشمن قوی طالع زبون

مصارعدن :

الندن کلدیکی خیری دریغ اتمه کدالردن

برعجب میدر محبت کیم ایچن هوشیار اولور

کیم بیایر عالمده عنقا اشیانی قنده در

[۱] سلطان جم مادخلرندن ادرنه‌لی (شاه‌مدی) نکهده (لیلی و مجنون) منظومه‌سی واردر .

جهله کتابدن شکایتی حاوی قطعه‌سی :

قلم اولسون الی اول کاتب بد تحریرک
که فساد رقی سورمزی شور ایلر

کاه بر حرف سقوطیله ایدر نادری ناز

کاه بر نقطه قصوریه کوزی کور ایلر

فضولینک (۹۵۹) ده بغدادده محرر فارسی دیوانی مغنیساده (مرادیه) کتبخانه‌سنده
منظورم اولدی . بر نسخه‌سی ده (خالص اقدی) کتبخانه‌سنده وارد . باشنده کی توحید باریسی
عربیدر که مطلق :

بسمک‌اللهم یا فتاح ابواب المنا یا غنی‌الذات یا من فیہ برهان‌الفا

تورکی و فارسی نظم اشعاره مقتدر (فضل) نامنده بر مخدومی اولدینی (عهدی بغدادی) نک
(کلشن شعرا) سنده محرردر .

فترمی حسین یعلی « استانبولی »

سلطان سلیمان قانونی دوری شعرا سندن اولوب سلطان مشار‌الیهک (۹۳۲) سنه‌سی (ماجارستان)
سفرینی (انیس‌الغزات) اسمیله نظم ایتشدیرکه دیوانچه‌سیله برابر اولان نسخه‌سی (آیا صوفیه)
کتبخانه‌سنده وارد . بونلردن باشقا (تحفة‌المجالس) اسمنده کی منظومه‌سی (ییلدیز) کتبخانه‌سنده
موجوددر . (نازونیاز) نامنده منظوم بر اثری ده منظور عاجزی اولدی .

فکری « بروسری »

شعرادن درویش نهاد بر ذات اولوت (بروسه) لیدر . (فکری برفت) تاربخنک دلالتی
اولان (۹۹۲) تاربخنده (وارداریکیجه‌سی) نده وفات ایتدی .
ابیاتندن :

یاره در صاتمک کورونن عارض دله‌ارده برالفدر کویا ظاهر اولور رخسارده
یا قمر شق ایلدی انکشت فخر کائنات دکدیلر ییتدی یا خود بر سرودر کارارد .

فکری درویش مجلی « مرامی زاده - استانبولی »

فضولی معاصری اولان عثمانلی شاعرلرینک متمیزلرندن وزمره قضایندن اولوب مولدا استانبولی در . پدری آماسیه قاضیسی ایکن وفات ایدن (ماشی شمس الدین افندی) در . (درویش چایی) نامیله معروفدر . (مهر و ناهید) ، (بهرام و زمره) ، (شکوفه زار) ، (ابکار افکار) اسملرنده کی منظومه لرنده خوش آینده اییاته تصادف اولونور . سنی تذکره سنده (خورشید و مهر) اسمنده برمنویسی ده اولدینی محرردر . مسائل علم کلامدن باحث اوچوز بیتلی بر منظومه سی اولدینی ده عاشق چایی نقل ایدیور .

فراقی عبدالرحمن مجلی « کوتاهیوی »

طریقت زینیه مشایخندن کوتاهیلی بر ذاتک مخدومیدر . ا کمال تحصیلدن صوکره سالک پدره سالک اوله رق تصفیة باطن ایله دی . وعظ و ارشادندن بک چوق کیمسه لر مستفید اویشدر . (۹۸۳) ده وطنده ارتحال ایتدی . (۹۶۴) تاریخنده (اخلاق محسنی) بی ترجمه ایتمشدر که بر نسخہ سی اندرون همایونده (روان اوطه سی) کتبخانه سنده در .
ایاتندن :

کلشنده عالمک بو سره ایرمز هیچ کس ز اغلر آزاده و بلبل کرفتار قفس

دیمه هر بر غبار اولمش کدایه خاک ره در بو فنا ملکنده چوق توزلر قویارمش پادشهر بو

مصارعندن : نیده یم ال ویردیکن دنیا با که شمدنکرو

تقلیاتنک قسم اعظمی اسرائیلیاتدن عبارت اولان (قرق سؤال) نامنده کی مطبوع اثرک مقدمه سنده کی عباریه کوره بو ذاته نسبت ایدیلیور سه ده داعی اشتباهدر .

فریدرہ احمد بک « پاشا »

اسکی عثمانلی متشبثلرینک اکبناملرندن اولوب شهریدر . وزیر اعظم (صقوالی محمد پاشا) نک

سر کتابتدن نشئت ایتشدر . نام ادیبانه سنه منسوب اولوب تاریخ عثمانی و تاریخ ادبیات عثمانیه
نقطه نرندن حائر اهمیت بولونان والسنة ناسده (فریدون بك منشآت) دهیه مشهور اولان
مطبوع ایکی جلد کبیر (منشآت السلاطین) عنوانلی اثر معتبرک صاحبدور . بو اثرندن باشقا
صقونلی محمد پاشا نامه (سکتوار) محاربه سندن اعتباراً ایکی سنهک وقایعدن باحث (نزهة
الاحبار) اسمبله تاریخی و سکنز باب اوزره مراتب (مفتاح جنت) نامنده کی اخلاقی رساله سی
واردور . وفاتی (نشانک قالدی دنیا ده فریدون) مصراعنک دلالت ایتدیکی (۹۹۰) تاریخنده
مدفنی حضرت خالد جامع شریفنک قبله جهتنده کی قبرستانده تربته مخصوصه سنده در . (سکتوار
سفرنده بولوندینی زمان اظهار اینه دیکی جلادتق حضرت قانوننک مظهر تقدیری اولمش ایدی .
تربته قبوسی صولنده اتباعنه مخصوص مزارلق قبوسی اوزرنده منقوش (آمنت بالله)
یازیمی بعض خطاطین قولنه کوره رئیس الخطاطین (شیخ حمد الله) مرحومک اولمق اوزره
منقول ایسه ده حنفیدی (محمد دهمه) نک تلمیذی اولوب (۱۰۲۳) ده وفات ایدرک شیخک
جوارینه دفن ایدیلن (حسن اسکنداری) نک اولدینی جوار ایوبده مدفونین رساله سنده
محرردرکه تاریخ ده مساعددر . مفتاح جنت رساله سنده کی منظومه سی :

دوستلقدن بوکون ای اهل وفا دنیا ده

صدق و اخلاصله بر خیر دعادر مقصود

سکا هرکیم که دعا ایده فریدون احمد

ایلهیه عاقبتین حضرت مولا محمود

فرخی « آق مصاری »

شعرا ی مولویه دن بر ذات اولوب (آق حصار) لیدر . بیک کسور تاریخلرنده (استانبول)
ده ارتحال ایله دی . (عاشق چلبی) فرخی یی حج شریف زیارتدن عودتقی متعاقب استانبول ده
کور دیکنی و معمریندن بر ذات اولدینی روایت ایدیور .
سلطان بایزید ثانی :

هرآه که پیدا شود از سینه چاکم
ابری شود و کریه کند بر سر خاکم

یبتی انشاد بیورہ رق تنظیری امر بیورد قلمزنده صاحب ترجمہ فرخی :

هر داغ که رسته شود در دل چاکم
لاله شود و پای زند بر سر خاکم

بیتیلہ تنظیر ایدہ رک مظہر التفات شہریاری اولمشدر . قطعہ آتیہ دخی اشعار عاشقانہ سندنذر .

دلہ بر دم غمکی ایتمہ دک اکسک صنما
اکر آدمک ایسہ انحق اولور وار اولاسین

بیله سین حالی مردم نہ چکر مش عاشق
کورہ یم عشقہ دوشوب سنده کرفتار اولاسین

فہریم مصطفیٰ جلی « قدیم - استانبولی »

دکری شعراء اولوب شہریدر . (اونجی زاده) شہرتیلہ بنام ایدی . مصر والیسی
(ایوب پاشا) نک کتابتندہ بولوندی . عودتندہ (ایلغین) قصہ سنده (وفات شاعر) ترکیمنک
دلانی اولان (۱۰۵۸) تاریخندہ ارتحال ایتدی . غیر مطبوع دیوانی واردر کہ اون سکزیاشندہ
ایکن ترتیب ایلمشدر .

ایاتندن :

سبب رفعت اولور غم یمہ افتادہ ایسہ ک
بر بنا تا کہ خراب اولمایہ معمور اولماز

تیرہ دل کسب صفا ایلیہ من عاشقدن
سایہ خورشید قرین اولغلہ نور اولماز

عشق هر قالب بی روحہ تجلی ایتمز
تودہ مرقد موسی جبل طور اولماز

دل کرک زیب سلاح ایله شجیع اولماز مرد
نجہ شیر مصورده بلی زور اولماز

فامی اسماعیل افندی «آندی»

علماء شعرادن برذات اولوب (دیاربکر) لیدر . (۱۱۰۵) ده اسکدارده ارتحال ایله دی .
اوج بیک بیت اوزرینه منظوم فرائضی و مرتب دیوانی واردر .

ایاتندن :

نہ ممکندر دله اول غمزہ دن بی وهم وباک اولق
شفاسی اولیان بیمارہ صحتدر هلاک اولق

فصیح احمد دوده «استانبولی»

شعراى مولویه نك سرآمدانندن اولوب شهریدر . (دوقه کین زاده) شهرتیه بنام در .
(کوپرلی زاده فاضل احمدپاشا) نك خزینہ سی کاتبی ایدی . جاذبه عشق مولا ایله مسلک مولانایی
اختیار و غلطه درکاهنده (شیخ غوثی مولوی) یه انتساب ایتدی . وفاتی (کوچدی باقی ملکینه
درویش فصیح مولوی) [بوتاریخ شاهینکر ایکدر انشاد ایدرک برطاشه یازدیروب کوندرمکله
بوندن اول نهادی محمد افندی نك (جلوه کاه اوله فصیحہ کلشن دارالنیم) تاریخی حاوی اولان
طاشک یانسه تبرکاً دیکلدیکی ایچون دوده مرحوم نك مزارى ایکیدر] مصرع نك دلالتی
اولان (۱۱۱۱) تاریخنده قبری (غلطه مولویخانه سی) نده در . آناری السنه ثلثه ده دیوانی ایله
(مناظره کل و مل) ، (مناظره شب و روز) ، (خسرو و شیرین) ، (محمود و آواز) ، (بهشت آباد) ،
(تنباکونامه) اسملرنده کی رسائل لطیفه سنندن عبارتدر . بعض قدرشناسان مشارالیهک دیوانی
ینه کندینه یازدیرلردی . اجرت حاصله ایله تعیش ایدردی . کدیلره منجذب ایدی . فن
تصویردهده ماهر ایدی . ابن الامین محمود کمال بک کتبخانه سنده مشارالیهک اثر مهارتی اوله رق
برکمی رسمی منظورم اولمشدر .

ایاتندن :

حال دلی سواره نه حاجتکه دمبدم سویلر زبان حال ایله هر برنکاهمز

برک و بارندن بزال چکدک بوفانی کلشنک میوه مقصود ایستر اولسون ایستر اولسون

ایتمش قبول فیض نفس تا دم ازل
اولسه عجمی ناله ایله سرفرازی
کسب ایلمش حرارت شمس فراق ایله
سوراخ شرحه لر تن لاف نمای نی

ایکی عالم کونشی برج سعادتده ایکن والدینته نیجه ویرمیه مولا شرفی
چشم عبرت ایله ای دل نظرایت غواصه آلیجق درینی یابانه آتارمی صدفی

فنی محمد دوده «استانبولی»

صدر اعظم آلونیهلی (ایاس پاشا) احفادن اولوب عرفای مولویه دن واستانبولده
یتیشن دکرلی شعرا دندر . آثار شعریه سندن بوغاز ایچی اوصافی مین (سواحلنامه) سی
مشهور ومطبوعدر . (۱۱۲۷) تاریخنده روم ایلی حصارنده وفات ایدم رک قیالر مزارستانه
دفن ایدلدی . مرتب دیوانی وارسه ده غیرمطبوعدر .

ایاتندن :

سکندر سیرایسه کده سدنطق ایت پیش کاملده فلاطون حقیقت بینه نقل ماجرا اولماز

عاشق که وضوء ایله میه اشک تريله ساجده اوله ماز قبله مقصوده یريله
رشک ایلم اول عاشقه که بزم بلایه زینت ویره فواره خون جگريله
مصارعندن :

مشهور مثلد عاشقی چوق ناز اوصاندر

آسوده لك مرادایسه درویش مشرب اول

دنیه ده دردی غیرت اقران چکن چکر

فیضی افندی «برسری»

ارباب عشق و اخلاصدن طبیعت شعریه به ملا، برذات اولوب (بروسه) واعظلرندن
(حسن افندی) نك مخدومیدر. مرتب دیوانی (ملت) کتبخانه‌سنده واردر. (۱۱۸۵)
تاریخنده و طئنده ارتحال ایله‌دی. دیواننک مطلعندن:

سرنامه اولور مطلع انشاء بسم الله اولور کنجینه نظمه کلید اجزای بسم الله
کلامک نافذاولر شاه اولوب اتسک دخی فرمان چکر کتاب عشق البت اکا طغرای بسم الله
هزار عجز ایله تألیف ایلشدر شرحی کشف کورن ترکیبی جزئی صانور معنای بسم الله
الفدر کرچه هر مطلبده مقصود اول و آخر کلامی جرای چون کلدی مقدم بای بسم الله
سوزک آب حیات اولسه سزادر مرده عشقه رواندر چشمه گفتاره چون مجرای بسم الله
یازلسه خامه همتله بالای مقالاته ویرسر لوحه مکتوبه نك املا بسم الله

مطول بر کتاب اولسه اگر منظومه ای «فیضی»
کر کدر صفحه اولده بر امضای بسم الله

فائز عثمان افندی «کرمی زاده — آماسیه»

علماء شعرادن برذات اولوب (آماسیه) لیدر. (۱۱۷۰) تاریخلرنده و طئنده ارتحال
ایله‌دی. (یورمه‌ناره) اتصائلده بنا ایتدیکی کتبخانه جوارنده مدفوندر مرتب دیوانیله (حدیث
اربعمین شرحی) واردر.

فطانت زبیره خانم «استانبولی»

شهری الاصل اولوب شیخ الاسلام (ابو اسحق زاده اسعد افندی) نك کریمه سیدر.
مشهور و مطبوع دیوانیله ابقای نام ایتش بر عثمانلی شاعر سیدر. وفاتی (۱۱۹۴) تاریخنده در.
صاحبه ترجمه نك قبری قطعی بر صورتده تعیین ایدیه مه‌دی. کتابیات و تراجم احوال
متخصصی (عصمت افندی) مرحومدن تقللاً حضرت خالد (رضه) تربته شریفه‌سی آرقه‌سنده کی
صیرتده اولدینی منقولدر.

ایوبی اکثر ذواتك ده سماعاً نقللرینه کوره (فسخانه) به کیدن جاده نك صاغنده کی الیوم خراب برتر به ده بولوندینی مرویدر .

براحتماله کورده ده عائله سی قبرستانی دیمك اولان (چهارشنبه) ده کی (اسماعیل آغا) جامع شریفی قبرستانده اولدینی محتمل سه ده ایدیان تحریاتده سنك مزارینه دلالت ایده جك بر اثر کوروله مه مشدر . (عبدالله ایوبی) نك ایوب سلطان و جوارینه مخصوص اولان مجموعه و فیاتنده (شیخ الاسلام مرتضی افندی) بحثنده و تربه شریفه حریمنده جانب یسارده کی دیواره متصل مدفوندر . شعرادن درویش افندی زوجه سی فطنت خانم دخی جوارلرنده مدفوندر ، عبارتیه سی مندر جدر .
مخدرات قوم ایچنده مدار مفخرت عد اولونه جق برنادره بلاغتدر .

بر غزلی :

تذلل ایله دوکمه آبرویك عزت ایسترسهك	مثال کوهر شهوار قدر و قیمت ایسترسهك
صاقین تلخ ایتمه وضع بی نمکله کسه نك عیش	نوال سفره بزم جهانندن لذت ایسترسهك
جهانه نشوه شوق و صفا بخش ایله فیضکله	می براق وش بو بزم مکده صفوت ایسترسهك
جفای زخم چرخه سینه کر فص نکین آسا	مراد اوزره جهاننده نام و شان و شهرت ایسترسهك
اولور انجام کاری درد سر می خواره نك فطنت	می معنی رنکین ایله مست اول عشرت ایسترسهك

الفاظنده کی محنت بك چوق شاعرلری غبطه یه دوشورده جك مرتبه ده آزدر . طبعنده کی جوده افاده سنك سلاستی و اختیار ابتدیی مضامینك زرقی ایکی شاهددر . فقط فکرندنه بعض کونا محدودیت کورولور سه ده ینه عمومیتی اعتباریه شایان تقدیردر .

ابیاتندن :

طبیعت روشن اولماز اولمدجه دیده حق بین

آلبرمی بیت بی روزن ضیا خورشید انوردن

توکل بادبان قیل کشاده فلك اخلاصه

اسر بحر املده بر موافق روزگار البت

قالیر تا صبح محشر نشوه شوق محبتله شراب عشقی فطنت نوش ایدن دلد همار اونا ز

« فطنتا » آرایش دنیا یه ایتمز اعتبار کوهر پاك معارفله اوکیم زینتله نیر

مصارعتن :

فصل بهار مرغ خوش آوازی سویله در .

اوله یخه خسته قدرین بیلمز آدم صحتک

آفرین ارباب عشقک قوت بازوسنه

فیضی اسکداری « صدرالمرین زاده فیضالله افندی »

ارباب علم وادبدن بر ذت اولوب (اسکدار) لیدر . اکال تحصیلدن سوکره (اسکدار) محکمه سی کتابتده ایفای وظیفه ایله مشغول اولدی . (۱۱۸۰) کسور تاریخده ارتحال ایتدی . مسکینلرده مدفوندر . (۱۱۸۰) تاریخده (شاهی) منظومه سنک عروض و تقطیعی مین مفصل بر اثر یازمشدر . برده (شاهی) سیاقده بر منظومه سی واردرکه مطای بودر :

تا کری الله واحد بردر اولودر هم جلیل

حمد اوکک حسومک دوسته در هم خلیل

طریقت بکتناشیه منتسبلرندن اولدیجی مقدمه سی منظومه سنده کی

« زمرة بکتناشیاندن موزه وی محمود کدا »

جمع ایدوین دیدی نامن بحسب الاقتضا

ییتندن اکلاشیلان ذاتکده تورکجه وروجه بر منظومه سی واردرکه مطای بودر :

چالاب نامی ثنوا نا برایشان

پیروفتی نبی دی بیستی ایمان

آنکلوس ملک خاروس عزرائیل

پارازیسو جنت پیشختی دی پس جان

فاضل حسین بک « صفری »

شعرا ی بنامدن اولوب تولدی عکا جوارنده کی (صفد) قصه سنده در . مشهور (طاهر عمر)

احفادندند. حال صباوتند اندرون همایونه آله رق اوراده تحصیل و تربیه کورمشدر .
(دفتر عشق) عنوانیه (خوبان نامه) ، (زنان نامه) [فرانسجه به ترجمه اولونمشدر] اسمنده کی
اترلرینک قسم کلیسی کرچه بک رندانه وعادتا پرده بیرونانه یازلمش ایسه ده معنیدار مقدمه سی مقبول
ادبادر. دیوانیه (دفتر عشق) ی مطبوعدر .

نور پاک نبوی باعث ایجاد فلک

ایکی شاهد بوسوزه نوع بشر جنس ملک

مطالعی نعت نبوی مشهوردر .

منه ردوسده متیم ایکن عما طاری اوله رق مؤخرآ استانبوله کلشدر . وفاتی :
(کوچدی قاضی بک کیجه احبابی نالان ایلدی) مصرعنک دلالت ایلدیکی (۱۲۲۵) تاریخنده
مرقدی حواری حضرت خالده (قزیل مسجد) قبرستانده در . (شهید سعید سلطان سلیم ناٹ) .
سویله دیکی مرثیه سی جکرسوزدر . پیرمغانه تقدیم ایتدیکی قرض سندی غایت خوشدر .

ایاتندن :

نه صاحب همه منت نه بی همتدن ایت شکوا

کوکل معلومک اولسون خیر و شر الاهدندر هب

حریض اولور کشی بک منع اولندی فی فعله

رواج باده یه فرط یساغدر باعث

مصارعدندن :

بیلتیر قدر عبا موسم باران اولسون

دفتر عشق مقدمه سندن :

بسم ابروی سیاه جانان قصه عشقه کرکدر عنوان

بعده حمده سزادر بیچون ایلین حسن ایله عشقی مقرون

چون جمال اولدی صفات ذاتی حسنه وردی بو عجیب حالاتی

قدرت جاذبه رحمانی شعله محرقه ربانی

نهدر اول جاذبه اول تأثیر چشم و ابروده نهدر اول تسخیر

صفت حضرت مولادر حسن عکس مرآت مجلادر حسن

قطره در ظاهر اولان دریادن ذره در شعله بی همتادن

برادری (کامل بک) ده متوسط برشاعردر .

فهریم سلیمان افندی «مراجہ — استانبولی»

فضلاى شعراى اولوب شهريدر . درسعادتمه بك چوق ذوات كنديسندن فارسى اوقو-
مشدر . بعض مناصب دولتمه بولونه رق (ناله قلسون انس و جن كتمدى سايمان فهميم) مصراعنك
دلالتى اولان (۱۳۶۲) تاريختمه درسعادتمه وفات ايتدى . مدفنى تعيين ايله ممدى . (غلظه
مولويخانه سى) نه دفن ايدلهديكى روايتنه عطفاً قبرى دركاه مذكور خاموشاننده آرانديسه ده بولونامادى .
(تذكرة دولتشاهى) (تذكرة عيشير) و (تذكرة سام ميرزا) دن بعض اخاقات ايله
(سفينة الشعرا) ناميله ترجمه ايله ديكي كچي (صائب صفهاني) نك بعض غزليات متجسسده
شرح ايتمشدر . سفينه ايله مرتب ديوانچه سى مطبوعدر . اشعارى حكيمانه در .

ايتاندن :

روحدر قالب انسانه «فهيا ، عرفان هيكلى بي هنران عد اولتور سنت مزار
شهد راحت كسب ايدر تدبير منزل ايله ين آلاى ارباب حكم بو حكمتى زنبوردن
كسر خاطر ايله ين نقش مجازاتى كورور صورت بدعكس ايدر آينه مكسوردن
حج اكبره غرض صورت پرستيدن كچوب زاهد اكل طائف اول بركره ده دل كه به سين
بزه عرض جمال ايتزمى باقيس امل آخر «فهيا ، خاتم داغ محبتله سايمانز .
«فهيا ، شاعران بوالهوسده قلامش انصاف قناعت ايله مز مضمونه ديوانى چالار چرباز

مصارعدن :

اولماسون همرازى يارب كيمسه لك اهل نفاق

تا قيامت فصل اولونماز شورش دعوای عشق

فرهنگی بك د سلیمان یانا زاده ابراهیم فرهنگي بك ،

(انقودره) مضافانندن (بكلین) قضایي اشرف و خاندانندن محب طریق مولوی برذات
اولوب طورونی (سالم بك) طرفندن سویله نیلن

نقطه اشکمله سالم تاریخ فوتن دیدم
اولدی فهمی بك بقاده بلبل باغ نعیم

تاریخ منقوطنك دلالت ابتدکی (۱۲۷۰) ده مملکتنده ارتحال ایله دی. متوسطین شعرا دن
محب آل عبا برذات پاکیزه صفات ایدی . دیوانی (۱۲۸۷) ده طورونی (سالم بك) طرفندن
جمع و طبع ایدلشدر .

بر غزلی :

ناده اولور جهانده شرور و فساد ایدن	منکوبدر او حالتی هر اعتیاد ایدن
یوقدر خلوص و صدق کبی موجب نجات	محراب صدقه راحت ایدر استاد ایدن
عصیانندن محافظه اعضایی عقل ایدر	هیچ واری باده کبی حفظ بلاد ایدن
خ و ستیز ایدرمی یا بخت و یا چرخ ایله	شرطنجه حکمت قدره اعتماد ایدن
بن کورمه دم که باشقاسنه بر زیان ایده	کندی ایشان بوزارینه هپ برعناد ایدن
قلب بشر جو عرش نهیدر ای کوکل	مسرور اولورمی کسر قلوب عباد ایدن

دل بسته محبت آل عبا اولور

«فهمی» ایکی جهانده سلامت مراد ایدن

فطین دارد انتری « درامتی »

متوسطین شعرا دن و تذکره نویسلدنددر . درامه اعیانندن (حاجی خالد بك) ك اوغلیدر .
معلومات ابتدایی بیعدالا کمال معصره رحلتله عمجه سی تزدنده تحصیلی تمام ایله دی. استانبوله
نقل ایدر ك دیوان هایون قلمنه داخل و (فطین) مخلصنه نائل اولدی . اخیراً تجارتخانه
عامروده مقابله جی اولدی . (۱۲۸۳) تاریخنده وفات ایله دی . (کوکسو) دره سینه ناظر
قبرستانده مدفوندر . آثاری تذکره سالمه ذیل اولمق اوزره (۱۱۳۵) دن (۱۲۷۰) کسور

تاریخچه قدر (خاتمة الاشعار) اسمندہ کی مطبوع تذکرہ سیلہ مرتب دیوانندن عبارتدرہ .
تذکرہ سنہ مکافاتاً رتبہ رابعہ ایلہ تلطف اولونشدی .

ایاتندن :

بر قرار اوزرہ دکلدرد دائما اصحاب فیض نشوہ کیم صہبادہ کہ موجود کہ نابود و نور

فراد محمدر یاشا « کچہ جی زادہ »

السنہ وادیات شرقیہ ایلہ معارف غربیہ واقف، ادیب، برسیاسی عثمانی اوئوب شعرای
علمادن سابق الترجمة (کچہ جی زادہ عزت ملا) مرحومک مخدومیدر . نکته کولق وحاضر
جوابلق کبی اوصاف ایلہدہ مشهور ایدی . آثار قلمیہ سندنہ کی الک بیوک مہارتی مرسل الیہک
ولو رتبہ کوچوک اولسون اطوار و تمایلاتنہ موافق اداره لسان ایدیشیدر . سر عسکرلک
خارجیہ نظارتی کبی یک جوق خدمات مہمہ دولتدہ وایک دفعہ مقام صدارتدہ بولونہرق
ایضای خدمت ایشدرد . (۱۲۸۵) تاریخندہ تبدیل هوا طریقہ بولوندینی فرانسنہک (نیس)
شہرندہ وفات ایدہرک نعشی استانبولہ نقل اولونوب سلطان احمد جوارندہ کی تربہ سنہ دفن
اولوندی . جودت یاشا مرحوم ایلہ مشترکا تألیف ایتدکلری (قواعد عثمانیہ) لسانترک اسانہ
خدمت ایدن آثار مافعہ دندر .

اشعار قدیمہ لرندن :

زہر مردم کشدن امید شفا ایتک عبث اولمہ ممکنی فوآدا سکا هیچ اغدر یار

بر غزلندن :

چاہہ دوشسہ دخی چاہہ چیقارر یوسفوش رفعتہ وارمی تنزل کبی بر دوغری سیل

مصارعندن :

جهانده جوق یاشایاندن بیایر زیادہ کزن

جلای تربیہ در آدمہ جلای وطن

فائز صالح بك «مناسری»

مشاهیر شعراءن فضیلتی بر ذاتدر . سینوب متصرفلغندن انفصالندن صوکره متقاعدآ استانبولده اختیار اقامت و (۱۳۱۷) سنهسنده رحلت ایلهدی . روم ایلی حصار ی قبرستاننده مدفوندر . مرتب دیوانیله (الفیه سنیه) یعنی (۱۰۰۰) (حدیث شریف شرحی)، رباعیات ترکیه وفارسیه بی جامع (بیانه) و (عروض ترکی) جمله آثار ادیبانهسندندر . عروض ترکی مطبوعدر . (الفیه سنیه فی الاداب الاحمدیه) اسمیله (۱۳۰۰) تاریخنده یازدینی (۱۰۰۰) حدیث شریف شرحی مین اولان اثری (لأنحدثوا امتی من احادیث الایما یحتمله عقولهم) امر نبویسنه تبعاً مکارم اخلاق و محاسن آداب و تقییح ظلم ایله تقدیس عدالت ، حکمت ، سیاست ، اولوالامرہ اطاعت ، ابوینه لازمه حرمت ، علم شریفه رغبت ، ارباب معارف و فضائله رعایت و محبت ، بین المسلمین عقد رابطه اخوت ، یکدیگره معاونت و مظاهرت ، ابنای جنسمزله حسن معاشرت وادیلرنده انتخاب اولونمش احادیث شریفه ترجمه لرینی حاویدر . خط دستیله محرر نسخہ سی مطالعه کذارم اولدی . اشعارینک بر قسمی (خرابات) ده مندرجدر .

ایاتندن :

دکدر جای آرام اولمنه ملک سوا قابل
خدا عاشقلمه کون و مکانی تنک کوسترمش

کربلای عشقه امعان ایله ایلر سهک نظر
سوبسو سیرابه خون شهیداندر هنوز

سنگ مزارینه یازلمسی ایچون تحریر ایتدیکی رباعی :

بن معترف جرم و قصورم یارب آلوده چرکاب شرورم یارب
باب کرم عفوکه دوشدم شیمدی بر ملتجی اسم عفورم یارب

نعت عاشقانه و حکیمانه لرندن :

بو چارطاق عالم زندان پر بلادر هر فرد آفریده بر درده مبتلادر
بر کارخانه در کیم کون و فساد تاسوت هر آن و هر زمانده صد شعله نمادر
تسیر قبض و بسطی تأثیر حزن و واهی احلام و ابتلادر اضغاث و خولیادر
خوان امله اوله سرکرم جام اقبال زیرا امل المدر اقبال لایقادر

کادر مشایخ خاندیه دن فیض الله افندی به منتسب ایدی . مشارالیه منفیاً مدللیده مقیم ایکن یازدینی بر مکتوب منظومک آتیده کی بیتلری بک دلنشیندر .

کیمه دردم حکایت ایلیهیم کیمه کیمدن شکایت ایلیهیم
درد دلدن حکایتیم سکادر ینه سندن شکایتیم سکادر

بیانه مطلعندن :

ای جام رحیق اشتیاقی رقصه کترین بونه رواقی
بوی می عشقک اولدی ساری مست ایله دی عقل واصطباری
خمخانه حکمتکده هر آن اصحاب عقول دنک و حیران
کیفیت جام کبریایی غشی ابتدی دماغ ماسوایی
ذرات سرادق عوالم عشقک ایله اولدی مست دائم
شوقکله بلا سکون و آرام دور ایتمه ده بی نهایت اجرام

فطنت هانم « خزینه دار زاده »

ردو قضااسنک (آبیستی) ناحیه سندن و (جانیکیلی خزینه دار زاده سلیمان پاشا)
سالله سندندر . مدت مدیده طریزون والیاکننده بولونمش اولان (خزینه دار زاده عثمان پاشا) نک
کتخداسی (احمد پاشا) نک کریمه سی اولوب طریزونده تولد ایتمشدر . معلومات ابتدائیه سی
طریزونده اکیال تحصیلی استانبول ده در . علم خطه ده انتسابی واردر . مرتب دیوانی و ارسه ده
غیر مطبوعه در . (۱۳۲۷) تاریخنده استانبول ده ارتحال ایده رک ادرنه قبوسه خارجه دفن ایدلدی .

بر محمد سندن :

غمزملر کیم تاب میدن کاه خون آلود اولور
لحظه ده بیسک عاشق آشفته دل نابود اولور
نظره چشمک دخی احساندن معدود اولور
هر نگاهک آفت جان دل ینه خشنود اولور
نه بلایه دوشمش اول آواره الله عشقنه

ایاستندن :

کیم بیلیر درد اهلتک حالن یننه اهلی بیلیر
قیل ترحم دیده کریانه الله عشقنه

فریده خانم «بهار زاده کربرسی - قسطنیونی»

قسطنیونی علماسندن وشمردان اولوب (۱۲۹۵) ده وفات ایدمن (بهار زاده) دیمکله مشهور [۱] (راشد محمد افندی) نک کریمه سیدر. تاریخ تولدی (۱۲۵۳) و مولدی (قسطنیونی) در. یدی یاشنده ایکن قرآن کریم حفظیله اشتغال ایدوب پدرندن عربی و فارسی تحصیل ایله دکن ماشقا خط (ثلث و نسخ) ده تمشق و بعد الاجازه سکز اون عدد (قرآن کریم) و بر او قدرده (محمدیه) یازمشدر. اون آتی یاشنده ایکن اصلاً قسطنیونی اولوب مأذوناً شهر مذکوره عزیمت ایله بن مجلس ضبطیه اعضاسندن (علی رائف افندی) ایله (۱۲۶۹) سنه سی بالازدواج استانبوله کلش، زوجتک راحتسز لکنندن دولایی برای تبدیل هوا (۱۲۷۳) ده قسطنیونی به معاودت ایله دیکنی متعاقب افندی مومی ایله وفات ایتمکله بردها تأهل ایتمه رک آزمائی تتبعه حصر ایله مشدر. (۱۲۸۸) ده ایکنجی دفعه اوله رق استانبوله کلش، ایکی سنه قدر بوراده قالدقندن سوکرده ملکته غودتاه (۱۳۲۱) سنه سی جمادی الاول سنک اوننده (۶۸) یاشنده اولدینی حالدیه وفات ایله مشدر. مدفن قسطنیونیک (آغا عمارتی) دنیلن (یعقوب آغا جامعی) حظیره سنده پدر و والده سنک یاننده در. سنک مزارنده منقوش نشیده، قسطنیونی علماسندن (صوفی زاده توفیق افندی) نک اولوب قسم تاریخیسی بروجیه آتیدر :

کتورددم چار تنکییر ایلدم تاریخی تام «توفیق» فریده خانمک اولسون مقامی جنت اعلا

[۱] تذکره فطین - خانه الاشعار - مطبوعی، ص ۳۳۰ ایله بو اثره عطفاً مشاهیر النساء - ج ۲، ص ۱۳۵ - ده «جمعی» ذیلده سی افندی مومی الیهک، قسطنیونی ده آیریجه بنا کرده سی بولونان مسجدی قریبده مدفون اولان امردن (فرنگشاه جلال الدین آفرانی) اولادندن اولوب مومی الیهک قسطنیونیده انشا کرده سی اولان جامع و حمامک ۶۸۸ تاریخی عربی المبارک و قیه سی موجبجه متوالیسی اولسنه مستند اولسه کرکدر.

اشعارینی طوبیلامق، تنظیم ایتمک عادتی اولمديغندن مخدومی (جمال اقدی) و حفیدی (رائف بك) طرفندن اوراقی آرمسند. بولونانلردن ماعدا بك چوق اشعاری ضایع اونش. طریقت (شعبانیه) یه انتسابی اولوب صولك درجه متواضع و خاطر شناس ایمش. بك آرز زقاقه چیقار و دعوت وقوعنده اجایت ایدر، لطیفه لری و حاضر جوابلقلریله بولوندیغی محاسنی تزیین وتنشیط ایلمش [۱].

ایپاتندن :

فکر ایدوب بخت سیاهم قنی یاندم بو کیجه
جور دلدار ایله جانیمن اوصاندم بو کیجه

فرخ علی بك « موردكصورلو رشاد پاشا زاده — استانبولی »

ادبای عثمانیه ورجال ملكيه دن (چوروك صولو رشاد پاشا) نك مخدوميدر . مكتب ملكيه ده بعدالتحصیل پارسده يولتيقه مکتبده اكمال تحصيل ایلده رك خدمت دولته كيروب مقدمانه واقفانه برصورتده خدمات مشكوره ایفا سنه موفق اولمشدر. آخر مأموریتی بلغارستان قومیسر سی ایدی . آمریکا اسپانیا محاربه سی ائناسنده سفارتله (آمریکا) ده بولونه رق بك مهم راپورئر کوندرمش ایدی . (۱۳۳۴) تاریخنده صوفیه ده ارتحال ایدره رك حنازه سی استانبوله کتیریلوب قاضی کوینده قوش دیلی قریبنده کی (محمود بابا) تره سی جوارنده پدری یانسه دفن ایدلدی . ادبیاته ، تاریخه ، سیاسیا ته واقف اولدیغنه آثار ی شاهده در . کنج دینه جك بر سنده وفات ایتدی . باباسی کبی مزاحه مائل بك ذکی بر ذات ایدی .

آثار مطبوعه سی :

منثور

منظوم

حکمت اخلاق

تعلقیات

داعی تزییف لایفاحون

[۱] معلم (اسماعیل حق بك) طرفندن یازلش اولان مفصل ترجمه حالی قسطنطنیه منتشر (دوغو) نام مجموعه موفوته نك برنجی صایسنده مندرجدر .

دوات	تاریخچه عثمانی	منظوم
هوشنگ	برفاجعه تاریخیه	منظوم
قانون طبیعت	وولنه‌ی دن مترجم	منثور
شایان	بر منظومه مستزاد	.
اس‌الاساس		منظوم
تقلیب الفاظ		منثور
کفران		مقفا
کربلا	قسم اول	منظوم
تشهیر الباطیل	رنانه ردیه	منثور

آثار غیر مطبوعه‌سی :

کربلا	قسم ثانی	منظوم
ابن الرشاد	قسم اول و ثانی	منظوم و منثور
تراب		منظوم
صفوان		منثور
علم انساب	ترجمه	منثور
ضیا پاشا	ترجمه حال	منظوم
رشوت	عرض حقیقت	منظوم
تقلیب الفاظ	قسم ثانی	منثور

کربلا منظومه‌سندن :

بسم الله العظیم منان	بسم الله الکریم حنان
راوی حقایق وقوعات	حاکم دقایق شئونات
آثار محررین اسلاف	افکار معاصرین اسلاف
تقریرده وقعه بلایی	نصیرده شاه کربلایی
بر نقطه‌ده متحد محقق	موضوعی حقیقتی محقق

حکمت اخلاق مقدمه‌سندن :

طبیعت سوزنی دویجه ذهنه توارد ایدم جک شی اول امرده آنجق بر حقیقت محضه در .
 انسان او حقیقتی تحقیق ایدم ایدم تحری ایلیم ایلیم حقه واصل اولور .

طبیعت (مرآت احداث) عنوان عال العالمی ورن ارباب تدقیق منتسبین احداثه نه بیوک بر حقیقت نه حدی بر ماهیت ابراز ایله مشلردر . طبیعتی (دستکام سر مدیت) یولنده تالیق ایدن اصحاب تعمیق معتقدین ربوبیت نه علوی بر هیولانه طبیعتی بر اساس غرا کوسترمشلردر! برقلب تصور اولنه بیلیرمی که اطرافنی احاطه ایدن بونجه تجدیدات و تحولات مختلفه ایله متحسس اولسونده الهی حس ایتمسون . بروجدان اولورمیکه هر بری کندیسو ایچون بر آمر مجبر حکمنده اولان بیک درلو حادثات و اشکاله بر طاقه سانحات واحواله محکوم اولسونده وجود واجب الوجوده حکم ایتمسون ؟!

بر بدبخت بولنه بیلیرمی که هر نظرده بر بدیعیه هر گوشه ده بر خارقه به تصادف ایتسونده الهی یاد ایلمسون ؟!

بر شکوفه رنگینی ، نوزاد بر جنینی سیر و پیماشا ایله مشجون اولوبده بر منظره بهشتیه ، بر نظره لاهوتیه احرارانه تصادفله اسیرانه مفتون اولوبده بر اورومجکک کجیردیکی زمانی ، بر . . . سودیکی عظمت و شانی و بر مایوسک حیات نامه سوروکه دیکی بارکرانه محاکمه وموازنه ایله دلخون اولوبده نتیجه سنده وجود خاص الخاص سر مدی بی لزوم قطعی ربوبی بی تسلیم ایتمسون و تصدیق ایتمه سی دکل بر صاحب قلبک ، حتی یورکلری جهنم طاشندن ، قتالری جنایت طاشندن یا پلش اولان انسان جاتورلرینک بیه الندن کلز . طبیعت بر دستکام وسیع الجوانبدرکه آثار الهیه مصنوعات صمدانیه فضای هستی به انحق اومقدس واسطه ایله چیقاریلیر . طبیعت بر میزان حساسدرکه درهم تعدیلی ظنوندر ، مادیات و مغنیات ظواهر وبواطن همه حال او آلت عظیم القیمتله طارنیلیر . طبیعت بر قبله نمای ذوالوجوددرکه عقل سلیمه هر ذرده منظور صنیعه ازلیه بی هر نقطه ده مستور سجه صفیه بی شهر واره ایلر .

فکرت نونیه بک

توفیق فکرت مرحوم یوکسک بر عائله نک ، مملکت مزه کوره یوکسک تحصیل کورمش بر اولادی در . استاد اکرم رجائی زاده نک دلالته (ثروت فنون) جریده اسبوعیه سی قسم ادبی سر محرر لکنه کچمش ، وبو زماندن اعتبار آده ادبیات مز یکی بر دوره به کیرمش ، لسان نظم مز یویوک بر سر بستی وچالاکی به ، بر الاستیقیت و تراشیدکی به مظهر اولمشدر . حتی بوکون کنج ادیبلر مز بو دوره به (فکرت - خالد ضیا) دوره سی دیرلرکه برینک نظمده ، دیکرینک ده نثرده اوزمان ایچون برر قطب ادب تلیق ایدیلدیکنه دلالت ایدر . فی الحقیقه توفیق فکرت

مرحوم یوکسک بر ذوق سلیم صاحبی اولدیغنی اکثریت ادبامز طرفدن استادلغه، ریاسته قبول ایدیله سیله ده اثبات ایتمش در ؛ قالدی که منظومه لری ، اثر لری درجه سنده رغبت عامه یه مظهر دیگر آثار کو سترمک امکائی ده مفقود کبی در . آثار مطبوعه سی بروجه آتی در :

۱ — رباب شکسته .

۲ — خلوقک دفتری .

۳ — دو قسان بته دو غرو .

۴ — ربابک جوانی .

۵ — شرمین (چو جوق لر ایچون یازیش ، ملی وزنده بر اثر جک در) .

مرحوم (۱۳۳۳) سنه سی مرتحل دار بقا اولمش ؛ و هر سنه دوریه و فائنده وطنک قدر شناس ارباب علم و ادبی طرفندن بر احتفال مخصوص ترتیب ایدیله رک خاطره سی تجیل اولونمقده در . توفیق فکرت یوکسک ذوق ادیبی ایله متناسب بر عزم و وقار ایلده مجهز ایدی . لاعلی التعین بر منظومه سی بروجه آتی در :

کویک مزار لغنده

بوتون مزار لغه سینم شدی بر طراوت لال ؛ ایشیتدم ایکله دی ، — بن کوزلرمله دیکلر کن سکون موقعی ، آزاده فکر حکمتدن ؛ — ایچمده شبه لی برسله ناکهان شو سؤال :

« نه در حقیقی ، آی سرا کبر مسجود ، « او یانده قوص قوجه بر کائنات حس و شهود
« قالوب ، امید بلب ، قطره جوی احسانک « ذلیل ، تیره شیور کن در جلال کده ؛
« بو سنکزاره یشیل بر سحابه حالنده « یاغار یاغار متادی ائیر غفرانک ؟ . . ،

جواب آلیر کبی اولدم ، ایچمده عینی صدا تکرار ایتدی : « یارین سن ده بر آوچ طویراق
« کشافتیله کلیر سک بو سایه کاهه ، براق « ائیر فیضی دو کسون الی الاید مولی ! ،

فوزی احمد افندی

مکتب سلطانی مأذونلرندن عربجه ، فرسجه ، فرانسهجه ، ایتالیانجه ، انگلیزجه ، روجه کبی السنه متعدده واقف ، علم مجاهدی بر ذات اولوب (مضیسا) لیدر . مکاتب مختلفه ده

خواجہ لق، مدیر لکھ امرار حیات ایله دی و (۱۳۳۷) تاریخندہ (استانبول) ده ارتحالی ایله رک (مرکز افندی) قبرستانه دفن ایدلدی . تورکجه، عربجه (خزینة اسماء ترکیه) اسمندہ کی قیمتدار اثر لغویسی مطبوعدر . برده یکدیگریک مآلاً مقابللری بولونمق شرطیله آلتی لسان اوزده مرتب . فصل بر (ضروب امثال مجموعه سی) و مختلف موضوعلره دأثر مقالات علمیہ ولسانیہ سی وارددر .

ق

قورقود «شهرزاده محمد قورقود»

سلطان بایزید ثانی شهرزادکانندن اولوب فضل و عرفانی و طبیعت شاعرانه سیله تمیز ایتمش تصوفه، موسیقییه، علم اخلاقه شدت اقتسابی مناسبیله آلایش دنیویدن نفسی مالکیه تجرید ایدوب کندی افکارینه موافق ندماء و فضلا ایله امرار وقت ایتمکی الذ لذائذ بیلمش ایدی . (قورقودیه) اسمندہ بر فتاوا سی اولدینی وآلات موسیقیه دن (غدا ی روح) نامندہ بر ساز اختراع ایتدیکی (تذکره سہی) ده مندرجدر . قنون عربیه یه عائد بعض حواشی ورسائی ده وارددر . (ردالنفس الجامعه الی الاعمال الصالحه) اسمندہ کی اثر اخلاقی و حکمی جمله آثارندندر . شعرده کی مخلصی (حریمی) در . (مجمع النظائر) ده کی برغزلی مقطعنندن :

بوہ حریمی یه نظر قیلمازسه لطف ایدوب نکار محو اولور آثاری جمله بو دل ویرانه نک دیوانی (ملت) کتبخانه سنده در . غزلیاتنک اوتوز کسوری، برنسخه سی (بغداد) کوشکنده موجود (بروانه بن عبدالله) ک جمع ایتدیکی اشعار عثمانیه منتخباتنده مندرجدر . (حریمی) مخاصلی (فرهاد و شیرین) منظومه سی ده بوذاتک اولماسی مأمولدر . وفاتی (۹۱۸) ده قبری بروسه ده (سلطان اورخان غازی) تربه سنده در . علم خطه ده منتسب ایدی . آماسیه ده ایکن رئیس الخطاطین مشهور (شیخ حمدالله) دن تمشق ایتشددر . [حضرت شیخ صنایع نفیسه اسلامیه نک بر شعبه مهمه سی اولان خطوط متنوعه اسلامیه ده تجدد کوستر مک شرطیله براقتمداره مالک اولوب بو علمده بحق یریر وریسدر . شیخ یازیسی نامیه له موجود آثار، علم خطه آشنا اولانلر نزدنده بک بیوک قیمتلرله آلتوب حرزجان ایدلمکده در . (۹۲۵) ده وفات ایددرک

اسکدارده (قره جه احمد) قبرستانده دفن ایدلدی . (علم سباحه) ده دخی ماهر ایدی .
حتی اسکداردن یوزه رک (طوب قانی) یه کجدیکی متواتر در [.

ینه بر آتش اولدی جانده پیدا که جوش ایتدی کوکل مانند دریا
ینه بو نام و تشکک دفتزنی صالوب دریاه دیلر کاوله رسوا
ینه دیوانه سودای عشقم بکا غوغای عالمدن نه پیدا
ینه بر درد اولوبدر دله ظاهر دوا بیلمز آکا هرکز اطبا
عمک اکنومه برکسوت کوردی پلاس اولدی بکا بالمله دنیا
دلی زیر وزبر قیلالی عشقک قو یکساندر آکا زیر و بالا

حریمی سرکی فاش ایلرم فاش
نه بیلور مست اولان عاشق مدارا

ایبانشدن :

توتیای خاک پایکدن ایدن قطع نظر ایکی کوزومه کرکز چیقسون ای نوربصر
آتاری :

[۱] وسیلة الاحباب بانحاز تألیف ولد حرکه الشوق لارض الحجاز : سلیس بر افاده ايله
بازملش عربی العبارة بر اثر اولوب بوجه آتی یدی فصل اوزره مرتبدر . برنسخه سی آیاصوفیه
کتابخانه سنده واردر .

(۱) سبب سفر الحجاز .

(۲) تصبر قلب الوالد .

(۳) فضیلة الحج .

(۴) فضیلة زیارة المصطفی .

(۵) وجوب طاعة الوالدین .

(۶) محب للولد علی والده من الاحسان والادب .

(۷) حفظ الود والعهد والایمان .

[۲] کتاب الحریمی : محاضر اتدن باحث بر جلد اوزره مرتب عربی العبارة بر اثر قیمتدار
اولوب بونکده برنسخه سی آیاصوفیه ده واردر .

[۳] حافظ الانسان عن لافظ الایمان : تصوف ، کلام ، فقه ، اخلاقدن باحث عربی
و قیمتدار بر اثر در . نسخه سی آیاصوفیه ده واردر .

[۴] حل اشكال الافكار في حل اموال الكفار : اثناء حربه اعدادن آلتان اموال غنائمك كيفيته وكيفيت تقسيمه دائر عربی العباده قهقی بر اثر اولوب بونكده بر نسخه-ی آياصوفيه ده موجوددر. بوائزك باش طرفی ظهريه سنده خط دستيله نحرر عباده ده (للعبد الفقير المفتقر الى رحمة ربه الغني المقتدر آمل الفضل الرحمان وراجی الهدى المانی ابی الحیر محمد قورقود العثماني) قیدی موجوددر .

[۵] شرح الفاظ كفر : بر نسخه-ی ملت کتبخانه سنده در .

قطبی یانا هلبی « ایزنیقی - قطب الدین احمد بن موسی »

سلطان بایزید ثانی اماسیه ده والی ایکن نشانیسی ایدی. ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور اولان (قطب الدین ایزنیقی) حضرتلرینک طورونیدر . (انیس العشاق) اسلوبنده (هوسنامه) اسنده کی اثرنده شاعرانه ومتصوفانه ابیات مندرجدر .

ابیاتندن :

نه دل خسته مجروحه مرهم بولنور
نه زمان غصه لری دفعنه درمان بولنور
نه پریشانلقنی خاطره سودا زده نك
شفقت ورحم ایدوین بر صورار آدم بولنور
آشنالقده ثبات اوزره نه كمسه بولنور
بوجهان ایچره قرار اوزره همان غم بولنور

قره محمود افندی « کلبیولی »

علماء ابدادن وابوالسعود افندی مجازلرندن بر ذات اولوب (کلبیولی) دندر . مولویته ایچه سیاحتندن صوکره وطنه عودتنی متعاقب (۱۰۰۷) تاریخنده ارتحال ایتدی . (غازی سنیان پاشا) جامع شریفی حولیسنده مدفوندر . عربی العباده بلیغاته بر صورتده یازلمش (رساله قلمیه) سنک بر قسمی (شقایق) ذیل (عطائی) ده مندرجدر . (مدحی) مختصلی

اشعاری ده واردر . سنک مزارینک باش طرفنده : (بسم الله الرحمن الرحيم ان الله يغفر الذنوب
جميعاً انه هو الغفور الرحيم) آیه کریمه سی آیاق طرفنده معاصری شعرادن همشهریسی (نعتی) نک
سویله دیکی :

عزم قیلدی رحمت حق ایسته یوب
حضرت حقک در مفتوحه
آه بجدله دیدم تاریخی
فأتحه محمود افندی روحه

تاریخی منقوشدر .

قینالی زاده حسن ملجی

قینالی زاده (علی چلبی) نک مخدومی اولوب علما و ادبای بنامدندر . طرز عتیق اوزره
یازمش نامنه مضاف غیر مطبوع بر (تذکره الشعرا) سیله بعض کتب عالییه حواشی و تعلیقاتی
واردر . (۱۰۹۲) تاریخنده آریالق صورتنده اعطا اولونان (رشید) ده وفات ایله دی .

ایاتندن :

کرک سنک سیاه اولسون کرکسه اطلس و دیبا
غرض بر بالش راحت بولمقدور سر آلتنده

مرآت قلبی کرچه شکست ایله دی فلك
خیر ایتمز آکلارم آکاده انکساریمز

قاضی حسن بن علی « مناستری »

فضلا و ادبای قضاتندن و (سلطان مراد) دوری رجالتندن اولوب (مناستر) لیدر . منظوم
و منشور برخیلی علاوات ادبیانه ایله لسان عربیدن ترجمه ایله دیکی (فراقنامه) اسمنده کی اثری
مطبوعدر که طرز قدیم کتابت اوزره یازیلان آثارک برکزیده لرنندندر . بر نسخه سی طرف عاجزیدن
(مناستر) کتبخانه سنه اهدا قیلنمشدی . برده غیر مطبوع منظوم (حدیث اربعین شرحی)

وارد در که باشند منثور و منظوم بر مقدمه بی حاویدر . احادیث شریفه دن (السیوف مفتاح الجنة)
حدیث شریفنك شرحدن :

وار غزا ايله في سبيل الله

اوينادوب حق بولونه باش ايله جان

تیسغلردر چو جنته مفتاح

قیلجكله اولاسن اهل جنان

بواثرك مقدمه سندن :

علیمدرکه ، سراثر رموز ضماثر و کنوز خبايای خواطر مانند لوامع مهرداری ، اوقات
هوا خبر لوح علم ازلیسنده روشن و ظاهر در . و خرد خرده دان ، نفس مدرکه انسانکه
برورده نشیمن حدوث و امکاندر . مبادی بوادی عرفاننده هایم و حاویدر .
طابعی طرفندن (فراقنامه) اسمیله طبع اولونان اترك اصلی بر حکایه عربیه ترجمه سی
اولدینی مقدمه سندن آکلا شیلیمقدمه در .

قاف زاده فالنقی عبدالهی افندی « استانبولی »

شعراى قضاىدن اولوب شهریدر . (کجدى بیک اوتوز بر رجی عبدالحی) (۱۰۳۱)
تاریخنده (۳۳) یاشنده استانبولده ارتحال ایدوب (زنجیرلی قیو) ده جدى (معلول امیرافندی)
مکتبی ساحه سنده دفن اولوندى . مرتب دیوانندن باشقا (لایلا و مجنون) ، (ساقی نامه)
اسملرنده دها ایکی اثری واردر . (زبدة الاشعار) اسمنده کی غیر مطبوع تذکره شعراسی
آثارینك اك مشهور و معتبریدر که بشیوز شاعر ايله اون درت شاعره نك شعاری و ناظمی
حقنده بعض مطالعاتی جامع در . زبدة الاشعارك برنسخه سی (حمیدیه) کتبخانه سنده موجود در .
(۱۰۸۶) ده وفات ایدرک (ادرنه قایسی) خارجنده کی (امیرنجاری) زاویه سی مقابلنه دفن
ایدیلن (سیرك زاده محمد عاصم افندی) طرفندن تزییل ایدلمشدر .

فقهیدن (قاضی خان) ده فهرست یازمشدر . نثری نظمندن اقوی در . عربی و فارسی
ادبیاتی تبیع ايله (زبدة الاشعار) طرزنده یازمغه باشلا دینی اثرینی مع التأسف اکاله موفق
اوله مامشدر . اشعاری قریب اعلا در . برده مجاهد مشهور (تریاک حسن پاشا) نك وقایع
حربیه سی (حسنات حسن) نامیله یازمشدر که (کال بك) مرحومك مطبوع (قیژه) رساله

مشهوره سنه مأخذ اولان آناردند. اواخر عمرنه طوغری ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور (حلوی محمود افندی) یه انتساب ایتمش ابدی .

قانعی احمد افندی « مؤنده زاده - بروسی »

فضلاي شعرا دن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر. (اولوجامع) واعظی ایکن (۱۰۵۴) وفات ایدرک (حاجیلر) محله سنده کی (معلم خانه) حظیره سنه دفن اولوندی . امام (عبدالله ابن اسعد الیافی) نك (روض الراحین فی حکایات الصالحین) نی (نزهة العیون النواظر) اسمیه ترجمه ایتشدرك بر نسخه سی (آقحضر) کتبخانه سنده منظوم اولدی . دیوانچه سی ده واردر . ترجمه قاضی ایکن (معارف العوارف) اسمنده کی اثری ده (شرف الملوك فی العداة والسلوك) نامیه ترجمه ایتشدرك بر نسخه سی (احمد افندی) کتبخانه سنده در .
ایاتندن :

طریق عشقه کیدن بینواندر بیلمز
هوای دلبره اوپان هواندر بیلمز

قرسی عبرالله افندی « آلاشهری »

علمای شعرا دن بر ذات اولوب (آلاشهر) لیدر . (۱۱۳۰) تاریخند . مسافره بولوندی (ادرنه) ده وفات ایتدی . دیوانچه سی غیر مطبوعدر .
برغزلندن :

تاب زلفکله دلی شمع شب افروز ایدم
چیقاروب صبحه شبی عشرتی نوروز ایدم
نقش شمره چالیشوب نامزی ای « قدسی »
سوزن خامه ایله شاعر زر دوز ایدم

عاشق چلبی تذکره سنده ترجمه حالی محرر اولان وبصره دفتر داری ایکن وفات ایدن (زاری عبدالرحمن چلبی) ایله (تذکره رامز) ده ترجمه حالی محرر اولان و بیك یوز آلتمش برده در سعادته وفات ایدن (محمد سعید افندی) ده آلاشهر دن نشأت ایدن شعرا دندر .

ک

کاشنی، صادر زمانی

فاتح دوری عرفای شعرا سندن و از باب توکل و قناعتدن بر ذاتدر . یدی باب اوزره مثنوی
طرزنده بر منظومه سی ، مولد نبی منظومه سی و متصوفانه اشعاری وارد در .

مثنوی سندن :

کلی وجودك ملكی الدن چقماسدن	دور ایام اول حصاری یقمه دن
حب دنیایی ضمیر کدن کیدر	تا که جان ملک سندن آله سن خبر
صورت و معنی ایکسی یار ایکن	ایکی عالم دن الکنده وار ایکن
نور و ظلمتدن یغور مشلر سی	جانکی نور آکله و ظلمت تی
تن مرادی یمک ایچمک ملک و مال	جان تمناسی جمال ذوالجلال
لاجرم ادنا یری ادنا سور	یعنی تن دنیا و جان مولی سور
عاریت دوتدرمش اون کونلک تنک	بسله جانی عاریت نه کدر سنک
عالمک مقصودی سنسک جانی سن	حیف اولاکیم اولاسن شا کرد تن
جمع البحرین اوزندر آج کوزک	جام حسین هیچه صاتمه کندوزک

برده (راز نامه) اسمنده اخلاق و تصوفه متعلق بر منظومه سی وارد در . بر نسخه سی
مات کتبخانه سنده موجود در .

مطالعندن :

حمد پاک اول پاک جان پاکدن
کادم ابتدی قدر تیسه خا کدن
آفتاب روحه اول ویرر ضیا
شمع عقل آندن بولور نور و صفا
حکمتیله نطفه ده اول جان ایدر
آفتابی ذره ده پنهان ایدر
بحر فیضندن دو عالم قطره در
مهر جودندن دل و جان ذره در

بو منظومه نك (۸۶۴) تاريخنځه تاليف ايدلديكي نهايتنده كي ابياتدن آكلاشيالمقده در .

کواهي «کيوه دی»

(سلطان سليم خان اول) ايله شرق سفر نځه بولونان سپاهيان زمره سندن مقتدر بر شاعر در . مؤخرآ (کيوه) ده توطن ايله دی . سلطان مشارايله نامنه ضروب امثال ترکیه يي جامع (کنزالبدايع) اسمنده بر اثر يازديني کي (۱۸۹۱) بيتي جامع (پندنامه کواهي) ناميله علم اخلاقه متعلق برده منظومه سي واردر که خاتمه سي ابياتندن :

«کواهي» نظم يي هرکيم ايشيدر اکر طوتا سعادتي کشيدر
بوکوهرلر ياراشير اول قولاقده که صاغر اوليه کفتار حقد
(۹۲۶) ده کيوه ده وفات ايله دی . آثاري غير مطبوع در .
غزل ايتندن :

شکر زلال لعلک لعلک زلال شکر
عرعر نهال قدک قدک نهال عرعر
اولسون کواهي شاها شاها کواهي اولسون
چا کر قيوکده دائم دائم قيوکده چا کر

طامي محمد «قره ماني»

زمره قضاتندن و (زنبيلي علي افندي) مجازلرندن اولوب فضلاء شعرادندر . (شيخ جمال خلوتي) نك برادر زاده سي اولديني (تذکره بياني) ده محرر در . (۹۵۲) ده وفات ايله دی . بعض علاوات ايله برابر (مولانا جامي) نك منظومه (يوسف وزليخا) سي نظماً ترجمه ايله مشدر .
ابياتندن :

کله کوش ايتديره مز يوق يره بلبل ايلکر
ورق مهر و وفاني کيم اوقور کيم ديلکر
بتي ضرب مثل حکمنده در .

گرامی « قینالی زاده عبدالکریم هلبی »

شعرای قضاتدن بر ذات اولوب (۹۸۲) ده (یکیشهر) قاضیسی ایکن وفات ایله دی .
غیر مطبوع دیوانی واردر .

ابیاتندن :

چرخه دایانمه هر نه قدر استوار ایسه
یرک افندی آلتیده وار اوستی وار ایسه

لامی احمد هلبی « مننوی ضوانه زاده »

مملکتی اولان (ادرنه) ده (مولوی خانه) شیخی ایکن مسلك علمه سلوک ایده رنه او یولده
قطع مراتب ایله مش فاضل ، شاعر بر ذاتدر . (سلطان سلیم ثانی) نك حضور هایوننه دخوله
مظهریتله نائل التفات اولمش ایدی . (دلا یوز قودی خا که کامی ناکام) مصراعنك دلالت
ابتدیکی (۹۸۷) تاریخنده وفات ایله دی . ادرنه قپوسی خارجنده (امیر بخاری) درکھی قربنده
مدفوندر . ترجمه سنه باشلادیفی (امام غزالی) نك (کیمیای سعادت) نی ، تألیفه باشلادیفی
(تاریخ آل عثمان) ایله (مناقب علما) بی اکاله موفق اوله هامشدر . شعروانشاسی مقبول زمان ایدی .

ابیاتندن :

چاك ایت بقاکی زمره عشاقه سینه آج
کل بخشش ایله قوللره شام خزینه آج

لامل مولوی « مغنیساری »

شعرای مولویه دن اولوب (مغنیسا) لیدر . (۱۰۶۸) تاریخنده بروسه ده تنوره کشای عالم
لاهورت اولدی . (مولویخانه) قارشیسنده (بونارباشی) مزارستاننده مدفوندر . (کادسته ریاض
عرفان) صاحبی بروسه لی (بلیغ اسماعیل افندی) نك (فائضی) نك (زبده الاشعارینه) ذیلاً

یازدینی (نخبة الآثار) اسمندہ کی (تذکرہ) سندہ صاحب ترجمہ کامل مولوینک (نوروزیہ)
قصیدہ سندن آئیمہ ایات آتیہ سی مندرجدر :

باعث ناطقہ پیرایہ مرغان چین
بارک الله زہی عقدہ کشای نوروز

دمیدر بلبل شیدا نہ قدر مست اولسہ
هرکک ساغری دستندہ برای نوروز

(غالب دہدہ) ہمدملرندن اولان (اسرار دہدہ) افندی دہ (کامل مولوی) نک ثناخوانلرندندر.

کفتی علی افندی «ادرہ ری»

فضلائی شعرادن وزمرہ قضاتدن اولوب (ادرہ) لیدر . (۱۰۸۸) دہ ارنحال اینہدی .
دیوانی، (تذکرہ شعرا) سیلہ (اثمہ اثنی عشر) حضراتنک اوصافہ دائر بر منظومہ سی واردر .
آثاری غیر مطبوعدر .

ایاتندن :

عاشقک سوز دلی داغ سرنندن بللیدر
شعلہ آتش ظهور اخکرنندن بللیدر

منظوم تذکرہ شعراسی مع التأسف ہزل واستحقاف وادیسندہ در . فقط تشبیہات
شاعرانہ بی جامع و خندہ آوزدر . معاصری بولوندینی شعراتک احوالندن باختر . برنسخہ سی
علی امیری افندی کتبخانہ سندہ واردر . (غمنامہ) ، (شاه ودرویش) اسملرندہ کی منظومہ لریلہ
رباعیات حوی اولان مجموعہ (ادرہ) دہ سلطان سلیم کتبخانہ سندہ موجوددر .

طامی محمد افندی «ادرہ ری»

علما وشعرا عثمانیہ دن اولوب (ادرہ) لیدر . (۱۱۰۲) دہ در سعادتہ ورودلہ طریق
علمیہ یہ سلوک ایدہ رک مکہ پایہ سنی احراز ایلہ مش ایدی . وفاتی (۱۱۳۶) تاریخندہ قبری اسکداردہ
(قرہ جہ احمد) تربہ سی قارشیدسندہ در .

مؤلفاتی : (ترجمه فتاوی قاعدیه) ، (مهام الانام) ، (مهام الفقهاء) اسمنده کی (طبقات حنفیه)
وفقه‌دن (نفیسة الاخریه) نحوون (خذماصفا) ایله (ترجمه صلوة سعودی) ، (ریاض القاسمین) ،
(تحفة الزوراء) ، (بهجة النعما) ، (منظومة فیروزنامه) ، (منظومة آصفنامه) و مرتب دیوانندن
عبارتدر که جمله‌سی غیر مطبوعدر .

ایمانندن :

شجرک موشیح ایله صنایعله « کامیا »

ایستر ادای تازه وهم نو زمین زمان

زیور کوش قبول اولمدینی ظاهر در

ایله سهك دست ریا سبجی سنی اینجودن

علم ادب له فارسی بی (نشاطی دده) دن تعلم ایتشددر .

« علی شاف بن عمر اسکدری »

ملازمین علمیه دن طبیعت شعریه به مالک برذات اولوب (اسکدار) ایدر . شیخ الاسلام
(میرزا زاده محمد افندی) نك کتابجیلغنده بوآوندی . (سلطان مصطفای ثالث) دورنده ارنحال
ایله دی . مشهور (لهجة اللغات) ی اختصار ایله مشدر که برنسخه‌سی عصریمز ارباب دانشندن
(ابن الامین محمود کمال بك) ك کتبخانه خصوصیلرنده موجوددر . دیوانچه‌سی ده وارددر .

« علی ابوبکر افندی » (توقادی)

مسقط رأسی (توقات) در . لطیفه کولق وحاضر جوابلقله مشهور اولان برادیب عثمانیدر .
عربلرک (ابونواس) ی عجملرک (عبیدزاکانی) سی فرانسزلرک (بیرون) ی کی همان هرسوزنده هزل
ومزاحی التزام ایدر مش . طبیی ایجابی اوله رق مائل هزل اولیوبده مزاحه اولان انهما کی قدر جدیاته
صرف افکار اتمکلیکی لازم کلسه ایدی بلکه تاریخ ادبیاتمزده مرتبه انفرادی کندوسی
احراز ایلردی . (کتدی کوهرایدی کویا اومعارف کانی) ، (هرسوزی معدن جوهرایدی

کندی کانی (مصرعلرینک کوسه تردیکی (۱۲۰۶) تاریخنده استانبولده رحلت ایله دی .
قبری ایوبده (فریدون باشا) تربه سنک صاغ جهتده در . سنک مزارنده قیصه جه : (هوالباقی جنتمکان
ابوبکر کانی افندی رحمه الله سنه ۱۲۰۶) عبارده سی منقوشدر . مرتب دیوانیله منشائی واردر .
وفاتنه یقین عبادتنه کلش اولان احبانه (بنم مزار طاشمه «الفاتحه» یازمایک بن فاتحه دیلنجیسی
دکلم) دیدیکی مشهور اولدینی کبی (قرق بیلیلک کانی اولورمی یانی) سوزی ده جمله لطائفنددر .
السنه نلشه ده انشا و نظم اقتدارینی حائر ایدی . طبعاً شاعر اولدینی واشعارینی ایسه قدرت
علمیه سبله انشادایله دیکی جهتله نظمى نثرى قدر سوبلی دکلدر . طریقه (مولوی) ایدی . بعض
وزرائک دیوان کتابی وسائر کبی مأموریتلرده بولونمشدر . حریت وجدانیه اربابنک سرآمدانندن
اولدیفنه صدراعظم (محمدباشا) یه یازدینی مکتوب قیمتدار شاهددر . [بو مکتوب نفیسی
ابوالضیائک نمونه ادبیاتنده محرردر] . تفصیل احوالی (ادیب) تاریخنده در . منشائک برنسخه سی
(ولی الدین افندی) کتبخانه سنده واردر .

ایاتندن :

فرق ایتمه ین انسان نه دیمک اولدیفک ابواه
حیوان کله جکدر ینه حیوان کیده جکدر

عارف ادب آموز اولور هر روشننده
عافل حکم حضرت حقه نظر ایلر

فکر مستقبل و ماضی نی براق عارف ایسه ک
بویله در حال زما بروارایمش بریوق ایمش

مصارعدندن :

مطربا سن عشقه دائر بر هوا بیلزمیسک

ایتدم سنی بن حضرت الله حواله

(خیالی بخاری) نک مشهور عرفا اولان :

ای تیر غمرا دل عشاق نشانه خلقی تو مشغول وتوغائب زمیانه

مطالعی غزائی عارفانه بر صورتده تخمیس ایله دیکی (سفینه الشعرا) ده محرردر .

ڄاڻاڻي رفيع افندي « استانبولي »

شعرادن عاشق برذات اولوب شهريدر . اولجه قوماشجي ايکن ترك مسلك ايدەرك تحصيل علم ايله مش و طريقت عليه دنده اخذ فيض ايتمشدر . (۱۲۳۷) تاريخنده ارتحال ايله دي . (طوب قاني) خارجنده پوسته يولونده مدفوندر . ديواني مطبوعدر . سروري ايله محاوراتي واردر .

ايباتندن :

طاعت بسياره باقازلر خلوصك وارايسه
سندن آنجاق بررضاي باك رحماندر غرض

الته قوماز عاشقي شب تار غم ايجره
بر دلدە طلوع ايله سه مهتاب محبت

ڄاڻاڻ بوسف پاشا « عربڪيري »

اڪابر وزرادن اولوب (عربڪير) ده (كوكيكي) خاندان قديمي احفادنن بر وزير نجبيدر . بدايت تحصيلي اڪال ايدەرك مصره رحلتله خدمات حسنه ولياقت فوق العاده سنه بناء خديو اسبق (محمد علي پاشا) به داماد اولمشدي .

برزمان سوكره استانبوله نقل ايدوب وزارت و صدارتله تجيل بيورولدي . مطبوع اولان آثار منشيانه و حڪيمانه سندن اڪ زياده معروف اولان (ترجمه تلاق) دركه طرز قديم نترك اڪ كوزل نمونه لرندندر . (۱۲۹۳) تاريخنده ارتحال ايله يوب رفيقه محترمه سي (زينب خانم افندي) ايله مشتركاً اسكدارده احباسنه موفق اولدقلى غربا خسته خانه سي اتصاليده كي تربله رينه دفن ايدلدي . انسان كامل عنوانه لائق برڪال مشخص ايدى . ثروت علميه سي كي ثروت ماليه سي ده حد كالمده ايدى . كرم و فضل ايله مظهر حرمت انام اولمشدي . ترجمه حالي متعلقاتندن (ابن الامين محمود كمال بك) طرفندن (كمال الكامل) ناميله صورت مكمله ده تحرير ايدلمش و بعض محرراتيله اشعارى ينه موماليه طرفندن (اثر كامل پاشا) ناميله آيروجه نشر اولونمشدر . آثارينك قسم كليسي مهردارى (محمد امين پاشا) مرحومك خانه سنده محترق اولمشدر .

ایاتندن :

حکومت حکمت ایله مشترکدر
وزیر اولان حکیم اولمق کرکدر

بویت تعلیم ادبیاتده (فوآد پاشا) مرحومه نسبت ایدیلیور ایسهده کامل پاشانک اثری
اولدینی محققدر .

مصارعندن :

قطره دن بحره ایدر اهل قلوب استدلال

املك قلبی الم اولهینی بیلمایدر .

نعمانه بك « مرعشی »

منشیلکه مشهر اولوب مرعشلی (قلندر زاده سلیمان پاشا) نك مخدومیدر . باب عالیده
مکتوبجیلقله، آمدجیلک کبی خدمات مهمهده بولونقدن صوکره شورای دولت اعضای ایکن
(۱۲۹۳) تاریخنده استانبولده وفات ایلهدی . (مرکز اقدی) جوارنده مدفوندر . شعره ده
انتسابی واردر . (کلشن سخن) ، (آثار کنعان) اسمرله محررات منشیه سی طبع ایدلدی .

مکان احمد پاشا « استانبولی »

وزرا و ادبای عثمانیه دن اولوب شهری الاصلدر . (برلین) و (طهران) سفارتلریله
معارف ، اوقاف نظارتلرنده بولونهرق ایفای خدمته موفق اولمشدر . ادبیات اسلامی و علی الخصوص
لسان فارسی به بحق واقف اولمغله برابر فرانسز لسانیه معارف غریبه ده دخی آشنا ، ادیب ،
شاعر و فوق العاده عقیف و اهل دل بر ذات ایددی . وفاتی (۱۳۰۴) ده قبری سلیمانیه جامع شریفی
حظیره سندهدر . آثار مطبوعه سی (منتخبات شهنامه) ، (رساله تعلیم فارسی) و (رساله
قواعد فارسیه) دن عبارتدر .

یات عارفانه لرندن :

انساندر عمر وقوعات نیک و بد
صبر ایت کمال محنته این نیز بگذرد } بیتی حسب حال کدر دیدک اندر .

رخنه یاب اولماز ینه دلده بنای عشق یار
برده سینه مده چاک اولسه کریبانم کبی

سن هراسان اوله تنکی ره تدبیردن
باق نه وسعتلر اولور پیدا سکا تقدیردن

اشعار فارسیه سی ده وار در .

کمال بک « محمد نامی کمال بک »

اعاظم ادب ابدان اولوب لسانمز ادبیاتنک مجدد لرندن در . من وجه طرز جدید افاده نک مجدد
و مؤسسی عد اولونه بیلیر . هر نه قدر (شناسی) مرحوم بو طریق جدیدک کشادنده کمال بکدن
ایلری کیتمش ایسه ده کمال بکک طرز افاده سنده کی پارلاق دها زیاده جالب قلوب اولمغه
یازدینی شیلر ادبیات جدیدنک رواج وانتشارینه سبب اولمشدر . پدرلری یکیشهرلی والدهلری
قونیجه لی ایسه لرده کندیلری (۱۲۵۶) تاریخنده (تکفور طاغنده) تولد ایله مشدر . صدراعظم
(طوبال عثمان پاشا زاده احمد راتب پاشا زاده شمس الدین بک زاده مصطفی عاصم بک) ک اوغلیدر .
عربی ، فارسی ایله فرانسز لسان و ادبیاتی اوکرنده کدن سوکره برمدت باب عالی ترجمه قلمنه
دوام ایتمش بعده اووقت یکی ظهور ایتمش اولان مطبوعات عالمنه قاریشوب نشر ایله دیکی مقاله لرله
عمومک نظر رغبت و حرمتی جلب ایتمش و رفقا سیله برابر تشکیل ایتدکلری یکی عثمانلیلر
جمیعتنک مقاصدینی استیصال ایچون اوروپا به کیدوب سنه لرجه اوراده قلمش عودتنده (ماغوسه)
یه نفی اولونه رق بعده اطلاق ایدلمشدر . اخیراً شورای دولت اعضا لفته نصب اولونمشدر .
بعده متصرف لقله (کلیولی) ، (ساقز) ، (ردوس) ده بولونه رق (۱۳۰۵) تاریخنده
(ردوس) ده ارتحال ایتدی . نعشی (بولایره) نقل اولونه رق (شهزاده سلیمان پاشا) مرحومک
قربنه دفن ایدلدی . شعرلرنده (نامق) تخلص ایدردی . (ابوالضیا توفیق بک) طرفندن
یازیلان ترجمه حالی مطبوعدر .

(کلیات کمال) نامیه آثار ادیبانه لری بروجہ آتیدر :

- (۱) زونان مدافعه نامہ سی .
- (۲) قارہ بلا : بش فصل اوزرہ مرتب برفاجہ در .
- (۳) مقالات سیاسیه و ادبیہ «رؤیا» .
- (۴) وطن ، کانہال ، ما کف ، زواللی چوجوق .
- (۵) اشعار کمال .
- (۶) جلال الدین خوارزمشاه .
- (۷) مکاتیب خصوصیه دن برجلد .
- (۸) اوراق پریشان مجموعہ سی .
- (۹) منتخبات محررات رسمیه .
- (۱۰) جزمی و انتباء .
- (۱۱) مکاتیب خصوصیه دن ایکنجی جلد .
- (۱۲) تعقیب و تخریب خرابات رسالری وسائرہ در .
- (۱۳) تاریخ عثمانی .

اشبو آتاردن بهضیلری السنہ سائرہ نقل و ترجمہ ایدلمشدر . ازجمله (وطن و یاخود سیلسترہ) نیاتروسی مصرادباسندن (شیخ محمد بن الحیاط) معرفتیه مرہجیہ نقل اولونمشدر .

نعت شریفلری :

ایدوب فلک جهانپیمای دل عزم یم معنا	آجلدی بادبان عشق بسم الله مجریها
زهی فلک جهان پیمای که زنک باد بانندن	کلیر کلبانک بسم الله مجریها ومرسیها
خوشامتن درون کیم روشنادر هر سوادندن	کمال قدرت باری ، مال حکمت اشیا
سن اول مسجود عالمسین که زلف و ابروانکدر	نطاق کعبه علیا ، رواق مسجد اقصا
سن اول نور جمال الله سین کیم حسن وعشقکدر	چراغ لیلہ اسرا ، سراغ قرب اوادنی
عجب بر کعبه عصمتسین ای حور بهشتی کیم	اولور خاک حریمک سجده کاه آدم و حوا
عجب بر مصحف حکمتسین ای فیض الهی کیم	ایدر هر نقش حسنک شرح راز علم الاسما
کتاب حسنک هر صفحہ سی بر سورہ اعجاز	خط رخسارک هر نکته سی بر آیت کبری
فلک بیت الحرام وصلتکده زائر دائر	ملک باب السلام همته کده طائر معنی
اولور قدوسیان آتشپرست متن دیدارک	زهی مهر تجلی فر ، زهی دیدار فیض آرا

عقول آشفته در ادراك سر شان ذاتكده تبارك ذاتك الاقدس، تعالى شانك الاعلى
وجودك فرد مطلق، فطرتك حيرتده امكان اولور شاهد وجود ذاتك دنيا و مافيا
ايدر مهر جمالك روشنا هر ذره عالم وجود انجق سنكدر يا الله الحسن آما
جمالك اول پرستشگاه وحدتدر كه اولمشدر خم ابروسى محراب صلاة حضرت مولى
براق هتم معراج سر فيض اولوب « نامق » ايريشدى سدره اعجازه سبحان الذى اسرا

قصيده

كوروب احكام عصرى منحرف صدق وسلامتدن چكدم عزت و اقبال ايله باب حكومتدن
اوصانمز كندنى انسان بيلنلر خلقه خدمتدن مروت مند اولان مظلومهال چكمز اعانتدن
وجودك كيم خير مايهسى خاك وطننددر نه غم راه وطنده خاك اولورسه جور و محنتدن
حقير اولديسه امت شاننه نقصان كلور صانمه يره دوشمكله جوهر ساقط اولمز قدر و قيمتدن
معنى ظالمك دنياده ارباب دنانشدر كوپكدر ذوق آلان صياد بى انصافه خدمتدن
هان بر فيض باقى ترك ايدر بر ذوق فانيه حياتك قدرنى على بيلنلر حسن شهرتدن
ندندر خلقده طول حياتيه بونجه رغبتلر ندر انسانه بيلم منفعت حفظ امانتدن
جهانده كندنى هر فرددن آچاق كورر اول كيم اوتانمز كندى نفسندن ده عار ايلر ملامتدن
فلكدن انتقام آلق ديمكدر اهل ادراكه ايدوب تزيبيد غيرت مستفيد اولق ندامتدن
طورر احكام نصرت اتحاد قلب ملتده چيقار آثار رحمت اختلاف رأى امتدن
ايدر تدوير عالم بر مكنيك قوه عزمى جهان تيرر ثبات پاى ارباب متانتدن
قضا هر فيضى هر لطفى بر وقت ايچون صاقلار فتور ايمه صاقين ملتده كى ضعف و بطائتدن
دكلدر شيردر زنجيره تهمت عجز و اقدامى فلكدنه بخت اوتانسون بى نصيب ارباب همتدن
ضيا دور ايسه اوج رفعتندن اضطرار ايدر حجاب ايتسون طبيعت يرده قالمش قابليتدن
بز اول نسل كريم دوده عثمانى ساز كيم نغمه در سر ابا مايه من خون شهادتدن
بز اول على همم ارباب سعى و اجتهادز كيم جهانكيرانه بر دولت چيقاردق بر عشيرتدن
بز اول على نهادن كه ميدان حميده بزم خاك مزار اهن كلور خاك مذلتدن
نه غم بر آتش هول اولسه ده غوغاى حریت قاچارمى مرد اولان بر جان ايچون ميدان غيرتدن
كند جانكدازى اژدر قهر اولسه جلادك مرجحدر ينه بيك كرم زنجير اسارتدن
فلك هر درلو اسباب جفا سين طوپلاسون كلسون قچارسم تحبهيم ملت يولنده بر عزيمتدن
آكلسون مسلكمده چكديكم جور و مشقتلر كه ادنى ذوق اعلادر وزارتدن صدارتدن
وطن بر بى وفا نازنده طنازه دونمش كيم آيرماز صادقان عشقنى آلام غربتدن

میرایم رجا و خوفدن غنمدده عالییدر وظیفهم منفعتدن حقم اغراض حکومتدن
 جوان مردان ملتله حذر غوغادن ای بیداد اریر شمشیر ظلمك آتش خون حیتدن
 نه ممکن ظلم ایله بی داد ایله احمای حریت چالش ادراکی قالدو مقتدرسهك آدمیتدن
 کولکده جوهر الماسه بکنزر جوهر غیرت ازله شدت تضییقندن تأثیر نقلتدن
 نه افسون کار ایمشسك آم ای دیدار حریت اسیر عشقك اولدق کرچه قورتلدق اسارتدن
 سنکدر شمدی جذب قلبه قدرت ستر حسن ایتمه جهالك تا ابد دور اولسون انظار امتدن
 نه یار جان ایمشسك آم ای امید استقبال جهانی سنسك آزاد ایلان هر یأس و محنتدن
 سنکدر دور دولت حکمی دنیایه انفاذ ایت خدا اقبالی حفظ ایلسون هر درلو آفتدن
 کلاب ظلمه قالدی کنزدیکك نازنده صحرالر اویان ای یار ملی شیر ژیان بو خواب غفلتدن

غزل حکیمانه لری :

هر کسك طعن ایله یین کالای استعدادینه
 کارگاه فطرتك تعریض ایدر استیادینه

نشوة دولته اولسون فخرک ای مست غرور
 سن می سک بادی بو بزم عالمک ایجادیته

احتراز ایت رشته آینه صد پاره دن
 دکه اهل انکسارک خاطر ناشادینه

بولسون امداد یارب رحمتکدن تا ابد
 صرف مقدور ایتمه یین هم جنسنک امدادینه

تا که اجرای تعاوندر تمندن مراد
 فرض اولور اصلاح هر جمعیتک افرادینه

ایتمه یین افسا وجودین ایله من احیای ملک
 خود پرستی در سبب هر دولتک بر بادیته

ایلدی سرمایه عز و سعادت دولتی
 لعنت اولسون عالمک طور جفا معتادینه

باعث شکوا بزه حزن عمومیدر « کمال »
 مکندی دردی کوکلك بالله کلز یادینه

ایاتندن :

اجزای بشر جالب تعجیل قنادر ابقای اثر موجب تحصیل بقادر

معرفت حقك اجل لطف سبحانیسیدر غیرتك حامیدی معموریتك بانیسیدر
دائم ایلر ظاهر و باطنده تقلیب امور صانکه احکام شئونك صانع نانیسیدر

کراندر عاشقه ارباب عشقك طمعی منکردن
اخفدر سنك اعدا رجم کلدن جسم منصوره

واویلا

فمنك رنکی عکس ایدوب تنه یکی آجش ککه مثال اولمش
انعطافله باق نه آل اولمش سر و سیمین صفالی کردننه
او لطافتله اول نهال روان کیریور کوز یومنجه رؤیامه
بکزیور عینی کندی خولیامه بو تصور طوقندی سودامه
آه بویله کزرمی هیچ جانان کل دکل آرقه سننده قانلی کفن
سن میسک سنمیسک ای غریب وطن !

§

بو کوزللکده هیچ بوچاغکده یاقیشیر میدی بوینوکه او کفن !
جسمک هر مسامی یاره ایکن طوتدک اولادیکی قوجاغکده . . .
سن کیدرسهك بزی قالیر صانمه شهداك اولدی موت ایله خندان
صاغ قلانلر طوریرمی هیچ کریان تنده یاشدن زیاده در آل قان
سویلیان سویله سون، سن الدانمه: سن کیدرسك بتون هلاک اولورز
قوینوکه جان آتارده خاک اولورز

§

کیت وطن کعبه ده سیاهه بورون بر قولک روضه نجیه اوزات
برنی کربلا ده مشهده آت کاشاته او هیئتکله کورن !
او تماشا به حق ده عاشق اولور کوزه بر عالم ایلیور اظهار
که جهانندن بیوک لطافتی وار او لطافت اولونسه کر انکار
مذهبیجه دیمک موافق اولور : آج وطن کوکسکی الهکه آج
شهداکی چیقارده اورتهیه صاج !..

§

دی که یارب! بو حسینکدر شو مبارک حیب ذیشانک
 شو کفنیز یاتان شهدانک کیمی بدرك کیمی خینکدر
 نازه لنسونی قانلی یاره لری؟ می دوکیسونی قبر اصحابه؟
 یاقیشیرمی صنم شو محرابه؟ خاجمی قونسون بدل شومیزابه؟
 دینکک قالمسونی بر اثری؟ آدم اولادی بر طاقم جانی
 سندن آلسونی نار شیطانی؟

کمال الدین محمود افندی «یکیشهر فناری»

شبان شعرادن تراخت طبعه مالک برذات اولوب (یکیشهر) ایدر . کنج ایگن (۱۳۰۶)
 تاریخنده (۲۶) یاشنده بروسده وفات ایله دی. قبری (حضرت امیر) جاده سنده کی مزارستانک
 صول جهتده در . ترانه طفلانه، مکتوبات منظمه قسملری حای (آثارم) اسمنده کی اثری
 بروسه مطبعه سنده طبع اولوندی .

سنگ مزار کمال الدین :

بقا ممکن دکل حیفا بو دنیای عبر تلقین
 آیرمن نارسا ویری اصلا ایلز تعین
 جوانم حافظ قرآن ایدی هم صاحب عرفان
 ایدردی علمنی هب خاق محمود وکرم تزیین
 کمال شعر وانشاسی دواوین سواهدن
 قیلاردی نظمی نظماً نثری نثرأ ترجمه تدوین
 طوئوب فیضی مرجع مرعوس وصل عذرایه
 ایدر کن خجله کاه دلبر آتیسنی تأمین
 قنار شهر شباندن چراغی سوندیروب صرصر
 بیک اوچبوز آلتی سالنده وفات ایتدی کمال الدین

ایاتندن :

هر لحظه عرض ایدر سکا بیک فکر انتباه
 احوال عالمه نظر انداز عبرت اول

کسب فیض آیت قائم هر بی بهر نك احسانه
مردایچون دوشمك اولومدر دشمنك دامانه
ویر جیلای اعتلا مرأت استقباله
باقه خلق عالمك تزییف و استعسانه

«کاسم ابراهیم باشا» فریبی — قونیه‌ری

آتش زبان شعرادن. برذات اولوب خاندان پیغمبری به شدت محبتله مشهوردر. نعوت شریفه
وقصائد انشادیه باخصوص حزن انگیز بر صورتده مرثیه کولقده یکتای عصر ایدی. هجوم
دائر اولان منظومه‌لری ده مشهوردر. مولداً (قونیه) لیدر. تربیه و تحصیلی استانبول‌دهدر.
آثار مطبوعه‌لری: مرثیه‌لری حای (مقالید عشق) ایله دیوانچه اشعارندن عبارتدر. معلم
تاجی مرحومك سویله‌دیگی (کوچدی یاحی دیه حسان کبی کاظم باشا) مصراع مجوه‌رینک دلالتی
اولان (۱۳۰۷) تاریخنده ارتحال ایله‌دی. (اسکدار) ده حضرت (هدایی) درگاه شریفی
حظیره‌سنده مدفوندر. طریقت (بدویه) دن مستخلف و طریقت (جلوتیه) دن ده تاج شریف
کیمشدر.

بر نعتندن:

زمین و آسمان کویا صدفدر بحر وحدتده
وجود کدر آنک در یتیمی یا رسول الله

دیگر بر نعتندن:

سن اول شاهنشاه لولاک مسند سین که بیک موسی
عصا در کف قبو کده پاسباندر یا رسول الله

ایاتندن:

اعراض لفظ ایچنده اولور جوهر مفاد
وحدت وجود کثرت اشیا ده صافلیدر

قابلیدر انوار صفا ایله‌یه اشراق
اول‌سینه‌ده کیم ژنک سوا اوله‌یه محذوف

مصارعندن:

ظالمه مرحمت افغی بی صیانت کیدر.

کمال اسماعیل صادره یاشا ۵۰۰ مریخی « یاشا زاره »

اعیانندن، فاضل، ادیب برذاتدر . (۱۳۱۰) تاریخنده ارتحال ایدره رك سلطان احمد جامع شریفی قارشوسنده احیا کرده سی اولان (دوکوملی بابا) زاویه سنه دفن ایدلدی . آثارینک اکبری بیك بر حدیث شریف سرحیله رجال اللهدن بعض ذوات عالیه نك نظماً تراجم احوالی مین اولان مطبوع (آثار کمال) ایله غیر مطبوع (تفسیر سورة اخلاص) ، (مفلحین خزینه) ، (روح کمال) ، (کتاب تفیض) ، (منظوم شرح دلائل شریف) ، (شرح فضائل صلواة) ، منظوم (مناقب دوکوملی بابا) ، منظوم (خیر القصص) وسائر در . اشبو آثارك كافه سی سائر کتابلریله برابر زاویه مذکوره کتبخانه سنده در . السنه ثلاثه ده انشاد شعرده مقتدر ایدی .

امام شافعی حضرتلرینک مناجاتی تحمیسندن :

مولای باسمك حامداً اتضرع
و علی النبی مصلياً استشفع
و علی جمیع الال اتفع
یا من یری ما فی الضمیر ویسمع
انت المعد لكل ما یتوقع

جناب (مولانا) نك مناجاتی تحمیسندن :

ای ملجأ هر انس و جان درمانده ام فریاد رس
ای ملجأ افتسادگان درمانده ام فریاد رس
ای روز و شب روزی رسان درمانده ام فریاد رس
ای خالق هفت آسمان درمانده ام فریاد رس
ای رازق پیر و جوان درمانده ام فریاد رس

(نابی) نك نعت شریفی تحمیسندن :

رسول حضرت رب انامه خاکپادر بو
همیشه رشك انداز جنان پر صفادر بو
بوزوك سورایله تعظیمی در لطف و عطا در بو
صاقین ترك ادبدن کوی محبوب خدادر بو
نظر گاه الهیدر مقام مصطفی در بو

لامل بك « هر كلى مباحى محمد لامل بك »

(مر سك) سنجاغى ملحقانندن (تيره بين) لى (حاجى عبدالله افندى) نك مخدومى اولوب (استانبول) ده تولد ايتمشدر . تحصيل ابتدائيسى بعدالاكال سابق الترجه (حاجى ابراهيم افندى) مرحومك كشاد ايتديكى (دار التعليم) ه كبره رك لسان جليل عربىي تعير ايله دى . نشأتندن سوكره خاقان مخلوعك مابينجيلكنه تعيين اولونه رق عفيفانه ايفاي خدمت ايتدى . (۱۳۱۵) تاريخنده ارتحال ايدى رك ادرنه قايسى خارچنده عائلهسى قبرستانه دفن ايدلى . آثار مطبوعهسى :

- (۱) مطالع النجوم : (اصحابى كالنجوم . . .) حديث شريفى تليحاً تسميه ايتديكى بو اثرينك ايكي جلدنى نشره موفق اوله بيلمشدر . (اسد الغابه) وسائر كى تراجم اصحابدن باحث اولان امهات كتبندن النقاط ايتك شرطيله وجوده كلن بو اثرك موضوعى تراجم احوال اصحاب اولوب آنجا (۱) حرفى اكال ايدى بيلمشدر .
- (۲) ايقاظ الاخوان : (ابى الفرج ابن جوزى) نك (تنبيه التائم الفمر على مواسم العمر) اسمنده كى رساله سنك توسيعاً ترجمهسى اولوب ايلك ائريدر .
- (۳) ترجمه معلقات سبعة : تحليلات لازمه مسنده جامع اولان بو ترجمه نك درت حزننى نشر ايدى بيلمشدر .

لامل خانم « فاطمه لامل خانم باليكسرى »

باليكسردى (كشكك زاده) عائله سندن طبيعت شعريه مالك صالحات امتدن بر خانمدر . ولادت نبويه دأثر (۱۳۰۶) تاريخنده (هادى الجنان) اسمنده عاشقانه برائى انتشار ايله دى . طريقه نقشبندى ايدى . (۱۳۳۹) تاريخنده وطنده ارتحال ايتدى .

ل

لعلى

(شهزاده جم) شعرا سندن اولوب برابرجه اختيار فريبت ايتمشدى . معني دار اشعارى واردر . احمر اللون اولديغيچون (لعلى) تخلص ايتمشدر . اكثر اشعارى ارتجاليدر .

ایاتندن :

زاهدك فكرنده جنت عاشقك دیدار یار
هر كشی نك لاجرم باشنده بر سوداسی وار

لوائی

سلطان احمد اول دوری شعراچیندن و (حضرت هدائی) منتسبلرندندر . دیوانی ملت
کتبخانه سنده موجوددر .

مرتب دیوانی مطلعندن :

کوستریر شهر عشقه کیمکه راه رهبر لا اله الا الله
اوچورر مرغ غفلتی کوزدن شهر لا اله الا الله
صدف چشمده در بتیریر کوهر لا اله الا الله
قلب عشاقی مطمئن ایلر جوهر لا اله الا الله
مشام ذاکری معطر ایدر بجر لا اله الا الله

(بحر عرفان) اسمنده کی اخلاقی و تصوفی منظومه سی (اسکدار) ده (سلیم آغا)
کتبخانه سنده وارددر . (پند عطاری) ده ترجمه ایتشددر .

لوحی حسن افندی « برروری »

علماء شعراذن بر ذات اولوب (برور) لیدر . (حسن پاشا) مدرسه سی مدرسه ایکنه نائل
اولمشدی (۱۱۶۵) ده ارتحال ایله دی (دوم جیلر) مزار لغنده (حصیر پوش) قریبده مدفوندر .
(ملت) کتبخانه سنده دیواننک بر نسخیه سی وارددر . افاضل حلوتیه دن (اسماعیل حق) مرحومک
درکاهی بناسنه سویله دیکی سلیس تاریخ بروجه آتیدر :

شیخ حق افندی طالع بقاه باپدی بر بویله دلکشا درگاه
کلشن بیلان جلوتیان حالت افزای عاشق آواه
کلدی تاریخ ایچون بویت عجیب ولوحیا ، سوی غیبدن ناکاه
اولدی تکیه قوی با مراله دیلم لا اله الا الله

طریقه (جلوتی) و اشعاری متصوفانه در .

برغزلی :

وجود عالمه ماهیت ایجاد اولور باعث بلی بو تجلی تفصیله استعداد اولور باعث
تجلی بر دراما اعتباره حد و غایت اولماز قواعدا دی جمعه یک بیک آحاد اولور باعث
دکل کسی دل عارفده علم الله و هییدر نهایت انعکاس مایه ارشاد اولور باعث
حروف عالیات اسماء حق آدم کلام اولدی بو ترکیباتی نطقه نو بنو ایجاد اولور باعث
حقایق بر حقیقتدر که « لوحی » عین دیکردر
ظهور کثرت امواج بحره باد اولور باعث
برده (معراجیه) منظومه سی وارددر .

لیب محمد افندی « استانبولی »

استانبولدن یتیم عثمانلی شاعر لرینک شهرتلیلرندن اولوب صدوردن (موردلی زاده
حامد افندی) نك کریمه سیدر . مرتب و مطبوع دیوانی وارددر .
اولک زاندى تانیسنه اولدی مرهون
طوطی شکر اشعار ایدی کوچدی لیللا
قیلدی ارباب دلی رحلت لیللا مجنون
مصرع لرینک دالاتی اولان (۱۲۶۴) تاریخنده استانبولده وفات ایدرک (غلطه مولوی خانه سی) نه
دفن ایدلدی . بالبداهه شعر سوبله مکده مهارتی اولوب غایت حاضر جواب و سریعه الانتقال ایدی .
طریقه (مولوی) در .
ایانندن :

ایچتمه سن احبابکی ایچتمه یه سندن
بو عالم قانیده ظرافت بودر ایشه
یتیم مشهور اولدینی کبی مناجات و مرثیه لری ده مؤثر و محرقدر .
بر نعتندن :

حضوره وارمغه بار کنه دن یوق بحالم آه
شبا سته دونوب قدم کانه یا رسول الله

لیب محمد افندی « استانبولی »

رجال دولتدن و فضلا ی ابدان اولوب طوپخانه روزنامه چیسی (مصطفی افندی) نك

اوغلودر . (۱۲۸۴) ده استانبولده وفات ایله دی . ایوبده بوستان اسکله سنده عمارت قارشوسنده مدفوندر . خیلی اشعاری وار ایسه ده دیوان اوله رق ترتیب ایلمه مشدر .
آثار مطبوعه سی : ادبیاتدن (طفرائی) نك (لامیه المعجم) نك شرحی و علم محاضراتدن (جواهر ملقطه) [کریدی مصطفی نوری افندی طرفدن (۱۲۸۸) تاریخنده یازیلان (درر ملقطه) نامنده کی ذیلده مطبوعدر] . و تحفه نك بعض قطعاته تضمینات و فضولینك فارسی (صحت و مرض) رساله سنك ترجمه سی ایله زمان رسالده کی سواققلر مثال کتیر یلرک شهر نرک نفاقت اسلامیه یه توفیقاً توسیع و تنظیمی لزومنه دائر اولان غیر مطبوع رساله سی جمله . مؤلفاتنددر . (شیخ عبدالله مهتدی) نك رد نصاریه دائر اولان مطبوع (تحفه الاریب فی رد اهل الصلیب) رساله سنی ده بش باب ذیل ایتک اوزره (برهان الهدی فی رد النصاری) اسمیه ترجمه ایتشدر که غیر مطبوعدر .

(سلطان سلیم خان ثالث) نك برنعتی تحمیسندن :

ذره خاک درکھی محض جلادر چشمه هر نکه رافقی عین ضیادر چشمه
خاک پای دولتی کحل صفادر چشمه جوهر خاک قدومی توتیادر چشمه

بلکه محشرده اولور تخلیصه الده حجتک

صد درود ایله نجات اوله جان پاکنه خاک راه روضه کاه خاندان پاکنه
یوز سوروب کتره لیب ، اول خانمان پاکنه بیک صلوۃ ایله سلام ایله روان پاکنه

ایلر ، الهامی ، زجا نقد شفاعت رخصتک

ابیات سائره سندن :

دکدر موقع حسن نظر ژنک اولسه آینه
بو یوزدندر که دائم لهجه حاسد بشوش اولماز

کرد غم ایتز اثر هیچ خاطر بی کینه ده
باشقه یوزدندر کدورت صورت آینه ده

برکیمسه دکل سر قدردن آگاه مانع ده معطی ده جناب الله

لازمه ده اسبابه کوکل ربط ایتیم لا حول ولا قوة الا بالله

قطعه سی اییب قدیمک اولسه کر کدر .

« لطفی صالح افندی » شیخ صالح افندی سمولیکی

طریقت خلوتیه نك (سنانیه) شعبه سی مشایخندن شاعر، عاشق بر ذات اولوب (سلانیک) لیدر.
(۱۳۰۶) ده ارتحال ایدرهك پوست نشینی بولوندیغی (بازارتکیه سی) نامبله معروف (شیخ احمد
زهری افندی) درکاهنده کی تربیه دفن ایدیلدی. مرتب دیوانیله شیخ مشارالیهك مناقبه دار
(کلشن کرامات) اسمنده منشور بر اثری واردرد. دیوانی، ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور
(علی عرفی افندی) طرفندن شرح ایدلشدرد. علم خطه ده منتسب ایدی .

نصیحت آمیز بر غزلندن :

میل ایدوب آلایش دنیا یه کل ایتمه هوس
مرغ جان پرواز ایدوب برکون قالیر تنه افس
کاربان عالم فانی قونوب ~~کوچک~~ چکده در
طوت قولاغك دیکله نه فریاد ایدر یا هو جرس
آلدانوب ویرمه کوکل نقش نکار و زینته
دلده کی حب سوایی تیغ عشقك ایله کس
کوشه وحدتده عزالت ایله تجرید ایلوب
الفتی کس سنده هرکز اولمایه یم عسس
ایتمه ضایع الده فرصت وارا یکن وقتك صاقین
«لطفاً، وصلت دیلر سهك حتی ذکر ایت هر نفس

م

مهری خانم « فخر النساء — امامیه ری »

فاتح سلطان محمد دوری ادیبه لرندن واسکی عثمانلی شاعره لرینك اك دکر لیلرندن اولوب
آماسیه لی مولانا (بالایی) نك کریمه سیدر . عفتی ، حسن و جمالیه متناسب ایدی . اکثر اشعار
(نجاتی) یه نظیره طرزنده در . قوناغی مجمع ادبا و شعرا ایدی . مرتب دیوانك بر نسخه سی

آیا صوفیه کتبخانه‌سند موجود در ، آماسیه‌لی اولوب کنج یاشنده وفات ایتدیکنی فقه و فرائض .
متعلق منظوم رساله‌لری ده اولدیغنی اولیاچلی سویله‌یور . (۹۱۲) ده آماسیه‌ده ارتحال ایتدی .
دیواننک مطلعندن :

یازدی جان لوحه‌سند بسم‌الله قدرت لا اله الا الله
کوستیر دوغرو یول بحمدالله همت لا اله الا الله
دو جهانده دولو درر لاشک شهرت لا اله الا الله
اهل عشق دلرین مشرف ایدر صحبت لا اله الا الله
ایر کورور خسته دلره محبت شربت لا اله الا الله

ایاتندن :

ایردی چون آب حیاته «مهری» اولمز حشره‌دک
کوردی چون ظلمت شبنده عیان اسکندری

سن که کلزار حیاتک کل نورسته‌سی سک
نه‌روا اوله که هر خار وخسه یار اوله‌سک

(ذاتی) نک دونه دونه ردیفلی غزلنه نظیره‌سندن :

خاکپاینه یوزین سورمک ایچون شمس وقر
سرکوبنه کلیر شام وسحر دونه دونه

منیری ابراهیم عیسی «آماسیه‌ری»

علماء شعرادن تاریخ شناس بر ذات اولوب (آماسیه) لیدر . (۹۲۷) ده (صوفیه) ده
ارتحال ایله‌دی . (دیوانی) ، (فقه‌دن بر رساله‌سی) ، (تذکرة الوقایع) اسمنده عثمانلی
تاریخی واردر . تذکرة سنک بر قسمی بایزید جامع شریفی ایچنده کی (ولی الدین افندی)
کتبخانه‌سند موجود در .

(۸۹۳) ده محرر (مهر و مشتری) منظومه‌سندکده بو ذاتک اولماسی مأمول قویدر .

مسیحی «پرستندلی»

قدما و اساتذۀ شعرا دن رند. مشرب بر ذات اولوب (پرستنه) لیدر. اسمی عیسی اولوق مناسبتیه (مسیحی) تخلص ایتمشدر. شعرنده طرز خاص صاحبیدر. اولجه (شاه قولی) وقعه سنده شهید اولان (خادم علی پاشا) نکه دیوان کتابتده بولوندی. مؤخرآ (یونس پاشا) به انتساب بله دی. مرتب دیوانی آلمانجه به ترجمه ایدلشدر. بر نسخہ سی (حمیدیه) ده واردر. برده (شهر انکیز) یازمشدر. (مسیحی فوت شد) ترکینک دلانی اولان (۹۱۸) ده سپاهی ییاريله (بوسنه) ده ارتحال ایتدی.

ایاتندن :

ای یوسف ثانی کل اوطور جان کی تنده
تنها قومه یعقوب دلی بیت حزنده

خوش ایدی وصلت اولسه عادتمز لیک یوق باشده بو سعادتمز
خلق بر بر بتوردک ای ساقی طولو اورمشه دوندی صحبتمز

(کلشن انشا) اسلوبنده عبارات وانجه ایله (کل صدرک) تسمیه اولونور یوزعدد مکاتیب واردر که قواعد انشایی معرفدر. بر نسخہ سی (نور عثمانیه) کتبخانه سنده واردر. شاهر مشهور (ذاتی) ایله علی طریق المطایبه اولان مشاعر لری (لطیفی) تذکره سنده محرردر.

معبدی «قالقاندان دلی»

علماء شعرا دن اولوب (قالقاندان) لیدر. مدت مدیده زنیلی (علی افندی) نکه معبدی اولدیغیچون اشعارنده (معبدی) تخلص ایتمشدر. اواخر عمرنده مصرده وفات ایله دی. اوچ قطعه دیوانی ایله (شمع و پروانه) [۱]، (جواب پنج کنج) - (کل و ثوروز)، (وامق و عذراء) اسملرنده منظومه لری و کتب سبعه سی واردر. اشعارنده یک اوقدر ملاحظه کوريله مزسه ده نظم کلامده کی اقتداری مسلمدر. آثاری مطبوع دکادر.

[۱] (ذاتی) و (لامی چای) تکده واسمه منظومه لری واردر.

برغزلندن :

طالم نحس اولدینی چرخ ستمکردنمیدر ؟
باشمه بونجه بلا دلدنی دلبر دنمیدر ؟
عشقمنیدر یا کلیدر بلبلمری بالان ایدن
نالهی بزم اهلنك میدنی ساغر دنمیدر ؟
دفتر عشاقه یازمش سك رقیبی طوتالم
کل سن انصاف ایله جانا اول بودفتر دنمیدر ؟
ای «معیدی» کیجه کوندوز کولمبوب قان آغله مق
کندی کندندن میدر یوقسه کورلردنمیدر ؟

مقالی مصطفی بك « آلاشهری »

مشاهیر شعرادن برذات اولوب (آلاشهر) لیدر. منشی مشهور (ویسی اقدی) بوذاتك
همشیره زاده سیدر . تحصیاتی استانبولده (عرب زاده) دن اكمال ایتشدیر . (۹۹۳) ده وفات
ایدهرك (ادرنه قابوسی) خارجنه دفن ایدلدی . حسن چایی قولنجه اسكدارده مدفوندر .
(مرنب دیوانی) اولدینی کشف الظنونده مذکوردر .

ابیاتندن :

« مقالی » طعن اعدادن نه غم ارباب عرفانه
آتارلر طاشی البتده درخت مېوه دار اوزره
ییتی ضرب مثل حکمنده در .

برغزلندن :

یاردن خرسند و اعدادن ملامت دیدمیز .
شاكرز كلدن و لیكن خاردن رحیمه یز
حاصلی چكدك كریجان تعلقدن الی
سرو کی گوشه عزلتده دامن چیده یز

بزرگه نقش اولدق «مقالی» حلقه حلقه داغله
روی یاری کورمکه باشند آياغه دیده یز
(حسن چلبی) نك آلاشهردن برمقالی دها ایرادی اثر ذهول اولسه کرکدر .
دامن همت درازاما طلب کونا دست رتبه ادبار عالی پایه اقبال پست
بیقی فضولینک :

سایه امید زائل آفتاب شوق و کرم رتبه ادبار عالی پایه تدبیر دون
بیتندن مقتبس و یا اثر تواردددر .

شامی «قرنوی»

طریق مولوی سالک و شاعر لرندن بر ذات اولوب (قونیه) لیدر . زعمادن ایکن ترک
مسئله درویش اولدی . (۹۹۳) ده (قونیه) ده ارتحال ایله دی . عارفانه و عاشقانه اشعاری
وارد . مشهور مسبعک مطالعندن :

شول دم که روح طائر قدس آشیان ایدی
جان بلبینه کلشن وحدت مکان ایدی
کان خفاده جوهر جان بی نشان ایدی
کتم عدمده عالم و آدم نهان ایدی
خلوتسرای سرده ککل کامران ایدی
بر حان ایدی همان و بر اول یار جان ایدی
دملر او دملر ایدی زمان اول زمان ایدی

بو مسبعک تکمیلی (معرفتنامه) ایله (فائق رشاد بک) ک (تاریخ ادبیات عثمانیه) سنده
مندرجدر .

مردمی عبدالسهرم افندی

شعراي قضاتدن فاضل بر ذات اولوب (بودین) دفتر داری (استانبولی علی چلبی) نك
مخدومیدر . علی الاصول اکال تحصیلدن سوکره مسلك قضایه سالک اولدی . (۹۵۶) ده

(اوسکوب) قاضی ایدی . مرتب دیوانیله (تحفه السلام) اسمی ویردیکی ایات اربعین ترجمه لری وارد .

مطلعندن :

بسمله چونکه اسم اعظمدر لاجرم حرز جان آدمدر
بسمله کیم طاسم سبحاندر کردن کفره تیغ براندر
بسمله اولدی آیه قرآن کتیمه سون دلدن ایله ورد زبان
بسمله اولسه ابتداء سخن خیر اولور آخرانهای سخن
بسمله یله اولور سوزه بنیاد بسمله در ایدن سوزی آباد

حسن چلبی تذکره سنده عاشقانه بر غزلی مندر جدر .

مراد نامه ثالث « سلطان »

سلاطین عثمانیه نك شعر اسندندر . (اسرار نامه) [۱] ، (فتوحات الصیام) اسمنده اثر لری اولدینی کی نسخه یی ایاصوفیه کتبخانه سنده محفوظ اولان برده (دیوان اشعار) ی [۲] وارد . رحلت لری (۱۰۰۳) ده تر به لری آياصوفیه جامع شریفی یاننده در . علم خط ده واقف ایدیلر . عالی افندی (مناقب هنوران) فی نام هامبولترینه توشیح ایلشدر . فاضل محترم دیاربکرلی علی امیری افندی نك تأسیسه موفق اولدقیری (ملت) کتبخانه سنده عربی وفارسی دیوانلری اولدینی کی برده تورکجه دیوانلری وارد .

نعتندن :

جمالک بر نظر سیر ایلین ای شاه خوبان

محققدر قبلور دنیا وعقبادن استغنا

(نوعی افندی) نك (خصوص) شرحنده کوریلان متصوفانه منظومه سندن :

و فرق بعد فرق ثم فرقاً

و وصل بعد وصل ثم وصلاً

و اسم بعد اسم ثم حقاً

و حق کل ذات الحق فعلاً

[۱] شیخ شمس الدین سیواسی طرفند شرح ایدلشدر .

[۲] بو اثرک برده شرحی وارد .

بر غزلدن :

ياك دامن اوله رق طوت يورى بر ياك اتكن
جامع العقل اولوب الدن قومه ادراك اتكن

مصطفیٰ علی و کرمک — طوسه ری

علما و شعرا دن اولوب (طوسه) لیدر. (اخلاق السلطنه) عنوانلی علم اخلاقه متعلق بر
اثری ایله (تلجیه) منظومه سی و اشعار سائره سی واردر . وفاتی (۱۰۰۴) ده مرقدی استانبوله
(قورشونلی تره) ده درر. اشعارنده (طوسی) تخلص ایدردی .

ایاتندن :

سرکوبنده اولورسه نوله اشکم سائل
صوکی اول بوی سرو آچغه اولدی مائل

منطقی احمد افندی

مشاهیر شعرا و زمره قضا تندن اولوب (زین الدین نخجوانی) نك مخدومیدر. تولدی شامده درر.
استانبوله ورودندن بر مدت سوکره (حلب) بمده شام قاضیلغیه بکام اولمشدی . (۱۰۴۴) ده
بر قیمت بیلمزك سماعیله و فقط (ان البلاء مؤکل بالناطق) مظهریتیه مقتولاً وفات ایتدی .
مطبوع دیوانجه سی قوه طبعه دلالت ایدر .

ایاتندن :

سایه سین درویش بی برک و نوادن دورایدن
صاقلاسین آرایش تابوته نخل قامتک

جان کیتسه ده کیتمز اثر داغ محبت
پروانه عشقک یانار اوستندم چراغی

حلبه کیدیشنی شوقطعه ایله نقل ایدیور :

شامده بیلمدیلر قیمتمی هجرت ایتدم حلب الشهبایه
خرلرک چیفته ازعاجندن انجا ایتدم اوکوز پاشایه

مربری «آمین»

قوی طبیعت ، متصوف بر شاعر اولوب (بند رجال) اسمنده کی اخلاقی منظومه سنک
نهایتده (آیدین) ایلندن اولدیغنی ذکر ایدیور .
(بند رجال) ک مقدمه سی :

حمد اول اللهه که رحماندر هم رحیم و منعم و مناندر
برده کوکده امر آنکدر حکم آنک جان و تنده لطف آنکدر قهر آنک
یوقدر اکا مدیر یا وزیر اولدر سلطان اکبر بی نظیر
قالدی عاجز جمله افهام و عقول ذاتک کنهنده ای صاحب اصول

سابق ترجمه (درویش نیازی) به نظیره مقامنده یازدین (منصور نامه حلاج) مقدمه سی :

اول آتی ایدلم کیم حقدر اول حی و باقی واحد مطلقدر اول
اول کیم عالم یوغیکن وار ایلهدی قدرتن عالمده اظهار ایلهدی
قدرتندن ظاهر اولدی جمله ایش حکمتیه بولدی عالم پرورش
ظاهر اولدر باطن اولدر بی کان آندن آرتیق کیمسه یوقدر جاودان
ملک آنکدر قول آنکدر ایش آنک جمله جانلرده اولان جنبش آنک
هم جهان فخری «محمد مصطفی» اول حبیب الله اول کان صفا

(بند رجال) منظومه سنک بر نسخه سی طرف عاجزیدن (ازمیر) ده (کمر آتی)
کتبخانه سینه اهدا قیلنمشدر . (منصور نامه) نک نسخه سی ده (اندرون هایون) ده (روار
اوطه سی) کتبخانه سنده موجوددر . اون قاپاننده کی (امیر بخاری) درگاه شریفی
کتبخانه سنده (مولد نی) مجموعه سنده برده (مولد شریف منظومه سی) منظور عاجزی اولدی .

معنی «استانبول»

زمره قضاتدن و اوتتبی قرن هجری شعراسندن اولوب شهریدر . اشعاری شوخانه ورنده در .
ایاتندن :

کچ ای واعظ صراطک خوفک آ که لطف حق چوقدر
چکلردن ایشستدک بزکه آنده قور قولتی یوقدر

عشق ایله كسب ايدر كشي عرفان جاودان
عقل آلت ملاحظه در آراده همان
كوينه ملك دلی وقف ایده رم دخل ایتمه
كوكلك سن متولیبی دكلك صوفی

مثالی حسن چلبی « ارزوری »

ارباب حرفتدن ایکن کسب کمال ایلیه رك اصحاب معرفتدن اولمشدر . غیر مطبوع دیوانی
واردرد . (ادرنه) لی اولوب (هیچ دهره مثالی کلیه حیف) مصراعنك دلالتی اولان (۱۰۱۷) ده
استانبولده وفات ایلهدی . (یکی قبو مولوی خانسی) رهگذارنده مدفوندر .

ایبانتندن :

سند بر عالم وار ای اسکندر یوسف لقا
باقدیغك مرأت اولور آینه عالما
قیوب کوینده کوکلم راه عشقك اختیار ایتدم
کوکل قالسون بکم یول قالماسین دیرلر متلدر بو

معیری محمد افندی « استانبولی »

فضلادن (معید زاده افندی) نك غدومیدر (حسن چلبی) تذکره سنده مذکور بروجہ
آنی غزلی معیندار وشاعرانه در :

نوش ایدن دلتشنه جانا جرعه لعل ترك
آدین آکاز بر دخی عالمده آب کوثرک
آمازم کحل جلایی نور چشم عینمه
تو تیسای دیده اعیان ایکن خاک درک
آرزوی بوی زلفکدر شها سنبل کی
خاطرک هر دم پریشان ایله ین عاشققلرک

موقوفاتی محمد افندی «میدیللی»

ارباب قلم و اصحاب علمدن سیاسی برذات اولوب (میدیللی) آطه‌سندندر. تفصیلی (رئیس الکتاب - خارجیه ناظری) لک تراجم احوالی مین اولان مطبوع (سفینه الرؤسا) ده محرر ترجمه حالندن مستبان اولدینی وجهله فلکک کرم و سردینی طامش طالع‌سز لر دندر. (۱۰۶۵) تاریخنده (ابشیر پاشا) غدریله (ایزنیق) ده اجل قضایه اوغرادا. (موقوفات) اسمیله معروف مطبوع (ترجمه ملتی) اثر همتیدر. (تلخیص جامع الکبیر) ی ده ترجمه ایتشدر که برنسخه‌سی. (شهید علی پاشا) کتبخانه‌سنده واردر. (صدر الشریعه) ی ده ترجمه ایتشدر که بونکده نسخه‌سی آیا صوفیه کتبخانه‌سنده در. (ملتی) (۱۰۶۶) تاریخنده (محمود بن عبدالوهاب حمیدی) طرفندن ده جمله جمله ترجمه ایدلمش سده طبع ایدلمه مشدر. مترجم (حمید ایللی) دینیلن (اسپارطه) سجاغندندر.

مذاقی سلیمان دده «بوسه‌ری»

شعرای مولویه‌نک سرآمدانندن اولوب (بوسه) لیدر. (چکلدی بزم دنیادن مذاقی) مصرعنک دلالاتی اولان (۱۰۸۶) ده (غاطه مولوخیانه‌سی) نده وفات ایله‌دی. (نشاطی) دده‌نک (صوکره) ردیفلی غزلنه سویله‌دیکی نظیره‌دن:

صونار بر جام مملو بیک نهی پیمانه‌دن صوکره
دوئر وفق مراد اوزره فلک اماندن صوکره

شعرای مولویه اینجنده (جوری، نشاطی، فصیح دده) دن صوکره برنجی مرتبه‌ده بر شاعر اولوب مرتب دیوانی واردر.

موسی افندی

طبیعت شعریه مائه علمادن اولوب (۱۱۶۴) تاریخنده (چربان) ده ناصح ایکن اخلاق و تصوفدن باحث (نور الوهاج) اسمنده بویوجک بر منظومه میدان کتیر مشدر. منظومه‌اتنده قوللاندینی مخلص (امانی) در. آثار سائره سده اولدینی آکلاشیلمقه‌ده در.

(نور الوهاج) ك برنسخه سی (ییلدیز) کتبخانه سنده واردر . مطلبی بودر :

حمدنا الله ذالنعماء ولاالمنان الا هو

وصلینا علی فوق الانبیاء مولا هو

دخی بزدرن صلاتیه سلام اولسون علی التوقیر

اولار اوزره کیم آنلردر اوشاهه مزوغرا هو

الا یاایهاالاخوان سزکچون در ایله مرجان

نثار ایدوب قیلام دیوان پذیرانه دیکوز یا هو .

میری حسن افندی « بودین — یشتلی »

علما و نکته کویان شعرادن اولوب (بودین) لیدر . (آلائی بکی زاده) شهرتیه
بنامدر . (۱۱۰۲) ده مملکتشده وفات ایتدی . غیر مطبوع مرتب دیوانی واردر .

ابیاتندن :

عاشق اولورمی هیچ غم دلداردن جدا پروانه کبی شمع شررباردن جدا

قدس آشنای مجلس کروبیان اولور بر دل اولونجه پرده پنداردن جدا

پادر کل زندان غم اولدم کدرم یوق سرتا بقدم آتش عشقم شررم یوق

پاکیزه دل و پاک نهاد ایله جلیسم نادان دنی خلقتنه اصلا نظرم یوق

منیف مصطفی افندی « آنطاکیری »

عثمانلی شاعرلرینک مشهور و مقتدرلرندن اولوب (آنطاکیه) لیدر . استانبوله وصولنده
مالیه مأموریتنه کچمش ایدی . برآراق سفارتله ایران کیتدی . مرتب دیوانی و منظوم (حدیث
اربعین شرحی) مطبوعدر . (۱۱۵۶) تاریخنده وفات ایدرک اسکداردن دکر کناریه حیدر
پاشایه کیدن یولک کنارینه دفن ایدلدی . زاده طبعی اولان بررباعینک (رب ارنی الحق وزدنی
علما) مصراعنی نقش خانم ایله مشدی .

ایاتندن :

دیم سر رشته مقصودی اهل جاهدن بولسون . کوکل اسبابه ایتمز التجا اللهدن بولسون
 روشن دلان نور حقایق بو عالمک هر ذره سین بر آینه بر عبر بولور
 کفت و کوچوق صد عشقه جمهوره کور . حق کند کده آرا مذهب منصوره کوره
 اولجه (هزاری) مخلصه تخلص ایدردی . حتی بو مخلصه منشور (فتحنامه بلغراد) ی
 واردر . مؤخرآ (وقعه نویس راشد افندی) نک تنسیله (منیف) تخلص ایتمشدر .
 بر غزلی :

نه ممکن استقامتله اوله تزویر بر یرده دکلدر قابل الفت کجان وتیر بر یرده
 کورن اول غمزه مرد مشکار و چشم شوخک دیر عجبدر ایتمش آمیزش غزال و شیر بر یرده
 اولورمی کارکر حیلوت تدیر عقل اولسه اگر صورتها آینه تقدیر بر یرده
 کلور الله اکبر یادمه محراب ابروسی نه دم کوش ایلرم آوازه تکبیر بر یرده
 معانی تجلی نامه تکوینه امعات ایت نمایان اولماشدر وسمه تکریر بر یرده
 اولان رمز آشنای صحبت خضر و کلیم آکلار که اولماز جمع عشق و عقل پرتدیر بر یرده
 « منیفا » خاک پاک شهر استانبولدن غیری دکل ابیات نظم ایتمک روا تعمیر بر یرده

مصطفی خانه ثالث « سلطان »

سلاطین عثمانیه شعرا سندن اولوب شعرده مخلصری (اقبالی) در . (۱۱۸۷) ده ارتحال
 ایدرک (لالهلی) ده بنا کرده لری اولان جامع شریف قربنده کی تربه لرینه دفن ایدلدیلر .
 رمضان شریفده اجرا ایدلمیکده اولان حضور درس لرینه زماننده ابته دار ایدلمشدر .
 بر مناجاتندن :

شم دیک « اقبالی » دالدم عمیق حیرته لطف ایدوب دستمی ال یارب دوشدم کریمه
 دیلرایسه ک قوی ججیمه دیلرایسه ک جنته انبیای مرسلین ایچره خجیل ایتمه بنی

شعری زاده اسمدک « استانبولی »

ارضروم والیاکنده وفات ایدن (مشعله جی ابراهیم حفظی پاشا) نک مخدومی اولوب

استانبوله یتیشن دکرلی شعرادنذر . تاریخ وفاتی (جنت ایچره قیله اسعد بکی همدم سعدا)
مصراعنک منطوقنجه (۱۲۰۸) اولوب قبری ادرنه قیوسی خارچنده اوتاقیلرده (صبرت تکیه)
دنیلن محله در .

ایاتندن :

اوکرن لسان عصر ورسوم زمانه یی
باق طبع ناسه حاله مناسب تکلم ایت

مکی محمد افندی « شیخ الاسلام — استانبولی »

علماء وشعرانک متحیرلرندذر . پدری مکه ملاسی ایکن اوراده تولد ایتدیکنندن (مکی)
تخلص ایتشدذر . مؤلفاتی (قصیده برئیه توسل اسمیله شرح) که تورکجه یازیلان شرحلرک
مفصل ومکملیدر . (اوائل بیضاوی به حاشیه) ، (مباحث حمد وشکره متعلق رساله) ،
(مرشد الوارثین فی احوال الاربعین) (اصول فقهدن اقسام نظمی مبین رساله ترکیه)
و (توضیحدن مقدمات اربعه اوزره رساله) ، (مرتب دیوان) اولوب وفاتی (۱۲۱۲)
تاریخنده ، قبری فاتح جوارنده شیخ الاسلام (بهابی افندی) تربیه سنده در . مشایخ فصلنده ذکر
سبق ایدن (اشرف زاده عزالدین افندی) دن ، بوذاتک اوتخالنده (نجار زاده محمد صدیق
افندی) دن منتسب طریقت ایدی .

ایاتندن :

بالا نشین رفعت اولان کرچه چوقسه ده
بوعالم ایچره آز بولنور اهل حال اولان

مصارعدن :

کتاب فن عشقی ایله مک تفسیر مشکدر

مشتاق مصطفی افندی « شیخ - بتلیسی »

شعرای عاشقیندن وطریقت قادریه مشایخنندن بر ذات اولوب (بتلیس) لیدر . برآراق
استانبوله کله رک ایوبده (سلامی درکاهی) مشیخننده بولوندی . بعده وطنه رحلتله (۱۲۴۷)

تاریخنده موشده شهیداً ارتحال ایتدی . مرتب مطبوع دیوانی ایله (آثارمشتاق اسرارعشاق) ،
(مکتوبات کیمیای مشتاق) وفارسی (بهارنامه) اسملرنده آثار غیرمطبوعه سی وارددر .
عاشقانه برغزلی :

اسرار عشقه محرم اولان بی زبان اولور رمن ایله پادشاه دله ترجان اولور
بر دل که تختگاه شهنشاه عشق اوله مرآت حسن پاک شه لامکان اولور
بر سینه کیم مکون اسرار حق اوله رشک آور نشیمن باغ جنان اولور
مردودخلق عالم اولان مرد حق شناس انجام کار مقبل هر دو جهان اولور
«مشتاق» نورلمه دیدار اولان کوکل شمع حریم شنشنه عارفان اولور

ماهر نعمانه بك «آغریبوزی»

موالیدن (آغریبوزی عثمان رشید بك) ك مخدمیدر . زماننده شعر وانشاده تمیز
ایدنلردندر . کتابت خدمتیه باب عالیده ایفای حسن خدمت ایله دی . (۱۲۵۹) ده ارتحال
ایده رك ایوبده (بستان اسكله سی) نده عمارت قارشوسنده مدفوندر . (منشآت) و دیوانی مطبوعدر .
برنعتندن :

ایاشاه رسالت نوربخش کن فکان سین سن سریر آرای بعثت پادشاه انس و جان سین سن
وجودك منتخبدر نسخه اعجاز دن اول خوشا دیباجه بند صفحه آخر زمان سین سن
برغزلندن :

الینه کپرسه ده کاشانه اقبال جهان رخنه یاب اولمیه ماهر صاقین ارکان ادب

مشهوری احمد افندی «سویکی»

زماننده شعر وانشاجه تمیز ایدن کتبه اقلامدن اولوب طبعی لطائفه میال ، رند مشرب
برذات ایدی . دیوانی مطبوعدر . (۱۲۶۸) تاریخنده مملکتی اولان (سلانیک) ده ارتحال
ایتدی . (کله مریه) قایسی خارجنده مدفوندر .

مصارعدن :

عاقلان تا سوز محلن بولمادتجه سويله من
دولت اولماز آدمه عالمده استغناكي
موجب صحت اولور خسته به شادی وفرح

مهری محمد محی المبین افندی « رهاوی »

السنة ثلثه انشا وشعرده مقتدر ، فاضل برشاعر اولوب (اربيل) دندر . سابق الترجه
(زهاوی افندی) دن مجازدر . (۱۲۸۹) ده استانبوله ارتحال ايله دی . ایوبده (کاشغری
درکاهی) یوقوشنده مدفوندر . آثاره ، : (مقتبسات محویه) حکمت اخلاق وتصوفدن باحث
اولوب غیر مطبوعدر . (روضه المعارف) رساله موقوتهدر . (مضبوطه الفنون) کذا .

معلم ناجی عمر افندی « استانبولی »

شهری الاصل اولوب بر مدت اوافق خفك مأموریتله طشرده بولونددن صوکره
استانبوله عودتله آثار ادبیانه نشرینه باشلادی . مکتب سلطانی وحقوقده ادبیات معلمکننده
بولونمشدر . قرق درت یاشلرنده ایکن (۱۳۱۰) رمضاننده استانبولده ارتحال ایدهرک
(سلطان محمود عدلی) تربیه حظیره سنه دفن اولوندی .

قواعد لسانیه وادبییه وقوفی قوه شاعرانه سندن زیادهدر . اواخر عمرنده (وقعه نویس
آل عثمان) مأموریتله مبعجل اولمشدی . بو خدمته تعیین اولوندیغنی متعاقب شهنامه طرزنده
تحریرینه باشلادیغنی منظوم عثمانلی تاریخندن آنجق بر قاچ پادشاه یازاییلمشدر . سعیدک افندی
صاحب ترجمه حقنده (ناجی مرحوم اساساً بر دینه فضل وادب اولدییگی اشعاریمزک لطافت
حقیقیه سی محافظه ایدنلرک بهیه السیوفندن اولدییگی جهتله دخی وفاتی بیوک ضایعاتدن اولان بر
شاعر شیرین زبانمز ایدی) دیمشدر ایدی . عطا بک افندی ده : (نثرنده کی سلاست اکثری
ترجمه لرنده کی موفقیته ، عثمانلی نحوینه ایتدیگی خدمت عموماً مسلم اولسه کر کدر) دییورلر .

مطبوع آناری :

(معمای الهی) ، (اعجاز قرآن) ، (اصطلاحات ادبییه) ، (فروزان) ، (آتشیاره) ،

(شراره) ، (ابن الغازان) ، (اسامی) ، (مجموعه معلم) ، (محمد مظفر مجموعه سی) ،
 (معلم) ، (سانشات العرب) ، (مدرسه خاطرملری) ، (نوادر الاکابر) ، (سانشات العجم) ،
 (مکتوبلرم) ، (ترجمه امثال علی) ، (لغات عثمانیه) ، (سنبله) ، (صائبده سوز) ،
 (تعلیم قرآن) ، (نمونه سخن) ، (انتقاد) بشیر فوآدله مشترک ، (شویله بویله) شیخ
 وصفی ایله مشترک ، (عیدیه) ، (ترزراکن) امیل زولادن مترجم ، (ترکیب بند) ،
 (مترجم) ، (حکم الرفاعی) ، اشبو آتاردن خصوصیه (مجموعه معلم) و (اصطلاحات ادبیه)
 قواعد ادبیه ایله متوغل ذواته لازمدر .

توحید باریسندن :

الله که موجد جهاندر	هر درلو نقابدن عیاندر
کثرتده هزار رنگه کیرمش	هر مظهره بشقه رنگ ویرمش
بولماز او تجلیات غایت	اعداد نصل بولور نهایت
توحیدی سوراوخالق روح	بردر بر او نییاز سبوح
الله ندر دینجه غافل	الله دیوب خموش اولور دل

ایاتندن :

دامن دست طابدن قویمه دولنجوی ایسهک معرفت ارباب استعداد دولت بخش اولور
 حق برستم عرض اخلاص ایندیکم درگاه بر بر نفس توحیددن آیرلمادم الله بر
 اختلافانیله اوغراشمقده دهرک ذوق یوق ذوق آنک مرصاد عبرتدن تماشا سنده در

معرفت التفاته تابعدر مشتریسز متاع ضایعدر

آتارینه دأثر ایضاحات

(۱) اصطلاحات ادبیه : اسمک دلالتی وجهله قواعد ادبیه اصطلاحاتی مین استفاده لی
 برادرر . مع التأسف یالکیز برجلدینی نشر ایده یلمشدر .

(۲) مجموعه معلم : مکتب سلطانی و حقوقده تدریس ایندیکی ادبیات عثمانیه درس لرینک
 تقریرلرینی ، شعرای عثمانیه دن برخیلینسک تراجم احوالیله منتخب شعرلرینی ، عربجه ، فرسیجه ،
 فرانسزجه دن فائده بخش ترجمه لری حاوی اولوب آلتش جزء نشر ایدلمشدر .

(۳) اسامی : مع ذیل (۸۵۰) قدر مشاهیرک مختصر ، مفید تراجم احوالی مین اولوب

برجلددر .

(۴) لغات عثمانیه - لغت ناجی : کتابه و بتخصیص مکاتب شاگردانہ الزم ، استفادہ بخش بر اثر اولوب جلدنایسی ، مرحومک مجلرندن وادبای عصردن (مستجابی زاده عصمت بك) طرفندن اكمال ایدلمشدر .

(۵) معلم : جراند یومیهدن (ترجمان حقیقت) جریده سی محررادیسی ایکن یازدینی تنقیدات ادبیہ بی حاویدر .

(۶) امثال علی : (امام علی المرتضی کرم الله وجهه ورضی الله عنه) نك حروف هجا ترتیبی اوزره اقوال علیه و حکیمانہ لرینک ترجمه لرینی مبین اولوب (کتابخانۀ ابوالضیا) جزؤلری میاننده نشر اولونمشدر .

(۷) موسی بن ابی الغازان - حمیت : (ابن الغازان) ك حمیتی ، حاستنی مبین منظوم بر اثردر .

(۸) سانحات العرب } آثار عربیه وفارسیهدن منظوم و منشور بعض تراجم ایله مس

(۹) سانحات المعجم } ادبیہ بی حاویدر .

(۱۰) مکتوبلرم : احباسنه ، شاگردانہ یازدینی مکاتیبی حاویدر .

(۱۱) صائبده سوز : شعرای ایرانیهدن بتخصیص تشبیهاتیلہ امثالیلہ ، شهرت شعار اولان (صائب) حقنده مطالعات و تنقیداتی حاویدر .

(۱۲) نوادر الاکابر : اکابر امتك اقوالندن ، احوالندن باحشدر .

(۱۳) آتشبارہ

(۱۴) شراره } اشعارینی حاوی رساله لردر .

(۱۵) فروزان

(۱۶) حکم الرفاعی : پیرطریقت سیدنا (احمد الرفاعی) نك بعض اقوال علیه لرزی ترجمه لرینی حاویدر .

(۱۷) سنبله : قسم اولی بعض مکتوبلرله ترجمه لردن مرکب ، قسم ثانیه سی ایسه صاحب اثرک حیات صباوتی مصورددر .

(۱۸) محمد مظفر مجموعه سی : بر مجموعه قواعد ادبیہ اولوب ناقص قالمشدر .

(۱۹) معمای الهی : بعض سور قرآنیہ ابتداء الرنده اولان مقطعات حقنده اکابر امتك مسروداتندن خلاصه ایدلمشدر .

(۲۰) اعجاز قرآن : (اعجاز قرآن) دائر مفید و مختصر بر اثردر . (فخر رازی) نك (سورة فاتحه) تفسیرنده (اسرار عقلیه) سر لوحه لی بر مقاله حکیمانہ سنك خلاصه ترجمه سیدر .

(۲۱) تفسیر سورة اخلاص : بوده باشلیجه تفسیر کیردن خلاصه ایدلمشدر .

(۲۲) ذات النطاقین - ابن زبیر : منظوم بر وقعه تاریخیه در .

(۲۳) دمدمہ : رجائی زادہ اکرم بک (زمزمہ) اسمندہ کی اترینہ مقابلہٴ یازلمش بر مجموعہٴ انتقاد یہ در .

(۲۴) مخبرات و محاورات : احمد مدحت افندی ابلہ محاورہ لرینی حاوی مکاتیبین متشکلدر .

(۲۵) خردہ فروش : قواعد و فوائد ادبیہ دن باخنددر .

(۲۶) عثمانی شاعر لری : شعرای عثمانیہ دن (احمد پاشا ، باقی ، شیخ الاسلام یحیی افندی ، خاقانی محمد بک ، خواجہ نشأت ، سید وہبی ، سنبلی زادہ وہبی ، نوعی زادہ عطابی ، احمد منطقی ، شیخ الاسلام عبداللہ و صاف افندی ، آنطاکہ لی منیف ، سامان نحی ، شیخ الاسلام عارف حکمت بک) ک تراجم احوالیہ اشعار منتخبہ لرینی حاویدر . جزئی نشر اولونہ بیلمشدر .

(۲۷) ہدر : دور استبدادی مصور درت فصل اوزرہ مرتب تیا ترودر .

(۲۸) تاریخ آل عثمان : یالکیز مقدمہ بی حاوی اولوب بر نسخہ سی (بیلدیز سراپی) کتب خانہ سندہ وارددر .

ای مزار ترک ، صفو تخانہ سک خوابکاه شاہسک ، شاہانہ سک
افتخار ایت ، ای سرای مغوی شاہ ترکان سندہ اولمش منزوی
ای سلیمان شاہ ! متداریکز شاہکار اولاد فیض آناریکز
اولدی اخلاصکله فخر دود دمان اوغلاک ارطغرل کبی بر قہرمان
آفرین ارطغرلہ ، یارانشہ آفرین ارطغرلہ ، عثماننشہ
شائمز عثمانسز اولماز ، شانلی یز بونجہ میلیون خلق ہب عثمانلی یز
واقعا عثمانلیقدر شانلیلق بیلمہ لی اما ندر عثمانلیلق

» غازی ارطغرل بک منظومہ سندہ «

ای فرات ای نیمہ شط العرب ، سندہ موج اور مقدمہ ہم غم ہم طرب !
دبرکن ، ایتدک حزنہ مستغرق بنی ؛ قرب (صفین) دن کچر کورددم سنی .
امر عشقہ انقیاد ایتدم ینہ ، حیدر کمراری یاد ایتدم ینہ .
رہکنذارکدر دیار کربلا ، یاد اولنسون شہریار کربلا .
کربلا یادیلہ جان آکام اولور . ہر نفس یا آم یا اللہ اولور .

ایشته اک حیرت فزا برهائله ، بعدازین لازمی کیتمک بابله ؟
باق نه استغراقه سوق ایتدک بنی ، کوز یاشی ظن ایلور چشم سنی !

§

ذکره شایندر فرائک هر یری ، بن که بر ترکم اونو تمام جمعبری .
ترک اولان نعمتشناس اولمق کرک ، وار یری کیتسم (مزار ترک) . دک .

محمود مهول الدین پاشا « استانبولی »

(چورلیلی علی پاشا) احفادنددر . کتابت رسمیه ده کی قدرت قلمیه سی مسلم اولوب
شهریدر . بک کنج ایکن باب عالیده خدمات تحریریه ده قوللانیه رقی بالآخره مالیه و نافع نظارتلریله
والیلک کبی مهمام موردولتده بولوندی . (۱۳۱۶) تاریخنده استانبولده وفات ایتدی . بشیکطاشده
(یحیی افندی) درکاهنده مدفوندر . آثار مطبوعه سی (روضه الکاملین) اسمنده کی (شرح شفیقنامه)
ایله (منشآت) ، (مجموعه اشعار) در . برده (مرآت حقیقت) اسمنده (۱۲۹۳) روسیه
سفری و سائرینی مبین اوچ جزء مطبوع تاریخچه سی وارددر . (شفیقنامه) اولجه (عبدالله محمد
ابن احمد) اسمنده برذات طرفندن دخی شرح اولونمشدر . برنسخه سی (یکی جامع) کتبخانه سنده
موجوددر . (شفیق نامه) تاریخ ادبیات عثمانیه نامه یالکیز برکره کوریه جک آثاردن اولوب
زمانزده شایان تقلید دکدر . (شفیق نامه) ایله (حاجی شفیق افندی) حفته مورخین فصلنده
ایضاحات لازمه مندرجدر .

ایاتندن :

مرآت دل که صورت اخلاصی کوستر
وارسته در عکوسی ریا و رسومدن

مصارعندن :

بر مسافر خانه در انسانه بوکهنه رباط

مقبوله طعانه هانم « استانبولی »

عصر مزده استانبولده یتیشن عثمانلی ادیبه لرینک الکر لیلرندن معدود نظم و نثرده کی اقتداری

مسلم ایدی . (۱۳۱۶) تاریخنده وفات ایتیش وجوار حضرت خالده (سیاوش پاشا) تر به سی قربنده و دیعه رحمت الهیه قیلنه شد . مرحومه مابین هایون منسوبیندن و صلحادن (حاجی ابراهیم افندی) نك کریمه سی و شورای دولت اسبق باش کاتبی (فواد بك) ك زوجه سیدر . تماماً اخلاق اسلامیه و عثمانیه به موافق اولمق شرطیله قادیلاردن ایلک قیمتلی اثر نشر ایدن کندی اولدینی کبی وفاتندن سوکره کرک زوجی و کرک بنات نوعی طرفندن تنظیم اولونان منشور و منظوم مرثیه لردن بر کتاب وجوده کلشدرکه بوکا ایلک موفق اولانده مرحومه مشارالیه ادر .

مرحومه نك زمان حیاتنك قسم کلیسی خسته لقله کچمش و آثارینك بر چوغنی او حالنده یازمشد . جناب حقه توکلنه و صبر و تحملنه زوجنك یازدینی مرثیه لردن شوقطعه دخی دلالت ایدر :

قطعه

صبر ایله مألوف ایدی ایتزدی اصلا اشتکا
کورمه مشکن استراحت طوغدینی کوندنبری
حضرت اللہک اشفاقدن امید ایلرم
جنت عدن اولدی نور دیده لمعانک یری

آثار منظومه و منشور سندن بر قسمی (معکس خیال) عنوانیله طبع اولونمشد .
فضولینک بر صراغی تربیع ایدرک یازدینی (صبح سعادت) عنوانلی نشیده سندن :
ایردی معراج شریفک تا حریم عزته طاقی یتزدی جبریلک بو رتبه رفته
تزد پاک کبریاده باق شو مقبولته خاکه ایندی کو کدن استقبال ایچون قرأرسکا
بر نعتندن :

علو پایه که امی دیمکدر اک جلی اثبات
بشر تدریسه قدرتمی بولوردی ذاتکی هیات
ینه قدرک قدر عالی تعلم ایتدی کک آیات
سنک استادک الله عظیم الشاندر بالذات
آنک چون خواجه کون و مکانسک یار رسول الله

قادیلق عنوانلی منظومه سندن :

ایدرسه علم ایله اشعاره رغبت قادیلرجه اولور بر باشقه زینت
درایتدن آلیر نور ملاحظت یودور بر انتظام اوزره معیشت
یچلمش جامه در نسوانه تحصیل ویرر حسن اداره حسنه قیمت
فقط یازمق کرک اخلاقه دائر قلم طوتمقلغه کیم اولسه قادر

منیف محمد یاشا «عینتابی»

وزرای عثمانیه دن فاضل برذات اولوب (عینتاب) لیدر. تحصیل و تفیضی مسقط رأسیله ، شام و مصرده در . مؤخرآ (برلین) دارالفنوننه کیده رک استکمال علوم و فنون ایله دی . معارف و تجارت نظارتلریله ایران سفارتنده ایقای حسن خدمت ابتد . السنه ثلثه دن ماعدا غرب لسانلرندنده فرانسزجه ، آلمانجه ، انکلیزجه و رومجه بی مکمل صورنده تکلم و کتابت ایدردی . معمریندن برذاتدر . (۱۳۲۸) تاریخنده اسکدار کویلرندن (ارن کوی) نده ارتحال ایده رک (صحرای جدید) قبرستاننه دفن ایدلدی .
آثار مطبوعه سی :

(۱) دستان آل عثمانی ، (۲) تلخیص حکمت حقوق ، (۳) مدخل علم حقوق ، (۴) علم ثروت . (۵) حکمت حقوق [مکتب حقوق درس لرندن متشکلدر] .
آثار غیر مطبوعه سی :

(۱) ادبیات (یدی کوجوک جلد اوزرینه مرتبدر .) ، (۲) علم اخلاق ، (۳) علم روح ، (۴) بلاغت ترکیه ، (۵) ترکیه منطق ، (۶) عربی کلام کبار . (۷) مجموعه اشعارم ، (۸) منطق درس لری ، (۹) فارسی اصطلاحات ، (۱۰) مشتقات ترکیه ، (۱۱) فؤاد و عالی پاشالره کامل بکک سوزلری . (۱۲) ملاحظات حکمیه ، (۱۳) محاورات حکمیه ، (۱۴) اشتقاق لغت عثمانی ، (۱۵) ایران خاطراتی ، (۱۶) ابن بطوطه سیاحتنامه سندن مستخرج ترکیه بر قسم ، (۱۷) ترکی ، عربی ، فارسی لسانلرندنده موجود لغات یونانیه ، (۱۸) اصطلاحات ترکیه ، (۱۹) انکلتزه تاریخی : نهایتندن نقصان اولوب خط دستیه محرر نسخه سی ملت کتبخانه سنده در . (۲۰) مقامات حریریدن یکرمنجی مقامه فاروقیه نک ترجمه سی ، (۲۱) بلاغت فعل یاخود بلاغت جسمانیه ، (۲۲) اوروپا سیاحتی اثنا سنده استانبوله یازیلان بعض تحریرات .

ترکیب بندی :

مکتب که فیض بخشیدر ابنای امتک	مکتب که خججه کاهیدر ابکار فکرتک
مکتب که مهد رفعتیدر هر جماعتک	مکتب که قصر شوکتیدر ملک و ملتک
مکتب که رحله کاهیدر آیات نصرتک	مکتب که الک مهمیدر اسباب ثروتک
مکتب که سایه صالیدینی یردر حقیقتک	مکتب که جلوه کاهیدر اسرار خلقتک

سرمایه سعادتیدر دین و دولتک
بومد عامسالمیدر شرع و حکمتک

مکتب دیوب کچمہ کہ قدسیدر اول مقام سکا ننه مؤسنه ایله احترام
بیت الشرف سزادر اکا اولسه ایدی نام ناقص کلانلر آنده اولور لاجرم تمام
لایق دکلای دینسه آکا قبله انام مقصود ایسه اگر سکا بر کعبه مرام
اول جانب مبارکه وقتبله ایت خرام کسب کاله صبح و مسا ایله اهتمام

اما مزاج عصره موافق ده اولملی

هم احتیاج خلقه مطابق ده اولملی

معموره لرده بر نیجه عالی بنا اولور داخللری مزین اولور دلکشا اولور
سکائی علم و معرفته آشنا اولور هم سعی واستقامت ایله اغیا اولور
امن ورفاه شامل بای وکدا اولور مرشی ده انتظام اثری رونما اولور
کوزلری ضیای حکمت ایله روشنا اولور دیلار همیشه مصدر شکر و ثنا اولور

مکتب دکلایده یانه در اسبابی بونلرک

قابلمی اهل جهل اوله اربابی بونلرک

آج دیدۀ بصیرتی آفاقه قبل نظر پر در زمانم زده عجا یبله سر بسر
هم نوعز بونسخه کبری اولان بشر شمشک کبی بر آفتی امرینه رام ایدر
سیر سریع ایله جولانکاهی بحر و بر جو هوایه چیمه ده شاهین تیز پر
بحر محیط قمرینه ده قورقوسیز اینر یارب دهانلر یابه جقدر دهانلر

مکتب دکلای منشی هب بوبدایمک

اهل کاله ایشته مکافاتی صانمک

ایسترمی سن که ایله سن بورجکی ادا بورجک نه در سنک انی کل اوکرن ابتدا
اول جناب حقه اولو الامرہ ثانیاً ایت صدق ایله اطاعت و اخلاص ایله دعا
برده چالش که بزده اولان مختلف قوی دائم ایدم مراتب اعلا یه ارتقا
ایتمز ایسه ک بوکا کرکی کبی اعتنا صدق و خلوص و سمیک اولور جمله هبا

برجوق دها وظائفی وار نوع آدمک

مکشیده اوکره دیرسکا استاد اکرمک

سن صانع کیم بوسوزلری خاشا فسانه در یا مقتضای داعیه شاعرانه در
پاخود که جر منفعتہ بر بهانه در دیرسه ک اگر که بویله دکلدردہ یانه در
اخلاص و صدق و حب و وطندن نشانه در تسلیم کرده عقلای زمانه در
خلقک یازیق که رغبتی نام و نشانه در بیلمز جهانده مایه عز و علانده در

مکتب بیوک خزینہ سیدر جمله نعمتک

مفتاحی سعی و دقتی اهل ذکاوتک

لایق دگلی روح الامین اولسه کاتبی کرو بیان عرش برین اولسه حاجی
شاهنشهان روی زمین ده مراقبی عمری فزون اوله که بوملکک ده صاحبی
تقدیر ایدر علو مقام مکاتبی مصروفدر همیشه بوکا فکر ثاقبی
مشهور هم مسلم آنک رأی صائبی مدو حدر صفاتی کزیده مناقبی
یاربی حشره دک اوله تختنده برقرار
وارایسه دشمنی اوله مقهور وتار ومار

مختار افندی «کبری احمد مختار افندی»

فضلا و ارباب قلمدن بر ذات اولوب (کرید) ک (حانیه) شهرنده تولد ایله دی . اکیال
تحصیلدن سوکره (باب سرعسکری - حریبه نظارنی) دائره سنه انتساب ایله مدت مدیده
مکتوبی سرعسکری مأموریتده و اواخر عمرنده بر سنه بی متجاوز (شیخ الحرم نبوی)
خدمت مبعجله سنده ایفای خدمت ایله دی . (۱۳۲۸) سنه سنده خسته اوله رق استانبوله کلدیکنی
متعاقب ارتحال ایله یوب (ملاکوران) جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدلدی . آثاری حکمیات
اسلامیه نقطه نظرندن حائر اهمیتدر .

آثار مطبوعه سی: (استمداد) ، (آداب المرید) ، (مرآت الشهود لیسیدالموجود) ؛ (معارف سبعه) ،
(انقباء قلب) ، (سراج الوهاج فی ایلة المعراج) ، (محاسن اخلاق) ، (مجال فکرت) در . حضرت
(شیخ اکبرک) ک ادق آثارندن (شجون المسجون) ایله (مواقع العجوم) فی ده ترجمه ایتش سه ده
طبعنه موفق اوله مامشدر . ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور اولان (بابانعمه الله) حضرت تیرینک
تفسیرینک طبعنه همت ودالات ایله مشدر . السنه ثلثه ادبیاتنه و بتخصیص لسان عربی دقایقه واقف
اولغله برابر لسان تصوفده عارف ایدی . اشعاری حکیمانه و عارفانه در . (شیخ اکبر محی الدین)
حضرت تیرینک آثارینی غدا ی روح ایله مشدی .

ابیاتندن :

خاطر شکن نفس وهوا اولغنه سهی ایت
خاطر شکنی اوله صاقین کیمسه نک اما

لاجرم روشن نکهه پرتو تحقیق اولور
مؤمن الغیب (هو الرحمن) صاحب دلان

مظهر بك

مظهر بك وقوف علمی ولسانیسی وسعت ذکا وعذوبت بیانی سایه سنده بك ابي تصرف ایدن كنچ ارباب دانشمزدن بر ذات ایدی. مرحوم (امیر الله افندی) طرفندن دفعه ثانیه اولارق، بر چوق اصحاب كلك اشتراك همیله، میدانه كتیر یلكه تشبث ایدیلن ومع التأسف برنجی جلدی متعاقب تعطیله اوغرایان «محیط المعارف» سر محرر لکنه انتخاب ایدیلش اولماسی مرحوم مظهر بك قدرت عرفان و چالاکی اذعاننه شاهد عادل در. آثار مطبوعه سی ایچنده كرك (مصباح الفلاح) نده، كرك (زبدۀ علم اخلاق) نده كوسترديكي ترتيب و مطبوعیت، احاطه و وحدت همان امثالسزدر. كنچ دینه جك بر سنده وفاتی ضیاع عظیمدر. (حرار) شهبندری اولوب، استانبوله متوجهاً حر كشته تام واپوره یینه جكي بر صبرده (۱۳۲۸) سنه هجریه سنده وفات ایتش و (جیبوتی) ده ودیعه خاك غفران قیلنمش در. حبشستانده كرك محافل حكومتجه كرك برلی اهالی و بالخاصه مسلمانلرجه مظهر حرمت و تجیل اولماسی اداره و اخلاق، سیاست و معامله اعتباریله ده بك قیمتی بروجود اولدیغنه دلالت ایدر. یوكسك بر معلم و مربی قدرت و صلاحیتی ده حائر ایدی.

غیر مطبوع آثاری :

- (۱) مصباح الفلاح (ایکنجی جلد).
- (۲) زبدۀ علم اخلاق (ایکنجی جلد).
- (۳) مرآت الهدایه (ایکی جلد).
- (۴) حکمت اسلامی.
- (۵) احکام شرعیه نك طبه تطبیق.
- (۶) اصول افشا.
- (۷) فن صحیفه لری.

مرحومك مطبوع آثاری :

- (۱) عملی ونظری مختصر هندسه.
- (۲) كوچوك جوغرافیا.
- (۳) علم حساب.
- (۴) قرائت اخلاقیه.
- (۵) كوچوك عثمانلی صرفی.
- (۶) قره سیاحت.
- (۷) قطبه سیاحت.
- (۸) مصباح الفلاح (مفصل علم حال) برنجی جلد.
- (۹) زبدۀ علم اخلاق (برنجی جلد).

مصطفی یاشا «دینی برونو مصطفی هلمی یاشا - قیصریلی»

ادبای عسکریه دن بر ذات اولوب (قیصری) نك (طاوولسون) قریه سنده (آتش حافظ

زاده) احفادندندر . (۱۲۸۰) تاریخنده مکتب حریبه دن نشأتندن سوکره محارباتده بعده اعدادی عسکری کتابت معلملکنده داهه سوکره لری ده حریبه نظارتنده ایفای وظائف ایله دی . (۱۳۳۳) ده متقاعدأ ارتحال ایتدی . (اسکدار) ده (قره جه احمد) مزارستانده عائله سی قبرستاننه دفن ایدلدی . (۱۲۹۲) ده مکتب حریبه مطبعه سنده طبع اولونمش (دستورالمجاهدین) اسمنده استفاده لی بر اثری ودیندارانه بعض منظومه لری واردر .

برنعت شریفندن :

شهنشاه لعمرك تخت نشین ملك ارسلناك
حبيب حضرت مولا مطاع خطه لولاك
سورن بوز آستان پاكنه هبچ فیض بولمازی
آنكچون عرشه نسبتله كریدر قیمت افلاك

ن

نسبی و سیر عمر عماد الدین « [۱] »

عاشقیندن و آثار شعریه سی اشعار ترکیه به رونق ویرن قدمای شعرادن اولوب مشهور دیوان مطبوعندن باشقا برده غیر مطبوع فارسی دیوانی واردر . مطبوع دیوانی نقصاندر . نسخه نامه سی (کتبخانه عمومی) ده موجوددر . (۹۰۹) تاریخنده (سلطان احمد هروی) خضیه نفیس خط تعلیقه محرر بر نسخه سی ده (آیاصوفیه) کتبخانه سنده در . بو نسخه ده فارسی اشعارینک اکثری ده مندر جدر . خط دستیه محرر اولان ترکی دیواننک (ارضروم) ده (جنت زاده) کتبخانه سنده محفوظ اولدینی مرویدر . مشربی شطیحات صوفیانه به مائل اولدینی ایچون بعض کلمات برده بیرونانه سندن دولایی (۸۲۰) تاریخنده (حلب) ده بردار ایدلدیکی متواتر در . باخصوص اشعار فارسیه سندن مسلك حروف صاحبی [۲] (فضل الله حروفی) [۳] دن

[۱] ترکیانی جنس و آمدی دیاردر (عاشق چایی) .

[۲] حضرت (شیخ اکبر) ک (فتوحات مکیه) و سائر ده به ط و بحث بیوردینی (حروف عالیهات) بو حروفدن باشقا اولوب اسمی کبی عالی و جامع اولدینی واقفلیته معلومدر .

[۳] (مناقب الواصلین) ده (شاه نعمه الله ولی) طریقتدن اولدینی فقط علم حروفه ده آشنا اولدینی محرر در . (کنه الاخبار) ده دخی بوذت حقنده ایچه ایضاحات واردر .

مستخلف اولدینی آ کلاشیلدینی ایچون حقنده بعض کونا قیل وقال اولونمش ایسه ده بر جوق
عرفا از جمله (شارح مثنوی صاری عبدالله افندی) (ثمرات الفوائد) اسمنده کی اثرنده عشق
وعرفانلرینه شاهدور . (خداوندکار) غازی دورنده بروسه یه قدر کلدیکی منقولدر . (نصیین) لی
اولدینی یازمه بر دیوان ظهرنده کورولدی .

ابیات عاشقانه سندن :

منصور کبی جوشه کلیر سویلر انا الحق
هر عاشق صادقکه بو میخانه یه اوغرار

فارسی دیوانسندن :

طالب توحیدرا باید قدم بر لازدن بعد زان در عالم وحدت دم الا زدن
رنک و بویی از حقیقت از بدست آورده چون کل صبرک باید خیمه بر صحرا زدن
ای «نسیمی» با مقلد سر حق ضایع مکن از تجلی دم چه حاصل پیش ناینا زدن
(منصور انا الحق سویلدی ، حقدر سوزی حق سویلدی) دیمش اولدینی کبی بروجه آتی
جواب منظومی ده کندیسنه نصیحت ایدن برادری (خندان) کوندر دیکی مرویدر .

دریای محیط جوشه کلدی کون ایله مکان خر و شه کلدی
سرازل اولدی آشکارا عاشق نیجه ایله سون مدارا
یرکوک آره سی حق اولدی مطلق سویلر دف و چنک هپ انا الحق

فارسی ترجیع بندی مطلعندن :

ما مظهر ذات کبر یایم ما جام جم جهان نمایم
ای تشنه بیا که در حقیقت ما آب حیات جانفزایم
ای در غلط از ره دو بینی ایا تو کجا و ما کجایم
معلوم شود که غیر حق نیست از چهره نقاب اگر کشایم
ما را عدم و فنا نباشد زان روی که عالم بقایم
ای طالب صورت خدا چون بگذری از دوی خدایم
شاهنشاه اعظمیم اگر چه در کشور نیستی کدایم
زلفت چو دلیل ماست امروز در سایه دولت همایم
ظاهر شود آفتاب وحدت از مشرق غیب اگر بر آیم
در عالم بی چرا و بی جون بیچون و چگونه چرایم
ای خواجه اگر توشمس دینی از روی حقیقت آنچه مایم

ای ساقی روحپرور ما لعل تو شراب کوثر ما
 رخسار تو آفتاب عالم گفتار تو شهد و شکر ما
 سودای دراز کنت کنزا زلف تو نهاد در سر ما
 فردوس نعیم جاودان نیست بی وصل رخ تو در خور ما
 در ظلمت آفرینش آمد خورشید رخ تو رهبر ما
 اندیشه نیست هیچ صورت جز روی تو در برابر ما
 کی دل بر ما قرار گیرد تا هست رخ تو دلبر ما
 در بحر محیط عشقت ای جان پرورده شد دست کوهر ما
 از مهر تو شد چو قلب مازر شایسته سکه شد زر ما
 ای مصحف بخت و فال دولت مسعود شد از تو اختر ما
 ای جوهر ماز روی معنی نشناخته تو جوهر ما

یارك جفاسی جمله وفادر جفا دكل یاری جفا قبلور ذبین اهل وفا دكل
 اول کیمسه نك قبله سی ای جان سن اولمادك ایراغه دوشدی کعبه دن اهل صفا دكل
 عشقك اگر چه آدینی عاقل بلا قومش نعم البلادر اهلنسه بئس البلا دكل

نظامی قرونوی

(فاتح سلطان محمد) دورنده یتیشن شعرانك سرفراز لرندندر . کنج ایکن وفائی تکملنه مانع
 اولدی . تذاکر و تراجم احوال کتابلریمزده حضرت پادشاهك دعوت هایونلرینه اتباعاً
 استانبوله کلکده ایکن اثنای راهده ترك عالم فنا قیلدینی محرر سده تذکره (سبی) ده
 (قره مانلی) اولدینی و برای تحصیل ایراندن عودتندن صوکره (قونیه) به کلهرك وفات ایتدیکی
 محرردر . اشعار ترکیه سندن ماعدا عربی و فارسی شعرلری وارددر . (خواجه حافظ شیرازی) نك
 اکثر غزلیاتی تخمیس ایله مشدرکه اشعار فارسیه ده کی قوتنه دلیلددر .

اشعارندن :

قیلمه دن سیل فنا عمر دیارینی خراب خذ من العیش نصیباً ومن العمر نصاب
 ای « نظامی » وصله شاد اوله و هجرانه ملول کائناتك حالی چونکیم انقلاب اوستنده در
 حبس تندن دلی قورتار نه روادرکه اولا مرغ لاهوتی اسیر قفس نا سوتی

بجائی بك « ادرنہ »

اصل اسمك (نوح) ویا (عیسی) اولمہ سنده اختلاف وارسہ دہ (عیسی) اولمہ سی اقوادر .
 (ادرنہ) دہ تولد ایتدیكنی و بدایت اشتہاری (قسطمونی) دہ اولدینی (ریاضی) تصریح ایدیور .
 عثمانلی شعرینك مؤسسلرندن عداولونور . (احمدپاشا) یہ خیر الخلف (باقی) یہ سلف اولمشدر .
 دیوانی ، شعر قدیم عثمانی ایچون بر نمونہ اولوب بعض ابیاتی شمدی دخی بکنیلہ جك مضامینی
 حاویدر . غیر مطبوع دیوانندن باشقا (لیلی و مجنون) منظومہ سی اولدینی کبی بردہ (کیمیای
 سعادت) ترجمہ سی اولدینی مرویدر . فاتح زمانہ یتشمش ، مشارالہ نامہ برقاج قصیدہ تنظیم
 ایتمشدر . وفاتی (کتدی نجاتی آم) ترکیبک دلالت ایتدیکی (۹۱۴) تاریخی اولوب استانبول دہ
 وفادن زیرک کیدن یولده (خضر بك) مرحومك مدفون بولوندینی مسجد مقبرہ سنده مدفون
 اولدینی (عبدالله ایوبی) نك مجموعه و فیاتندہ مندرجدر . شاگرد خاص صاحب تذکرہ (سہی بك)
 استاد ایچون خانہ سی اتصائلندہ بر ترہ بردہ سبیل یاپدیرمشدی . حیفاکہ اسلاف و آثار
 اسلاف حقندہ بعضاً روا کوردیکمز حرمتسزلك و قدسزلق اثری اولہرق ہر ایکی بتادن دہ
 نام و نشان قالماشدر . اشعاردہ ایراد مثل اولا بوندہ کورولمشدر . بو جہتلہ مولانا ادریس
 بتلیسی (ہشت بہشت) دہ (خمر و شعراء روم) عنوانیلہ یاد ایدیور . (مناظرۃ کل و خمر و) اسمندہ
 بر مشو سی اولدینی (تذکرہ سہی) دہ محرردر . (کل و صبا) و (مہر و ماہ) نامندہ ایکی اثر
 منظومی دہ اولدینی مرویدر . اشعارندن بر خیل سی (عطا) تاریخنك بشنجی جلدندہ مندرجدر .

ابیاتندن :

شول کہ عشق آتشینك شمعنہ پرواہہ کچر _____ شمع وش عمری آنك یانہ کلیر یانہ کچر

نیلسون کلزاری عاشق اولینجہ کلعدار بوستان جنتہ صورت ویرن دیوار ایمش

مصارعندن :

زہی دولت زہی نور علی نور

کیمسہ نك حدی دکل تقدیری تغییر ایلمك

آیاغی یرمی باصار زلفنہ بر دار اولانك

اوکسوز اوغلان کوبکن کندی کسر

جورہ مائل اولسون یاری الہی کیمسہ نك

نورالدین افندی

بر مقدمه اون مجلس بر خاتمه اوزره مرتب ، منظوم (مقتل حسین) صاحبی عاشق اولاد رسول بر ذاتدر . اثرینک نهایتده هر سگ زاده احمد پاشانک (قره مرسل) یاقیننده (دبل) نام محله بنا ابتدیی جامع شریفک امام و خطیبی اولدیغنی و حجه کیدرکن قورسانلر طرفدن اسیر ایدیلهرک (رادوس) آداسنده ایکی سنه درت آی قلعه بند اولارق قالدیغنی و (لارنده) لی (جمال) اسمنده بر ذات عالی دن اخذ طریقت ایله دیکنی صافیانه برلسانله حکایه ایدیور . بو اثر (۱۲۸۵) تاریخنده طاش باصمه سی اولق اوزره (وقعه کربلا) اسمیله طبع اولونمش سنده اسنک (مقتل حسین) اولدیغنی برقاج برنده مصر حدر . مطالعندن :

حمد ثابت دیر سکا ای پادشاه دو جهان	حمد ایده ریز آشکار و هم نهان
حمده لایق عالی ذاتکدر سنک	مدح اولان هم پاک صفاتکدر سنک
یوغیکن بو عالمی وار ایله دک	قدرتن بونلرده اظهار ایله دک
کلی موجوداته مقصودین ویرن	جمله کیزلیلری ایشیدوب کورن
ظاهر و باطن و آخر هم ازل	حی و قادر سگ قدیم و لم یزل
عرش و کرسی آی و کون چرخ فلک	وحش و طیر و انس و جن حور و ملک
طاغ و دریا هم نسیات آغاج طاش	داخی بر یوزنده اولان قورو باش
جمله اشیا هم مسجدر سکا	هر بریسی حمد ایدر دایم سکا

نظمی محمد بک « ادرندی »

صنایع شعریه واقف مقتدر بر شاعر اولوب (ادرنه) لیدر . (سلطان سلیمان قانونی) زماننده احکام کاتبلرندن ایدی . صوکره زمره سپاهیانه ادخل ایدلدی . بر نسخه سی (نور عثمانی) ده موجود اولان (مجمع النظائر) اسمنده کی اثر کیرنده (۹۳۰) تاریخته قدر کچن شعراء عثمانیه نک نظاری و بونلره سوبله دیکی نظیره لری مندر جدر . بو اثرینی خاک پای شاهانه به تقدیم ایده رک عواطف سنیه به مظهر اولدی . بو اثرندن باشقا آثار شعریه سی ده وارد . (وحید تبریزی) نک رساله عروضنده اولان بحورکده برنده (الف) قافیه سنده برز غزل ایراد ایده رک کندیسی ده بر جوق بحر اختراع ایشدر . (۹۵۵) تاریخنده وفات ایدی .

نهای ابراهیم جلی « ادریزی »

شاعر (عبدی) نك شاگرد خاصی اولوب (ادرنه) لیدر . سپاهی زمزمه‌سندن ایکن
ترك مسلكه كوشه قناعی اختیار ایله‌دی . (۱۰۰۰) تاریخنده (ادرنه) ده وفات ایتدی .
ایاتندن :

بیدار اولانه دولت دیدار اولور نصیب
آجسون کوزنی عاشق اولان غفلت ایتسون

شاعری « سیرزی »

زمزمه قضاندن والسنه ثلثه‌ده انشاد نظمه مقتدر شعرادن اولوب (سیروز) لیدر . دو قوزنجی
عصر هجری شعر اسنددر . (حافظ شیرازی) دیوانه نظیره یازدینی (کلشن شعرا) ده محرردر .

نوعی . محی افندی « معلقه‌ری »

عصرینك علامه و رئیس الشعراسی عدا اولونور . ذوقنون ، فاضل ، حکیم برذات اولوب
(معلقه‌ری) لیدر . شهزادگان تدریس‌سیله امرار ایام ایله‌مشدر . ترجمه حاللری . مشایخ فصلنده
مذکور اولان (سرخوش بالی) و (قورت) افندیلردن اخذ ایله‌مشدر . اکثریتله اشعاری
منصوفانه و حکیمانه‌در . شاعر لکجه (باقی) ایله هم مسالکدر . فقط آنکله هم عیار اولاماز .
ارتحالی (برك جنات اوله نوعی افندی) ، (جنان کلزارینی جای ایتدی نوعی) مصراعلرینك
و (تمت النوعی) ترکیبنك ناطق اولدینی (۱۰۰۷) تاریخنده قبری استانبولده (شیخ وفا) جامع
شریفی حظیره‌سنده‌در . مؤلفات مشهوره‌سی (سلطان مراد ثالث) ك امریله یازمش اولدینی
مقدمه‌سندن آکلاشیلان تورکجه (فصوص الحکم شرحی) [۱] ایله (حاشیه اوائل موافقه) ،
(شرح رساله قدسیه لمولانا فناری) ، (محصل الکلام فی علم الکلام) ، (تهافت فلاسفه و هیا کل
نور حاشیه‌لری) ، (نوی عشاق) ، (رساله کلام نفسی) ، (رساله علمیه) ، (ترجمه عقائد) ،
(رساله منطق) ، (شرح دوبیت مثنوی) ، (کوهر راز) ، (سوره ملک تفسیری) ، (رساله

[۱] تاریخ تألیفی (آخر الکلام) ، اسمی (کشف الحجاب) در .

فی علم المناظره) ، (خواجۀ جهانك منشأئتک ترجمه سی) ، (نتائج الفنون) [۱] ، (منظومۀ حسب حال) ، (مناظرۀ طوطی بازاغ) و سائرۀ اولوب هان جمله سی غیر مطبوعه در . دیوانی مرتب ایه ده نسخه سی نادر در . برنسخه سی (حمیدیه) کتب خانۀ سنده واردر . (کتب خانۀ عمومی) ده (رضا پاشا) کتابلری آراسنده برده مفصل تورکجه (ایساغوجی شرحی) موجود در . آیاصوفیه کتب خانۀ سنده خط دستیلۀ محرر (فضائل الوزراء و خصائل الامراء) اسمندۀ تورکجه اوافق برائری ده واردر .

برغزلندن :

عجبندن غرض صائمک که قیس و وامق اولمقدردن
تمام اولدی کوزللك صائمۀ شیرین ایله لیلادۀ
چکوب منصورى دازه ایتدیلر خاکسترین بر باد
بیلمز دردی چوقدر مبتلای محنت عشقک
بزم « نوعی » کرکمز زمرة قالك مقالاتی
هنر بر حالت ایله وصل یاره لایق اولمقدردن
نیجه لیلای بولنور ارلك اما عاشق اولمقدردن
هنر اقران ایچندۀ هرجهتدن فائق اولمقدردن
شفاساز اولمده حکمت طیبیم حاذق اولمقدردن
غرض شعری کشینک حسب حالن ناطق اولمقدردن

برغزلندن :

جام صفا کرکمز دنیای دون الدن
دل صفحہ سینۀ باقدم اطرافی جمله مشروح
فرهاد یوز جویردی طاغلرده آه ایدرکن
مردانهلر شکاری آماز زبون الدن
بیلدم بونسخه جیقمش بر ذوقون الدن
یوقسه دکلدی عاجز بر بی ستون الدن

ایاتندن :

زاهده محراب مسجد عارفه ابروی یار
جلوه کردر برتو نور خدا هر کوشه دن

نیجه شیر اولسه نیچهك آنی ایلرلر شکست
بو مثل مشهوردر دست بر بالای دت

بوساده نظمی اهل صنایع بکنمه سه
« نوعی » نه غم بزم سوزومز عاشقانه در

« نوعیاء » لازم دکل اولمق فلان ابن فلان
معرفت کسب ایله تک بر آدم اول آدم کبی

ایات فارسیه سندن :

بهار عالم حسنش دل و جان تازه میدارد
برنک اصحاب صورترا بیو ارباب معی را

[۱] تاریخ ، حکمت ، سیاست ، هیئت ، کلام ، اصول ، خلاف ، تفسیر ، تصوف ، تعبیر و تبار ، رفس و افسون ، طب ، فلاحت ، توحید ، نحو ، صرف ، شعر ، لغت ، خط ، فقه کبی فلردن باحث ترکی الباره موجب استفاده براتردر .

مصارعدن :

فرق ایله مهین جوهری صراف دکدر

عادت بودر آخرده کلیر بزمه اکابر

کوکلدندر شکایت کیمسه دن فریادمز یوقدر

بر وجهه ناظرز کورده لم حق نه کوسترر

بنده مقبولی مولاسی آزاد ایلز

مست عشقم شو یله کیم رفتار کوچ کفتار کوچ

بونک کیفیتی تعریف اولتماز ذوقه دائردر

(منظومه کوه راز) مطلعندن :

ایده لم وار ایکن مجال مقال حمد معبود بی شبه و مثال
فائض جویبار کلشن جود باسط ظل شاخسار وجود
نقش پرداز لوح انسانی خواجه مکتب سخندانی
منشی نقطه و حروف و کلام خالق نطق و لفظ و صورت پیام
ذاتینک جلوه گاهی ستر عما آکا ابرمز عقول ناینا
خاک ایچنده جماد آکا حامد برلیکنه دوکون ایکی شاهد

نهای زاده « برزینی »

علماء شعرادن اولوب اسمی « عبدالمؤمن » مسقط رأسی « برزین » در . شهنامه بحرنده .
ترکی العبارة اوچ بیک بیتلی (ساقی نامه) سیله (ارکان خمس منظومه سی) و (آداب مسعودی) یه
حاشیه سی واردر . اوتنجی قرن هجری رجالتدن (نهاری) مخلصلی پدری ده شعرادندر .
(تذکرة الشعرا) مؤلفی قینالی زاده (حسن چلبی) صاحب ترجمه نک فکر ضعیفه معلول
اولدیغنی نقل ایدیورسده شایان تأملدر . مسالکی اولان طریق تدریسی ترک ایده رک اختیار
عزالت ایله دی . پریشان صورت اولدی .

نیکساری محمد جلی

شعراى قضاتدن ، فاضل ، نکته‌دان بر ذاتدر . بر مدت مسلك قضاده طولاشدقدن سوکره
(۱۰۲۵) ده استانبولده وفات ایدهرک ادرنه قوسى خارجه دفن ایدلدى . (تفسیر بیضاوى) به
وبعض کتب علمیه به تعلیقاتی ايله مرتب دیوانی وارددر .

ایاتندن :

جلا ویر قلبکه آینهٔ عالم نما ايله
ندر آینه بلکه مظهر سر خدا ايله
سر شک چشمی نقد آیدوب بازار عشق ايله
متاع وصل ايله دنیا دکش بیع وفا ايله

ترکسی محمد افندی «بوسه‌ری»

تضع وتکلفله یازی یازان اسکی عثمانلی منشیلرینک یکانه لرننددر . پدری اولان (ترکسی
احمد افندی) بوسه نیابتنده ایکن بوسه‌ده دنیا به کلمشدر . عصرنده سرعت کتابتله مشهور
تعلیق نویسردن ایدی . اکمال تحصیلدن سوکره نیابتله برخیلی سیاحت ایلهدی . (ککبوزه) ده
آتدن دوشهرک (آه بیک قرق درتده کوچدی ترکسی) مصرای وجهله وفات ایتدی [۱] .
اشهر آثارى نامنه مضاف منشور ، مطبوع (خمه) درکه مع التأسف معنائک لفظه فدا ایدلدیکی
آثار ایچون نمونه اوله بیلور . (نهالستان) ، (اکسیر سعادت) ، (مشاق العشاق) ، (قانون
الرشاد) ، (غزوات مسلمة) اسملریله بش فصلدن عبارتدر . برده منشائی وارددر . امام
(غزالی) نك (کیمیای سعادت) ندن بر فصلانی ترجمه ایدهرک (اکسیر دولت) تسمیه ایتمشدر .
بوائر اخیراً طبع اولونمشدرکه علم اخلاق معلملریچون فائده بخش آتاردنددر . برده (بنالوقه)
حاکمی ایکن (بودین) والیسی (مرتضی پاشا) نك ترجمهٔ حالته دائر بش وصف اوزره

[۱] (خط وخطاطان) ده ایوبده (شکر باره) ترجمه‌سی قرینده مدفون اولدینی محرر اولدینی کبی
(ریاضی) تذکره‌سنده دخی استانبولده وفات ایتدیکی محرردر . (شیخی) ايله (اسلاف) وسائر کبی
آتارده ایه (ککبوزه) ده مدفون اولدینی مذکوردر . (آیوانسرائی) و فیاتنده ککبوزه‌ده مصطفی
پاشا جامع شریفی پیشگاهنده کی مزارستانده مدفون اولدینی بیان ایدیلور . تخریبات عاجزانه ره رغماً سنک
مزاری کوروله‌مه‌دی .

(الوصف الكامل في احوال الوزير العادل) اسميله بر اثر يازمشدرکه خط دستيله محرر نسخه‌سی
(اندرون هايون) ده (روان کوشکی) نده در .

حکيانه اياتندن :

نه مغيلر نه سوزلر مندر جدر صفحه دلده
اگرچه صورت ظاهرده خاموشم کتاب آسا

بدره دکل نکاهی جهانک هلاله در
نقصه دکل نظرلری صانه کاله در

نفعی عمر افندی «ارضرومی»

زينت خيال ، شدت افاده ، آهنگ سلاست کبی لوازم ادبيه نك كافه سنی ذاتنده جمع ايتمش
باخصوص انشاد قصائده يکانه بر شاعر آتش زبان ایدی . (نفعی) مخلصی ، شاعر و مورخ مشهور
(عالی افندی) نك ارضروم دفتر دارلغنده بولوندينی زمان افندی موماليه طرفندن تلقیب
ايدلمشدر . (مخترع نظم بدیع الاثر ، ناظم اسرار الهی عمر) بيتی مرحومك مهرنده منقوش ايتمش .
مشهور و مطبوع دیوانندن باشقا فارسی العبارة غیر مطبوع دیگر بر دیوان بلینی ايله (سهام قضا) [۱]
اسمنده کی قسماً غیر مطبوع اثری دخی اقتدار شاعرانه سنه دال ايسه ده صوك اثری مع التأسف
هجو یاتله مالی کیدر . خراج محاسبه جیسی ایکن معاصری وزرادن (بایرام پاشا) بی هجوندن
دولانی اجل قضایه اوغرادی . مولداً (حسن قلعه) لی اولوب وفاتی (آم کیم قیدی فلك نفعی
کبی استاده) ، (کشت تاریخ قتل شد نفعی) مصرع لرینک دلالتی اولان (۱۰۴۴) تاریخنده در [۲] .
نفعی حقیقه وزن و قافیه توفیق فکر ایتیمه رک وزن و قافیه بی فکرینه خدمتکار ایدن نوادر
شعر ایدندر . هر درلو ضروریات ادبيه ایچنده آهنگ و سلامتی کمال متانتله محافظه ایتمشدر .
نعمانک روایتی وجهله بعد الاحناق جسدی دریایه القا ایدلمشدر . باب عالینک سرکه جی
یولنده کی قانی خارچنده نفعی به نسبت اولونان قبر مؤخرأ یاییلدینی و یاخود باشقاسنک اولدینی
آ کلاشلیبور .

[۱] کوکدل نظیره ایندی سهام قضا سنه ، نفعی دایله اوغرادی حقك بلاسنه .

[۲] نفعی مرحوم ، خداداد اولان بواقته دار شاعرانه سنی هجو کولق وساتره کبی بی لزوم و خلاف دأب
اسلامیت منظومه لره صرف ابدیه جکنه منظوم تاریخ عثمانی تحریرینه همت ایده ایدی البته بر شهنامه ثانی
وجوده کتوره رک هم ادبیات عثمانیه به هم تاریخ عثمانی به دها بیوک خدمت ایتمش اولوردی فکر نده بر .

فارسی دیوانسک باش طرفدن بر مقداری، و قتيله نشر اولونان (خزینه قنون) رساله موقوته سنده مندر جدر. (ابوالضیا توفیق بك) طرفدن یازیلان ترجمه جالی کتابخانه ابوالضیا میاننده طبع اولونمشد.

سلطان عثمان ثانی وصفنده کی قصیده سندن :

آفرین ای روزگارک شهنسوار صفدری ،	عرشه آص شمدنکیرو تیغ ثریا جوهری !
پاره الماسدر ، سنک فسائی نیلر اول ،	چرخه چکمه بردخی شمشر والا کوهری !
سرفراز ایتدک لواء الحمد دین احمدی ،	دشمنه کوستردک الحق دستبرد حیدری .
تیغکه نوله یمین ایلرسه روح مرتضی ؟	برغزا ایتدک که خوشنود ایلهدک پیغمبری !
یویله آغاز ایلسون شمدنکیرو القابکه ،	جامع نه قبه کونک خطیب منبری !
آفتاب بحرور ، صاحب قران شرق وغرب ،	شهنسوار نامور ، رایت کشای صفدری .
آسمان دولک خورشید قدسی برتوی ،	بزمکاه شوکتک جمشید خورشید افسری .
نقد وقت سلطنت ، سرمایه امن وامان ،	دستگیر دین ودولت ، کام بخش سروری .
صفدرکشورکشا کم چنکه چیققدجه اولور ،	جبرئیل « انا فتحنا » خوان تیغ و مفقری .
شهنشین نه رواق آسماندر مسندی ،	عید کاه هفت اقلیم جهاندر کشوری .
یازسه وصف نکمت خلقن ویرردی عالمه ،	کرد خالک پای خامه بوی مشک ازفری .
قدرخالک کوی اخلاقن بیلیردی روزگار ،	بربرینه ایلسه آغشته مشک وغبری .
کامکارا! صفدرا! صاحب قران شاهنشا!	ای سریر عدل و دادک داور دین پروری !
سحر ایدر دم مدخکه کلدکجه اما نیلهیم	ایلش حق وصفکی قید تصوردن بری !

غزلیاتسک الک مشهوری بودر :

عارف اول اهل دل اول رند قلندر مشرب اول	نه مسلمان قوی نه ملحد بی مذهب اول
عقله مغرور اوله افلاطون وقت اولسه کاکر	بر ادیب کاملی کوردکده طفل مکتب اول
آفتاب عالم آرا کی سور خاکه یوزوک	کوکبه باصدر جهانی هم ینه بی کوکب اول
لامکان اول هم محلنده یرک بکله ینه	کام مهر عالم آرا کاه ماه نخشب اول
حاشق اول اما علایقدن بری ایت کوکلکی	نه خم کیسویه مفتون نه اسیر غیب اول
خضره منت چکمه وار صکره دل نفی کی	اولا آب حیات فیضله لب بر لب اول

فارسی نعتندن :

ای فخر جهان آفرینش	قربان توجان آفرینش
مقصود توبودی و دکر هیچ	از نام و نشان آفرینش

ایاتندن :

باطل همیشه باطل و بیهوده در ولی
مشکل بود که صورت حقن ظهور اید.

نائی مصطفی افندی « قریم - استانبولی »

استاذہ شعرآدن معدود اوله رق رقت حس ، تراکت خیال ایله تمیز ایتشد . انتخاب مضامین ، تنقیح الفاظه رعایتی واردر . شهری الاصل اولوب (نائل جنت اوله نائی نادره فن) (نائل فردوس بادا نائی الفاتحه) مصراعلینک کوستردیکی (۱۰۷۷) تاریخده استانبولده وفات ایله مشدر . فندقلیده کی (سنبل درکاهی) حظیره سنده مدفون اولدینی و فقط اخیراً یاییلان توسیع طریق ائساننده بک اوغلی قبرستانه نقل ایدلدیکی موقوفاً مرویدر . مرتب دیوانی مطبوع و مشهوردر . پدری (پیری خلیفه) در . دیوانسندن ظریقت خلوتیه به منتسب اولدینی آکلاشلمقده در . (نابت ونظیم) افندیلرک استادیدر . مطبوع دیوانک یازماسنه نظراً ثلث درجه ده اولدینی مدققین ادبادن (علی کال بک) افدینک جمله افاداتنددر [۱] .

ایاتندن :

شخصک استعدادی لطف پیکرندن بلیدر
کیمیای قابلیت جوهرندن بلیدر .

خاموشی ادب که کشایش بذیر اولور
بر غنچه در حقیقه اخلاقدن قویار

براقه دامنک الدن محبتک که اوله
قولک تقری مولاسنه ودادی قدر
قبول عکس ایدن آینه تجلادن
جمال حق کورور حسن اعتقادی قدر

(هر سکی عارف حکمت بک) له (یکیشهرلی عوننی بک) باشلیجه پیرولرنددر . مع مافیه بوداتلرک اشعار متصوفانه لری نائی به نسبتله ده رنکین ومعنیداردر .

[۱] مسلک شاعرانه سی زما عزاداسندن (مستجابی زاده عصمت بک) مرحوم طرفندن یازیلان مطبوع ترجمه حائده تقدیر وتوضیح ایدلشد .

تخمیس غزل بهائی :

هراس فتنه صالدك دهره ای بیداد نیلرسین قوپاردك بریر آشوب قیامت زار نیلرسین
پریشانقلر ایتدك نوبنو ایجاد نیلرسین طاغتك خواب نازیاری ای فریاد نیلرسین

ایدوب فتنه یله دنیای خراب آباد نیلرسین

وجودك ایلش حکمت شناس عالم بالا ارسطالیس عصر و نقد وقت بوعلی سینا
بنانك حل راز مشکلات نبض ایدوب حقا ایدرسك کرچه هر درده طیبیم بر دوا اما

جنون اهل عشق اولنجه مادر زاد نیلرسین

نهاندر بوی فتنه تار عنبر قام زلفکده نیجه صبح قیامت مختفیدر شام زلفکده
دماغ آشفته در جان آرزوی کام زلفکده دل مجروحه رحم ایله قالسون دام زلفکده

شکسته بال اولان مرغی ایدوب آزاد نیلرسین

زمین نطع سیاستگاه دل سیف قضا میرم زبان خاموش حیرت سینه سوزان دیده لر برنم
هوای عشق شور افکن محبت غالب و محکم شهید تیغ عشق یاردر سر جله عالم

اوروب شمشیره دست ای غمزه جلاد نیلرسین

بولوب پروازه رخصت روز کاره عشوه لر صاتدك پریشان ایتمه جمعیت عشاقه جان آتدك
نه آل ایتدك سه ایتدك مرغ جانی دامه اوغر ایتدك واروب کیسوی زلف یاری بری برینه قاتدك

ینه بر فتنه تحریک ایلدك ای باد نیلرسین

نه صورتکم چکر سك جان باغش لرسن مسیح آسا اولور حیران کارك موشکافان ید بیضا
بو صنعتده نه ارژنك و نه مانیدر سکا همتا کوزل تصویر ایدرسك خال و خط و دلبری اما

فسون و عشوه به کلدکده ای بهزاد نیلرسین

اولور سك «نائلی» وش کوردیکك محبوبه افکنده متساع صبرکی تالان ایدر هر طفل نازنده
محبت غم فرا اسباب جمعیت پراکنده «بهایی» وش دکلسن قابل فیض صفا سنده

تکلف برطرف ای خاطر ناشاد نیلرسین

مصارعندن :

هوس جاه ایله جاهل متلاشی کورونور

کله سون اکسک ترازوده متاعی کیمسه نك

اسرار حق یلنمز ایش قیل وقالدن

دوشمز طیب مشفقه بیماردن کریر

ارباب عشقك الله دكلدر ارادتی

مرد راه اولمایانه زاد سفر ویرمز لر

ناظر بولنمه عینه عالمده کیمسه نك

بدخواه ناکسان بیله اولمه کریم ایشهك

نشاطی احمد دهره « ادرزوری »

ادرنه دن نشأت ایدن فضلا و عرفای مولویه دن اولوب آلتش سه قدر ارشاد عاشقین
وتدریس طالبین ایله مشغول اوله رق یوزه قریب شعرا خلقه تدریسنده فیضیاب اولمشدرکه (نائلی
قدیم، فهیم، نظم) بومیانه دهره . (نشاطی کتدی دوزانك) ، (نشاطی کتمکیله ایله دی محزون
احبابی) ، (نشاطی بزم قانیدن چکلدی بزم فردوسه) مصراعلرینك دلالتی اولان (۱۰۸۵)
تاریختنده ادرنه ده ارتحال ایتدی . (مولویخانه) ده مدفوندر . آثار ادیبانه سندن (حلیه انبیا)
منظومه سنك طبعه همت اولوندی . (قواعد دریه) جمله آثارندندر . غزاسرالقده متحیز
ایدی . دیواننك برنسخه سی (ملت) کتبخانه سنده موجوددر .

حلیه انبیاسندن :

منت الله که باصد اجلال اولدی آدم علم افراز جمال
ایلیوب لطفله ایشار کرم جمله دن اولدی مکرم آدم
رش ایدوب نورینی باحکمت تام بولدی اول نور ایله ادم اکرام
وجه پاکندن اولوب تاب انداز اولدی مسجود ملک با اعزاز

ابیاتندن :

حالت صور سرافیلی نمایان ایلر
آتشین نغمه ایله ایلسه نیلر فریاد

نالی محمد افندی «قرنوی»

علماء شعراء بر ذات اولوب (قونیه) لیدر. (۱۰۸۵) تاریخنده (سلانیک) حاکمی ایکن وفات ایله دی. محکمه جوارنده (سیف الله افندی) [۱] جامعی مزارستانده مدفوندر. مرتب دیوانی و (تحفة الامثال) اسمنده حکایات لطیفه‌یی مبین منظوم بر اثری و منظوم (مناسک حج) ی وارد. آیات قرآنیهدن بدی آتی نظماً تفسیر و معانی شریفه‌سنه مناسب برر حکایه و عقینده برر مناجات درج ایله رک (مفتاح هفتکانه) تسمیه ایله دیکی بر اثری ده‌ا وارد. شیخ الاسلام (علی افندی به) بروجه آتی تاریخی ویرمش ایدی. (معدن العلم و علی علیه الفتوی).

تحفة الامثال مطلعندن :

بسم الله الرحمن الرحيم قبله نمای در ذات قدیم
بسملة نك باسی اکر فتح باب ایتمه‌سه فتح اولماز ایدی درت کتاب
اولماسه محدود اکر میل سین بولماز ایدی قبله‌یی اهل یقین
روزن میم آچاسه شمس و قمر بولماز ایدی نور ضیادن اثر

نهایتندن :

نالبا حاصلی تحفه‌ک بی شک فرق تحقیق مجازیده محک
دیدى تاریخ ایچون اخوان صفا نه عجب تحفه دلکش حقا

۱۰۸۲هـ

ایاتندن :

دل زارک نکه حسرتی بر یرده درر
اوده اغیار ایله کور طالعی بر یرده درر

نفعی محمد افندی

علماء شعراء بر ذات اولوب (کلیبولی) دندر. (تکفورطاعی) مفتیسی ایکن (۱۰۹۰)

[۱] بوجامع شریف و مزارستان صبری پاشا جاده‌سی دینیلن حکومت جاده‌سنده و حکومت چیقارکن صاغ جهتده کی سوقاق ایچنده ایسه‌ده الیوم مندرسدر.

تاریخنده ارتحال ابتدی . مرتب دیوانی و مشاهیر اولیاء اللہدن (سلطان ابراہیم ادم) مناقبی
مین بیک بشیوز بیتلی برمنظومه سی واردر .

ایاتندن :

بکا سر منزل مقصوده ایرمک خیلی مشکدر
مکر اکیم همت خضر اوله بو وادیده همراه

نازک عبداللہ افندی « استانبولی »

عرفای شعرا دن فاضل برذات اولوب (روسه) لیدر . (۱۰۹۸) تاریخنده (قونیه) قاضیسی
ایکن وفات ایله دی . (شیخ کبیر صدرالدین قونوی) قربنده مدفوندر . مرتب دیوانیه
(انسان کامل) [۱] اسمنده بر اثری واردر . شارح فصوص (بوسنه وی عبدالله افندی) دن
مستفیض اولشددر .

ایاتندن :

شیمدنکیرو توحید و قنادر بکا مأمن
یا معتکف قدس و یادیر فرنکم
مقصودک اگر در و کهرسه اکا بحر
ماهی ایسه صید اولغه آماده نهنکم

ناقد ابراہیم افندی « یکیشهر فناری »

متوسط شعرا دن و روم ایلی یکیشهر ننددر . اکال تحصیل ایتمک اوزره استانبوله هجرت
ایله دی . (برکوی محمد افندی) نک هوامل جدیدنی (شرح سدید) نامیله شرح ایتمش ، قواعد
فارسیه بی حاوی (۱۱۲۷) تاریخنده (نقد ناقد) اسمیله اوچ باب بر خاتمه اوزره بر اثرده
تألیف ایله مشدر . فن آداب مناظره دن (میر ابوالفتح) اوزرینه ده حاشیه سی واردر .

[۱] غوث اعظم (عبدالقادر کیلانی) احفادندن (عبدالکریم جبلی) حضرتلرینک (الانسان کامل
فی معرفه الاواخر والاوائل) اسمنده کی اثر مطبوع و مشهوری باشقادر .

برنفتندن :

ای سپهسالار خیل انبیاء مرسلین
وی شه‌نشاہ گروه اولین و آخرین

نعم اسماعیل افندی « صاری نائب زاده - اسکدری »

اشعاری معنیدار بر شاعر اولوب (اسکدار) لیدر . محکمه کاتبی . ومدرسلکله امرارایام ایله دی .
مرتب دیوانی و (کلزارنعم) اسمنده مثنوی بحرندہ بر منظومه سی واردر . (۱۱۰۶) تاریخندہ
ارتحال ایله دی .

ایاتندن :

اوصاندم بن بوزمک حاصلی اهل رسومندن
کوکل دیرلر نیم بر بی تکلف غمکسارم وار

تعمیر کعبه هدم صنمخانه ایش دکل
آج دیده بصیرتی قلب خرابه باق

نابی یوسف افندی « رهاوی »

سر آمدان شعرادن اولان بوشاعر نادره کویک مسقط رأسی (خاکمز مولدیدر حضرت ابراهیمک ،
« نابیا » راست مقامنده رهاوی یز یز) ییتنده ایما ایتدیکی وجهله (رها) نام دیگر (اورفه) در .
وفاتی : (زلیخای جهانندن چکدی دامان یوسف نابی) مصراع تعمیه داریلہ (نابی بحضور
آمد) عبارہ سنک دلالتی اولان (۱۱۲۴) تاریخندہ قبری اسکدارده قره جه احمد من ارلقنده
(مسکینلر) تکیه سنه کیدن یولک صول کنارنده در . مؤلفاتی :

(منظوم حدیث اربعین ترجمه سی) ، مرتب دیوانیلہ ، (خیر آباد) ، (خیریه) ناملرنده کی
نصایح و اخلاقه متعلق منظومه لری (تحفة الحرمین) ، (ذیل سیر ویسی) ، (منشآت)
و (۱۰۸۲) تاریخندہ کی (فتحنامه قامانیجه) سی (تحفة دلکش نابی) اسمنده کی آثار
مشوره لریدر . باخصوص ارسال مثل وادیسندہ عثمانلی شعراسی میاننده سر فرازدر . سلامت
ادا جهنیلہ دورنده بحق تفرد ایتیش ایدی . قصده ده نفیعدن کیری قالیر . فقط غزلده فائقدر .

(ثابت ، سامی ، منیف ، نظم ، صدر اعظم رامی محمد پاشا ، مورخ نمیا ، شفیق افندی)
نابیدن استفاده ایدن ارباب سخك متعجزلرندندر .

مدینه منوره ده روضه مطهره یه تعلیق اولونمق اوزره یازدینی منظومه رعنادر .
صاقین ترك ادبدن کوی محبوب خدادر بو نظرگاه الهیدر مقام مصطفادر بو
حییب کبریآنك خوابکا هیدر حقیقته تفوق کرده عرش جناب کبریا در بو
بوخاک پر توندن اولدی دیجور عدم زائل عمادن آجدی موجودات چشمن توتیادر بو
فلکده ماه نو باب السلامك سینه چاکدر آنك قندیلدر خور مطلع نور ضیادر بو
مراعات ادب شرطیله کبر «نابی» بودرگاهه مطاق قدسیاندر بوسه گاه انیسادر بو
ایاتندن :

یوسف کبی انواع محن چکمه موقوف آسان دکل اخوانه ولی الیم اولمق
لازم کلیدی سرو و چنار اوله میوه دار فضل و هنره مدخلی اولسه قیافتك
بو عالم بر کتاب حکمت اندوز حقایقدر مأین هرکیم استخراج ایدر سه آفرین بادا
تك اولماسین قواعد اخلاص بر طرف مانع دکل مراسمه دائر قصوریمز
کیمدر بزی منع ایله یه جک باغ چناندن موروث پدردر کیره رز خانه بزمدر
لاف ایله زبان تفاخر فشان ایله بالای بامه چیمه چوروك نردبان ایله
ابنای دهر هر هنره آفرین ویرر یارب بو آفرین نه توکنمز خزینه در
دکلدر کار و بار جاه مانع قرب یزادنه حصیری آلت قرب ایتمه زاهد بوریادن کچ
باقدم سطور نسخه امکانه سرتسر يك حرف نابقاعده یوقدر میانه ده
تا کجه نیجه مدرسه قیل و قالدن آکلانماز اصطلاحی کتاب محبتك
مصارعدن :

مقام راسته خلل ویرمز کچ بیفی نین

بینلر تیز نزول ایلر سمند مستعار اوزره

انسان اودر که آکا برسوز اوله بند پا

معلوم اولور احوالی نهارك سحرندن

خبریه دن :

ای نهال چمن آرای ادب	نور بخشای دل و دیده اب
سی قیل علم شریفه شب و روز	قله حیوان صفت اول علم آموز
صفت حضرت مولادر علم	جمله اوصافدن اعلا در علم
مطلب علمه چالیش اول اعلم	« فرضدر » دیدی رسول اکرم
بزه امر ایلدی اول صاحب علم	مهددن لخدمه دك اول طالب علم
علم ایچون اولدی شه خطه نور	« رب زدنی » طلبیه مأمور
علم در ماشطه روی وجود	علمدر واسطه بود و نبود
علمدر مسائده ربانی	علمدر موهبه یردانی
علمدر رابطه عز و علا	علمدر باعث تمکین و صفا
علمدر ضابطه جاه و جلال	علمدر رابطه بر و نوال
علم بر لجه بی ساحلدر	اونده عالم یکینن جاهلدر
جمله حق موت دیدی علمه حیات	اوله هم حال کروه اموات
اوله محروم حیات ابدی	علم ایله فرق ایده کورنیک و بدی
حضرتک ناسه بودر تلقینی	« اطلبو العلم ولو بالصیغی »
ایتمه عار، اوکرن، او قواهلندن	هر شیک علمی کوزل جهلندن
قائده در بی خبر و قتده خیر	متساوی دکل اعمی و بعسیر
جهلدر مایه شرم و خجلت	جهلدر مورث ذات و نکبت
جهلدر آدمه زندان و بلا	که دوشنلر کوره من روی رها
جهلدر محض عدم علم وجود	هیچ برابری اولور بود و نبود

نسب بوسف دوده « قونوی »

سادات کرامدن (شیخ قونوی) اسمنده بر ذاتک مخدومی شعرای مولویه دن عارف بر ذات اولوب (قونیه) لیدر، وطننده اکمال تحصیلدن سوکره استانبوله کله رک (یکی قبو مولوی خانه سی) مشیخته تعیین اولوندی . اشعاری عارفانه و حکیمانه در . وفاتی (عرش اوله روح نسب مولوی جلوه گاه) مصراع تعمیه دارینک دلالتی اولان (۱۱۲۶) تاریخنده قبری درگاه مذکورده در . تاریخ تألیفی بیلدیرن (رشته جواهر) - (۱۱۲۰) - اسمنده کی اثر مطبوعنده کلمات (جناب علی)

(رضه) بی عارفانه بر صورتده شرح ایله مشدر . صنعت خطه ده انتسابی اولوب زمانی تعلیق نویسرلرینک بنامندن ایدی .

اولماز ردیفلی غزل حکایانه سی :

دردی هر بو الهوسک عشق ایله افزون اولماز هر هوا یشیه هم افسانه مجنون اولماز
پایمال اولمقله اهل دل اولماز ناقص خاکه ده دوشسه ینه قدر کهر دون اولماز
حال سز قال ایله عرفان خدا کیرمن اله مال خلیا ایله مفلس کشی قارون اولماز
حسن خلق اولماز ایمش خوی ردیه تبدیل مشک ازورینه برداخی دونوب خون اولماز
عاشق حق خدا حسن مجازه باقماز آب حیوانی بولان طالب جیحون اولماز
سعی بی فائده در اولمیجق استعداد ابلهان ورزش حکمتله فلاطون اولماز
محض صورتله « نسیبا » اوله ماز ذات نفیس در اولور ساخته امادر مکنون اولماز
ایاتندن :

دولت سرانی پک تیز اولور اشیان یوم اهل دلك درونی ویران ایدنلرک

نعتی مصطفی پک « دفتر دار مسیح یاشاراده »

ارباب شعر و اشادن بر ذات اولوب شهریدر . سلحداران کاتبی ایکن (۱۱۳۱) ده استانبول ده ارتحال ایتدی . سنان پاشا مدرسه سی خازجنده برادری (عفو ی پک) یاننده مدفوندر . مرتب دیوانی و قصیده امالی تخمینی واردر . علامه (ابن کال) ک (رجوع الشیخ الی صباه) اسمنده کی اثر طبعی ده توسیعا ترجمه ایتمشدر .

تخمینسک مطلعندن :

زهی آثار فیض لایزالی سراسر غوص ایدوب بحر کالی
مزین ایله یوب ملک مقالی یقول العبد فی بدء الامالی
بتوحید بنظم کالآلی

(ادهم نامه) اسمنده کی منظومه سنک مطای :

بسمله یله هر ایشه قبل آغاز اسم حقسز دهانک ایله مه باز
اسم حق هر ایشده درکار ایت آنی دام دلکده تکرار ایت

نظم بحی افندی «استانبولی»

نعت کوی بینظیر. اولان برشاعر شهردر . مولدی استانبول ، طریقتی (مولوی) در .
 زمان اشتہاری (سلطان محمد رابع) دن (سلطان احمد ثالث) . قدردر . بشیوز صحیفہ دن
 عبارت مطبوع دیوانک همان ثلثانی نعوت شریفہ دن عبارتدر . اساتذہ ادبادن برذات دیوان
 نظم حقندہ : (او دیوان دکل ، بربرات غفراندر) بیورمشلرکہ الحق پک طوغریدر . موسیقیدہ
 بد طولاً صاحبی ایدی . (دیدى یا حی کوچدی یحیای نظم) مصراعنک دلالت ایتدیکی
 (۱۳۹۱) تاریخندہ ادرندہ وفات ایله دیکی (تذکرہ فطین) ده محرردر . فقط مرقدینہ دائر
 (ادرہ) ده یاییلان تخریاته رغماً بولونماسی ممکن اولاماشدر .

نعت شریفندن :

آفتاب صبح ما اوچی حیب کبریا	ماہتاب شام او ادنی حیب کبریا
جوهرکل تاب وسوز مهرینک پروانہ سی	شمع بزم ایله الاسری حیب کبریا
عقل اول قید بند عشقنک دیوانہ سی	نازنین حضرت مولی حیب کبریا
والضحی وصف کای واللیل شرح سنبل	باغ یسن روضہ طہ حیب کبریا
بلبل لولاک ذاتی لی مع الله لانه سی	بزم قریہ طوطی کویا حیب کبریا
صدق وعدل وحلم وعلم ذاتہ مظهر ایدوب	ویردی چار ارکانہ فرحقا حیب کبریا
چار یار با صفا در ہمدم کاشانہ سی	صاحب المعراج مولانا حیب کبریا
آبروی اقبالنک ماہ فلک حسرت کشی	بدر تابان جهان آرا حیب کبریا
کیسوی اجلالنک مہر منور شانہ سی	نیر رخشان بی ہمتا حیب کبریا
بزمکامہ ساغر عشقی دل شو ریدکان	نشوہ بخش عاشق شیدا حیب کبریا
قلب عارفدر شراب شوقنک خمخانہ سی	سینہ چاک ہر دل دانا حیب کبریا
کاسہ انعامنک شاہ و کدا دلشنہ سی	مست عشقی خضر ایله عیسی حیب کبریا
بادہ احساننک انس و ملک مستانہ سی	صدر بزم صورت معنی حیب کبریا
جویبار جودینک ماہ منور کوزہ سی	تشنہ سی دنیا وما فیہا حیب کبریا
مہر انور چشمہ سار لطفنک پیمانہ سی	فیض بخش عالم بالا حیب کبریا
عرش جاہ قدرنک اوج اشنای رفعتی	خسرو کرسی استغنا حیب کبریا
جرخ باغ شاننک بر سبزہ بیکانہ سی	کلشن قریہ چمن پیرا حیب کبریا

قلم اسرار و حکمتده در قدرت صدف کان کونه کوهر یکتا حبیب کبریا
کنج صرفان کمال کوهر یکدانه سی بحر رازه لولوی لالا حبیب کبریا
نعوت مارفانه سندن :

آفرینشدن سنک ذات شریفکدر مراد کلمه دن شهر وجوده جست وجو یکدر عرض
کذا :

ای لدن مکتبتک خواجه امی لقبی انبیاء و رسلمک زیور تسبیح ابی
ابیاتندن :

سوزک زهرابه نوشان غمه تریاق شوق ایله زبانک نیش ازار ایله یارانه مارانه
البنده اولور خاتمه مصحف امید اخلاص که وار فاتحه نیتمز ده
کریانم او حالتله که دیده بیلیمز دیده مدن آقان اشک دمام بیلیمز
مصارعدن :

هنر نقش ایتمه در لوح دله تصویر جانانی

نبریم اصمراقندی « استانبولی »

قضاندن (مرزیفونلی محمد افندی) نك مخدومیدر . تقلیددن عاری اشعار شوخانه سبیل
غزل سرائق وادیسنده عثمانلی شعراسی میاننده بر موقع ممتاز احراز ایتشددر . دیوانی مطبوع
و مشهوردر . لکن شیوه پرده براندارانه سی کندوسنی قلاسیق دائره سندن چیتارمش و اشعار
خفیفه به تهالکی سوزلرندن جدیدی و وجدانیات عالییه کی درمشدر . زیرا تنویر افکار ،
تهذیب اخلاق ، ترویج مال ایدم جک مباحث جدیدی هیچ خاطره کتورمیه رنک طبیعتنده کی
اقتدار فوق العاده بی اشعار شوخانه و خفیفه به حصر ایتشددر . زیرا بر شاعرک وجداننده اک
اول برورده ایدم جکی حسیات عالییه نك برنجیسی حب وطن حس مقدسی اولمق لازمکلور .
ندیم بویه بر حسن عالییه کندی کی بر شاعره تحمیل ایتدیکی وظیفه بی در خاطر ایدوبده آره لقمه
اویولده دخی شعرلر سویله مهبه همت ایتمش اولسه ایدی هم اقرانی ایچنده بالاستنا نائل اولدینی
بخشایش قدرنک شکرینی بر صورت اصیلانده ایفایه چالشمش هم اترلرندن وطن پرورنک
یولنده دخی مستفید اوله حق اخلاقنک هر وقتده هر صورته ستایش و تحمید و احترامنه عرض

لیاقت ایله مش اولوردی. (سلطان احمد ثالث) ایله (داماد ابراهیم پاشا) نك خواص ندماسندن ایدی. عادی بر صورتده ترجمه ابتدییکی (صحائف الاخبار) ترجمه سی اولان مطبوع (منجم باشی تاریخی) دخی جمله آثارنددرکه بوهمته تشکر اولونور. ابراهیم پاشا وقعه سنده (۱۱۴۳) ده طامدن دوشه رك وفات ایله دی. ترجمه حالی مورخین فصلنده مذکور (عصمت افندی) مرحومك تحقیقه کوره آلاس پاشا محله سنده کی آلمانیا سفارخانه سی قارشو سنده کی قبرستانده مورخ (قندقلی سلاحدار محمد آغا) یاننده مدفوندر.

اسکدارده قره جه احمد جوارنده (تونس باغی) مزارستانده مدفون اولان (ندیم افندی) نك مدرسیندن ندیم افندی اولدینی ده عصمت افندی نك جمله تحقیقاتنددرکه سنك مزارنده کی تاریخندن مدرسیندن اولدینی آکلا شیلیمقدمه در.

ابیات حکیمانه سندن :

دفترکش معایب ناس اولمه مر دایسه ك
قبل ذاتکی نظرلره مجموعه ادب

ابیات شوخانه سندن :

خطك نظر عاشقه البته کراندر
قیلدن آغرای غنیچه ترازوی محبت

نابی عثمانیه دوده « استانبولی »

استانبولده یتیشن شعرای مولویه دن اولوب (غلطه مولوی خانه سی) نده سرنیزن وشیخ اولدی. (۱۱۴۲) ده ارتحال ایدرک درگاه مذکورده دفن ایدلدی. مشهور آفاق و سهل ممتنع قیلیدن اولان (معراجیه) منظومه سی الحق عارفانه و عاشقانه در. معجزات انیادن باحث (روضه الاعجاز فی المعجزات الممتاز) نامنده برائر منظومی ده وارددرکه برنسخه سی (موزه عثمانی) کتبخانه سنده موجوددر. (زبدۀ مقالات شمس) اسمنده برائر ده اولدینی مرویدر. الیوم درگاهلرده اوقونان معراجیه سنك صنعتکارانه اولان بسته سی ده کندی طرفنددر. موسیقی به دأثر (رساله ادوار) ی اولدینی ده (سالم) تذکره سنده مذکوردر.

مطلعنندن :

اول الله آدینی یاد ایلرز دلدن اولمش قلبی دلشاد ایلرز

ذکر حقله نطقی ارشاد ایلرز هر خراب آبادی آباد ایلرز
حضرت احمد صفاتن سویلرز مصطفیٰ نك معجزاتك سویله رز
هر کیم ایلرسه محمد وصفی عاقبت محمود ایدر حق اسمی
کیم آنک ذات شریفك آشکار باعث موجود ایتدی کرد کار
آنک ایچون جمله دن افضلدر اول آنکیچون بر تر واکلدر اول
آنک ایچون یارادلدی شش جهات عرش و فرش وهفت دریا هم نبات
آکه ویردی حق حقایق سیرنی آکا بیسلدیردی دقایق سیرنی
هر نه کیم اکرام قبلدی ذاته هضم ایدوب اکرام بیلدی ذاته

نحیفی سلیمان افندی «استانبولی»

منظوم مثنوی شریف ترجمه سی [۱] نامنی الی الابد یاده وسیله اولان شهری بر شاعر مشهور در . علم خطه انتسابی واردر . اوائل حالده خطاط مشهور (حافظ عثمان افندی) دن نك ونسخی تمشق ایدر ك اجازت آلمش و صوکره لری تعلیقده دخی کسب مهارت ایله مش ایدی . سفارت کتابخانه ایرانه کیدوب شعرا وبلغای عجم ایله کثرت الفتدن فارسیده کسب رسوخ وکال ایله مشدی . مجارستانده کیدوب کلدکدن صوکره شق ثانی دفتردارای اولمش ایدی . (مرتب دیوان) ، (حلیه الانوار) ، (رساله خضریه) ، (ترجمه شجرة النوی المسمی بروضة الصفا) ، (معراجیه) ، (آصفنامه) ، (مولد نبی) ، (هجرتنامه) ، (تخمیس قصیده بره) ، (تخمیس نعت جامی) ، (زخرا الاخرة) ، (نصیحة الوزراء) ، (منظومه انفس و آفاق) جمله تألیفاتنددر . غزوات پیغمبری بی ده (شهنامه) وزنده بیک بیت قدر نظم ایتشددر . اشبو آثار متنوعه و مقبوله سندن زمانك ، مسلکك قیمتی تقدیر ابدن ارباب عرفان و قلمدن اولدینی مستبان اولیور . وفاتی : سنك مزارنده محرر : (بوسلیمان نحیفی روحه الفاتحه) مصراعنك کوستردیکی (۱۱۵۱) ده [۲] قبری طوب قپو خارجندن (مالتیه) به کیدن جاده نك صول طرفنده بول کنارنده در . شهری شاعرلر ك قوت طبیعت جهتیه اك بویوکی در . (قصیده بره) ایله (قصیده مضربه) بی ده السنه ثلثه اوزرینه تخمیس ایله مشدرکه هراوچنك مطالعلری تذکره سالمده محرر در . خط دستیه محرر ترکی و عربی تخمیس (ابن الامین محمود کمال بك) ك

[۱] بواثر عالی نفیس برخط تعلیق ایله متن مبارکیله برابر ، صرده طبع اولوغشدر .

[۲] مستقیم زاده نك سویله دیکی تاریخ : (سلیمان دولنك مرر نحیفی اوجدی مأوايه)

کتابخانه سنده منظور فقیر اولمشدر. قصیده بره تخمبسی (الجواب) مطبعه سنده طبع اولونمشدر
(زخر الاخره) عقائد و اخلاقدن باحث بر منظومه در که:

وصف شهرت بو کتاب فاخره
اولدی ملهم قلبه زخر الاخره } بیتله تصویر ایله یور [۱].

مثنوی شریف ترجمه سی مقدمه سندن:

بشنو از نی چون حکایت میکند
از جدا ئها شکایت میکند
دیگه نیدن کیم حکایت ایتمده
آری بقلردن شکایت ایتمده
کز نیستان تامرا بریده اند
از نفیرم مردوزن نالیده اند
دیر قامشلقردن قوباردیلر نی
نالشم زار ایلدی مرد وزنی
در نیابد حال بخته هیچ خام
پس سخن کوتاه باید والسلام
بخته حالن فهم ایتسونمی خام
اختصار اوزه کرک سوز والسلام

ایاتندن:

حسادك ایتمه هیچ نظر کفتکوسنه شیر التفات ایدرمی کلابك غلوسنه
لازم دکل عنایتی اهل تکبرك بخش ایلدم عطاسنی وجه عبوسنه [۲]
حکیم کامله کار عبث تقیصه و برر حقیقت اهلنه ترک مجاز لازمدر

قطعاتندن:

ای خالق یکتا و عظیم الاشباه جوینده لطف و کرمک بنده وشاه
محروم اوله حاشا در احسانکدن بر قول دیه صدق ایله الله الله

[۱] شیخ ابوالنجیب سهروردینک اخلاق و سیاستندن باحث (نهج السلوک) اسمنده کی اثر مشهورنی
ترجمه ایدن کلیبولی جواریده کی کشانیلی (نحیفی محمد افندی) ده زمانته کوره منشی و سیاسی بر ذات اولوب
(۱۲۰۳) تاریخنده (استانبول) ده ارتحال ایتدی . بالوجوه شایان استفاده اولان بو ترجمه مطبوعه در .
[۲] شیخ سعدینک (عطای او باقای او بخشیدم) قولنک ترجمه سیدرز .

نبی احمد افندی «استانبولی»

استانبولدن یتیشمش شعرانك اك دكر لیلرندن فضیلت صاحبی بر ذات اولوب (۱۱۰۴) تاریخده دنیایه گلشدر . پدری استانبول قاضیلرندن (میرزا زاده محمد افندی) اسمنده بر فاضلدر . تحصیلاتی جدی بر صورتده بترد کدن صوکره طریق تدریسه کیره رك بر مدت وظیفه تعلیمه مشغول اولدی . بعده مولوبته سلوك ایدرك از میر ، مصر و مکه مولویتلرنده بولوندی . (۱۱۴۹) تاریخده آناتولی و (۱۱۵۹) ده روم ایلی قاضی عسکرلکی رتبه لرینه ارتقا ایلهدیسه ده بر آرز صوکره لری خسته لهرق استغایه مجبور اولوب معاصری و بالوجوه مسلکدانی اولان شیخ الاسلام (جلبی زاده عاصم افندی) نك سویله بدکی (میرزا زاده احمد نبی ، صحن فردوسی ایلدی مسکن) تاریخی منظومچه (۱۱۶۱) ده ارتحال ایتدی . هنزاری طاشنده بو منظومه موش دکلدر . اسكدارده تونس باغندن سلیمیه ده دونن جاده نك صاغ طرفده وبول کنارنده مدفوندر . (معلم ناجی افندی) مرحوم مجموعه معلم ده نبی افندی اقتداری نسبتنده شهرت بوله میان شاعر لر مزدن صاییلیر . لسان خاقده دائر اولان بعض ایاتی مشهور (لادری) نك اولمق اوزده تلقی ایدیلیر . اشعاری طویلانه دیوانچه دینله میه جك قدر بیوك بر کتاب تشکیل ایدر ، دیورلر . نبی نك شاعر لکنك درجه سی - مسلکم اولمیدیچون - تقدیرده معذورم . فقط مرتب دیوانك بر قاج نسخه سی منظوم اولدی . از جمله (غلطه مولویخانه سی) ایله (خالص افندی) کتبخانه لرنده ده واردر . شاعر لکی حقنده ده ، نبی اسلاف شعرا مژك بك چوغنه ترجیح اولونور . کوزل دوشونور ، متقح سویلر ، صنعت برداز لغه میلی زیاده جه اولدینی حالده سوزی جاذبه سز دوشسمز ، طبیعتی نازك ، فکری خاییده ادادن مجتهدر . فقط بعضاً ایران مقلد لکنه مقلوب اولور ، افاده سنده بولونیدورلر ، آثارینه دائرده تذاکر شعرا دن فطین افندی تذکره سنده (علوم عربیه ده دائر خلیجه تصنیفات و تألیفات و نیجه نیجه کتب نفیسه یه حاشیه سلیم ال افاداتی و کتب فقهیه یه متعلق التمش عدد خیرات عمیمة البرکاتی اولدینی) محروسده اسملری مصرح دکلدر . کوره بیلدیکم آناری بوجه آتی در :

۱ — علامه (عبد الرحمن ابن جوزی) نك (الوفی فی فضائل المصطفی) سنك (الاوفی فی ترجمه الوفی) اسمیله ترجمه سی [بر نسخه سی نور عثمانی کتبخانه سنده واردر] .

۲ — (یاوز سلطان سلیم خان) ك امریله (شیخ مکی) شهرتیه بنام شیخ (محمد بن مظفر) طرفندن فارسی عبارت یازیلا ، (الجانب الغربی فی حل مشکلات ابن عربی) نام اترك (الفضل الوهبی فی ترجمه الجانب الغربی) اسمیله ترجمه سی [بونکده بر نسخه سی آبا صوفیه کتبخانه سنده واردر] .

۳ — فضیلتنامه : علم اخلاقه دائر بر منظومه در.

۴ — شرح منظومه قواعد الاعراب .

۵ — مالا بد للاریب من المشهور والغریب ! فضیات ادبیه سنک برهانی اولان بو اثر جسم مشهور تاریخ وصافک شرحیدر . [بر نسخه سی خالص افندی کتبخانه سنده واردر] .

۶ — خجالة العروس فی تاریخ انکروس : زماننده کی مجارستان سفرینی میندر .

۷ — دیوان : طرز معلوم اوزره در بر غزلندن (طریق کاشنی) به منتسب اولدینی آکلا شیلیر.

ابیاتندن :

کوکل اغیار ایچون اینجمنه یاره کل اولماز باغ عالمده دیکنسر

هنکام وصال عاقبت اغیارده قالماز انجامه ایرر موسم کل خاردهده قالماز

قالماز میان لجه محتند فلك دل البته بر مساعده روزکار اولور

کوکان آچار مذمت خار ایلدوب کلك کلسون بهار فصافی سیر ايله بلك

مصارعندن :

شیرلر دکه کمنده افکنه نخجیر اولماز

نه دل ربوده اولایدق نه دلرباض اولایدی

نجیب مصطفی افندی « صربولجی زاده — ابوبی »

شعرا و مشاهیر خطاطیندن اولوب (ایوب) لیدر . مرتب دیوانی و (دوحه الکتاب) اسمنده حروف هجاء ترتیبی اوزره (تذکره خطاطینی) واردر که بر نسخه سی (موزه عثمانی) کتبخانه سنده موجوددر . بو اثرده بر قاج دانهده رسامک ترجمه حالی مندر حدر . (۱۱۷۱) ده ارتحال ایلدهدی . ایوبده حمام ارقه سنده کی یوقوشک باشنده پدری یاننه دفن ایلدهدی .

ابیاتندن :

اولسه آینه نماینده روی انسان

یوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز

مصارعندن :

مثلدن دینسزک ای دل کلیر حقدن ایمانسز

نورس عبدالرزاق افندی « قریم — کر کوکی »

عثمانی شاعر و منشیرینک معروفلرندن اولوب (کر کوک) لیدر . شاعرلکی مرتب دیوانندن طرز قدیم اوزره منشیلکی ده (۱۳۰۴) تاریخده استانبولده (مبالغ الحکم = ۱۱۷۲) [۱] اسمیلہ طبع اولونان (مناجات خواجہ عبداللہ الانصاری) ترجمہ سندن مستبان اولور . استانبولہ کلہرک موالی صنفہ داخل اولمش ایدی . مؤخرآ زبان درازلق تہمتیلہ اولو (رسمو) یہ صوکرہ تبدیل منفا صورتیلہ (بروہ) یہ اجلا ایدلمش و بعدالاطلاق ینہ بروہ یہ و مجموعۃ التراجلہ تاریخ واصفہ نظراً کوتاہیہ بہ حشمتہ برلکدہ نفی اولونمشدر . منشآتیدہ مدون وغیرمطبوعدر . (حکیم اوغلی علی پاشا) نک طہماسب صفوی ایلہ محاربہ سنہ دائر یازدینی تاریخچہ (اسمعداقدی) کتبخانہ سندہ موجوددر . (نورس) ک علی پاشا کتابچیسی اولدینی (سیدوہی) نک بر مکتوبنک سرلوحہ سندہ دہ محرردر . (مجموعۃ التراجم) دہ ملوک ہندیہ دن (سابع شہ) تاریخک ترجمہ سی نورسک اثر خامہ سی اولدیغتی بیان ایدیور . (۱۱۷۵) بروہ دہ وفات ایلہ دی . قبری (حضرت افتادہ) جامع سربنی قبوسی قارشیسندہ کی مزار ستاندہ اولوب سنک مزار ی اسطواتہ وی بر طاشدر . ترجمہ حالی زمانمزد ادباسندن (ابن الامین محمود کمال بک افندی) طرفندن تحریر ایدلمشدر .

حجلہ کاہ خسروی اول شب کہ تزیین ایتدیلر خون فرہادی خنای پای شیرین ایتدیلر

مطلعی آتیدہ کی غزل مشہوری بر چوق شعرا طرفندن تنظیر و تخمیس ایدلمشدر .

حجلہ کاہ خسروی اول شب کہ تزیین ایتدیلر خون فرہادی خنای پای شیرین ایتدیلر
داغزلہ ویر دیلر آرایش نو سینہ مہ عاقبت دردین شکر بر بارچہ تسکین ایتدیلر
چشمہ حیوان دکدر عارفہ کرد ایدر خضری اول سر چشمہ نک ما شندہ تکفین ایتدیلر
جیقہ مدی بر نیم تن قد بلند ہمتہ اطلس کردونی بر قاج کرہ تخمین ایتدیلر
دبردہ توحید ایدر زنار باغزل کعبہ دہ عارفہ بو وجہلہ تلقین آیین ایتدیلر
ابروانہ وسمہ چکدی خوبلر غافل مباحش ای دل مسکین ینہ شمشیری کسکین ایتدیلر
بن او کون کسدم امیدم نورس آوارہ دن کاسب نازین اول شہ خونخوارہ نک زین ایتدیلر
ابیاتندن :

کندی اللہ یارہ کسوب ویردیکم فلم فتوای خون ناحق می یازدی ابتدا
میزانہ اور کوروشدیکک احبابی الحذر رہبر تصور ایلہ دیکک رهن اولسون

[۱] بوائزک اسمی ، تاریخ ترجمہ سی کوستر .

نزهت عمر افندی « اورفلی »

فضلا وشمرادن بر ذات اولوب (رها - اورفه) لیدر . مدت مدیده (راغب پاشا) نکه
مهردار لغنده یولوندی . مرتب دیواننده فارسی اشعاریده موجوددر . طرز شعری (راغب
پاشا) وادیسنی آکدیرر . برده منظوم (حدیث اربعین شرحی) واردر . مرشدی (نجار
زاده شیخ رضا افندی) حقهده یازدینی (منقبه اولیائیه فی احوال رضائیه) اسمنده کی مناقبنامه سی
مطبوعدر . (۱۱۹۲) ده استانبولده وفات ایندی . (غلظه مولوی خانه سی) نده مدفوندر . برده
راغب پاشانک سفینه سی طرزنده عربی العبارة (منازة الابصار) ی (ترجمه مرزباننامه -
جوهر الحکم) اسمنده محاضراتدن بر اثری واردر . علم احکام نجومه ده انتسابی وار ابدی .
منجمین اسلامیه دن (محمد قاسم) لسان فارسی اوزره محرر (تنبیهاً المنجمین) اسمنده کی
اثرینی ترجمه ایشدر .

ایاتندن :

کوکلدن مبحث عشقکده اول آم اولور پیدا _____ بلی هر نسخه عنواننده بسم الله اولور پیدا
کینمز قلوب قاسیه دن نقش انفعال _____ سنک اوزره مرتسم اولان آثار سخت اولور.
کندی عییک کورمکه عیب کسان آینه در _____ خلقه طمن ایتمه هله برکره وار کور سن سی

نسب محمد افندی « ابکی یا براقی زاده »

شهری الاصل درویش نهاد بر شاعر در . دیوانیله آثار منشیا نه سی مطبوعدر . مالیه تذکره حیلکی
وکالتندن معزول ایکن (۱۲۰۴) ده ارتحال ایله دی . روم ایلی حصارنده (قیالر) هنر اربستانده
مدفوندر .

ایاتندن :

بردر خدا بو سوزده یم اولسه تم دوچاک _____ سوز بر جنساب خالق کون مکان بر
مست خواب غفلت اولماز محرم بازار عشق _____ اهل عشقک اخذ و اعطاسی دم اسحار اولور
خلق ایدر دادوستد بز پرتلاش و بی نصاب _____ چا رسوی عالمک بز اوکدق دلالی بز

مصارعدن :

ترازوی دودست اسخیا درهم قبول ایتمز .

ناشر ابراهیم بك « مورهلی »

(راتب احمد پاشا) نك اوغلیدر . (موره) ده طوعمشدر . (سلطان . مصطفای ثالث) ك مابینجیلکند . بولونمش و مشارالیهك وفاتند . میرمیرانقله یکی شهره کونده رانشدر . (سلیم خان ثالث) ك جلوسنده مقرین زمره سنه داخل و (آمنه سلطان) ك کتخذالغنه تعیین اولونمشدر . (۱۲۰۶) وفات ایتدی . اسکدارده (آیازمه) جامع شریفی حظیره سنده مدفوندر . دیوانی غیر مطبوعدر .

برغزاندن :

قیلمه انسانه حقارتله نظر آ کلاسی نسخه کبرایه باق
اوله دلداده نقوش ظاهره صورتیه میل ایله معنایه باق
اتحادك سیرینی ادراك ایچون اختلاف صورت اشیایه باق

نشأت سلیمان افندی « هواجم — ادرنری »

تحصیل علومدن صوکره استانبولده (ملا کورانی) جوارنده آلدینی قوناقدن فارسی تعلیمی و مثنوی تدریسیله مشغول اولور ایدی . عامه نك حسن ظننه مظهر اولان عرفاندنر . مولدا (ادرنه) لیدر . مشایخ نقشبندیه دن (بروسه وی امین افندی) دن منتسبدر . شعرى علم قوتیه سوبله دیکی ایچون بهضیلری پک رونقلی دکلدر . وفاتی : (نشأت افندی کوچدی جنان اوله منزلی) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۲۲) تاریخنده در . قبری (طوب قاپی) خارجنده (مال تپه خسته خانه سی) یوانده صاغ طرفده (ساقز آغاجی) دنیلان سداوستنده در . مطبوع دیوانسندن باشقا (طوفان معرفت) اسمنده بر اثریله سلوك نقشیه عائد اولوب تاریخ ترجمه سی (ترجمه العشق) ترکیب منقوطلی (مسلك الانوار و منبع الاسرار) ترجمه سی واردر . ترجمه حالی تلامیذندن (برتوافندی) طرفندن یازلمش و (کتخدا زاده) تلامیذندن (امین افندی) طرفندن تزییل ایدلمشدر که مطبوعدر .

نخسندن :

بزم جور فلکدن شکوه و بیدادمن یوقدر
عدودن هیچ ملال خاطر نا شادمن یوقدر
شو کافر بخت بددن اشنکا معتادیمز یوقدر
محصل دوست و دشمندن نظلم بادمن یوقدر
کوکلدندر شکایت کیمسه دن فریادمن یوقدر [۱]

مشهور نعتینک کریزکا هندن :

دریا دل اولان اهل هنر قطره فیضی
بسلر صدف سینه ده در و کهر ایلر

ابیاتندن :

آداب عشق عاشقه آنجق نیاز ایمش
آیین شوق دلبر طنازه ناز ایمش

نوری افندی « قول آغاسی احمد بلک زاده »

ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور (هاشم بابا) خلفا سندن (صلاحی زاده) منتسبلرندن
و متصوفانه اشعار یازان صاحب دیوان شعرادن اولوب (کرید) ک (قالدیه - قدیه) قصبه سندندر.
غیر مطبوع دیوانی (۱۲۰۹) ده جمع و ترتیب اولونمشد.

مطالعندن :

تعالی الله اکبر حبذا سلطان بی همتا
که قیلدی اون سکزیبک عالمی برامر ایله انشا
زهی صانع که ادنی صنعینک سرینه عقل ایرمن
نه دکلو موشکاف اولسه ایدرسه حکمتن اجرا

زهت عثمانیه افندی باقرمبلر « کنهاسی بروسهوی »
ارباب حرفت و صنعتدن اولدینی حالدیه تحصیل معرفت ایله مش و مؤخرأ بروسهوی شیخ

[۱] نوعی

امین نقشبندی به انتساب ایدرك فيض و عرفان صاحب اولمش بر شاعر اولوب (بروسه) ليدر .
(۱۲۲۷) ده وطننده ارتحال ايله دی . (منلا قناری) جامعینک غریبنده مدفوندر . دیوانجه سی
غیر مطبوعدر .

بر غزلندن :

ای کلعدار نالش دل بلبانه در
کفتار اهل عشق همین عاشقانه در
اوج آشنادر اهل محبت اورتبه کیم
مرغ شکسته بال دل عرش آشیانه در

سیبا توفیق خانم « استانبولی »

استانبول شاعر لرندن اولوب (شریف پاشا زاده سمیدسیرت بك) ك كریمه سی و آتی الترجه
(نهاد بك) ك همشیره سیدر . دیوانجه سی واردر . (۱۲۶۰) تاریخنده (استانبول) ده وفات ایدره رك
قائلیجه ده (عطا افندی) درگاهنه دفن ایلدی .

ایاتندن :

تیر نكهك ایلدی اوز جانمه تأثیر
حانا بو كانكشلك ايله پیر اوله سك پیر

نظیف احمد افندی « استانبولی »

فضلاى شعرا دن وزمره قضا تندن اولوب محافلر شیخی زاده وقعه نویس (اسعد افندی) نك
برادر زاده سیدر . (۱۲۵۲) ده تقویمخانه نظارتی وکالتنه (۱۲۶۸) ده مکة مکرمه مولویته
نصب اولونمش ایدی . (۱۲۷۵) ده ارتحال ایلدی . آثاری قبودان پاشالرك تراجم احوالی
میین اولان (سفینه الوزراء) و نقیب الاشرافلرك تراجم احوالی معلن (ریاض النقا) [۱] ايله
(ترجمه نصاب الاحساب) ، (ترجمه نخبه الفکر) ، (شرح موارد الکلم) ، (ترجمه تلخیص معانی) ،
(ترجمه رساله کواکبی) ، (ترجمه ته لیم المنعم) ، (ترجمه طبقات شرنوبی) ، (ترجمه شرح قصیده لامیه) ،

[۱] بر نسخه سی بشیکطاشده (بحی افندی) کتبخانه سنده واردر .

(لغات قافیه) و منظوم (سر آغاز حجاز) (سورنامه مسرت علامه) در . حکایات مشهوره عربیه دن
اولوب مطبوع (الف اللیل واللیل) [۱] ایله مطبوع (ملک السیف ذوالیزن) ک مترجمی ده بوذا تدر .
(سلطان محمود نانی) نک ادر نه سیاحتنه داتر عربی العبارة (سفرنامه) اسمنده بر رساله سی ده واردر .
بر نعتندن :

یا رسول الله روضه ک خلد جنتدر سنک
نطق جان بخشک سر اسر خیر و حکمتدر سنک
برده (ثمار القلوب فی المضاف والمنسوب) ی (عقود اللآل فی ترجمه الامثال) اسمیه ترجمه
ایتمشدر که بر نسخه سی (کوبرولو) کتبخانه سنده در .

نهاد بک « استانبولی »

(سعید سیرت بک) ک اوغلیدر . عزت منلا (محنت کشان) ده (نهادم یا نمده برابر ایدی .
رفیق فقط اول هنرور ایدی) دیه کندیسندن بحث ایدر . منلانک شبا کرد عرفانی در .
مصره کیدرک (محمد علی و ابراهیم) باشلرک خدمتنده بولونمشدر . بالا خره استانبوله عودتله زراعت
ونافعه مجلسنه اعضا اولمشدر . (۱۲۸۶) ده وفات ایدرک بقانلیجه ده (شیخ عطا قندی) درکاهنه
دفن اولونمشدر [۲] . هجوایله مأوف اولدیییچون خلق کندوسندن احتراز ایدردی . مجموعه
غزلیاتی مطبوعدر . جدیاتدن زیاده هجوایتمه مهارت کوسترمشدر . شاعر لکدن زیاده
ندیملکده شهرتی واردر .
اشعارندن :

سکوت ایدنلر اولور دائما سلامتده بلایه اوضرامه چوق سویله مکدن اولور
جهانده شمدی ظرافت مداهنه یله اولور حماقت اولمازه اولماز دیمکدن اولور
امید راحت ایتمه فلکدن صاقین کوکل محنت کش اولمه دهرده فکر محال ایله

نایم صالح افندی « مناستری »

شعراء علمادن ، رند مشرب ، عارف بر ذات اولوب تحصیلک بدایتی مملکتی اولان (مناستر) ده
[۱] الف اللیل واللیل مترجمی اولق اوزره (لطیفی) تذکره سنده (اسحق چلی) معاصر لزندن اسکوبلی
(هوسی) اسمنده بر شاعر داها مذکوردر . بوحالده نظیف افندی مترجم ثانی اوله چقدر .
[۲] سجل عثمانی ده . مصرده ارنحال ابتدیی محترسه ده موثوق دکادر .

اکالی (استانبول) ده در . علم خطه ده انتسابی واردر . مرتب دیوانی غیر مطبوعه در . معلم لکله مصر زادگانندن بریله مصره کیدوب (۱۲۹۳) تاریخده اوراده ارتحال ایله دی . اشعاری طبع شاعرانه سنه دالدر . طریقه (مولوی) در . (بند عطار) ک بریتنی بش بیت ایله شرح ایتدیکی اثرینه (کنز نصاب) تسمیه ایله مش و (۱۲۹۴) ده مصرده طبع اولونمشدر .
مطلعنن :

حمد یحید آن خدای پاک را آن که ایمان داد مشتی خاک را
اول آخر عالمک حمدی تمام ذاته مخصوصدر حقک مدام
اوله قدرت صاحبدر اول خدا بر آووج طور براغه ایمان ویردی تا
چون اراده ایتدی خلق عالمه ویردی صورت صورتندن آدمه
طیندن خلق ایتدی جسم آدمی ایله دی روشن آنکله عالمی
اولدی چون فیض ازل صورت پذیر نور ایمان آدمی قیسلیدی منیر

ایاتندن :

اهل دل سینه تهی می کام اولسه دخی نشوئه فیض صفاوار دل پر جوشنده
متکبرلره کبر ایتمه تصدق صاییلیر ظالمه جور و اذا قیامه عبادت کییدر

نورسی عثمانیه افندی « نورسی جبریه — ساقیزی »

سابق الترجه والی بغداد (علی رضا پاشا) مرحومک بنیدگانندن (سایمان افندی) نامنده برذاتک کوله سی اولوب (ساقیز) لیدر . (یوسف کامل پاشا) طرفندن طبع ایتدیرین دیوان کییرنده السنه ثلثه اوزرینه اشعاری واردر . اشعار فارسیه سی رونقلیدر . فقط :

دمدر ای دل آلام دستمه لوح و قلمی شور ماتم ایله تجدید ایدیم کهنه غمی
تیغ خامه مله سپهرک جکرین قان ایدیم بنده اجرا ایدیم قاعده محتشمی

مطلعلی مرثیه سی مشهور و دلسوزدر .

التنجی وایکنجی اردولر محاسبه جیلککنده وضبطیه نظارتی مکتوبجیلغنده ده بولونمش ایدی . شعورینه خلل کلهرک (۱۲۹۳) ده مقاعد آستانبولده وفات ایتدی . اسکدارده قره جه احمد مزارستانده مدفوندر . آثار مشوره سندن بهضیلری (مجموعه الطرب علی لسان الادب) وایکنجی

حامیسی سردار اکرم (عبدالکریم نادر پاشا) نامنه اوله رق (اثر نادر) اسملریله طبع اولوندی. برده مقدمه سنده (شیخ سعدی) نك مفصلجه ترجمه حالی اولق اوزره غیر مطبوع (گلستان) ترجمه سی واردر.

شعورینه خال کلدیکی زمان بیمار خانه یه قونلامش و شهزاده قدردان (یوسف عزالدین افندی) مرحومک امر مخصوصلریله حیدر پاشا خسته خانه سنده تهیه ایدیلن بر داتره مخصوصه ده بالتداوی کسب افاقت ایتشدیر. خسته لئی اسبابندن بری بعض کیمسه لردن کوردیکی سعایت اولدیغندن انای تداوی سنده یازدینی شکایتنامه ده (معذورم ۱۲۹۰) کله سفی. تاریخ دوشر مشدر. خسته خانه یه یغمورلی بر هواده کتیر مشلر کوك کورله مکده ایش قبودن ایجری کیره جکی صرده بالتوقف شو بیتی سویله مش :

بو یاغان یاغور دکدر صانمیک کوك کورلیور سله دار شفادر آسمان آغلار بکا
ایپاتندن :

صاف مشرب النفات ساده دن خوشنود اولور دلشین اولماز اوصحبت کیم غرض آلود اولور
چوق ریاکار وار ولی کورینور ابن ملجم ایکن علی کورینور
حالی بر بد اصلک اقباله تحول ایتسون چونکه مستقبلا ده یا فرعون یا نمرود اولور

نالی مهر مضر

مولدی سلیمانیه قراسندن برقریه ده تحصیل وتفیضی (سلیمانیه) ایله (قره داغ) قصبه سنده در. کردجه دیوانی اولدینی کبی السنه ثلاثه ده صنایع بدیعه ایله مزین اشعاری واردر. (۱۲۹۰) تاریخلرنده حج شریفدن عودتنده (استانبول) ده قاله رق زمانی فضلا وشعراسنک مظهر تقدیر وتوقیری اولمشدی. بر مدت صوکره ارتحال ایدرک (قره جه احمد) مزارستانه دفن ایدلدی. شو خانه اشعارندن :

کهی تسبیح وکه باده کهی نقش رخ ساده
سنک دردکله دنیاده نه لر چکدم نه لر چکدم

نزهت افندی «حسن نزهت افندی — دلی»

مشهور (سروری) طوژند، برشاعر اولوب شهریدر. اکیال تحصیلدن سوکره اقلام مالیه یه سلوک ایدره رک بالتفیض (بغداد) مالیه مفتش لکینه ارتقا ایله دی و بومأموریتده ایکن ارتحال ایله یوب (امام اعظم) قربنه دفن ایدلدی. سکوتی بر عمر کچیریر، لطائفی تام یرنده صرف ایدر، سوزلرنده کی هجو و تعریض دولایسیله زماننک اکابرینی قورقوتمش ایدی. (لطائف اصناف) اسمنده کی اثر مزاحیسی مطبوع منشآت، اشعاری، تاریخلری بالخاصه (ظیروه) نامنده کی اثر منظومی غیر مطبوعدر بو متروکات آراسنده نظر دقتی جلب ایدن تاریخلریدر. از جمله عمجه سی (نوح رفقی) افندی یه تاریخی:

باد آهی تزهتا تاریخ ایله ایتدم وزان نوح جسمی زورقن سوردی عدم دریاسنه

۱۲۶۷

(نایزن اسماعیل دده) یه تاریخی:

چیقدی بر تاریخ سیر آهنگ نای عشقندن آصدی اسماعیل دده منصوری طاق جنته

نزهت محمد افندی «دلی نزهت — سیواسی»

ادبادن فاضل برذات اولوب اصلاً تانار، مولداً (سیواس) لیدر. مطبوعات مدیریتینی وسائر کچی بر خیلی مهم امورد بولونه رق شعورینه ارده لقدمه خلل کله رک (۱۳۰۴) ده سیواسده وفات ایتدی. قواعد ادبیه دن باحث اولان (معنی الکتاب) آثار ادیبانه سنک مشهوریدر. (نزهة المنشآت) و (معدل الاملا و مکمل الانشا) اسمنده دیکر ایکی اثر منشیانه سی اولدینی کچی اساسی تاریخچه مستند ملی بر وقعه یی مصور (کیرلی چیتی) نامنده اخلاقه متعلق بر اثری ده واردر که جمله سی مطبوعدر. (لطائف المحاضرات) اسمنده علم محاضراتدن غیر مطبوع بر اثری ده واردر. علمای اسلامیه دن هندی (رحمة الله افندی) مرحومک (اظهار الحق) اسمنده کی اثر دینینسک جلد اولنی ده ترجمه ونشره موفق اولمشدر که جداً شایان مطالعه آثار دینیهدندر.

نابی زاده ناظم بک «استانبولی»

شعرادن وارکان حربیه قول آغالرندن جامع السیف والقلم برذات اولوب شهریدر. مطبوع

و متنوع آثارندن بمضیلری شونلردر : (یکی کیمیا) ، (سیئه تسامح) ، (آینه لر) ، (اساطیر) ، (مسابقه) ، (هوس ایتدم) ، (مسائل ریاضیه دن جبر) و سائرہ در . اشبو آثاردن یکی کیمیا ایله مسائل ریاضیه دن جبر، توضیح دن مستغنی در . (سیئه تسامح) تنقیدات ادبیہ دن باحذر . اصولی داره سنده رومان یازمغه چالیشان ارباب قلمدندر . هنوز کنج یاشنده ایکن (۱۳۰۷) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله دی . (مسکینلر) تکیه سندن سراجلر چشمه سنه کیدن جاده اوزرنده مدفوندر .

والده نایسی :

یاوروجغم اویقویه دال ناز ایله جنبش کهواره اعزاز ایله
یات اویو ای طفل صفا پرورم ذوقکه دنیامی فدا ایلم
دال ینه اذواق و خیالاتکه هایدی ملککله ملاقاتکه
کوکلی سوکک اویوتور بن سنی بن سنی تلطف ایدرم سن بنی
سن ده بیورسیک چوجغم برزمان سن ده بیورسیک نه یانمش جهان
غائله عالمی چکمک محال شمدی اویونازایله آسوده حال

حب وطن فکره نه رونق ویرر آدمه ماهیتی بیلدیرر .

شاهره معرفته کیمه لی کعبه عمرانه شتاب اتمه لی

نجمی عمر افندی

شعرای عاشقیندن بر ذات اولوب شهریدر . (قوله) ردیف بیکباشیلغندن تقاعد اولدقدن صوکره مدت مدیده (آلاشهر) ده اقامت ایله مشدی . (۱۳۰۷) ده (استانبول) ده ارتحال ایدرک (خرقه شریف) جوازینه دفن ایدلدی . مقدا طبع ایشدیکی دیوانندن صوکره بیک بیت اوزرینه مرتب (الفیه) و اون ایکی فصل اوزره مرتب (تحفه وحدت) اسملرنده منظومه لری واردر . لسان فارسی اوزره ده انشاد شعره مقتدر اولدینی دیوانیله سائر منظومه لرندن آکلاشلمقده در .

تحفه وحدت منظومه سندن :

وحدت حق تعلیمه مقام منقسمدر هفت طوره ای همام
اولی توحید افعال دکه مش ثانی توحید صفاتدر آکلامش
ثالثی توحید ذات ای نورعین بونده در فوز و نجات ای نورعین

نبیل بك « حافظ محمد نبیل بك »

آتیة الترجمة (تقيہ) خانمك برادری طریق (مولوی) منتسبلرندن رند مشرب، اهل دل بر ذاتدر . (ارتحال ابتدی نبیل بك عدنه) مصرع تعمیه دارينك دلالتي اولان (۱۳۰۷) تاريخنده (آواجق) قضاسی مقاولات محررلكنده ارتحال ابتدی . بر سرگذشت عاشقانه دن باحث (حجر و وصال) اسمنده غير مطبوع مثنویسی و دیوانچه اشعاری وارددر .

بر قطعه سی :

ظالمی بر کشته ایدن آهدر قلب مخلوقه خدا آگاهدر
بر قدم شهراهدن ایتمه عدول دوغرونك یاردجیسی اللهدر

نایم عبدالرحمن افندی « سلیمانلی »

ارباب قلمدن السنه ثلثه ادبیاتنه واقف بر ذات اولوب (شهر زور - سلیمانیه) لیدر . (۱۳۱۲) ده (خریوط) ده ارتحال ایله دی . طریقه نقشبندی در . حروف هجا ترتیبی اوزره السنه ثلثه دن منتخب اشعارنی جامع (هدیه الایم وینبوع الحکم) و (کلزار آثار) اسملرنده آثار ادبییه سی و (تسهیل التحصیل) اسمنده عربی العبارة (نحو) رساله سی وارددر که اوچی ده مطبوعدر . برده کندی متصوفانه اشعارندن :

بز آینه یز صورت لاهوت نمایز

بز مظهر الطاف خدا مست کدایز

مطالعی غزلانی ده شرح ایده رك طبع ایتدیردیکی کی حروف هجا عددنجه انتخاب ایتدیکی احادیث شریفه یی ده نظماً لسان فارسی اوزره شرح ایتمشدر .

نعیم بك

ترجمه حالی مورخین فصلنده مذکور مؤلف شهیر (شمس الدین سامی بك) ك كوچوك برادری اولوب (فراشر) ده تولد ایتمشدر. تحصیل ابتدائینی مسقط رأسنده عالیه سی برادريله

برابر (یانیه) روم (ژیمنازیا) سنده بعدالاکال عربی ، فارسی بی ده خصوصی معلملردن تعلم ایله مشدر . استانبوله ورودنده معارف نظارتی انجمن تفتیش و معاینه اعضاغمه و بر مدت صوکره ریاسته تعیین اولونمش وبومأموریتده ایکن (۱۳۱۴) تاریخنده ارتحال ایدره رک مردیون کوینده (بکتابی درکاهی) قبرستانه دفن ایدلشدر . فطرة شاعر اولوب کنجلیکنده اشعار فارسیه ایله پک چوق متوغل اولمش وبونلردن بر قسمی (تخیلات) نامیله طبع ایتمشدر . بالاخره بوتون حیاتی ، املی ، غایه سنی لسان ملیسی اولان آرناوودجه نک احیا واعلاسنه حصر ایله مشدر ..

تورکجه آثار مطبوعه سی :

- (۱) هومره : شاعر شهر یونانی (هومره) ک مختصر ترجمه حالیه مشهور (ایلبادا) سنک ترجمه سی . بواترک آنجاق ایکی فورماسی نشر ایدمه ییلمشدر .
 - (۲) اختراعات و کشفیات : (جب) کتبخانه سی اجزاسندندر .
 - (۳) قواعد فارسیه برطرز نوین : اسمی مسهاسنه دالدر .
 - (۴) تخیلات . (۵) سخنان برکزیده .
- آرناوودجه آثار مطبوعه سی :
- (۱) کربلا ، (۲) اسکندر پک ، (۳) یاز چیچکلری ، (۴) اشعار متنوعه .
- آرناوودجه غیر مطبوع آثارندن :
- (۱) آرناوودلق تاریخی .

نقیه شریفه خانم

ترجمه حالی ریاضیون فصلنده محرر (عثمان صائب افندی) نک کریمه سی و شاعره . (شرف خانم) ک همشیره زاده سیدر . شهر ی عثمانلی ادیبه لرینک بناملردن فارسی شناس برادیه اولوب (۱۸) سنه دارالمعلمات فارسی وتاریخ معلمه لکنده بولونه رق نشر معارفه همت ایله مشدر . والده سنک وفاتندن صوکره تیزلری سابقه الترجمه (شرف خانم) ک تحت تربیه وتعلیمنده بولوندی . مطبوع اثرلرینک باشلیجه سی (لغت فارسی) اسمنده کی کتابله اکثریسی اخلاقه متعلق مقالات نافعه سندن عبارتدر . طریقت (مولویه) به انتسابی وار ایدی . (جنت اولسون جاقیه خانمه) مصرع منقوطلنک دلالتی اولان (۱۳۱۶) ده وفات ایدره رک (یکی قای موایخانه سی) نده شرف خانمک قبرینه دفن ایدلدی .

غزلیاتندن :

بردل اولورسه عشق ایله شوریده جهان
عقل ایله آرتق آذنانلی آنک محال اولور

غزلیات فارسیه سندن :

در شاخ سدره مرغی بودم زدام غافل
بر حرص دانه جینی از آشیان پریده

ناصریح محمود افندی

علمای شعرا دن عاشق و مجاهد بر ذات اولوب شهریدر . فاتحده تحصیلی بعدالاکمال برمدت
بعض محاکم شرعیه کتابتده استخدام اولوندقدن صوکره بقیه عمرینی بروسه کویلرنده امامت
و بروسهده اختیار عزلتله کچیروب مشایخ مصنفین دن (شیخ اسماعیل حق) حضرتلرینک
اون بیکی متجاوز اولان منظومه لرینک جمیع چون بذل وجود و صرف نقود ایله یوب عاقبت
مقصدینه نائل اولدی . واسمنهده (سبحة السالکین) تسمیه ایله دی . فقط وفاتندن صوکره
بو یگانه نسخه قیمتدارک هانکی انصافسز و اذعانسزک یدنده قالدینی آ کلاشیلامادی . دیوان
تشکیل ایدمجهک قادار اشعاری وارسهده مرتب دیوانی یوقدر . (۱۳۳۰) تاریخنده بروسهده
عزرتکاهی اولان تحته قلعده اوطه لرینک برنده ارتحال ایله یوب یک صریح بر اشارت معنویه اوزرینه
شیخ مشارالیهک قریبه دفن ایدلدی .

نصرت علی بك « یكيشهر فناری »

زمانمزك بنام ادباسندن اولان (جناب شهاب الدین بك) ك كوچوك برادری اولوب مولدا
(یكيشهر) لیدر . (۱۳۰۷) ده استحکام ملازمکیله نشأتندن صوکره معلم تعیین اولونورق
وفاتنه قادار تدریس و تبیعات علمیهده بولوندی . انقلابدن صوکره قائممقامقله تقاعد ایدلمشدی .
(۱۳۳۰) تاریخنده ارتحال ایدمجهك فاتحه دفن ایدلدی . لسان مادر زادی اولان تورکجه
ایله عرب ، فرس ، فرانسیز لسانلری ادبیاتنهده وقوف تامی وار ایدی . فرانسیزجه دن آثار
مترجمه سی میاننده (سرگذشت خونین) برنجیلکی احراز ایدرکه بو اثر (روسیه) ده (نهلیست)
دینیان فرقه محاشیونك صور و غرائب تشکلیه سیله نظریات و سرائر اختلافیه سی حاوی دلسوز و مهیج

برحکایه در . (کوجک - بر فاجعه وطنپرورانه) (مقالات تاریخیه و ادبیه) جمله آثارندندر .
برده (بنفشه) اسمند ادبی رساله سی وارددر . (مقالات تاریخیه و ادبیه) تاریخ عثمانیك
وقایع مهمه سنه و تدقیقات ادبیه به متعلق در . حیاتی علم و عرفانه حصرایدن مجاهدین معارفنددر .

نظاره نامه « بنت عثمانه پاشا »

ماجار مهتدیلمندن (عثمان پاشا) مرحومك استانبولك یوكسك و كبار بر عالمه خانمی ایله
ازدواجندن میدانه ككش ، عادتا صوك ربع عصرلق ادبیاتمذك اليك یوكسك بر شاعره سی ایدی .
آثار مطبوعه سندن اولان (نیران) ایله (صفحات قلب) نده تراشیده برناظمه اقتدارینی
كوستردیکی کبی (عكس صدا) و (افسوس) نام آثار اخیره سنده ده حساسیتی ، خیالکارلی ،
هجرانپرورلیکی ایله جدا یوكسك بر شاعره قدرتی كوسترمشدر . عین زمانده معلومات لسانیه
و فیه سی ده یوكسك ایدی . فرانسیزجه ، آلمانیجه ، روسیه لسانلرینه وقوف کاملی ایله مشهور ایدی .
آنه سی طرفندن بك یوكسك بر اینجه لك توارث ایله مشدی . (۱۳۳۴) سنه سی اوائلنده حمیدیه
اطفال خسته خانه سنده (حما) دن وفات ایتمشدر . یوقاریده اسمی كچن آثار مطبوعه سندن باشقا ،
برجوق جرائد و رسائل موقوتده منتشر اشعار و آثاری وارددر .

عكس صدا سندن بر پارچه

موسمك صبح ففجه دارنده ، كیجه نك سایه زار تارنده ،
عمرمك هر دم مسارنده ، هر دم شوق واغبرارنده ،
كوكلك حال بیقرارنده ، آنارم سودیکم سنی آنارم !
§
کیجه وقف سکون اولور دریا ، بر لسان بلیغ اولور پیدا ،
متكلم کبی بوتون اشیا ... دره دن عكس ایدن اوطاتلی صدا
دله ویردجه میل حزن و بکا آنارم سودیکم سنی آنارم !

کذا :

سینکله دیکله به لم کل طبیعتی ، تنها ، شونغمه ساز اولان اشجاری ، روزکاری : بی
بوتون ترانه سودایی ، نغمه آلی ، که عشقه اولوده هر دم نشانه غرا ؛
بو بر انین نحس کبی ملال آور ، بو بر یمین محبت که دمدم ایكلر .

§

سنگله سویله شه لم کل مناقب عشقی جیلده ، یان یانه ، مهتابه قارشی ، آی دلدار ؛
یتیرمه ، سویله ملک ، سویله سویله ، ایت تکرار بوتون او عهد غرامی ، ترانه شوقی ؛
شکایت ایت بکا بندن ، وفاسز عدایله ، بی تظلمک اوزسون ، فقط بینه سویله

ناهید تحسین بک « استانبول »

کنج دینه جک بریاشده ایکن ارتحال ایدن عصریمز ادباسندن اولوب شهریدر . مکاتب
عالیه تحصیلی اکلدن صوکره تدریس و تألیف آثار ایله اشتغال ایله دی . اسملری زیرده محرر
آثار مطبوعه سندن باشقا مختلف رسائل موقوته ایله ده مقالات متنوعه نشرینه موفق اولشدی .
(۱۳۳۷) تاریخنده (بویوک آطه) ده وفات ایدرک (آطه) قبرستانه دفن ایدلدی .
آثار مطبوعه سی :

(۱) روح بی قید [مجموعه اشعار] ، (۲) کوسه سلطان ، (۳) رچیچک ایکی بوجک ، (۴) رقیه

ناجی بک « آرای بکی زاده »

(معلم ناجی) مسلك ادیبی سالکرینک متمیزلرندن قوی طبیعت بر شاعر اولوب
(طربزون) لیدر حریبه نظارتی سیویل رؤساسندن ایدی . بعض مکاتبه ادبیات تدریسنده
بولوندی . (۱۳۳۸) تاریخنده ارتحال ایدرک (مرکز افندی) یه دفن ایدلدی .
آثار مطبوعه سی :

(لسان کتابت) اسمنده متثور اثریله (نشیده) نامنده مجموعه اشعارندن عبارتدر ..
برنعت شریفی :

کبریا نك حبيب متخبي خلقت هر دو عالمك سبي
شرف اصلی عزت نسبي رفعت ذاتی سیرت ادبی
فیخر عالم محمد عربی

مطلع نور حضرت ارحم اولین صنع کار کاه کرم
حرم حقه واصل و محرم روح آدم بی قدسی دم
فیخر عالم محمد عربی

سید کل خلاصہ موجود اصل اشیا کزیدہ معبود
منشأ اقدم ظهور ووجود قاب قوسینہ مظهر و مسعود
فخر عالم محمد عربی

ناجی عمر بك

اساساً عسکریدن یتشمش ؛ و (۳۱۴) سنہ سندن بالاعتبار « ثروت قنون » جریدہ
اسبوعیہ سنده نشر اشعارہ باشلامشدر . مرتب و مطبوع اثری یوقدر .
انجہ حسلی ، پارلاق مخیلہ لی بر شاعر اولدیغنه آثاری دلالت ایتیمکدهدر . مشروطیت
وحریت مجاہدہ لرینہ اشتراک ایتیش واوروپادہ برایکی سنہ قالارق فعلاً وقلماً آدہ بویولده خدمت
ایله مشدر . انقلابی متعاقب عادتاً بری شعرینہ ویا دلدادہ مفکوره سنہ قاووشمش کبی نشر اثره
و ترنم شعره رغبت ایتیش ؛ و بوتاریخدن اعتباراً عمر ناجی بك حریت و مشروطیتک ، دها
دوغرو بر تعبیر ایله زواللی قالمش اسلامیک پروجد واستغراق بر خطیبی اولمشدر . فی الحقیقه
شرق و غربک فرقلرنی ، مزیت و قصورلرنی یوکسک حرثی سایه سنده بك ای آکلامه شدی .
بیان و وجدانی ، حرکات و تحسسانی بری برینک عبثی ، بودرجه مرد طبیعتلی بر شاعر
و خطیب بولمق اندردر . هر زمان هر یرده ظلم و استبداده علیدار ، مظلوم وضعیفه طرفدار
چیقمشدر . « مجاهد » ، « وطنپرور » ، ناملرینہ جدأ استحقاق قازانمشدر . وفاتی (کرکوک)
حرب جبهه لرندہ قازاندینی بر خسته لق یوزندندر ؛ ذاتاً حضردده بوتون وقتی سبیل حق
و وطنده سیاحت و ارشاده کچیرمشدر . بروجه آتی بر شعری « ثروت قنون » دن آلمشدر :

ضیالی کولککلر آلتندہ ، زاهر و بیتاب ،
اویور نشاید امواجی ماوی بر دیکزک ؛
سماده بر متموج شلاله مهتاب
بوتون طبیعتہ سرپر رشاشه زرین .
نهفته قلبی لیاک ، مشافه بیدار ،
اوتر مشاجرک عمقنده کیمبه سز بر قوش ؛
اویور ظلال سکونته دائمای هوش ،
ریاح ایل ایله مهتر مناظر واشجار . . .

عليل جسممه دوش مکينى بر قاينک
اولور نشيمن حسرت ، غريب تنهائى ؛
صورار سهاره بر شى که روحم آکلایم .

اوزاقده ، ساکن وعلوى ، تلال خندانک
افکلرنده اوچار بر سراب نا مرئى ،
اوپر سواحلى دائم فشافش مظلم ...

9

رامبرى عبدالواحد جيلبى « قره داودزاده - استانبولى »

ترجمه حالى علماء فصلنده مذکور (قره داود اقتدى) نك طورونى در. طريق علمى ده
ايجه قطع مراتب ابتداکدن صوکره طريقت (زينيه) به سالک اوله رق اختيار عزات ايله دى .
سلطان سليمان قانونى دورى شعرا نك متميزلرننددر . (حکيم اوغلو على پاشا) کتبخانه سنده
(سعادتنامه) اسمنده مشهور ، اخلاقى و تصوفى بر اثر يله (شفاء الصدر) نامنده ديکبر اثرى وارددر .

رصرلى محمد افندى « مهر جيلبى - استانبولى »

علماء شعرا دن بر ذات اولوب سابقه الترجه (حبي خانم) ك دامادى اولديغيچون (حبي
ملاسى) شهرتيله ده بنام اولمشدى . نيابتله ايجه سياحتدن صوکره قاضيه سکرلک رتبه سنه نائل
اوله ربق (۹۹۸) تاريخنده استانبولده وفات ايئدى . جوار ايوبده دباغخانه مقابله ده قايى والدہ سى
ياننده مدفوندر . مرتب ديوانى وارددر . (امام طرطوشى) نك (سراج الوهاج) نى (بديعه)
اسميله ترجمه ابتدايى کي (شيخ کبير صدرالدين قونوى) خلفا سندن (فخرالدين عراقى) نك
تصوفدن (لمعات) اسمنده کي اثر مشهور يى ده ترجمه ايله شددر . فندقلى جامعك بانيسيددر .
(حديقه الجوامع) ده زوجى اولديغه دائر اولان افاده يى (مشاهير النساء) دامادى اولمق
اوزره تصحيح ايدىيور . (سلطان سليم ثانى) نامه قسماً منظوم و قسماً منثور (جهاد نامه)

اسمنده بر اثری ده وارد رکه بر نسخه سی (موزه هایون) کتبخانه سنده موجود در .
منظوم پارچه سندن :

نیتک اولدی غزا فتح وظفر کارک اولا اولیا عسکری هر برده نکهدارک اولا
اومارم خضر نبی رهبر و سردارک اولا دشمنک قلمه لرن قلع قیل آتارک اولا
ایله دک عزیم سفر لطف خدا یارک اولا
همت اهل نظر قافله سالارک اولا
ابیاتندن :

آلدانوب آل رقیه دیمه راز عشقی ویرمه ای دل صاقین ایماتی شیطان الیه

واللهی « قورت زاده — ادریزی »

طرز قدماده رنگین شعر سوبله بن شعرادن اولوب (ادرنه) لیدر [۱] . علوم رسمیه بی
بعدالتحصیل مصره رحلتله (ابراهیم کلشنی) حضرت تلرینک مخدومی (سید خیالی) به انتساب
واکال مراتب طریقتله ادرنه به عودت ایدرک وعظ وارشاد ایله مشغول اولدی . مرتب
دیوانی وارد در . (۱۰۰۸) ده وطنی اولان اسکوبده وقات ایدن همنامی (اسکوب) لی صاحب
دیوان (والهی احمد چلی) نک [۲] بولدیفی (مات قطب العارفين) ترکیب موزونینک مدلولی اولان
(۹۹۴) تاریخنده ادرنه ده ارتحال ایله دی . طونجه کنارنده (شیخ شجاع) زاویه سنده مدفوندر .
ابیاتندن :

نقش جورین کریمه کوکلدن یوماز
لا یزیل الماء نقشاً فی الحجر

اگر عارف ایسه ک ایتمه حقیقت سرنی افشا
کلام حق چیقاردی باشدن حلاج منصوری

[۱] حسن چلی قوله کوره اوزون کوپری (جسر ارکنه) دندر .

[۲] ابیاتندن :

علاقه ایله مک وجه خدادن غیره زائلدر جمال لا یزاله عاشق الله شاه ددر
دعوی فضل پدر ایتمه مسیح ادم ایسه ک شرف نسل ایله فخر ایله کر آدم ایسه ک

ریسی افندی «آلاشهرلی»

طرز قدیم منشیلرینک ریسی وپیری مقامنده اولوب (محمد افندی) نامنده (آلا شهرلی) بر قاضینک مخدوم افضالوسومی و سابق الترجه شاعر (مقالی) نك همشیره زاده سیدر . (۹۶۹) آلا شهرده تولد ایله یوب مقدمات علمی تحصیلدن سوکره استانبوله کیده رک علمای بنامدن (صالح واحد افندی) لردن بعدالاکمال مسلك نیابته سالک اولوب بدایة خطه مصریه ده (رشید) و سائرده، آناتولی قطعه سنده (آقصار، تیره، آلاشهر) ده وروم ایلیده (سیروز، تکفور طاغی، اسکوب، کوماجنه) ده اجرای نیابت ایله دی . اسکوبده سکنزنجی نیابتی تاریخی اولان (۱۰۳۷) تاریخنده ارتحال ایله یوب (قومانووه) جاده سنده کی مزارستانه دفن ایلدی . وفاته دائر زمانی شعراسی طرفندن سویله ن تاریخلرک اک مشهوری ذیل شقایق صاحبی (نوعی زاده عطائی افندی) نك شو :

ویسی که اولمشیدی تغزلده بی بدل تعیین سال فوتنه تاریخدر غزل ،

زیارت ابتدیکم منشور مربی شکلنده کی سنک مزارنده ایسه وفات تاریخی اولوق اوزره قوجه ویسی بی جنتک قبوسنده براقان یالکز بو بیت عادی محکودر .

دیدي احبابك بری تاریخی جان ویسی کندی باب جنته

(حضرت هدائی) به حرمتکار و معتقد ایدی . آثار ادبیانه سی بوجه زیردر .

(۱) دزة التاج فی سیرة صاحب المعراج : آثارینک اک مشهوری اولوب ساده جه (سیر ویسی) نامیله معروفدر .

(مکه) و (مدینه) نامیله ایکی قسمه منقسم اولان بو اثرینک اتمامه عمری وفا ایتمدیکندن (غزوة بدر) قدر یازه بیلمشدر . قسم مکی نك خطیله اولان نسخہ سی (اندرون هایون) ده (روان اوطه سی) کتبخانه سنده در . مؤخرآ شاعر (نابی) ایله (نظمی زاده بغدادی) طرفلرندن تزییل ایدلشدر که اصلیه نابی نك ذیلی مطبوعدر .

(۲) دستور العمل : (شهادتنامه) اسمیله ده موسوم اولان بو اثرک موضوعی ارکان سته اسلامیة نك مباهات و مناظرانه دائر دینی ، حکمی برطاقم مقالاتی حاوی اوچ جزؤ قدر بر اثر معتبر اولوب مطبوعدر .

(۳) خوابنامه : (اول زمانده می عالم معصور و آبادان ایدی) نقراتی آلتنده تاریخی ، اخلاقی، حکمی پر عبر برطاقم امثله عیدیه دن عبارت اولوب مطبوعدر .

(۴) توبه نامه: مطالعی شو: (یترای دل هوس زلف سپهکار یترا) اولان عبرت آمیز بر منظومه درکه بو منظومه ده:

پیرو اولدم او سخن پروره ایتدم توبه دائماً ره سیر غمده خطا اولدیمه
بیتنده کی سخن پروردن مقصد.

توبه یارب خطا یولنه کیندکریمه بیلوب ایتدکریمه بیلمیوب ایتدکریمه
بیتنک قائلی طریقت (زینیه) پیری (زین الدین خانی) حضر تلمیزنک اخص خلفاسندن شیخ
(عبدالرحیم مرزیفونی) در.

(۵) مرج البحرين: صاحب قاموس (مجدالدین فیروز آبادی) نک (صحاح فی اللغة)
صاحبی (ابی نصر اسماعیل بن حماد الجوهری) به ایتدیکی اعتراضاته اجوبه درکه دقایق علم
لقلته متوغل ذواته استفاده بخش آناردن اولان بواثر غیر مطبوعدر. خط دستیه محرر نسخه
(راغب پاشا) کتبخانه سنده در.

(۶) فتوح مصر: اسمندن دخی آ کلاشیلدینی اوزره فتوح مصری حاکی تاریخی بر
اتردرکه آنحق فاتح مصر (عمر و بن عاص) وقایعی حادی اولوب غیر مطبوعدر.

(۷) واقعه نامه: زمانی احوالی تنقید وادیسنده بر اثر اولوب غیر مطبوعدر.

(۸) دیوان: طرز معلوم اوزره مرتب اولوب غیر مطبوعدر.

(۹) منشآت: مکاتیب منشیانه سندن قسم اعظمی جامع اولوب مطبوعدر.

(۱۰) غرة العصر فی تفسیر سورة النصر: خط دستیه محرر نسخه سی فضالای عسکریه دن
(بغدادی اسماعیل پاشا) مرخوم کتبخانه سنده در.

(۱۱) هدیة الخالصین وتذکرة المحسنین: عقائد و اخلاقه دائر اولوب غیر مطبوعدر.

ایاتندن:

بزم اقبالی تار ایلسون دیرسه فلك
کشی یاقدینی چراغ اوستنه پروانه کرک

فلکدن کوشمال غم کوروب زار اولدیلر دائم
شولر کیم ایل سوزینه اویدیلر چنک و رباب آسا

فضائل علمیه و قدرت ادبیه سی مسلم انام اولان صاحب ترجمه نک طرز تحریری کرچه
— سائق زمان دولایسیله — مغلق و لغت پرورانه ایسه ده اوبله ترکیبی و سائره کی معقد، بی روح
و حلاوتسز اولیوب معنیدار، متین و حکمت آمیز اولغله برابرینه زمانمز ایچون تقلیده شایان

دکدر . اقتدار ادبیانه‌سی مسلم اولان بوذات قدرت ادبیه‌سنک برقمینی اولسون لسانک
ساده‌لشدبرلمه‌سنه وقواعدینک تدوینته صرف ایتش اولسه ایدی آتی ایچون خدمت‌لری ده
مشکور اوله‌جفی بی‌اشتباه ایدی . مسقط رأسی اولان (آلاشهر) ده (شیخ سنان) محله‌سنده‌کی
کندیسنه نسبت اولتان برخانه مشاهده اولونمقده‌در .

وعدی محمد جلی «بروسری»

قوی طبیعت بر شاعر اولوب (بروسه) لیدر . محکمه‌کاتبی ایکن (وعدی بیک‌اللی
طوقوزده ایلدی حیف انتفال) مصرع‌نک دلانی اولان (۱۰۵۹) تاربخنده ارتحال ایدهرک
(شرف‌الدین) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایلدی . مراتب دیواننک بر نسخهمسی (بیلدیز)
کتبخانه‌سنده واردر .

بر غزلی :

کوکل نه چشم بیدار ونه بخت خفته ایستلر	رموز عشقه واقف بر دل آفته ایستلر
غبار دامن اوله ره‌روان عشقه ای صوفی	محبت شاهراهنده کرد غم‌دن رفته ایستلر
قوپارمه مهره داغ‌ک شهر آیین عسمنده	نخل‌بندان استغنا کل نشکفته ایستلر
کچیرمه کوزدن اشکم کوه‌رین کستاخ ای غافل	محبت چارسوینده در ناسفته ایستلر
دکدر قابل فیض محبت هر کوکل «وعدی»	دماغ بخته ایستلر دل آشفته ایستلر

وعدی عبدالباقی بک

غزل سویله‌مکده تمیزایدن شعرادن اولوب شهریدر . ترقی و تقیضی دیوان هایون‌قلمنده‌در .
صدر اعظم (کوپرولی محمد پاشا) نک توجه والتفاتنه نائل اوله‌رق بکلیکچی منصبنه نائل اولدی .
(۱۰۷۱) رمضاننده استانبول‌ده شهیداً ارتحال ایلدی . دیوانچهمسی (۱۲۸۹ و ۱۳۰۸) ده
ایکی دفعه طبع اولونمشدر . کندی یازیسيله اولان (مجموعه اشعار) ی بایزید جامعنده‌کی
(ولی‌الدین افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

بریتی :

کعبه جویان محبت خضری رهبر ایله‌من
سجده‌گاه اهل دل خاک درندن بلیدر .

(یکیشهر قنار مولویخانه سی) شیخی ایکن (۱۰۸۰) ده وفات ایدن صاحب دیوان دبره لی
(وجدی) ده مشایخ مولویه شعراسندندر .

ریشنه زاده عزتی محمد افندی « استانبولی »

شیخ الاسلام (ذکریا افندی) نک ایکنجی اوغلی وشاعر مشهور شیخ الاسلام (یحیی افندی) نک
کوچک برادری اولوب (ویشنه افندی) لقیله بنام اولان موالیدن (لطف الله افندی) نک
مخدومیدر . مراتب علمیه نک بالاسی اولان قاضی عسکرلک رتبه سنه نائل اوله رق (۱۰۹۲) ده
ارتحال ایله دی. جدی (ذکریا افندی) تره سنده مدفوندر . مرتب دیوانیله (کشف الظنون) .
بر مقدار الحاقاتی وقاف زاده نک (زبده الاشعار) ینه ذیلی وارددر .

رباعیاتندن :

هر دیده ترخون ایله جوشان اولماز هر دل غم عشق ایله خروشان اولماز
هر خون جگر تربیت لعل ایتمز هر سنک سیه لعل بد خشان اولماز

ایاتندن :

فرقده قان آغلارز امید وصل ایله یاد ایلرز بودملری برزمان اولور .

رحمیر محمد جلی « صوفیری »

مقتدر عثمانلی شاعرلرندن اولوب (صوفیه) لیدر . اواخر عمرنده (بروسه) ده محکمه
شرعیه کتابتده بولونمش ایدی . اشعاری رنگیندر . (۱۰۹۴) ده وفات ایدمک (بونار باشی)
قبرستاننک (حضرت افتاده درکھی) یولونه دفن ایدلدی .

ایاتندن :

بزم املده آخر اولور تیره روزکار
مانند شمع پیشه ایدن خود نمالغی

والی عبدالرحمن افندی « آنقره ری »

علماء شعرادن وطریقت (بایرامیه) منتسبلرندن برذات اولوب (آنقره) لیدر . استکمال

علوم ایچون استانبوله کله رک مقاری زاده دن ا کال تحصیل ایله یوب قاضی عسکر اولدی .
(۱۱۰۷) تاریخده استانبوله ارتحال ایتدی . مرتب دیوانی و (مولد نی) منظومه سی واردر .

مولد منظومه سی مطلعندن :

ای خدادن لطف واحسان ایستین مولد پاک رسول الله کل
جنت ایچره حور و غلمان ایستین مولد پاک رسول الله کل
(والی قدیم) کده (۹۹۸) تاریخده نظم ایله دیکی (حدیث اربعین) منظومه سی واردر که
بر نسخه سی (عاشق افندی) کتبخانه سنده در .

وهبی محمد افندی «بالاط شیخی زاده - استانبولی»

طریقت (سنبلیه) مشایخندن نظم کلام ایله مشهور، صاحب وجد و حال بر ذاتدر . (سلطان
سلیم خان) جامعده کرسی شیخی ایدی . (۱۱۳۰) ده ارتحال ایده رک (اکری قیو) خارجنده
سلخخانه یه متصل قبرستاندن ایلری طوغری کیدن یول اوزرنده پدیری یانه دفن ایدلدی .
مرتب دیوانی واردر . مخدومی (محمد فیض الله افندی) نکه ده دیوانی و موعظه دن بر اثری
واردر .

چهره سای رسم بای احمد مختار اولان
نشوه یاب فیض اولوب سرتا قدم انوار اولور
خاک پای شاه مازاغی ایدنلر توتیا
دور بین بی نظیر عالم اسرار اولور .

(نوادر الظرفاء) مجموعه سنده اسمی طيور ایله قوشبازان اصطلاحاتی اوزره بغداد والیسی
(علی رضا باشا) یه طرز قدیمده مطول عریضه سی واردر .

وصاف عبدالله افندی «شیخ الاسلام - آق مصری»

مسند مشیختی احراز ایدن فضلادن خلوق بر ذات اولوب سابق الترجه شیخ (ابن عیسای
صاروخانی) احفادنددر . معلومات ابتدائیه سی مسقط رأسی اولان آقصارده [۱] بعدالاکمال

[۱] قصیده بره نی (اقلید السعاده) اسمیله نظماً ترجمه ایدن (حافظ اسماعیل نظیف بن محمد افندی) ده
آقصاردن پیشین علماء شمرادندر .

استانبوله کله ركه اكمال تحصيلدن صوكره (محشى فنارى) مشاهير علمادان (قره خليل افندى) به داماد اولدى . بعده مسلك نيابته سلوك ايله (سلانيك ، مصر) مولويتلرنده ايفاي وظائف شرعيه ايله دى . بر آراق طرف دولتدن عهدۀ فاضلانسه توديع بيوريلن وظيفۀ علميه بي ايفام ايجون ايران ، ماوراءالنهره كیده ركه عودتنى متعاقب تلطيفاً عهدۀ سنه آناتولى بعده روم ايلي قاضيه مسكرلكى رتبه لرى توجه بيورلدى . (۱۱۶۸) تاريخنده مسند جليل فتوا ايله ده بكام اولديسه ده ضعف پيرى دولاييسيله بش آى صوكره (اميركانده) كى ياليسنده اختيار ازوا ايتدى . بوجه ايله اوقاتكنذار ايكن (موت عالم موت عالم) تركييله (ايتدى عبدالله افندى حنت عدنى مقر) مصراع مجوه رينك دلالت ايتديكى (۱۱۷۴) تاريخنده يوز ياشنه قريب برسندۀ ارتحال ايله بوب جوار حضرت خالد (رضه) ده (سياوش پاشا) تربيه يقيته دفن ايدلدى . اوغلى (محمد) و طورونى (محمد شريف) افنديلرده مسند مشيختى احراز ايدن فضلا دندرلر . تعليق نويسلر مياننده تعداد اولنان خطاطيندندر .

مرتب ديوانچه سندن باشقا بيك بشيوز بيتى جامع (خيال بهجت آباد) عنوانلى نصيحت آميز بر منظومۀ شاعرانه سيله علم كلامدن (زمزمه) اسمنده منشور بر اثر فاضلانسه واردر . علم نحو دن مشهور كافيه بي ده نظماً ترجمه ايدۀ ركه (ارشاد از كيا) تسميه ايتمشدر . بوندن باشقا صنايع كلاميه نك انموذج بدايى مقامنده مشهور (عنوان الشرف) قصيده سنه [۱] ده بر نظيره سى ده واردر كه ادبيات عربيه ده كى قوتنك شاهد وبرهانيدر [۲] . (معلم ناجى افندى) مرحومك (خيال بهجت آباد) منظومه سى حقنده كى افاده سى بوجه آتى نقل اولوندى :
(بعض اصحاب نهى شيخ غالبك مشهور (حسن وعشق) منظومه سى بر درجه يه قدر اولسون بواژه تقليدأ يازلمش اولديغنى ادعا ايتك ايتترلر) .

خيال بهجت آبادك بر پارچه سندن :

اي طالب عز و جاه سرمد رغبـتـ كنـ دولت سر آمد
هر عاجزه شفقت ايت شفيع اول مخلوقه تواضع ايت رفيع اول
حكمن ويريم ديوب صدورك بهوده اوچورمه كل حضورك
افراطه ده وارمه سون او حالت تا اوليه موجب حقارت

[۱] عنوار لشرف : منظومه سى (۸۳۷) تاريخنده وفات ايدن مشاهير فضلا وادادان (شرف الدين بن المقرئ اسماعيل بمى) ملك اثر مشهوريدر كه بر سطرده بش على جامدر . يعنى دوز اوقوندينى حالده بر علم وهر سطر ك برنجى كله لرى عموداً اوقونسه ديكر بر علم واوچنجى كله لى كذا عموداً اوقونسه باشقار عباره ايله ديكر بر علم افاده ايدر . وهكذا :

[۲] اشبو نظيره حكمت ، منطق ، كلام ، نحو ، حكايات بالفارسيه ، حكايات بالتركيه ، بي جامع اولق اوزره آتى فدن باحث اولوب (۱۲۷۹) تاريخنده مطبعۀ عاصره ده طبع ايدلشدر .

دلدادۀ شوق ایسهك رضایه اكرامده تابع اول خدایه
آخرینه خاك اولور بو تنلر بيلمم نهیه كبر ايدر ايدنلر
دیگر:

اوقاتکی ایله مه اضاعت نادان ایله ایتمه عقد صحبت
عرفانه بولنسون انتسابك بیل قدرینی قابل خطابك
اولسهك او مقولهیه ملاقی یا مجلسه كلسه اتفاقی
پند ایلیوب ایتمه نفسك اتعاب مسدود ید قصادر اول ناب

ابیات سائره سندن :

بیلنمز عارفك موتندن اول قدر آناری
محك خاك ایله سنجیده در درخردمندی

رصفی علی غالب افندی « نازللی »

مشایخ عشاقیه دن (عبدالله صلاح الدین افندی) حضرت تلمیذك اخص خلفا سندن (نازللی) ده
دفین خاء (شیخ محمد زهدی افندی) نك مخدوم فضائل موسومی اولوب السنه ثلاثه ده اشعار
والهیاتی واردر . مدت مدیده (نازللی) ده ارشاد عاشقین و قرق درت سنه وظیفه فتوای
شرع مبین ایله مشغول اوله رق (۱۲۱۶) تاریخنده ارتحال ایله دی . (محمد زهدی افندی) نك
خلفا سندن بری ده (قره جه صو) ده مدفون اولان صاحب دیوان (سمیز زاده سلیمان رشدی
افندی) در . (وصفی افندی) نك نعوت عاشقانه سندن بر نعت شریفی :

بلاشك خاك پایك کیمیادر یار رسول الله عیون عاشقانه توتیادر یار رسول الله
کناهم اولسه مانند هزاران کوه قاف آسا نکاهك اولسه بر دم هب هبادر یار رسول الله
بهشت هشتی تربین ایلین نور ظهور کدر ضیاسی نور ذاتکدن نمایدر یار رسول الله
عذاب دوزخی چکمز سکا امت اولان آدم فترضی سا که حقندن بر عطادر یار رسول الله
امید وصفی عاجز قبول کده بنده اولمقدر که باش و جان سکا آنجوق فدادر یار رسول الله
(رشدی افندی) نك بر منظومه سندن :

کل دلا کثرتدن ال چك اهل حقك یاری بر آکلا الاوجهه رمزین قبل نظر دیداری بر
سیل کوکلدن ماسوایی وحدتك اطواری بر کیر موحد بزمه سن کور که هر بر واری بر

« انوررئی — استانبولی » راصف عثمانیه بك

آرناوود (خلیل پاشا) نك اقباسندن اولوب اندرون هایونده پرورشیاپ اوله رق مؤخرآ
تقاعد ایدلمش . (۱۲۴۰) تاریخنده استانبولده عالم فانییه وداع ایدرهك (ایوب) ده (زال
پاشا) جامعی مقابلنده کی درگاهه دفن اولمشدر [۱] . مطبوع و مرتب دیوانی واردر . واصفك
اشتهارینه طبع شوخانه سی محصولی اولان استعارینك ساده و خوش آینه کورونمه سی مدار
اولمشدر . نعمت وقصائندن اکثریسی طبعاً شاعر اولدیغه دالدر . مع هذا آثارنده ضعف
تألیف وسائره کی بعض نقایص ادبیه کوریلور . اك خوش شعری شریقلیدر .

برمناجانندن :

کیمك وار برلکنده اشتباهی جهانك خالق سنسبك الهی
ذلیل ایتمه بوعبدرو سیاهی آمان ای پادشهر پادشاهی

نخسنندن :

شهره محبت که طریق ازلمدر سرمزل عشق اسکی مکان و عملمدر
یولدن قویان اما بنی طول املمدر . بو چاك کریبانه سبب کندی المدر .
هپ چکدیچکم کندی جزای عملمدر .

برمسدسندن :

کیم اولور زور ایله مقصودینه رهایب اولور کلور البتده ظهوره نه ایسه حکم قدر
حقه تفویض امور ایت نه الم چك نه کدر قیل سوزم عارف ایسهك کوش قبولیکه کهر
مختی کندینه ذوق ایتمدر عالمده هنر
غم وشادی فلک بویله کلور بویله کیدر

اییاتندن :

« واصف ، ثبات راه محبتده شرطدر یوقدر طریق عشقده رغبت دونکلره
غیرت قومایور دیرده ایدر غیبه آغاز افشای عیوب ایتمه میدر غیرت احباب .

مصارعنندن :

آتش کناری قیش کونك لاله زاریدر .

[۱] سبیل عثمانیه اسکدارده مسکینلرده مدفون اولدینی محرر ایسهده موثوق دکدر .

وصفی افندی « سیر علی وصفی افندی — استانبولی »

فضلا وارباب قلمدن وطریقت (قادریه) منتسبترندن عارف برذات اولوب شهریدر . صوک
مأموریتی اولان شورای دولت باش کتاتبنده ایکن (۱۳۱۴) ده ارتحال ایدرک (سنبل افندی)
تربه سی اتصالنده کی قبرستانه دفن ایدلدی . (قصیده منفرخه) به تورکجه مفصل برشرحی و علم
معانیدن تضمین بحثنه دائر رساله سی و شعبات خلوتیه دن (بکریه) شعبه سنک مؤسسی
(مصطفی البکری) حضرتلرینک (صلوة مشیشیه) شرحنک ترجمه سی و آثار سائره سی واردر .
برده (شیخ مصطفای مناوی) نک ترتیبکرده سی اولان صلوات شریفه یی یانیه لی (شیخ احمد
افندی) اشارتیه ترجمه و شرح ایله مشدر . آثارینک بعضیسنده کنیه سی (تسکلی زاده) اولق
اوزره یازیور .

برنعتندن :

ای نبی فیض بخش دو جهان کیم دخیلانک بولورکن فوز جان
بن دخیلک تابکی ایدم فغان قلمادی دله تحملدن نشان
کل یتیش امداد وصفی به امان

رهبی صمیر افندی « استانبولی »

ترجمه حالی علما فصلنده محرر (آطه بازارلی محمد حلمی افندی) نک مخدومی اولوب قواعد
ادبیه به واقف برمنشی در . (کوملجنه لی خواجه دن) تکمیل نسخله اخذ اجازت ایتدی .
محررلکده اولان اقتدار قلمیسی ابتدا یمن ولایت غزنه سیله اثبات ایله مشدر . استانبوله
ورودندن صوکره «طریق» و «جریده بحریه» غزنه لری باش محررلکدرینی ایفا ایله دی . باشلیجه
آثار مطبوعه سی (مشاهیر اسلام) اسمنده کی اوچ جلددن عمارت اولان تراجم احوال کتاییدر .
(مدرسه فنون) نامیه ترکی و عربی لهانیله برده رساله موقوته سی واردر . ایکی جلد (یمن
تاریخی) ده اولدینی وفاتنده معلومات غزنه سنه درج اولونان ترجمه حالنده کورولمشدر .
طرز تحریری راز مصطلحانه اولقله برابر متین در . (۱۳۲۰) تاریخنده سکنته قلدن وفات
ایدرک روم ایلی حصارنده کی (قالر) مقبرنه دفن ایدلدی . صوک مأموریتی مجلس نافع
باش کتاتبی ایدی .

رجهری بك « استانبولی »

كزیده عثمانلی محررلرندن اولوب شهریدر . وزرادن (وجهی پاشا زاده عزیز بك) ك
مخدومیدر . مهندسخانه بری هایونده واستحکام صنفنده اكمال تحصیلدن صوکره وظیفه
رسمیه سنه دوام اتمکله برابر عالم مطبوعاتده انتساب ایله دی . (مهردل ، مهجوره ، حکمت ،
مژگان ، مسعوده ، عاكف ، فریاد ، خسته ، خرابه ، حلیمه ، چوبان قیزی ، ندامت ،
خرم بك ، سائل ، ملك ، شودای معصومه) اسملرنده ملی ، اخلاقی ، حکمی رومانلریله (تسالیا
تاریخ حربی) و (تاریخ اسلام) [۱] کبی آثار تاریخیسی مطبوعدر . کندیسی اساساً منشی
اولقله برابر شعره ، موسیقیه ، رساماعده انتسابی واردی . (۱۳۲۱) تاریخنده کنج یاشنده
ایکن استانبولده وفات ایده رك روم ایلی حصارلی قبرستانه دفن ایدلدی . وفاتنده قول آغاسی ایدی .

۵

همولی « تاقیجی زاده — استانبولی »

متوسطین شعرادن برذات اولوب شهریدر . (۹۹۰) تاریخلرنده استانبولده وفات
ایتدی . (محمد همدانی) نك سبعیاتی (مجلس آرا) اسمیله ترجمه ایشدر . (صفات العاشقین)
اسمنده بر منظومه سی ده واردر . برنسخه سی (عاشر افندی) کتبخانه سنده در .
بیانندن :

شکست اولسه صراحی جام مجلس برقرار اولماز
مثلدر ساقیا باش کیتسه آیاق پایدار اولماز

همای « ایزنیقی »

سلطان مراد خان ثانی (مادخلرندن وقدمای شعرادن اولوب (ایزنیق) ایدر . (شیخی)

[۱] بو اثرنی اکاله موفق اولامیشدر (۵۶۳) صحیفه تشکیل ایدن مطبوع جلد اولك (۲۵۲) نجی
صحیفه دن آشاغیسی (محمد خالد بك) طرفندن اكمال ایشدر . برده بیس طرزنده غیرمطبوع (اندلس)
منظومه سی واردر .

و (احمدی) ایله معاصر و آرا صبرا بونلرله معارض و مناظر ایدی . (هامی * عجم) ك فراق و اشتیاقه دائر اوتوز دانه مکتوب منظومی مشتمل اولان (سی نامه) سی و زرادن (خلیل پاشا) نامه ترجمه و جابجا مناسب غزللر درج ایتمشدر . انشاد قصائد جهتیه شعرای ایرانیه نك یکانه لرندن اولان (سلمان ساوجی) نك قصیده مصنعه سنه اولان نظیره سی مقبول شعرادر .
 مثنویاتندن :

آلا ای سر وقد و لاله بیکر مبارک طلعت و فرخنده اختر
 محبت اهلنك روحی حیوی دواسز درده دوشمشلر طیبی
 کلامی چون نوای ساز بلبل سلامی چون نسیم سنبل وکل
 بدی طامو فراقکدن عبارت سکز جنت وصالندن کنایت

هراثی مصطفی افندی « مؤذنه — استانبولی »

(سلطان مراد ثالث) عصری شعراسند اولوب شهریدر . شعرده اولدیی قدر فن موسیقی وادواردده معلومات و اشتیاری وار ایدی . متمیز شاعرلردندر .
 (هدایی رهبرك اوله هدایت یزدان) مصراعنك ناطق اولدیی (۹۹۱) ده وفات ایتدی .
 ادرنه قپوسی خارچنده مدفوندر . (خاصکی) جامع شریفی مؤذنی ایدی .
 اییاتندن :

مثال كعبه ایانور دیده عشاق کورن جمالی مشتاق کورمه من مشتاق
 قیل نظر حالنه اشکنی روان ایلیه نك دم کلیر عفو اولونور صوچلری قان ایلیه نك
 جمالکی نیچه یوزدن کورم دین دللر شکسته آینه لر کبی پاره پاره کرک
 مصارعندن :

خدا قادردر ایلر سنك خاردان کهر پیدا

همنی « دکزلیلی »

هرفای شعرادن برذات اولوب (دکزلی — لازقیه) دندر . (سلطان محمد ثالث) مغنیساده ایکن آرپه کاتبی اولمشدی . (۱۰۰۱) ده وفات ایتدی .

ابیاتندن :

حیات جاودانی دوشده یوسفدن سؤال ایتم
حییم اوله دن اولمک دینجه انتقال ایتم

هوائی مصطفی افندی «بروسه ری»

فضلاى شعرا دن وادبیات فارسیه منتسبلرندن اولوب (بروسه) لیدر . (کلیستان و بوستان) ی
شرح ایده رک ایجاب ایدن برلرده (شمی) و (سروری) بی تنقید ایتشدیر . مرتب دیوانیه
(وامق و عذراء) ، (یوسف و زلیخا) منظومه لری و فقهدن (تلخیص معدل الصلوة) اسمنده
بر اثری و (صدرالشریعه) یه بر حاشیه سی واردیر . وفاتی (۱۰۱۷) ده قبری بروسه ده
(بونارباشی) مقبره سنده در .

ابیاتندن :

آه کیم سبب زنجندانکی اللر اوقشار _ نیم اشغال غمکدن صنما دکنر الم
داغکله قیلدی مجروح بوینته آصدی رسن درمان دیلر هواپی هر دمه کوتوروبال
احفازندن اولان (سلانیک) مفتیسی (محمد افندی) ده ارباب معارفدن بر ذات ایدی .
(طاعون) حقنده رساله عربیه سی واردیر .

هاشمی محمد هلبی «بروسه ری»

مشاهیر شعرا دن و طریقت (بایرامیه) منتسبلرندن اهل دل بر ذات اولوب (بروسه) لیدر .
مرتب دیوانی غیر مطبوعدر . تاریخ سوبله مکده کی اقتداری جمله نک مسلمیدر . حتی (جودت پاشا)
مرحوم بلاغت عثمانیه لرنده : (صناعت ناریخده امام اولشدر) بیوریورلر . وفاتی
(هاشمی کچدی سرور شعرا) مصرعک دلالتی اولان (۱۰۴۱) اولوب قبری استانبول ده
خارج سورده (میرنجاری) درکاهی مقابلنده در . خط تعلیق ده مهارتی وار ایدی .

ابیاتندن :

عرض ایله مه نادانه رخک کنج نهان اول _ کبر کوکلنه ارباب حقک کوهرکان اول
حقیرک کوکلنه کبر مکده لطف ایت ایله مه تأخیر _ شکافی سینه دن بر تو صالوب ای مهر عالمگیر

تاریخ‌نویس :

فنایه ویردی جسمی باقی قالدی اسمی عالمده [۱]
جان و یروب اولدی روان ملک بقایه روحی
یول اولدی اسکداره بیک او توزده اق دکنز طوکدی

برمسندن

بی بقادر غافل ۴ دهر بی بنیاددن بیرم زندر کهنه قالمشدر نمود وعاددن
قصه اسکندری کور حصه آل شداددن نیلدی قصر سلیمانی سؤال ایت باددن
مرحت او مکه کوکل بو کردش بی داددن کیمسه معمور اولمه مشدر بو خراب آباددن

هرائی اغی زاده حسین افندی «شیخ الاسلام»

علمای شعرادن اولوب (قبریس) ۴ نفی اولونه جنی صیره ده (۱۰۴۳) ده کوچک چکمهجه
یقینده کی (فیلولیه) ده توقیف و شهید ایدیلهرک ساحله قریب دفن ایدلدی . شعرده قوللاندیغی
مخلصی (هدائی) در .

ایاتندن :

صالدم بوزورق دلی دریای عشقه بن
کرداب غمده قالدی کوکل نیجه روزکار

مصارعنندن :

یاره سی عشاق نالانک بیلنمز قنده در

برده قالمز ایتدیکی درد اهلنک فریادی هیچ

هرائی عبدالرحمن افندی «استانبولی»

علماء شعرادن برذات اولوب شهریدر . (۱۱۲۲) ده طریق حجه وفات ایلهدی . مرتب
دیوانیله (وامق و عذراء) و (یوسف و زلیخا) منظومه لری وارددر .

[۱] شاعر باقیانک تاریخ وفاتی

هاتف صبر افندی «سراج زاده - برودی»

علماء شعرادن برذات اولوب (بروسه) ليدر . (۱۱۵۲) ده ارتحال ايله دي . (كلزار عرفان) ده (توقاد) ملاسي ايكن آيوانسراي وفياتنده (قيصري) قاضيبي ايكن وفات ايتديكي مذكوردر . ترجمه حالي (تذكرة زامن) ده محرودر . خط دستيله محرو ديواني مطلعندن :

هزار حمد و درود اول خدای ذیشانہ کہ ویدی ناطقہ و فکری نوع انسانہ
پس اولدی ظاهر و باطن بوزبان جنان همیشه مطلع پاک قضیہ ایمان

قصابی محمد امین بك «استانبولی»

هنوز يکرمی ، يکرمی بر ياشلرنده ايکن (هاي آسمان وصله طوضری قلدي باق پرواز)
مصراع مجوهرينک ناطق اولديني (۱۳۰۱) تاريخنده ترك حيات ايتمش بر شاعر اولوب
شهريدر . حوار حضرت خالدده مدفوندر . آثار شعريه و نثريه سي (نوبهارم) اسميله نشر
اولومشدر که (معلم ناجی افندی) مرحومک مظهر تقديری اولمشدر .

اشعارندن :

عرفان بشر بخشش سلطان قدردر . اکال ایدن عرفانی فقط علم وهنردر
تحصيل هنر واجبه نوع بشردر . اول واجبه هم آدمه بر زينت و فردر
هرکیم که قیلار واجبه ذمتن ایفا قدر و شرفن عالمه قارشو ايدر اعلا

وقف دیدار جمال یاردر کوکلم کوزوم مستفیض مطلع الانواردر کوکلم کوزوم
کورديکی اسرارحق و معرفت حیرانيدر ناظر آینه اسراردر کوکلم کوزوم .

هاشم بك «عبدالقادر زاده حسين هاشم بك — يکيشهری»

(معلم ناجی) مکتبنک متميز ارکانندن ، نظم و نثرده روان برادايه مالک هر درلو معناسيله
اديب و تزيه برذات اولوب روم ايلى يکيشهرنده (عبدالقادر آغا) احفادننددر . ابتدائی و وسطی
تحصيلی مملکتنده ، عاليسی (۱۲۹۷) تاريخنده هجرت ايله ديکی استانبولده اتمام ايله مشدر . علوم
عربيه يي علمای بنامدن (شهری احمد افندی) دن اکال ، رسم و ساره کي فنون نفیسه يي ده

مأذون بولونديني صنايع نفيسه مکتبده تحصیل ايتشدرد . بحق منتسب اولديني صنعت خطي ده استاد زمان (سامی افندی) مرحومدن تمشق ايدەرك براقچ قلمدن اجازه اخذينه موفق اولمشدرکه (ييلديز) کتبخانه سنده موجود جلی ، ثاث ، نسخ ، کوفي ، ربجانی ، تعاليق ، رقعه ، ديواني يازيلردن مرکب ايکی مجموعه سي صنايع نفيسه اسلاميه نك برشعبه مهمه سي اولان صنعت خطده اولان وقوف و مهارتنك شاهد عادلدر . اکمال تحصیلدن صوکره مکتب حریبه و ژاندارمه دائره لری باش کتابلرنده ایفای حسن خدمت ايله دی . خدمت حکومتدن متقاعداً چکاکدن صوکره (مدرسه الخطاطین) تاریخ علم خط معلمکنه تعیین اولونمشدی . (۱۳۳۹) تاریخده اوافق برخسته اق نتیجه سنده آنا طولی حصارنده ارتحال ايدەرك (کوچوک صو) هزارستانده استاد اکرمک ياننه دفن ايدلدى . آثار شعريه سنك برقمی (۱۳۰۵) تاریخده نشر ايتديکی (شهاب) و (۱۳۱۵) ده طبع ايتديکی (ملهمات) اسملرنده کی رساله لرده مندرجدر . تاریخ علم خطه دائر یازمقدمه اولديني اثرينك اکمالی قوه قریبه يه گلشدی . علم موسیقی به اولان انتسابی ده شایان قید و تذکاردر .

توحيدندن :

ای مبدع کائنات برسين	علام قدیر مقتدرسين
نور ارضين و آسمانسين	خلاق بدایع جهانسين
فتاح بصيرسين علیسين	وهاب کیرسين واليسين
منان حبیبسين صمدسين	حنان مجیبسين احدسين
قهار قوی جلیل جبار	منعم حکم و جلیل غفار
قیوم حمید عدل و واجد	نواب محید حق و واحد
قدوس حکیمسين الهی	سبح کرمسين الهی
ستار حلیمسين الهی	رزاق عظیمسين الهی
محصى مقدم و موخر	مغنی مهین و مصور
معطی رشید بر و نافع	محي معید حی و رافع
هادی بدیع نور و واسع	باقی سمیع رب جامع
سیرایت شوفضایی بر بدایع	تسلیم اولنور وجود صانع

(ملهمات) ده کی نعت رسولندن :

ای خواجه حق سنای عرفان	ای سرور جان فروز اکوان
ای لمعه خالق البرایا	پیغمبر واجب التحایا

ای وجهی وجود کونه بادی	لطفك شرف لسان ضادی
سرنامه سورة بلاغت	سر سطر صحیفه فصاحت
شیرازه طیب خلایق	انمودج حسن خلق خالق
برهان علو قدرة الله	وجدان منیری کعبه الله
نجم احدى نظام افلاك	صاحب شرف سریر (لولاك)
مصباح جبل ذوالجلالی	ممشوق جلیل ذوالجلالی
سلطان جهان آدمیت	شاهنشاه عالم رسالت
دریای محیط اکملیت	نور متبسم صباحت
افلاك او محیطدن کناره	خورشید او نوردن شراره
روز آینه جبین پاکی	شب حالت زلف تا بناکی
قدسی جنانی معشر الفیض	رخشنده عذارى محشر الفیض
اخبار شئونه مبتدادر	مغای علوه متهدار
هر بر سوزی ناشر علادر	سلطان سرای (ماغوی) در
سر خیل جلیل انبیادر	سر تاج شریف اصفیادر
ای روح جهان بی افخم	فرس قدمی سپهر اعظم
ایلر سکا قارشی روح جبریل	(والنجم اذاهوی) بی ترتیل

لا

لامعی چلبی «محمود بن عثمان» — بروسری

بروسه نك مدار افتخاری اولان بو ذات معارفیات ادبای عثمانیه نك قدما سندن و مشایخ
نقشبندیه نك عرفا سندن اولوب (قبر و جای لامعی پرنور باد) و (لامعینك ایده حق روحینی شاد)
مصر اعلی نك دلالتی اولان (۹۳۸) تاریخنده ارتحال ایتدی . قبر عالیسی روسه حصاری
وسطنده (اورتا بازار) قربنده جدی (نقاش علی) مسجدی حظیره سنده در . پدری
(عثمان چلبی) سلطان بایزیدك خزینه دفتر داری ایدی . تحصیل علوم ایتدکدن سوکره در سعادته
مدفون (امیر احمد بخاری) به انتساب ایله مشدی . طریقت کلشنه به ده (الهامی افندی)

واسطه سیه نسبتی وارد در . نثری نظمندن اقوادر . اضاعه اوقات ایتمین ارباب قلمند در .
(مولانا جامی) نك (نفحات الانس) و (شواهد النبوه) كې باشلیجه آثارینی ترجمه ایتدیکندن
وکندیسی ده طریقه نقشبندی اولقله برابر فاضل و شاعر اولدیغندن دولایی زمانده
(جامی روم) عنوانه مظهر اولمشدی . آثارینك منشور اولانلرینك مشهورلری شونلردر :
(ترجمه نفحات الانس) ، (ترجمه شواهد النبوه) ، (شرف الانسان) ، (عبرتناما) ، (مناقب جناب علی) ،
(مناظره بهار و شتا) ، (مناظره نفس و روح) ، (شرح دیباجه گلستان) ، (منشآت) ،
(مفتاح النجاة فی خواص السور والایات) ، (شرح معمای اسماء الحسنی) ، (مناقب اویس القرنی)
(مجمع اللطائف) اولوب منظوملرندن بعضیلری ده شونلردر : (شمع و پروانه) ، (مقتل امام حسین) ،
(شهر انکیز بروسه) ، (کوی و چوکان) ، (قصه ادهم وها) ، (فرهادنامه) ، (هفت پیکر) ،
(وامق و عذراء) ، (حسن و دل) ، (خردنامه) ، (جابرنامه) ، (ویسی ورامین) ، (ایسال و سلامان)
(منظومه لغت) در . دیواننك بر نسخہ سی (حمیدیه) کتبخانه سنده وارد در .

(۱) ترجمه نفحات الانس : طوائف صوفیه نك انواع واحوالیله مقاماتندن واولیای کرام ایله
ولیاتندن مشهور و مشهوره لرینك تراجم احوالندن باحث (مولانا جامی) نك فارسی العبارة
بر اثر منشوریدر که برنجی قسمی کتب مشهوره متصوفه دن (فتوحات مکیه) ، (قوت القلوب) ،
(عوارف المعارف) ، (کشف المحجوب) کې آثار معتبره دن التقاط اولونمشدر . چلبی مرحوم
انسانی ترجمه ده باخصوص نهایتلرینه طوغری برلرده برخیلی علاوه لر یامیشدر . مطبوعدر .

(۲) شواهد النبوه : بوده (مولانا جامی) نك بر مقدمه ویدی رکندن عبارت فارسی العبارة
اثر مشهوریدر که ترجمه حالی علما فصلنده مذکور (اخى زاده حلیمی افندی) طرفندن ده
ترجمه ایدلمشدر . (کاتب چلبی) قولته کوره بو ترجمه (لامی) نك ترجمه سنه فائق ایش .
لامی چلبی نك ترجمه سی یدی جزؤ اوزره (۱۲۹۳) ده در سعادته طبع اولونمشدر .

(۳) شرف الانسان : شرافت و فضائل انسانیه دن باحث بتخصیص علم اخلاق نقطه سندن
باعث استفاده تورکجه بر اثر اولوب برجلددر . مطبوع دکلددر .

(۴) عبرتناما : عبرت آمیز بعض حکایات و سائرده دن باحث اولوب اساساً علم اخلاقه عائددر .
طاش باصمه سی مطبوعی وارد در .

(۵) مناظره بهار و شتا : بویکی فصلک شاعرانه مناظراتی مبین ادبی بر اثر اولوب مطبوعدر .

(۶) مجمع اللطائف - لطائفنامه : اکثرینی اعتباریله هزلیاتی اکدیرر عادی شیلردن باحث
اولوب بدایت احوالنده یازلیدی مستبان اولور . غیر مطبوعدر [۱] .

[۱] (۹۵۵) تاریخنده ارباب معارفندن (سراج بن عبدالله) طرفندن منشور بش باب اوزره مرتب
(مجمع اللطائف) اسنده بر اثر وارددر که بر نسخہ سی (آیاصوفیه) کتبخانه سنده موجوددر . پرده (۹۲۳) ده
(نیره) ده (عبدالجبار اوغلو احمد) طرفندن یازلمش (تحفة اللطائف) نامنده اخلاق و موعظه دن باحث تورکجه بر اثر وارددر

- (۷) شهرانکیز بروسه : مطبوعدر . بروسه نك اوصافندن ، صولرندن ، مسیره لرندن باحثدر .
- (۸) مقتل امام حسین : جکرسوز اولان (وقعه کربلا) نك مثنوی طرزنده تصویرندن عبارت اولوب عاشقانه بر صورتده یازلمشدر . مصور بر نسخہ سی (عاشراقندی) کتبخانه سنده وارددر .
- (۹) هفت پیکر : موجب حصه بر اثردر .
- (۱۰) مرآت الاسما وجام جهان نما : (میرحسین نیشابوری) نك (۹۹) اسماء حسنايه اولان یوز بیتک عارفانه بر صورتده توسیعاً ترجمه وشرحیدر .
- (۱۱) کوی و چوکان : منظوم بر اثر اولوب مقدمه سنده مداح جناب رسول (حسان) ی رؤیاده کورددم، اشارتیه یازدم دییور .
- (۱۲) حسن ودل : شبستان خیال صاحبی (فتاحی نیشابوری) نك اثرینک ترجمه سیدر .
- (۱۳) ویسی ورامین : (فخری جرجانی) نك اثرینک ترجمه سیدر .
- (وامق و عذراء) مطلعندن :

استعیناً لله من کید الرجیم مستعیناً باسمه الرب الرحیم
حرز بسم الله در بر زر کلید فتح اولور آنکه قفل هر امید
(سلمان و ابسال) ترجمه سی مطلعندن :

باسمک اللهم یا ذالامتنان انت برهان لاصحاب العیان
نحن نرجو امتک توفیق الحضور عن صمیم القلب فی کل الامور
ای غمک جان بزمنک سرمایه سی مهر و مهر در شمع حسنک مایه سی
جسم و جان مهرکه روشندرسنک یر و کوک حسنکه کلشن در سنک
کون کبی سن سین نه حاجت در دیمک عالمک عینیه نور مرد مک
کسوت آدمده نورک در علم صورت عالمده مهرک در رقم
سفره جودکده نه سیمین طبق کلشن لطفنده خور لعین ورق
جانی سن سین عاشق دلخسته نك نطقی سن سین واله دمبسته نك
جمله موجودات مهمانک سنک زله بند خوان احسانک سنک
قدلیلی چکدی حسنددن علم اولدی مجنوبک یری دشت الم
چون لب شیرینی قلک شهد قام خون دل فرهادی ایتدی تلخکام
ایلدک عذرائی چونکم کل عذار و امقک چشمین قلک جویبار
کیجه نك روزی و شمعک سوزی سین مهر و ش صبحک جمال افروزی سین

نعمتسندن زیر وبالا بهره مند سناکه بر در نسبت پست و بلند
سن سین اول نور بیط بی غبار سن سین اول بحر محیط بی کنار
لمه سندن آی و کون پرتاب و فر قطره سندن ییر و کوك عرق کهر
منظومه لغات مطالعندن :

یکی بر در چالاب تکرری خدادار رسولی جمله دلدہ مصطفی در
وفاتنه قریب سویله دیکی مروی اولان بیت :
لامعی دل زور قن کردابه صالدک آه کیم یوق کنار وصل یاره روز کارمدن مدد
ایاتندن :

سزای آتش اولور خار اولانلر ایجر آب روان کلزار اولانلر
اشعارندن :

قیلمز کریم اولانلر باب رجایی مسدود . ایتمز رحیم اولانلر اهل نیازی مردود
جم قدر اولانلر ایلمز مورك کلامک اصفا محمود اولانک اولور افعالی جمله محمود
(۹۵۷) تاریخنده ارتحال ایده رک کندی یانه دفن ایدیلن مخدومی (لمعی درویش محمد
افندی) ده ارباب علم و شعردن بر ذات اولوب فن عروض و قافیه دن (بحر الاوزان) اسمنده
برائری وارد رک بر نسخہ سی (موزۀ عثمانی) کتب خانہ سنده موجود در .

لابعی مصطفی افندی « سیرزی »

علماء شعرا دن و طریقت (کلشیه) منتسبلرندن بر ذات اولوب (سیروز) لیدر . (۹۷۳) ده
مملکتنده ارتحال ایتدی . علم محاضراته دائر قیمتدار بر مجموعہ سی و آثار شعریہ سی وارد .

لالی دده « آبدینی »

مادر زاده لال ایکس (خراسانی) علی دده همتیله کویا اولمشدر . (۹۸۰) ده وطنی اولان
آبدین (ده ارتحال ایتدی .

رباعیاتندن :

لالی قولونی ایله دی اول لؤ لؤ لالا فیض نفسی همت ایله طوطی کویا
مرأت کرامتدر انک ماه وجودی یوقاقلر ایله اولسه نوله اول شه لالا



یادروز سلطانہ سلیم خانہ

انشاد اشعار دہ دہ صاحب قدرت بر صاحبقران حماسہ . السنۃ ثلثہ دن با خصوص
فارسی اشعاری شعرای ایرانیہ مشاہیری درجہ سندہ آہنکدار ورنکین در . اشعار فارسیہ لرینک
بر قسمی حاوی اولان دیوانچہ دہ اخیراً طبع اولوندینی کی بر قسمی دہ ادبای عصر دن
(شیخ وصفی افندی) طرفدن ترجمہ و طبع اولونہ رق (بارقہ) اسمیلہ توسیم ایدلمشدر .
(۳۰۵) پارچہ اشعارینی حاوی اولان فارسی دیوانلری بیوک قطعہ دہ وتعلیق حروف ایله غایت
لطیف و مزین صورتہ سابق المانیا ایپراطوری حشمتلو ایکنجی ویلہلم طرفدن (۱۹۰۴)
سنہ میلادیہ سندہ برلیندہ طبع ابتدیرلمشدر . بررنسخہ سی (بیلدیز) ، (موزہ عثمانی) کتبخانہ لرندہ
وارد . ارتحال عالیلری (۹۲۶) دہ تربہ شریفہ لری نام ہایونلرینہ منسوب اولان جامع شریف
یانندہ در . ایران ایله محاربہ لرندن مقصد اعلالری (بہر جمعیت دہااست پریشانی ما) مصراعیلہ دہ
ایما بیورہ قلری اوزرہ حصول اتحاد اسلام ایدی . نیات وافکاری ، حماسیات واطواری کالہ
بک مرحومک (اوراق پریشان) ندہ مندرج اولدینی کی تواریخ عثمانیہ دہ دہ مذکوردر .

اشعار تورکیہ لرندن :

مردم دیدہ مہ بیلیم نہ فسون ایتدی فلک
کریہ می قیلدی فزون اشکمی خون ایتدی فلک
شیرلر پنچہ قہرمدہ اولورکن لرزان
خی بر کوزلری آہویہ زبون ایتدی فلک

قطعہ سی مشہوردر .

اشعار فارسیہ لرندن :

خواہد سحری رفت بہ سیران شہ خوبان
ای دیدہ مخواب اب زن امشب ہمہ رہ را



یحییٰ بک «دورقین زاده»

شمالی آرتاوودلقدن استانبوله کله رک سپاهی زمهره سنه داخل اولمشدی . (لطیفی) (استانبو معلم ناجی افندی (طاشلیجه) لی اولدیغنی روایت ایدیور . فقط (خمسه) سنده کندیسنگ (دوقه کین) بکلرینه منتهی اولدیغنی بیان ایتدیکنه کوره هرایکیسی ده طوغری دکدر [۱] . بعده مردان الهیدن (محمد دده) یه انتساب ایدرک ازوا ایله مشدر . سیف و قلمی جامع بلغای شعرانددر . السنه ثلثه ده انشاد شعره مقتدر اولوب (خیالی بک) له مشاعره لری وارددر . آتارینگ الک مشهوری اخلاق و تصوفدن باحث منوی طرزنده اولان (کنجینه راز) در . (شاه وکدا) ، (کلشن انوار) ، (یوسف وزلیخا) ، (ناز و نیاز) ، (اصولنامه) عنوانلرینی مشتمل اولان منظومه لريله (کل صبرک در معجزات سلطان انبیاء) قوه شاعرانه سنه دالدر . (۹۹۰) تاریخلرنده (بوسنه) قطعه سنده (ایزوورنیک) جوارنده کی (لوزنجیه) ده وفات ایله دی . حدیقه الجوامع ده درسمادنده (سیلیوری قیوسی) خارجنده مدفون اولدینی وینه بوذاتک یازمه مجموعه و فیاتنده (یکجیه واردار) ده ارتحال ایتدیکی محرر سده هرایکیسی ده موقوف دکدر . اشعارندن باخصوص مشویات وادیسنده اولانلر روحنواز، ساده و اخلاقیدر . (شاه وکدا) ایله (یوسف وزلیخا) سی مطبوعدر . (کنجینه راز) علماء شعرادن (نوری آقسرائی) نک (سبعة سیاره) اسميله ایکی بیک بیتلی برذیلی اولدینی حسن چلبی تذکره سنده مذکوردر .

کنجینه رازک یدنجی مقاله سندن :

شرقی علم ایله در انسانک	فرقی یوق جاهل ایله حیوانک
علما بلبل خوشکو کیدر	جهلا زاغ سیه رو کیدر
عالمک زینتیدر اهل کمال	زینت انجم و سیاره مثال

شاه وکدا مطلعندن :

سطر بسم الله ای اولوالالباب	اولدی مفتاح قفل باب کتاب
دلده یازاسه کراونقش رسوم	کشف اوله عینيله شمس علوم

اصولنامه مطلعندن :

کل ای نای خامه فغان ایله کل	کتاب اصولی بیان ایله کل
نوی صریرک ایدر دائما	کوکل لوح محفوظنی برصدا

[۱] آرتاوود اصلی اولوبدر اصلم قلیجیله دیریلور هر فصلم نوله اول طائفة شیر افکن قیلسه شاهین کی طاشلقده وطن

کال اهلی دستنده شهباز وار معالی هاسن قیلور آشکار
ایدرطوغرولق لطفه مظهر سنی طوتار الار اوستنه ایلر سنی
غرامیات وادیسنده ده دلربا شعرلر سویله مشدر. از جمله ابیات آتیه سی نفائس آثارندند:
دار دنیا دلی کوکلم کی ویران اولسه نه جهان اولسه نه جان اولسه نه هجران اولسه
کاشکه سودیکمی سوسه بتون خلق جهان سوزومز جمله هان قصه جانان اولسه
ابیات مشهوره سندن:
خاقی رنجیده ایدن عالمده کندی رنجیده اولور صوک دمد

یحیی افندی. «شیخ الاسلام — استانبولی»

شاعر الکجه شیخ الاسلاملرک جمله سیله شعرانک قسم اعظمه ترجیح اولونور بر شاعر
فاضلدر. اشعاری (باقی) طرزنده مضامین دقیقه یی حاویدر. (ندیم) ک اشعارنده کی لطافتی
خاثر اولقله برابر متانتجده دون دکلدرد. سیاسیاتده واقف ایدی. وفاتی (۱۰۵۳)، قبری
استانبولده چهارشنبه پدري (ذکریا افندی) یاننده در. آثاری غیر مطبوع اولوب بروجده
آتی در: (فرائض منظومه سی شرحی)، (فتاوا)، (تخمیس قصیده برنه)، (نکارسستان
ترجمه سی). برده (سلطان عثمان ثانی) وقایعه داثر تاریخچه سی واردرکه برنسخه سی (اندرون
هایون) ده (روان اوطه سی) کتبخانه سنده موجوددر. دیوانی اخیراً معارف نظارت
جليله سی طرفندن تشکیل اولونان (آثار مفیده کتبخانه سی) میاننده طبع اولوندی. باشنده
مذکور کتبخانه انجمنی اعضاء کرامندن (ابن الامین محمود کال بک) افندی معرفتیه یازیلان
مفصل ترجمه حالی مندرجدر.

ابیاتندن:

خدا کریمدر البته ایله من محروم مرامنه ایریشیر هر کشی خدا دهرک
برده یحیی طوقونسه برتو فیض خدا ذره ناچیز ایکن خورشید عالم تاب اولور
کل ومل بزمه میل اتمه سوزم طوت یحیی نه جفا دیده خار اول نه غم آلود خار
مصارعندن:

غرض برنشوه تحصیل ایله مکدر بزم عالمده

عالمده بر چراغ اویاندر که سونمه سون

عشق صفای یوق دکل اما جفای چوق
تقلید زاغ کبک خرامانی کولدر
مفتوحدر ارباب دله باب محبت
قورقارم جتده ده عشاق راحت کورمه به
غندلی بیله بر نوروزدر دلشاد ایدن
کنج استغنا کی بر کوشه راحتی وار
آدمه جبه و دستاری کرامت می ویر
باده غفلتله مدهوش اولیان ایتمز غلط
خدا ستاردر طعن ایتمه رنده عیب بین اوله
حال مشکدر اگر اویمازسه حاله قالمز

بسی احمد افندی « استانبولی »

استانبولدن یتیشن قوی طبیعت شاعر لردن وزمره قضاتنددر . شام قاضی ایکن (۱۱۰۵)
تاریخنده وفات ایله دی . (صالحیه) ده مدفوندر . السنه ثلثه ده انشا و نظمه مقتدر شعرادن
اولوب صدر الشریعه به تعلیقاتی ، مدون دیوانی ایله منشأ تی ، (مکفیات خمسہ اثمار الاسحار)
عنوانلی رساله سی و منظوم نصیحتنامه سی واردر .

ایاتندن :

قیسه لیلی ایدی مولا طایفه رهبر سنده طوت سمت مجازی دایدن اوصالو خبر
دردیمز جانانه سویلنمش دوا سویلنمه مش ماجرا سویلنمش اما مدعا سویلنمه مش
دوزکونده اولسه دیکله ته من بزم یارده ساز نیازی اهل هوا هپ بوزوق چالار

فهرس رجال

صحیفه	— ر —	صحیفه
۲۰۶ رفعت بك « كانی پاشا زاده »	۲۱۰ راتب بك « حاجی محمود راتب بك »	۲۱۰
۲۰۴ رفعت « محمد بك - شهید »	۲۰۷ راجی افندی	۲۰۷
۲۱۱ رفعت « محمد بك - مناستری »	۲۰۶ راسخ « عثمان افندی »	۲۰۶
۲۰۳ رفعت « محمد صادق پاشا »	۱۹۹ راسم افندی « فدوله‌چی زاده »	۱۹۹
رفیع (مراجعت: كالای رفیع ۳۹۴)	۲۱۶ راشد « عشق بك »	۲۱۶
۱۹۶ رفیع « محمد افندی - آمدی »	۲۱۵ راشد افندی « علی راشد افندی - كریدی »	۲۱۵
۲۱۵ رفیق بك « مصطفی رفیق بك »	۲۱۲ راشد « علی افندی »	۲۱۲
۳۰۴ رمضان « طریزونی »	۱۹۶ راشد « محمد افندی »	۱۹۶
روحی بك (مراجعت: علی روحی بك ۳۳۲)	۲۰۱ راغب « احمد افندی - آمدی »	۲۰۱
۱۹۴ روحی « مصطفی افندی »	۲۰۲ راغب « احمد افندی - بروسه‌وی »	۲۰۲
۱۹۵ رأفت « محمد افندی »	۱۹۶ راغب « محمد پاشا - راغب پاشای ثانی »	۱۹۶
۲۱۸ رؤف بك « م . رؤف بك »	۱۹۴ رانز « عبدالله پاشا »	۱۹۴
— ز —	۲۰۳ ربائی « محمد شاكر افندی »	۲۰۳
۳۸۷ زاری « عبدالرحمن چاپی - آلاشهری »	۲۰۶ رحمی افندی « خواجه »	۲۰۶
۲۲۰ زهدی افندی « حافظ محمد زهدی افندی »	۲۰۷ رحمی « ابراهیم افندی »	۲۰۷
۲۲۰ زیور « احمد صادق پاشا »	۲۰۰ رسا « مصطفی مقصود افندی »	۲۰۰
— س —	۱۹۲ رسیا « احمد دوده »	۱۹۲
۲۳۲ ساجدی « علی افندی »	۲۱۶ رشاد بك « احیا افندی حفیدی »	۲۱۶
۲۲۸ ساعی « مصطفی چاپی - نقاش »	۲۱۲ رشدی پاشا « احمد رشدی پاشا »	۲۱۲
۲۴۶ سالم « سلیمان بك - اسكداری »	۴۸۲ رشدی « سلیمان افندی - سمیز زاده »	۴۸۲
۲۳۵ سالم « محمد امین افندی - میرزا زاده »	۱۹۷ رشدی « بحر - پاشا »	۱۹۷
۲۳۰ سامی « عبدالكريم افندی »	۱۹۵ رشید بك « بکیچری آغاسی زاده »	۱۹۵
۲۵۱ سامی بك « سلیمان پاشا زاده »	۲۱۷ رشید « طاكف پاشا »	۲۱۷
۲۴۰ سامی عبدالرحمن پاشا	۲۰۲ رشید « مصطفی پاشا - بوبوك رشید پاشا »	۲۰۲
۲۳۲ سامی « مصطفی بك - آرپه امینی زاده »	۱۹۳ رشیق	۱۹۳
۲۲۹ سبزی « محمد افندی »	۲۱۴ رضا افندی « علی رضا افندی - بروسه‌لی »	۲۱۴
۲۲۷ سعابی « حسام‌الدین افندی »	۲۰۸ رضا بك « علی رضا بك »	۲۰۸
۲۴۸ سداد « علی بك - حودت پاشا زاده »	۲۱۲ رضا پاشا « حسین رضا پاشا »	۲۱۲
۴۹۳ سراج بن عبدالله (ن ۱)	۲۹۰ رضا حسن افندی	۲۹۰
۲۳۸ سروری « عثمان افندی - مورخ »	۲۱۴ رضا « صفوت بك »	۲۱۴
۲۲۵ سروری « مصطفی مصلح‌الدین افندی »	۱۹۹ رضا « علی پاشا »	۱۹۹
۲۳۰ سری « ابراهیم افندی »	۱۹۸ رعنا « مصطفی افندی »	۱۹۸

مصحف	مصحف
۲۵۷ شامی « مصطفی بك - شاملو اوغلی »	۲۴۶ سری پاشا « كریدی »
۲۵۴ شاه چلبی « آفیون قره حصاری »	۲۴۴ سعد الله رای پاشا « اسعد مخلص پاشا زاده »
۳۶۱ شاهدی « ادرنه لی » (ن ۱)	۲۵۱ سعید افندی « محمد سعید افندی »
۲۵۷ شری « عثمان چلبی »	۲۵۳ سعید بك « كمال پاشا زاده »
۲۵۶ شریفی « آمدی »	۲۴۱ سعید پاشا « دیار بكرلی »
۲۶۱ شعبان زاده محمد محقق افندی	۳۸۷ سعید « محمد افندی - آلاشیری »
۲۶۰ شعوری « حسن افندی - حلبی »	۲۳۸ سعید محمد افندی « شیخ - بابا افندی »
۲۷۴ شعیب بك « احمد شعیب بك - استانبولی »	۲۳۷ سكبان باشی « فوجه سكبان »
۲۶۵ شفقت افندی « عبدالفتاح شفقت افندی »	۲۵۰ سلائیكلی توفیق افندی
۲۶۰ شفیع دوده « كفهوی »	سلطان سلیم خان اول (مراجعت : یاوز
۲۶۳ شمس الدین « محمد افندی »	سلطان سلیم خان ۴۹۶)
۲۷۲ شمس الدین محمد بك « اسکداری »	۲۳۷ سلطان سلیم ثالث « الهامی »
۲۷۰ شمس عثمان افندی « شیخ - اسکداری »	۲۲۷ سلطان سلیمان « قانونی »
۲۵۸ شعی « شمع الله - پرزینی »	سلطان مراد خان ثالث (مراجعت : مراد
۲۶۷ شناسی « ابراهیم افندی - استانبولی »	خان ثالث ۴۱۳)
۲۶۲ شناسی « محمد چلبی - استانبولی »	سلطان مصطفی خان ثالث (مراجعت :
۲۵۸ شوری « مجذوب »	مصطفی خان ثالث ۴۱۹)
۱۹۵ شوری « مولوی »	۲۵۰ سلیم ثابت افندی « استانبولی »
۲۶۷ شوكت محمد افندی « استانبولی »	۲۴۹ سلیمان پاشا « استانبولی »
۲۵۷ شهیدی « محمد چلبی - آماسیهوی »	۲۲۱ سلیمان چلبی « سلیمان دوده »
۲۵۹ شهودی دوده « موغلهوی »	۲۲۳ سنان پاشا « سنان الدین یوسف »
۲۶۰ شهیدی « ادرنهوی »	۲۳۶ سنبل زاده وهی « محمد افندی »
۴۳۰ شیخ اكبر « حضرت محی الدین عربی »	۲۴۸ سنج « سلیمان افندی - بروسهوی »
۲۳۹ شیخ حاجی بها افندی	۲۳۱ سوزی « احمد افندی »
۲۷۶ شیخ رضا افندی	۳۳۱ سوزی* پرزینی « سوزی* نقشبندی »
۲۷۳ شیخ علی وصفی افندی « استانبولی »	۲۲۹ سیمی « محمد چلبی »
شیخ غالب (مراجعت : غالب اسعد دوده ۳۵۱)	۲۲۵ سینی بك « ادرنهوی »
۲۵۴ شیخی « یوسف سنان - كرمیانی »	سید لسانی (مراجعت : نسیمی ۴۳۲)
۲۷۲ شیدا نوری بك « استانبولی »	۲۳۴ سید وهی « حسین افندی »

— ص —

۲۸۳ صاحب « اسماعیل دوده - بروسهوی »
۲۸۸ صادق محمد افندی « آنطاکیه مفتیسی »
۲۷۷ صاریجه كمال « برغمهوی »
۲۹۲ صافی « اسکداری »
۲۸۵ صالح افندی

— ش —

۲۶۵ شاکر احمد پاشا « طبرونی »
۲۷۵ شاکر افندی « حافظ محمد شاکر افندی »
۲۷۶ شاکر افندی « فریضی زاده »
۲۶۶ شاکر محمد افندی

صفحه	مصحف
۲۷۸	صالح افندی « جلال زاده »
۲۸۷	صائب « احمد افندی »
۲۷۸	صباي « خيرالدين چلبی »
۲۸۴	صبیح « محمد علی چلبی - بروسهوی »
۲۸۶	صبری « محمد امین افندی »
۲۸۱	صبری « محمد شریف صبری - ادرنهوی »
۲۸۲	صبوحی « احمد دوده - توقادی »
۲۸۶	صبیح « احمد افندی - استانبولی »
۲۹۰	صدیق افندی « حصیری زاده »
۲۸۵	صدیق « مصطفی افندی »
۲۹۱	صفا « اسماعیل بك - طبرزونی »
۲۸۴	صفیحی
۲۸۹	صفوت « مصطفی افندی - استانبولی »
۲۸۰	صفتی دوده « قونوی »
— ض —	
۲۹۳	ضمینی « پیر محمد بن اورنوس »
۲۸۵	ضمینی « محمد افندی »
۲۹۲	ضمینی « محمد افندی »
۲۹۴	ضمیری « احمد افندی - استانبولی »
۲۹۴	ضمیری « محمد صادق افندی - استانبولی »
۲۹۴	ضیا پاشا « عبدالحمید ضیا پاشا »
۲۹۳	ضیائی « یوسف چلبی - حمیدی »
— ط —	
۲۹۹	طالب « آمدی - مصطفی افندی »
۲۹۷	طالب « بروسهوی - محمد افندی »
۲۹۸	طاهر « احمد افندی - حنیف زاده - استانبولی »
۲۹۹	طاهر « سلام محمد بك - استانبولی »
۲۹۶	طاهر « عبدالله چلبی - بروسهوی »
۲۹۷	طاهر « محمد افندی »
۳۰۰	طاهر محمد بك « منمنلی زاده - آتیهلی »
۲۹۶	طرزی « محمد افندی - زغرهلی »
	طوسی (مراجعت : مصطفی چلبی - کوچوک طوسییهوی ۴۱۴)
۲۹۸	طیار « محمرد پاشا - صامسونی »
— ظ —	
۳۰۲	ظریف « محمد افندی - استانبولی »
۳۰۲	ظهوری « محمد افندی - قره چلبی زاده »
— ع —	
۳۴۱	عابدین پاشا « بره وه زهلی »
۳۴۵	عارف بك « جبار زاده - چایان زاده محمد عارف بك »
۳۲۷	عارف حکمت بك « شیخ الاسلام »
۳۳۵	عارف حکمت بك « هر سکی »
۳۱۷	عارف سلیمان بك « استانبولی »
۳۱۹	عارف « محمد افندی - رئیس الکتتاب »
۳۲۵	عارف « محمد افندی - کتبخانه زاده : استانبولی »
۳۳۴	عارف « محمد بك - ارضرومی »
۳۱۶	عارفی « احمد پاشا - استانبولی »
۳۰۶	عارفی « حسین چلبی - استانبولی »
۲۱۲	عاشق عمر « قونوی »
۳۰۷	عاشق « محمد چلبی - بروسهوی »
۲۳۸	عاصم مصطفی بك
۳۱۴	عاطف « مصطفی افندی - استانبولی »
۳۳۳	عاکف محمد پاشا « قافاندلیلی »
۳۲۴	عاکف « محمد پاشا - یوزغادی »
۳۲۷	عالی « علی افندی - استانبولی »
۳۳۴	عالی « محمد بك - استانبولی »
۳۳۱	عباس کمال افندی
۴۹۳	عبدالجبار اوغلی احمد (ن)
۳۴۰	عبدالحمید « ممدوح بك استانبولی »
۳۱۵	عبدالرحمن افندی « استانبولی »
۳۳۸	عبدالرحمن ثریا افندی « سلیمانیهلی »
۳۳۹	عبدالرحمن فهمی افندی « مناترلی »
	عبدالکریم چلبی (مراجعت : کرامی قینالی زاده ۳۹۰)
۳۱۲	عبداللطیف افندی « استانبولی »
۳۰۶	عبدالوهاب « ایسلی صاریق عیدی - بروسهوی »
	عیدی (مراجعت : عبدالوهاب - ایسلی صاریق عیدی ۳۰۶)

صحیفه	صحیفه
عمر سیف الدین بك ۳۴۶	عبدی افندی « شرقی قره حصارلی » ۳۲۶
عندلیب اسمع فائق بك « استانبولی » ۳۳۷	عبدی افندی « همت زاده » ۳۱۳
عونی (مراجعت: فاتح - سلطان محمد خان ۳۵۰) ۳۳۱	عبرت « محمد افندی - بروسهوی » ۳۲۳
عونی بك « یكیشهرلی » ۳۳۱	عجری آغا « سربدی زاده - مصطفی عجری آغا » ۳۳۰
عیسی زاده « محمد سعاد الدین افندی - استانبولی » ۳۲۹	عدنی « محمود پاشا » ۳۰۳
عینی « حسین افندی عینتابلی » ۳۲۲	عذاری « ملا قاسم » ۲۵۵
— غ —	
غازی کرای « قریبی » ۳۴۸	عرشی دوده « تیرهوی » ۳۰۷
غالب اسمع دوده « شیخ غالب - استانبولی » ۳۵۱	عزت افندی ۳۴۲
غالب مصطفی بك « استوفجلی » ۳۵۲	عزت افندی « قاضی مسكر ، خطاط ، امام شهریارلی - مصطفی عزت افندی » ۳۲۹
غباری ۳۴۸	عزت پاشا « قیصریلی محمد عزت پاشا » ۳۴۲
غربی « درویش احمد » ۳۵۰	عزت « عثمان افندی » ۱۹۶
غربی « اعمی یوسف » ۳۵۵	عزت علی پاشا « قائم مقام » ۳۱۶
غریقی ۳۴۷	عزت بك « محمد بك - بكلكچی : استانبولی » ۳۱۸
غزالی « محمد افندی - دلی برادر: بروسهوی » ۳۴۸	عزت ملا « محمد - كچه جی زاده » ۳۲۰
غلامی « عبدالقادر افندی » ۳۵۲	عزنی (مراجعت: ویشنه زاده عزنی ۴۸۰) ۳۰۹
غنی زاده نادری « محمد افندی - استانبولی » ۳۴۹	عزیمی افندی « استانبولی » ۳۱۱
غوثی دوده ۳۶۶	عزیمی زاده حالی « مصطفی افندی - استانبولی » ۳۱۵
— ف —	
فاتح سلطان محمد خان ۳۵۵	عزیز افندی « استانبولی » ۳۰۸
فاضل « حسین بك - صفدی » ۳۷۰	عسکری « محمد افندی - كلاب اوغلو: كونا هیهوی » ۳۰۵
فای « آمدی - اسماعیل افندی » ۳۶۶	عشقی ۳۰۵
فائضی (مراجعت: قاف زاده فائضی ۳۸۶) ۳۷۵	عشقی بك (مراجعت: راشد عشقی بك ۲۱۶) ۳۴۴
فائنی « صالح بك - مناستری » ۳۶۸	عصمت بك « مستجابی زاده ابراهیم عصمت بك - بالیکسری » ۳۲۳
فوائد « محمد پاشا - كچه جی زاده » ۳۷۴	علاء الدین علی بلمی « قلبهوی » ۳۰۴
فتوحی « حسین چلبی - استانبولی » ۳۶۲	علمی « علی افندی - چاپی زاده » ۳۱۹
فراقی « عبدالرحمن چلبی - كونا هیهوی » ۳۶۳	علوی « شاه علی - بروسهوی » ۳۰۳
فرخ « علی بك - چوروكصولو رشاد پاشا زاده : استانبولی » ۳۷۸	علوی « محمد چلبی - استانبولی » ۳۱۰
فرخی « آفحصاری » ۳۶۴	علوی « مدرس - بروسهوی » ۳۰۴
فردوسی « اوزون فردوسی - فردوسی روی » ۳۵۷	علی افندی « ام ولد زاده » ۳۰۹
فریدون « احمد بك - پاشا » ۳۶۳	علی بن مصاح الدین ۳۱۸
	علی دوده « خراسانی » ۴۹۵
	علی روحی بك ۳۳۲
	علی شهباز افندی « قیصریهلی » ۳۳۳
	علی مظفر بك ۳۴۲

صحیفه	صحیفه
۳۶۶ فصیح « احمد دده - استانبولی »	۴۰۲ کاظم « ابراهیم پاشا - فریق : قونجهوی »
۳۶۲ فضلی « فضولی زاده »	۳۹۴ کالایی « رفیع افندی - استانبولی »
۳۵۹ فضلی « قره فضلی - علی چای : سراج زاده »	۳۷۱ کامل بك « صفدی »
۳۶۰ فضولی « محمد بن سلیمان - بغدادی »	۴۰۴ کامل بك « مرسلکی - حاجی محمد کامل بك »
۳۷۳ فطین « داود افندی - درامه لی »	۳۹۰ کامل مولوی « مغنساوی »
۳۸۰ فکرت « توفیق بك »	۳۹۴ کامل یوسف پاشا « عربگیری »
۳۶۲ فکری « بروسهوی »	۳۹۱ کامی « ادرنهوی - محمد افندی »
۳۶۳ فکری « درویش چلی - ملاماش زاده - استانبولی »	۳۸۹ کامی « قرهمانی - محمد »
۳۶۷ فنی « محمد دده - استانبولی »	۳۹۰ کامی « مثنویخوان زاده - احمد چای »
۴۸۱ فوزی « احمد افندی - مغنساوی »	۳۹۲ کافی « ابوبکر افندی - نوغادی »
فهمی افندی « مناسرتلی » (مراجعت : عبدالرحمن فهمی افندی ۳۳۹)	۳۹۰ کرامی « قینالی زاده - عبدالکریم چای »
۳۷۳ فهمی بك « سلیمان پاشا زاده - ابراهیم بك »	۳۹۱ کفتی « ادرنهوی - علی افندی »
۳۷۲ فهم « سلیمان افندی - خواجه : استانبولی »	۳۸۸ کلشنی « صاووخانی »
۳۶۵ فهم قدیم « مصطفی چلی - استانبولی »	۳۹۵ کمال احمد پاشا « استانبولی »
۴۸۱ فیض الله محمد افندی	۴۰۳ کمال « اسماعیل صادق پاشا - وجیهی پاشا زاده »
۳۷۰ فیضی « اسکنداری - صدرالدین زاده فیض الله افندی »	۴۰۱ کمال الدین محمود افندی « یکیشهر فناری »
۳۶۸ فیضی افندی « بروسهوی »	۳۹۶ کمال بك « نامق کمال محمد بك »
	کمال عباس افندی (مراجعت : عباس کمال افندی ۳۳۱)
	کنتی (مراجعت : راشد علی افندی ۲۱۲)
	۲۹۵ کنعان بك « مرهشی »
	۳۸۹ کواهی « کیوهلی »
	— ل —
	۴۰۷ لیبب قدیم
	۴۰۶ لیبب محمد افندی « استانبولی »
	۴۰۸ لطفی « شیخ صالح افندی - سلانیک »
	۴۰۴ لعلی
	۴۹۵ لاهی « لامعی زاده - درویش محمد افندی »
	۴۰۵ لوایی
	۴۰۵ لوحی « حسن افندی - بروسهوی »
	— م —
	۴۲۱ ماهر « نعمان بك - آغریبوزی »
	۴۱۶ مثالی « ادرنهوی - حسن چلی »
	— ن —
	۳۹۱ ناکشف افندی « علی بن مر - اسکنداری »
	۳۸۵ ناضی حسن « بن علی - مناسرتی »
	۳۸۶ نافع زاده فاضلی « عبدالحی افندی - استانبولی »
	۳۸۷ نانی « احمد افندی - مؤذن زاده : بروسهوی »
	۳۰۴ قدسی
	۳۸۷ قدسی « عبدالله افندی - آلاشهری »
	۳۸۴ قره محمود افندی « کلیبوللی »
	۳۸۴ قطبی « ایزنیک، پاشا چلی - قطب الدین احمد بن موسی »
	قوجه سکبان باشی (مراجعت : سکبان باشی ۲۳۷)
	قورث زاده والهی (مراجعت : والهی - ادرنهوی ۴۷۶)
	۳۸۲ قورقود « شهزاده محمد قورقود »
	۳۸۵ قینالی زاده « حسن چلی »

صفحه	صفحه
ممدوح عبدالحلیم بك « استانبولی » (مراجعت: عبدالحلیم ممدوح بك ۳۴۰)	محمي (مراجعت: سلطان سلیمان قانونی ۲۲۷)
منطقی « احمد افندی » ۴۱۴	مختشم افندی (مراجعت: شعبانزاده محمد مختشم افندی ۲۶۱)
منیری « آماسیه‌وی - ابراهیم چلی » ۴۰۹	محمد افندی « سلانیک مقیسی » ۴۸۸
منیف « آنطاکیه‌وی - مصطفی افندی » ۴۱۸	محمد چلی (مراجعت: نیکساری محمد چلی ۴۴۰)
منیف « عینتابی - محمد پاشا » ۴۲۸	محمد سعادالدین افندی « استانبولی » (مراجعت: عیسی زاده ۳۲۹)
موسی افندی « آماتی » ۴۱۷	محمود « بن عبد الوهاب - حمیدی » ۴۱۷
موفوفاتی محمد افندی « میدیللیلی » ۴۱۷	محمود پاشا (مراجعت: مدنی محمود پاشا ۳۰۳)
مولانا جایی ۴۹۳	محمود جلال‌الدین پاشا - استانبولی ۴۲۶
میری « حسن افندی - بودین : پشته‌لی » ۴۱۸	محمود « موره‌وی » ۴۳۰
— ن —	
نابی زاده ناظم بك « استانبولی » ۴۶۷	محمی « محمد محي‌الدین افندی - رهاوی » ۴۲۲
نابی « یوسف افندی - رهاوی » ۴۴۸	مختار احمد افندی ۲۹۰
ناجم « عبدالرحمن افندی - سلیمانیه‌لی » ۴۶۹	مختار افندی « کریدی - احمد مختار افندی » ۴۳۰
ناجی افندی (مراجعت: معلم ناجی ۴۲۲)	مدحی (مراجعت: قره محمود افندی - کلیو لیلی ۳۸۴)
ناجی بك « آلائی بیکی زاده » ۴۷۳	مذاقی « سلیمان دوده - بوسنه‌وی » ۴۱۷
ناجی « عمر بك » ۴۷۴	مراد خان ثالث « سلطان » ۴۱۳
نادری « غنی زاده » (مراجعت: غنی زاده - نادری ۳۴۹)	سردی « عبدالسلام افندی » ۴۱۲
نازك « عبدالله افندی - استانبولی » ۴۴۷	سربدی « آیدینی » ۴۱۵
ناشد « ابراهیم بك - موره‌لی » ۴۶۱	مستجابی زاده عصمت بك (مراجعت: عصمت بك - مستجابی زاده ۳۴۴)
ناصر « محمود افندی » ۴۷۱	مسبحی « پرشنه‌لی » ۴۱۰
نافذ ابراهیم افندی « یکیشهر فناری » ۴۴۷	مشامی « قونوی » ۴۱۲
نالی « محمد افندی - قونوی » ۴۴۶	مشتاق « شیخ - مصطفی افندی : بتلیسی » ۴۲۰
نالی « ملا خضر » ۴۶۶	مفعله‌جی زاده اسمعيل بك « استانبولی » ۴۱۹
نامق کمال بك (مراجعت: کمال بك ۳۹۶)	مشهوری « سلانیک - احمد افندی » ۴۲۱
ناهید « تحسین بك - استانبولی » ۴۷۳	مصطفی پاشا « دینی بوتون مصطفی حلمی پاشا - قیصریلی » ۴۳۱
نای عثمان دوده « استانبولی » ۴۵۴	مصطفی چلی « کوچوك - طوسی‌وی » ۴۱۴
نائلی « صالح افندی - مناستری » ۴۶۴	مصطفی خان ثالث « سلطان » ۴۱۹
نائلی « قدیم » مصطفی افندی - استانبولی » ۴۴۳	مظهر بك ۴۳۱
نیل بك « حافظ محمد نیل بك » ۴۶۹	معلم ناجی « صر افندی - استانبولی » ۴۲۲
نشاری « سپروزی » ۴۳۷	معیدی « استانبولی - محمد افندی » ۴۱۶
نجا اسماعیل پاشا ۲۹۰	معیدی « قالفاندانی » ۴۱۰
نجاتی بك « خسرو شعراء روم - ادرنه‌وی » ۴۳۵	معینی « استانبولی » ۴۱۵
نجمی « عمر افندی » ۴۶۸	مقالی « آلاشهری - مصطفی بك » ۴۱۱
نجیب « مصطفی افندی - صوبولی زاده : ابوی » ۴۵۸	مکی محمد افندی « شیخ الاسلام - استانبولی » ۴۲۰

صفحه	موضوع	صفحه
۴۵۵	نحی « سلمان افندی - استانبولی »	۴۵۵
۴۵۶	نحی « محمد افندی - کشانی » (ن ۱)	۴۵۶
۴۵۳	ندیم « حمد افندی - استانبولی »	۴۵۳
۴۴۰	نرکی « محمد افندی - بوسنه‌وی »	۴۴۰
۴۶۷	نرکت « حسن افندی - دلی »	۴۶۷
۴۶۲	نرکت « عثمان افندی - باقر جیلر کتخداسی : بروسه‌وی »	۴۶۲
۴۶۰	نرکت « عمر افندی - اورفلی »	۴۶۰
۴۶۷	نرکت « محمد افندی - دلی : سیواسی »	۴۶۷
۴۶۰	نسب « محمد افندی - ایکی باقر اقلی زاده »	۴۶۰
۴۵۸	نسب « یوسف دوده - قونوی »	۴۵۸
۴۳۲	نسبی « سید عمر عماد الدین »	۴۳۲
۴۶۱	نشاط « سلمان افندی - خواجه : ادرنه‌وی »	۴۶۱
۴۴۵	نشاط « احمد دوده - ادرنه‌وی »	۴۴۵
۴۷۱	نصرت « علی بك - یکیشهر فناری »	۴۷۱
۴۳۴	نظامی « قونوی »	۴۳۴
۴۳۶	نظمی « محمد بك - ادرنه‌وی »	۴۳۶
۴۶۳	نظیف « احمد افندی - استانبولی »	۴۶۳
۴۸۱	نظیف « حافظ اسماعیل افندی - آخصاری » (ن ۱)	۴۸۱
۴۵۲	نظم « یحیی افندی - استانبولی »	۴۵۲
۴۴۶	نعتی « محمد افندی »	۴۴۶
۴۵۱	نعتی « مصطفی بك - دفتر دار حسین پاشا زاده »	۴۵۱
۴۴۸	نعم « اسماعیل افندی - صاری نائب زاده - استانبولی »	۴۴۸
۴۶۹	نعم بك	۴۶۹
۴۴۱	نعتی « عمر افندی - ارض روی »	۴۴۱
۴۳۶	نورالدین افندی	۴۳۶
۴۶۵	نورس جدید « عثمان افندی - ساقیزی »	۴۶۵
۴۵۹	نورس قدیم « عبدالرزاق افندی - کرکوک »	۴۵۹
۴۶۲	نوری افندی « قول آغاسی احمد بك زاده »	۴۶۲
۴۹۷	نوری « آفرانی »	۴۹۷
۴۳۷	نوحی « یحیی افندی - ملاحه‌وی »	۴۳۷
۴۶۴	نهاد بك « استانبولی »	۴۶۴
۳۶۶	نهادی « محمد افندی »	۳۶۶
۴۳۹	نهای زاده « عبدالمؤمن - پرزین »	۴۳۹
۴۳۷	نهای « ابراهیم چلی - ادرنه‌وی »	۴۳۷
۴۴۰	نیکساری محمد چلی	۴۴۰
۴۵۷	نیل « احمد افندی - استانبولی »	۴۵۷
— و —		
۴۷۵	واحدی « عبدالواحد چلی - قره داود زاده استانبولی »	۴۷۵
۴۸۴	واصف « عثمان بك - اندرونی : استانبولی »	۴۸۴
۴۷۶	والهی « ادرنه‌وی - قورت زاده »	۴۷۶
۴۷۶	والهی « اسکونی - احمد چلی »	۴۷۶
۴۸۰	والی « عبدالرحمن افندی - آقره‌وی »	۴۸۰
۴۸۱	والی « قدیم »	۴۸۱
۴۸۰	وجدی « دبرلی »	۴۸۰
۴۷۹	وجدی « عبدالباقی بك »	۴۷۹
۴۸۶	وجیبی بك « عزیز بك زاده - استانبولی »	۴۸۶
۴۸۰	وجد « محمد چلی - صوفیه‌وی »	۴۸۰
۴۸۱	وحي « محمد افندی - بالاط شیخی زاده : استانبولی »	۴۸۱
۴۸۱	وصاف « عبدالله افندی - شیخ الاسلام : آخصاری »	۴۸۱
۴۸۵	وصنی افندی « سید علی وصنی افندی - تکلی زاده : استانبولی »	۴۸۵
۴۸۳	وصنی « علی غالب افندی - نازلیلی »	۴۸۳
۴۷۵	وصولی « محمد افندی - ملاچلی : استانبولی »	۴۷۵
۴۷۹	وعدی « محمد چلی - بروسه‌وی »	۴۷۹
۲۹۱	وفا « احمد بك »	۲۹۱
۴۸۵	وهبی « حمید افندی - استانبولی »	۴۸۵
۴۷۷	ویسی افندی « آلاشهرلی »	۴۷۷
۴۸۰	ویشه زاده عزتی « محمد افندی - استانبولی »	۴۸۰
— ه —		
۴۹۰	هاتف « حسن افندی - سراج زاده : بروسه‌وی »	۴۹۰
۴۹۰	هاشم بك « عبدالقادر زاده هاشم بك - یکیشهرلی »	۴۹۰
۴۸۸	هاشمی « محمد چلی - بروسه‌وی »	۴۸۸
۴۸۹	هدائی « اخی زاده حسین افندی - شیخ الاسلام »	۴۸۹
۴۸۷	هدائی « مؤذن - مصطفی افندی : استانبولی »	۴۸۷
۴۸۶	هلالی « تاقیه‌چی زاده - استانبولی »	۴۸۶
۴۸۶	هامی « ایزنیک »	۴۸۶
۴۸۷	هامی « عجم »	۴۸۷
۴۹۰	هامی « محمد امین بك - استانبولی »	۴۹۰
۴۸۷	همتی « دکرلیلی »	۴۸۷

صحیفه	صحیفه
۴۸۹ هوائی «عبدالرحمن افندی - استانبولی»	۴۹۵ لایخی «مصطفی افندی - سیروزی»
۴۸۸ هوائی «مصطفی افندی - بروسهوی»	— ی —
۴۶۴ هوسی «اسکوبی» (ن ۱)	۴۹۶ یاووز سلطان سلیم خان
— لا —	۴۹۸ یحیی افندی «شیخ الاسلام - استانبولی»
۴۹۵ لالی دده «آبدینی»	۴۹۷ یحیی بک «دوقه کین زاده»
۴۹۳ لامی چای «جایی روم - محمود بن عثمان بروسهوی»	۴۹۹ یسری «احمد افندی - استانبولی»

فهرس نسا

— ز —	۳۷۷ فریده خانم «بهار زاده کریمه سی - قسطنطنیلی»
۲۱۹ زینب خانم «زین النساء»	۳۷۶ فطنت خانم «خزینه دار زاده»
— س —	۳۶۸ فطنت «زبیده خانم - استانبولی»
— ش —	— ک —
۲۴۰ سری راحله خانم	۴۰۴ کامله خانم «فاطمه کامله خانم - بالیکسری»
— ص —	— ل —
۲۶۶ شرف خانم	۴۰۶ لایلا خانم «استانبولی»
— ع —	— م —
۲۸۵ صدق «امه الله خانم - استانبولی»	۴۲۶ مقبوله لمان خانم «استانبولی»
۲۸۷ صفوت «نسبیه خانم - استانبولی»	۴۰۸ مهری خانم «نصرا النساء - آماسیهوی»
— ف —	— ن —
۳۳۵ عادل سلطان	۴۶۳ نسیمیا «توفیق خانم - استانبولی»
۳۲۸ هفت «خدیجه خانم»	۴۷۰ نقیه «شریفه خانم»
— ف —	۴۷۲ نکار خانم «بنت عثمان پاشا»
۲۸۶ فائزه «فاطمه خانم - استانبولی»	

فهرس عمومي

مصحفہ	صفحہ	مصحفہ	صفحہ
طريق علميه حقننده معلومات	٣٥٦	حرف الزاء	١٩٣
حرف القاف	٣٨٢	حرف الزاء	٢١٩
حرف الكاف	٣٨٨	حرف الدين	٢٢١
حرف اللام	٤٠٤	سليمان چلي نك «مولدنبوى» نظمى حقننده	٢٢٢
حرف الميم	٤٠٨	فضله معلومات (ن ١)	
حرف النون	٤٣٢	سنان پاشا حقننده فضله معلومات (ن ١)	٢٢٣
علم حروفه دائر معلومات	٤٣٢	حرف الدين	٢٥٤
حرف الواو	٤٧٥	حرف الصاد	٢٧٧
حرف الهاء	٤٨٦	حرف الضاد	٢٩٢
لام الف	٤٩٢	حرف الطاء	٢٩٦
حرف الياء	٤٩٦	حرف الظاء	٣٠٢
فهرس رجال	٥٠١	حرف الدين	٣٠٣
فهرس نسا	٥٠٧	حرف النين	٣٤٧
خطا وصواب جدولى	٥٠٩	حرف الفاء	٣٥٥

صحیفه	صحیفه
۴۱۳ ۲۰ خصوص	۳۴۰ ۱ ممدوح
۴۱۹ ۱۲ امعات	۳۴۰ ۱۹ نسانه
۴۲۶ ۱ هائله	۳۴۶ ۶ شرح
۴۳۵ ۱ بجائی	۳۴۶ ۸ یدائی
۴۴۳ ۶ تنقیح	۳۴۶ ۲۲ هدائی
۴۴۶ ۷ وعلی	۳۵۱ ۹ نشاطینک
۴۴۹ ۱۷ یزادنه	۳۵۲ ۱۴ فائلی
۴۵۱ ۱۶ علامه	۳۵۲ ۱۹ ولان
۴۵۳ ۱۶ براندازانه سی	۳۵۳ ۱۵ تبر
۴۵۳ ۲۱ ندیم	۳۵۶ ۳ نور آ
۴۵۵ ۱۷ بره	۳۵۷ ۱۴ اشتغال
۴۵۵ ۳۵ سرور	۳۵۷ ۲۴ خلقت
۴۵۸ ۵ خجانه	۳۵۸ ۴ تألیفی
۴۵۸ ۲۴ حقدن	۳۵۹ ۸ سراج
۴۵۹ ۱۲ سرفی	۳۵۹ ۱۲ سلیسی
۴۶۲ ۵ نظلم	۳۶۳ ۲۰ منشیرینک
۴۶۲ ۱۳ ارباب	۳۷۸ ۷ قفی
۴۶۴ ۶ سرسر	۳۷۸ ۲۰ تعلقات
۴۶۵ ۱۶ والی	۳۸۲ ۱ ارتحال
۴۸۴ ۱۶ اولور	۳۸۳ ۴ تنکک
۴۸۵ ۴ منفرجه	۳۸۴ ۱۴ خاطره
۴۸۶ ۱۵ بیاتندن	۳۹۵ ۹ لنعان
۴۸۷ ۲۰ خارادان	۳۹۷ ۱۸ جهانپای
۴۸۸ ۲۰ میر	۴۰۱ ۲۰ خجله
۴۸۹ ۶ اوله	۴۰۲ ۱۲ جلوتیه
۴۹۵ ۳ عرق	۴۰۳ ۴ سر حیلہ
	۴۱۰ ۳۳ مکاتبی